

ΕΠΙΤΟΜΟ ΛΕΞΙΚΟ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΠΡΟΣΩΠΑ - ΓΕΓΟΝΟΤΑ - ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ - ΧΑΡΤΕΣ - ΣΥΝΘΗΚΕΣ

Έκδοση: ΤΟ ΒΗΜΑ, 2004. Επιμέλεια: Βαγγέλης Δρακόπουλος - Γεωργία Ευθυμίου

[ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ] [ΒΥΖΑΝΤΙΟ] [Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821 - ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΛΩΣΗ ΕΩΣ ΤΟ 1832] [ΤΟ ΝΕΟΤΕΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ]

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

Η ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Αρχαιότερη Παλαιολιθική Εποχή

Ο Obermeier (1926) αναφέρει την παρουσία εργαλείου που δεν σώζεται σήμερα και το οποίο ανακαλύφθηκε στη Μακεδονία. Ωστόσο, η πρόσφατη ανεύρεση από Γάλλους γεωλόγους στην περιοχή της λίμνης Κορισίων στην Κέρκυρα ενός χαλκόμορφου -πιθανόν- εργαλείου, του οποίου η ηλικία προσδιορίστηκε με τη μέθοδο του παλαιομαγνητισμού ανάμεσα στα 950.000 και στα 750.000 χρόνια, επεκτείνει κατά πολύ τα μέχρι σήμερα γνωστά όρια της προϊστορίας του ελληνικού χώρου.

Μέση Παλαιολιθική Εποχή

100000 π.Χ. Χρονολογείται λίθινος χειροπέλεκυς ο οποίος εντοπίστηκε στη θέση «Παλαιόκαστρο» κοντά στη Σιάτιστα Κοζάνης το 1963. Είναι από πρασινωπό τραχύτη λίθο και έχει μήκος 15,3 εκ. και πλάτος 10 εκ. (Μουσείο Βέροιας). Ο πέλεκυς αυτός είναι το αρχαιότερο -επιβεβαιωμένο- δημιούργημα του ανθρώπου που έχει βρεθεί μέχρι σήμερα στον ελληνικό χώρο (μερικοί επιστήμονες το χρονολογούν στην Αρχαιότερη Παλαιολιθική Περίοδο).

Το αρχαιότερο εύρημα ανθρωπολογικού ενδιαφέροντος ανάγεται στο 75000 π.Χ. και είναι ένα κρανίο χωρίς κάτω σιαγόνα, πιθανόν γυναίκας ηλικίας περίπου 25 ετών, νεαντερταλοειδούς τύπου το οποίο ανακαλύφθηκε στις 16/9/1960 στο σπήλαιο «Κόκκινες Πέτρες» κοντά στο χωριό Πετράλωνα της Χαλκιδικής.

44330 π.Χ. (1.590 χρόνια περίπου). Στο σπήλαιο «Θεόπετρα» στην Καλαμπάκα του νομού Τρικάλων εντοπίστηκαν τέσσερα αποτυπώματα ανθρώπινων πελμάτων -το ένα καλυμμένο και τα υπόλοιπα γυμνά- διαφορετικών ατόμων, και μάλιστα παιδιών (*Homo sapiens neanderthalensis* ή *Homo sapiens sapiens*). Το συγκεκριμένο σπήλαιο, διαστάσεων 24x30 μέτρων, αποτελεί τη μόνη προϊστορική θέση του ελλαδικού χώρου όπου υπάρχει αλληλουχία των επιχώσεων από τη Μέση και την Ανώτερη Παλαιολιθική Εποχή στη Μεσολιθική και τη Νεολιθική. Ανάμεσα στα ευρήματα ξεχωρίζουν εργαλεία, κεραμικά, αγγεία, ειδώλια, τράπεζες προσφορών, και κυρίως ένα χρυσό δακτυλιόσχημο περιάπτο της Νεολιθικής Εποχής.

37900 π.Χ. Στη θέση «Ασπροχάλικο» της Ηπείρου, κοντά στον Άγιο Γεώργιο Πρεβέζης και στη θέση «Κοκκινόπηλος», ανακαλύφθηκαν μέσα σε ένα σπήλαιο πάρα πολλά εργαλεία. Το σπήλαιο το χρησιμοποιούσαν βοσκοί και η ραδιοχρονολόγηση μας δίνει την αρχαιότερη χρονολογία μιας πολιτιστικής φάσης που γνωρίζουμε μέχρι σήμερα για την Ελλάδα. Το σπήλαιο κατοικήθηκε τουλάχιστον μέχρι το 10.000 π.Χ.

Νεότερη Παλαιολιθική Εποχή

Σε αυτή την περίοδο εμφανίστηκε μια ανεπτυγμένη τεχνική κατασκευής λεπίδων και κατεργασίας πυρήνων πυριτόλιθου. Μια θέση με πολύ μεγάλο ενδιαφέρον και σε αυτή τη φάση είναι η (33000 π.Χ.) θέση «Κοκκινόπηλος» του ποταμού Λούρου (Ηπειρος) στην οποία παρουσιάζεται μια πολύ πρόωμη λιθοτεχνία ειδικών λεπίδων (800 εργαλεία και απολεπίσματα). Η μεταβατική Μεσολιθική Εποχή αντιπροσωπεύεται από τη θέση «Σιδάρι» στην Κέρκυρα.

7592 π.Χ. Απόλυτη ραδιοχρονολόγηση σκελετού άντρα ο οποίος ήταν περίπου 25 ετών, είχε ύψος 1,58 μέτρα και πέθανε από χτύπημα στο κεφάλι. Βρέθηκε θαμμένος σε αβαθές κοίλωμα στο σπήλαιο Φράγγχι της Ερμιονίδας. Ο αρχαιότερος πλήρης ανθρώπινος σκελετός που ανακαλύφθηκε στην Αιγαίδα. Στο σπήλαιο εντοπίστηκαν επίσης πάρα πολλά εργαλεία και οστά ζώων, κυρίως ελαφιών και ψαριών, καθώς επίσης και λείψανα που ανήκαν σε βραχύσωμους άντρες και γυναίκες με διαδεδομένη αναιμία και αρθριτικές παραμορφώσεις.

Νεολιθική Εποχή

Η ανάγκη για επάρκεια τροφής και δημιουργία αποθεμάτων ήταν έντονη στο τέλος του Πλειστόκαινου. Η κλιματολογική μεταβολή που συνέβη τότε είχε ως αποτέλεσμα την εξαφάνιση πολλών μεγάλων θηραμάτων. Μολονότι όμως η κλιματολογική αυτή αλλαγή είναι γενική, η Νεολιθική Εποχή εμφανίζεται πρώτα στην Ανατολή. Αυτό το προβάδισμα αποδίδεται: α. Στην ύπαρξη σε αγρία κατάσταση δίκκοκου σταριού και κριθαριού. β. Στην ύπαρξη ζώων τα οποία εύκολα θα μπορούσαν να εξημερωθούν, όπως το πρόβατο, ο χοίρος και το βόδι. Τα βασικά χαρακτηριστικά αυτής της περιόδου είναι η καλλιέργεια της γης, η εξημέρωση ζώων και η μόνιμη κατοίκηση. Στην Ελλάδα αυτή η πολιτιστική φάση διαδίδεται μάλλον μέσω της συνήθους επικοινωνίας παρά μέσω εποικισμών.

6900-6600/6400 π.Χ. Προκεραμική Νεολιθική. Η περίοδος αυτή δεν είναι γνωστή ακόμη με ασφάλεια στην Ελλάδα. Λείψανα νεολιθικών οικισμών της συγκεκριμένης περιόδου εντοπίζονται στην Άργισσα και στο Σέσκλο της Θεσσαλίας. Οι κατοικίες είναι ξύλινες, με ορύγματα και σκαμμένα δάπεδα. Τα εργαλεία είναι ξύλινα με λεπίδες πυρίτη ή οψιανού. Οι άνθρωποι ασχολούνται με τη γεωργία, την κτηνοτροφία και το ψάρεμα. Αναπτύσσεται η ναυτιλία όπως αποδεικνύεται από τα θραύσματα οψιανού που βρέθηκαν στη Μήλο και σε αρκετές περιοχές της ηπειρωτικής Ελλάδος και του Αιγαίου. Εξημέρωση του σκύλου.

6600/6400-5900/5800 π.Χ. Η Αρχαιότερη Νεολιθική είναι μια δημιουργική περίοδος, γνωστή από πολλούς οικισμούς, όπως η Νέα Νικομήδεια στη δυτική Μακεδονία, το Σέσκλο, η Άργισσα, η Οτζάκι Μαγούλα, το Αχίλλειο κ.ά. στη Θεσσαλία, η Νέα Μάκρη στην Αττική και η Κόρινθος, η Λέρνα και το Φράγγχι στην Πελοπόννησο. Οι οικισμοί μοιάζουν με μικρά χωριά, ενώ η γεωργία και η κτηνοτροφία αποτελούν τις κύριες δραστηριότητες των κατοίκων. Το πιο χαρακτηριστικό στοιχείο αυτής της περιόδου είναι η κεραμική που εμφανίζεται για πρώτη φορά.

6218 π.Χ. (περίπου). Τα αρχαιότερα δείγματα κεραμικής έχουν βρεθεί στον ελλαδικό χώρο, στην περιοχή της Νέας Νικομήδειας -ο παλαιότερος νεολιθικός οικισμός στην Ελλάδα-, ανάμεσα στους ποταμούς Αλιάκμονα και Αξιό της Μακεδονίας (ραδιοχρονολόγηση με άνθρακα 14).

5900/5800-4800 π.Χ. Η Μέση Νεολιθική Περίοδος θεωρείται εποχή ακμής και ανάπτυξης. Το μεγαλύτερο κέντρο που αναπτύχθηκε στη Θεσσαλία είναι το Σέσκλο, ο «πολιτισμός» του οποίου επεκτείνεται μέχρι το Σπερχειό στο νότο και τον Αλιάκμονα στο βορρά. Στο Σέσκλο βρέθηκαν τα λείψανα ενός οικισμού έκτασης 100 περίπου στρεμμάτων, που βασίζεται σε ένα ενιαίο σχέδιο διάταξης, βασικό χαρακτηριστικό του οποίου είναι οι στενοί δρόμοι με παράλληλες κατευθύνσεις. Τα οικήματα είναι τετράπλευρα και ορθογώνια, ενός ή δύο δωματίων. Στο ακραίο τμήμα του οικισμού υπάρχουν η οχυρωμένη ακρόπολη και ένα μεγαροειδές οίκημα, πιθανόν η κατοικία του ηγεμόνα. Η κεραμική του Σέσκλου είναι γραπτή με φλογόσχημη ή γραμμική διακόσμηση. Στην Πελοπόννησο, στη Λέρνα και στο Φράγγχι αφθονεί η κεραμική με στιλπνό βερνίκι (Urfirnis). Στη Νέα Νικομήδεια τα οικήματα είναι ευρύχωρα με τοίχους από πηλό και τετράγωνη κάτοψη. Το τέλος της Μέσης Νεολιθικής σηματοδοτείται από ερήμωση και εγκατάλειψη.

5870 π.Χ. (περίπου). Απόλυτη ραδιοχρονολόγηση ευρημάτων, κυρίως εργαλείων, από τη θέση Σιδάρι στη ΒΔ ακτή της Κέρκυρας.

5520 π.Χ. (περίπου). Η παλαιότερη χρονολογία που δίνεται για νεολιθικό οικισμό της κεντρικής και νότιας Ελλάδας είναι αυτή για τον οικισμό στο Δραχμάνι (Ελάτεια). Την ίδια περίπου εποχή χρονολογούνται και οι πρώτες καύσεις νεκρών στην Ελλάδα που εντοπίστηκαν στην περιοχή Σουφλί Μαγούλα. Οι καύσεις έγιναν σε αποτεφρωτήρια νεκρών και στη συνέχεια τα υπολείμματα μεταφέρθηκαν σε λάκκους και όχι σε τεφροδόχα αγγεία. Τα κτερίσματα που ανακαλύφθηκαν μαρτυρούν ιεροτελεστία.

4800-3200 π.Χ. Η Νεότερη Νεολιθική ή Χαλκολιθική Περίοδος ήδη από τις πρώτες φάσεις της δεν έχει καμία σχέση με τον πολιτισμό του Σέσκλου. Το νέο χαρακτηριστικό στοιχείο είναι η εισαγωγή του μελανού ή γενικά σκοτεινού χρώματος στη διακόσμηση των αγγείων. Στη Μακεδονία, στην περιοχή της Δράμας (Σιταγροί, Ντικίλι Τας), στη Θεσσαλία στη θέση «Διμήνη» και στη θέση «Ραχμάνι» αλλά και στις Κυκλάδες στη θέση «Σάλιαγγος» συναντώνται τα πιο σημαντικά κέντρα του πολιτισμού αυτής της φάσης. Στο Διμήνη ο σχετικά μικρής έκτασης οικισμός -30 στρέμματα- διαθέτει έξι αλληπάλληλους περιβόλους και ευρύχωρη κεντρική αυλή. Στην κεραμική εμφανίζονται σπειροειδή και μαιανδροειδή μοτίβα. Στο Σέσκλο παρουσιάζεται για πρώτη φορά η γυναικεία μορφή με βρέφος.

Η Εποχή του Χαλκού στην Ελλάδα

3200/3000-1900 π.Χ.: Πρώιμη Χαλκοκρατία - Πρωτοελλαδική-Πρωτοκυκλαδική- Πρωτομινωική Εποχή ή Προανακτορικός Πολιτισμός.

1900-1700/1600 π.Χ.: Μέση Χαλκοκρατία - Μεσοελλαδική-Μεσοκυκλαδική-Μεσομινωική Εποχή ή Παλαιοανακτορικός Πολιτισμός.

1700/1600-1100 π.Χ.: Ύστερη Χαλκοκρατία - Ύστεροελλαδική-Ύστεροκυκλαδική- Ύστερομινωική Εποχή ή Νεοανακτορικός Πολιτισμός και Μετανακτορική Περίοδος.

3000/2800-1900 π.Χ. Η Πρώιμη Χαλκοκρατία χαρακτηρίζεται από την εμφάνιση τριών αυτόνομων πολιτισμών, του Πρωτοελλαδικού με κέντρο την ηπειρωτική Ελλάδα (κυρίως στην ανατολική Στερεά και την Πελοπόννησο), του Πρωτοκυκλαδικού με κέντρο τις Κυκλάδες και του Πρωτομινωικού στην Κρήτη.

2700 π.Χ. (περίπου). Εμφάνιση του κεραμικού τροχού στην Ελλάδα (προήλθε από την Ανατολή).

2100-1900 π.Χ. Τα πρώτα ελληνικά φύλα, οι Πρωτοέλληνες, φτάνουν στο νότιο άκρο της χερσονήσου του Αίμου και προέρχονται από τις πεδιάδες της Σερβίας(;) και της Ουγγαρίας(;). Φέρνουν μαζί τους ένα μικρόσωμο μάλλον άλογο και μια ιδιόμορφη αγγειοπλαστική τεχνική.

1900-1600 π.Χ. Στη Μέση Χαλκοκρατία διακρίνουμε την εξέλιξη των πολιτισμών της Πρώιμης Χαλκοκρατίας (Μεσοελλαδικός, Μεσοκυκλαδικός και Μεσομινωικός).

1600-1100 π.Χ. Στην Ύστερη Χαλκοκρατία ή Ύστεροελλαδική Εποχή έχουμε την απόλυτη κυριαρχία του Μυκηναϊκού Πολιτισμού, αρχικά στην ηπειρωτική Ελλάδα και στη συνέχεια σε όλο το χώρο του Αιγαίου, ιδιαίτερα μετά το 1450 π.Χ., εποχή κατά την οποία εγκαθίσταται και μια μυκηναϊκή δυναστεία στην Κνωσό. Λίγο μετά το 1.600 π.Χ. τα μινωικά ανάκτορα ανοικοδομούνται (η παρακμή του μινωικού πολιτισμού σε καμία περίπτωση δεν συνδέεται πλέον με την έκρηξη του ηφαιστείου της Θήρας που τοποθετείται με βάση την επιστημονική έρευνα γύρω στο 1510 π.Χ.), γρήγορα όμως η Κρήτη θα βρεθεί κάτω από την κυριαρχία των Ελλήνων Μυκηναίων. Αυτή την περίοδο εμφανίζεται ένα μάλλον τελειοποιημένο σύστημα συλλαβογραμματικής γραφής, η Γραμμική Β΄, η οποία καταγράφει μια πρώιμη μορφή της ελληνικής (Μάικλ Βέντρις, 1952). Η ύπαρξη γραπτών κειμένων μεταθέτει για κάποιους επιστήμονες την αρχή της ελληνικής ιστορίας σε αυτή την εποχή.

1650-1450 π.Χ. Κατασκευάζονται οι λακκοειδείς τάφοι των Μυκηναίων.

1400-1300 π.Χ. Οικοδομούνται τα μεγάλα οχυρωμένα ανάκτορα στις Μυκήνες, την Τίρυνθα, τη Μίδεια της Αργολίδας, την Πύλο, την Αθήνα, τη Θήβα, τον Γλα της Βοιωτίας, την Ιωλκό της Θεσσαλίας και αλλού. Είναι φανερό από το πλήθος των μυκηναϊκών οικισμών ότι ο συγκεκριμένος πολιτισμός δεν περιορίστηκε σε ορισμένα κέντρα, αλλά εξαπλώθηκε σε όλη σχεδόν τη χώρα.

1340 π.Χ. Πρώτη μνεία των Αχαιών (Αχιγιάβα;) σε χετιτικά κείμενα.

1330 π.Χ. Κατασκευή του Θησαυρού του Ατρέα στις Μυκήνες.

1250 π.Χ.(;) Ο Τρωικός Πόλεμος;

1200 π.Χ. Καταστρέφονται πιθανόν από τους «λαούς της Θάλασσας» τα περισσότερα μυκηναϊκά κέντρα της ηπειρωτικής Ελλάδας.

1300-1100 π.Χ. Τα πρώτα δωρικά φύλα, που προέρχονται από τη Μακεδονία(;), κατεβαίνουν νοτιότερα και κατακλύζουν την Πελοπόννησο. Σήμερα πιστεύεται ότι η παρουσία των δωρικών φύλων στη νότια Ελλάδα δεν είναι μια αναδιάταξη ομάδων στο εσωτερικό αλλά μια κάθοδος από το εξωτερικό.

1150 π.Χ. Η καταστροφή των Μυκηναίων ακολουθείται από την εμφάνιση της πρωτογεωμετρικής κεραμικής και συνοδεύεται από τη χρήση του σιδήρου. Αρχίζει ο ελληνικός Μεσαίωνας ή οι Σκοτεινοί Αιώνες.

Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Σκοτεινοί Αιώνες ή Γεωμετρικοί Χρόνοι

Η περίοδος που ακολούθησε την καταστροφή των Μυκηναίων και μέχρι τα μέσα του 8ου αιώνα π.Χ. ονομάζεται Σκοτεινοί Αιώνες γιατί λίγα πράγματα είναι γνωστά γι' αυτήν, τα οποία δηλώνουν οπισθοδρόμηση.

1120-1100 π.Χ. Η κάθοδος των Ηρακλειδών στην Πελοπόννησο.

1075 π.Χ. Εμφάνιση των κιβωτιόσχημων τάφων στην Αργολίδα.

1000 π.Χ. Οι πρώτοι Έλληνες φτάνουν και εγκαθίστανται στις περιοχές όπου λίγο αργότερα θα αναπτυχθούν οι πόλεις της Σμύρνης και της Εφέσου.

950 π.Χ. Οι Έλληνες αποβιβάζονται στη Σάμο.

900 π.Χ. Οι Δωριείς εποικίζουν τη Ρόδο.

Εμφάνιση γεωμετρικών στοιχείων στην κεραμική του ελληνικού χώρου.

812 π.Χ. Ιδρύεται η Σινώπη.

Αρχαϊκή Περίοδος

800 π.Χ. Την εποχή αυτή αρχίζει ο συνοικισμός των Αθηνών, ενώ παράλληλα ολοκληρώνεται και ο αποικισμός της Ιωνίας από Έλληνες. Ιδρύεται στο ακρωτήριο της Μυκάλης ένα ιερό του Ποσειδώνα, το οποίο θα γίνει αργότερα γνωστό ως Πανιώνιο.

780-750 π.Χ. Εισάγεται στην Ελλάδα το φοινικικό αλφάβητο και καταγράφεται πλέον με απλό και ιδιαίτερα ευέλικτο τρόπο η ελληνική γλώσσα.

776 π.Χ. Πρώτη καταγραμμένη Ολυμπιάδα.

775-770 π.Χ. Ιδρύεται στο σύμπλεγμα των νησιών Πιθηκούσες στον κόλπο της Νεάπολης η πρώτη γνωστή ελληνική αποικία της Δύσης.

760 π.Χ. Η ομοσπονδία των *δήμων* του *έθνους* των Ιώνων περιέρχεται σε κρίση, η οποία τελικά θα οδηγήσει στη διάλυσή της. Οι Ερετριείς και οι Χαλκιδείς αποσπώνται από αυτή και οι δήμοι της Αττικής ενώνονται δημιουργώντας το κράτος της πόλης των Αθηνών.

755 π.Χ. Ιδρύεται στον Πόντο η Τραπεζούντα.

754 π.Χ. Αρχή του καταλόγου των Εφόρων στη Σπάρτη.

752/1 π.Χ. Ο κληρονομικός βασιλιάς των Αθηνών αντικαθίσταται από άρχοντα που εκλέγεται για δέκα χρόνια. Μέχρι το 722/1 π.Χ. οι άρχοντες είναι μέλη της βασιλικής οικογένειας, ενώ μέχρι το 682 π.Χ. είναι ευγενείς. Από το έτος αυτό και μετά η θητεία τους είναι ετήσια.

750 π.Χ.(;). Οι Χαλκιδαίοι ιδρύουν στη νότια Ιταλία την Κύμη. Λίγα χρόνια αργότερα οι κάτοικοι της νέας αποικίας μαζί με λιγοστούς Αθηναίους ιδρύουν τη Νεάπολη. Η Κύμη είναι το πρώτο ελληνικό πολιτιστικό κέντρο με το οποίο έρχονται σε επαφή οι Ρωμαίοι. Ησίοδος από την Άσκρα της Βοιωτίας συνθέτει το ποίημα του «Έργα και Ημέρα» στο οποίο παραπονιέται για την απληστία των πλουσίων, ενώ δίνει και συμβουλές στους νέους γεωργούς. Ο Φεΐδωνας γίνεται βασιλιάς του Άργους.

Πρώιμη πρωτοκορινθιακή κεραμική.

740-720 π.Χ. Α΄ Μεσσηνιακός Πόλεμος. Η προσπάθεια των Σπαρτιατών με ηγέτη το βασιλιά Θεόπομπο να καταλάβουν τη Μεσσηνία καταλήγει στην κατάληψη του μεσσηνιακού φρουρίου της Ιθώμης και στον εξανδραποδισμό των Μεσσηνίων, οι οποίοι γίνονται δουλοπάροικοι (είλωτες).

736 π.Χ. Οι Κορίνθιοι με αρχηγό τον Χερσικράτη ιδρύουν την Κέρκυρα.

733/2 π.Χ. Οι Κορίνθιοι υπό τον Αρ-χία ιδρύουν τις Συρακούσες στο νησί της Ορτυγίας.

729/8 π.Χ. Ιδρύονται η Κατάνη και οι Λεοντίνοι, και ένα χρόνο αργότερα τα Υβλαία Μέγαλα.

721 π.Χ. Ιδρύεται η Σύβαρη.

710 π.Χ. Ιδρύεται ο Κρότωνας.

710-670 π.Χ. Περίοδος της φιλολογικής δραστηριότητας του ποιητή Τέρπανδρου.

706 π.Χ. Οι Σπαρτιάτες ιδρύουν τον Τάραντα.

704 π.Χ. Ο Κορίνθιος Αμεινοκλής κατασκευάζει την πρώτη τριήρη.

700 π.Χ. Ιδρύονται η Ποσειδώνια και το Μεταπόντιο.

Οι Ευβοείς αποικίζουν τη Χαλκιδική. Στη Σπάρτη κατασκευάζεται ο Ναός της Όρθιας Άρτεμης.

Μακεδονικά φύλα εγκαθίστανται στην περιοχή του ποταμού Αλιάκμονα. Την περίοδο αυτή αρχίζει ο πόλεμος ανάμεσα στη Χαλκίδα και την Ερέτρια, πόλεις με σημαντική βιοτεχνία και εξαγωγικό εμπόριο. Κύρια αιτία αποτελεί η διεκδίκηση του Ληλάντιου πεδίου που τις χώριζε. Αυτό τον πόλεμο ο Θουκυδίδης τον θεωρεί *απαρχή* της διαίρεσης των αρχαίων Ελλήνων («Μάλιστα δε ες τον πάλα ποτέ γενόμενον πόλεμον Χαλκιδέων και Ερετριών και το άλλο Ελληνικόν ες ξυμμαχίαν εκατέρων διέστη». - Θουκυδίδου, Α' 15).

689 π.Χ. Οι Ρόδιοι ιδρύουν τη Γέλα.

682/1 π.Χ. Η αρχή του καταλόγου των επώνυμων αρχόντων στην Αθήνα σηματοδοτεί ενδεχόμενη πολιτειακή αλλαγή.

682-668 π.Χ. Β' Μεσσηνιακός Πόλεμος. Οι Μεσσήνιοι επαναστατούν εναντίον των Σπαρτιατών και απελευθερώνουν τη χώρα τους. Οι Σπαρτιάτες αντεπιτίθενται υπό την εμπνευσμένη καθοδήγηση του ποιητή και πολιτικού Τυρταίου και καταστέλλουν την επανάσταση επαναφέροντας το status quo ante.

680 π.Χ. Ο Πάριος Τελεσικλής με αποίκους από το νησί των Κυκλάδων ιδρύει τη Θάσο. Κοπή των πρώτων νομισμάτων στις ελληνικές πόλεις της Μικράς Ασίας. Η χρονολογία αυτή θεωρείται από αρκετούς επιστήμονες ιδιαίτερα πρόωμη και αμφισβητείται.

677 π.Χ. Οι Μεγαρείς ιδρύουν τη Χαλκηδόνα στην Προποντίδα.

675 π.Χ. Ιδρύεται από τους Χαλκιδείς το Ρήγιο στην Κάτω Ιταλία (στενό της Μεσσήνας).

Οι Μιλήσιοι ιδρύουν στις ακτές της Προποντίδας την Κύζικο.

Περίοδος ακμής του ποιητή Τυρταίου.

Διάδοση της τακτικής της οπλικής φάλαγγας.

670 π.Χ. Εγκαθιδρύεται από τον Ορθαγόρα στη Σικυώνα, κοντά στην Κόρινθο, τυραννίδα, πιθανόν η πρώτη στον ελλαδικό χώρο.

669 π.Χ. Ήττα των Λακεδαιμονίων από τους Αργείους στη μάχη των Υσίων (πολίχνη της Αργολίδας κοντά στα σύνορα με την Αρκαδία).

664 π.Χ. Ναυμαχία ανάμεσα σε κορινθιακά και κερκυραϊκά πλοία σε άγνωστη τοποθεσία. Η πρώτη ναυμαχία ανάμεσα σε Έλληνες. Μερικοί επιστήμονες την τοποθετούν την περίοδο της τυραννίδας του Περίανδρου.

663(;) π.Χ. Νομοθεσία του Ζάλευκου στους Λοκρούς της Κάτω Ιταλίας. Με αυτή οι ποινές δεν καθορίζονται από τους δικαστές αλλά από τους νόμους και αναγνωρίζεται η δυνατότητα σύναψης συμβολαίου, ιδέα αντίθετη με το δίκαιο του ισχυρότερου κλπ.

660 π.Χ. Οι Μεγαρείς ιδρύουν το Βυζάντιο.

657 π.Χ. Ο Κύπελος ανατρέπει τους Βακχιάδες και γίνεται τύραννος της Κορίνθου.

650-560 π.Χ. Το 640 π.Χ. γεννιέται η Σαπφώ.

648 π.Χ. Ίδρυση της Ιμέρας από τους κατοίκους της Ζάγκλης ή της Μεσσήνης. Μέχρι τον 5ο αιώνα μαζί με τις Μύλες ήταν οι μοναδικές ελληνικές αποικίες στη βόρεια ακτή της Σικελίας.

Οικιστές της πόλης ήταν τρεις: ο Σίμος, ο Σάκων και ο Ευκλείδης.

646 π.Χ. Ίδρυση της Ολβίας από τους Μιλήσιους στη βόρεια ακτή του Εύξεινου Πόντου.

640 π.Χ. Ο Θεαγένης γίνεται τύραννος των Μεγάρων.

Ο Αθηναίος Κύλων αναδεικνύεται Ολυμπιονίκης.

Γεννιέται(;) ο ποιητής Στησίχορος (-550 π.Χ.).

Οι πρώτοι Έλληνες έμποροι οι οποίοι είχαν ακολουθήσει τους ομοεθνείς τους μισθοφόρους στην Αίγυπτο ιδρύουν στον κανωβικό βραχίονα του Νείλου εμπορικό σταθμό, ο οποίος αργότερα, την εποχή του φαραώ Άμαση (560 π.Χ.), εξελίσσεται στην πόλη Ναύκρατη.

632/1 π.Χ. Ο Μεγακλής γίνεται άρχοντας στην Αθήνα. Ο Ολυμπιονίκης Κύλων προσπαθεί να εγκαθιδρύσει τυραννίδα, αλλά αποτυγχάνει. Οι οπαδοί του, αν και έχουν καταφύγει ως κέτες σε βωμό, σφαγιάζονται έπειτα από διαταγή του Αλκμαιωνίδη Μεγακλή (Κυλώνειο Άγος). Λίγο αργότερα ο Μεγακλής εξορίζεται με όλο του το γένος. Τελικά οι Αλκμαιωνίδες θα επιστρέψουν στην Αθήνα μετά την παραχώρηση αμνηστίας από τον Σόλωνα.

630 π.Χ. Οι Μιλήσιοι αποικίζουν τη Σινώπη και την Τραπεζούντα.

Ο Σάμιος Κωλαίος φτάνει στην Ταρτησσό, πόλη της κοιλάδας του ποταμού Γκουαδαλκιβίρ στη νοτιοδυτική Ισπανία, η οποία ακμάζει λόγω του εμπορίου της με τους Φοίνικες, με τους Καρχηδόνιους και αργότερα με τους Έλληνες. Καταστρέφεται από τους Καρχηδόνιους γύρω στο 500 π.Χ.

628 π.Χ. Οι Μεγαρείς ιδρύουν τον Σελιούντα στη Σικελία.

626/5-585 π.Χ. Ο Περίανδρος, γιος του τυράννου της Κορίνθου Κύπελου, διαδέχεται τον πατέρα του στην εξουσία. Η περίοδος της τυραννίδας του είναι μια λαμπρή εποχή οικονομικής και πολιτιστικής ακμής για την πόλη της Κορίνθου.

625 π.Χ. Γεννιέται ο φιλόσοφος Θαλής ο Μιλήσιος.

Ίδρύεται στην Ήπειρο η Αμβρακία.

621 π.Χ. Νομοθεσία του Δράκοντα στην Αθήνα.

612 π.Χ. Με προτροπή του Σόλωνα οι Αθηναίοι καταλαμβάνουν τη Σαλαμίνα, την οποία κατέχουν οι Μεγαρείς.

610 π.Χ. Γεννιέται ο φιλόσοφος Αναξίμανδρος.

607 π.Χ. Οι Αθηναίοι καταλαμβάνουν για πρώτη φορά τη στρατηγικής σημασίας πόλη στην είσοδο του Ελλησπόντου, το Σίγειο.

601-570 π.Χ. Ο Κλεισθένης εγκαθιδρύει τυραννίδα στη Σικυώνα.

600 π.Χ. Οι Φωκαείς ιδρύουν τη Μασσαλία.

Ο Θρασύβουλος εγκαθιδρύει τυραννίδα στη Μίλητο.

Ακμή των ποιητών Μίμνερμου και Αλκαίου.

Ξεκινά η ανέγερση του Ηραίου της Ολυμπίας.

Αρχίζει ο πρώτος Ιερός Πόλεμος στους Δελφούς (σύμφωνα με άλλους ιστορικούς, ο πόλεμος αρχίζει το 590 π.Χ.). Η προσπάθεια της γειτονικής πόλης Κρίσας να επέμβει στις υποθέσεις του ιερού αποτελεί και την αιτία της σύγκρουσης ανάμεσα στην Κρίσα και τις δυνάμεις της αμφικτιονίας. Στο τέλος, έπειτα από δεκαετή σχεδόν αγώνα, η πόλη καταστρέφεται, οι κάτοικοί της εξοντώνονται και το Κρισαιόν Πεδίο περιέρχεται στη δικαιοδοσία του ιερού.

Ξεκινά η ανέγερση του πρώτου Εκατόμπεδου -του αρχαίου Ναού της Αθηνάς Πολιάδος- στην Ακρόπολη των Αθηνών.

594/3 π.Χ. Οι πολιτικές παρατάξεις στην Αθήνα αναθέτουν στον Σόλωνα, αριστοκράτη και ποιητή, τη ρύθμιση της νομοθεσίας. Αρχίζει τις μεταρρυθμίσεις του.

585 π.Χ. Ο Θαλής ο Μιλήσιος προβλέπει μια έκλειψη.

585-575 π.Χ. (σύμφωνα με άλλους το 595 π.Χ.) Ο Πιττακός διορίζεται από τους Μυτιληναίους δικτάτορας για ορισμένο χρονικό διάστημα.

Γεννιέται ο φιλόσοφος Αναξίμανης (πεθαίνει το 525 π.Χ.).

583-581 π.Χ. Ο Δαμασίας εκλέγεται επώνυμος άρχοντας στην Αθήνα.

582 π.Χ. Καθιερώνονται τα Πύθια στους Δελφούς.

581.Χ. Ιδρύεται ο Ακράγας.

580 π.Χ. Οι Σελινούντιοι νικούν τους Καρχηδόνιους της Σικελίας.

575 π.Χ. Οι Νάξιοι αφιερώνουν τη Σφίγγα στους Δελφούς.

573 π.Χ. Οργανώνονται στη Νεμέα οι αθλητικοί αγώνες Νέμεα.

572 π.Χ. Οι Ηλείοι επιβάλλουν τον έλεγχο τους στους Ολυμπιακούς Αγώνες.

570 π.Χ. Ανέγερση του Θησαυρού των Σικυωνίων στους Δελφούς.

Φιλοτεχνείται ο Μοσχοφόρος(;).

Ο Πεισίστρατος αρχίζει την ανέγερση του νέου Εκατομπέδου (Προπαρθενώνος) στην Αθήνα (550).

566/5 π.Χ. Αρχή της τέλεσης των Μεγάλων Παναθηναίων.

565 π.Χ. Ο Πεισίστρατος νικά τους Μεγαρείς και καταλαμβάνει τη Νίσαια, επίνειο των Μεγάρων στο Σαρωνικό.

561/0 π.Χ. Ο Πεισίστρατος γίνεται τύραννος στην Αθήνα.

560/59 π.Χ. Πεθαίνει ο Σόλων.

Ο Πεισίστρατος εξορίζεται για πρώτη φορά.

560-550 π.Χ. Πόλεμος ανάμεσα στη Σπάρτη και την Τεγέα.

560 π.Χ. Οι Φωκαείς αποβιβάζονται στην Κορσική.

556 π.Χ. Ο Πεισίστρατος ξαναγίνεται τύραννος, αλλά σε σύντομο χρονικό διάστημα εξορίζεται πάλι.

Ο Χίλωνας, ένας από τους Επτά Σοφούς της αρχαιότητας, γίνεται Έφορος στη Σπάρτη.

Γεννιέται ο Σιμωνίδης ο Κίος (πεθαίνει το 466 π.Χ.).

554 π.Χ. Γεννιέται στην Αθήνα ο Μιλτιάδης ο Νεότερος, ο νικητής του Μαραθώνα (πεθαίνει το 489 π.Χ. στην Αθήνα).

550 π.Χ. Η Σπάρτη κατακτά τη «Θυρατίδα χώρα», περιοχή της Κυνουρίας. Την πόλη Θυρέα οι Σπαρτιάτες θα την παραχωρήσουν το 431 π.Χ. στους Αιγινήτες, οι οποίοι έχουν εκδιωχθεί από το νησί τους. Το 425 π.Χ. και ενώ οι νέοι της κάτοικοι την οχυρώνουν δέχεται σφοδρή επίθεση από τον αθηναϊκό στόλο του οποίου ηγείται ο Νικίας και καταστρέφεται ολοσχερώς.

Οι κάτοικοί της εκτελούνται ως «άσπονδοι εχθροί των Αθηναίων».

Ιδρύεται η Πελοποννησιακή Συμμαχία.

Περίοδος ακμής του αγγειοπλάστη και αγγειογράφου Εξηκία (-530 π.Χ.).

Περίοδος δραστηριότητας του ποιητή Ανακρέοντα (-500 π.Χ.).

Οι Μασσαλιώτες ιδρύουν την πόλη Εμπόρ(ε)ιο στην Ισπανία.

548/7 π.Χ. Καταστροφή του Ναού του Απόλλωνα στους Δελφούς.

546 π.Χ. Θάνατος του φιλοσόφου Αναξίμανδρου.

Κατασκευάζεται ο Θησαυρός των Κνιδίων στους Δελφούς.

546/5 π.Χ. Ο Πεισίστρατος παίρνει για τρίτη φορά την εξουσία στην Αθήνα.

538 π.Χ. Ο Πολυκράτης και τα αδέρφια του, Παντάγνωστος και Συλοσώντας, καταλαμβάνουν την εξουσία στη Σάμο.

537 π.Χ. Ο Λύγδαμης γίνεται τύραννος στη Νάξο.

535 π.Χ. Ανέγερση του Ναού του Απόλλωνα στην Κόρινθο.

534 π.Χ. Καθιερώνεται η τέλεση δραματικών αγώνων στη διάρκεια των Μεγάλων Διονυσίων στην Αθήνα.

533 π.Χ. Ο Πολυκράτης γίνεται τύραννος στη Σάμο. Ανάμεσα στα σπουδαία τεχνικά έργα που κατασκευάζονται στην εποχή του είναι και η περίφημη σήραγγα, έργο του Μεγαρέα μηχανικού Ευπαλίνου (Ευπαλίνειο Υδραγωγείο).

530 π.Χ. Ο Πεισίστρατος αρχίζει την ανέγερση του δεύτερου Εκατομπέδου στην Αθήνα.

Απαρχές της ερυθρόμορφης αττικής κεραμικής.

528/7 π.Χ. Θάνατος του Πεισίστρατου. Τον διαδέχονται οι γιοι του Ίππαρχος και Ιππίας.

527 π.Χ. Επίσημη έκδοση των ομηρικών επών.

525 π.Χ. Γεννιέται ο ποιητής Αισχύλος.

Κατασκευάζεται ο Θησαυρός των Σιφνίων στους Δελφούς.

Περίοδος ακμής του αγγειοπλάστη Ευφρονίου (-500 π.Χ.).

Ο Μιλτιάδης αποστέλλεται στη Θρακική Χερσόνησο.

522 π.Χ. Μαρτυρικός θάνατος πάνω σε σταυρό του Πολυκράτη από τον Πέρση σατράπη Οροίτη.

521 π.Χ. Ο Αχαιμενίδης βασιλιάς της Περσίας Δαρείος Α΄ θέτει σε κυκλοφορία χρυσούς δαρεικούς και αργυρούς σίγλους με την εικόνα του.

520 π.Χ. Ο Κλεομένης Α΄ αναγορεύεται βασιλιάς της Σπάρτης.

519 π.Χ. Οι Αθηναίοι συμμαχούν με τους Πλαταιείς.

Ήττα των Αργείων από τους Σπαρτιάτες στη Σήπεια (494 π.Χ.).

516 π.Χ. Οι Πέρσες κυριεύουν τη Σάμο.

514 π.Χ. Ο Αρμόδιος και ο Αριστογείτων (τυραννοκτόνοι) σκοτώνουν τον τύραννο Ίππαρχο, ενώ ο αδερφός του Ιππίας που τον διαδέχεται στην εξουσία διακόπτει τη φιλολαϊκή πολιτική της οικογένειάς του και γίνεται τύραννος με τη σημερινή σημασία της λέξης.

513/2 π.Χ. Η οικογένεια των Αλκμεωνιδών έρχεται σε συνεννόηση με τους Σπαρτιάτες για να βοηθήσουν οι τελευταίοι στην εκδίωξη του Ιππία.

Ο Πέρσης βασιλιάς Δαρείος στη διάρκεια της εκστρατείας του εναντίον των Σκυθών καταλαμβάνει το ανατολικό τμήμα της Θράκης.

512 π.Χ. Περίπλους του Σκύλακα του Καρυανδέα (φτάνει μέχρι τις εκβολές του ποταμού Ινδού και στη συνέχεια πλέει μέχρι το σημερινό Σουέζ).

511 π.Χ. Ο Σπαρτιάτης Δωριεύς επιχειρεί να εκδιώξει τους Καρχηδόνιους από τη Σικελία.

Ο Κρότωνας καταστρέφει τη Σύβαρη.

Οι Πέρσες υποτάσσουν τους Έλληνες της Θράκης.

510 π.Χ. Ο Ιππίας εκδιώκεται από την Αθήνα με τη βοήθεια των Σπαρτιατών.

Επιτύμβια στήλη του Αριστίωνα (μαραθωνομάχου).

508 π.Χ. Οι πρώτες καθαρά δημοκρατικού χαρακτήρα μεταρρυθμίσεις του Κλεισθένη προκαλούν την αντίδραση των ολιγαρχικών, τους οποίους υποστηρίζουν ανοιχτά οι Σπαρτιάτες. Ο Κλεομένης αποτυγχάνει να εμποδίσει τον Κλεισθένη.

507 π.Χ. Οι μεταρρυθμίσεις πολιτειακού χαρακτήρα του Κλεισθένη στην Αθήνα ενισχύουν την προσπάθεια για πλήρη εκδημοκρατισμό της πολιτικής ζωής της πόλης.

506 π.Χ. Νέα προσπάθεια του Κλεομένη να ανατρέψει το δημοκρατικό καθεστώς της Αθήνας αποτυγχάνει.

501 π.Χ. Δημιουργείται το αξίωμα των δέκα στρατηγών στην Αθήνα.

Κλασική Εποχή

Ο 5ος αιώνας

500 π.Χ. Η πρώτη γνωστή σύνοδος της Πελοποννησιακής Συμμαχίας (κατά άλλους το 504 π.Χ.).

Περίοδος της ακμής του φιλοσόφου Ηράκλειτου.

Ο Εκαταίος ο Μιλήσιος γράφει το έργο «Περιήγησις»(;).

Κατασκευάζεται το Ηραίο της Σάμου.

500-497 π.Χ.(;). Ο Αισχύλος παίρνει για πρώτη φορά μέρος σε δραματικούς αγώνες.

499-494 π.Χ. Επανάσταση των πόλεων της Ιωνίας εναντίον της κυριαρχίας των Περσών.

499 π.Χ. Οι Πέρσες εκστρατεύουν εναντίον της Νάξου.

498 π.Χ. Ο Αρισταγόρας της Μιλήτου επισκέπτεται τη Σπάρτη και την Αθήνα για να ζητήσει βοήθεια εναντίον των Περσών.

Οι Αθηναίοι και οι Ίωνες καταστρέφουν τις Σάρδεις.

498 π.Χ. Η παλαιότερη χρονολογημένη ωδή του Πινδάρου.

498-491 π.Χ. Ο Ιπποκράτης γίνεται τύραννος της Γέλας.

496 π.Χ. Θάνατος του Αρισταγόρα.

496/495 π.Χ. Ο Ίππαρχος, αρχηγός της παράταξης των Πεισιστρατιδών, εκλέγεται άρχοντας στην Αθήνα.

495/4 π.Χ. Ήττα των Ελλήνων της Ιωνίας από τους Πέρσες στο νησί Λάδη, πλησίον της Μιλήτου.

Γεννιέται ο Περικλής.

495 π.Χ. Οικοδομείται ο Ναός της Αφαιίας Αίγινας στην Αίγινα.

494 π.Χ. Ο Μιλτιάδης ο Νεότερος επιστρέφει στην Αθήνα μετά την κατάληψη της ημιανεξάρτητης αθηναϊκής ηγεμονίας στη Θράκη, δημιούργημα του θείου του Μιλτιάδη του Πρεσβύτερου, από τους Πέρσες του Δαρείου.

493/492 π.Χ. Τέλος της επανάστασης στην Ιωνία.

Ο Θεμιστοκλής εκλέγεται άρχοντας στην Αθήνα και διατυπώνει με απόλυτη σαφήνεια το ναυτικό του πρόγραμμα. Αρχίζουν οι εργασίες κατασκευής οχυρωματικών έργων στον Πειραιά.

Ο Μιλτιάδης εκλέγεται ένας από τους Δέκα Στρατηγούς.

Ο ποιητής Φρύνιχος καταδικάζεται από αθηναϊκό δικαστήριο σε χρηματική ποινή χιλίων δραχμών, ενώ απαγορεύεται κάθε παράσταση της τραγωδίας «Μιλήτου Άλωσις», γιατί υπενθυμίζει στους Αθηναίους «οικεία κακά».

492 π.Χ. Εκστρατεία του Μαρδόνιου στη Θράκη και τη Μακεδονία αποτυγχάνει.

Πρώτη δίκη του Μιλτιάδη στην Αθήνα.

491 π.Χ. Διπλωματική εκστρατεία του Δαρείου στην Ελλάδα με αποτέλεσμα το μηδισμό της Αίγινας.

Αντίδραση της Σπάρτης που αποστέλλει στρατεύματα υπό τον Κλεομένη, τα οποία επιστρέφουν, αφού παίρνουν ομήρους πολλούς κατοίκους του νησιού.

490 π.Χ. Γεννιέται ο Ηρόδοτος. Οι Πέρσες καταστρέφουν τη Νάξο και την Ερέτρια.

Ήττα των Περσών υπό την ηγεσία του Δάτη και του Αρταφέρνη στο Μαραθώνα από τα συνασπισμένα στρατεύματα Αθηναίων και Πλαταιέων υπό την ηγεσία του Μιλτιάδη.

Ο Γέλων γίνεται τύραννος της Γέλας στη Σικελία.

489 π.Χ. Η αποτυχημένη επέμβαση του Μιλτιάδη στην Πάρο, στη διάρκεια της οποίας τραυματίζεται, έχει ως αποτέλεσμα την καταδίκη του από τους συμπολίτες του σε βαρύ χρηματικό πρόστιμο. Λίγους μήνες αργότερα ο νικητής του Μαραθώνα πεθαίνει.

489/8 π.Χ. Ο Αριστείδης εκλέγεται ένας από τους εννέα άρχοντες στην Αθήνα.

488 π.Χ. Ο Λεωνίδας αναγορεύεται βασιλιάς στη Σπάρτη.

487/486 π.Χ. Οι άρχοντες επιλέγονται πλέον με κλήρωση και όχι με εκλογές. Η αλλαγή αυτή έχει ως αποτέλεσμα την απώλεια πολιτικής ισχύος από τους άρχοντες και την παράλληλη ενίσχυση της εξουσίας των Δέκα Στρατηγών, οι οποίοι εκλέγονται από το λαό.

Οστρακισμός του Ιπάρχου.

Αρχίζει πόλεμος ανάμεσα στην Αθήνα και την Αίγινα.

486 π.Χ. Οστρακισμός του Μεγακλή.

486-465 π.Χ. Ο Ξέρξης αναγορεύεται Μέγας Βασιλεύς των Περσών.

485-478 π.Χ. Ο Γέλων γίνεται τύραννος των Συρακουσών.

485 π.Χ. Ανακάλυψη νέων αργυρούχων κοιτασμάτων στο Λαύριο.

484 π.Χ. Οστρακισμός του Ξανθίππου, πατέρα του Περικλή.

483 π.Χ. Ο Θεμιστοκλής πείθει τον αθηναϊκό δήμο να προχωρήσει στη ναυπήγηση ισχυρού στόλου, ικανού να προστατέψει αποτελεσματικά τα συμφέροντα της πόλης.

Οστρακισμός του Αριστείδη.

481 π.Χ. Τέλος του πολέμου ανάμεσα στην Αθήνα και την Αίγινα. Δημιουργείται πανελλήνιος αντιπερσικός συνασπισμός.

480 π.Χ. Ο Ξέρξης, επικεφαλής ισχυρού στρατού και στόλου, εισβάλλει στην Ελλάδα.

Ήττα των Σπαρτιατών και των Θεσπιέων από τους Πέρσες στο στενό των Θερμοπυλών.

Νίκη των Ελλήνων στις ναυμαχίες του Αρτεμισίου και της Σαλαμίνας.

Ο Γέλων νικά τους Καρχηδόνιους στην Ιμέρα.

479 π.Χ. Ήττα των Περσών υπό τον Μαρδόνιο στις Πλαταιές από τα συνασπισμένα ελληνικά στρατεύματα, υπό την ηγεσία του Σπαρτιάτη Πausανία.

Νίκη των Ελλήνων υπό την ηγεσία του Αθηναίου Ξανθίππου, πατέρα του Περικλή, και του Σπαρτιάτη Λεωτυχίδη, επί των Περσών στην πεζοναυμαχία της Μυκάλης.

Οι Αθηναίοι καταλαμβάνουν τη Σηστό.

Εξέγερση των πόλεων της Ιωνίας και των νησιών του Αιγαίου εναντίον των Περσών.

Εκστρατεία του Λεωτυχίδη στη Θεσσαλία.

Έπειτα από παρότρυνση του Θεμιστοκλή οι Αθηναίοι αρχίζουν την ανέγερση του φερόνυμου τείχους με το οποίο οχυρώνονται ο Πειραιάς και η Αθήνα, καθώς και ο δρόμος που συνδέει τις δύο πόλεις (Μακρά Τείχη). Οι εργασίες ολοκληρώνονται το 456 π.Χ.

478 π.Χ. Ο Πausανίας μεταφέρει τον εναντίον των Περσών αγώνα στην Κύπρο και το Βυζάντιο. Διάλυση του Πανελληνίου Συνασπισμού.

Αφιερώνεται στο Ιερό του Απόλλωνα στους Δελφούς το χάλκινο σύμπλεγμα του Ηνίοχου.

478/477 π.Χ. Ο Πausανίας ανακαλείται στη Σπάρτη.

Η Αθήνα ιδρύει τη Συμμαχία της Δήλου - περισσότερο γνωστή ως Α΄ Αθηναϊκή Συμμαχία.

Ο Ιέρων διαδέχεται τον Γέλωνα στις Συρακούσες.

Ο βασιλιάς της Θράκης Τήρης αναγνωρίζει την Αθηναϊκή Συμμαχία και δέχεται να πληρώνει το «θράκιο φόρο».

477/476 π.Χ. Ο Κίμωνας επαναφέρει στην αθηναϊκή κυριαρχία την Ηιόνα, πόλη που βρίσκεται στις εκβολές του Στρυμόνα, στη Μακεδονία, την οποία κατείχαν οι Πέρσες (στρατηγός Βόγης).

Φρόνιχος, «Φοίνισσα».

476 π.Χ. Ο ποιητής Φρόνιχος νικά στους δραματικούς αγώνες των Μεγάλων Διονυσίων.

Ο Κίμωνας καταλαμβάνει τη Σκύρο και ένα χρόνο αργότερα την Κάρυστο.

475-465 π.Χ. Αντισπαρτιατική κίνηση στην Πελοπόννησο.

475 π.Χ. Γέννηση του Εμπεδοκλή.

474 π.Χ. Ο Ιέρωνας νικά τους Ετρούσκους στην Κύμη.

474/3 π.Χ. Ο Θεμιστοκλής εξοστρακίζεται από την Αθήνα γιατί δήθεν είχε μηδίσει (σύμφωνα με άλλους το 472/471 π.Χ.).

472 π.Χ. Εγκαθίδρυση δημοκρατικού πολιτεύματος στο Άργος.

Παίζεται στο θέατρο το πρώτο σωζόμενο έργο του Αισχύλου, οι «Πέρσαι». Χορηγός της παράστασης είναι ο Περικλής.

471 π.Χ. Νίκη των Σπαρτιατών στην Τεγέα εναντίον των συνασπισμένων στρατευμάτων του Άργους και της Τεγέας.

Συνοικισμός της Μαντίνειας.

470/469 π.Χ. Η Νάξος αποστατεί από την Αθηναϊκή Συμμαχία. Η Αθήνα αποστέλλει ισχυρές δυνάμεις και επαναφέρει τη Νάξο στη συμμαχία. Γκρεμίζονται τα τείχη του νησιού, που από εδώ και στο εξής συμβάλλει μόνο οικονομικά και όχι με πλοία στις επιχειρήσεις της συμμαχίας.

Οι Σπαρτιάτες νικούν τους ενωμένους, εκτός από τους Μαντινείς, Αρκάδες στην περιοχή της Διπαίας (σημ. Πιάνα).

(-430 π.Χ.) Σταδιοδρομία του γλύπτη Μύρωνα.

Γέννηση του Σωκράτη.

Αρχίζει τη σταδιοδρομία του ο ζωγράφος Πολύγνωτος.

468/7 π.Χ. Ο Κίμωνας με ένα στόλο που αποτελείται από 200 περίπου πλοία περιπλέει τα παράλια της Καρίας και της Λυκίας και εξαναγκάζει τους κατοίκους των πόλεων της περιοχής να προσχωρήσουν στην Αθηναϊκή Συμμαχία. Στα παράλια της Παμφυλίας, στις εκβολές του ποταμού Ευρυμέδοντα, καταστρέφει τον περσικό στόλο, ο οποίος αποτελούνταν από φοινικικά κυρίως πλοία, και στη συνέχεια αποβιβάζει στρατό και νικά τις περσικές δυνάμεις που είναι συναθροισμένες εκεί.

468 π.Χ. Βραβεύεται για πρώτη φορά τραγωδία του Σοφοκλή. Πεθαίνει ο επιγραμματοποιός Σιμωνίδης ο Κείος.

Το Άργος καταλαμβάνει την Τίρυνθα και τις Μυκήνες.

Ανέγερση του Ναού του Δία στην Ολυμπία.

467 π.Χ. Θάνατος του τυράννου Ιέρωνα.

Αισχύλος, «Επτά επί Θήβας».

466 π.Χ. Εγκαθίδρυση δημοκρατικού πολιτεύματος στις Συρακούσες.

Ο Κίμωνας νικά τους Πέρσες στον ποταμό Ευρυμέδοντα. Η νίκη αυτή ελευθέρωσε το Αιγαίο από τους Πέρσες και επέτρεψε την ουσιαστική ανάπτυξη του αθηναϊκού εμπορίου.

465 π.Χ. Η Θάσος αποστατεί από την Αθηναϊκή Συμμαχία. Ένα χρόνο περίπου αργότερα το νησί καταστρέφεται από τους Αθηναίους.

Οι Αθηναίοι αποτυγχάνουν στην προσπάθειά τους να αποικίσουν τις Εννέα Οδούς. Ηττώνται στη θέση Δραβήσκος από το ισχυρό θρακικό φύλο των Ηδωνών. Στη θέση αυτή θα κατορθώσουν τελικά το 437 π.Χ. να ιδρύσουν τη στρατηγικής σημασίας πόλη Αμφίπολη.

464 π.Χ. Καταστροφικός σεισμός στη Σπάρτη γίνεται αφορμή για γενική εξέγερση των Μεσσηνίων ειλωτών (Γ΄ Μεσσηνιακός Πόλεμος). Η επανάσταση θα κρατήσει μέχρι το 455 π.Χ. και στις εναντίον των επαναστατών επιχειρήσεις θα πάρει μέρος μέχρι το 461 π.Χ. και αθηναϊκό εκστρατευτικό σώμα υπό την ηγεσία του Κίμωνα.

464-425 π.Χ. Ο Αρταξέρξης Α΄ ο Μακρόχειρ αναγορεύεται Μέγας Βασιλεύς των Περσών.

462/461 π.Χ. Μεταρρυθμίσεις του Εφιάλτη στην Αθήνα. Δολοφονία του Εφιάλτη. Ο Κίμωνας εξορίζεται μετά την εκδίωξη του αθηναϊκού εκστρατευτικού σώματος από τους Σπαρτιάτες.

Συμμαχία Άργους-Αθήνας.

Ο Αναξαγόρας έρχεται στην Αθήνα.

461 π.Χ. Θάνατος του Θεμιστοκλή στη Μαγνησία της Μικρής Ασίας και του Αριστείδη στην Αθήνα.

461/460 π.Χ. Οι Σπαρτιάτες καταλαμβάνουν την Ιθώμη.

Οι Μεσσήνιοι μεταναστεύουν στη Ναύπακτο. Συμμαχία της Αθήνας με τα Μέγαρα. Μακρά Τείχη συνδέουν την πόλη των Μεγάρων με το επίνειο της Νίσαιας.

Γέννηση του ιστορικού Θουκυδίδη(;).

Καθιέρωση αγώνων κωμωδίας.

460/450 π.Χ. Μύρωνας, «Ο Δισκοβόλος» (πιθανή χρονολόγηση).

460-454 π.Χ. Αποτυχημένη εκστρατεία των Αθηναίων στην Αίγυπτο.

459-456 π.Χ. Οι Αθηναίοι έπειτα από πολύχρονη πολιορκία καταλαμβάνουν την Αίγινα.

459-454 π.Χ. Πρώτες συγκρούσεις ανάμεσα στους Αθηναίους και στους Πελοποννήσιους.

Ήττα των Αθηναίων στους Αλιείς.

458 π.Χ. Αισχύλος, «Ορέστεια» (διδασκαλία).

457 π.Χ. Χτίζονται τα Μακρά Τείχη, που συνδέουν την Αθήνα με τον Πειραιά και το Φάληρο.

Ήττα των Αθηναίων από τους Σπαρτιάτες στη μάχη της Τανάγρας. Οι Αθηναίοι νικούν τους Βοιωτούς συμμάχους των Σπαρτιατών στη μάχη στα Οινόφυτα. Με τη νίκη τους αυτή επεκτείνουν την επικυριαρχία τους μέχρι τις Θερμοπύλες.

Οι Αθηναίοι παραχωρούν στους ζευγίτες το δικαίωμα να εκλέγονται άρχοντες.

456 π.Χ. Οι Αθηναίοι έπειτα από μακροχρόνια πολιορκία αναγκάζουν την Αίγινα, παλιά αντίπαλο της Αθήνας στο εμπόριο, να υποκύψει.

Θάνατος του ποιητή Αισχύλου.

455 π.Χ. Το πρώτο έργο του Ευριπίδη.

Πιθανή χρονολογία γέννησης του Θουκυδίδη.

Αρχίζει τη σταδιοδρομία του ο σοφιστής Πρωταγόρας.

Γέννηση του μαθηματικού Θεαίτητου (πέθανε το 369 π.Χ.).

Ο βασιλιάς της Θράκης Σιτάλκης επεκτείνει το βασίλειό του μέχρι τον ποταμό Δούναβη, ενώ προωθεί και τον εξελληνισμό του κράτους του.

454 π.Χ. Οι Αθηναίοι μετά την αποτυχία της εκστρατείας στην Αίγυπτο μεταφέρουν εσπευσμένα το ταμείο της συμμαχίας από τη Δήλο στην Αθήνα.

Εκστρατεία του Περικλή στον Κορινθιακό Κόλπο και τη βορειοδυτική Ελλάδα.

451 π.Χ. Ο Περικλής επιτυγχάνει την ψήφιση νόμου με βάση τον οποίο Αθηναίος πολίτης θεωρείται μόνο αυτός που γεννήθηκε από Αθηναίους γονείς.

Επιστροφή του Κίμωνα από την εξορία.

Εισάγεται η μισθοφορά για τους Ηλιαστές.

Σύναψη πενταετούς ανακωχής μεταξύ Αθήνας και Σπάρτης.

450 π.Χ. Το Άργος και η Σπάρτη συνάπτουν τριακονταετή ειρήνη.

Οι Αθηναίοι αποστέλλουν κληρούχους στην Εύβοια, τη Νάξο και την Άνδρο.

Γέννηση του Αριστοφάνη.

Έναρξη των εργασιών για την κατασκευή του Ναού του Ηφαίστου (Θησείων). Ολοκληρώθηκε το 440 π.Χ.

450-430 π.Χ.(:) Πολύκλειτος, «Ο Δορυφόρος» (άγαλμα).

449 π.Χ. Παρά το θάνατο του Κίμωνα στο Κίτιο, οι Αθηναίοι νικούν τους Πέρσες στη Σαλαμίνα της Κύπρου. Υπογράφεται συνθήκη ειρήνης ανάμεσα στην Αθήνα και την Περσική Αυτοκρατορία (Καλλιέσιος Ειρήνη) χωρίς χρονικά όρια. Η αλλαγή της πολιτικής της Αθήνας απέναντι στην Περσία υπήρξε προσωπική επιλογή του Περικλή. Σχέδιο του Περικλή για πανελλήνιο συνέδριο.

448 π.Χ. Ιερός Πόλεμος για τον έλεγχο των Δελφών.

Ο Φειδίας αρχίζει να κατασκευάζει το χρυσελεφάντινο άγαλμα του Δία στην Ολυμπία.

447 π.Χ. Αρχίζει η ανέγερση του Παρθενώνα στην Ακρόπολη, η οποία θα ολοκληρωθεί το 438 π.Χ.

Ήττα των Αθηναίων και θάνατος του Αθηναίου στρατηγού Τολμίδη στην Κορώνεια από τα συνασπισμένα βοιωτικά στρατεύματα. Η Αθήνα χάνει τον έλεγχο της Βοιωτίας, της Φωκίδας και της Λοκρίδας.

Αθηναίοι κληρούχοι φτάνουν στη Χερσόνησο.

446 π.Χ. Η Βοιωτία και τα Μέγαρα αντιδρούν στην προσπάθεια της Αθήνας να επεκτείνει την κυριαρχία της. Η Θήβα συγκροτεί το Βοιωτικό Κοινό, ενώ τα Μέγαρα επανέρχονται στην Πελοποννησιακή Συμμαχία. Η Εύβοια επαναστατεί εναντίον της Αθήνας.

Ο ιστορικός Ηρόδοτος στην Αθήνα.

Αποπεράτωση του Ωδείου από τον Περικλή.

445 π.Χ. Στρατεύματα της Σπάρτης υπό την ηγεσία του βασιλιά Πλειστοάνακτα εισβάλλουν στην Αττική. Τελικά οι δύο αντίπαλες πόλεις με πρωτοβουλία του Περικλή υπογράφουν συνθήκη ειρήνης, που είναι περισσότερο γνωστή ως Τριακοντούτεις Σπονδές. Εν συνεχεία ο Περικλής συντρίβει τους επαναστατημένους Ευβοείς.

444/443 π.Χ. Με πρωτοβουλία του Περικλή ιδρύεται στην Κάτω Ιταλία η πανελλήνια αποικία των Θουρίων.

443 π.Χ. Οστρακισμός του αρχηγού της ολιγαρχικής παράταξης της Αθήνας, Θουκυδίδη, γιου του Μελησία.

442 π.Χ. Σοφοκλής, «Αντιγόνη».

440 π.Χ. Η Σάμος και το Βυζάντιο αποστατούν από την Αθηναϊκή Συμμαχία.

Οι Συρακούσες υποτάσσουν όλες τις πόλεις των Σικελών.

440-430 π.Χ. Πολύκλειτος, «Ο Διαδούμενος» (άγαλμα).

438 π.Χ. Τοποθετείται στον Παρθενώνα το χρυσελεφάντινο άγαλμα της Αθηνάς.

Ευριπίδης, «Άλκηστις».

Θάνατος του Πινδάρου.

437 π.Χ. Η Αθήνα ιδρύει την Αμφίπολη στη Θράκη με κύριο στόχο την προστασία των αθηναϊκών συμφερόντων στην περιοχή.

Εκστρατεία του Περικλή στον Εύξεινο Πόντο. Αθηναίοι εγκαθίστανται στη Σινώπη και την Αμισό.

Έναρξη της κατασκευής των Προπυλαίων σε σχέδια του Μνησικλή, καθώς και της δημιουργίας της ζωφόρου και των αετωμάτων του Παρθενώνα.

436 π.Χ. Γέννηση του Ισοκράτη.

435 π.Χ. Αρχίζουν οι εργασίες στο Ερεχθείο.

433 π.Χ. Σύναψη συμμαχίας ανάμεσα στην Αθήνα και την Κέρκυρα. Η αποφασιστική εμπλοκή αθηναϊκού στολίσκου στη ναυμαχία που έγινε κοντά στα Σύβοτα ανάμεσα σε κερκυραϊκά και κορινθιακά πλοία είχε ως αποτέλεσμα την ήττα των Κορινθίων και ως άμεσο επακόλουθο την ενίσχυση της αντιπαλότητας ανάμεσα στην Αθήνα και την Κόρινθο.

Ο αστρονόμος Μέτων μεταρρυθμίζει το ημερολόγιο.

432 π.Χ. Αποστασία της Ποτιδαιας της Χαλκιδικής από την Αθηναϊκή Συμμαχία.

Με το Μεγαρικό Ψήφισμα οι Αθηναίοι αποκλείουν τους Μεγαρείς από όλα τα αθηναϊκά ή συμμαχικά λιμάνια.

Η συμμαχική συνέλευση στη Σπάρτη αποφασίζει τη διεξαγωγή πολέμου εναντίον των Αθηνών και των συμμάχων τους.

431/430 π.Χ. Έκρηξη του Πελοποννησιακού Πολέμου.

Οι Πελοποννήσιοι εισβάλλουν για πρώτη φορά στην Αττική, ενώ οι Αθηναίοι καταλαμβάνουν την Κεφαλονιά, το Θρόνιο και την Αταλάντη.

Οι Αθηναίοι συμμαχούν με το βασιλιά των Οδρυσών της Θράκης Σιτάλκη ως αντιστάθμισμα στη συμμαχία των Σπαρτιατών με τους Μακεδόνες.

Ο Περικλής εκφωνεί τον επιτάφιο λόγο του για τους πρώτους νεκρούς του πολέμου.

Οι Αθηναίοι εκδιώκουν τους Αιγινήτες από το νησί τους.

Ευριπίδης, «Μήδεια».

430 π.Χ. Γέννηση του Ξενοφώντα.

Γέννηση του Ιπποκράτη του Κώου (πέθανε το 387 π.Χ.).

Αρχίζει η περίοδος ακμής του φιλοσόφου Δημόκριτου.

429/428 π.Χ. Αρχίζει η πολιορκία των Πλαταιών από τους Πελοποννήσιους.

Εμφάνιση λοιμού στην Αθήνα. Η επιδημία θα έχει πάρα πολλά θύματα μεταξύ των κατοίκων της πόλης.

Ο Αθηναίος ναύαρχος Φορμίων νικά τον πελοποννησιακό στόλο πλησίον της Ναυπάκτου.

Οι Αθηναίοι καταλαμβάνουν την Ποτίδαια.

429 π.Χ. Θάνατος του Περικλή.

429-427 π.Χ. Σοφοκλής, «Οιδίπους Τύραννος».

428/427 π.Χ. Οι κάτοικοι της Μυτιλήνης επαναστατούν εναντίον των Αθηναίων, οι οποίοι αντιδρούν αποστέλλοντας ισχυρές στρατιωτικές δυνάμεις υπό το στρατηγό Πάχη.

Αρχίζει η πολιορκία της Λέσβου.

Απόπειρα εισβολής των Πελοποννησίων στην Αττική.

427 π.Χ. Πρώτο (άγνωστο) έργο του Αριστοφάνη.

Ο φιλόσοφος Γοργίας στην Αθήνα.

Γέννηση του φιλόσοφου Πλάτωνα στην Αθήνα από αριστοκρατική οικογένεια. Πατέρας του ο Αρίστων και μητέρα του η Περικτιόνη.

427/426 π.Χ. Παραδίδεται η Μυτιλήνη και οι πρωταίτιοι της στάσης εκτελούνται. Η απόφαση του αθηναϊκού δήμου, έπειτα από εισήγηση του Κλέωνα, για εκτεταμένες σφαγές ανακαλείται κατόπιν εισήγησης του Διόδοτου.

Η Πλάταια παραδίδεται και οι κάτοικοί της, παρά την αρχική συμφωνία, εξανδραποδίζονται από τους Θηβαίους και τους Πελοποννήσιους συμμάχους τους.

Οι Αθηναίοι αποφασίζουν την αποστολή δυνάμεων στη Σικελία. Εκστρατεύουν εναντίον των Συρακουσών. Ο Κλέωνας και η φιλοπόλεμη μερίδα της Αθήνας αναρριχώνται στην εξουσία.

426/425 π.Χ. Αποτυχημένη προσπάθεια των Αθηναίων στη Μήλο.

425/424 π.Χ. Σπαρτιατικό απόσπασμα εγκλωβίζεται στη Σφακτηρία από τον αθηναϊκό στόλο υπό το στρατηγό Δημοσθένη και αναγκάζεται να παραδοθεί. Οι Αθηναίοι καταλαμβάνουν τη Μεθώνη, τα Κύθηρα και τη Νίσαια.

Ο Δαρείος Β΄ ο Νόθος γίνεται Μέγας Βασιλεύς των Περσών (425-405 π.Χ.).

Ο Κλέωνας αυξάνει την εισφορά και φορολογεί υπερβολικά τους πλούσιους Αθηναίους, ενώ συγχρόνως απαιτεί περισσότερα χρήματα από τους συμμάχους.

424/423 π.Χ. Αριστοφάνης, «Ιππής».

Εκστρατεία του Βρασιίδα στη Θράκη.

Η ήττα των Αθηναίων στο Δήλιο της Βοιωτίας καταδεικνύει την αδυναμία των χερσαίων δυνάμεών τους να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τους Πελοποννήσιους και τους συμμάχους τους.

Ο Βρασιίδας κυριεύει την Αμφίπολη και την Ηϊόνα. Ο ιστορικός Θουκυδίδης εξορίζεται από την Αθήνα κατηγορούμενος για ολιγωρία στην προάσπιση των σημαντικών για την Αθήνα πόλεων της Μακεδονίας.

Οι ελληνικές πόλεις της Σικελίας υπογράφουν μεταξύ τους συνθήκη ειρήνης (Συνέδριο της Γέλας), με αποτέλεσμα οι Αθηναίοι να αναγκαστούν να εγκαταλείψουν το νησί.

Η Σπάρτη και η Αθήνα υπογράφουν ετήσια ανακωχή.

Θάνατος του βασιλιά της Θράκης Σιτάλκη στη διάρκεια εκστρατείας του κατά των Τριβαλλών. Νέος βασιλιάς ο ανιψιός του Σεύθης Α΄.

Ευριπίδης, «Εκάβη».

423 π.Χ. Αριστοφάνης, «Νεφέλαι».

422/421 π.Χ. Μετά τη λήξη της ανακωχής ο Κλέωνας εκστρατεύει στη Θράκη και επιχειρεί την ανάκτηση της Αμφίπολης. Σε μάχη κοντά στην πόλη σκοτώνονται ο Κλέωνας και ο Σπαρτιάτης στρατηγός Βρασίδης.

Αριστοφάνης, «Σφήκες».

421 π.Χ. Οι Αθηναίοι και οι Σπαρτιάτες συνάπτουν συνθήκη ειρήνης (Νικίειος Ειρήνη), η οποία τερματίζει την Α΄ φάση του Πελοποννησιακού Πολέμου.

Αριστοφάνης, «Ειρήνη».

Ευριπίδης, «Ικέτιδες».

420 π.Χ. Σποραδικές αψιμαχίες ανάμεσα σε Αθηναίους και Λακεδαιμονίους στην Πελοπόννησο, παρά τη συνθήκη ειρήνης.

Ο Αλκιβιάδης εκλέγεται στρατηγός.

Δύο χρόνια αργότερα αποτυγχάνει να επανεκλεγεί.

Η Αθήνα συμμαχεί με το Άργος, τη Μαντινεία και την Ηλίδα.

Οι Σαμίνιτες κυριεύουν την Κύμη.

Αρχίζει η κατασκευή του Ναού της Απτέρου Νίκης, ενώ ο Πολύκλειτος ολοκληρώνει το χρυσελεφάντινο άγαλμα της Ήρας στο Ηραίο του Άργους.

419/418 π.Χ. Οι Αθηναίοι έπειτα από σύσταση του Αλκιβιάδη στέλνουν βοήθεια στο Άργος, ενώ οι Σπαρτιάτες αντιδρώντας σπεύδουν σε βοήθεια της Επιδαύρου.

Επαναλαμβάνονται οι εχθροπραξίες ανάμεσα στην Αθήνα και τη Σπάρτη.

Ευριπίδης, «Ανδρομάχη».

418 π.Χ. Οι Σπαρτιάτες νικούν στη Μαντινεία τους Αθηναίους και τους Αργείους. Με τη νίκη τους αυτή εκδικούνται τους Αθηναίους για την ήττα στη Σφακτηρία και γίνονται ξανά κύριοι της Πελοποννήσου.

Επανάσταση στο Άργος οδηγεί στη σύμπληξη συμμαχίας με τη Σπάρτη.

Ευριπίδης, «Ιων».

417 π.Χ. Οι Λακεδαιμόνιοι καταλαμβάνουν την αργολική πολίχνη Υσιές, την οποία και καταστρέφουν, ενώ οι κάτοικοί της εξανδραποδίζονται. Η πράξη αυτή ήταν η εκδίκηση των Λακεδαιμονίων για την ήττα τους από τους Αργείους κοντά στην ίδια περιοχή το 669 π.Χ.

Αποτυγχάνει η προσπάθεια του Νικία να ανακαταλάβει την Αμφίπολη. Την ίδια τύχη είχε ανάλογη προσπάθεια του Ευετίωνα (414 π.Χ.).

Ο Αλκιβιάδης έρχεται σε συνεννόηση με τον Νικία και επιτυγχάνει να αποφύγει τον οστρακισμό. Αντ' αυτού εξοστρακίζεται ο Υπέρβολος. Έπειτα από αυτή την κακή χρήση του μέτρου, που αποτελούσε έως τότε την ασφαλιστική δικλείδα του αθηναϊκού πολιτεύματος, δεν συναντάμε άλλη εφαρμογή του οστρακισμού.

416/415 π.Χ. Οι Αθηναίοι εκστρατεύουν αιφνιδιαστικά εναντίον της Μήλου. Μετά την κατάληψη του νησιού μεγάλος αριθμός των κατοίκων του εκτελείται.

Η Έγεστα ζητά τη βοήθεια των Αθηναίων εναντίον των Συρακουσών.

415 π.Χ. Οι Αθηναίοι εκστρατεύουν στη Σικελία (με 134 πολεμικά πλοία και 6.000 πεζοναύτες). Ο Αλκιβιάδης, εμπνευστής αυτής της εκστρατείας, για να αποφύγει τη βέβαιη καταδίκη του για το θέμα των Ερμιοκοπιδών, καταφεύγει στη Σπάρτη αποκαλύπτοντας τους στρατηγικούς στόχους του συγκεκριμένου σχεδίου. Την ηγεσία της εκστρατείας αναλαμβάνουν τελικά οι στρατηγοί Λάμαχος και Νικίας.

Ευριπίδης, «Τρωάδες».

Μετά το θάνατο του βασιλιά της Θράκης Σεύθη στο θρόνο ανεβαίνει ο γιος του Αμάδοκος.

414 π.Χ. Οι Αθηναίοι καταλαμβάνουν τη μεγάλη στρατηγική σημασίας θέση των Επιπολών, κοντά στις Συρακούσες.

Οι Συρακούσιοι ζητούν τη βοήθεια της Σπάρτης, η οποία ανταποκρίνεται στέλνοντας τον Γύλιππο με ενισχύσεις.

Αριστοφάνης, «Όρνιθες».

414/413 π.Χ. Οι Αθηναίοι πολιορκούν τις Συρακούσες. Στη διάρκεια των επιχειρήσεων σκοτώνεται ο στρατηγός Λάμαχος. Αποφασίζεται η αποστολή ενισχύσεων στη Σικελία υπό το στρατηγό Δημοσθένη.

Οι Σπαρτιάτες υπό το βασιλιά Άγι Β' οχυρώνουν τη Δεκέλεια της Αττικής μεταφέροντας τον πόλεμο κοντά στην Αθήνα.

Ήττα των αθηναϊκών δυνάμεων στη Σικελία (Ιούλιος). Ο Δημοσθένης και ο Νικίας αποφασίζουν την απαγκίστρωση των δυνάμεών τους από τη Σικελία, αλλά μια έκλειψη της Σελήνης (27/8/413 π.Χ.) καθυστερεί την αναχώρησή τους. Τελικά αποτυγχάνουν να διασπάσουν το ναυτικό αποκλεισμό των αντιπάλων τους, υποχωρούν στο εσωτερικό του νησιού και αποδεκατίζονται. Σφαγή των στρατηγών Δημοσθένη και Νικία.

Παρέμβαση των Περσών στον ελληνικό εμφύλιο. Ο Τισσαφέρνης και ο Φαρνάβαζος επιζητούν τη συνεργασία της Σπάρτης στην Ιωνία.

Δημιουργείται ένα νέο κυβερνητικό όργανο στην Αθήνα, το οποίο αποτελείται από δέκα μέλη που ονομάζονται Πρόβουλοι. Έργο τους -χρονικά απεριόριστο- είναι η εξέταση των προτάσεων νόμου που υποβάλλονται στη Βουλή και στην Εκκλησία του Δήμου. Με αυτή τη μεταρρύθμιση εξασθενεί ο θεσμός της Βουλής που είχε δημιουργήσει ο Κλεισθένης και ενισχύονται οι ολιγαρχικοί.

412 π.Χ. Η Χίος, οι Κλαζομενές και οι Ερυθρές και στη συνέχεια η Ρόδος αποστατούν. Οι Αθηναίοι στέλνουν ισχυρές δυνάμεις για να αποκαταστήσουν την τάξη. Αρχίζουν να πολιορκούν τη Χίο.

Οι ολιγαρχικοί αποστέλλουν στην Αθήνα τον Πείσανδρο για να προετοιμάσει επανάσταση.

Ευριπίδης, «Ηλέκτρα», «Ελένη», «Ανδρομέδα».

411 π.Χ. Στην Αθήνα οι ολιγαρχικοί τρομοκρατούν τους πολίτες.

Ιανουάριος-Μάρτιος: Αριστοφάνης, «Λυσιστράτη», «Θεσμοφοριάζουσες».

Ολιγαρχική επανάσταση στην Αθήνα. Σε συνέλευση που συγκαλείται έξω από την πόλη, στον Κολωνό, ο λαός αναγκάζεται να δεχτεί μείωση του αριθμού των ενεργών πολιτών στους 5.000. Οι Τετρακόσιοι επιβάλλουν την εξουσία τους.

Η Βουλή των Τετρακοσίων διαλύει τη Βουλή των Πεντακοσίων και εξαπολύει πογκρόμ εναντίον των δημοκρατικών πολιτών.

Το καθεστώς των Τετρακοσίων καταρρέει και η κυβέρνηση περνά στους Πεντακισχιλίους, με ουσιαστικό ηγέτη το μετριοπαθή ολιγαρχικό Θηραμένη.

Ο Σπαρτιάτης Μίνδαρος πηγαίνει με στόλο στον Ελλήσποντο για να προκαλέσει αποστασίες.

Ναυμαχία και νίκη των Αθηναίων εναντίον του στο Κυνός Σώμα.

Με αυτό το γεγονός ολοκληρώνεται η διήγηση του ιστορικού Θουκυδίδη. Τα γεγονότα που διαδραματίζονται μέχρι το τέλος του πολέμου τα καταγράφει ο Ξενοφών στα «Ελληνικά».

410 π.Χ. Νίκη των Αθηναίων εναντίον των Σπαρτιατών στην πεζοναυμαχία της Κυζίκου.

Οι Αθηναίοι απορρίπτουν την πρόταση των Σπαρτιατών για ειρήνη, η οποία προέβλεπε την ανταλλαγή της Δεκέλειας με τα Κύθηρα και την Πύλο και τη διατήρηση του status quo. Την ίδια εποχή οι δημοκρατικοί υπό τον Κλεοφώντα αποκαθιστούν την παλιά ριζοσπαστική δημοκρατία.

409 π.Χ. Οι Καρχηδόνοι εισβάλλουν στη Σικελία.

Αρχίζουν ξανά οι εργασίες ανέγερσης του Ερεχθείου, δίνοντας τη δυνατότητα σε πολλούς πολίτες να εργαστούν.

Ο Αλκιβιάδης ανακτά τη Χαλκηδόνα, το Βυζάντιο και τα στενά του Βοσπόρου.

Σοφοκλής, «Φιλοκτήτης».

408 π.Χ. Καλοκαίρι: Ο Αλκιβιάδης γίνεται δεκτός με ενθουσιασμό στην Αθήνα.

Ο Λύσανδρος αποβιβάζεται στη Μικρά Ασία.

Σταδιοδρομία του αστρονόμου Εύδοξου (πέθανε το 355 π.Χ.).

Ευριπίδης, «Ορέστης».

407 π.Χ. Ήττα του Αθηναϊκού στόλου στο Νότιο. Ο Αλκιβιάδης χάνει τη στρατηγία και καταφεύγει στη Φρυγία.

Γνωριμία του Πλάτωνα με το Σωκράτη.

406 π.Χ. Ο αθηναϊκός στόλος νικά το στόλο των Σπαρτιατών στην περιοχή των Αργινουσών. Έξι από τους νικητές στρατηγούς καταδικάζονται σε θάνατο επειδή δεν περισυνέλεξαν όσους ναυαγούς επέζησαν.

Θάνατος Ευριπίδη και Σοφοκλή.

405 π.Χ. Ο Διονύσιος ο Α΄ γίνεται τύραννος των Συρακουσών.

Ήττα των Αθηναίων στους Αιγός Ποταμούς.

Ο Αρταξέρξης Β΄ ο Μνήμων αναγορεύεται Μέγας Βασιλεύς των Περσών (405-358 π.Χ.).

Αριστοφάνης, «Βάτραχου».

404 π.Χ. Η Αθήνα συνθηκολογεί και τα τείχη της γκρεμίζονται. Στην πόλη εγκαθιδρύεται το ολιγαρχικό καθεστώς των Τριάκοντα Τυράννων από το Σπαρτιάτη Λύσανδρο.

Ο Αλκιβιάδης δολοφονείται στην αυλή του σατράπη Φαρνάβαζου.

403 π.Χ. Αποκατάσταση της δημοκρατίας στην Αθήνα από τον Θρασύβουλο. Ο Ευκλείδης επώνυμος άρχοντας στην Αθήνα.

401 π.Χ. Ο Κύρος ο Νεότερος εκστρατεύει κατά του αδελφού του Αρταξέρξη του Β΄, αλλά σκοτώνεται κατά τη διάρκεια της μάχης στα Κούναξα. Οι Μύριοι, οι Έλληνες μισθοφόροι που είχαν βοηθήσει τον Κύρο, υποχωρούν προς τη θάλασσα και τελικά φτάνουν κοντά στην Τραπεζούντα (400 π.Χ.).

Σοφοκλής, «Οιδίπους Τύραννος».

Ο 4ος αιώνας

400-395 π.Χ. Σπαρτιατική εκστρατεία κατά των Περσών στη Μικρά Ασία υπό την ηγεσία στην αρχή του Θίβρωνα και στη συνέχεια του Δερκυλίδα.

400 π.Χ. Ο Αγησίλαος βασιλιάς της Σπάρτης.

Ο βασιλιάς της Μακεδονίας Αρχέλαος καταλαμβάνει τη Λάρισα.

399 π.Χ. Δίκη και θάνατος του Σωκράτη.

Η συνωμοσία του Κινάδωνα στη Σπάρτη, η οποία είχε σκοπό την αναβάθμιση των κατώτερων τάξεων (περίοικοι, νεοδαμώδεις ή είλωτες) αποτυγχάνει και ο Κινάδωνας εκτελείται.

398-392 π.Χ. Ο τύραννος των Συρακουσών Διονύσιος διεξάγει πόλεμο εναντίον των Καρχηδονίων.

397 π.Χ. Δημοσιεύεται η Ιστορία του Θουκυδίδη.

396 π.Χ. Γράφονται οι πρώτοι πλατωνικοί διάλογοι.

Οι Συρακούσες πολιορκούνται από τους Καρχηδόνιους.

395 π.Χ. Αρχίζει ο Κορινθιακός-Βοιωτικός Πόλεμος, στον οποίο θα εμπλακούν και πάλι η Αθήνα, η Σπάρτη και οι σύμμαχοί τους. Σε μάχη κοντά στην Αλίαρτο σκοτώνεται ο Λύσανδρος.

Λαμπρές νίκες του Αγησίλαου εναντίον των Περσών στις Σάρδεις και την Παφλαγονία. Λόγω όμως της δυσμενούς εξέλιξης των επιχειρήσεων στην Ελλάδα αναγκάζεται να εγκαταλείψει τη Μικρά Ασία.

Λυσίας, «Κατά Αλκιβιάδου».

394 π.Χ. Παρά τις σημαντικές νίκες του Αγησίλαου στη Νεμέα και την Κορώνεια, οι Σπαρτιάτες χάνουν την κυριαρχία στο Αιγαίο μετά την ήττα που υπέστη ο στόλος τους στην Κνίδα από τον περσικό στόλο, ο οποίος είχε ναύαρχο τον Κόνωνα. Η ήττα αυτή των Σπαρτιατών προκάλεσε την αυτομολία των ιωνικών πόλεων στους Πέρσες.

394-391 π.Χ. Ξαναχτίζονται τα Μακρά Τείχη της Αθήνας -είχαν γκρεμιστεί με το τέλος του Πελοποννησιακού Πολέμου (404 π.Χ.)-, δυστυχώς για τους Έλληνες με περσικά χρήματα που είχε φέρει μαζί του ο Κόνων.

393 π.Χ. Ο Ανταλκίδας καταφτάνει στη Μικρά Ασία με αποστολή να διαπραγματευτεί με το σατράπη Τιρίβαζο.

392 π.Χ. Θάνατος του Κόνωνα.

Γοργίας, «Ολυμπιακός».

Συνέδριο ειρήνης στην Κόρινθο. Οι Αθηναίοι απορρίπτουν τις προτάσεις των Σπαρτιατών για ειρήνη.

392-390 π.Χ. Μάχες στην περιοχή της Κορίνθου. Οι Σπαρτιάτες καταλαμβάνουν το Λέχαιο.

Τελικά στην ίδια περιοχή οι Σπαρτιάτες ηττώνται από το αθηναϊκό πεζικό υπό την ηγεσία του στρατηγού Ιφικράτη, ο οποίος για πρώτη φορά χρησιμοποιεί το σώμα των πελταστών.

Ο τύραννος των Συρακουσών Διονύσιος νικά τους υπό τον Μάγωνα Καρχηδόνιους.

391 π.Χ. Αριστοφάνης, «Εκκλησιάζουσαι».

390 π.Χ. Ο Σπαρτιάτης ναύαρχος Τελευτίας, αδερφός του Αγησίλαου, κυριεύει ολόκληρη μοίρα του αθηναϊκού στόλου, ενώ λίγο αργότερα καταλαμβάνει τη Σάμο και την Κνίδα.

Ξενοφών, «Κύρου Ανάβασις».

389 π.Χ. Ο Θρασύβουλος προσπαθεί να ανασυστήσει την Αθηναϊκή Συμμαχία, καθιερώνοντας τη συμμαχική εισφορά του 5%, περισσότερο γνωστή ως εικοστή.

Η Αθήνα συμμαχεί με την Αίγυπτο και τον Ευαγόρα της Κύπρου εναντίον των Περσών, ενώ επανεγκαθίσταται στη Θράκη και τα Στενά.

Πρώτο ταξίδι του Πλάτωνα στις Συρακούσες. Ο φιλόσοφος έρχεται σε επαφή με τους Πυθαγόρειους.

388 π.Χ. Παράτολμη ενέργεια του Τελευτία τον οδηγεί σε λαφυραγώγηση του λιμένα του Πειραιά.

Συγκρούσεις ανάμεσα στον Ιφικράτη και τον Αναξίβιο στον Ελλήσποντο.

Θάνατος του Θρασύβουλου.

Τελευταία κωμωδία του Αριστοφάνη, «Πλούτος».

Λυσίας, «Ολυμπιακός».

387 π.Χ. Ο Χαβρίας αποστέλλεται στην Κύπρο για να βοηθήσει τον Ευαγόρα.

Ο Πλάτωνας ιδρύει την Ακαδημία.

386 π.Χ. Η Σπάρτη προσεγγίζει την Περσία με σκοπό να ισορροπήσει την κατάσταση που είχε δημιουργηθεί εις βάρος της με τη συνεργασία ανάμεσα στην Αθήνα, τον Ευαγόρα της Κύπρου και την Αίγυπτο. Με το διπλωματικό της εκπρόσωπο Ανταλκίδα ενεργεί για τη σύναψη της φερώνυμης συνθήκης (Ανταλκίδειος ή Ειρήνη του Βασιλέως), με την οποία ο Πέρσης βασιλιάς γίνεται ο γγγυητής της ειρήνης ανάμεσα στις ελληνικές πόλεις, ενώ κατοχυρώνεται η επικυριαρχία του στις πόλεις της Ιωνίας.

Ο Διονύσιος κυριεύει το Ρήγιο.

386-5 π.Χ. Οι Αθηναίοι συμμαχούν με το βασιλιά των Οδρυσών Εβρυζέλμη. Η Περσία αποκαθιστά την κυριαρχία της στην Ιωνία σε εφαρμογή των όρων της Ανταλκίδειου Ειρήνης.

385 π.Χ. Πλάτωνας, «Μενέξενος».

Οι Σπαρτιάτες με αρχηγό τον Αγησίπολη υποτάσσουν τη Μαντινεία.

Σταδιοδρομία του γλύπτη Σκόπα (πέθανε το 340 π.Χ.).

384 π.Χ. Γέννηση του Αριστοτέλη. Γέννηση του Δημοσθένη.

Η Αθήνα συμμαχεί με τη Χίο και τη Χαλκιδική. Ανοίγει ο δρόμος για την επανασύσταση της Αθηναϊκής Συμμαχίας.

382 π.Χ. Η Σπάρτη στρέφεται εναντίον του Κοινού της Ολύνθου ύστερα από πρόσκληση του βασιλιά της Μακεδονίας Αμύντα Γ'.

Σπαρτιατικά στρατεύματα υπό τον Φοιβίδα καταλαμβάνουν την ακρόπολη των Θηβών Καδμεία, παραβιάζοντας με την ενέργειά τους αυτή κάθε έννοια δικαίου και προκαλώντας γενική αγανάκτηση στην Ελλάδα.

381 π.Χ. Ο Αγησίλαος εκστρατεύει εναντίον του Φλειούντα.

380 π.Χ. Ισοκράτης, «Πανηγυρικός».

Αρχίζει η ανέγερση του Ναού του Ασκληπιού στην Επίδαυρο. Οι εργασίες θα ολοκληρωθούν το 375 π.Χ.

Ο Κλεόμβροτος διαδέχεται τον Αγησίπολη στη Σπάρτη.

379 π.Χ. Οι Θηβαίοι υπό την αρχηγία του Μέλωνα και του Πελοπίδα εκδιώκουν τη σπαρτιατική φρουρά από την Καδμεία και εγκαθιδρύουν δημοκρατικό πολίτευμα.

Οι Σπαρτιάτες καταλαμβάνουν το Φλειούντα και την Όλυθο.

Ο Διονύσιος των Συρακουσών κυριεύει τον Κρότωνα.

378 π.Χ. Η πραξικοπηματική προσπάθεια του Σπαρτιάτη ναύαρχου Σφοδρία να καταλάβει τον Πειραιά αποτυγχάνει. Οι Αθηναίοι είναι πεπεισμένοι πλέον πως είναι απολύτως αναγκαία για την ασφάλεια της πόλης η ανασύσταση της παλιάς ναυτικής συμμαχίας.

Συμμαχία Αθήνας και Θήβας.

Αποτυχημένη εκστρατεία του Ιφικράτη στη Θράκη.

Οι Σπαρτιάτες με αρχηγό τον Αγησίλαο αποτυγχάνουν να καταστρέψουν τα σπουδαία οχυρωματικά έργα των Θηβαίων στην περιοχή του Κιθαιρώνα. Στη συνέχεια καταστρέφουν την ύπαιθρο της Θήβας, αλλά αποφεύγουν να εμπλακούν σε μάχη με τους κατοίκους.

377 π.Χ. Ίδρυση της Β' Αθηναϊκής Συμμαχίας. Οι σύμμαχοι, σύμφωνα με το καταστατικό της, δεσμεύονται όχι μόνο απέναντι στους Αθηναίους αλλά και μεταξύ τους, ενώ είναι όλοι ανεξαρτέτως «ελεύθεροι και αυτόνομοι».

Ο άρχοντας Ναύσικος διενεργεί στην Αθήνα γενική απογραφή ιδιωτικών περιουσιών με σκοπό να τεθεί σε στερεότερες βάσεις ο υπολογισμός των εισφορών. Οι πολίτες με βάση τα αποτελέσματα της απογραφής κατατάσσονται σε νέα τμήματα, τις «συμμορίες».

Νέα εκστρατεία του Αγησίλαου εναντίον της Θήβας, χωρίς σπουδαία αποτελέσματα.

Ο Μαύσωλος σατράπης της Καρίας.

376 π.Χ. Οι Θηβαίοι κατορθώνουν να ανασυστήσουν τη Βοιωτική Ομοσπονδία.

Αποτυχία του βασιλιά της Σπάρτης Κλεόμβροτου να διαβεί τον Κιθαιρώνα και να επιτεθεί εναντίον των Θηβών.

376-375 π.Χ. Ναυτικές επιχειρήσεις του αθηναϊκού στόλου υπό τον Χαβρία στο Αιγαίο - ιδιαίτερα εναντίον της Νάξου- και τον Τιμόθεο στο Ιόνιο εναντίον των Σπαρτιατών και των συμμάχων τους. Νίκη του Τιμόθεου εναντίον του σπαρτιατικού στόλου υπό τον Νικόλοχο κοντά στη Λευκάδα, στην περιοχή Αλύζια της Ακαρνανίας.

374 π.Χ. Κηφισόδοτος ο Πρεσβύτερος, «Ειρήνη».

Οι Αθηναίοι υπογράφουν σημαντική συμμαχία με το βασιλιά της Μακεδονίας Αμύντα Γ', αποκομίζοντας ως πρόσθετο κέρδος τη δυνατότητα να προμηθεύονται από την επικράτεια του ξυλεία και ρετσίνι για τα πλοία τους.

Ο Ιάσοντας των Φερών κύριος της Θεσσαλίας. Πρώτη προσέγγιση Αθήνας-Σπάρτης.

Οι Σπαρτιάτες με την εκστρατεία τους στην Κέρκυρα παραβιάζουν την ειρήνη με τους Αθηναίους.

Οι Αθηναίοι βοηθούν με εκστρατευτικό σώμα υπό την ηγεσία του Ιφικράτη του Φαρνάβαζου στην αποτυχημένη εκστρατεία εναντίον της Αιγύπτου.

373 π.Χ. Οι Θηβαίοι καταστρέφουν τις Πλαταιές, τελευταίο εμπόδιο πριν συνενώσουν όλη τη Βοιωτία σε ένα ενιαίο κράτος - και όχι σε ομοσπονδία που ήταν πριν. Οι Αθηναίοι, θορυβημένοι από την καταστροφή της παλιάς συμάχου τους, ακολουθώντας τη συμβουλή του πολιτικού Καλλίστρατου, προσπαθούν να προσεγγίσουν τη Σπάρτη.

Ο Ιάσοντας συμμαχεί με τον Αμύντα Γ' της Μακεδονίας.

371 π.Χ. Οι Θηβαίοι, οι Ακαρνανές, οι Ευβοείς και οι Χαλκιδείς εγκαταλείπουν την Αθηναϊκή Συμμαχία.

Στο συνέδριο που γίνεται στη Σπάρτη για την αποκατάσταση της ειρήνης ο βοιωτάρχης Επαμεινώνδας απορρίπτει τις αιτιάσεις των Σπαρτιατών και των Αθηναίων για το ενιαίο βοιωτικό κράτος, η ύπαρξη του οποίου αντίκειται στην Ανταλκίδειο Ειρήνη. Οι Αθηναίοι και οι Σπαρτιάτες υπογράφουν στις 16 Ιουνίου (14η Σκιροφοριώνος) συνθήκη ειρήνης. Αμέσως μετά οι Σπαρτιάτες υπό το βασιλιά Κλεόμβροτο εισβάλλουν στη Βοιωτία, αλλά ηττώνται κατά κράτος στα Λεύκτρα από τα θηβαϊκά στρατεύματα. Στη διάρκεια της μάχης ο Επαμεινώνδας χρησιμοποιεί για πρώτη φορά την τακτική της «λοξής φάλαγγας».

Στις 6 Ιουλίου οι Θηβαίοι υπό τον Επαμεινώνδα συντρίβουν τους Σπαρτιάτες στην περιοχή των Λεύκτρων Βοιωτίας. Σημαντική συμβολή στη νίκη αυτή είχε ο θηβαϊκός Ιερός Λόχος υπό τον Πελοπίδα, καθώς επίσης και η παράταξη της Λοξής Φάλαγγας των Θηβαίων.

370 π.Χ. Δολοφονείται ο Ιάσοντας των Φερών.

Οι Αρκάδες, οι οποίοι επιθυμούν να δημιουργήσουν κράτος παρόμοιο με αυτό της Θήβας, καλούν τον Επαμεινώνδα σε βοήθεια. Αυτός καταφτάνει στην Πελοπόννησο και λεηλατεί την ύπαιθρο της Λακωνίας.

Αρχίζει η σταδιοδρομία του γλύπτη Πραξιτέλη, η οποία θα συνεχιστεί μέχρι το θάνατό του το 330 π.Χ.

369 π.Χ. Οι ειλώτες στη Μεσσηνία και τη Λακωνία εξεγείρονται και δημιουργούν ενιαίο μεσσηνιακό κράτος με πρωτεύουσα τη Μεσσήνη.

Οι Αρκάδες με την υποστήριξη του Επαμεινώνδα ιδρύουν αρκαδικό ομοσπονδιακό κράτος με πρωτεύουσα τη Μεγαλόπολη, που δημιουργήθηκε με «συνοικισμό» πολλών μικρών χωριών.

Συμμαχία της Σπάρτης και της Αθήνας εναντίον της Θήβας.

Ο Διονύσιος βοηθά τους Κορίνθιους στον αγώνα τους εναντίον των Θηβαίων. Το ίδιο θα κάνει ένα χρόνο αργότερα με τους Σπαρτιάτες, ενώ οι Αθηναίοι θα τον ανακηρύξουν Αθηναίο πολίτη.

368 π.Χ. Δολοφονείται ο βασιλιάς της Μακεδονίας Αλέξανδρος Β'. Επέμβαση του Ιφικράτη.

Οι συνεχείς προσπάθειες των Αθηναίων να καταλάβουν τη στρατηγικής σημασίας πόλη Αμφίπολη αποτυγχάνουν (Ιφικράτης 365 π.Χ., Τιμόθεος 360 π.Χ., Καλλισθένης 362 π.Χ.).

367 π.Χ. Θάνατος του Διονυσίου των Συρακουσών. Τον διαδέχεται ο Διονύσιος ο Νεότερος.

Δεύτερο ταξίδι του Πλάτωνα στις Συρακούσες. Ο φιλόσοφος καλείται από το φίλο του Δίωνα να αναλάβει το ρόλο του πολιτικού και πνευματικού του συμβούλου. Έπειτα από δύο περίπου χρόνια εκδιώκεται μαζί με τον Δίωνα. Ο Αριστοτέλης εισέρχεται στην Ακαδημία του Πλάτωνα.

366 π.Χ. Οι Θηβαίοι κυριεύουν τον Ωρωπό, δημιουργώντας έτσι σοβαρά προβλήματα στους Αθηναίους.

Ισοκράτης, «Αρχίδαμος».

365 π.Χ. Ο Τιμόθεος εξαναγκάζει τη Σάμο και τη Σηστό να προσχωρήσουν στην Αθηναϊκή Συμμαχία. Αθηναίοι κληρούχοι φτάνουν στη Σάμο.

364 π.Χ. Εκστρατεία και θάνατος του Πελοπίδα στη Θεσσαλία.

363 π.Χ. Ο Τιμόθεος ξανακυριεύει το Βυζάντιο.

362 π.Χ. Ο στρατός των Θηβαίων υπό τον Επαμεινώνδα νικά τους Σπαρτιάτες και τους Αθηναίους στην περιοχή Μαντινεία της Πελοποννήσου. Στη διάρκεια της μάχης φονεύεται και ο ίδιος ο μεγάλος Θηβαίος στρατηγός.

361 π.Χ. Τρίτο ταξίδι του Πλάτωνα στις Συρακούσες. Τον επόμενο χρόνο ο φιλόσοφος επιστρέφει απογοητευμένος στην Αθήνα.

360 π.Χ. Ο βασιλιάς των Οδρυσών Θρακών Κότυς πολιορκεί τη Σηστό.

359 π.Χ. Μετά τη δολοφονία του βασιλιά των Θρακών Κότυ στο θρόνο ανεβαίνει ο γιος του Κερσοβλέπτης, ο οποίος μοιράζεται την εξουσία με τα αδέρφια του Αμόδοκο και Θηρισάδη.

Θάνατος του βασιλιά της Μακεδονίας Περδίκκα και άνοδος στο θρόνο του ανήλικου Αμύντα με επίτροπο τον Φίλιππο.

Δολοφονία του τυράννου των Φερών Αλεξάνδρου.

358 π.Χ. Έναρξη κατασκευής του Θεάτρου της Επιδαύρου.

Νίκες του Φιλίππου εναντίον των Παιόνων και των Ιλλυριών.

357 π.Χ. Ο Φίλιππος καταλαμβάνει την Αμφίπολη.

Οι Χίοι, οι Κώοι και Ρόδιοι, οργισμένοι από την όλο και πιο αυταρχική συμπεριφορά των Αθηναίων, επαναστατούν ύστερα από υποκίνηση του σατράπη της Καρίας Μαύσωλου. Οι Αθηναίοι ξεκινούν το λεγόμενο Συμμαχικό Πόλεμο, ο οποίος τελειώνει έπειτα από δύο σχεδόν χρόνια με παρέμβαση των Περσών. Οι Αθηναίοι αποδέχονται την αποχώρηση των επαναστατημένων πόλεων από τη συμμαχία.

Οι Αθηναίοι κυριεύουν ξανά τη Χερσόνησο και την Εύβοια.

356 π.Χ. Αρχίζει ο Γ΄ Ιερός Πόλεμος εξαιτίας της άρνησης των Φωκέων να καταβάλουν το πρόστιμο που τους είχαν επιβάλει οι Αμφικτύονες. Οι Φωκείς υπό τον Φιλόμηλο καταλαμβάνουν τους Δελφούς.

Ο Φίλιππος κυριεύει την Πύδνα και την Ποτειδαία και ανακηρύσσεται βασιλιάς της Μακεδονίας με το όνομα Φίλιππος ο Β΄.

Ο Ηρόστρατος πυρπολεί το Αρτεμίσιο της Εφέσου.

Στις 23 Ιουλίου (6η ημέρα του μηνός Εκατομβαιώνα σύμφωνα με το αττικό ημερολόγιο, ή 6η ημέρα του μήνα Λώου, σύμφωνα με το μακεδονικό ημερολόγιο) γεννιέται στην Πέλλα ο διάδοχος του θρόνου της Μακεδονίας, Αλέξανδρος, γιος του βασιλιά Φιλίππου Β΄ και της Ολυμπιάδας.

355 π.Χ. Ισοκράτης, «Περί Ειρήνης».

Τέλος του Συμμαχικού Πολέμου. Η Αθήνα παύει να αποτελεί μεγάλη δύναμη, ικανή να επιβάλλει τη θέλησή της. Ο Μαύσωλος, εκμεταλλευόμενος τη δύσκολη θέση στην οποία είχαν περιέλθει οι Αθηναίοι, καταλαμβάνει τη Χίο, τη Ρόδο και την Κω.

354 π.Χ. Ισοκράτης, «Αεροπαγητικός».

Πρώτοι λόγοι του Δημοσθένη στην Εκκλησία του Δήμου.

Ο Εύβουλος προϊστάμενος του ταμείου των θεωρικών.

Ο Φίλιππος καταλαμβάνει τη Μεθώνη της Πιερίας και εισβάλλει στη Θεσσαλία, όπου συγκρούεται με τις δυνάμεις του στρατηγού των Φωκέων Ονόμαρχου και εξαναγκάζεται να υποχωρήσει.

353 π.Χ. Οι Αθηναίοι συμμαχούν με το βασιλιά της Θράκης Κερσοβλέπτη εναντίον του Φιλίππου.

Νίκη του Φιλίππου εναντίον των δυνάμεων του Ονόμαρχου στο Κρόκιον Πεδίον στη νότια Θεσσαλία και τοποθέτηση μακεδονικής φρουράς στην περιοχή των Παγασών. Η προσπάθειά του να παραβιάσει τις Θερμοπύλες αποτυγχάνει εξαιτίας της παρουσίας ισχυρών αθηναϊκών δυνάμεων.

352 π.Χ. Ο Φίλιππος υποτάσσει τον Κερσοβλέπτη και επεκτείνει την κυριαρχία του μέχρι το Βόσπορο. Λίγο αργότερα καταλαμβάνει τις Θερμοπύλες.

350 π.Χ.(;) Ο Λυσίμαχος από την Ακαρνανία, παιδαγωγός του Αλεξάνδρου, μνεί το διάδοχο του Φιλίππου στα κατορθώματα των ομηρικών ηρώων.

349 π.Χ. Ο Λεωνίδας από την Ήπειρο, συγγενής της Ολυμπιάδας, αναλαμβάνει την ευθύνη της ανατροφής του Αλεξάνδρου. Κάτω από την επίβλεψη του ο Αλέξανδρος διδάσκεται αριθμητική, γεωμετρία και μουσική, ενώ ασχολείται ιδιαίτερα με την ιππασία. Αυτή την περίοδο, όπως αναφέρεται, ο Αλέξανδρος δαμάζει το Βουκεφάλα, ο οποίος γίνεται από τότε το αγαπημένο του άλογο (μέχρι το 324 π.Χ.).

Ο Φίλιππος εισβάλλει στη Χαλκιδική και πολιορκεί την Όλυνθο, τη σύμμαχο των Αθηναίων, ενώ φροντίζει να δημιουργήσει προβλήματα στους Αθηναίους με την αποστασία της Εύβοιας.

Ο Δημοσθένης παρουσιάζεται ως ο ηγέτης της φιλοπόλεμης αντιμακεδονικής μερίδας στην Αθήνα («Ολυνθιακού»).

348 π.Χ. Ο στρατηγός Φωκίωνας αποτυγχάνει να επαναφέρει την Εύβοια στην αθηναϊκή κυριαρχία.

347 π.Χ. Θάνατος του Πλάτωνα.

348 π.Χ. Ο βασιλιάς της Μακεδονίας Φίλιππος, μετά την κατάληψη της Ολύνθου, επεκτείνει σταδιακά την κυριαρχία του σε όλη τη Θράκη. Τα αθηναϊκά στρατεύματα που είχαν σπεύσει να βοηθήσουν την πολιορκούμενη πόλη δεν φτάνουν εγκαίρως.

346 π.Χ. Ο Φίλιππος και οι Αθηναίοι υπογράφουν τη Φιλοκράτειο Ειρήνη (από το όνομα του Αθηναίου διαπραγματευτή). Η ειρήνη έγινε με στόχο τη διατήρηση του υπάρχοντος status quo, γεγονός που σήμαινε οριστική παραίτηση των Αθηναίων από τη διεκδίκηση της Αμφίπολης και έθετε τέρμα στην παρουσία των Αθηναίων στη βόρεια Ελλάδα. Ο Φίλιππος κατάφερε να ηγηθεί της ελληνικής Αμφικτυονίας.

Ισοκράτης, «Φίλιππος».

Δημοσθένης, «Περί Ειρήνης».

343 π.Χ.(:) Ο Φίλιππος επιλέγει τον Αριστοτέλη για δάσκαλο του γιου του. Στους πρόποδες του Βερμίου, στην πόλη Μιέζα, ο Αλέξανδρος μαζί με άλλους νέους, από επιφανείς οικογένειες της Μακεδονίας, διδάσκεται για τρία τουλάχιστον χρόνια φιλοσοφία, φυσικές επιστήμες και ρητορική. Την ίδια περίοδο ο Φίλιππος διδάσκει την πολεμική τέχνη στο διάδοχό του.

Ο Φιλοκράτης καταδικάζεται ερήμην σε θάνατο από αθηναϊκό δικαστήριο για προδοσία, ενώ ο ρήτορας Αισχίνης αθωώνεται με μικρή πλειοψηφία.

342 π.Χ. Το Θέατρο του Διονύσου των Αθηνών αποκτά μαρμάρινα έδρανα -μέχρι τότε ήταν ξύλινα-, την εποχή που ήταν άρχοντας στην πόλη ο Λυκούργος.

Γέννηση του κωμωδιογράφου Μένανδρου.

341 π.Χ. Μετά το θάνατο του βασιλιά Κερσοβλέπτη το βασίλειο της Θράκης ενσωματώνεται στη Μακεδονία.

340 π.Χ. Ο Αλέξανδρος ως αντιβασιλέας της Μακεδονίας αναλαμβάνει για πρώτη φορά την απόλυτη ευθύνη μιας στρατιωτικής επιχείρησης. Καταστέλλει την ανταρσία των Μαίδων στη βόρεια Μακεδονία, καταλαμβάνει την πρωτεύουσα τους και τη μετονομάζει σε Αλεξανδρούπολη.

Συμμαχικό συνέδριο στην Αθήνα αποφασίζει πόλεμο εναντίον του Φιλίππου.

339 π.Χ. Ισοκράτης, «Παναθηναϊκός».

Ο Ξενοκράτης διαδέχεται τον Σπύσιππο στη διεύθυνση της Ακαδημίας.

Συμμαχία της Αθήνας με τη Θήβα εναντίον του Φιλίππου.

Η Αμφικτιονία των Δελφών καλεί σε βοήθεια τον Φίλιππο για να αντιμετωπίσει τους Λοκρούς.

Ο Φίλιππος αιφνιδιάζει τους Αθηναίους και τους υπόλοιπους Έλληνες καταλαμβάνοντας την Ελάτεια νότια των Θερμοπυλών.

Περίοδος του οικουμενικού ελληνικού κράτους και των ελληνιστικών χρόνων

338 π.Χ. Ο Φίλιππος καταλαμβάνει την Άμφισσα.

Ο Αλέξανδρος στη μάχη της Χαιρώνειας προΐσταται στην αριστερή πτέρυγα του μακεδονικού στρατού. Αρχηγός του ιππικού, συντρίβει τον Ιερό Λόχο των Θηβαίων συμβάλλοντας αποφασιστικά στη νίκη του Φιλίππου. Εγκαθίσταται μακεδονική φρουρά στην Καδμεία, ενώ η συνθήκη ειρήνης που υπογράφεται έχει ανέλπιστα επιεικείς όρους για την Αθήνα (Ειρήνη του Δημάδη). Ο Λυκούργος αναλαμβάνει τη διαχείριση των οικονομικών της Αθήνας.

Θάνατος του Ισοκράτη.

337 π.Χ. Ο Αλέξανδρος έρχεται σε σύγκρουση με τον πατέρα του και μαζί με τη μητέρα του Ολυμπιάδα καταφεύγουν στην Ήπειρο.

Κήρυξη πολέμου εναντίον των Περσών από τον Φίλιππο.

336 π.Χ. Ο Φίλιππος Β΄ της Μακεδονίας δολοφονείται. Ο μακεδονικός στρατός εκλέγει ομόφωνα τον Αλέξανδρο βασιλιά.

Το πανελλήνιο Συνέδριο της Κορίνθου τον ανακηρύσσει Ηγεμόνα της Συμμαχίας και Στρατηγό Αυτοκράτορα στην εκστρατεία εναντίον των Περσών.

335 π.Χ. Επιτυχημένη εκστρατεία του Αλεξάνδρου κατά των Τριβαλλών και των Γετών στην περιοχή του Δούναβη. Εκστρατεία εναντίον των Ιλλυριών και των Ταλαντίων.

Στάση των Θηβαίων, η οποία υποκινήθηκε από τον Δημοσθένη και τους Αθηναίους, συντρίβεται από το μακεδονικό στρατό. Η Θήβα εκθεμελιώνεται, ενώ μόνο το σπίτι του ποιητή Πίνδαρου, έπειτα από διαταγή του ίδιου του Αλεξάνδρου, σώζεται. Ο Αλέξανδρος με παρέμβαση του ρήτορα Δημάδη αποφεύγει την επιβολή αντιποίνων στους Αθηναίους, τους υποκινήτες της στάσης.

Ο Αριστοτέλης στην Αθήνα.

334 π.Χ. Ο Αλέξανδρος ορίζει ως αντιβασιλέα της Μακεδονίας τον Αντίπατρο και αναχωρεί για τη Μικρά Ασία.

Το Μάιο νικά τα περσικά στρατεύματα στο Γρανικό ποταμό και καταλαμβάνει τη μια μετά την άλλη τις παράλιες πόλεις της Μικράς Ασίας.

Χορηγικό μνημείο του Λυσικράτη στην Αθήνα.

Ο Αριστοτέλης ιδρύει το Λύκειο.

333 π.Χ. Ο Αλέξανδρος μετά την υποταγή της Λυκίας και της Παμφυλίας διαβαίνει τον Ταύρο και ξεχειμωνιάζει στο Γόρδιο.

Τον Ιούλιο φτάνει στην Άγκυρα αφού έχει υποτάξει την Καππαδοκία και την Παφλαγονία.

Ο βασιλιάς της Σπάρτης Άγης Γ΄ στέλνει πρεσβεία στον Πέρση βασιλιά Δαρείο Γ΄.

Το Σεπτέμβριο ο Αλέξανδρος διαβαίνει τις Πύλες της Κιλικίας και καταλαμβάνει την Ταρσό.

Περνώντας μέσα από τα παγωμένα νερά του ποταμού Κύδνου ή Καύνου κρυολογεί σοβαρά.

Το Νοέμβριο συνάπτει αποφασιστική μάχη στην Ισσό της Συρίας και τρέπει τις υπό τον Δαρείο περσικές δυνάμεις σε φυγή. Αιχμαλωτίζεται η οικογένεια του Δαρείου.

332 π.Χ. Ιανουάριος: Ο Αλέξανδρος υποτάσσει όλες τις πόλεις της Φοινίκης εκτός από την Τύρο, την οποία τελικά καταλαμβάνει τον Ιούλιο, έπειτα από πολύμηνη πολιορκία. Κοντά στη Γάζα τραυματίζεται σοβαρά στον ώμο.

Δεκέμβριος: Ο Αλέξανδρος καταλαμβάνει το Πηλούσιο και υποτάσσει το σατράπη της Αιγύπτου Μάλακο.

Επανάσταση των Θρακών καταστέλλεται από το στρατηγό του Αλεξάνδρου Αντίπατρο.

331 π.Χ. Ιδρύεται από τον Αλέξανδρο η Αλεξάνδρεια η εν Αιγύπτω. Ο Ρόδιος αρχιτέκτονας Δεινοκράτης σχεδίασε τη νέα πόλη σε σχήμα μακεδονικής γλαμύδας. Τα περισσότερα από τα δημόσια οικοδομήματά της βρίσκονται στην ανατολική συνοικία, στο Βρύχιον. Δύο μεγάλες λεωφόροι, πλάτους τριάντα μέτρων η καθεμία, τέμνουν την πόλη. Ο Αλέξανδρος επισκέπτεται την όαση του Άμμωνα Δία.

Μάχη στα Άρβυλα και νίκη του Αλεξάνδρου. Ο Αλέξανδρος κυριεύει την πρωτεύουσα του περσικού κράτους, την Περσέπολη, και την παλιά πρωτεύουσα Πασαργάδες.

Ο Άγης Γ΄ αποτυγχάνει να δημιουργήσει αντιμακεδονικό συνασπισμό με τους Αθηναίους.

Εξέγερση της Σπάρτης εναντίον του Αντίπατρου. Μάχη και ήττα των Σπαρτιατών κοντά στη Μεγαλόπολη. Θάνατος του Άγη.

330 π.Χ. Ο Αλέξανδρος καταδιώκει τον Δαρείο, ο οποίος δολοφονείται από το σατράπη Βήσσο. Συνωμοσία του Φιλώτα. Θάνατος του Παρμενίωνα.

Ο Αλέξανδρος ιδρύει την Αλεξάνδρεια την εν Αρείοις (πιθανόν κοντά στη σημερινή πόλη του Αφγανιστάν Χεράτ).

Μεγάλη έλλειψη σιτηρών στην Ελλάδα (σιτοδεία), η οποία θα διαρκέσει για τέσσερα τουλάχιστον χρόνια.

Αποπεράτωση του Θεάτρου της Επιδάουρου.

329 π.Χ. Ο Αλέξανδρος ιδρύει την Αλεξάνδρεια την εν Αραχωσία (σημερινό Κανταχάρ του Αφγανιστάν).

Ο Αλέξανδρος τιμωρεί τον Βήσσο για τη δολοφονία του Δαρείου.

Ο Αλέξανδρος ιδρύει την Αλεξάνδρεια την Εσχάτη ή την παρά τον Ιαζάρτην (πρώην Leninabad του Τατζικιστάν).

328 π.Χ. Φόνος του Κλείτου. Επεισόδιο της «προσκύνησης». Ο Αλέξανδρος επιβάλλει στους Έλληνες να τον προσκυνούν όπως οι Πέρσες.

327 π.Χ. Μάχη κοντά στη θέση Εμβόλιμα στον Ινδικό Καύκασο ανάμεσα στους Μακεδόνες του Αλεξάνδρου και σε πολυάριθμες φυλές Ινδών, οι οποίες υπερασπίζονται το φρούριο του Αόρνου. Αφού με επιχωμάτωση καλύπτεται η μεταξύ του μακεδονικού στρατοπέδου και του φρουρίου χαράδρα, για να διευκολύνονται οι επιθετικές κινήσεις των πολιορκητών, τελικά το φρούριο παραδίδεται.

Ο Αλέξανδρος νυμφεύεται την κόρη του ηγεμόνα της Βακτριανής Ρωζάνη.

Ο Πυθέας ο Μασσαλιώτης στις θάλασσες του βορρά.

326 π.Χ. Ο Αλέξανδρος ιδρύει την Αλεξάνδρεια την επί του Καυκάσου (σημερινό Hari Kar του Αφγανιστάν).

Ο Αλέξανδρος, μετά τη νίκη του στον ποταμό Υδάσπη κατά του Πώρου, Ινδού βασιλιά, ιδρύει δύο πόλεις: στην αριστερή όχθη του ποταμού τη Νίκαια και στη δεξιά τη Βουκέφαλο. Την επίβλεψη της ανέγερσης είχε ο Κρατερός. Οι δύο πόλεις πολύ γρήγορα χρειάστηκαν επισκευές γιατί δεν άντεξαν τους μουσώνες.

Θάνατος του ρήτορα Λυκούργου.

325 π.Χ. Ο Αλέξανδρος επιστρέφει στην Περσία. Περίπλους του Νεάρχου.

Ο Αλέξανδρος ιδρύει έξι νέες πόλεις με το όνομα Αλεξάνδρεια, την Ωπιανή (σημερινό Begram 40 χλμ. νότια της Καμπούλ), την παρά τον Ινδό (στη συμβολή του ποταμού Αρκεσίνη με τον Ινδό), την εν Σόγδοις (δυτικά του Ινδού), την εν Σωριανούς (σημερινά Πάταλα της Ινδίας), την εν Ωρείταις (στο Δέλτα του Ινδού) και την εν Καρμανία (κοντά στα στενά του Ορμούζ στον Περσικό Κόλπο).

Ο Λύσιππος σμιλεύει τον «Αποξυόμενον».

324 π.Χ. Ιδρύεται η Αλεξάνδρεια η εν Σουσιανή (ανάμεσα στις εκβολές του Τίγρη και του Ευφράτη).

Γάμοι 80 Μακεδόνων αξιωματικών με Περσίδες πριγκίπισσες στα Σούσα. Ο Αλέξανδρος συνάπτει δεύτερο γάμο με την κόρη του Δαρείου Βαρσίνη. Ανταρσία Μακεδόνων στρατιωτών στην Ώπη. Τελικά συμφιλιώνονται με τον Αλέξανδρο.

Θάνατος του Ηφαιστίωνα.

Ο Αλέξανδρος στα Εκβάτανα προετοιμάζει τον περίπλου της Αραβικής Χερσονήσου.

323 π.Χ. 13 Ιουνίου: Θάνατος του Αλεξάνδρου στη Βαβυλώνα.

Η αναγγελία του θανάτου του Αλεξάνδρου ξεσηκώνει τη φιλοπόλεμη και αντιμακεδονική μερίδα του αθηναϊκού δήμου, η οποία υπερισχύει των συντηρητικών στην Εκκλησία του Δήμου. Οι Αθηναίοι αναθέτουν τη διεξαγωγή των επιχειρήσεων στον Λεωσθένη. Αυτός καταλαμβάνει τις Θερμοπύλες και αρχίζει την πολιορκία του Αντίπατρου στη Λαμία (Λαμιακός Πόλεμος). Θάνατος του Λεωσθένη έξω από τη Λαμία.

Ο Λεοννάτος, ο οποίος είχε σπεύσει από τη Μικρά Ασία σε βοήθεια του Αντίπατρου, νικείται από τους συμμάχους στη Θεσσαλία. Θάνατος του Λεοννάτου. Ο στρατός του Λεοννάτου καταφέρνει να ενωθεί με το στρατό του Αντίπατρου.

322 π.Χ. *Ανοιξη:* Αλληπάλληλες ήττες των Αθηναίων σε ναυμαχίες πρώτα στην Άβυδο και στη συνέχεια κοντά στην Αμοργό. Η τελευταία ήταν η μεγαλύτερη ναυμαχία που έγινε σε ελληνικά ύδατα μετά τη ναυμαχία της Σαλαμίνας, μέχρι εκείνη τουλάχιστον την εποχή. Με αυτή «έσβησε για πάντα η ναυτική υπεροχή και μαζί το πολιτικό μεγαλείο των Αθηνών» (Μπέλοχ).

Τα μακεδονικά στρατεύματα υπό την αρχηγία του Κρατερού και του Αντίπατρου συντρίβουν κοντά στην Κρανώνα της Θεσσαλίας τα ενωμένα στρατεύματα Αθηναίων, Αιτωλών και Πελοποννησίων, θέτοντας τέλος στο Λαμιακό Πόλεμο. Στη συνέχεια ο Αντίπατρος εγκαθιστά στην Αθήνα μακεδονική φρουρά και εκτελεί το ρήτορα Υπερείδη. Ο ρήτορας Δημοσθένης αναγκάζεται από «φυγαδοθήρες» του Αντίπατρου να αυτοκτονήσει με δηλητήριο στο Ναό του Ποσειδώνα στον Πόρο.

Ο Αντίπατρος με τον Κρατερό εγκαθιστούν φιλομακεδονικά καθεστώτα στην Πελοπόννησο και στρέφονται εναντίον των Αιτωλών, χωρίς ιδιαίτερη όμως επιτυχία.

322/321 π.Χ. Αρχίζουν οι πρώτες συγκρούσεις ανάμεσα στους επιγόνους του Μεγάλου Αλεξάνδρου.

Ο Περδίκκας αμέσως μετά το θάνατο του Αλεξάνδρου αναλαμβάνει, χωρίς να πάρει ιδιαίτερο τίτλο, καθήκοντα αντιβασιλέα, επιτροπεύοντας το διανοητικά ανάπηρο Αρριδαίο και τον Αλέξανδρο, γιο του Μ. Αλεξάνδρου και της Ρωξάνης. Αντιπροσωπεύοντας τη νομιμότητα, ο Περδίκκας επιδιώκει την ενότητα της αυτοκρατορίας. Γρήγορα έρχεται σε ρήξη με τους άλλους στρατηγούς. Έπειτα από μια αποτυχημένη επιχείρηση στην Αίγυπτο δολοφονείται από το στρατηγό του Σέλευκο. Ο δρόμος για τη διάλυση της αυτοκρατορίας είναι πλέον ανοιχτός.

Ο σύμμαχος του Περδίκκα Ευμένης ο Καρδιανός νικά τα στρατεύματα του Κρατερού στη Μικρά Ασία. Θάνατος του Κρατερού.

Συνάντηση στον Τριπαράδεισον της Κοίλης Συρίας των στρατηγών του Αλέξανδρου με σκοπό τη νέα διανομή αξιωμάτων και σατραπειών. Ο πρεσβύτερος όλων Αντίπατρος ανακηρύσσεται αυτοκράτορας επιμελητής, ο Σέλευκος σατράπης Βαβυλώνας, ενώ ο Αντίγονος, του οποίου η εξουσία ενισχύεται, αναλαμβάνει την τιμωρία του Ευμένου, του μόνου που έμεινε πιστός στον όρκο του προς τον Αλέξανδρο.

319 π.Χ. Ο Πτολεμαίος ο Λάγου κυριεύει τη Συρία. Θάνατος του Αντίπατρου. Δημιουργία συνασπισμού εναντίον του διαδόχου του Πολυσπέρχοντα, ο οποίος λίγο αργότερα εκδιώκεται από το θρόνο της Μακεδονίας.

318 π.Χ. Οι Αθηναίοι εκτελούν το στρατηγό Φωκίωνα, αλλά τελικά αναγκάζονται να συνθηκολογήσουν με τον Κάσσανδρο.

317 π.Χ. Ο Δημήτριος ο Φαληρέας εγκαθίσταται στην Αθήνα.

316 π.Χ. Ο Ευμένης ο Καρδιανός, αφού κατορθώνει να αντιμετωπίσει με επιτυχία πολλές επιθέσεις του Αντίγονου στην περιοχή της Βαβυλώνας, παραδίδεται τελικά σε αυτόν από τους αργυράσιδες (μάχη της Γαβιηνής). Αφού τον εγκαταλείπουν οι Πέρσες σύμμαχοί του με αρχηγό τον Πευκέστα, εκτελείται.

Ο Πτολεμαίος, ο Σέλευκος, ο Κάσσανδρος και ο Λυσίμαχος συνασπίζονται εναντίον του Αντίγονου.

315 π.Χ. Ο Αντίγονος ο Μονόφθαλμος αποσπά τη Συρία από τον Πτολεμαίο, ο οποίος απαντά με την κατάληψη της Κύπρου.

Ο Αντίγονος δημιουργεί το «Κοινόν των Νησιωτών», με το οποίο ενώνονται οι πόλεις των Κυκλάδων. Με την ιδιαίτερα φιλική προς τις ελληνικές πόλεις πολιτική του, ο Αντίγονος προσδοκά οφέλη στην προσπάθειά του να γίνει μόνος κυρίαρχος της αυτοκρατορίας του Μ. Αλεξάνδρου.

312 π.Χ. Ήττα του Δημητρίου, γιου του Αντίγονου, από τα συνασπισμένα στρατεύματα των αντιπάλων του στην περιοχή της Γάζας. Ο Σέλευκος επιστρέφει στη Βαβυλώνα.

311 π.Χ. Ο Αντίγονος συνάπτει ειρήνη με τους αντιπάλους του, με εξαίρεση τον Σέλευκο. Οι τελευταίοι δηλώνουν ότι θα σέβονται την ελευθερία των Ελλήνων, ενώ ο Κάσσανδρος αναγνωρίζεται ως στρατηγός στην Ευρώπη και ως επίτροπος του ανήλικου Αλεξάνδρου, γιου του Μ. Αλεξάνδρου και της Ρωξάνης.

310 π.Χ. Ο Κάσσανδρος δολοφονεί τον Αλέξανδρο και τη Ρωξάνη. Εκλείπουν, έτσι, οι τελευταίοι κατευθείαν απόγονοι του Αλεξάνδρου.

309 π.Χ. Ο Αντίγονος καταστρέφει τη Βαβυλώνα.

Ο Πτολεμαίος καταλαμβάνει τη Λυκία και την Κω.

Ο Δημήτριος ο Φαληρέας άρχοντας στην Αθήνα.

Ο Σέλευκος καταλαμβάνει οριστικά τη Βαβυλώνα και εκστρατεύει προς την Ινδία.

307 π.Χ. Ο Αντίγονος αποφασίζει να εκδιώξει τις φρουρές του Κάσσανδρου από την Ελλάδα.

Ο γιος του Δημήτριος εκδιώκει τον Δημήτριο τον Φαληρέα από την Αθήνα.

306 π.Χ. Ο στρατηγός του Αλεξάνδρου Λυσίμαχος ανακηρύσσει τον εαυτό του βασιλιά της Θράκης. Μετά το θάνατό του στο θρόνο ανεβαίνει ο Πτολεμαίος ο Κεραυνός.

Λαμπρή νίκη του Δημήτριου κατά του Πτολεμαίου σε ναυμαχία κοντά στη Σαλαμίνα της Κύπρου. Ο Αντίγονος ανακηρύσσεται από το στρατό του βασιλιάς. Το παράδειγμα του σπείδουν να ακολουθήσουν και οι αντίπαλοί του, οι οποίοι αυτοανακηρύσσονται βασιλείς.

Ο Επίκουρος ιδρύει φιλοσοφική σχολή στην Αθήνα.

305 π.Χ. Αποτυχημένη προσπάθεια του Αντίγονου να πλήξει τον Πτολεμαίο στην ίδια την Αίγυπτο. Προσπάθεια στη συνέχεια του Δημήτριου να καταλάβει τη σύμμαχο του Πτολεμαίου Ρόδο, παρά την πολύμηνη πολιορκία της, αποτυγχάνει.

304 π.Χ. Αγώνας του Δημήτριου του Πολιορκητή στην Ελλάδα κατά του Κάσσανδρου.

302 π.Χ. Συμμαχία ανάμεσα στον Σέλευκο και το βασιλιά Τσαντραγκούπτα της Ινδίας (Σανδρόκοττο).

Νέος συνασπισμός των επιγόνων του Αλεξάνδρου εναντίον του Αντίγονου.

Ο Κάσσανδρος εκδιώκει τον Πύρρο από την Ήπειρο, ο οποίος καταφεύγει στον Δημήτριο.

Ο Ζήνωνας ιδρύει τη Στωική Σχολή στην Αθήνα.

301 π.Χ. Μάχη στην Ιψό, ήττα και θάνατος του Αντίγονου.

300 π.Χ. Ιδρύεται η επί του ποταμού Ορόντου Αντιόχεια.

297 π.Χ. θάνατος του Κάσσανδρου.

Επέμβαση του Πύρρου της Ηπείρου στη Μακεδονία.

296-294 π.Χ. Ο Πτολεμαίος, ο Σέλευκος και ο Λυσίμαχος απογουμνώνουν τον Δημήτριο από τις κτήσεις του στην Ασία.

294 π.Χ. Ο Δημήτριος κατακτά τη Μακεδονία και ανακηρύσσεται βασιλιάς της.

293 π.Χ. Ο Δημήτριος ιδρύει τη Δημητριάδα.

292 π.Χ. Κατασκευάζεται από το γλύπτη Χάρη ο «Κολοσσός» της Ρόδου.

291 π.Χ. Ο Δημήτριος κυριεύει τη Θήβα και στρέφεται εναντίον του Πύρρου και των Αιτωλών.

290 π.Χ. Ίδρυση του Μουσείου της Αλεξάνδρειας.

287-5 π.Χ. Ο Πύρρος και ο Λυσίμαχος διώχουν τον Δημήτριο από τη Μακεδονία, την οποία μοιράζονται.

Γέννηση του Αρχιμήδη του Συρακούσιου.

283 π.Χ. θάνατος του Δημήτριου του Πολιορκητή. Ο Αντίγονος Γονατάς ανακηρύσσεται βασιλιάς της Μακεδονίας.

282 π.Χ. Ο διοικητής της Περγάμου Φιλέταιρος επαναστατεί εναντίον του Λυσίμαχου.

281 π.Χ. Ο Μιθριδάτης Α΄ ανακηρύσσεται βασιλιάς του Πόντου.

Ο Σέλευκος επιχειρεί να εκστρατεύσει εναντίον της Μακεδονίας αλλά δολοφονείται. Τον διαδέχεται ο Αντίοχος Α΄ ο Σωτήρ.

Ανασύσταση της Αχαϊκής Συμπολιτείας.

280 π.Χ. Νίκη του Πύρρου στην Ηράκλεια εναντίον των Ρωμαίων.

Επανάσταση της Ελλάδας εναντίον του Αντίγονου Γονατά. Ο Πτολεμαίος ο Κεραυνός βασιλιάς της Μακεδονίας.

280-273 π.Χ. Συνεχείς επιδρομές Γαλατών στη Θράκη οδηγούν στη δημιουργία γαλατικού κράτους στην περιοχή.

280-262 π.Χ. Μπροστά από το λιμάνι της Αλεξάνδρειας, πάνω στη νησίδα Φάρος, κατασκευάζεται από τον Σώστρατο τον Κνίδιο ένα ψηλό κτίσμα με σκοπό να διευκολύνει τη ναυσιπλοία, ο γνωστός Φάρος, ένα από τα επτά θαύματα της αρχαιότητας. Ο φανός του Φάρου είναι ορατός από απόσταση 50 χιλιομέτρων.

279 π.Χ. Νίκη του Πύρρου εναντίον των Ρωμαίων στο Αούσκουλο της Ιταλίας.

Ειρήνη και συμμαχία του Αντίοχου Α΄ και του Αντίγονου Γονατά.

Ήττα και θάνατος του Πτολεμαίου Κεραυνού από τους Γαλάτες του Βρέννου.

Οι Γαλάτες αναγκάζονται να υποχωρήσουν προς τα βόρεια μετά την αποτυχία τους να καταλάβουν τους Δελφούς.

278/77 π.Χ. Οι Γαλάτες εισβάλλουν στη Μικρά Ασία.

Ο Πύρρος κατακτά τη Σικελία.

Νίκη του Αντίγονου Γονατά στην περιοχή της Λυσιμαχείας εναντίον των Γαλατών.

275 π.Χ. Ήττα του Πύρρου από τους Ρωμαίους στο Βενεβέντο. Λίγο αργότερα ο Πύρρος εγκαταλείπει την Ιταλία.

274-271 π.Χ. Πρώτος Συριακός Πόλεμος. Ο Πτολεμαίος Β΄ μετά τη νίκη του επί του Αντίοχου Α΄ κατορθώνει να διατηρήσει την Κοίλη Συρία και να καταλάβει την Κιλικία.

272 π.Χ. Θάνατος του Πύρρου. Ο Αντίγονος Γονατάς επιβάλλει και πάλι την κυριαρχία του στην Ελλάδα.

267/266-261 π.Χ. Συμμαχία της Πελοποννήσου, της Αθήνας και της Αιγύπτου, η οποία στρέφεται εναντίον του βασιλιά της Μακεδονίας Αντίγονου. Οι Αθηναίοι κηρύττουν τον πόλεμο εναντίον του Αντίγονου με ψήφισμα έπειτα από πρόταση του Χρεμωνίδα (Χρεμωνίδειος Πόλεμος).

265 π.Χ. Τα στρατεύματα των Αθηναίων και των Πελοποννησίων ηττώνται στην περιοχή της Κορίνθου από τα στρατεύματα του Αντίγονου. Στη μάχη φονεύεται ο βασιλιάς της Σπάρτης Αρέυς Β΄.

Διάλυση της Πελοποννησιακής Συμμαχίας.

263 π.Χ. Η Αθήνα συνθηκολογεί με τον Αντίγονο της Μακεδονίας. Μακεδονική φρουρά εγκαθίσταται στο Μουσείον και στον Πειραιά.

261 π.Χ. Μεγάλη νίκη του Αντίγονου σε ναυμαχία στην περιοχή της Κω. Το Κοινό των Νησιωτών γίνεται προτεκτοράτο του Αντίγονου.

260-253 π.Χ. Δεύτερος Συριακός Πόλεμος. Ο Πτολεμαίος ο Φιλάδελφος στρέφεται εναντίον του Αντίοχου Β΄ Θεού και του συμμάχου του Αντίγονου. Στον πόλεμο αυτό ο Πτολεμαίος, παρά τις αρχικές του απώλειες, κυρίως ασιατικών κτήσεων, κατορθώνει να συνάψει μια σχεδόν ανέλπιστα ευνοϊκή συνθήκη με τον Αντίοχο. Αυτό του επιτρέπει να συνεχίσει τον πόλεμο εναντίον του Αντίγονου.

255 π.Χ. Η Αθήνα αποκτά και πάλι την αυτονομία της.

254 π.Χ. Οι Ρωμαίοι καταλαμβάνουν το Πάνορμον (Παλέρμο), συνεχίζοντας την προς νότο επέκταση της κυριαρχίας τους.

246-241 π.Χ. Τρίτος Συριακός Πόλεμος. Μετά το θάνατο του Αντίοχου Β΄ δολοφονείται η σύζυγός του Βερενίκη, κόρη του Πτολεμαίου Β΄ και αδερφή του νέου βασιλιά της Αιγύπτου Πτολεμαίου Γ΄ του Ευεργέτη. Ο Πτολεμαίος αντιδρώντας εισβάλλει στη Συρία και σε εκπληκτικά σύντομο χρονικό διάστημα καταλαμβάνει ένα μεγάλο τμήμα της αυτοκρατορίας των Σελευκιδών.

245 π.Χ. Η Αιτωλική Συμπολιτεία νικά τους Βοιωτούς στη Χαιρώνεια.

Πρώτη στρατηγία του Άρατου.

243 π.Χ. Συμμαχία του Αντίγονου Γονατά και των Αιτωλών.

Ο Άρατος καταλαμβάνει τον Ακροκόρινθο.

242 π.Χ. Προσπάθεια του Άγη Δ΄ στη Σπάρτη για κοινωνική μεταρρύθμιση αποτυγχάνει.

241 π.Χ. Ο Άτταλος Α΄ διαδέχεται τον Ευμένη Α΄ της Περγάμου.

239 π.Χ. Ο Δημήτριος Β΄ διαδέχεται τον Αντίγονο Γονατά στο θρόνο της Μακεδονίας.

237 π.Χ. Ο Κλεομένης Γ΄ γίνεται βασιλιάς της Σπάρτης.

236 π.Χ. Ο Άτταλος Α΄ ανακηρύσσεται βασιλιάς της Περγάμου.

229 π.Χ. Ο Αντίγονος ο Δώσων διαδέχεται τον Δημήτριο Β΄ στο θρόνο της Μακεδονίας. Η Αθήνα απελευθερώνεται από τη μακεδονική φρουρά.

Η Αιτωλική Συμπολιτεία διευρύνει τα όριά της.

228 π.Χ. Πόλεμος ανάμεσα στη Σπάρτη και τους Αχαιούς.

227 π.Χ. Επαναστατικές μεταρρυθμίσεις του Κλεομένη Γ΄ στη Σπάρτη. Σημαντικές επιτυχίες του εναντίον των Αχαιών.

225 π.Χ. Συμμαχία του Αντίγονου της Μακεδονίας με τους Αχαιούς.

222 π.Χ. Ήττα του Κλεομένη από τον Αντίγονο Δώσωνα και τους συμμάχους του στη μάχη της Σελλάσιας. Ο Αντίγονος καταλαμβάνει τη Σπάρτη.

221 π.Χ. Ο Φίλιππος Ε΄ βασιλιάς της Μακεδονίας.

220-217 π.Χ. Πόλεμος ανάμεσα στον Φίλιππο Ε΄ και τους Αιτωλούς (Συμμαχικός Πόλεμος).

Αλληπάλληλες νίκες του Φιλίππου. Ληλασία του Θέρμου.

217 π.Χ. Η ειρήνη της Ναυπάκτου θέτει τέλος στο Συμμαχικό Πόλεμο.

Ο Αιτωλός Αγέλαος σε συνεδρίαση του Κοινού των Αιτωλών επισημαίνει ότι πρέπει να προσέξουν οι Έλληνες τα «εξ Εσπερίας νέφη», σαφή υποδήλωση του ρωμαϊκού κινδύνου.

216 π.Χ. Εκστρατεία του Φιλίππου Ε΄ στην Αδριατική.

215 π.Χ. Συμμαχία Φιλίππου Ε΄ και Αννίβα. Α΄ Μακεδονικός Πόλεμος.

Ο Βαλέριος Λαιβίνιος υποχρεώνει τον Φίλιππο να λύσει την πολιορκία της Απολλωνίας. Ο Φίλιππος στρέφεται εναντίον της Μεσσήνης της Σικελίας.

213 π.Χ. Θάνατος του Άρατου.

Οι Θράκες εκδιώκουν τους Γαλάτες από την περιοχή.

212 π.Χ. Θάνατος του Αρχιμήδη.

211 π.Χ. Οι Ρωμαίοι και οι Αιτωλοί συμμαχούν εναντίον του Φιλίππου.

210 π.Χ. Ο Αττάλος αγοράζει την Αίγινα από τους Αιτωλούς.

Η Σικελία γίνεται ρωμαϊκή επαρχία.

209 π.Χ. Συνασπισμός εναντίον του Φιλίππου.

208 π.Χ. Οι Θράκες αποδέχονται την επικυριαρχία του βασιλιά της Μακεδονίας Φιλίππου Ε΄.

Πρώτη στρατηγία του Φιλοποίμενα.

207 π.Χ. Ο Φίλιππος καταστρέφει το Θέρμο.

206 π.Χ. Οι Αιτωλοί συνάπτουν συνθήκη με τον Φίλιππο.

205 π.Χ. Επιστροφή του Αντίοχου Γ΄ από την εκστρατεία του στην Ανατολή.

202-201 π.Χ. Εκστρατεία του Φιλίππου Ε΄ στην Ασία.

Πόλεμος ανάμεσα στη Σπάρτη και την Αχαϊκή Συμπολιτεία.

200 π.Χ. Η Ρώμη κηρύσσει πόλεμο εναντίον του Φιλίππου Ε΄. Β΄ Μακεδονικός Πόλεμος. Η Ρόδος, η Πέργαμος, η Αιτωλική και η Αχαϊκή Συμπολιτεία συμμαχούν με τους Ρωμαίους.

197 π.Χ. Ηττα του Φιλίππου Ε΄ από τους Ρωμαίους (Τίτος Κουίντος Φλαμίνιος) στην περιοχή Κυνός Κεφαλαί.

196 π.Χ. Ο Φλαμίνιος διακηρύσσει την ελευθερία των ελληνικών πόλεων στη διάρκεια των Ισθμίων εκείνης της χρονιάς και οι Έλληνες ξεσπούν σε ενθουσιώδεις εκδηλώσεις!

194 π.Χ. Οι Ρωμαίοι εκκενώνουν την Ελλάδα.

192-188 π.Χ. Συριακός Πόλεμος. Ο Αντίοχος Γ΄ ο Μέγας εκστρατεύει στην Ελλάδα για να ενισχύσει τους συμμάχους του Αιτωλούς. Ήττα από τους Ρωμαίους στις Θερμοπύλες (191 π.Χ.).

189 π.Χ. Ήττα του Αντίοχου από τους Ρωμαίους υπό τον Σκιπίωνα τον Αφρικανό στη Μαγνησία της Μ. Ασίας.

188 π.Χ. Ειρήνη της Απάμειας. Ο Αντίοχος αναγκάζεται να εγκαταλείψει τη δυτικά του Ταύρου Μικρά Ασία. Η Ρώμη παραχωρεί τα περισσότερα εδάφη στην πιστή σύμμαχο της Πέργαμο.

Ο Φιλοποίμενας και η Αχαϊκή Συμπολιτεία υποτάσσουν τη Σπάρτη.

183 π.Χ. Οι Θρακικές πόλεις παραχωρούνται στο σύμμαχο των Ρωμαίων βασιλιά της Περγάμου Ευμένη.

Θάνατος του Φιλοποίμενα.

179 π.Χ. Ο βασιλιάς της Θράκης Κότυς Β΄ συμμαχεί εναντίον των Ρωμαίων με το νέο βασιλιά της Μακεδονίας Περσέα.

172 π.Χ. Αρχίζει πόλεμος ανάμεσα στους Ρωμαίους και τον Περσέα της Μακεδονίας.

170 π.Χ. Στην Αθήνα κατασκευάζεται η Στοά του Ευμένους.

169 π.Χ. Ο Περσέας χάνει τα Τέμπη.

Οι Ρωμαίοι εισέρχονται στη Μακεδονία.

168 π.Χ. Μάχη της Πύδνας. Ήττα του Περσέα από τις ρωμαϊκές λεγεώνες του Λεύκιου Αιμίλιου Παύλου. Η Μακεδονία διαιρείται σε τέσσερα ανεξάρτητα μεταξύ τους κράτη. Οι ύποπτοι για αντιρωμαϊκά αισθήματα Έλληνες τιμωρούνται αυστηρά. Η ρωμαϊκή νίκη στην Πύδνα κρίνει την παγκόσμια κυριαρχία της Ρώμης.

Ο Αντίοχος Δ΄ αναγκάζεται από τους Ρωμαίους να εγκαταλείψει την Αίγυπτο.

167 π.Χ. Σκληρά μέτρα του Αντίοχου εναντίον των Εβραίων.

Η Ρώμη παραχωρεί στην Αθήνα το λιμάνι της Δήλου, πλήττοντας έτσι καίρια τα εμπορικά συμφέροντα της Ρόδου.

166 π.Χ. Ο Ιούδας Μακκαβαίος αρχηγός των Εβραίων επαναστατών.

164 π.Χ. Ο Αντίοχος επιτρέπει στους Εβραίους την ελεύθερη άσκηση των θρησκευτικών τους καθηκόντων.

149 π.Χ. Η Σπάρτη αποχωρεί από την Αχαϊκή Συμπολιτεία. Ο Δίαιος παρακινεί σε πόλεμο τη συμπολιτεία εναντίον της Σπάρτης.

149/148 π.Χ. Εξέγερση του Ανδρίσκου στη Μακεδονία και ήττα του από τον Καικίλιο Μέτελλο. Η Μακεδονία γίνεται ρωμαϊκή επαρχία.

147 π.Χ. Επανάσταση των Αχαιών εναντίον της Ρώμης.

Ήττα του Κριτόλαου στρατηγού της Αχαϊκής Συμπολιτείας στη Σκάρφεια της Λοκρίδας από τον ύπατο Καικίλιο Μέτελλο. Η κεντρική Ελλάδα καταλαμβάνεται από τους Ρωμαίους.

146 π.Χ. Ήττα της Αχαϊκής Συμπολιτείας (Δίαιος) στη Λευκόπετρα της Κορίνθου από τους Ρωμαίους (Μόμμιος). Καταστροφή της Κορίνθου από τους Ρωμαίους. Η νότια Ελλάδα (Αχαΐα) υπάγεται ως επαρχία στον ανθύπατο της Μακεδονίας.

BYZANTIO

Περίοδος του ρωμαϊκού οικουμενικού κράτους

145 π.Χ. Ο Πτολεμαίος Η΄ ο Φύσκωνας διώχνει από την Αλεξάνδρεια τους λόγιους, με αποτέλεσμα να αρχίσει να παρακμάζει η αλεξανδρινή επιστήμη.

Ο ιστορικός Πολύβιος επιστρέφει στην Ελλάδα.

Αναρχία στο βασίλειο των Σελευκιδών.

Κατασκευάζεται στην Αθήνα η Στοά του Αττάλου Β΄.

144 π.Χ. Ο Απολλόδωρος Ασκληπιάδου, Αθηναίος, συγγράφει τα «Χρονικά».

140 π.Χ. Ο Μιθριδάτης Α΄ κατακτά τη Μεσοποταμία.

138 π.Χ. Ο Άτταλος Γ΄ διαδέχεται στο θρόνο της Περγάμου τον Άτταλο Β΄.

135 π.Χ. Οι Σκορδίσκοι εισβάλλουν στη Θράκη.

Γεννιέται ο ιστορικός και στωικός φιλόσοφος Ποσειδώνιος στην Απάμεια της Συρίας.

133 π.Χ. Πεθαίνει ο βασιλιάς της Περγάμου Άτταλος Γ΄, ο οποίος κληροδοτεί το κράτος του στη Ρωμαϊκή Σύγκλητο.

131 π.Χ. Ο Πτολεμαίος Η΄ ο Φύσκωνας εκδιώκεται από την Αλεξάνδρεια. Η Κλεοπάτρα Β΄ παραμένει βασίλισσα.

130 π.Χ. Ο Αγαθαρχίδης ο Κνίδιος περιπλέει την Ερυθρά Θάλασσα, της οποίας κάνει λεπτομερή περιγραφή.

Πεθαίνει ο Αντίοχος ο Σιδήτης στον πόλεμο εναντίον των Πάρθων. Το βασίλειο των Σελευκιδών καταρρέει.

129 π.Χ. Η Μικρά Ασία γίνεται ρωμαϊκή επαρχία.

Ο Πτολεμαίος ο Φύσκωνας επιστρέφει στην Αλεξάνδρεια, χωρίς όμως να τερματιστεί ο εμφύλιος πόλεμος.

Πεθαίνει ο φιλόσοφος Καρνεάδης ο Κυρρηναίος.

Ο αστρονόμος Ίππαρχος προσδιορίζει τη μετάπτωση των ισημερινών.

123 π.Χ. Ο Μιθριδάτης Β΄ ο Μέγας ανακηρύσσεται βασιλιάς των Πάρθων.

Ο Γάιος Γράκχος επιβάλλει τη φορολογία της δεκάτης στην Ασία, την οποία φροντίζει να εκμισθώσει σε δημοσιώνες.

121 π.Χ. Ο Μιθριδάτης Ε΄, ο βασιλιάς του Πόντου, δολοφονείται.

120 π.Χ. Ο Μιθριδάτης ΣΤ΄ ο Ευπάτωρ ανακηρύσσεται βασιλιάς του Πόντου.

Ο Ίππαλος ο Κυβερνήτης πλέει προς την Ινδία διαμέσου της ανοιχτής θάλασσας, εκμεταλλευόμενος την πορεία του νοτιοδυτικού ινδικού ανέμου (μουσώνες).

119 π.Χ. Ο Εύδοξος ο Κυζικηνός πραγματοποιεί το πρώτο από τα ταξίδια του στην Ινδία.

118 π.Χ. Πεθαίνει ο ιστορικός Πολύβιος.

Ο Πτολεμαίος ο Φύσκωνας συμφιλιώνεται τελικά με την Κλεοπάτρα Β΄. Αποκαθίσταται η τάξη στο αιγυπτιακό κράτος.

116 π.Χ. Πεθαίνει ο Πτολεμαίος Η΄ ο Φύσκωνας. Νέος βασιλιάς ο Πτολεμαίος Θ΄ ο Λαθύρου.

Η Κλεοπάτρα Γ΄ παίρνει την εξουσία.

114 π.Χ. Οι Σκορδίσκοι εισβάλλουν στη νότια Ελλάδα και λεηλατούν τους Δελφούς.

111 π.Χ. Δεύτερο ταξίδι του Εύδοξου του Κυζικηνού στην Ινδία.

110-108 π.Χ. Οι Ρωμαίοι εκστρατεύουν στη Θράκη.

110 π.Χ. Πεθαίνει ο στωικός φιλόσοφος Παναίτιος ο Ρόδιος.

Ο Μιθριδάτης ΣΤ΄ ο Ευπάτωρ εκστρατεύει στην Κριμαία εναντίον του ηγεμόνα των Σκύθων Σκίλουρου και ανακηρύσσεται βασιλιάς του Κιμμερίου Βοσπόρου.

107 π.Χ. Εγκαταλείπει την Αίγυπτο ο Πτολεμαίος ο Λαθύρου. Νέος βασιλιάς ο Πτολεμαίος Ι΄ ο Αλέξανδρος Α΄.

Ο Μιθριδάτης ΣΤ΄ και ο Νικομήδης της Βιθυνίας μοιράζονται την Παφλαγονία.

106 π.Χ. Γεννιέται ο Κικέρωνας.

104 π.Χ. Σοβαρές ταραχές στην Αθήνα με τους δούλους.

102 π.Χ. Ολιγαρχική μεταρρύθμιση στην Αθήνα.

Ο Νικομήδης Γ΄ εκδιώκεται από τον Μιθριδάτη ΣΤ΄ από την Καπαδοκία και προσαρτά τη χώρα.

101 π.Χ. Πεθαίνει η Κλεοπάτρα Γ΄. Ο Πτολεμαίος παραμένει μόνος βασιλιάς.

Γεννιέται ο Ιούλιος Καίσαρας.

96 π.Χ. Ο Πτολεμαίος ο Απίωνας κληροδοτεί την Κυρήνη στη Ρωμαϊκή Σύγκλητο.

95 π.Χ. Η Ρωμαϊκή Σύγκλητος υποχρεώνει τον Μιθριδάτη ΣΤ΄ να εγκαταλείψει την Καπαδοκία και την Παφλαγονία.

94 π.Χ. Πεθαίνει ο Νικομήδης Γ΄, ο βασιλιάς της Βιθυνίας. Ανταγωνισμός ανάμεσα στους γιους του για το θρόνο.

93 π.Χ. Ο Τιγράνης, γαμπρός του Μιθριδάτη, εκδιώκει τον Αριοβαρζάνη, ο οποίος είναι φίλος των Ρωμαίων, από την Καπαδοκία.

92 π.Χ. Ο Σύλλας αποκαθιστά τον Αριοβαρζάνη στην Καπαδοκία.

90 π.Χ. Ο ανδριαντοποιός Πασιτέλης από τη Μεγάλη Ελλάδα εγκαθίσταται στη Ρώμη.

Γεννιέται ο ιστορικός Διόδωρος ο Σικελιώτης.

Ο Μιθριδάτης ΣΤ΄ επεμβαίνει στη Βιθυνία.

89 π.Χ. Επανάσταση στην Ελλάδα έπειτα από παρακίνηση του Μιθριδάτη.

Αποστέλλεται από τη Σύγκλητο στη Βιθυνία ο Μάνλιος Ακύλιος για να αποκαταστήσει την τάξη.

88 π.Χ. Πόλεμος ανάμεσα στον Μιθριδάτη ΣΤ΄ και τη Ρώμη.

Έπειτα από διαταγή του Μιθριδάτη σκοτώνονται όλοι οι Ρωμαίοι και οι Ιταλοί που κατοικούν στη Μικρά Ασία και τη Δήλο.

Πεθαίνει ο Πτολεμαίος Γ΄.

Ο Πτολεμαίος ο Λαθύρου ανακτά την εξουσία.

Οι Ναβαταίοι εισβάλλουν στη Συρία των Σελευκιδών.

Οι Ρωμαίοι πολιορκούν τη Ρόδο.

Οι Αθηναίοι επαναστατούν εναντίον της Ρώμης.

87 π.Χ. Ο Σύλλας φτάνει στην Ελλάδα και αρχίζει να πολιορκεί την Αθήνα.

86 π.Χ. Ληλασία και καταστροφή των Αθηνών από τον Σύλλα.

Μάχες στη Χαιρώνεια και τον Ορχομενό.

Ο Λεύκιος Βαλέριος Φλάκκος και ο Γάιος Φλάβιος Φιμβρίας φτάνουν στη Μικρά Ασία.

Καταλαμβάνεται η Πέργαμος.

Ο Τιγράνης της Αρμενίας καταλαμβάνει την Ατροπατηνή και την Οσροηνή.

85 π.Χ. Συνθήκη του Δαρδάνου ανάμεσα στους Ρωμαίους και τον Μιθριδάτη τερματίζει τον Α΄ Μιθριδατικό Πόλεμο.

84 π.Χ. Οι Ναβαταίοι κυριεύουν τη Δαμασκό.

83 π.Χ. Ο Τιγράνης καταλαμβάνει την Κιλικία και τη βόρεια Συρία.

81 π.Χ. Αρχίζει ο Β΄ Μιθριδατικός Πόλεμος.

Πεθαίνει ο Πτολεμαίος Λάθυρος.

Νέος βασιλιάς ο Πτολεμαίος ο Αυλητής.

76 π.Χ. Οι Ρωμαίοι υποτάσσουν την Κρήτη.

75 π.Χ. Ακμή του ζωγράφου Τιμομάχου του Βυζαντίου.

74 π.Χ. Ο Μιθριδάτης εισβάλλει στη Βιθυνία και την Καππαδοκία μετά το θάνατο του Νικομήδη Δ΄. Μάχες στη Χαλκηδόνα και την Κύζικο. Ο Λούκουλος ανακτά τη Βιθυνία.

73 π.Χ. Επανάσταση των δούλων υπό τον Σπάρτακο.

72 π.Χ. Ο Λούκουλος φτάνει στον Πόντο. Μάχη της Κάβειρας.

Οι Ρωμαίοι κατακτούν τις πόλεις της ανατολικής ακτής του Εύξεινου Πόντου.

Ο Σπάρτακος λεηλατεί την Ιταλία.

Ήττα του Κράσσου που στέλνεται εναντίον του.

71 π.Χ. Ο Μιθριδάτης διαφεύγει στην Αρμενία.

Ο Λούκουλος καταλαμβάνει την Αμισό και την Ηράκλεια.

Ο Πομπήιος και ο Κράσσος συντρίβουν τους δούλους του Σπάρτακου.

70 π.Χ. Οι Ρωμαίοι καταλαμβάνουν τη Σινώπη. Ο Τιγράνης αρνείται να παραδώσει τον Μιθριδάτη. **69 π.Χ.** Ο Λούκουλος κυριεύει την Αρμενία και καταλαμβάνει τα Τιγρανόκερτα.

Συνεχείς πειρατικές επιδρομές σε όλη την κεντρική και την ανατολική Μεσόγειο.

68 π.Χ. Ο στρατός του Λούκουλου επαναστατεί. Ο Μιθριδάτης βρίσκει την ευκαιρία και καταλαμβάνει και πάλι τον Πόντο.

67 π.Χ. Ο Πομπήιος καταστέλλει την πειρατεία.

Η Κρήτη μαζί με την Κυρηναϊκή οργανώνονται σε ρωμαϊκή επαρχία.

66 π.Χ. Ο Πομπήιος φτάνει στην Αρμενία.

65 π.Χ. Ο Πομπήιος φτάνει στον Καύκασο.

64 π.Χ. Ο Πομπήιος καταλαμβάνει τη Συρία. Διαλύεται το κράτος των Σελευκιδών.

63 π.Χ. Η Συρία γίνεται ρωμαϊκή επαρχία.

Πεθαίνει ο Μιθριδάτης ο Ευπάτωρ. Ο γιος του Φαρνάκης ανακηρύσσεται βασιλιάς του Κιμμερίου Βοσπόρου.

60 π.Χ. Ο Πομπήιος, ο Καίσαρας και ο Κράσσος σχηματίζουν την πρώτη τριανδρία.

59 π.Χ. Ο Πτολεμαίος Αυλητής αναγνωρίζεται βασιλιάς της Αιγύπτου.

58 π.Χ. Ο Κάτωνας της Ουτικής καταλαμβάνει την Κύπρο.

Εξέγερση στην Αλεξάνδρεια. Ο Πτολεμαίος ο Αυλητής καταφεύγει στη Ρώμη.

57 π.Χ. Εξέγερση της Ιουδαίας εναντίον της Ρώμης.

56 π.Χ. Ο ανθύπατος της Συρίας Γαβίνιος επεμβαίνει στην Αίγυπτο. Παλινόρθωση του Πτολεμαίου Αυλητή στο θρόνο.

55 π.Χ. Ο Βουρεβίστας καταστρέφει τις ελληνικές πόλεις του Εύξεινου Πόντου.

54 π.Χ. Ο Κράσος εισβάλλει στη Μακεδονία.

51 π.Χ. Πεθαίνει ο Πτολεμαίος Αυλητής. Η Κλεοπάτρα Ζ΄ γίνεται βασίλισσα.

50 π.Χ. Ο Ερμαίος ιδρύει ελληνικό βασίλειο στην Πενταποταμία (Πουντζάπ).

49 π.Χ. Ο Καίσαρας επιβάλλει δικτατορία.

48 π.Χ. Μάχη και νίκη του Καίσαρα επί του Πομπήιου στα Φάρσαλα. Φυγή και θάνατος του Πομπήιου στην Αίγυπτο. Εξέγερση της Αιγύπτου εναντίον του Καίσαρα. Καίγεται η Βιβλιοθήκη της Αλεξανδρείας.

47 π.Χ. Νίκες του Καίσαρα εναντίον των Αλεξανδρινών και του Φαρνάκη, βασιλιά του Κιμμερίου Βοσπόρου.

44 π.Χ. Ο Καίσαρας αποφασίζει την ανοικοδόμηση της Κορίνθου.

Δολοφονείται ο Καίσαρας.

43 π.Χ. Βιαιότητες του Βρούτου και του Κάσσιου στην Ανατολή.

Πεθαίνει ο Κικέρωνας.

42 π.Χ. Μάχη των Φιλίππων. Νίκη του Οκταβιανού και του Αντώνιου κατά του Βρούτου και του Κάσσιου.

41 π.Χ. Συνάντηση του Αντώνιου και της Κλεοπάτρας.

39 π.Χ. Ο Ηρώδης γίνεται βασιλιάς της Ιουδαίας.

37 π.Χ. Ο Ηρώδης παίρνει ως σύζυγό του την Κλεοπάτρα.

36 π.Χ. Εκστρατεία του Αντώνιου των Πάρθων.

35 π.Χ. Ρήξη ανάμεσα στον Αντώνιο και τον Οκταβιανό.

34 π.Χ. Ο Αντώνιος μοιράζει την Ανατολή στην Κλεοπάτρα και τα παιδιά της.

33 π.Χ. Εκστρατεία του Αντώνιου στην Αρμενία.

Οι Ρωμαίοι κυριεύουν ολόκληρη τη βόρεια Αφρική.

32 π.Χ. Ο Αντώνιος διώχνει την Οκταβία.

Ο Αντώνιος και η Κλεοπάτρα στην Ελλάδα. Ο Οκταβιανός κηρύσσει τον πόλεμο εναντίον της Κλεοπάτρας.

31 π.Χ. Ο Αγρίππας αιφνιδιάζει τη Μεθώνη. Ο Οκταβιανός στην Ήπειρο. Ήττα του Αντώνιου και της Κλεοπάτρας στο Άκτιο.

30 π.Χ. Ιδρύεται η Νικόπολη από τον Οκταβιανό.

Ο Διονύσιος ο Αλικαρνασσεύς έρχεται στη Ρώμη.

29 π.Χ. Ο Οκταβιανός εγκρίνει την ανέγερση ναού προς τιμήν της Ρώμης στην Πέργαμο και τη Νικομήδεια. Γενική παραγραφή των χρεών στην Ελλάδα.

27 π.Χ. Ο Οκταβιανός παίρνει τον τίτλο του αυγούστου.

21 π.Χ. Ο Αύγουστος επισκέπτεται τη Σπάρτη.

19 π.Χ. Ο Αύγουστος επισκέπτεται τη Σάμο και κηρύσσει την αυτονομία του νησιού.

15 π.Χ. Κατασκευάζεται το Ωδείο του Αγρίππα στην Αγορά των Αθηνών.

13 π.Χ. Ο Καρπούνιος Πίσωνας καταπνίγει επανάσταση στη Θράκη.

4 π.Χ. Γέννηση του Χριστού (πιθανή χρονολόγηση). Θάνατος του Ηρώδη του Μεγάλου. Το βασίλειό του μοιράζεται στους γιους του.

1 μ.Χ. Αρχή της χριστιανικής χρονολόγησης σύμφωνα με το μοναχό Διονύσιο.

14 μ.Χ. Πεθαίνει ο Αύγουστος. Νέος αυτοκράτορας ανακηρύσσεται ο Τιβέριος.

17 μ.Χ. Προσάρτηση της Καππαδοκίας και της Κομμαγηνής.

18 μ.Χ. Ο Γερμανικός επισκέπτεται την Ελλάδα.

25 μ.Χ. Μαρτύριο του αγίου Ιωάννη του Βαπτιστή.

25. Πεθαίνει ο γεωγράφος Στράβωνας.

33. Παραδοσιακή χρονολογία για το θάνατο του Ιησού Χριστού. Ο απόστολος Παύλος ασπάζεται το χριστιανισμό.

37. Πεθαίνει ο Τιβέριος. Τον διαδέχεται ο Καλιγούλας, ο οποίος λατρεύεται ως θεός από τους Έλληνες. Οι Ρωμαίοι αρπάζουν και μεταφέρουν στη Ρώμη ελληνικά αγάλματα.

41. Δολοφονείται ο Καλιγούλας από τους πραιτωριανούς. Νέος αυτοκράτορας ο Κλαύδιος.

Ρυθμίζει τις διαφορές των Ελλήνων και των Εβραίων στην Αλεξάνδρεια.

44. Η Μακεδονία και η Αχαΐα ονομάζονται συγκλητικές επαρχίες.

46. Μετά το θάνατο του βασιλιά της Θράκης Ροιμητάλη Γ΄ η Θράκη παύει να αποτελεί ανεξάρτητο κράτος και γίνεται ρωμαϊκή επαρχία με πρωτεύουσα την Πέρινθο.

47-48. Πρώτη περιοδεία του αποστόλου Παύλου: επισκέπτεται την Κύπρο, την Πέργη της Παμφυλίας, την Αντιόχεια της Πισιδίας, το Ικόνιο, τη Λύστρα και τη Νέρβη της Ν. Γαλατίας.

49-51. Δεύτερη περιοδεία του αποστόλου Παύλου. Επισκέπτεται τη Λυκαονία, τη Φρυγία, την Τρωάδα, τη Μακεδονία και την Αθήνα. Στους Φιλίππους ιδρύεται η πρώτη εκκλησία σε ευρωπαϊκό έδαφος.

51-52. Ο Γάλλος γίνεται ανθύπατος της Αχαΐας.

52. Ο απόστολος Παύλος στην Κόρινθο.

52-56. Τρίτη περιοδεία του αποστόλου Παύλου. Με ορμητήριο την Έφεσο επισκέπτεται τη Μικρά Ασία και την Ελλάδα.

62-64. Τέταρτη περιοδεία του αποστόλου Παύλου. Επισκέπτεται κυρίως τη Δύση αλλά και την Ανατολή (Μικρά Ασία, Κρήτη, Μακεδονία, Ιλλυρία).

64. Εμπρησμός της Ρώμης. Διωγμός των χριστιανών. Μαρτύρια των αποστόλων Πέτρου και Παύλου.

66. Ταξίδι του Νέρωνα στην Ελλάδα. Η ρωμαϊκή επαρχία της Αχαΐας ανακηρύσσεται «ελεύθερη και ατελής».

67. Ο Νέρωνας εγκαινιάζει έργα στον Ισθμό της Κορίνθου.

66-68. Επανάσταση της Ιουδαίας.

Εκστρατείες του Βεσπασιανού.

65. Πεθαίνουν ο Σενέκας και ο Λουκανός.

70. Καταστροφή της Ιερουσαλήμ από τον Τίτο.

75. Ο Ιώσηπος Φλάβιος συγγράφει το έργο «Περί του Ιουδαϊκού Πολέμου».

80-90. Επιστολή του αποστόλου Παύλου προς τους Εβραίους.

80-100. Το «Κατά Ματθαίου Ευαγγέλιον». Το «Κατά Λουκάν Ευαγγέλιον».

85-95. Ευαγγελιστής Ιωάννης, «Αποκάλυψις».

95. Γεννιέται ο Αρριανός. Επιστολή του Ιακώβου.

105. Ο Απολλόδωρος ο Δαμασκηνός κατασκευάζει γέφυρα στο Δούναβη.

112. Ο Αδριανός εκλέγεται επώνυμος άρχοντας στην Αθήνα.

114-116. Ανεγείρεται το Μνημείο του Φιλοπάππου στο λόφο των Μουσών των Αθηνών. Ο Γάιος Ιούλιος Φιλόπαππος ήταν συριακής καταγωγής, εγγονός του τελευταίου βασιλιά της Κομμαγηνής, Αντιόχου Δ΄ του Επιφανούς. Διετέλεσε άρχοντας των Αθηνών (90-100 μ.Χ.).

120-130. Με δαπάνες του αυτοκράτορα Αδριανού ολοκληρώνεται ο Ναός του Ολυμπίου και κατασκευάζονται η Βιβλιοθήκη και η Ρωμαϊκή Αγορά των Αθηνών.

121-125. Πρώτη περιοδεία του Αδριανού στην αυτοκρατορία.

125. Αρχίζει η κατασκευή του Αδριανείου Υδραγωγείου στην Αθήνα, η οποία θα ολοκληρωθεί το 140 μ.Χ. Με αυτό το έργο γίνεται για πρώτη φορά δυνατή η απόληψη υδάτων της Πάρνηθας και της Πεντέλης. Σε συνδυασμό μάλιστα με την κατασκευή δύο μικρότερων υδραγωγείων στο Κεφαλάρι της Κηφισιάς και στο Ηράκλειο λύνεται το πρόβλημα της υδροδότησης της πόλης. Το υδραγωγείο καταλήγει στη δεξαμενή στο Κολωνάκι. Το έργο του Αδριανού υδροδοτεί την πόλη μέχρι τις αρχές του 20ού αιώνα.

Ο Κλαύδιος Πτολεμαίος γράφει το έργο «Γεωγραφία».

Πεθαίνει ο Επίκτητος.

128-134. Δεύτερη περιοδεία του Αδριανού στην αυτοκρατορία.

129. Γεννιέται ο Γαληνός. Εγκαίνια του Ολυμπίου της Αθήνας.

130-150. Δεύτερη επιστολή του αποστόλου Πέτρου.

155. Εξέγερση των Εβραίων. Φοβερός σεισμός την Ελλάδα καταστρέφει κυρίως τη Ρόδο, την Κω και τη Σικυώνα. Ο αυτοκράτορας Αντωνίνος ρυθμίζει τα σχετικά με το κληρονομικό δίκαιο στην Ελλάδα.

160. Κατασκευάζεται το Θέατρο του Ηρώδου του Αττικού.

167. Λοιμός στην Ελλάδα και κυρίως την Αθήνα.

150. Γεννιέται ο άγιος Κλήμης της Αλεξάνδρειας.

150-200. Περίοδος δράσης του φιλοσόφου Σέξτου του Εμπειρικού.

162. Εγκαινιάζεται το Ωδείο του Ηρώδη του Αττικού στην Αθήνα.

163. Ο Λουκιανός γράφει το έργο «Εικόνες».

173. Ο Πausανίας γράφει το έργο «Ελλάδος Περιήγησις».

174. Ο Μάρκος Αυρήλιος αρχίζει να γράφει «τα εις εαυτόν».

175. Πεθαίνει ο Αρριανός.

176. Ο Μάρκος Αυρήλιος ιδρύει τέσσερις έδρες φιλοσοφίας στη Ρώμη. Μετατρέπει τις φιλοσοφικές σχολές της Αθήνας σε ένα είδος πανεπιστημίου.

178. Σεισμός ερημώνει τη Σάμο, τη Χίο, τη Μίλητο και άλλες ελληνικές πόλεις.

179. Πεθαίνει ο Ηρώδης ο Αττικός.

180. Πεθαίνει ο Μάρκος Αυρήλιος. Τον διαδέχεται ο γιος του Κόμμοδος.

185. Γεννιέται ο Ωριγένης.

190. Πεθαίνει ο Λουκιανός. Ο Τερτυλλιανός ασπάζεται το χριστιανισμό.

201. Πεθαίνει ο Γαληνός.

203. Ο Ωριγένης αναλαμβάνει τη διεύθυνση της κατηχητικής σχολής της Αλεξάνδρειας.

204-269. Περίοδος δράσης του Πλωτίνου.

212. Με διάταγμα του Καρακάλλα χορηγείται το δικαίωμα του Ρωμαίου πολίτη στο μεγαλύτερο μέρος της αυτοκρατορίας.

215. Πεθαίνει ο Κλήμης ο Αλεξανδρεύς.

222. Πεθαίνει ο Τερτυλλιανός.

235. Διωγμός των χριστιανών από τον Μαξιμiano.

244. Ο Πλωτίνος αρχίζει να διδάσκει στη Ρώμη.

248. Οι Γότθοι και οι Βάνδαλοι στη Θράκη.

249. Ο αυτοκράτορας Δέκιος απωθεί τους Γότθους.

250. Επιδημία λοιμού στην αυτοκρατορία.

Διωγμός του Δέκιου.

251-356. Περίοδος δράσης του αγίου Αντωνίου.

251. Συγκαλείται σύνοδος ιεραρχών στη Ρώμη.

257. Διωγμός των χριστιανών από τον Βαλεριανό.

265-340. Περίοδος δράσης του Ευσέβιου, επισκόπου Καισαρείας.

267. Ληλασία και καταστροφή των Αθηνών από τους Ερούλους.

270. Ακμή του ιστορικού Δεξίππου.

Ο άγιος Αντώνιος αποσύρεται στην έρημο.

271. Ο Πορφύριος γράφει το έργο «Κατά των Χριστιανών».

275. Βαρβαρικά φύλα εισβάλλουν στην αυτοκρατορία από όλες τις πλευρές.

280. Γεννιέται ο Ιάμβλιχος.

284. Ο Διοκλητιανός ανακηρύσσεται αυτοκράτορας.

290. Ο Λακτάντιος διδάσκει στη Νικομήδεια.

293. Οργάνωση της τετραρχίας: ο Διοκλητιανός κρατά τις ασιατικές επαρχίες με έδρα τη Νικομήδεια. Ο Μαξιμιανός αναλαμβάνει την Ιταλία και τη Ραιτία, ενώ ο Γαλέριος αναλαμβάνει τη διοίκηση των υπόλοιπων επαρχιών της Βαλκανικής και του Δούναβη και ο Κωνσταντίνος ο Χλωρός τη διοίκηση της Βρετανίας, της Γαλατίας, της Ισπανίας και της Μαυριτανίας.

297. Επαρχιακή μεταρρύθμιση του Διοκλητιανού.

302. Εκδίωξη των χριστιανών από το στρατό.

Ο Ευσέβιος γράφει την «Εκκλησιαστική Ιστορία».

303. Τα πρώτα διατάγματα διωγμών των χριστιανών από τον Διοκλητιανό.

305. Παραιτούνται ο Διοκλητιανός και ο Μαξιμιανός.

306. Μετά το θάνατο του Κωνσταντίνου Χλωρού στο Εβόρακο της Βρετανίας οι λεγεώνες που στάθμευαν στην περιοχή αναγορεύουν αύγουστο το γιο του Κωνσταντίνου.

Εκστρατείες του Κωνσταντίνου εναντίον των Φράγκων και των Αλαμανών.

Ο άγιος Αντώνιος οργανώνει τη μοναστική ζωή.

307. Συμμαχία του Μαξεντίου και του Κωνσταντίνου.

Ο Λικίνιος Αύγουστος στη Δύση.

308. Ο Μαξέντιος εναντίον του Μαξιμιανού και του Κωνσταντίνου.

310. Ήττα και θάνατος του Μαξιμιανού.

311. Εκδίδεται από τους συναυτοκράτορες Γαλέριο, Κωνσταντίνο και Λικίνιο έδικτο με το οποίο αναστέλλονται οι διωγμοί εναντίον των χριστιανών και επιτρέπεται η ελεύθερη άσκηση της χριστιανικής λατρείας.

Πεθαίνει ο συναυτοκράτορας της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας Γαλέριος.

Ο Λικίνιος και ο Μαξιμίνος μοιράζονται τις κτήσεις του.

312. Νίκη του Κωνσταντίνου επί του Μαξεντίου κοντά στη Μιλβία γέφυρα του ποταμού Τίβερη (κοντά στη Ρώμη). Πεθαίνει ο Μαξέντιος.

313. Σε έγγραφο του αυτοκράτορα Λικίνιου προς το διοικητή της Βιθυνίας περιλαμβάνεται και αναφορά σε συμφωνία του Λικίνιου με τον Κωνσταντίνο η οποία επιτεύχθηκε στη διάρκεια της παρουσίας και των δύο στο Μεδιόλανο, λίγους μήνες πριν. Με τη συμφωνία αυτή διακηρυσσόταν η αρχή της ανεξιθρησκίας μέσα στα όρια της αυτοκρατορίας.

314. Σύγκρουση ανάμεσα στον Κωνσταντίνο και τον Λικίνιο.

Γεννιέται ο φιλόσοφος Λιβάνιος.

318. Ο Άρειος αρχίζει το κήρυγμά του.

Νόμοι εναντίον της μαγείας.

321. Η εκκλησία μπορεί να απελευθερώνει δούλους.

323. Ο Άρειος καταδικάζεται και διώχεται από την Αλεξάνδρεια.

324. Μάχη της Αδριανούπολης και της Χρυσούπολης. Πεθαίνει ο Λικίνιος.

Ο Μέγας Κωνσταντίνος μονοκράτορας.

325. Σύνοδος της Νικαίας. Εξορίζεται ο Άρειος.

Περίοδος του ενωμένου βυζαντινού κράτους

324 18 Σεπτεμβρίου: Ο Κωνσταντίνος μετά την παραίτηση του Λικίνιου παραμένει πλέον μόνος αυτοκράτορας μέχρι το θάνατό του, στις 22 Μαΐου του 337.

8 Νοεμβρίου: Τελετή θεμελίωσης της Κωνσταντινούπολης.

325 Συνέρχεται στη Νίκαια της Βιθυνίας η Α΄ Οικουμενική Σύνοδος. Ασχολείται με το χριστολογικό θέμα και καταδικάζει τη διδασκαλία του Αρείου. Τέλος συντάσσει τα πρώτα επτά άρθρα του Συμβόλου της Πίστεως.

327 Η Αγία Ελένη ανακαλύπτει τον τάφο του Ιησού και τον Τίμιο Σταυρό στην Ιερουσαλήμ.

328 Ο Μέγας Αθανάσιος εκλέγεται πατριάρχης Αλεξάνδρειας.

Πεθαίνει η αγία Ελένη, μητέρα του αυτοκράτορα Κωνσταντίνου Α΄.

329 Γεννιέται ο άγιος Γρηγόριος ο Ναζιανζηνός.

330 *11 Μαΐου*: Εγκαίνια της Κωνσταντινούπολης.

Πεθαίνει ο Ιάμβλιχος, νεοπλατωνικός φιλόσοφος με ιδιαίτερα μυστικιστικές αντιλήψεις.

Γεννιέται ο άγιος Βασίλειος Καισαρείας.

331 Γεννιέται ο Ιουλιανός, γιος του Ιουλίου Κωνσταντίου, αδερφού του Μεγάλου Κωνσταντίνου και της Βασιλίας.

332 Ο αυτοκράτορας Κωνσταντίνος Α΄ χορηγεί δωρεάν σίτο στους κατοίκους της Κωνσταντινούπολης.

333 Ο καίσαρας Κωνσταντίος εγκαθίσταται στην Αντιόχεια για να είναι δυνατή η αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του περσικού κινδύνου.

335 Εγκαινιάζεται στην Ιερουσαλήμ ο Ναός της Αναστάσεως.

336 Πεθαίνει ο Άρειος.

337 *22 Μαΐου*: Πεθαίνει στην Κωνσταντινούπολη ο αυτοκράτορας Κωνσταντίνος Α΄. Λίγο πριν βαφτίζεται χριστιανός.

9 Σεπτεμβρίου: Ο Κωνσταντίος ανακηρύσσεται αυτοκράτορας του Ανατολικού Ρωμαϊκού Κράτους, ενώ ο Κωνσταντίνος Β΄ του Δυτικού.

Παραμένει στο θρόνο μέχρι τις 3 Νοεμβρίου του 361, οπότε πεθαίνει έπειτα από σύντομη ασθένεια σε ηλικία μόλις σαράντα ετών.

340 Ο Κώνστας σε μάχη που γίνεται στην Ακυλήια της Ιταλίας νικά τον αδερφό του Κωνσταντίνο Β΄ και ανακηρύσσεται αυτοκράτορας του Δυτικού Ρωμαϊκού Κράτους.

Ιδρύεται η πρώτη γυναικεία μονή.

Ο Σαπώρ Β΄, βασιλιάς της Περσίας, διστάζει διωγμούς των χριστιανών του κράτους του.

341 Απαγορεύονται οι θυσίες.

344 Γεννιέται ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος.

347 Γεννιέται στη Γαλικία της Ισπανίας ο Θεοδόσιος (Α΄).

348 Γεννιέται ο άγιος Ιερώνυμος.

Αποτυχημένη προσπάθεια των Περσών, με αρχηγό τον Σαπώρ, να καταλάβουν τη Νισιβή.

Ο επίσκοπος Ουλφίλας μεταφράζει την Αγία Γραφή στα γοτθικά.

354 Γεννιέται ο άγιος Αυγουστίνος.

Ο ρήτορας Λιβάνιος αρχίζει να διδάσκει στην Αντιόχεια. Ο Λιβάνιος διδάσκει τον Ιουλιανό, τον Μέγα Βασίλειο και τον Ιωάννη τον Χρυσόστομο.

Γεννιέται στην Αντιόχεια ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος, γιος του Σεκούνδου και της Ανθούσας.

355 Ο Ιουλιανός επισκέπτεται την Αθήνα, όπου μυείται στα Ελευσίνια Μυστήρια.

Εισβολή των Σάλιων, των Αλαμανών και των Σαξόνων στη Γαλατία.

Ο Ιουλιανός ξανακυριεύει την Κολωνία.

Ο Κωνστάντιος διατάζει το κλείσιμο των ειδωλολατρικών ναών.

357 Ο αυτοκράτορας Κωνστάντιος αποφασίζει οι συγκλητικοί των επαρχιών Αχαΐας, Μακεδονίας και Δακίας να μετέχουν στη σύγκλητο της Κωνσταντινούπολης και όχι πλέον της Ρώμης. Λίγο μετά επισκέπτεται τη Ρώμη, σε μια προσπάθεια να ανασυνδέσει το παρόν της αυτοκρατορίας με το ένδοξο παρελθόν της.

Σημαντική νίκη του Ιουλιανού στο Στρασβούργο εναντίον των Φράγκων και άλλων γερμανικών φύλων. Λίγο μετά αναγνωρίζει στους Σάλιους Φράγκους την κατοχή της Τοξανδρίας.

Δημιουργείται ο θεσμός του έπαρχου της πόλης.

360 Περίοδος ακμής του διάσημου στην εποχή του γιατρού Ορειβάσιου από την Κύπρο, που υπήρξε μαθητής του Ζήνωνα.

361 3 *Νοεμβρίου*: Πεθαίνει ο αυτοκράτορας Κωνστάντιος. Ο Ιουλιανός ανακηρύσσεται αυτοκράτορας του ρωμαϊκού κράτους. Θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τις 26 Ιουνίου του 363.

Ο Ιουλιανός με διάταγμά του ανοίγει και πάλι τους ειδωλολατρικούς ναούς.

362 *Ιούνιος*: Με διάταγμα του Ιουλιανού αποτελεί πλέον κρατική αρμοδιότητα ο διορισμός των καθηγητών στις φιλοσοφικές σχολές, ενώ συγχρόνως απαγορεύεται η διδασκαλία στους χριστιανούς.

363 Ο Ιουλιανός απαγορεύει την τέλεση χριστιανικών κηδειών στη διάρκεια της ημέρας.

Μάρτιος αρχές: Ο Ιουλιανός, επικεφαλής πολυάριθμου στρατού, διαβαίνει τον ποταμό Ευφράτη και κατευθύνεται προς τη Βαβυλώνα.

Μάρτιος τέλη: Ο στρατός του Ιουλιανού συναντάται κοντά στο Καλλίνικον των ανατολικών συνόρων της αυτοκρατορίας με το στόλο που είχε αναπλεύσει τον ποταμό Τίγρη.

Αντικειμενικός σκοπός είναι να καταληφθεί η Κτησιφών, πρωτεύουσα των Περσών.

Μάιος: Ο βυζαντινός στρατός στην Κτησιφώντα. Καθώς όμως αδυνατεί να την καταλάβει με την πρώτη έφοδο, ο Ιουλιανός αναγκάζεται να οπισθοχωρήσει.

26 Ιουνίου: Ο Ιουλιανός μετέχει σε συμπλοκή με Πέρσες ιππείς στη διάρκεια της οποίας τραυματίζεται θανάσιμα. Η πληροφορία που υπάρχει στις περσικές πηγές ότι τον χτύπησε χριστιανός στρατιώτης δεν είναι δυνατόν να ελεγχθεί.

27 Ιουνίου: Ο Ιοβιανός ανακηρύσσεται αυτοκράτορας του ρωμαϊκού κράτους. Θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τις 16 Φεβρουαρίου του 364.

364 *26 Φεβρουαρίου*: Ο Βαλεντινιανός γίνεται αυτοκράτορας του ρωμαϊκού κράτους. Από τις 28 Μαρτίου είναι αυτοκράτορας μόνο του Δυτικού Ρωμαϊκού Κράτους. *28 Μαρτίου*: Ο Ουάλης ανακηρύσσεται αυτοκράτορας του Ανατολικού Ρωμαϊκού Κράτους. Παραμένει στο θρόνο μέχρι τις 9 Αυγούστου του 378, οπότε σκοτώνεται στη διάρκεια της μάχης της Αδριανούπολης εναντίον των Γότθων.

366 27 Μαΐου: Ο σφετεριστής του θρόνου Προκόπιος δολοφονείται και έτσι σταματά η στάση.

367-370 Ο αυτοκράτορας Ουάλης διευθύνει με επιτυχία τις επιχειρήσεις εναντίον των Γόθων στο σύνορο του Δούναβη.

370 Ο Μέγας Βασίλειος εκλέγεται επίσκοπος Καισαρείας.

373 Ο άγιος Αμβρόσιος γίνεται επίσκοπος Μεδιολάνων.

374 Ο μετέπειτα αυτοκράτορας Θεοδόσιος διακρίνεται σε στρατιωτικές επιχειρήσεις εναντίον των Σαρματών.

375 Γεννιέται στην Κυρηναϊκή ο Συνέσιος, μετέπειτα επίσκοπος της κυρηναϊκής Πτολεμαΐδας, ο οποίος θα αναδειχθεί ως ο πλέον σπουδαίος νεοπλατωνικός φιλόσοφος της εποχής του.

Οι Ούννοι διαβαίνουν το Βόλγα και επιτίθενται στο οστρογοτθικό κράτος της Ουκρανίας.

376 Καθιερώνεται στο ανατολικό τμήμα της αυτοκρατορίας ο εορτασμός των Χριστουγέννων στις 25 Δεκεμβρίου.

378 9 Αυγούστου: Ήττα των υπό τον αυτοκράτορα Ουάλη βυζαντινών στρατευμάτων από τους Γόθους κοντά στην Αδριανούπολη. Ο αυτοκράτορας σκοτώνεται στη διάρκεια της μάχης.

Ο αυτοκράτορας του Δυτικού Ρωμαϊκού Κράτους, Γρατιανός, διορίζει τον Θεοδόσιο magister equitum και λίγο αργότερα αυτοκράτορα του Ανατολικού Ρωμαϊκού Κράτους.

379 19 Ιανουαρίου: Ο Θεοδόσιος Α΄ ανακηρύσσεται αυτοκράτορας του Ανατολικού Ρωμαϊκού Κράτους και στις 6 Σεπτεμβρίου του 394 όλου του κράτους. Θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τις 17 Ιανουαρίου του 395.

Πεθαίνει ο άγιος Βασίλειος επίσκοπος Καισαρείας σε ηλικία 49 ετών.

Πεθαίνει ο βασιλιάς της Περσίας Σαπώρ Β΄. Οι σχέσεις Βυζαντίου και Περσίας βελτιώνονται την περίοδο των διαδόχων του.

Καταστροφικές επιδρομές των Γόθων, των Αλανών και των Ούννων στη Βαλκανική.

380 27 Φεβρουαρίου: Με διάταγμα του αυτοκράτορα Θεοδοσίου Α΄ ο χριστιανισμός γίνεται επίσημη θρησκεία του κράτους.

318 Συγκαλείται στην Κωνσταντινούπολη η Β΄ Οικουμενική Σύνοδος, η οποία καταδικάζει τον αρειανισμό. Η ίδια σύνοδος αποφασίζει την ύψωση της επισκοπής Κωνσταντινούπολης σε πατριαρχείο.

382 3 Οκτωβρίου: Ο Θεοδόσιος συνάπτει συνθήκη ειρήνης με το Γότθο ηγεμόνα Φριτιγέρνη, με την οποία αποδέχεται την εγκατάσταση των Γόθων στην περιοχή μεταξύ του Δούναβη και του όρους Αίμου.

383 Ο μεγαλύτερος γιος του Θεοδοσίου, Αρκάδιος, αναγορεύεται άγουστος.

384 Ο άγιος Ιερώνυμος αρχίζει να μεταφράζει την Αγία Γραφή στα λατινικά (Vulgata).

386 Τα βυζαντινά στρατεύματα καταλαμβάνουν την Αμίδα (σημ. Ντιγιαρμπεκίρ) και τη Θεοδοσιούπολη (σημ. Ερζερούμ).

390 Πεθαίνει ο άγιος Γρηγόριος ο Ναζιανζηνός.

Η στάση στον Ιππόδρομο της Θεσσαλονίκης καταπνίγεται στο αίμα έπειτα από διαταγή του Θεοδοσίου Α΄. Ο επίσκοπος Μεδιολάνων Αμβρόσιος απαιτεί από τον αυτοκράτορα να ζητήσει δημόσια συγγνώμη.

Ο Θεοδόσιος απαγορεύει την ειδωλολατρία.

Καταστρέφεται το Σεράπειο στην Αλεξάνδρεια.

Αναγνωρίζεται στους ναούς το δικαίωμα του ασύλου. Ο Στηλίχωνας συντρίβει τους Αλανούς, τους Βαστάρνους, τους Γότθους και τους Ούννους στο Δούναβη.

Ο μικρότερος γιος του Θεοδοσίου Α', Ονώριος, αναγορεύεται αύγουστος.

394 Καταργούνται οι Ολυμπιακοί Αγώνες.

Δημοσιεύεται το ιστορικό έργο του Αμμιανού Μαρκελλίνου.

395 Πεθαίνει ο αυτοκράτορας Θεοδόσιος.

17 Ιανουαρίου: Ο Αρκάδιος ανακηρύσσεται αυτοκράτορας του Ανατολικού Ρωμαϊκού Κράτους, θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι την 1η Μαΐου του 408.

Οι Ούννοι εισβάλλουν στη Μικρά Ασία και φτάνουν μέχρι την Αντιόχεια.

Νοέμβριος: Δολοφονείται ο Ρουφίνος από τους στρατιώτες του Γότθου Γαϊνά. Τον διαδέχεται ο ευνούχος Ευτρόπιος.

396 Επιθέσεις των Βησιγότθων του Αλάριχου στη Μακεδονία, τη Θεσσαλία, την κεντρική Ελλάδα και την Πελοπόννησο.

Καταργούνται τα Ελευσίνια Μυστήρια.

397 Ο βυζαντινός στρατός υπό τον Στηλίχωνα, αν και κυκλώνει τους Βησιγότθους του Αλάριχου στη Φολόη, τελικά δεν πετυχαίνει αποφασιστική νίκη. Οι Βησιγότθοι διαφεύγουν στην Ήπειρο. Ως αποτέλεσμα αυτής της ενέργειας ο αυτοκράτορας Αρκάδιος αναγκάζεται να παραχωρήσει στον Αλάριχο εδάφη του Ιλλυρικού και στον ίδιο το Γότθο αρχηγό τον τίτλο του *magister militum per Illyricum*.

398 Ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος ανέρχεται στον πατριαρχικό θρόνο της Κωνσταντινούπολης.

399 Επανάσταση των Γότθων της Φρυγίας έπειτα από υποκίνηση του Γαϊνά. Ο Ευτρόπιος ανατρέπεται από τον Γαϊνά και εξορίζεται στην Κύπρο.

Ο πολιτικός ανταγωνισμός ανάμεσα στη φιλογερμανική παράταξη του Καισάριου και στην αντιγερμανική του Αυρηλιανού και του Σατουρνίνου καταλήγει στην επικράτηση της πρώτης.

400 Οι Γότθοι οι οποίοι είχαν καταλύσει στην Κωνσταντινούπολη εγκλωβίζονται μέσα στην πόλη και κατασφάζονται από τον οργισμένο όχλο. Ο πιστός στην κυβέρνηση Γότθος Φραβίτας ματαιώνει επιχείρηση του Γαϊνά να περάσει τον Ελλήσποντο.

403 Εξορίζεται ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος.

404 Με ενέργειες του πατριάρχη Αλεξάνδρειας Θεόφιλου και της αυτοκράτειρας Ευδοξίας εξορίζεται για δεύτερη φορά ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος στην Κουκουσό της Καππαδοκίας.

Πεθαίνει η αυτοκράτειρα Ευδοξία.

405 Απαγορεύονται με αυτοκρατορικό διάταγμα οι μονομαχίες στον Ιππόδρομο της Κωνσταντινούπολης.

407 *14 Σεπτεμβρίου:* Πεθαίνει ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος στα Κόμανα του Πόντου.

Ο Αλάριχος συνεχίζει τις επιδρομές του στην Ήπειρο.

408 *1 Μαΐου*: Ο Θεοδόσιος Β΄ ανακηρύσσεται αυτοκράτορας του Ανατολικού Ρωμαϊκού Κράτους (Βυζάντιο). Θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τις 28 Ιουλίου του 450.

Ο Ανθέμιος αρχίζει να οχυρώνει την Κωνσταντινούπολη με ισχυρό τείχος, πιο γνωστό ως θεοδοσιανό. Η ανέγερσή του ολοκληρώνεται έπειτα από πέντε περίπου χρόνια. Σημαντικά τμήματα του τείχους σώζονται σε καλή κατάσταση (2003).

410 Οι Βησιγότθοι υπό τον Αλάριχο καταλαμβάνουν και λεηλατούν τη Ρώμη.

412-426 Ο άγιος Αυγουστίνος συγγράφει το «De civitate Dei».

413 Αρχίζει η κατασκευή του θεοδοσιανού Τείχους στην Κωνσταντινούπολη. Το έργο ολοκληρώνεται το 447.

415 Σφαγιάζεται η φιλόσοφος Υπατία από φανατικούς για πολιτικούς λόγους στην Αλεξάνδρεια.

Πεθαίνει ο επίσκοπος Κυρήνης Συνέσιος.

420 Πεθαίνει ο άγιος Ιερώνυμος.

421 Η Αθηνάϊδα, κόρη του Λεόντιου, παντρεύεται τον Θεοδόσιο Β΄ και παίρνει το όνομα Ευδοκία.

425 Ιδρύεται από τον Θεοδόσιο Β΄ πανεπιστήμιο στην Κωνσταντινούπολη και οργανώνεται η ανώτατη εκπαίδευση.

428 Ο Νεστόριος γίνεται πατριάρχης Κωνσταντινούπολης και ύστερα από μικρό χρονικό διάστημα ο κύριος εισηγητής της αίρεσης του νεστοριανισμού.

430 Πεθαίνει ο άγιος Αυγουστίνος.

431 Συνέρχεται στην Έφεσο η Γ΄ Οικουμενική Σύνοδος και καταδικάζεται ο νεστοριανισμός.

Πεθαίνει ο Παλλάδιος από την Ελενόπολη, συγγραφέας του «Λαυσιακού». Το έργο αυτό αποτελεί τη σημαντικότερη πηγή για τον πρώιμο μοναχισμό.

Αρχίζει στη Θεσσαλονίκη η ανέγερση της βασιλικής της Παρθένου της Αχειροποιήτου. Η εκκλησία ολοκληρώνεται το 450.

435 Συνθήκη ανάμεσα στους Ούννους και τη Βυζαντινή Αυτοκρατορία (συνθήκη του Μάργου), σύμφωνα με την οποία η αυτοκρατορία υποχρεώνεται σε ετήσια καταβολή 700 λίτρων χρυσού και σε απελευθέρωση των Ούννων αιχμαλώτων.

438 *15 Φεβρουαρίου*: Δημοσιεύεται ο Θεοδοσιανός Κώδικας.

Ο νεοπλατωνικός φιλόσοφος Πρόκλος αρχίζει να διδάσκει στην Αθήνα. Ο Πρόκλος (410-485) συνδυάζει τη μεταφυσική με την Ευκλείδειο Γεωμετρία και ανάγει το νεοπλατωνισμό στην πληρέστερη μορφή του.

439 Ολοκληρώνεται η κατασκευή του Θεοδοσιανού Τείχους, το οποίο ενισχύεται με βαθιά τάφρο.

Οι Βάνδαλοι καταλαμβάνουν την Καρχηδόνα και ολοκληρώνουν την κατάληψη της βόρειας Αφρικής.

Ο Θεοδόσιος Β΄ με παρότρυνση του έπαρχου Κύρου αποφασίζει και επιτρέπει τη χρήση, παράλληλα με τη λατινική, της ελληνικής στη σύνταξη των διαθηκών. Αυτό αποτελεί ένα σημαντικό βήμα για τον εξελληνισμό της αυτοκρατορίας.

442 Η αυτοκράτειρα Ευδοκία αναγκάζεται, υπό το βάρος της κατηγορίας -που δεν αποδείχθηκε- ότι είχε δεσμό με το μάγιστρο Παυλίνο (θανατώνεται το 440), να καταφύγει στην Ιερουσαλήμ, όπου θα παραμείνει μέχρι το θάνατό της, το 460.

Το Βυζάντιο συνάπτει ειρήνη με την Περσική Αυτοκρατορία.

443 Ουννικές επιδρομές στην παρίστρια περιοχή έχουν ως αποτέλεσμα την καταστροφή πολλών πόλεων (Μάργος, Ναϊσσός, Σερδική).

Το Βυζάντιο αναγκάζεται να συνάψει νέα συνθήκη με την οποία υποχρεώνεται να πληρώνει 2.100 λίτρες χρυσού ετησίως.

447 Ο Αττίλας εισβάλλει στην Ελλάδα και φτάνει σχεδόν μέχρι τις Θερμοπύλες.

448 Βυζαντινή αντιπροσωπεία υπό τον Μαξιμίνο φτάνει στην αυλή του Αττίλα. Την αποστολή συνοδεύει ο ιστορικός Πρίσκος, ο οποίος περιγράφει στο έργο του τους Ούννους.

449 Νέα συμφωνία ανάμεσα στο Βυζάντιο και τον Αττίλα. Ο Αττίλας συμφωνεί να αποσυρθεί από τα εδάφη νότια από το Δούναβη.

450 25 Αυγούστου: Ο Μαρκιανός ανακηρύσσεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου, θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τις 26 Ιανουαρίου του 457.

451 Συνέρχεται στη Χαλκηδόνα η Δ΄ Οικουμενική Σύνοδος. Αποφαινεται ότι οι δύο φύσεις του Χριστού, η θεία και η ανθρώπινη, είναι τέλειες και αχώριστες, αλλά συγχρόνως διακρίνονται, και καταδικάζει τόσο τους μονοφυσίτες όσο και τους νεστοριανούς. Με τον 28ο κανόνα της η σύνοδος εξομοιώνει το πατριαρχείο Κωνσταντινούπολης με την πρεσβυτέρα εκκλησία της Ρώμης.

Ο Αέτιος και οι Βησιγότθοι συντρίβουν τους Ούννους στα Καταλανικά Πεδία.

Την ίδια χρονιά πεθαίνει και ο Νεστόριος.

452 Ο Αττίλας πραγματοποιεί επιδρομές στην Ιταλία.

453 Πεθαίνει ο Αττίλας. Έπειτα από λίγα χρόνια το κράτος του διαλύεται.

457 7 Φεβρουαρίου: Ο Λέων Α΄ ανακηρύσσεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου. Θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τις 18 Ιανουαρίου του 474.

459 Πεθαίνει ο όσιος Συμεών ο Στυλίτης, ιδρυτής μιας ιδιότυπης μορφής μοναχισμού, του στυλιτισμού.

463 Ο συγκλητικός Στούδιος ιδρύει τη Μονή του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου, πιο γνωστή ως Μονή του Στουδίου.

468 Αποτυχημένη εκστρατεία των Βυζαντινών εναντίον του κράτους των Βανδάλων στη Βόρεια Αφρική. Ο επικεφαλής της εκστρατείας, ο Βασιλίσκος, αδερφός της αγουστας Βερίνης, εγκαταλείπει τα στρατεύματα και καταφεύγει στην Κωνσταντινούπολη. Έτσι οι Βάνδαλοι διατηρούν τις κτήσεις τους στη Μεσόγειο.

471 Η σύγκρουση ανάμεσα στον παντοδύναμο συγκλητικό Αλανό Άσπαρ και στους Γότθους από τη μια πλευρά και τους Ισαύρους της φρουράς της Κωνσταντινούπολης από την άλλη λήγει με τη δολοφονία του Άσπαρ και αρκετών Γότθων. Γι' αυτό το λόγο ονομάζεται μακέλλης (=σφαγέας).

Αρχίζει μια περίοδος συγκρούσεων ανάμεσα στους Οστρογότθους και το Βυζάντιο.

474 18 Ιανουαρίου: Ο Λέων Β΄ ανακηρύσσεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου. Θα παραμείνει στο θρόνο για μερικούς μήνες, μέχρι το Νοέμβριο του 474.

Νοέμβριος τέλη: Ο Ζήνων ανακηρύσσεται αυτοκράτορας και παραμένει στο θρόνο μέχρι τις 9 Ιανουαρίου του 475.

475 9 Ιανουαρίου: Ο Βασιλίσκος ανατρέπει τον Ζήωνα και καταλαμβάνει την εξουσία την οποία θα κρατήσει μέχρι τα τέλη Αυγούστου του 476.

Καταστρέφεται από φωτιά η Βιβλιοθήκη της Κωνσταντινούπολης, την οποία είχε δημιουργήσει ο αυτοκράτορας Ιουλιανός.

476 *Αύγουστος, τέλη*: Ο Ζήνων επανέρχεται στο θρόνο, στον οποίο θα παραμείνει μέχρι τις 9 Απριλίου του 491. Ο Βασιλίσκος καταφεύγει με την οικογένειά του στην Αγία Σοφία, αλλά, όταν βγαίνει από το ναό, καθ' οδόν προς τον τόπο εξορίας, εκτελείται.

482 Ο αυτοκράτορας Ζήνων σε συνεργασία με τον πατριάρχη Ακάκιο εκδίδει το αυτοκρατορικό διάταγμα που είναι περισσότερο γνωστό ως «Ενωτικόν». Σύμφωνα με αυτό, αναθεματίζονται ο Νεστόριος και ο Ευτυχής, γίνονται δεκτές οι δογματικές θέσεις, όπως διατυπώνονται από τον πατριάρχη Αλεξάνδρειας Κύριλλο. Με αυτό τον τρόπο αποφεύγονται οι επίμαχες διατυπώσεις για μία ή δύο φύσεις. Πεθαίνει στο Ταυρήσιον, κοντά στα Σκόπια, ο Φλάβιος Ιουστινιανός, γιος του Σαββατίου.

484 Ο πάπας της Ρώμης Φήλιξ Γ΄ αντιδρά στο «Ενωτικόν» του Ζήωνα και αναθεματίζει τον πατριάρχη Ακάκιο. Ο τελευταίος αντιδρώντας διαγράφει από τα δίπτυχα της εκκλησίας τον πάπα (Ακακιανό Σχίσμα, 484-519).

488 Ο Ζήνων παραχωρεί την Ιταλία στον Θεοδώριχο.

490 Πιθανή ημερομηνία γέννησης του ιστορικού Προκόπιου.

491 *II Απριλίου*: Ο Αναστάσιος Α΄ ανακηρύσσεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου. Θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τις 10 Ιουλίου του 518.

Γεννιέται ο ιστορικός Ιωάννης Μαλάλας (πεθαίνει το 578).

Ανάμεσα στο 491 και το 505(;) ο αυτοκράτορας Αναστάσιος Α΄ ρυθμίζει την κυκλοφορία των χαλκών κερμάτων που είναι απόλυτα αναγκαία στις συναλλαγές. Συγκεκριμένα εισάγει τις φόλλεις και η αντιστοιχία με το χρυσό σόλιδο διαμορφώνεται ως εξής: 1 σόλιδο = 360 φόλλεις = 14.400 νομμιά. Παράλληλα ο Αναστάσιος προχωρά στην αναδιοργάνωση του συστήματος είσπραξης των φόρων.

493 Εμφανίζονται για πρώτη φορά στο χώρο της νότιας Βαλκανικής οι Πρωτοβούλγαροι (ως Κουτριγούροι Τούρκοι).

Επαναστατικές κινήσεις των Ισαύρων της αυτοκρατορικής φρουράς.

494-495 Ο ηγεμόνας των Φράγκων Χλωδοβίκος ασπάζεται το χριστιανισμό.

496 Απομακρύνεται από το θρόνο ο πατριάρχης Ευφήμιος γιατί θεωρείται ύποπτος συνεργασίας με τους Ισαύρους.

498 Βυζαντινά στρατεύματα καταλαμβάνουν το νησί Ιωτάβη, σημαντικό σταθμό του διαμετακομιστικού εμπορίου με τον Ινδικό, στην είσοδο του Κόλπου της Άκαμπα. Το νησί το κατείχαν σκηνίτες Άραβες.

502 Οι Πέρσες, υπό την καθοδήγηση του βασιλιά τους Καβάδη (488-531), εισβάλλουν στα εδάφη του Βυζαντίου, έπειτα από την άρνηση του Αναστασίου Α΄ να καταβάλει την ετήσια εισφορά που είχε συμφωνηθεί παλαιότερα.

503 Οι Πέρσες καταλαμβάνουν την Αμίδα (σημερινό Ντιγιαρμπεκίρ), την οποία μερικά χρόνια αργότερα αναγκάζονται να εγκαταλείψουν.

507 Οι Πέρσες συνάπτουν νέα συνθήκη ειρήνης με το Βυζάντιο, το οποίο συμφωνεί στην ετήσια καταβολή φόρου.

508 Ο Αναστάσιος μετατρέπει το Δάρας, που βρίσκεται στα ανατολικά προς την Περσία σύνορα του κράτους του, σε σημαντικό πολιτικο-στρατιωτικό κέντρο. Η πόλη που χτίζεται παίρνει το όνομα του αυτοκράτορα (Αναστασιούπολις).

509 Δημοσιεύεται ο Σάλιος Νόμος, συλλογή νομοθετημάτων των Φράγκων βασιλέων (μια ρύθμιση αυτού του νόμου που αποκλείει τις γυναίκες από την κληρονομιά της γαιοκτησίας ερμηνεύεται από το 14ο αιώνα με τέτοιο τρόπο που να τις αποκλείει από την τάξη διαδοχής στο θρόνο της Γαλλίας).

510 Αρχίζουν οι εργασίες για την ανέγερση του Αναστασιανού ή Μακρού Τείχους σε απόσταση 52 χιλιομέτρων από την Κωνσταντινούπολη (το τείχος είχε μήκος 78 χλμ. από την Προποντίδα μέχρι τον Εύξεινο).

512 Στάση των δήμων της Κωνσταντινούπολης γιατί στο Τρισάγιο ο Σύρος συνεργάτης του Αναστάσιου, Μαρίνος, προσθέτει στοιχεία μονοφυσιτικού χαρακτήρα. Ο αυτοκράτορας αντιμετωπίζει με διπλωματικό τρόπο τη στάση.

513-515 Επανάσταση στη Θράκη του Βσαλιανού, ηγέτη των φοιδεράτων, με πρόσχημα την υπεράσπιση της ορθοδοξίας. Στην αρχή οι επαναστάτες υπερισχύουν των αυτοκρατορικών

στρατευμάτων, πιάνουν μάλιστα αιχμάλωτο τον ανιψιό του αυτοκράτορα, Υπάτιο, και στο τέλος υποτάσσονται γιατί το ναυτικό τους καταστρέφεται, ενώ πολιορκεί την Κωνσταντινούπολη από το «θείον άπυρον» (υγρό πυρ;) των υπερασπιστών της πόλης.

518 *10 Ιουλίου*: Ο Ιουστίνος Α΄ αναγορεύεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου. Θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι την 1η Αυγούστου του 527.

519 Άρση του Ακακιανού Σχίσματος.

520 Σφαγές μελών του δήμου των Πρασίνων (φιλικά προσκείμενου στους μονοφυσίτες) στην Αντιόχεια από το δήμο των Βένετων. Ανάλογες σφαγές σημειώνονται και σε άλλες πόλεις της αυτοκρατορίας.

521 Ο Ιουστινιανός αναγορεύεται ύπατος.

523 Γάμος του Ιουστινιανού και της Θεοδώρας.

527 *1η Αυγούστου*: Ο Ιουστινιανός Α΄ αναγορεύεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου. Θα παραμείνει στο βυζαντινό θρόνο μέχρι τις 15 Νοεμβρίου του 565.

Αρχίζει ο Α΄ Περσικός Πόλεμος ο οποίος θα διαρκέσει μέχρι το 532.

529 Ο Παρθενώνας μετατρέπεται σε χριστιανικό ναό.

Δημοσιεύεται για πρώτη φορά ο Ιουστινιάνειος Κώδικας.

Οι Σαμαρείτες αντιδρούν στην προσπάθεια του Ιουστινιανού να τους εκχριστιανίσει. Βίαιη καταστολή της επανάστασης. Ο Ιουστινιανός επιτρέπει στους Ιουδαίους την ελεύθερη άσκηση της λατρείας.

Αναστολή της λειτουργίας της Φιλοσοφικής Σχολής των Αθηνών. Η σχολή επαναλειτουργεί λίγα χρόνια αργότερα και κλείνει οριστικά στα τέλη του 6ου αιώνα.

530 Ο Βελισάριος νικά τους Πέρσες στο Δάρας (Αναστασιούπολη).

531 Ήττα του Βελισάριου από τους Πέρσες στο Καλλίνικο της Συρίας.

Πεθαίνει ο βασιλιάς των Περσών Καβάδης. Νέος βασιλιάς ανακηρύσσεται ο Χοσρόης Α΄.

532 *15 Ιανουαρίου*: Ο στρατηγός Βελισάριος με τη βοήθεια του συστρατηγού του Μούνδου και του κουβικουλάριου Ναρσή καταστέλλει με αιματηρό τρόπο τη Στάση του Νίκα. Η στάση, η οποία παραλίγο να οδηγήσει στην ανατροπή του Ιουστινιανού Α΄, είχε ως αποτέλεσμα να σκοτωθούν στον Ιππόδρομο της Κωνσταντινούπολης παραπάνω από τριάντα χιλιάδες άτομα.

23 Φεβρουαρίου: Αρχίζουν οι εργασίες ανέγερσης του Ναού της Αγίας Σοφίας στην Κωνσταντινούπολη. Οι αρχιτέκτονες-μηχανικοί που σχεδιάζουν την εκκλησία είναι ο Ισίδωρος από τη Μίλητο και ο Ανθέμιος από τις Τράλλεις της Μικράς Ασίας.

Σεπτέμβριος: Σύναψη απέραντης ειρήνης ανάμεσα στο Βυζάντιο και τους Πέρσες. Το Βυζάντιο διατηρεί τη Λαζική, εγκαταλείπει την Ιβηρία και αναγκάζεται να αποδεχτεί καταβολή ετήσιας εισφοράς στους Πέρσες.

533 Αρχίζει η εκστρατεία του Βελισάριου εναντίον των Βανδάλων της Βόρειας Αφρικής.

Νίκη του Βελισάριου στο Δέκιμο, κοντά στην Καρχηδόνα, εναντίον των Βανδάλων του Γελίμερου (Σεπτέμβριος).

Νέα νίκη του Βελισάριου εναντίον των Βανδάλων στο Τρικάμαρο της Καρχηδόνας.

Τίθενται σε ισχύ οι «Πανδέκται» (Digesta), ενώ κυκλοφορούν οι «Εισηγήσεις» (Instituta).

534 Συλλαμβάνεται ο ηγεμόνας των Βανδάλων Γελίμερος. Θρίαμβος του Βελισάριου στην Κωνσταντινούπολη. Κατάλυση του βανδαλικού κράτους.

16 Νοεμβρίου: Πρώτη δημοσίευση του αναθεωρημένου Ιουστινιάνειου Κώδικα.

Αρχίζουν να δημοσιεύονται οι «Νεαρές».

535 Ο Θευδάτος δολοφονεί την Αμαλασούνθα, γεγονός που αποτελεί αιτία για την αποστολή βυζαντινών στρατευμάτων στην Ιταλία, για να εκδικηθεί ο Ιουστινιανός το θάνατο φίλης ηγεμονίδας. Ο στρατηγός Μούνδος καταλαμβάνει τη Δαλματία και ο στρατηγός Βελισάριος κυριεύει τη Σικελία.

535-538 Ο Θεοδόσιος, υποστηρικτής των μονοφυσιτών, καταλαμβάνει τον πατριαρχικό θρόνο της Αλεξάνδρειας.

536-546 Κατασκευάζεται ο ναός των Αγίων Αποστόλων στην Κωνσταντινούπολη.

536-564 Κωδικοποιούνται οι «Νεαρές».

536 Ο Βυζαντινός στρατός με στρατηγό τον Βελισάριο καταλαμβάνει τη Ρώμη.

537 *27 Δεκεμβρίου*: Εγκαινιάζεται ο Ναός της Αγίας Σοφίας στην Κωνσταντινούπολη.

Η Ρώμη πολιορκείται από τους Γότθους.

540 Β΄ Περσικός Πόλεμος. Συνεχείς επιθέσεις του Χοσρόη στα ανατολικά σύνορα της αυτοκρατορίας. Αποτυχημένες προσπάθειες του Βελισάριου να τον αντιμετωπίσει.

Ο Κοσμάς ο Ινδικοπλεύστης συγγράφει τη «Χριστιανική Τοπογραφία».

541 Ο αυτοκράτορας Ιουστινιανός απομακρύνει τον Ιωάννη Καππαδόκη από τη θέση του ύπαρχου της Ανατολής, την οποία κατέχει από το 531. Ο Τωτίλας γίνεται βασιλιάς των Γότθων.

542 Ο Βελισάριος πέφτει σε δυσμένεια.

Ήττα των Βυζαντινών στη Φαγεντία και τη Φλωρεντία.

545 Ο Χοσρόης, μετά την αποτυχία του να καταλάβει την Έδεσσα, συνάπτει με το Βυζάντιο νέα συνθήκη, η οποία ανανεώνεται δύο φορές, το 551 και το 557, με τον όρο ο Ιουστινιανός να καταβάλει στην Περσία 2.000 λίτρες χρυσού.

547 Ολοκληρώνεται η κατασκευή του Αγίου Βιταλίου στη Ραβέννα. Διακοσμείται με ψηφιδωτές παραστάσεις του Ιουστινιανού και της Θεοδόρας. Ο Ιουστινιανός επιτρέπει την εγκατάσταση Λογγοβάρδων στην Παννονία.

548 Πεθαίνει η αυγούστα Θεοδώρα.

549-557 Γ΄ Περσικός Πόλεμος. Κύριο χαρακτηριστικό αυτού του πολέμου είναι ότι περιορίζεται κυρίως σε αψιμαχίες.

551 Ο Ναρσής αντικαθιστά τον Βελισάριο στις επιχειρήσεις της Ιταλίας με πολυάριθμο στρατό.

552 Οι Γότθοι συντρίβονται από τον Ναρσή στη θέση Busta Gallorum της Ουμβρίας. Ο Τωτίλας σκοτώνεται στο πεδίο της μάχης. Ο νέος αρχηγός τους Τείας νικιέται κοντά στο Βεζούβιο.

553 Συνέρχεται στην Κωνσταντινούπολη η Ε΄ Οικουμενική Σύνοδος στην οποία καταδικάζεται ο μονοφυσιτισμός. Η σύγκλησή της οφείλεται στις προσπάθειες του αυτοκράτορα Ιουστινιανού Α΄ να υπάρξει ένα ενιαίο δόγμα σε ολόκληρη την αυτοκρατορία.

554 Ο Ναρσής νικά στην περιοχή της Καμπανίας τους Αλαμανούς και τους Φράγκους, από τις επιδρομές των οποίων ταλαιπωρήθηκαν οι κάτοικοι της Ιταλίας. Ο μακροχρόνιος πόλεμος στην Ιταλία ανάμεσα στους Βυζαντινούς και τους Γότθους τελειώνει.

Ο Ιουστινιανός με σειρά διαταγμάτων προγραμματίζει την οικονομική και πολιτική ανασυγκρότηση της Ιταλίας.

Εισάγεται η αναπαραγωγή του μεταξοσκώληκα στην αυτοκρατορία.

562 Υπογράφεται νέα συνθήκη ανάμεσα στο Βυζάντιο και τους Πέρσες, με δυσμενείς οικονομικούς όρους για τη Βυζαντινή Αυτοκρατορία.

563 25 Δεκεμβρίου: Εγκαινιάζεται για δεύτερη φορά ο Ναός της Αγίας Σοφίας στην Κωνσταντινούπολη, ο τρούλος του οποίου είχε υποστεί σημαντικές καταστροφές από σεισμό (557). Τις εργασίες συντονίζει ο Ισίδωρος ο νεότερος, ανιψιός του Ισίδωρου που είχε σχεδιάσει αρχικά την Αγία Σοφία.

565 Μάρτιος: Πεθαίνει ο στρατηγός Βελισάριος.

15 Νοεμβρίου: Μετά το θάνατο του Ιουστινιανού ανακηρύσσεται αυτοκράτορας ο Ιουστίνος Β΄ ο οποίος θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τις 5 Οκτωβρίου του 578.

567 Το Βυζάντιο ανακτά το Σίρμιο.

568 Μέλη της τουρκικής πρεσβείας επισκέπτονται την Κωνσταντινούπολη. Αίτημά τους είναι η συμμαχία με το Βυζάντιο.

570 Γεννιέται ο Μωάμεθ.

572 Εξαιτίας της άρνησης του Βυζαντίου να πληρώσει την ετήσια εισφορά οι Πέρσες κηρύττουν τον πόλεμο στη Βυζαντινή Αυτοκρατορία.

573 Οι Πέρσες καταλαμβάνουν το Δάρας.

574 Πεθαίνει ο στρατηγός Ναρσής.

575 Σπουδαία νίκη του στρατηγού Ιουστινιανού εναντίον των Περσών στην περιοχή της Μελιτηνής.

Ο ιστορικός E. Stein τη χαρακτηρίζει ως τη σπουδαιότερη νίκη της αυτοκρατορίας κατά του περσικού Βασιλείου.

577 Ο Ιουστινιανός αντικαθίσταται στην αρχιστρατηγία του πολέμου εναντίον των Περσών από τον Τιβέριο, εξαιτίας της αδυναμίας του να εκμεταλλευτεί τη μεγάλη του νίκη στη Μελιτηνή.

578 6 Οκτωβρίου: Αυτοκράτορας του Βυζαντίου ανακηρύσσεται ο Τιβέριος ο οποίος θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τις 14 Αυγούστου του 582.

580 Τα βυζαντινά στρατεύματα με αρχηγό τον Μαυρίκιο διαβαίνουν τον ποταμό Ευφράτη και φτάνουν κοντά στην Κτησιφώντα.

582 14 Αυγούστου: Νίκη του Μαυρίκιου εναντίον των Περσών στην περιοχή της Κωνσταντίνης.

Ο Μαυρίκιος αναγορεύεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου. Στο βυζαντινό θρόνο θα παραμείνει μέχρι τις 23 Νοεμβρίου του 602.

586 Νίκη των βυζαντινών στρατευμάτων υπό τον Φιλιππικό εναντίον των Περσών στη θέση Σολάχων της Αρμενίας.

589 Οι Πέρσες καταλαμβάνουν, έπειτα από προδοσία, την οχυρή πόλη Μαρτυρόπολη.

Επανάσταση στην Περσία έχει ως αποτέλεσμα το φόνο του βασιλιά Ορμίσδα.

590 Ο γιος του βασιλιά Ορμίσδα, Χοσρόης Β΄ καταφεύγει στην Κωνσταντινούπολη για να αποφύγει τη σύλληψή του από τους επαναστάτες. Ζητά τη συνδρομή του Βυζαντίου για να επανέλθει στο θρόνο.

591 Ο σφετεριστής του περσικού θρόνου, διοικητής της Μηδίας, Βαράμι, ηττάται στο Γκάντζακ της Περσαρμενίας. Ο Χοσρόης Β΄ αποκαθίσταται στο θρόνο.

Η Περσία έπειτα από υπογραφή συνθήκης επιστρέφει στο Βυζάντιο το Δάρας, τη Μαρτυρόπολη και μεγάλο τμήμα της Αρμενίας.

Οι Αβαροσλάβοι αρχίζουν συνεχείς επιδρομές στα βυζαντινά εδάφη.

592 Συνθήκη ανάμεσα στους Αβάρους και το Βυζάντιο.

593 Ισχυρά βυζαντινά στρατεύματα με αρχηγό τον Πρίσκο διαβαίνουν το Δούναβη στο ύψος της οχυρής θέσης Δορόστολον και καταδιώκουν τα «των Σκλαβηνών έθνη». Τις επιχειρήσεις συνεχίζει τον επόμενο χρόνο, χωρίς όμως επιτυχία, ο αδερφός του αυτοκράτορα, Πέτρος.

595 Ο Πρίσκος ανακαταλαμβάνει από τους Αβάρους τη Σιγγηδόνα.

597 Οι Αβαροσλάβοι πολιορκούν ανεπιτυχώς τη Θεσσαλονίκη.

598 Συνθήκη ανάμεσα στο Βυζάντιο και τους Αβάρους καθορίζει τον ποταμό Δούναβη ως το μεταξύ τους σύνορο.

600-601 Νέες επιχειρήσεις των Βυζαντινών εναντίον των Αβάρων.

602 Ο στρατός του Δούναβη επαναστατεί.

23 Νοεμβρίου: Ο Φωκάς αναγορεύεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου και θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τις 5 Οκτωβρίου του 610.

604-608 Οι Πέρσες κυριεύουν την Έδεσσα και στη συνέχεια και άλλες περιοχές στα ανατολικά σύνορα του Βυζαντίου.

605-610 Αλληπάλληλες εξεγέρσεις εξαιτίας της τυραννικής εξουσίας του Φωκά τελικά οδηγούν στην ανατροπή του, αφού πρώτα οι Πέρσες φτάνουν, το 609, μέχρι τη Χαλκηδόνα, απέναντι από την Κωνσταντινούπολη.

610 5 Οκτωβρίου: Ο Ηράκλειος, έξαρχος Αφρικής, αναγορεύεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου. Παραμένει στο θρόνο μέχρι τις 11 Φεβρουαρίου του 641. Στις 22 Ιανουαρίου του 613 κάνει συναυτοκράτορα το γιο του Ηράκλειο τον Νέο Κωνσταντίνο Γ΄ και το 638 τον άλλο του γιο, τον Ηράκλειο Ηρακλέωνα.

Ο Μωάμεθ αρχίζει τη διδασκαλία του στη Μέκκα.

611 Οι Πέρσες εισβάλλουν στις ανατολικές επαρχίες του Βυζαντίου. Οι επιδρομές τους θα συνεχιστούν τα επόμενα χρόνια.

613 Οι Πέρσες καταλαμβάνουν τη Δαμασκό.

614 Περσικά στρατεύματα με επικεφαλής το στρατηγό Σαρμπαράζ (Σαλβάρα) καταλαμβάνουν την Ιερουσαλήμ. Ανάμεσα στους πολλούς αιχμαλώτους είναι και ο πατριάρχης Ζαχαρίας. Οι επιδρομείς παίρνουν μαζί τους και τον Τίμιο Σταυρό.

617 Ο Ηράκλειος διαφεύγει την τελευταία στιγμή τη σύλληψη σε ενέδρα που του είχε στήσει ο χαγάνος των Αβάρων στη θρακική Ηράκλεια. Η συνάντηση ανάμεσα στους δύο ηγεμόνες είχε προγραμματιστεί με σκοπό τη δημιουργία κοινού μετώπου εναντίον των Περσών.

619 Οι Πέρσες καταλαμβάνουν την Αίγυπτο, ενώ οι Αβαροσλάβοι πολιορκούν ανεπιτυχώς τη Θεσσαλονίκη. Οι Άβαροι και το Βυζάντιο συνάπτουν συνθήκη, σύμφωνα με την οποία ο Ηράκλειος αναγκάζεται να συμφωνήσει στην πληρωμή ετήσιας χορηγίας 20.000 χρυσών νομισμάτων για να εξασφαλίσει τα νότια του εν όψει της εκστρατείας του εναντίον των Περσών.

622 Ο Μωάμεθ φεύγει από τη Μέκκα και πηγαίνει στη Μεδίνα (Υεΐρα).

Απρίλιος: Ο Ηράκλειος ξεκινά από την Κωνσταντινούπολη την εναντίον των Περσών εκστρατεία του.

Μάχη στην Κάμαχα. Σπουδαία νίκη του Ηρακλείου εναντίον των Περσών. Οι Πέρσες εγκαταλείπουν στρατηγικά σημεία της Μικράς Ασίας. Τελειώνει η πρώτη εκστρατεία του Ηρακλείου, ο οποίος επιστρέφει στην Κωνσταντινούπολη.

624 Το Μάρτιο ο Ηράκλειος ξεκινά από την Κωνσταντινούπολη για τη δεύτερη εναντίον των Περσών εκστρατεία του.

Τα βυζαντινά στρατεύματα καταλαμβάνουν την ιερή πόλη των Περσών Γάνζακα, κέντρο της ζωροαστρικής θρησκείας, και την καταστρέφουν.

625 Χωρίς ουσιαστικά αποτελέσματα η εισβολή των βυζαντινών στρατευμάτων στο περσικό έδαφος.

626 Αποτυγχάνει η προσπάθεια δημιουργίας αντιπερισπασμού στην εκστρατεία του Ηρακλείου από τους Αβαροσλάβους και τους Πέρσες. Συγκεκριμένα οι πρώτοι δεν καταφέρνουν να καταλάβουν την Κωνσταντινούπολη, ενώ οι Πέρσες, που καιροφυλακτούν στη Χαλκηδόνα, αναγκάζονται να υποχωρήσουν. Νίκη του βυζαντινού στρατού με επικεφαλής τον αδερφό του αυτοκράτορα. Θεόδωρο, εναντίον του Πέρση στρατηγού Σάιν στην περιοχή ανάμεσα στην Αρμενία και τον Πόντο.

627 Ο Ηράκλειος κυριεύει την Τιφλίδα, νικά τους Πέρσες κοντά στη Νινευί και καταλαμβάνει τη Δασταγέρδη, προσφιλή περιοχή του βασιλιά των Περσών Χοσρόη Β΄.

628 Τελειώνει ο πόλεμος με τους Πέρσες. Ο νέος βασιλιάς τους, Σιρόης, ζητά ειρήνη με το Βυζάντιο. Τον επόμενο χρόνο το Βυζάντιο συνάπτει με τους Πέρσες αιώνια ειρήνη. Έπειτα από λίγα χρόνια η αυτοκρατορία των Σασανιδών καταλύεται από τους Άραβες.

629 Πρώτη αψιμαχία ανάμεσα στους Βυζαντινούς και τους Άραβες στην περιοχή αλ-Μοτέ (Μοθοί της Υπεριορδανίας).

630 Αναστήλωση του Τιμίου Σταυρού στην Ιερουσαλήμ.

632 8 Ιουνίου: Πεθαίνει ο Μωάμεθ. Ο Αμπού Μπακρ (Αβουβάχαρος) αναγνωρίζεται αναπληρωτής (χαλίφης) του Προφήτη.

634 Ο Χάλεντ Μπιν Ουαλίντ καταλαμβάνει την Παλαιστίνη, εκτός από την Ιερουσαλήμ.

636 23 Αυγούστου: Ήττα των βυζαντινών στρατευμάτων στην περιοχή του παραπόταμου του Ιορδάνη, του Γιαρμούκ, από τους Άραβες. Λίγο μετά οι Άραβες καταλαμβάνουν τη Δαμασκό.

637 Ο Σαάντ Μπιν Ουακάς συντρίβει τους Πέρσες στη μάχη της Καντισίγια. Έτσι, οι Άραβες γίνονται κύριοι της Βαβυλωνίας και ιδρύουν τη Βασάρα και την Κούφα.

638 Οι Άραβες καταλαμβάνουν την Ιερουσαλήμ.

Ο αυτοκράτορας Ηράκλειος αποδέχεται την πρόταση του πατριάρχη Σέργιου όπως αυτή διατυπώνεται στην «Εκθεση», σύμφωνα με την οποία ο Χριστός έχει δύο φύσεις αλλά μία θέληση (μονοθελητισμός). Η «Εκθεση» τοποθετείται στο νόθηκα της Αγίας Σοφίας.

639 Ο στρατηγός Αμρ καταλαμβάνει το Πηλούσιο της Κάτω Αιγύπτου και απειλεί την Αλεξάνδρεια.

641 *Η Φεβρουαρίου*: Πεθαίνει ο αυτοκράτορας Ηράκλειος. Ο νέος αυτοκράτορας, Ηράκλειος Κωνσταντίνος Γ΄, θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τις 24 Μαΐου του 641. Θα τον διαδεχτεί ο αδερφός του Ηρακλέωνας, ο οποίος θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι το Σεπτέμβριο του ίδιου έτους.

Σεπτέμβριος: Ο Κώνστας Β΄ διαδέχεται το θείο του Ηρακλέωνα στο θρόνο όπου θα παραμείνει μέχρι το Σεπτέμβριο του 668 (από το 663 ζει στις Συρακούσες).

642 Τα τελευταία βυζαντινά στρατεύματα εγκαταλείπουν την Αίγυπτο.

645 Ο Αρμένιος στρατηγός Μανουήλ καταλαμβάνει αιφνιδιαστικά την Αλεξάνδρεια, την οποία όμως ένα χρόνο αργότερα εγκαταλείπει, αφού νικείται από τα προελαύνοντα αραβικά στρατεύματα του στρατηγού Αμρ.

648 Ο αυτοκράτορας Κώνστας Β΄ εκδίδει τον «Τύπον», σύμφωνα με τον οποίο ανακαλείται η «Εκθεση» του 638.

649 Οι Άραβες επιτίθενται εναντίον της Κύπρου.

651 Πεθαίνει ο τελευταίος βασιλιάς της Περσίας Ιστιγέρδης Γ΄. Καταλύεται το περσικό κράτος.

654 Οι Άραβες καταλαμβάνουν τη Ρόδο. Καταστροφή του «Κολοσσού» και πώληση του χαλκού από τον οποίο ήταν φτιαγμένος.

655 Οι Άραβες συντρίβουν το βυζαντινό στόλο στη Λυκία.

658 Ο Κώνστας Β΄ εκστρατεύει εναντίον της Σκλαβηνίας, ενώ οι Βούλγαροι εγκαθίστανται στην περιοχή της Δοβρουτσάς.

660 Εμφανίζεται η αίρεση των Παυλικιανών.

662 Οι Άραβες καταλαμβάνουν την Καμπούλ του Αφγανιστάν και προελαύνουν προς την Ινδία.

663 Ο αυτοκράτορας Κώνστας Β΄ φτάνει στην Ιταλία και αρχίζει τον πόλεμο εναντίον των Λογγοβάρδων. Εγκαθίσταται για τα επόμενα τέσσερα χρόνια στη Σικελία.

668 *Σεπτέμβριος*: Ο Κωνσταντίνος Δ΄ ο Πωγωνάτος αναγορεύεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου. Θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι το Σεπτέμβριο του 685.

669 Οι Άραβες εμφανίζονται για πρώτη φορά μπροστά από την Κωνσταντινούπολη.

670 Οι Άραβες ιδρύουν κοντά στην Καρχηδόνα τη στρατιωτική βάση του Καϊρουάν.

Οι Βούλγαροι υπό τον Ασπαρούχ εγκαθίστανται κοντά στις εκβολές του Δούναβη, στον Όγλο.

673-678 Συνεχείς επιδρομές των Αράβων εναντίον της Κωνσταντινούπολης οδηγούν στην καταστροφή του στόλου τους και στη σύναψη ειρήνης με το Βυζάντιο.

675 Γεννιέται ο Ιωάννης ο Δαμασκηνός.

680 Γενικεύεται ο θεσμός των θεμάτων σε ολόκληρη τη Μικρά Ασία.

681 Συνέρχεται στην Κωνσταντινούπολη η ΣΤ΄ Οικουμενική Σύνοδος. Καταδικάζει το μονοθελητισμό και αναγνωρίζει τις δύο φύσεις, τις θελήσεις και τις δύο ενέργειες του Ιησού Χριστού.

Ο Κωνσταντίνος Δ΄ συνάπτει ειρήνη με τους Βουλγάρους, με την υποχρέωση να καταβάλει ετήσιο φόρο.

685 Σεπτέμβριος: Ο Ιουστινιανός Β΄ αναγορεύεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου, θα μείνει γνωστός στην ιστορία ως ο Ρινότμητος. Θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τα τέλη του 695.

688 Βυζαντινοί και Άραβες αποφασίζουν συγκυριαρχία στην Αρμενία και την Ιβηρία.

Ο Ιουστινιανός Β΄ αποδέχεται το αίτημα των Αράβων να απομακρύνει τους Μαρδαίτες από την περιοχή του Λιβάνου. Η αποχώρησή τους θα διευκολύνει τις επιδρομές των Αράβων.

691 Συνέρχεται στην Κωνσταντινούπολη οικουμενική σύνοδος γνωστή ως η εν Τρούλλω Σύνοδος. Ονομάστηκε Πενθέκτη, γιατί οι αποφάσεις της συμπληρώνουν τις αποφάσεις της Ε΄ και της ΣΤ΄ Οικουμενικής Συνόδου. Στα πρακτικά της αναφέρονται και καταδικάζονται διάφορα έθιμα ειδωλολατρικά ή αντίθετα με τις ηθικές αντιλήψεις της εποχής.

692 Ήττα του Ιουστινιανού Β΄ από τους Άραβες στη Σεβαστούπολη της Σεβάστειας.

695 Τέλη: Ο Λεόντιος αναγορεύεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου και θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τα τέλη του 698. Ο Ιουστινιανός ρινοκοπείται και εξορίζεται στη Χερσόνα.

698 Τέλη: Ο Τιβέριος Γ΄ ο Αψίμαρος γίνεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου και θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τα μέσα του 705.

Οι Άραβες καταλαμβάνουν την Καρχηδόνα.

700 Οι Άραβες καταλαμβάνουν τη Θεοδοσιούπολη και τρία χρόνια αργότερα τη Μομφουεστία.

705 Μέσα: Ο Ιουστινιανός Β΄ επανέρχεται στο θρόνο του Βυζαντίου στον οποίο θα παραμείνει μέχρι τις 11 Δεκεμβρίου του 711.

708 Νίκη των Βουλγάρων επί των Βυζαντινών στην Αγχίαλο.

709 Οι Άραβες καταλαμβάνουν το τελευταίο βυζαντινό φρούριο στη Βόρεια Αφρική, το Σεπτόν (σημερινή Θέουτα), αλλά και τη στρατηγικής σημασίας πόλη των Τυάνων στην περιοχή της Μικράς Ασίας.

711 11 Δεκεμβρίου: Ο Φιλιππικός Βαρδάνης αναγορεύεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου. Θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τις 3 Ιουνίου του 713. Είναι αρμενικής καταγωγής και ένθερμος οπαδός του μονοθελητισμού. Με διάταγμά του απορρίπτει όλες τις αποφάσεις της ΣΤ΄ Οικουμενικής Συνόδου. Με τις ενέργειές του προετοιμάζει κατά κάποιον τρόπο την εικονομαχική πολιτική των επόμενων αυτοκρατόρων.

712 Εισβολές αραβικών στρατευμάτων στα βυζαντινά εδάφη.

713 Οι Βούλγαροι με επικεφαλής τον ηγεμόνα Τέρβελ πραγματοποιούν επιδρομές μέχρι τα περίχωρα της Κωνσταντινούπολης.

3 Ιουνίου: Τα στρατεύματα του θέματος του Οψικίου, που μεταφέρθηκαν από την Αία για να αντιμετωπίσουν τους Βουλγάρους, επαναστατούν και ανατρέπουν τον Φιλιππικό Βαρδάνη, τον οποίο και τυφλώνουν.

4 Ιουνίου: Ο Αναστάσιος Β΄ Αρτέμιος ανεβαίνει στο βυζαντινό θρόνο στον οποίο θα παραμείνει μέχρι το τέλος του Αυγούστου του 715.

Ο αυτοκράτορας καταργεί αμέσως τα υπέρ του μονοθελητισμού διατάγματα του προκατόχου του.

714 Σημαντικές προσπάθειες του Αναστάσιου Β΄ για την αναδιοργάνωση του βυζαντινού στρατού.

715 Ενώ ο αυτοκράτορας προετοιμάζει αποφασιστικό χτύπημα εναντίον του αραβικού στόλου, επαναστατεί και πάλι ο στρατός του θέματος του Ομηκίου και με τη βοήθεια των Γοτθογραικών -εξελληνισμένων Οστρογότθων- προσπαθούν να ανεβάσουν στο θρόνο τον εφοριακό υπάλληλο της περιοχής τους, Θεοδόσιο. Ο Αναστάσιος τελικά περιβάλλεται το μοναχικό σχήμα και αποσύρεται στη Θεσσαλονίκη.

Τέλη: Ο Θεοδόσιος Γ΄ αναγορεύεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου. Θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τις 18 Απριλίου του 716.

716 Ο Θεοδόσιος Γ΄ συνάπτει συνθήκη ειρήνης με τους Βουλγάρους.

Αραβικές επιθέσεις στη Μικρά Ασία.

Ο σφετεριστής του θρόνου, στρατηγός του θέματος των Ανατολικών, Λέων, με τη βοήθεια του στρατηγού του θέματος των Αρμενιικών Αρτάβασδου, εξαναγκάζει τον Θεοδόσιο σε παραίτηση.

18 Απριλίου: Ο Λέων Γ΄ ο Ίσαυρος αναγορεύεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου. Η στέψη του πραγματοποιείται στις 25 Μαρτίου του 717.

Ο Λέων Γ΄ είναι ο ιδρυτής της δυναστείας των Ισαύρων. Στις 31 Μαρτίου του 720 στέφει συναυτοκράτορα το γιο του Κωνσταντίνο Ε΄, ο οποίος θα μείνει στην ιστορία με το προσωνύμιο Κοπρώνυμος. Ο Λέων θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τις 18 Ιουνίου του 741.

717 25 Μαρτίου: Ο Λέων Γ΄ ο Ίσαυρος στέφεται αυτοκράτορας στην Αγία Σοφία. Εντατικές προσπάθειες του νέου αυτοκράτορα να ενισχύσει την άμυνα της Κωνσταντινούπολης.

Αύγουστος: Εμφανίζεται μπροστά στην Κωνσταντινούπολη με στρατό και στόλο ο αδερφός του χαλίφη, Μασαλμάς. Από τις συνεχείς επιθέσεις των Βυζαντινών με υγρό πυρ καταστρέφεται μεγάλο μέρος του αραβικού στόλου.

718 Επειδή ο χειμώνας ήταν βαρύς τα αραβικά στρατεύματα αποδεκατίζονται, ενώ δέχονται και επιθέσεις από τους Βουλγάρους.

15 Αυγούστου: Οι Άραβες αναγκάζονται να λύσουν την πολιορκία της Κωνσταντινούπολης.

Αποτυγχάνει η προσπάθεια του στρατηγού της Σικελίας Σέργιου να προωθήσει το συνεργάτη του Βασίλειο Ονομάγουλο στο βυζαντινό θρόνο χάρη στην έγκαιρη επέμβαση του χαρτουλάριου Παύλου, προσωπικού φίλου του Λέοντα.

719 Αποτυγχάνει προσπάθεια ανώτερων κρατικών αξιωματούχων να επαναφέρουν στο θρόνο τον Αναστάσιο Β΄ Αρτέμιο. Οι συνωμότες τελικά θανατώνονται, ανάμεσα σε αυτούς και ο Αναστάσιος.

25 Δεκεμβρίου: Σε μια ασυνήθιστη πολιτική πράξη ο Λέοντας Γ΄ καλεί ως αναδόχους του γιου του Κωνσταντίνου τους προύχοντες των θεμάτων και της Συγκλήτου.

720 31 Μαρτίου: Στέφεται συναυτοκράτορας ο γιος του Λέοντα, Κωνσταντίνος Ε΄.

726 Δημοσιεύεται η «Εκλογή» (των αυτοκρατόρων Λέοντα και Κωνσταντίνου), απανθισμάτων σπουδαιότερων διατάξεων του ιδιωτικού και ποινικού δικαίου της εποχής.

Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στο οικογενειακό και το κληρονομικό δίκαιο, ενώ αντίθετα παραμελείται το εμπράγματο δίκαιο. Η «Εκλογή» παρουσιάζει αξιολογες παρεκκλίσεις από το ιουστινιάνειο δίκαιο, οι οποίες οφείλονται στην επίδραση τόσο του κανονικού δικαίου όσο και του εθμικού δικαίου της Ανατολής (π.χ., επιβάλλονται αυστηρές σωματικές ποινές, όπως κοπή χεριών, μύτης κ.λπ.).

Οι Άραβες αρχίζουν ετήσιες σχεδόν επιδρομές εναντίον των βυζαντινών εδαφών.

Καταλαμβάνουν την Καισάρεια και πολιορκούν τη Νίκαια.

Ήδη από αυτό το έτος ο αυτοκράτορας Λέοντας Γ΄ αρχίζει να εκφράζεται δημόσια εναντίον των εικόνων, ύστερα από παρότρυνση των εικονομάχων επισκόπων της Μικράς Ασίας, οι οποίοι έχουν μεταβεί στην Κωνσταντινούπολη.

Η προσπάθεια να απομακρύνει από τη Χαλκή Πύλη των ανακτόρων την εικόνα του Χριστού

καταλήγει σε σφαγή του απεσταλμένου του από το εξαγριωμένο πλήθος. Τελικά στη θέση της εικόνας χαράσσεται το σύμβολο του σταυρού.

727 Επαναστατεί ο τουρμάρχης των Ελλαδικών Αγαλλιανός, ο οποίος υποκινεί το στόλο των θεμάτων της Ελλάδας και των Κυκλάδων σε εκστρατεία εναντίον της Κωνσταντινούπολης εξαιτίας των μέτρων που έλαβε ο Λέων εναντίον των εικόνων. Οι επαναστάτες, οι οποίοι στο μεταξύ έχουν ανακηρύξει αυτοκράτορα τον Κοσμά, συντρίβονται μπροστά στην Κωνσταντινούπολη από το υγρό πυρ (18 Απριλίου του 727).

730 17 Ιανουαρίου: Ο αυτοκράτορας Λέοντας Γ΄ συγκαλεί σύναξη όλων των ανώτερων κοσμικών και εκκλησιαστικών αξιωματούχων, το λεγόμενο «σιλέντιον», και ζητά να προσυπογράψουν το διάταγμα που θα εκδώσει κατά των εικόνων. Ο πατριάρχης αρνείται και καθαιρείται.

22 Ιανουαρίου: Ο πρώην σύγκελλος του πατριάρχη Γερμανού, Αναστάσιος, γίνεται πατριάρχης και συνυπογράφει το διάταγμα εναντίον των εικόνων. Διατάσσονται η καταστροφή των εικόνων και η δίωξη των εικονοφίλων.

732 Ο Λέων Γ΄ υποχρεώνει τους κατοίκους της Καλαβρίας και της Σικελίας να πληρώνουν κεφαλικό φόρο, ενώ συγχρόνως μεταβιβάζει τα εισοδήματα των παπικών κτημάτων της νότιας Ιταλίας στο αυτοκρατορικό ταμείο. Στη δικαιοδοσία του πατριαρχείου μεταβιβάζει και την παλιά επαρχία του ανατολικού Ιλλυρικού. Έτσι ταυτίζονται τα πολιτικά σύνορα του κράτους με τα εκκλησιαστικά ανάμεσα στο πατριαρχείο της Κωνσταντινούπολης και τον πάπα της Ρώμης.

Ο Κάρολος Μαρτέλος, βασιλιάς των Φράγκων, συντρίβει τα αραβικά στρατεύματα στο Πουατιέ της Γαλλίας και αποτρέπει την περαιτέρω προέλαση των Αράβων στη δυτική Ευρώπη.

733 Ο γιος του Λέοντα, Κωνσταντίνος, παντρεύεται την πριγκίπισσα των Χαζάρων. Με το γάμο αυτό εδραιώνονται η φιλία και η συμμαχία ανάμεσα στο Βυζάντιο και τους Χαζάρους.

740 Η μεγάλη νίκη των Βυζαντινών επί των Αράβων στο Ακροηρό, κοντά στο Αμόριο, από όπου διέρχεται η στρατηγικής σημασίας οδός Δορυλαίου-Αμορίου-Ικονίου, απομακρύνει τον αραβικό κίνδυνο για μεγάλο χρονικό διάστημα. Οι Άραβες ποτέ πια δεν θα πλησιάσουν την Κωνσταντινούπολη.

741 19 Ιουνίου: Ο Κωνσταντίνος Ε΄ αναγορεύεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου. Διαδέχεται στο θρόνο τον πατέρα του, Λέοντα. Συναυτοκράτορας από τις 17 Μαΐου του 751 γίνεται ο γιος του, Λέων Δ΄, ο οποίος είναι γνωστός ως Λέων ο Χάζαρος. Ο Κωνσταντίνος θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τις 23 Σεπτεμβρίου του 775.

742 27 Ιουνίου: Ο κόμης του Οψικίου Αρτάβασδος, γαμπρός του αυτοκράτορα Κωνσταντίνου Ε΄, εκμεταλλεύεται την απουσία του τελευταίου από την Κωνσταντινούπολη και καταλαμβάνει το θρόνο. Αρχίζει εμφύλιος πόλεμος, ο οποίος οφείλεται σε πολιτικούς λόγους και προσωπικές φιλοδοξίες και όχι σε θρησκευτικές.

743 Μάιος: Στην περιοχή των Σάρδεων συγκρούονται τα στρατεύματα του Αρτάβασδου και του Κωνσταντίνου Ε΄. Ατακτη υποχώρηση του πρώτου.

Αύγουστος: Νέα ήττα των στασιαστών κοντά στη Μοδρηνή (βορειοδυτικά της Άγκυρας).

2 Νοεμβρίου: Ο Κωνσταντίνος Ε΄ αποκαθίσταται στο θρόνο και οι συνωμότες τυφλώνονται.

746 Μια επιδημία (λοιμός) στις ευρωπαϊκές επαρχίες της αυτοκρατορίας και στην Κωνσταντινούπολη έχει ως αποτέλεσμα το θάνατο χιλιάδων ανθρώπων.

Ο Κωνσταντίνος εισβάλλει στη Συρία και καταλαμβάνει τη Γερμανικεία, τη γενέτειρα των προγόνων του. Στη συνέχεια μεταφέρει κατοίκους της Συρίας στη Θράκη.

747 Ο Κωνσταντίνος ανακτά την Κύπρο αφού προηγουμένως ο διοικητής του ναυτικού των Βυζαντινών και στρατηγός του θέματος των Κιβυρραιωτών συντρίβει τον αραβικό στόλο κοντά στο νησί.

751 Η Ραβέννα, πρωτεύουσα του φερώνυμου εξαρχάτου, πέφτει στα χέρια των Λογγοβάρδων.

Οι τελευταίες ελπίδες του πάπα για βοήθεια από το Βυζαντινό αυτοκράτορα εξανεμίζονται. Ο επίσκοπος της Ρώμης αρχίζει να στρέφει το βλέμμα του προς τη Δύση.

752 Ο αυτοκράτορας Κωνσταντίνος Ε΄ εκστρατεύει εναντίον των Αράβων στις περιοχές της Αρμενίας και της Μεσοποταμίας. Στη συνέχεια μεταφέρει στη Θράκη πληθυσμούς από τη Μελιτηνή και τη Θεοδοσιούπολη.

754 6 Ιανουαρίου: Ο πάπας Στέφανος Β΄, αφού περνά τις Άλπεις συναντιέται με το βασιλιά των Φράγκων Πιπίνο στην Πάβια. Με τη συνάντηση αυτή θεμελιώνονται η κοινή πορεία της Ρώμης με το κράτος των Φράγκων και η ίδρυση του ρωμαϊκού εκκλησιαστικού κράτους.

10 Φεβρουαρίου: Αρχίζει τις συνεδριάσεις της η εικονομαχικών προθέσεων Σύνοδος της Ιέρειας (ανάκτορο στην ασιατική ακτή του Βοσπόρου). Σε αυτή συμμετέχουν 338 επίσκοποι, αλλά δεν εκπροσωπούνται τα πατριαρχεία Αλεξάνδρειας, Ιεροσολύμων, Αντιόχειας, καθώς και η εκκλησία της Ρώμης.

8 Αυγούστου: Η τελευταία συνεδρίαση της Συνόδου της Ιέρειας γίνεται στην Παναγία των Βλαχερνών, παρουσία του αυτοκράτορα Κωνσταντίνου Ε΄, ο οποίος, κατά παράβαση της εκκλησιαστικής τάξης, τοποθετεί στον πατριαρχικό θρόνο που έχει χηρέψει (πατριάρχης Αναστάσιος, Ιανουάριος του 754+) τον Κωνσταντίνο (μοναχός). Η σύνοδος τάσσεται κατά του προσκυνήματος των εικόνων.

Πεθαίνει ο Όσιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός.

756 Ο αυτοκράτορας Κωνσταντίνος Ε΄ δημιουργεί οχυρωμένους οικισμούς στη Θράκη και εγκαθιστά σε αυτούς Σύρους και Αρμένιους, κυρίως μονοφυσίτες, για να ενισχύσει την άμυνα της αυτοκρατορίας εναντίον των Βουλγάρων.

762 Οι Αββασίδες μεταφέρουν την πρωτεύουσά τους από τη Δαμασκό στη Βαγδάτη.

763 30 Ιουνίου: Τα βυζαντινά στρατεύματα με επικεφαλής τον αυτοκράτορα Κωνσταντίνο Ε΄ συντρίβουν τους Βουλγάρους υπό τον ηγεμόνα Τελέτζη στην περιοχή της Αγκιάλου, στις ακτές του Εύξεινου Πόντου.

765 Θανάτωση, έπειτα από διαταγή του Κωνσταντίνου Ε΄, του σεβάσμιου ηγουμένου της Μονής Αυξεντίου, Στέφανου, ένθερμου υπερασπιστή των εικόνων.

Συνεχείς διώξεις, εξευτελισμοί και φόνοι εικονοφίλων. Τα επόμενα χρόνια πολλοί εικονοφίλοι καταφεύγουν στην Ιταλία.

773 Οκτώβριος: Σπουδαία νίκη των Βυζαντινών επί των Βουλγάρων στην περιοχή Λιθοσώρια.

774 Μάρτιος: Νέα εκστρατεία του αυτοκράτορα Κωνσταντίνου Ε΄ εναντίον των Βουλγάρων.

Διαρκεί λίγο γιατί ο Βούλγαρος ηγεμόνας ζητά ειρήνη.

775 24 Σεπτεμβρίου: Ο Λέων Δ΄ αναγορεύεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου. Λίγες μέρες πριν ο πατέρας του Κωνσταντίνος πεθαίνει στη διάρκεια μιας εκστρατείας εναντίον των Βουλγάρων (14 Σεπτεμβρίου). ΣΤΟ θρόνο θα παραμείνει μέχρι τις 8 Σεπτεμβρίου του 780.

776 24 Απριλίου: Ο αυτοκράτορας Λέων Δ΄ αναγορεύει το γιο του Κωνσταντίνο συναυτοκράτορα. Πριν από αυτό αναγκάζει τους συγκλητικούς, καθώς και τους εκπροσώπους του στρατού και των αστικών τάξεων να υπογράψουν, αφού πρώτα ορκιστούν, ότι αναγνωρίζουν το νέο αυτοκράτορα ως μόνο κληρονόμο του θρόνου.

777 Ο τσάρος των Βουλγάρων Τελερίγ Βαφτίζεται στην Κωνσταντινούπολη.

780 9 Σεπτεμβρίου: Πεθαίνει ο Λέων Δ΄. Ο Κωνσταντίνος ΣΤ΄ αναγορεύεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου σε ηλικία μόλις δέκα ετών. Συναυτοκράτειρα είναι η μητέρα του Ειρήνη. Ο Κωνσταντίνος θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τις 15 Αυγούστου του 797.

782 Οι Άραβες προελαύνουν μέχρι τη Χρυσούπολη.

783 Ο λογοθέτης του δρόμου Σταυράκιος εκστρατεύει εναντίον των Σκλαβινών (Σλάβων).

784 21 Αυγούστου: Ο πατριάρχης Παύλος -εικονομάχος- εξαναγκάζεται από την αυτοκράτειρα Ειρήνη σε παραίτηση. Στη θέση του εκλέγεται ο μετριοπαθής Ταράσιος (25 Δεκεμβρίου του 784). Ανοίγει ο δρόμος για την αποκατάσταση της λατρείας των εικόνων.

786 31 Ιουλίου: Αρχίζει στο Ναό των Αγίων Αποστόλων στην Κωνσταντινούπολη τις εργασίες της η οικουμενική σύνοδος, με κύριο έργο της την ακύρωση των αποφάσεων της συνόδου του 754. Διαλύεται βίαια από εικονομαχικά στρατεύματα.

Η αυτοκράτειρα Ειρήνη, με το πρόσχημα του αραβικού κινδύνου, στέλνει τα εικονομαχικά στρατεύματα στη νότια Μικρά Ασία και συγχρόνως φέρνει από τη Θράκη εικονόφιλα, στα οποία αναθέτει τη φύλαξη της Κωνσταντινούπολης.

787 24 Σεπτεμβρίου: Αρχίζει τις εργασίες της στη Νίκαια της Βιθυνίας η Ζ΄ Οικουμενική Σύνοδος υπό την προεδρία του πατριάρχη Ταράσιου και παρουσία 350 επισκόπων. Είναι η τελευταία σύνοδος που αναγνωρίζει η Ορθόδοξη Ανατολική Εκκλησία. Οι εργασίες της διαρκούν μέχρι τις 13 Οκτωβρίου του ίδιου έτους και οδηγούν στην αναστήλωση των ιερών εικόνων. Στην τελευταία πανηγυρική συνεδρία, που γίνεται στο ανάκτορο της Μαγναύρας στις 23 Οκτωβρίου, επικυρώνονται οι αποφάσεις της συνόδου, τις οποίες υπογράφουν η αυτοκράτειρα και ο νεαρός αυτοκράτορας.

790 Άνοιξη: Η προσπάθεια του Μιχαήλ του Λαχανοδράκοντα, συνεργάτη του αυτοκράτορα Κωνσταντίνου, να απομακρύνει από την εξουσία την Ειρήνη και το συνεργάτη της, ευνούχο Σταυράκιο, αποτυγχάνει.

Οκτώβριος: Ο στρατός του θέματος των Αρμενιάκων εξαναγκάζει την Ειρήνη να εγκαταλείψει το παλάτι.

792 Ιανουάριος: Η Ειρήνη επανέρχεται στο παλάτι, στο πλευρό του γιου της.

Ιούλιος: Ταπεινωτική ήττα των Βυζαντινών από τους Βουλγάρους στο φρούριο Μαρκέλλαι, στη νότια άκρη του στενού των Βερεγιάβων. Ταπεινωτική φυγή του αυτοκράτορα και αιχμαλωσία επιφανών Βυζαντινών στρατηγών.

Το γόητρο του αυτοκράτορα δέχεται ισχυρό πλήγμα.

793 Άνοιξη: Ο Κωνσταντίνος καταπνίγει με ιδιαίτερα βίαιο τρόπο επανάσταση του στρατού του θέματος των Αρμενιάκων. Διατάσσεται η τύφλωση του στρατηγού του θέματος, Αλεξίου.

795 Ιανουάριος: Ο Κωνσταντίνος απομακρύνει τη νόμιμη σύζυγό του Μαρία από την Παφλαγονία και παντρεύεται με ένα γάμο ασυνήθιστης πολυτέλειας την ερωμένη του, Θεοδότη. Με αυτή του την ενέργεια διαρρηγγύνει κάθε δεσμό με την ορθόδοξη παράταξη.

797 15 Αυγούστου: Με διαταγή της μητέρας του Ειρήνης ο αυτοκράτορας Κωνσταντίνος ΣΤ΄ τυφλώνεται μέσα στην πορφυρή αίθουσα στην οποία είχε γεννηθεί πριν από 27 χρόνια. Η Ειρήνη γίνεται μονοκράτειρα και θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τις 31 Οκτωβρίου του 802.

800 Ο Καρλομάγνος στέφεται αυτοκράτορας των Φράγκων.

802 Η Ειρήνη συνεννοείται με τους απεσταλμένους του Καρλομάγνου για τη σύναψη γάμου.

31 Οκτωβρίου: Με επανάσταση που ξεσπά στην Κωνσταντινούπολη εκδιώκεται από το θρόνο η Ειρήνη, η οποία εξορίζεται στην αρχή στα Πριγκιποννήσια και στη συνέχεια στη Λέσβο.

Αυτοκράτορας του Βυζαντίου αναγορεύεται ο «λογοθέτης του γενικού» Νικηφόρος Α΄, ο οποίος θα παραμείνει στην εξουσία μέχρι τις 25 Νοεμβρίου του 811.

805 Στόλος των Αράβων λεηλατεί την Κύπρο.

806 Ο Νικηφόρος Α΄ συνάπτει ειρήνη με τους Αραβες και υποχρεώνεται να καταβάλει βαρύτατο ετήσιο φόρο.

808 Ο τσάρος των Βουλγάρων Κρούμος λεηλατεί τη Μακεδονία.

809 Ο Νικηφόρος Α΄ προχωρά σε μετακινήσεις πληθυσμών, επιδιώκοντας να εξουδετερώσει το σλαβικό στοιχείο από τη μια πλευρά και να ενισχύσει την άμυνα στη Θράκη από την άλλη.

810 Ο Νικηφόρος καταλαμβάνει την Πλίσκα.

811 *26 Νοεμβρίου:* Συντριβή του βυζαντινού στρατού από τα βουλγαρικά στρατεύματα με αρχηγό τον Κρούμο στις ορεινές διαβάσεις κοντά στην πρωτεύουσα των Βουλγάρων Πλίσκα, την οποία είχε ήδη καταστρέψει ο Νικηφόρος. Ο Νικηφόρος σκοτώνεται στη διάρκεια της μάχης και, σύμφωνα με πληροφορίες αξιόπιστων πηγών, το κρανίο του ο Κρούμος το έκανε κύπελλο για να πίνει το κρασί του. Στη ίδια μάχη τραυματίζεται σοβαρά ο γιος του και συναυτοκράτορας Σταυράκιος.

2 Οκτωβρίου: Ο τραυματισμένος Σταυράκιος ανατρέπεται έπειτα από επανάσταση και αναγορεύεται αυτοκράτορας ο Μιχαήλ Α΄ Ραγκαβές, ο οποίος θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τις 10 Ιουλίου του 813.

812 Οι Βούλγαροι καταλαμβάνουν τη Μεσημβρία.

Με τη συνθήκη του Ακυΐσγρανου (σημερινό Άαχεν) το Βυζάντιο αναγνωρίζει τον τίτλο του αυτοκράτορα -όχι των Ρωμαίων- στο βασιλιά των Φράγκων με αντάλλαγμα την επιστροφή της Βενετίας και περιοχών της Δαλματίας στο Βυζαντινό αυτοκράτορα.

813 Ήττα του βυζαντινού στρατού στη Βερζινικία της Αδριανούπολης, ύστερα από την υποχωρητική στάση του στρατηγού των Ανατολικών και μετέπειτα αυτοκράτορα, Λέοντα.

10 Ιουλίου: Ο Λέων Ε΄ Αρμένιος αναγορεύεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου και θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τις 25 Δεκεμβρίου του 820, οπότε δολοφονείται μπροστά στην Αγία Τράπεζα της Αγίας Σοφίας.

Οι Βούλγαροι καταλαμβάνουν για μερικούς μήνες την Αδριανούπολη, αλλά αναγκάζονται να την εγκαταλείψουν.

815 Συνέρχεται στην Κωνσταντινούπολη σύνοδος, η οποία ακυρώνει τις αποφάσεις της Ζ΄ Οικουμενικής Συνόδου και απαγορεύει και πάλι τη λατρεία των εικόνων. Τα πρακτικά της δεν σώζονται.

Οι Βούλγαροι (Ομουρτάγ) υπογράφουν συνθήκη ειρήνης με το Βυζάντιο.

820 *25 Δεκεμβρίου:* Ο Μιχαήλ Β΄ στέφεται αυτοκράτορας μετά τη δολοφονία του Λέοντα Ε΄ του Βυζαντίου (δυναστεία του Αμορίου ή Φρυγική δυναστεία). Στις 12 Μαΐου του 821 στέφει συναυτοκράτορα το γιο του Θεόφιλο.

Ο Μιχαήλ Β΄ θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τον Οκτώβριο του 829.

821-822 Ανταρσία του Θωμά του Σλάβου, ο οποίος αυτοανακηρύσσεται αυτοκράτορας.

Πολιορκία της Κωνσταντινούπολης από τους επαναστάτες και καταστροφή του στόλου τους με υγρό πυρ. Ήττα των στρατευμάτων του Θωμά στην περιοχή Διάβαση, κοντά στην Κωνσταντινούπολη, και καταστολή της εξέγερσης.

824 Άραβες από την Ισπανία υπό την ηγεσία του Αμπού Χαφς ιδρύουν στην Κρήτη εμιράτο.

827 Ο τουρμάρχης Σικελίας Ευφήμιος παραδίδει τη Σικελία στους Άραβες.

829 *Οκτώβριος:* Ο Θεόφιλος παραμένει μόνος αυτοκράτορας του Βυζαντίου μετά το θάνατο του Μιχαήλ Β΄. Ο Θεόφιλος θα μείνει στο θρόνο μέχρι τις 20 Ιανουαρίου του 842.

830 Στο έτος αυτό ανάγεται το επεισόδιο ανάμεσα στον αυτοκράτορα Θεόφιλο, ο οποίος αναζητούσε σύζυγο, και την ωραία και ευφύεστατη υποψήφια Εικασία ή Κασσιανή. Συγκεκριμένα, όταν ο Θεόφιλος, απευθυνόμενος σε αυτή, λέει ότι «εκ γυναικός ερρή τα φαύλα», δηλαδή από τη γυναίκα πηγάζουν τα χειρότερα, έχοντας προφανώς στο μυαλό του την Εύα, η περήφανη και ετοιμόλογη Εικασία του απαντά «αλλά και διά γυναικός πηγάζει τα κρείττονα», δηλαδή και από τη γυναίκα πηγάζουν τα καλύτερα, έχοντας στο μυαλό της την Παναγία. Τελικά ο Θεόφιλος προτιμά την πονηρή Θεοδώρα από την Παφλαγονία.

832 Οι Άραβες καταλαμβάνουν το φρούριο Λούλον στη Μικρά Ασία.

835 Διώκονται οι Παυλικιανοί και εκτελείται ο δάσκαλός τους Σέργιος.

837 Τα βυζαντινά στρατεύματα καταλαμβάνουν τα Σαμόσατα και τη Μελιτηνή.

Ο Ιωάννης ο Γραμματικός γίνεται πατριάρχης της Κωνσταντινούπολης.

Ο Φώτιος συγγράφει τη «Μυριόβιβλο».

838 22 Ιουλίου: Ο αραβικός στρατός με επικεφαλής το χαλίφη Μουτάσιμ συντρίβει το βυζαντινό στρατό στην πόλη Δαζιμόνα, κοντά στην Άγκυρα, την οποία και καταλαμβάνει. Στη συνέχεια οι Άραβες καταλαμβάνουν το Αμόριο, γενέθλια πόλη της ομώνυμης δυναστείας (12 Αυγούστου του 838).

Αντιπροσωπεία των Βαράγγων -Βίκινγκς που είχαν διεισδύσει στη Ρωσία- επισκέπτεται την Κωνσταντινούπολη.

842 27 Ιανουαρίου: Πεθαίνει ο αυτοκράτορας Θεόφιλος. Τον διαδέχονται ο γιος του Μιχαήλ

Γ' και η σύζυγος του Θεοδώρα. Με το θάνατο του Θεόφιλου καταρρέει ολοκληρωτικά και η Εικονομαχία.

Η Θεοδώρα θα παραμείνει στο θρόνο ως συναυτοκράτειρα του ανήλικου γιου της Μιχαήλ

μέχρι τις 15 Μαΐου του 856, ενώ ο Μιχαήλ Γ' θα μείνει γνωστός στην ιστορία με την προσωνυμία Μέθυσος, εξαιτίας της στάσης των ιστορικών της δυναστείας των Μακεδόνων που ήθελαν να συγκαλύψουν τη συμμετοχή του Βασιλείου Α' στη δολοφονία του. Θα κυβερνήσει μέχρι τις 23 Σεπτεμβρίου του 867.

843 Συνθήκη του Βερντέν. Μοιράζεται η αυτοκρατορία των Φράγκων.

Αποτυγχάνει προσπάθεια του λογοθέτη του δρόμου Θεόκτιστου να ανακαταλάβει την Κρήτη.

844 Ήττα των Βυζαντινών από τους Άραβες στο Μαυροπόταμο.

853 Επιδρομή του βυζαντινού στόλου στη Δαμιέτη της Αιγύπτου.

856 Ο δομέστικος των σχολών Πετρωνάς επιτίθεται στο σύνορο του Ευφράτη εναντίον Παυλικιανών και Αράβων στην προσπάθειά του να αποτρέψει τη μεταξύ τους σύμπραξη.

863 Ο Πετρωνάς συντρίβει τα στρατεύματα του εμίρη της Μελιτηνής Άμερ κοντά στον ποταμό Λαλακόαντα.

Ο Κύριλλος και ο Μεθόδιος πηγαίνουν στη Μοραβία και την Παννονία για να διαδώσουν το χριστιανισμό στους Σλάβους αυτών των περιοχών.

Ανακαινίζεται το Πανδιδακτήριο της Μαγναύρας, τη διεύθυνση του οποίου αναλαμβάνει ο Λέων ο Μαθηματικός.

864 Βυζαντινός επίσκοπος που στάλθηκε από την Κωνσταντινούπολη βαπτίζει τον τσάρο των Βουλγάρων Βόγορη, ο οποίος λαμβάνει το χριστιανικό όνομα Μιχαήλ.

865 Ο παρακοιμώμενος Βασίλειος δολοφονεί τον καίσαρα Βάρδα.

866 26 Μαΐου: Ο Βασίλειος Α΄ αναγορεύεται συμβασιλέας του Μιχαήλ Γ΄.

867 23 Σεπτεμβρίου: Ο Βασίλειος Α΄ αναγορεύεται -αφού πρώτα δολοφονεί τον Μιχαήλ- μόνος αυτοκράτορας του Βυζαντίου και θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τις 29 Αυγούστου του 886.

Σχίσμα ανάμεσα στη Δυτική και την Ανατολική Εκκλησία.

23 Νοεμβρίου: Νέος πατριάρχης Κωνσταντινούπολης ο Ιγνάτιος.

868 Αρχές: Οι Σαρακηνοί λύουν την πολιορκία του Ραουσιού ή Ραγούζας (σημερινό Ντουμπρόβνικ) της Δαλματίας μόλις αντιλαμβάνονται την παρουσία ισχυρού βυζαντινού στόλου υπό τον Νικήτα Ωρούφα.

869 6 Ιανουαρίου: Ο Βασίλειος Α΄ αναγορεύει συμβασιλέα το γιο του Κωνσταντίνο.

Συγκαλείται σύνοδος των εκκλησιών στην Κωνσταντινούπολη (869/870), την οποία η Δυτική Εκκλησία θεωρεί ως την Η΄ Οικουμενική. Η σύνοδος αναθεματίζει τον Φώτιο και τους οπαδούς του και θέτει τη νεοϊδρυθείσα Βουλγαρική Εκκλησία υπό τη δικαιοδοσία του πατριαρχείου Κωνσταντινούπολης.

870 6 Ιανουαρίου: Ο Βασίλειος Α΄ ανακηρύσσει συμβασιλέα το γιο του, Λέοντα ΣΤ΄ (από το γάμο του με την Ευδοκία Ιγгерίνα).

Με απόφαση του αυτοκράτορα Βασιλείου Α΄ η αρχοντία της Δαλματίας προάγεται σε θέμα.

871 Άνοιξη: Ο Βασίλειος Α΄ εκστρατεύει εναντίον των Παυλικιανών (μέλη χριστιανικής αίρεσης) και της πρωτεύουσάς τους Τεφρικής (ανατολική Μικρά Ασία) χωρίς σημαντικά αποτελέσματα.

Ο Νικήτας Ωρούφας απελευθερώνει το Μπάρι από τους Άραβες.

872 Οι Παυλικιανοί ηττώνται από τους Βυζαντινούς (στρατηγός ο δομέστικος των σχολών Χριστόφορος) στη μάχη του Βαθυρρύακα. Σε αυτή σκοτώνεται και ο αρχηγός της αίρεσης Χρυσόχειρ.

Ο Βασίλειος Α΄ εκδίδει τον «Πρόχειρο Νόμον» που φιλοδοξεί να αντικαταστήσει την «Εκλογή» των Ισαύρων.

873 Ο Δούκας του Βενεβέντου δηλώνει υποταγή στην Κωνσταντινούπολη. Ο Βασίλειος Α΄ εισβάλλει στην περιοχή του Ευφράτη και καταλαμβάνει τη Σωζόπετρα και τα Σαμόσατα, αλλά αποτυγχάνει να καταλάβει το σημαντικό φρούριο της Μελιτηνής.

876 25 Δεκεμβρίου: Ο Βυζαντινός διοικητής του Υδρούντος (Otranto) αποσπά το Μπάρι από τους Φράγκους και το καθιστά προπύργιο της εξόρμησης των Βυζαντινών στη νότια Ιταλία.

877 26 Οκτωβρίου: Μετά το θάνατο του πατριάρχη Ιγνάτιου ο Βασίλειος Α΄ επαναφέρει στο πατριαρχικό αξίωμα τον Φώτιο.

878 21 Μαΐου: Οι Άραβες έπειτα από δίμηνη πολιορκία κυριεύουν τις Συρακούσες.

Την περίοδο αυτή οι Βυζαντινοί καταλαμβάνουν την Κύπρο, η οποία θα παραμείνει στην κατοχή τους για επτά περίπου χρόνια.

879 Ιανουάριος: Ο βυζαντινός στρατός υπό την ηγεσία του Νικηφόρου Φωκά του Παλαιού προελαύνει μέχρι τα Άδανα. Ο εμίρης της Ταρσού Εσμάν απαντά τον επόμενο χρόνο με επιδρομή στη Χαλκίδα της Εύβοιας.

Νοέμβριος (μέχρι αρχές 880): Εκκλησιαστική σύνοδος στην Κωνσταντινούπολη αποκαθιστά τον Φώτιο.

879-886(;) Εκδίδεται η «Επαναγωγή του Νόμου», την οποία πιθανότητα έχει συντάξει ο Φώτιος.

- 881** Επιδρομή του εξωμότη ναυάρχου των Αράβων εναντίον της Πελοποννήσου. Αναγκάζεται να υποχωρήσει μετά την ήττα του από τον υπό τον Νικήτα Ωρούφα βυζαντινό στόλο.
- 882** Ο Λέων παντρεύεται τη Θεοφανώ, ενώ παράλληλα διατηρεί εξωσυζυγική σχέση με τη Ζωή Ζαούτζαινα. Ο θάνατος της Θεοφανώς (10 Νοεμβρίου του 893) επιτρέπει στον Λέοντα να νομιμοποιήσει τη σχέση του με τη Ζωή (899), η οποία και αυτή έπειτα από λίγο πεθαίνει.
- Στη συνέχεια παντρεύεται την Ευδοκία που πεθαίνει στη διάρκεια του τοκετού (12 Απριλίου του 901). Τελικά παντρεύεται τη Ζωή Καρβονοψίνα (μάτια σαν μαύρα κάρβουνα).
- 886** 29 Αυγούστου: Ο αυτοκράτορας Βασίλειος Α΄ τραυματίζεται θανάσιμα μετά την πτώση του από άλογο την οποία προκάλεσε ένα μεγάλο ελάφι.
- 30 Αυγούστου: Ανεβαίνουν στο θρόνο του Βυζαντίου οι συμβασιλείς αδερφοί Λέων και Αλέξανδρος.
- Σεπτέμβριος: Ο Φώτιος απομακρύνεται από την πατριαρχία από τον αυτοκράτορα Λέοντα. Εξορίζεται στην Αρμενία όπου και πεθαίνει.
- 887-898** Δημοσιεύεται η συλλογή νόμων κανονικού, αστικού και δημόσιου δικαίου, που είναι γνωστή ως «Βασιλικά».
- 893** 17 Μαΐου: Πεθαίνει ο πατριάρχης Στέφανος.
- 895** Αντιβουλγαρική συμμαχία ανάμεσα στο Βυζάντιο και τους Ούγγρους.
- 896** Ήττα του βυζαντινού στρατού υπό τον στρατηγό Κατακαλών από τους Βουλγάρους στο Βουλγαρόφυγον κοντά στην Αδριανούπολη.
- 901** Ο Νικόλαος Μυστικός γίνεται πατριάρχης Κωνσταντινούπολης.
- 902** Σαρακηνοί πειρατές καταλαμβάνουν και καταστρέφουν τη Δημητριάδα της Μαγνησίας.
- 1 Αυγούστου: Οι Άραβες καταλαμβάνουν το Ταυρομένιο (σημερινή Ταορμίνια) της Σικελίας και ολοκληρώνεται έτσι η κατάληψη του νησιού.
- 904** 29 Ιουλίου: Ισχυρός αραβικός -κυρίως πειρατικός- στόλος υπό το χριστιανό εξωμότη Λέοντα τον Τριπολίτη αγκυροβολεί έξω από τη Θεσσαλονίκη. Δύο μέρες αργότερα καταλαμβάνει την πόλη και 22.000 έως 30.000 κάτοικοι της πόλης αιχμαλωτίζονται και πωλούνται στη συνέχεια στα σκλαβοπάζαρα της Αφρικής.
- 907** Ο πατριάρχης Νικόλαος Μυστικός απομακρύνεται από την πατριαρχία γιατί δεν συναινεί στην αναγνώριση του τέταρτου γάμου του αυτοκράτορα Λέοντα ΣΤ΄. Αιφνιδιαστική εμφάνιση του Ρώσου ηγεμόνα Ολέγκ, επικεφαλής ισχυρού στόλου, μπροστά στα τείχη της Κωνσταντινούπολης αναγκάζει τη βυζαντινή κυβέρνηση να κατοχυρώσει την παρουσία Ρώσων εμπόρων στην πόλη.
- 908** 15 Μαΐου: Ο Κωνσταντίνος στέφεται από τον πατέρα του, Λέοντα, συναυτοκράτορας.
- Οκτώβριος: Ο λογοθέτης του δρόμου Ιμέριος επιτυγχάνει σημαντική νίκη στο Αιγαίο Πέλαγος εναντίον των Αράβων.
- 910** Καλοκαίρι: Βυζαντινός στρατός καταλαμβάνει την Κύπρο. Έπειτα από λίγους μήνες η Κύπρος καταλαμβάνεται από τους Άραβες υπό τον αρνησίθρησκο Δαμιανό. Μετά από διαπραγματεύσεις ανάμεσα στους Άραβες και τους Βυζαντινούς επανέρχεται το καθεστώς ουδετερότητας στο νησί.
- 911** Εκδίδεται από τον Λέοντα ΣΤ΄ το «Επαρχικόν Βιβλίον».
- Ο Κωνσταντίνος αναγορεύεται συναυτοκράτορας του πατέρα του (μετά τις 9 Ιουνίου του 911).
- 912** 11 Μαΐου: Πεθαίνει ο Λέων ΣΤ΄ ο Σοφός.

15 Μαΐου: Ο αυτοκράτορας Αλέξανδρος και επίτροπος του ανήλικου Κωνσταντίνου Ζ΄ επαναφέρει στον πατριαρχικό θρόνο τον Νικόλαο Μυστικό.

913 *6 Ιουνίου:* Πεθαίνει ο Αλέξανδρος.

7 Ιουνίου: Ο Κωνσταντίνος Ζ΄ ο Πορφυρογέννητος ανακηρύσσεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου με ένα συμβούλιο αντιβασιλείας με επικεφαλής τον πατριάρχη Νικόλαο Μυστικό.

Θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τις 17 Δεκεμβρίου του 920.

Αύγουστος: Βουλγαρικά στρατεύματα υπό τον Συμεών φτάνουν μπροστά στα τείχη της Κωνσταντινούπολης την οποία αρχίζουν να πολιορκούν. Οι Βυζαντινοί αναγκάζονται να αναγνωρίσουν στο Βούλγαρο ηγεμόνα τον τίτλο «βασιλεύς της Βουλγαρίας».

Οκτώβριος: Η βασιλομήτωρ Ζωή Καρβονοψίνα αναγορεύεται συμβασιλέας του ανήλικου γιου της Κωνσταντίνου.

914 Οι Βούλγαροι καταλαμβάνουν και λεηλατούν την Αδριανούπολη.

917 *20 Αυγούστου:* Οι Βούλγαροι υπό τον Συμεών καταστρέφουν βυζαντινή στρατιά υπό τον Ρωμανό Λεκαπηνό στην περιοχή της Αγκιάλου του Εύξεινου Πόντου.

919 *25 Μαρτίου:* Ο δρουγγάριος του πλώιμου Ρωμανός Λεκαπηνός με αστραπιαία κίνηση επιβάλλει πραξικοπηματικά την παρουσία του στο βυζαντινό παλάτι.

Μάιος: Ο νεαρός αυτοκράτορας Κωνσταντίνος Ζ΄ παντρεύεται την κόρη του Ρωμανού Λεκαπηνού.

24 Σεπτεμβρίου: Ο Ρωμανός Λεκαπηνός ανακηρύσσεται καίσαρας.

920 *Ιούλιος:* Εκκλησιαστική σύνοδος απαγορεύει τον τέταρτο γάμο και επιτρέπει τον τρίτο, υπό συγκεκριμένες όμως προϋποθέσεις.

20 Αυγούστου: Η βασιλομήτωρ Ζωή απομακρύνεται από το θρόνο.

17 Δεκεμβρίου: Συναυτοκρατορία Κωνσταντίνου Ζ΄ και Ρωμανού Α΄.

921 *20 Μαΐου:* Ο πρωτότοκος γιος του Ρωμανού, Χριστόφορος, στέφεται συναυτοκράτορας, τρίτος στη σειρά μετά τον πατέρα του και τον Κωνσταντίνο.

922 Ο ναύαρχος Ιμέριος καταστρέφει τον πειρατικό στόλο του Λέοντα του Τριπολίτη κοντά στη Λήμνο.

Δημοσιεύεται η «Περί Προτιμήσεως» νεαρά η οποία στρέφεται εναντίον της μεγάλης ιδιοκτησίας (σύμφωνα με άλλους ιστορικούς η δημοσίευση έγινε το 928).

924 Ο γιος του Ρωμανού, Στέφανος, αναγορεύεται συναυτοκράτορας λίγο μετά τις 25 Δεκεμβρίου. Το ίδιο θα συμβεί και με τον τρίτο στη σειρά γιο του Ρωμανού, Κωνσταντίνο.

Νέα επιδρομή του Συμεών στην Κωνσταντινούπολη. Ο Ρωμανός κατορθώνει να συνάψει ειρήνη με τον ηγεμόνα των Βουλγάρων.

Ο βυζαντινός στόλος καταστρέφει το στόλο του εξωμότη Λέοντα του Τριπολίτη κοντά στη Λήμνο.

925 *15 Μαΐου:* Πεθαίνει ο πατριάρχης Νικόλαος Μυστικός, ηγετική μορφή που χαρακτηρίζεται από πολιτική ευαισθησία, ευελιξία και ευθυκρισία, διπλωματικές ικανότητες, πίστη στην οικουμενικότητα και τα ιδεώδη της αυτοκρατορίας.

928 Οι Βυζαντινοί κυριεύουν τη Θεοδοσιούπολη.

933 *2 Φεβρουαρίου:* Ο Θεοφύλακτος, νεότερος γιος του Ρωμανού Α΄, αναδεικνύεται σε ηλικία μόλις 19 ετών πατριάρχης Κωνσταντινούπολης.

934 Οι Βυζαντινοί καταλαμβάνουν το στρατηγικής σημασίας φρούριο της Μελιτηνής.

938 Ο Κωνσταντίνος Ζ΄ Πορφυρογέννητος συγγράφει το «Περί της Βασιλείου Τάξεως».

941 Ο ηγεμόνας του Κιέβου Ιγκόρ φτάνει με απειλητικές διαθέσεις μπροστά στα τείχη της Κωνσταντινούπολης. Ο ηγεμόνας του Κιέβου Ιγκόρ επιτίθεται εναντίον της, αλλά την επίθεσή του ο βυζαντινός στόλος την αντιμετωπίζει με υγρό πυρ στην είσοδο του Βοσπόρου.

Την ίδια περίοδο οι Βυζαντινοί εκστρατεύουν εναντίον των Αράβων και φτάνουν μέχρι το Χαλέπι.

944 Νέα προσπάθεια του Ιγκόρ εναντίον της Κωνσταντινούπολης αποτυγχάνει.

16 Δεκεμβρίου: Ο Ρωμανός Α΄ εκδιώκεται από το θρόνο από το γιο του Στέφανο Λεκαπηνό.

Θα πεθάνει στην εξορία στις 15 Ιουνίου του 948.

Ο Κωνσταντίνος Ζ΄ συγγράφει το «Περί Θεμάτων».

945 27 Ιανουαρίου: Ο Κωνσταντίνος Ζ΄ εκδιώκει από το θρόνο και εξορίζει τους συναυτοκράτορες Στέφανο (†965) και Κωνσταντίνο Λεκαπηνό (†947), έπειτα από παρακίνηση της αυγούστας Ελένης, αδερφής των δύο Λεκαπηνών.

6 Απριλίου: Ο Κωνσταντίνος Ζ΄ ο Πορφυρογέννητος προωθεί τον ιδιαίτερα ικανό νόθο γιο του Ρωμανού Λεκαπηνού Βασίλειο.

947 Εκδίδεται από τον Κωνσταντίνο Ζ΄ «Νεαρά» εναντίον της μεγάλης ιδιοκτησίας.

948 Ανοιξη: Ο Ρωμανός Β΄ αναγορεύεται συναυτοκράτορας του πατέρα του, Κωνσταντίνου Ζ΄.

950 Ανεγείρεται ο Ναός της Κοιμήσεως της Θεοτόκου στη Μονή του Οσίου Λουκά, στη Βοιωτία.

951 Το Βυζάντιο αποτυγχάνει να απελευθερώσει την αραβοκρατούμενη Σικελία.

955 Ο Νικηφόρος Φωκάς αναλαμβάνει δομέστικος των σχολών.

958 Βυζαντινά στρατεύματα υπό τον Νικηφόρο Φωκά καταλαμβάνουν μια σειρά από οχυρές θέσεις στα ανατολικά σύνορα του κράτους.

959 10 Νοεμβρίου: Πεθαίνει ο Κωνσταντίνος Ζ΄. Ο Ρωμανός Β΄ ανακηρύσσεται μόνος αυτοκράτορας του Βυζαντίου. Θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τις 15 Μαρτίου του 963.

960 22 Απριλίου: Ο Βασίλειος Β΄ αναγορεύεται συναυτοκράτορας του πατέρα του. Το επόμενο έτος συναυτοκράτορας ανακηρύσσεται και ο άλλος του γιος, ο Κωνσταντίνος Η΄.

Ο Νικηφόρος Φωκάς νικά τον Σέιφ αλ Ντάουλα.

961 7 Μαρτίου: Ο Νικηφόρος Φωκάς απελευθερώνει την Κρήτη από τους Άραβες.

Οι Ούγγροι εισβάλλουν στη Βουλγαρία και φτάνουν μέχρι τα βυζαντινά εδάφη. Ηττώνται από τον Μαριανό Αργυρό.

962 Ο Όθων ανακηρύσσεται αυτοκράτορας στη Ρώμη.

963 16 Μαρτίου: Ο Βασίλειος Β΄ αναγορεύεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου. Θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τον Αύγουστο του ίδιου έτους, με συναυτοκράτορα τον αδερφό του Κωνσταντίνο.

16 Αυγούστου: Ο Νικηφόρος Β΄ Φωκάς ανακηρύσσεται συναυτοκράτορας και θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τις 10 Δεκεμβρίου του 969. Ο Βασίλειος Β΄ και ο Κωνσταντίνος Η΄ παραμένουν συναυτοκράτορες.

964 Ιδρύεται από τον Αθανάσιο τον Αθωνίτη η Μονή της Μεγίστης Λαύρας στον Άθω.

965 Ο αυτοκράτορας Νικηφόρος Φωκάς καταλαμβάνει τη Μοψουεστία, την Ταρσό και τελικά επιβάλλει το βυζαντινό έλεγχο σε ολόκληρη την Κιλικία.

968 Ο βυζαντινός στρατός καταλαμβάνει τη Λαοδικεία και την Έμεσα. Ο επίσκοπος Κρεμόνας Λιουτπράνδος φτάνει στην Κωνσταντινούπολη επικεφαλής αντιπροσωπείας με σκοπό να συνάψει συνθήκη με το Βυζάντιο.

969 Οι Βυζαντινοί καταλαμβάνουν την Αντιόχεια.

11 Δεκεμβρίου: Ο Ιωάννης Α΄ Τζιμισκής δολοφονεί τον Νικηφόρο Φωκά και αναγορεύεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου με συναυτοκράτορες τον Βασίλειο Β΄ και τον Κωνσταντίνο Η΄.

Ο Τζιμισκής θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τις 10 Ιανουαρίου του 976.

970 Με ομώνυμη συνθήκη το εμιράτο του Χαλεπίου διαμελίζεται.

Ο Σβιατοσλάβος ηττάται από το στρατηγό Βάρδα Σκληρό στην Αρκαδιούπολη.

971 Ο Ιωάννης Τζιμισκής εκστρατεύει εναντίον των Ρως, κυριεύει την Πρεσθάβα και πολιορκεί τον Σβιατοσλάβο στο Δορύστολο, τον οποίο πιάνει αιχμάλωτο. Οι Ρως αναγκάζονται να υποχωρήσουν.

972 *14 Απριλίου:* Στον Άγιο Πέτρο της Ρώμης ο γιος του Γερμανού αυτοκράτορα, Όθων, μνηστεύεται τη Βυζαντινή πριγκίπισσα Θεοφανώ.

975 Δημιουργείται ο θεσμός του κατεπάνω της Ιταλίας.

Ο Τζιμισκής προελαύνει επικεφαλής βυζαντινού στρατεύματος μέχρι τη Βηρυτό.

976 *11 Ιανουαρίου:* Ο Βασίλειος Β΄ ο επονομαζόμενος και Βουλγαροκτόνος αναγορεύεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου σε ηλικία 18 ετών, με συναυτοκράτορα τον αδερφό του Κωνσταντίνο Η΄. Ο Βασίλειος, με συναυτοκράτορα τον αδερφό του, θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τις 15 Δεκεμβρίου του 1025.

Λεξικό της «Σούδας».

977-986 Ο νέος ηγεμόνας των Βουλγάρων Σαμουήλ καταλαμβάνει και πάλι μεγάλο μέρος της Μακεδονίας και της Θεσσαλίας.

979 Ήττα του αποστάτη Βάρδα Σκληρού από τα πιστά στον αυτοκράτορα στρατεύματα.

983 Επιδρομές του Σαμουήλ μέχρι τη νότια Ελλάδα.

986 Νίκη του Σαμουήλ επί του Βασίλειου Β΄ στην Πύλη του Τραϊανού.

987 Νέα στάση του Βάρδα Φωκά και του Βάρδα σκληρού αποτυγχάνει.

991 Εκστρατεία του Βασίλειου Β΄ εναντίον των Βουλγάρων στη Μακεδονία. Συνεννοήσεις του Βυζαντινού αυτοκράτορα με τους Σέρβους και τους Κροάτες με σκοπό τη δημιουργία αντιπερισπασμού.

995 Ήττα του Γρηγορίου Ταρωνίτη από τους Βουλγάρους κοντά στη Θεσσαλονίκη.

996 Αυστηροί νόμοι του Βασιλείου Β΄ εναντίον της μεγάλης γαιοκτησίας.

Ήττα του Σαμουήλ στο Σπερχειό από το στρατηγό Νικηφόρο Ουρανό.

Επιβολή του φόρου του αλληλλέγγυου στους πλούσιους, οι οποίοι τώρα υποχρεώνονται να πληρώνουν τους αναλογούντες φόρους των φτωχών γειτόνων τους.

1000 Το Βυζάντιο ανακαταλαμβάνει την παραδουνάβια Βουλγαρία και αρχίζει την εκστρατεία του για ανακατάληψη των βυζαντινών εδαφών που κατέχουν οι Βούλγαροι.

1004 Ήττα του Σαμουήλ κοντά στον Αξιό.

1007 Ο Βασίλειος Β΄ προσαρτά τη νότια Μακεδονία.

1014 Συντριπτική νίκη των Βυζαντινών εναντίον των Βουλγάρων στο Κλειδί.

1018 Ο Βασίλειος Β΄ ολοκληρώνει την κατάκτηση της Βουλγαρίας και στη συνέχεια επισκέπτεται την Αθήνα.

1025 *16 Δεκεμβρίου:* Ο Κωνσταντίνος Η΄ αναγορεύεται μόνος αυτοκράτορας του Βυζαντίου, αμέσως μετά το θάνατο του Βασιλείου Β΄, και θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τις 11 Νοεμβρίου του 1028.

1028 *12 Νοεμβρίου:* Ο Ρωμανός Γ΄ ο Αργυρός, πρώτος σύζυγος της κόρης του Κωνσταντίνου Η΄, Ζωής, ανακηρύσσεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου.

1028-1029 Ήττες των Βυζαντινών στην περιοχή της Συρίας.

Καταργείται από τον Ρωμανό Γ΄ η ειδική φορολογία των μεγαλογαιοκτημόνων, γνωστή ως αλληλέγγυον. Η κατάργηση θα οδηγήσει στη διάλυση της μικρής ιδιοκτησίας και μοιραία στην αποδυνάμωση του βυζαντινού στρατού, ο οποίος στηριζόταν κυρίως στους μικροϊδιοκτήτες γεωργούς.

1032 Ο στρατηγός Γεώργιος Μανιάκης αποκαθιστά τη βυζαντινή επικυριαρχία στην περιοχή της βόρειας Συρίας.

1034 *12 Απριλίου:* Δολοφονείται ο Ρωμανός Γ΄ μέσα στο λουτρό του από όργανα του ευνούχου Ιωάννη του Ορφανοτρόφου και με τη συγκατάθεση της συζύγου του Ζωής. Ο Μιχαήλ Δ΄ ο Παφλαγόνας, δεύτερος σύζυγος της Ζωής της Πορφυρογέννητης, αναγορεύεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου και θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι το θάνατό του, στις 10 Δεκεμβρίου του 1041.

1040 Επαναστατικές κινήσεις εναντίον του Βυζαντίου στη Βουλγαρία και τη Σερβία καταπνίγονται.

Ο Γεώργιος Μανιακής ανακτά τις Συρακούσες.

1041 Ο ηγεμόνας της Ζέντα (Διόκλεια, σημ. Μαυροβούνιο) Στέφανος Βοϊσθλάβος κατοχυρώνει την ανεξαρτησία της χώρας του από το Βυζάντιο.

16 Δεκεμβρίου: Ο Μιχαήλ Ε΄ ο Καλαφάτης, αναγορεύεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου, αμέσως μετά το θάνατο του Μιχαήλ Δ΄. Θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τις 21 Απριλίου του 1042.

1042 *20 Απριλίου:* Η αδελφή της Ζωής, Θεοδώρα, ανακηρύσσεται συναυτοκράτειρα, ενώ ο Μιχαήλ, ο οποίος είχε εξορίσει τη θετή του μητέρα Ζωή, εκδιώκεται από το θρόνο έπειτα από λαϊκή εξέγερση και τυφλώνεται.

12 Ιουνίου: Ο Κωνσταντίνος Θ΄ ο Μονομάχος, νέος και τρίτος κατά σειρά σύζυγος της Ζωής, αναγορεύεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου. Θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι το θάνατό του, στις 11 Ιανουαρίου του 1055.

1043 Ο Γεώργιος Μανιάκης καταλαμβάνει τη Σικελία, αλλά του αφαιρείται η στρατηγία από τον αυτοκράτορα Κωνσταντίνο Θ΄. Τότε ο Μανιάκης αυτοανακηρύσσεται αυτοκράτορας, αλλά πριν προλάβει να επιτεθεί εναντίον της Κωνσταντινούπολης σκοτώνεται σε μια αψιμαχία.

1047 Επανάσταση του Λέοντα Τορνίκιου στην περιοχή της Θράκης και της Μακεδονίας εναντίον της αυθαιρεσίας της κεντρικής εξουσίας. Αποτυγχάνει η πολιορκία της Κωνσταντινούπολης από τους επαναστάτες. Οι Πετсенέγκοι διαβαίνουν το σύνορα του Δούναβη, γεγονός που έχει βαρύτερες συνέπειες για την αυτοκρατορία.

1054 *16 Ιουλίου*: Ο καρδινάλιος Ουμβέρτος και οι υπόλοιποι απεσταλμένοι του πάπα εναποθέτουν πάνω στην Αγία Τράπεζα της Αγίας Σοφίας τον αφορισμό του πατριάρχη Μιχαήλ Κηρουλάριου και των ομοφρόνων του. Λίγες μέρες αργότερα ο πατριάρχης αφορίζει τον πάπα Λέοντα Θ΄ (Σχίσμα των Εκκλησιών).

Οι Σελτζούκοι εισβάλλουν στη Γεωργία και την Αρμενία.

1055 *11 Ιανουαρίου*: Η Θεοδώρα παραμένει μόνη αυτοκράτειρα μετά το θάνατο του Κωνσταντίνου Θ΄. Θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι το θάνατό της, στις 21 Αυγούστου του 1056. Με το θάνατό της εκλείπει η ένδοξη Μακεδονική Δυναστεία.

1056 *21 Αυγούστου*: Ο Μιχαήλ ΣΤ΄ ο Στρατιωτικός αναγορεύεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου. Θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τις 31 Αυγούστου του 1057.

1057 *1 Σεπτεμβρίου*: Ο Ισαάκιος Α΄ ο Κομνηνός ανακηρύσσεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου μετά την ανατροπή του Μιχαήλ ΣΤ΄. Θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τις 25 Δεκεμβρίου του 1059, οπότε, και ενώ είναι ασθενής και κάτω από την πίεση του Μιχαήλ Ψελλού, θα εξαναγκαστεί σε παραίτηση υπέρ του Κωνσταντίνου Ι΄ του Δούκα.

1058 Ενίσχυση του στρατού από τον αυτοκράτορα. Σημαντικές επιτυχίες εναντίον των Πετсенέγκων και των Ούγγρων.

Ο Ισαάκιος, προκειμένου να ενισχύσει τα οικονομικά του κράτους, προχωρεί σε δήμευση των περιουσιών όσων είχαν πλουτίσει παράνομα στη διάρκεια των τελευταίων είκοσι ετών.

1059 Οι Σελτζούκοι φτάνουν στην περιοχή της Σεβάστειας.

Δεκέμβριος: Ο Ισαάκιος Κομνηνός εγκαταλείπει το θρόνο και αποσύρεται ως μοναχός στη Μονή του Στουδίου. Νέος αυτοκράτορας αναγορεύεται ο Κωνσταντίνος Ι΄ ο Δούκας.

1064 Επιδρομές του λαού των Ούζων στην Ελλάδα.

Αρμένιοι κάτω από την πίεση των Σελτζούκων μεταναστεύουν στην Κιλικία όπου ιδρύουν κράτος (η Μικρή Αρμενία της Κιλικίας).

1067 *23 Μαΐου*: Μετά το θάνατο του συζύγου της, Κωνσταντίνου Ι΄, η αυτοκράτειρα Ευδοκία η Μακρεμβολίτισσα αναλαμβάνει την εξουσία.

1068 *1 Μαΐου*: Ο δεύτερος σύζυγος της Ευδοκίας, Ρωμανός Δ΄ ο Διογένης, αναγορεύεται αυτοκράτορας.

Πρώτη εκστρατεία του εναντίον των Σελτζούκων. Ένα χρόνο αργότερα θα πραγματοποιήσει τη δεύτερη εκστρατεία του εναντίον τους στην Καππαδοκία και τη Λυκαονία.

1071 *26 Αυγούστου*: Ήττα των βυζαντινών στρατευμάτων από τους Σελτζούκους Τούρκους του Αλπ Αρσλάν στο Μαντζικέρτ. Ο αυτοκράτορας Ρωμανός συλλαμβάνεται αιχμάλωτος. Σύμφωνα με τις αραβικές πηγές, η μάχη έγινε στις 19 Αυγούστου -την ημερομηνία αυτή αποδέχεται και ο Οστρογκόρσκι. Λίγες μέρες αργότερα ο αυτοκράτορας απελευθερώνεται από τους Σελτζούκους, αφού πρώτα συμφωνεί να διατηρηθεί το εδαφικό καθεστώς που υπήρχε πριν από τη μάχη (status quo ante).

Η αυτοκράτειρα Ευδοκία Δούκαινα θα κρατήσει την εξουσία μέχρι τις 24 Οκτωβρίου, οπότε και θα εκδιωχθεί από το θρόνο.

24 Οκτωβρίου: Ο Μιχαήλ Ζ΄ Δούκας ο Παραπινάκης, γιος του Κωνσταντίνου Ι΄ και της Ευδοκίας, αναγορεύεται μόνος αυτοκράτορας του Βυζαντίου.

1072 Οι Νορμανδοί επεκτείνουν την κυριαρχία τους στην Κάτω Ιταλία και τη Σικελία.

1076 Οι Σελτζούκοι καταλαμβάνουν την Ιερουσαλήμ.

1078 *3 Απριλίου*: Ο Νικηφόρος Γ΄ ο Βοτανειάτης μετά τη φυγή του Μιχαήλ Ζ΄ ανακηρύσσεται και επίσημα πλέον αυτοκράτορας του Βυζαντίου.

1081 *1 Απριλίου*: Ο Αλέξιος Α΄ ο Κομνηνός ανατρέπει τον Νικηφόρο Γ΄ και αναγορεύεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου. Ιδρύει τη δυναστεία των Κομνηνών και θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τις 15 Αυγούστου του 1118 έχοντας ως συμβασιλέα μετά το 1092 το γιο του, Ιωάννη Β΄ τον Κομνηνό.

1082-1083 Οι Νορμανδοί υπό τον Ροβέρτο Γουισκάρδο στην αρχή και στη συνέχεια υπό τον Βοημούνδο καταλαμβάνουν περιοχές της Ηπείρου και της Μακεδονίας.

1085 Ο αυτοκράτορας Αλέξιος Α΄ διώχνει τους Νορμανδούς από τη Βαλκανική.

1088 Ήττα των Βυζαντινών από τους Πετσενέγκους στο Δορύστολο.

Ο μοναχός Χριστόδουλος ιδρύει στην Πάτμο τη Μονή του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου.

1091 Νίκη του Αλεξίου Α΄ επί των Πετσενέγκων στο Λεβούνιο.

1097 Οι σταυροφόροι με τη βοήθεια του Αλεξίου διεκπεραιώνονται στη Μικρά Ασία.

1099 Οι σταυροφόροι καταλαμβάνουν την Ιερουσαλήμ.

1100 Ενίσχυση του θεσμού της πρόνοιας, της υποχρέωσης δηλαδή παροχής στρατιωτικής υπηρεσίας από τους Δυνατούς (μεγαλογαιοκτήμονες) στους οποίους το κράτος έχει παραχωρήσει μεγάλες εκτάσεις.

1108 Ο Αλέξιος Α΄ υποχρεώνει τον Βοημούνδο να δηλώσει υποτελία.

1113 *16 Αυγούστου*: Ο Ιωάννης Β΄ ο Κομνηνός ανακηρύσσεται συμβασιλέας του πατέρα του, Αλεξίου Α΄. Θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τις 8 Απριλίου του 1143.

1116 Σημαντική νίκη του βυζαντινού στρατού στο Φιλομήλιο της Μικράς Ασίας επί των Σελτζούκων του Μαλέκ Σαχ, ο οποίος παραλίγο να πιαστεί αιχμάλωτος.

1118 Θάνατος του Αλεξίου Α΄. Μόνος αυτοκράτορας παραμένει ο Ιωάννης Β΄ Κομνηνός.

1122 Αποφασιστική νίκη του Ιωάννη Β΄ επί των Πετσενέγκων στη Βερόη. Εγκαθιστά πολλούς Πετσενέγκους στη Μακεδονία.

1128 Ο Ιωάννης Β΄ νικά τους Ούγγρους στο φρούριο του Χράμου στο Δούναβη και αποκαθιστά τα προς βορρά σύνορα της αυτοκρατορίας.

1130-1140 Ο Ιωάννης Β΄ με συνεχείς εκστρατείες στις περιοχές της Μικράς Ασίας και της Συρίας (Παφλαγονία, Κιλικία, Συρία κ.λπ.) επεκτείνει τα όρια της κυριαρχίας του Βυζαντίου σε βάρος των Σελτζούκων, των σταυροφόρων και των εμίρηδων της Συρίας.

1143 *8 Απριλίου*: Ο Μανουήλ Α΄ διαδέχεται τον πατέρα του Ιωάννη Β΄ στο θρόνο. Μετά το 1172 συναυτοκράτορας είναι ο γιος του Αλέξιος Β΄.

1147-1149 Αποτυχία της Β΄ Σταυροφορίας.

1148 Συμμαχία Μανουήλ και Κοιλάτου εναντίον των Νορμανδών. Οι Βυζαντινοί καταλαμβάνουν και πάλι την Κέρκυρα.

1152-1154 Επιτυχής εκστρατεία του Μανουήλ στην Ουγγαρία.

1155 Οι Βυζαντινοί καταλαμβάνουν το Μπάρι και παραχωρούν σημαντικά εμπορικά προνόμια στους Γενουάτες.

1158-1159 Ο Μανουήλ προσπαθεί να ανακτήσει τη Φρυγία και την Κιλικία.

Με διάταγμά του επιχειρεί να περιορίσει τη διεύρυνση της μεγάλης γαιοκτησίας.

1163 Ο Στέφανος Νεμάνια, μέγας Ζουπάνος της Σερβίας, αναγνωρίζει την επικυριαρχία του Μανουήλ.

1171 Ο Μανουήλ διατάζει τη δήμευση των περιουσιών όλων των Βενετών που κατοικούν στα όρια της αυτοκρατορίας. Η Βενετία αντιδρά με την αποστολή πειρατικού στόλου στο Αιγαίο.

1176 Ήττα των υπό τον Μανουήλ βυζαντινών στρατευμάτων στο Μυριοκέφαλο από τους Σελτζούκους Τούρκους (Κιλίτζ Ασθλάν). Η Βυζαντινή Αυτοκρατορία χάνει οριστικά το μεγαλύτερο μέρος της Μικράς Ασίας.

1180 24 Σεπτεμβρίου: Ο Αλέξιος Β΄ ανεβαίνει στο θρόνο του Βυζαντίου.

1183 Σεπτέμβριος: Ο Ανδρόνικος Α΄ ο Κομνηνός αναγορεύεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου.

Στο θρόνο θα παραμείνει μέχρι τις 12 Σεπτεμβρίου του 1185.

1185 Ο Γουλιέλμος Β΄ της Σικελίας καταλαμβάνει το Δυρράχιο και τη Θεσσαλονίκη.

12 Σεπτεμβρίου: Ο Ισαάκιος Β΄ ο Άγγελος ανακηρύσσεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου.

Ο στρατηγός Αλέξιος Βρανάς Κομνηνός συντρίβει τους Νορμανδούς στο Δημητρίτση κοντά στην Αμφίπολη.

1188 Ο Ισαάκιος Β΄ αναγνωρίζει το δικαίωμα στους Βουλγάρους να δημιουργήσουν ανεξάρτητο κράτος.

1190 Ο Ισαάκιος υποχρεώνει τον Νεμάνια να παραχωρήσει τα εδάφη που έχει κατακτήσει.

Με τη Συνθήκη της Αδριανούπολης ο Ισαάκιος αναλαμβάνει να διεκπεραιώσει τα γερμανικά στρατεύματα του Φρειδερίκου στη Μικρά Ασία και να φροντίζει για τον ανεφοδιασμό τους.

1194 Ήττα του Ισαάκιου στην Αρκαδιούπολη από τους Βουλγάρους.

1195 8 Απριλίου: Ο Αλέξιος Γ΄ ο Άγγελος αναγορεύεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου. Θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τις 18 Αυγούστου του 1203.

1203 Οι σταυροφόροι καταλαμβάνουν την Κωνσταντινούπολη και διώχνουν από το θρόνο τον Αλέξιο Γ΄.

18 Αυγούστου: Ο Ισαάκιος Β΄ ο Άγγελος ανακηρύσσεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου και θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τις 28 Ιανουαρίου του 1204 έχοντας ως συναυτοκράτορα το γιο του Αλέξιο Δ΄.

1204 28 Ιανουαρίου: Ο Αλέξιος Ε΄ ο Μούρτζουφλος, δεύτερος σύζυγος της κόρης του Αλεξίου Γ΄ Ευδοκίας, αναγορεύεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου.

13 Απριλίου: Την Κωνσταντινούπολη καταλαμβάνουν τα στρατεύματα που πήραν μέρος στη Δ΄ Σταυροφορία και για τρεις μέρες τη λεηλατούν, ενώ μεγάλο μέρος του πληθυσμού κατασφάζεται και εξανδραποδίζεται.

Άνοιξη: Ο Θεόδωρος Λάσκαρης καταφεύγει στη Νίκαια της Βιθυνίας όπου αρχίζει να δημιουργείται ένα νέο κράτος.

Περίοδος του διασπασμένου Βυζαντινού Ελληνισμού

1204 Μετά την κατάληψη της Κωνσταντινούπολης από τους Φράγκους δημιουργούνται τα ακόλουθα λατινικά κράτη:

Η Λατινική Αυτοκρατορία της Κωνσταντινούπολης, το Λατινικό Βασίλειο της Θεσσαλονίκης, το Δουκάτο των Αθηνών, η Ηγεμονία της Αχαΐας, το Δουκάτο του Αιγαίου και πολλές βαρωνίες στην κεντρική και τη νότια Ελλάδα.

Τα πιο σημαντικά ελληνικά κράτη που δημιουργούνται μετά την κατάληψη της Κωνσταντινούπολης είναι τα εξής:

Η Αυτοκρατορία της Νικαίας, η Αυτοκρατορία της Τραπεζούντας και το Δεσποτάτο της Ηπείρου.

1205 Οι Λατίνοι, μετά από τη νίκη τους στο Αδραμύττιο επί του Θεόδωρου Λάσκαρη, καταλαμβάνουν τη ΒΔ Μικρά Ασία.

Ο Βούλγαρος Ιωαννίτζης, εκμεταλλευόμενος τη δυσαρέσκεια του λαού εναντίον των Λατίνων, πολιορκεί τη Θεσσαλονίκη.

1208 *Αρχές Απριλίου*: Ο Θεόδωρος Λάσκαρης στέφεται από τον πατριάρχη Μιχαήλ Δ΄ αυτοκράτορας στη Νίκαια.

1210 Ο Θεόδωρος Λάσκαρης νικά το σουλτάνο του Ικονίου κοντά στην Αντιόχεια του Μαιάνδρου ποταμού. Με αυτή τη νίκη του εδραιώνει την κυριαρχία του κράτους της Νικαίας στη βόρεια και τη δυτική Μικρά Ασία.

1215 Ο Θεόδωρος Άγγελος, ηγεμόνας (δεσπότης) της Ηπείρου, αποσπά το Δυρράχιο και την Κέρκυρα από τους Βενετούς.

1218 Ο Ιωάννης Β΄ Ασάν αναγορεύεται τσάρος των Βουλγάρων.

1222 *Αρχές*: Μετά το θάνατο του Θεόδωρου στο θρόνο ανεβαίνει ο σύζυγος της κόρης του Ειρήνης, Ιωάννης Γ΄ Δούκας Βατάτζης, ο οποίος θα παραμείνει στην εξουσία μέχρι τις 30 Οκτωβρίου του 1254.

1224 Ο Θεόδωρος Άγγελος, ηγεμόνας (δεσπότης) της Ηπείρου, καταλύει το Λατινικό Βασίλειο της Θεσσαλονίκης.

Ο Ιωάννης Γ΄ Βατάτζης αποσπά την Αδριανούπολη από τον Θεόδωρο Άγγελο.

1225 Συνάπτεται συνθήκη ανάμεσα στον Ιωάννη Γ΄ Βατάτζη και τους Λατίνους. Σύμφωνα με αυτή το κράτος της Νικαίας προσαρτά όλα τα μικρασιατικά εδάφη που έχουν καταλάβει οι Λατίνοι και τα νησιά Χίο, Λέσβο και Σάμο.

1228 Ο Βαλδουίνος Β΄ ανακηρύσσεται αυτοκράτορας (Λατίνος) της Κωνσταντινούπολης. Θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι το 1261.

1230 Ήττα του Θεόδωρου Αγγέλου από τους Βουλγάρους στη μάχη της Κλοκότνιτσα.

1237 Ο Ιωάννης Ασάν διαλύει τη συμμαχία του με τον Ιωάννη Γ΄ Βατάτζη και συνάπτει νέα με τους Λατίνους της Κωνσταντινούπολης. Οι καινούργιοι σύμμαχοι επιτίθενται εναντίον των ευρωπαϊκών κτήσεων της Αυτοκρατορίας της Νικαίας.

1241 Ο γιος του Ιωάννη Γ΄ Θεόδωρος Λάσκαρης Βατάτζης αναγορεύεται συναυτοκράτορας.

1242 Ο δεσπότης της Ηπείρου αναγκάζεται να αποδεχτεί την επικυριαρχία του αυτοκράτορα της Νικαίας.

Ο Στέφανος Ούρεσης γίνεται βασιλιάς των Σέρβων.

1245 Ο Γουλιέλμος Βίλεαρδουίνος αναγορεύεται ηγεμόνας της Αχαΐας.

1246 Ο Ιωάννης Γ΄ Βατάτζης καταλαμβάνει τη Θεσσαλονίκη.

1254 *30 Οκτωβρίου*: Ο Θεόδωρος Β΄ Λάσκαρης Βατάτζης ανακηρύσσεται αυτοκράτορας της Νικαίας. Στο θρόνο θα παραμείνει μέχρι τον Αύγουστο του 1258.

1257 Ο δεσπότης της Ηπείρου γίνεται κύριος της δυτικής Μακεδονίας.

1258 *Αύγουστος*: Ο Ιωάννης Δ΄ Δούκας Βατάτζης αναγορεύεται αυτοκράτορας της Νικαίας.

Θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι το Δεκέμβριο του ίδιου έτους, οπότε θα τον διαδεχτεί ο Μιχαήλ Η΄ Παλαιολόγος, ο ιδρυτής της ομώνυμης δυναστείας.

1259 Νίκη του αυτοκράτορα της Νίκαιας Μιχαήλ Η΄ Παλαιολόγου εναντίον των συνασπισμένων στρατευμάτων του δεσπότη της Ηπείρου Μιχαήλ Β΄, του ηγεμόνα της Αχαΐας Γουλιέλμου Βιλαρδουίνου και του Μανφρέδου της Σικελίας. Η μάχη γίνεται στην Πελαγονία κοντά στην Καστοριά.

1261 25 Ιουλίου: Ο στρατηγός Αλέξιος Στρατηγόπουλος που κάνει αναγνωριστική επιχείρηση προς τα βουλγαρικά σύνορα πληροφορείται ότι το μεγαλύτερο μέρος των φραγκικών δυνάμεων απουσιάζει από την Πόλη, καθώς είναι απασχολημένο με την κατάληψη του Δαφνουσίου, ενός νησιωτικού κάστρου στο νότιο Εύξεινο Πόντο. Καταλαμβάνει αιφνιδιαστικά την Κωνσταντινούπολη. Ο Φράγκος αυτοκράτορας Βαλδουίνος και οι Λατίνοι κάτοικοι της Πόλης την εγκαταλείπουν.

15 Αυγούστου: Ο Μιχαήλ Η΄ κάνει την επίσημη είσοδό του στη Βασιλεύουσα.

1262 Ο αιχμάλωτος των Βυζαντινών ηγεμόνας της Αχαΐας Γουλιέλμος Βιλαρδουίνος παραδίδει στον Μιχαήλ Η΄ τα κάστρα της Μονεμβασιάς, του Γερακιού και του Μυστρά.

1265 Ο Μιχαήλ Η΄ αποσπά τα Ιωάννινα από το Δεσποτάτο της Ηπείρου.

1267 Ο Μιχαήλ Η΄ εγκαθιστά τους Γενουάτες στο Πέραν. Ο Κάρολος ντ' Ανζού προετοιμάζει εκστρατεία για την ανακατάληψη της Κωνσταντινούπολης.

1272 8 Νοεμβρίου: Ο γιος του Μιχαήλ Η΄, Ανδρόνικος Β΄, αναγορεύεται συναυτοκράτορας, ενώ τον Ιούνιο του 1281 συναυτοκράτορας ανακηρύσσεται και ο γιος του Ανδρόνικου Β΄, Μιχαήλ Θ΄.

1275-1276 Οι Βυζαντινοί εκστρατεύουν με σκοπό να ανακαταλάβουν την Εύβοια και τα νησιά του Αιγαίου.

1282 11 Δεκεμβρίου: Ο Ανδρόνικος Β΄ Παλαιολόγος αναγορεύεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου και θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τις 24 Μαΐου του 1328.

1288 Ο Οθμάν ή Οσμάν γίνεται σουλτάνος των Τούρκων.

1290 Γεννιέται ο Βαρλαάμ του Καλαβρού, ο οποίος αργότερα ως μοναχός θα είναι ο κύριος αντίπαλος των ησυχαστών και του Γρηγορίου Παλαμά.

1295 21 Μαΐου: Ο Μιχαήλ Θ΄ αναγορεύεται συναυτοκράτορας του πατέρα του, Ανδρόνικου, και θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τις 12 Οκτωβρίου του 1320.

1296 Καταστρέφεται από τους Βενετούς η γενουάτικη παροικία στην Κωνσταντινούπολη.

1300-1368 Εκδηλώνεται το κίνημα των ησυχαστών.

1302 27 Ιουνίου: Ήττα του στρατηγού Μουζάλωνα από τις κατά πολύ υπέρτερες δυνάμεις του Οθωμανού Οσμάν στη μάχη του Βαφέα, κοντά στη Νικομήδεια. Η ήττα αυτή των Βυζαντινών έχει ως συνέπεια την κατάληψη της υπόλοιπης Μικράς Ασίας από τους Τούρκους.

1304-1321 Λογοθέτης του γενικού ο Θεόδωρος Μετοχίτης.

1307-1313 Οι Ανδεγαυοί της Νεάπολης αποκτούν τον έλεγχο του Μορέως.

1308 Οι Γενουάτες αποκτούν τον έλεγχο της Χίου.

Εκλείπει η δυναστεία των Σελτζουκιδών με το θάνατο του σουλτάνου Μασούντ Γ΄.

1310 Το τάγμα των Ιωαννιτών της Ιερουσαλήμ εγκαθίσταται στη Ρόδο.

1311 15 Μαρτίου: Μάχη στη λίμνη Κωπαΐδα. Οι Καταλανοί νικούν το στρατό του Γκοτιέ ντε Μπριέν και του Πριγκιπάτου της Αχαΐας και γίνονται κύριοι του Δουκάτου των Αθηνών.

1320 Θάνατος του συμβασιλέα Μιχαήλ Θ΄. Ο πατέρας του Ανδρόνικος Β΄ παραμένει μόνος αυτοκράτορας.

1320-1346 Πιθανή χρονολόγηση του «χρονικού του Μορέως».

1321 Αρχίζει ο Α΄ εμφύλιος πόλεμος ανάμεσα στον Ανδρόνικο Β΄ και τον εγγονό του Ανδρόνικο Γ΄ (γιο του Μιχαήλ Θ΄), που είναι γνωστός ως «ο πόλεμος των δύο Ανδρόνικων».

1325 2 Φεβρουαρίου: Ο Ανδρόνικος Γ΄ αναγορεύεται συναυτοκράτορας του παππού του, Ανδρόνικου Β΄.

1326 Ο Ορχάν γίνεται σουλτάνος των Οθωμανών, αφού διαδέχεται στο θρόνο τον πατέρα του, Οσμάν.

6 Απριλίου: Οι Οθωμανοί καταλαμβάνουν την Προύσα, την οποία κάνουν πρωτεύουσά τους.

Στην Προύσα είναι θαμμένος και ο πρώτος Οθωμανός σουλτάνος και πατέρας του Ορχάν, Οσμάν.

1328 24 Μαΐου: Ο Ανδρόνικος Γ΄ αναγορεύεται αυτοκράτορας του Βυζαντίου, αφού κατόρθωσε και επιβλήθηκε στον παππού του, Ανδρόνικο Β΄. Θα παραμείνει στο θρόνο μέχρι τις 15 Ιουνίου του 1341.

1329 Ο σουλτάνος των Οθωμανών Ορχάν νικά με αρκετή δυσκολία τον Ανδρόνικο Γ΄ στη μάχη του Πελεκάνου και εδραιώνει την οθωμανική παρουσία στη Μικρά Ασία. Η εκστρατεία αυτή αποτελεί την τελευταία επιχείρηση Βυζαντινού αυτοκράτορα εναντίον των Οθωμανών.

Στη συνέχεια ο Ορχάν αρχίζει την πολιορκία της Νίκαιας.

1331 Ο Στέφανος Δουσάν, ο οποίος ανέτρεψε τον Ούρεση Γ΄, φτάνει στη Θεσσαλονίκη.

Ο σουλτάνος Ορχάν καταλαμβάνει τη Νίκαια της Βιθυνίας.

1333 Ο σουλτάνος των Οθωμανών Ορχάν πολιορκεί τη Νικομήδεια και υποχωρεί μόνο όταν ο αυτοκράτορας του Βυζαντίου Ανδρόνικος Γ΄ αναγνωρίζει τις τουρκικές κτήσεις στη Μικρά Ασία.

1337 Ο Ορχάν καταλαμβάνει τη Νικομήδεια και ολοκληρώνει έτσι την κατάκτηση της Βιθυνίας.

1341 Καταδικάζεται από σύνοδο στην Κωνσταντινούπολη ο Βαρλαάμ και αναγνωρίζονται οι θέσεις του Γρηγορίου Παλαμά για τον ησυχασμό.

Πεθαίνει ο αυτοκράτορας Ανδρόνικος Γ΄. Νέος αυτοκράτορας αναγορεύεται ο Ιωάννης Ε΄ Παλαιολόγος. Ο Ιωάννης ΣΤ΄ Καντακουζηνός επαναστατεί εναντίον του νόμιμου αυτοκράτορα.

Αρχίζει ο Β΄ εμφύλιος πόλεμος.

1342 Οι Ζηλωτές, με κοινωνικού χαρακτήρα αιτήματα, επαναστατούν στη Θεσσαλονίκη και επιβάλλουν ένα ιδιότυπο καθεστώς μέχρι το 1350.

1347 Ο Ιωάννης Καντακουζηνός επανέρχεται στην Κωνσταντινούπολη, πάντα ως συμβασιλέας του Ιωάννη Ε΄. Ο Ιωάννης Ε΄ αποσύρεται στην Τένεδο μέχρι το 1354, οπότε επιστρέφει στην Κωνσταντινούπολη και εκδιώκει τον Καντακουζηνό.

1349 Ο Μανουήλ Καντακουζηνός γίνεται δεσπότης του Μυστρά.

1353 Αντίθετος στο κίνημα των ζηλωτών που ξεσπά στη Θεσσαλονίκη, ο Ιωάννης ΣΤ΄ Καντακουζηνός συγκαλεί σύνοδο στην Κωνσταντινούπολη, η οποία το καταδικάζει, δικαιώνοντας τον Γρηγόριο Παλαμά και τους ησυχαστές. Ο Ιωάννης ΣΤ΄ παραιτείται το 1354 και γίνεται μοναχός.

Οι Οθωμανοί αποβιβάζονται στη Χερσόνησο της Καλλίπολης.

- 1360** Γεννιέται ο Γεώργιος Γεμιστός ή Πλήθων.
- 1362** Πεθαίνει ο σουλτάνος Ορχάν. Νέος σουλτάνος ο Μουράτ Α΄.
- 1363** Οι Οθωμανοί Τούρκοι καταλαμβάνουν τη Φιλιππούπολη.
- 1365** Η Αδριανούπολη γίνεται προσωρινή πρωτεύουσα των Τούρκων.
- 1366** Ο Ιωάννης Ε΄ μεταβαίνει στην Ουγγαρία για να ζητήσει βοήθεια για τον επερχόμενο τουρκικό κίνδυνο.
- 1369** Ο Ιωάννης Ε΄ μεταβαίνει στη Ρώμη για να ζητήσει βοήθεια για τον επερχόμενο τουρκικό κίνδυνο. Εκεί αποδέχεται την ένωση των δύο Εκκλησιών, πάγιο αίτημα του πάπα ως αντάλλαγμα για οποιαδήποτε βοήθεια.
- 1373** Οι Οθωμανοί καταλαμβάνουν τη δυτική Θράκη.
- 1376** Ο Ιωάννης Ε΄ φυλακίζεται από το γιο του Ανδρόνικο Δ΄ Παλαιολόγο, ο οποίος σφετερίζεται το θρόνο με τη βοήθεια των Γενουατών και των Οθωμανών Τούρκων. Επανέρχεται στο θρόνο το 1379.
- 1380** Ο σουλτάνος των Οθωμανών Μουράτ Α΄ καταλαμβάνει το Μοναστήρι και τη Νις.
- 1383** Οι Οθωμανοί Τούρκοι καταλαμβάνουν τις Σέρρες. Οι οικογένεια των Παλαιολόγων επιβάλλει την κυριαρχία της στο Δεσποτάτο του Μορέως με δεσπότη τον Θεόδωρο Α΄ Παλαιολόγο.
- 1385** Ο Μουράτ Α΄ καταλαμβάνει τη Σερδική (σημερινή Σόφια).
- 1387** Η Θεσσαλονίκη καταλαμβάνεται για πρώτη φορά από τους Οθωμανούς Τούρκους, οι οποίοι παραχωρούν προνόμια στους κατοίκους της.
- 1389** Νέος σουλτάνος ο Βαγιαζήτ Α΄.
- 1390** Ο Ιωάννης Ζ΄ Παλαιολόγος πολιορκεί την Κωνσταντινούπολη και αφού ανατρέπει τον Ιωάννη Ε΄ καταλαμβάνει για μερικούς μήνες το θρόνο.
- 1391** Πεθαίνει ο αυτοκράτορας Ιωάννης Ε΄. Νέος αυτοκράτορας αναγορεύεται ο Μανουήλ Β΄ Παλαιολόγος.
- Ο Βαγιαζήτ καταλαμβάνει τη Φιλαδέλφεια και την Αττάλεια.
- 1393** Ο Βαγιαζήτ καταλαμβάνει το Ικόνιο, τη Σεβάστεια και την Καισαρεία.
- 1396** Ήττα των σταυροφόρων του Σιγισμόνδου από τους Οθωμανούς Τούρκους στη Νικόπολη.
- 1399** Ο Ιωάννης Ζ΄ επανέρχεται στην Κωνσταντινούπολη και ορίζεται αντικαταστάτης του Μανουήλ στο θρόνο -ο Μανουήλ έχει πάει στη Δύση για να ζητήσει βοήθεια- σε μια δύσκολη εποχή κατά την οποία οι πιέσεις των Τούρκων έχουν γίνει ασφυκτικές. Ο Ιωάννης δεν διστάζει να διαπραγματευτεί την παράδοση της πόλης στον Βαγιαζήτ Α΄, τα σχέδιά του όμως ναυαγούν μετά την ήττα των Τούρκων στη μάχη της Άγκυρας (1402). Ο Μανουήλ μετά την επιστροφή του από τη Δύση απομακρύνει τον Ιωάννη (1402).
- 1402** Στη μάχη της Άγκυρας ο χάνος των Μογγόλων Ταμερλάνος νικά τους Οθωμανούς Τούρκους και φτάνει μέχρι το Βόσπορο. Ο θάνατος του σουλτάνου Βαγιαζήτ Β΄ -τον είχαν αιχμαλωτίσει οι Μογγόλοι- αποδιοργανώνει για κάποιο διάστημα τους Οθωμανούς.
- 1403** Η αδυναμία του σουλτάνου των Οθωμανών Τούρκων Σουλεϊμάν να ελέγξει την κατάσταση που δημιουργήθηκε μετά την ήττα στην Άγκυρα τον αναγκάζει να παραχωρήσει εδάφη στο Βυζάντιο (Θεσσαλονίκη, Θράκη, Χαλκιδική κ.λπ.).

1407 Ο Θεόδωρος Β΄ Παλαιολόγος ανακηρύσσεται δεσπότης του Μορέως.

1413 Ο Μωάμεθ Α΄ αποκαθιστά την ενότητα του οθωμανικού κράτους.

1421 Ο Μουράτ Β΄ διαδέχεται τον Μωάμεθ Α΄.

1423 Η Αδριανούπολη γίνεται πρωτεύουσα του κράτους των Οθωμανών.

Οι Βυζαντινοί παραχωρούν τη Θεσσαλονίκη στους Βενετούς.

1425 Πεθαίνει ο αυτοκράτορας Μανουήλ Β΄ Παλαιολόγος. Τον διαδέχεται ο συναυτοκράτορας του Ιωάννης Η΄.

1427 Ο αυτοκράτορας Ιωάννης Η΄ εκστρατεύει εναντίον των Λατίνων της Πελοποννήσου.

Απελευθερώνει όλες σχεδόν τις περιοχές εκτός από την πόλη της Πάτρας.

1430 29 Μαρτίου: Οι δυνάμεις του Οθωμανού σουλτάνου Μουράτ Β΄ καταλαμβάνουν την πόλη της Θεσσαλονίκης. Την ίδια τύχη έχουν και τα Ιωάννινα.

Ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος καταλαμβάνει την Πάτρα.

1438 9 Ιανουαρίου: Αρχίζει στη Φεράρα της Ιταλίας η ομώνυμη σύνοδος των Εκκλησιών της Ρώμης και της Κωνσταντινούπολης με στόχο την άρση του σχίσματος του 1054. Στη σύνοδο, η οποία αργότερα θα μεταφερθεί στη Φλωρεντία, συμμετέχει και ο αυτοκράτορας του Βυζαντίου Ιωάννης Η΄. Αν και αποφασίζεται η ένωση των δύο Εκκλησιών, η ανθενωτική μερίδα της Κωνσταντινούπολης υπερισχύει και τελικά ανατρέπει την αρχική απόφαση.

1442 Ο Ούγγρος αντιβασιλέας Γιάνος Ουνυάδης διώχνει τους Τούρκους από την Τρανσυλβανία.

1444 Ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος ανοικοδομεί τα τείχη του Εξαμυλίου.

1446 Ο σουλτάνος Μουράτ Β΄ εισβάλλει στη νότια Ελλάδα και καταλαμβάνει το τείχος του Εξαμυλίου.

1448 Ο σουλτάνος Μουράτ Β΄ νικά τον Ούγγρο αντιβασιλέα Γιάνο Ουνυάδη στο Κοσσυφοπέδιο.

Η Εκκλησία της Ρωσίας γίνεται αυτοκέφαλη.

Πεθαίνει ο αυτοκράτορας Ιωάννης Η΄. Τον διαδέχεται στο θρόνο ο αδερφός του Κωνσταντίνος ΙΑ΄, δεσπότης του Μορέως.

1449 6 Ιανουαρίου: Ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος στέφεται στο Μυστρά αυτοκράτορας του Βυζαντίου (Κωνσταντίνος ΙΑ΄ ο Παλαιολόγος). Διαδέχεται στο θρόνο τον αδερφό του, Ιωάννη Η΄.

Ο σουλτάνος Μουράτ Β΄ αδυνατεί να αντιμετωπίσει την αντίσταση των Αλβανών.

1450 Ο Γουτεμβέργιος δημιουργεί τυπογραφείο στη Μαγεντία.

1451 Ο αυτοκράτορας Κωνσταντίνος ΙΑ΄ ζητά βοήθεια από τον πάπα Νικόλαο Ε΄ για να αντιμετωπίσει τον επερχόμενο τουρκικό κίνδυνο. Υπόσχεται συγχρόνως εφαρμογή της απόφασης της Συνόδου Φεράρας-Φλωρεντίας για ένωση των δύο Εκκλησιών.

Πεθαίνει ο σουλτάνος Μουράτ Β΄ και τον διαδέχεται στο θρόνο ο Μωάμεθ Β΄.

1452 Οι Τούρκοι χτίζουν στην ακτή του Βοσπόρου το φρούριο Ρουμελί Χισάρ με σκοπό να αποκλείσουν και από τη θάλασσα την Κωνσταντινούπολη.

Η άρση του σχίσματος και η ένωση των Εκκλησιών που ανακοινώνονται στην Κωνσταντινούπολη δημιουργούν ένταση εξαιτίας της αντίδρασης των ανθενωτικών.

1453 29 Μαΐου: Οι Οθωμανοί Τούρκοι υπό την ηγεσία του σουλτάνου Μωάμεθ Β΄ καταλαμβάνουν έπειτα από πολιορκία την Κωνσταντινούπολη. Στη διάρκεια των μαχών σκοτώνεται ο αυτοκράτορας Κωνσταντίνος ΙΑ΄ Παλαιολόγος. Καταλύεται η Βυζαντινή Αυτοκρατορία χίλια εκατό και πλέον χρόνια μετά την ίδρυσή της.

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821 - ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΛΩΣΗ ΕΩΣ ΤΟ 1832

Τουρκοκρατία

1454 6 Ιανουαρίου: ο Γεννάδιος Σχολάριος ορίζεται πατριάρχης Κωνσταντινούπολης.

Ιδρύεται η Μεγάλη του Γένους Σχολή στην Κωνσταντινούπολη.

Οι Βενετοί καταλαμβάνουν τις Βόρειες Σποράδες.

1456 Οι Τούρκοι καταλαμβάνουν την Αθήνα.

Οι Βενετοί εδραιώνουν την παρουσία τους στη βορειοδυτική Πελοπόννησο.

1460 Οι Τούρκοι καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος της Πελοποννήσου.

1461 Οι Τούρκοι καταλύουν την αυτοκρατορία της Τραπεζούντας.

1462 Οι Τούρκοι καταλαμβάνουν τη Λέσβο. Ο Γενοβέζος κυρίαρχος του νησιού Νικόλαος Γατελούζος πάρα τη σθεναρή άμυνα που αντέταξε αναγκάζεται τελικά να παραδοθεί.

Ο ηγεμόνας της Βλαχίας Βλαντ Δ΄ αποτρέπει την ολοκληρωτική κατάληψη της χώρας από τους Τούρκους. Ο Βλαντ ονομάστηκε «παλουκωτής» εξαιτίας της μεγάλης σκληρότητάς του και σε ορισμένα λιβελογραφήματα παρουσιαζόταν ως αιμοπότης. (Στα στοιχεία αυτά στηρίχτηκε αργότερα ο Μπραμ Στόουκερ για να πλάσει το Δράκουλα των Καρπαθίων.)

1463 (-1479) Α΄ Βενετοτουρκικός Πόλεμος. Οι Βενετοί, με τους οποίους συμπράττουν πολλοί Έλληνες (Κορκόδειλος Κλαδάς, Μιχαήλ Ράλλης και πολλοί άλλοι), καταλαμβάνουν τη Μονεμβασιά και άλλες σημαντικές θέσεις στην Πελοπόννησο. Η αποτυχία των Βενετών στην Πάτρα στρέφει τους Οθωμανούς εναντίον των Ελλήνων (1466). Οι Βενετοί πολιορκούν τον Ακροκόρινθο, χωρίς επιτυχία. Οι Τούρκοι εκκαθαρίζουν όλες τις επαναστατικές εστίες και το 1479 υπογράφουν συνθήκη ειρήνης με τη Βενετία.

1464 Ήττα των Βενετών στη Μαντινεία.

Ο Σιγισμούνδος Μαλατέστα, επικεφαλής εκστρατευτικού σώματος Βενετών φτάνει στην Πελοπόννησο. Μία ημέρα πριν από την κατάληψη του Μυστρά έρχεται σε ρήξη με το δόγη Δάνδολο και επιστρέφει στο Ρίμινι, όπου μεταφέρει τα λείψανα του Πλήθωνα του Γεμιστού, τα οποία τοποθετεί σε σαρκοφάγο στο Ναό του Αγίου Φραγκίσκου.

1465 Αποτυχημένη εκστρατεία του Ομάρ μπέη στη Μάνη.

1466 Ο Παρθενώνας μετατρέπεται σε τζαμί.

Οι Τούρκοι καταλαμβάνουν την Ερζεγοβίνη.

1468 Πεθαίνει ο Σκεντέρμπεης.

Πεθαίνει ο Γεώργιος Γεννάδιος Σχολάριος.

1469 Σοβαρές καταστροφές και θύματα από ισχυρό σεισμό στα νησιά του κεντρικού Ιονίου.

Επιδρομές του βενετικού στόλου στο Θερμαϊκό Κόλπο, στα περίχωρα της Βοστίτσας (Αίγιο) και στη Φώκαια της Μ. Ασίας.

1470 Γεννιέται ο Μάρκος Μουσούρος.

Ιούλιος: Η Χαλκίδα καταλαμβάνεται, ύστερα από πολιορκία, από τους Τούρκους.

Ο Μωάμεθ Β΄ κυριεύει βενετικά φρούρια στα παράλια του Παγασητικού Κόλπου.

1471 Επιδρομές των Τούρκων στην ανατολική Κρήτη.

1472 Ο καρδινάλιος Βησσαρίωνας πεθαίνει στη Ραβέννα.

1473 Η Κύπρος μεταβάλλεται σε βενετικό προτεκτοράτο.

1474 Οι Τούρκοι εισβάλλουν στη Βλαχία.

1475 Γεννιέται στην Άρτα ο Μάξιμος ο Γραικός, γνωστός ως «Φωτιστής των Ρώσων». Ο Μάξιμος σπούδασε στην Ιταλία, ασκήτηκε στο Άγιον Όρος και στη συνέχεια πήγε στη Ρωσία, όπου ηγήθηκε ομάδας που μετέφρασε στα ρωσικά την Αγία Γραφή και πολλά λειτουργικά βιβλία. Πεθαίνει το 1556 κοντά στη Μόσχα.

1476 Ο Κωνσταντίνος Λάσκαρης εκδίδει το έργο του «Επιτομή των Οκτώ του Λόγου Μερών», το πρώτο έντυπο ελληνικό βιβλίο (γραμματική της ελληνικής).

1477 Ο Σουλεϊμάν πασάς πολιορκεί τη Ναύπακτο, αλλά αναγκάζεται να υποχωρήσει.

Ο τουρκικός στόλος λεηλατεί τη Χίο και τη Νάξο.

1479 *Ιανουάριος:* Οι Βενετοί και οι Τούρκοι υπογράφουν συνθήκη ειρήνης με την οποία τερματίζεται ο μεταξύ τους πόλεμος. Σύμφωνα με αυτή, η Βενετία υποχρεώνεται να καταβάλει μεγάλη αποζημίωση και ετήσιους δασμούς για τη διακίνηση των εμπορευμάτων της. Επίσης υποχρεώνεται να επιστρέψει τα φρούρια της Λήμνου και της Σκόδρας.

Παραμένουν όμως υπό βενετική κατοχή η Κορώνη, η Μεθώνη, το Ναβαρίνο, η Ναύπακτος, η Κέρκυρα, η Κρήτη κ.ά.

9 Οκτωβρίου: Ο Κορκόδειλος Κλαδάς φτάνει στη Μάνη και απελευθερώνει το Οίτυλο και πολλά άλλα φρούρια και χωριά της περιοχής.

Οι Τούρκοι καταλαμβάνουν την Κριμαία.

Οι Τούρκοι καταλαμβάνουν τη Βόνιτσα.

1480 *23 Ιανουαρίου:* Η Βενετία αποκηρύσσει το κίνημα του Κλαδά.

1481 *Ιανουάριος:* Ο Κλαδάς συντρίβει κοντά στο Οίτυλο ισχυρές δυνάμεις των Τούρκων.

Απρίλιος: Πιεζόμενος από ισχυρές τουρκικές δυνάμεις, ο Κλαδάς κατορθώνει έπειτα από αιφνιδιαστική κατά των πολιορκητών του επίθεση να διαφύγει πρώτα στην Ήπειρο και στη συνέχεια στην Ιταλία. Λίγο πριν από το 1490 επανέρχεται στην Πελοπόννησο. Το 1490 σκοτώνεται στη διάρκεια μάχης εναντίον των Τούρκων.

1482 Οθωμανοί Τούρκοι αποβιβάζονται στη Ζάκυνθο.

1484 Η Ζάκυνθος και η Κεφαλλονιά καταλαμβάνονται από τους Βενετούς.

1486 Ιδρύεται το πρώτο ελληνικό τυπογραφείο στη Βενετία.

1489 Η Κύπρος περιέρχεται στους Βενετούς.

1490 Ο σουλτάνος αναγνωρίζει τη βενετική κατοχή στην Κύπρο.

1494 Αποτυγχάνει η εκστρατεία του βασιλιά της Γαλλίας Καρόλου Η΄ για την απελευθέρωση της Ελλάδας και των Αγίων Τόπων.

1498 (-1499) Επιδημία πανώλης(;) στη Ρόδο, την οποία περιγράφει ο Εμμανουήλ Γεωργιάς έμμετρα.

Αρχίζει ο Β΄ Βενετοτουρκικός Πόλεμος, ο οποίος λήγει το 1503. Στη διάρκειά του οι Βενετοί χάνουν τις σημαντικές εμπορικές βάσεις της Μεθώνης, της Κορώνης, του Ναβαρίνου και της Ναυπάκτου, αλλά εξασφαλίζουν οριστικά την παρουσία τους στην Κεφαλλονιά και την Ιθάκη.

1500 Οι Τούρκοι καταλαμβάνουν τη Μεθώνη και την Κορώνη. Έπειτα από λίγο οι Βενετοί ανακαταλαμβάνουν τις περιοχές.

Οι Οθωμανοί καταλαμβάνουν το Ναύπλιο.

1501 Δημιουργείται συνασπισμός Γαλλίας, Ουγγαρίας, Ισπανίας, Βενετίας και Ιπποτών της Ρόδου εναντίον των Τούρκων.

1502 Οι Βενετοί καταλαμβάνουν την Αγία Μαύρα (Λευκάδα), γρήγορα όμως το νησί επανέρχεται στην οθωμανική κυριαρχία (1503) στην οποία παραμένει μέχρι το 1684.

1508 29 Μαΐου: Καταστρεπτικός σεισμός πλήττει την Κρήτη.

Γεννιέται στη Ζάκυνθο ο Παχώμιος Ρουσάνος. Μοναχός και λόγιος που δίδαξε σε πολλές περιοχές της Ελλάδας και άφησε πραγματείες γραμματικής. Πεθαίνει στη Ναύπακτο το 1553.

1514 Ιδρύεται το Ελληνικό Γυμνάσιο στη Ρώμη.

1516 Οι Τούρκοι καταλύουν τη δυναστεία των Μαμελούκων στην Αίγυπτο.

1517 Η Νάξος καταλαμβάνεται από τους Οθωμανούς Τούρκους.

1518 Ο Μάξιμος ο Γραικός φτάνει στη Μόσχα εγκαινιάζοντας τις επαφές ανάμεσα στην Κωνσταντινούπολη και τη Ρωσία.

1519 Εκδίδεται ο «Απόκοπος» του Μπεργαδή.

1521 Οι Τούρκοι καταλαμβάνουν το Βελιγράδι.

Οι Τούρκοι παραχωρούν φορολογικές απαλλαγές στα Δωδεκάνησα.

1522 Άλωση της Ρόδου από τους Τούρκους. Οι κάτοικοι του νησιού απαλλάσσονται από το φόρο του παιδομαζώματος.

1523 Επαναστατικές κινήσεις εναντίον των Βενετών στην περιοχή των Χανίων.

1524 Εκδίδεται στη Βενετία το στιχούργημα του Γιούστου Ιωάννη Γλυκού «Πένθος Θανάτου Ζωής Ματαίου και προς Θεόν Επιστροφή». Το έργο επηρέασε και τον ποιητή της «Ερωφίλης» (Χορτάτζης) και του «Ερωτόκριτου» (Κορνάρος).

1526 Μάχη στο Μόχατς της Ουγγαρίας ανάμεσα στους Τούρκους υπό το σουλτάνο Σουλεϊμάν το Μεγαλοπρεπή και τους Ούγγρους υπό το βασιλιά Λουδοβίκο Β΄. Ήττα και θάνατος του Λουδοβίκου, του τελευταίου Ούγγρου βασιλιά. Από τότε και μέχρι το 1918 η Ουγγαρία παύει να υπάρχει ως ξεχωριστό κράτος.

1527 Ανταρσία του Λυσογιώργη ή Καντανολέου ή Γαδανολέου εναντίον των Βενετών στη δυτική Κρήτη. Ένα χρόνο αργότερα η επανάσταση καταπνίγεται και ο Λυσογιώργης απαγχονίζεται.

1528 Ο Ιάκωβος Τριβώλης (Κέρκυρα, θάν. 1557) εκδίδει το ποίημα «Ιστορία του Ταγιαπέρα», ενός Βενετσιάνου ναυτικού που πολέμησε με επιτυχία τους Τούρκους.

Ο Δαμασκηνός Στουδίτης εκδίδει τη συλλογή ομιλιών με διδακτικό περιεχόμενο «Θησαυρός».

1529 Οι Τούρκοι πολιορκούν τη Βιέννη.

1531 Ισπανοί και ιππότες του Τάγματος του Αγίου Ιωάννη της Ιερουσαλήμ αποτυγχάνουν να καταλάβουν τη Μεθώνη.

1533 Οι Βενετοί νικούν σε ναυμαχία τους Τούρκους έξω από την Κορώνη. Η ήττα αυτή δεν εμποδίζει τους Τούρκους να καταλάβουν το φρούριο λίγο αργότερα.

1535-1536 Γαλλοτουρκική εμπορική συνθήκη. Οι Τούρκοι παραχωρούν εμπορικά προνόμια στους Ευρωπαίους, περισσότερο γνωστά ως Διομολογήσεις (Capitulations). Τα προνόμια αυτά θα ανανεωθούν πολλές φορές (1569, 1597, 1604 κ.λπ.) και θα καταργηθούν ουσιαστικά με τη Συνθήκη της Λοζάνης (1923).

Ο Κερκυραίος Ιωαννίκιος Καρτάνο δημοσιεύει σε απλή γλώσσα το έργο «Άνθος και Αναγκαιότατον της Παλαιάς τε και Νέας Διαθήκης».

1537 Αρχίζει ο Γ΄ Βενετοτουρκικός Πόλεμος ο οποίος θα διαρκέσει μέχρι το 1540. Η Βενετία χάνει τις Βόρειες Σποράδες, την Αίγινα, το Ναύπλιο και τη Μονεμβασιά. Την ίδια περίπου περίοδο οι Οθωμανοί αρχίζουν να καταλύουν τις μικρές φραγκικές ηγεμονίες των Κυκλάδων, με εξαίρεση την Τήνο, η οποία παραμένει βενετική μέχρι το 1715.

Ο Αλγερινός πειρατής Χαϊρεντίν Μπαρμπαρόσα αποτυγχάνει να καταλάβει την Κέρκυρα.

1538 Ο Χαϊρεντίν Μπαρμπαρόσα καταλαμβάνει τις Βόρειες Σποράδες, την Κάρπαθο και την περιοχή του Μυλοπόταμου στην Κρήτη.

Νίκη του Μπαρμπαρόσα εναντίον του Αντρέα Ντόρια έξω από την Πρέβεζα.

1539 Οι Τούρκοι καταλαμβάνουν την περιοχή Σελίνου στην Κρήτη.

1 Νοεμβρίου: Μπαίνει ο θεμέλιος λίθος του Ιερού Ναού του Αγίου Γεωργίου Βενετίας.

1540 Οι Βενετοί παραδίδουν στους Τούρκους το Ναύπλιο και τη Μονεμβασιά.

Ο Επτανήσιος ποιητής Ιάκωβος Τριβώλης εκδίδει το έργο του «η Ιστορία του Ρε της Σκότζιας με τη Ρήγισσα της Εγγλητέρας» το οποίο έχει δεχτεί επιρροές από τον Βοκκάκιο.

1541 Γεννιέται στο Ηράκλειο της Κρήτης ο Δομήνικος Θεοτοκόπουλος (θάν. 7/4/1614).

Κατάγεται από παλιά οικογένεια Κρητικών μικροαστών που είναι στην υπηρεσία της Γαληνότατης Δημοκρατίας της Βενετίας.

Ο Μπαρμπαρόσα αποτυγχάνει να καταλάβει την Τήνο.

Ο Φερδινάνδος ηττάται στην Πέστη από τους Τούρκους, οι οποίοι στη συνέχεια καταλαμβάνουν τη Βούδα.

1543 Συνεχείς πειρατικές επιδρομές στα Ιόνια Νησιά.

Ο Ζακύνθιος Μάρκος Δεφαράνας εκδίδει το έργο «Λόγοι Διδακτικοί Πατρός προς Υιόν», στιχούργημα με πολύ έντονη χριστιανική προέλευση και διάθεση.

1549 Ο Τζάνες Βεντράμος από το Ναύπλιο δημοσιεύει το ηθικοδιδακτικό στιχούργημα του «Ιστορία των Γυναικών των Καλών και των Κακών».

Γεννιέται ο Μάξιμος Μαργούνιος στο Χάνδακα της Κρήτης. Ιερέας και εκδότης.

Εγκαθίσταται στη Βενετία, όπου ασχολείται με τη διδασκαλία και με την έκδοση κυρίως αντιρρητικών θεολογικών κειμένων. Πεθαίνει στη Βενετία το 1602.

1550 Γεννιέται ο Μελέτιος Πηγάς στο Χάνδακα της Κρήτης. Το 1590 εκλέγεται πατριάρχης Αλεξάνδρειας. Γράφει δογματικά και αντιρρητικά έργα. Πεθαίνει το 1601.

1556 Ιδρύεται το πρώτο πατριαρχικό σχολείο στην Κωνσταντινούπολη.

1562 Επαναστατική κίνηση εναντίον των Βενετών στην Κύπρο. Ο αρχηγός της επανάστασης Ιάκωβος Διασσωρίνος εκτελείται.

1566 *17 Απριλίου*: Οι Γενουάτες εγκαταλείπουν τη Χίο την οποία καταλαμβάνουν οι Τούρκοι.

Οι Τούρκοι παραχωρούν με ειδικό αχτναμέν προνόμια στους κατοίκους της Χίου (η παραχώρηση ανανεώνεται με νέο έγγραφο το 1578).

Τα νησιά των Κυκλάδων περιέρχονται οριστικά στους Οθωμανούς.

Οι κάτοικοι της Χιμάρας εξεγείρονται εναντίον των Τούρκων. Αρνούνται να πληρώσουν τους φόρους και να συμμετάσχουν στο παιδομάζωμα. Αποτυχία των Τούρκων να αντιμετωπίσουν την εξέγερση.

1567 Ο Τζάνες Βεντράμος από το Ναύπλιο δημοσιεύει το ηθικοδιδασκτικό στιχούργημά του «Ιστορία της Φιλαργυρίας μετά της Περηφάνιας». Το έργο, το οποίο έχει μικρή λογοτεχνική αξία, παρέχει ενδιαφέρουσες πληροφορίες ιστορικού περιεχομένου.

1568 Ο Εμμανουήλ Γλυζώνιος από τη Χίο εκδίδει σε απλή γλώσσα τη «Λογαριαστική», ένα βιβλίο πρακτικής αριθμητικής σε απλή γλώσσα. Το βιβλίο γνώρισε επανειλημμένες εκδόσεις μέχρι και το 19ο αιώνα. Στασιαστικές κινήσεις στη Μάνη εναντίον της οθωμανικής διοίκησης λόγω της βαριάς φορολογίας.

1569 Εκδίδεται η «Ιστορία περί Σωσσάνης» του Μάρκου Δεφεράνα.

1570 Αρχίζει ο Δ΄ Βενετοτουρκικός Πόλεμος ο οποίος θα διαρκέσει μέχρι το 1573. Στη διάρκειά του θα καταληφθεί από τους Τούρκους η Κύπρος, ενώ η περιφανής νίκη των χριστιανικών δυνάμεων στη ναυμαχία της Ναυπάκτου (Λεπάντο) δεν αξιοποιείται από την πλευρά των Βενετών.

Οι Τούρκοι αποβιβάζονται στην Κύπρο και καταστρέφουν τη Λεμεσό, τη Λάρνακα και την Πάφο.

Εκδίδεται η «Χρονογραφία» του Μανουήλ Μαλαξού. Το έργο είναι γραμμένο σε απλή γλώσσα.

Γεννιέται ο Θεόφιλος Κορυδαλέας.

1571 Αλληπάλληλες τουρκικές επιδρομές στην Κέρκυρα.

20 Μαΐου: Συγκρότηση του «Ιερού Συνασπισμού» (Sacra Liga) ανάμεσα στον πάπα, τους Βενετούς, τους Ισπανούς κ.ά. με σκοπό την απελευθέρωση της Ανατολής από τους Τούρκους.

Οι Τούρκοι καταλαμβάνουν το Ρέθυμνο.

Αύγουστος: Η Κύπρος πέφτει στα χέρια των Τούρκων έπειτα από πολύμηνη πολιορκία.

16 Σεπτεμβρίου: Ισχυρός στόλος του Συνασπισμού αποπλέει για την Ανατολή.

7 Οκτωβρίου: Ναυμαχία της Ναυπάκτου.

1572 Ιδρύεται σημαντική ελληνική παροικία στο Λιβόρνο της Ιταλίας.

Γεννιέται ο Κύριλλος Λούκαρης, ο οποίος αργότερα θα γίνει πατριάρχης Κωνσταντινούπολης.

1573 Τουρκικές επιδρομές εναντίον των Χανίων.

1576 Ιδρύεται στη Ρώμη το Ελληνικό Κολέγιο.

1581 Νέα εξέγερση των Χιμαριωτών εναντίον των Τούρκων.

1583 Διείσδυση καθολικών μισιοναρίων στην Ανατολή.

1584(;) Εκδίδεται η «Πανώρια» του Χορτάτση.

1585 Επανάσταση στην περιοχή της Βόνιτσας και του Ξηρομέρου. Πρωτοστατεί ο Θεόδωρος Γρίβας. Οι επαναστάτες ηττώνται κοντά στον ποταμό Αχελώο από τον πασά της Ναυπάκτου.

1589 Ιδρύεται ρωσικό πατριαρχείο.

1593 Οι ορθόδοξοι πατριάρχες επικυρώνουν την ίδρυση ρωσικού πατριαρχείου.

1596 Σχολείο Επιφάνιου στα Ιωάννινα.

Αποτυγχάνει νέα εξέγερση των κατοίκων της Χιμάρας.

1597 Ενέργειες του μητροπολίτη Τυρνάβου, Διονυσίου, για την απελευθέρωση των βαλκανικών λαών.

1599 Πειρατική επιδρομή των Ιπποτών του Αγίου Στεφάνου εναντίον της Χίου.

1600 Επαναστατική κίνηση του Διονυσίου του επονομαζόμενου Σκυλόσοφου. Η κίνηση αποτυγχάνει και οι Τούρκοι προβαίνουν σε διωγμούς πληθυσμών και σε σφαγές υπόπτων.

1601 Το Οικουμενικό Πατριαρχείο εγκαθίσταται στο Ναό του Αγίου Γεωργίου, ενώ καθαιρεί τον Διονύσιο Β΄ μητροπολίτη Τρίκκης.

1603-1625 Ο Κάρολος Γκονζάγκ, δούκας του Νεβέρ, έχοντας την έγκριση του βασιλιά της Γαλλίας Ερρίκου Δ΄ και σε συνεργασία κυρίως με τους Μανιάτες προσπαθεί να οργανώσει κίνημα για την απελευθέρωση της Ελλάδας. Η επιδείνωση της πολιτικής κατάστασης στην Ευρώπη λόγω του Τριακονταετούς Πολέμου (1618-1648) πείθει τον πάπα για την επ' άοριστον αναβολή της επιχείρησης (1625).

1604 Εκδίδεται το αρχαιότερο γνωστό σήμερα βεράτιο (σουλτανικό έγγραφο σχετικό με εκκλησιαστικά ζητήματα, όπως παραχώρηση προνομίων ή επικύρωση εκλογής επισκόπου κ.λπ.) υπέρ του μητροπολίτη Λαρίσης Λεόντιου.

1609 Ο Διονύσιος Β΄ επανέρχεται στην Ελλάδα και προετοιμάζει νέα επαναστατική κίνηση.

1610 Θεωρείται πολύ πιθανόν η «πριμαντόνα» της ιταλικής όπερας Αντριάνα Μπαζίλε να τραγούδησε στη βενετοκρατούμενη Κρήτη.

Γεννιέται ο Τζάνε Μπουνιαλής στο Ρέθυμνο. Ιερέας, λόγιος και αγιογράφος, εφημέριος του Ναού του Αγίου Γεωργίου στη Βενετία και επόπτης του Φλαγγινιανού Φροντιστηρίου, ο Μπουνιαλής συνδυάζει στη ζωγραφική του τα στοιχεία της δυτικής τέχνης και της βυζαντινής παράδοσης. Πεθαίνει στη Βενετία το 1690. Ο αδερφός του Μαρίνος (πεθαίνει στη Βενετία το 1685) γράφει το έργο «Διήγησις διά Στίχων του Δεινού Κρητικού Πολέμου».

1611 Επαναστάτες με επικεφαλής τον Διονύσιο Β΄ καταλαμβάνουν τα Ιωάννινα. Οι Τούρκοι αντεπιτίθενται, ανατρέπουν τους επαναστάτες και συλλαμβάνουν τον Διονύσιο, τον οποίο γδέρνουν ζωντανό στην κεντρική πλατεία της πόλης (11 Σεπτεμβρίου). Οι Τούρκοι προβαίνουν σε αντίποινα και καταργούν τα προνόμια που είχε παραχωρήσει το

1430 ο Σινάν πασάς.

1612 Ο επίσκοπος Μάνης Νεόφυτος απευθύνει έκκληση για βοήθεια προς το βασιλιά της Ισπανίας Φίλιππο Β΄. Το ίδιο κάνει και το 1615.

1614 7 Απριλίου: Πεθαίνει στο Τολέδο της Ισπανίας ο ζωγράφος Δομήνικος Θεοτοκόπουλος (γεν. Ηράκλειο Κρήτης 1541), ένας από τους εκπροσώπους του ισπανικού μυστικισμού και ένας από τους σημαντικότερους προσωπογράφους όλων των εποχών.

1616 Εξέγερση του Κύπριου οπλαρχηγού Βιττόριο Ζεμπετού.

1619 Ο Κορδαλέας εκφράζει σε επιστολή του την αγάπη του για την Αθήνα.

1627 Ο Νικόδημος Μεταξάς ιδρύει τυπογραφείο στην Κωνσταντινούπολη.

1628 Επανάσταση των αστών της Ζακύνθου εναντίον των ευγενών («ρεμπελιό των ποπολάρων»).

1629 Επιδημία πανώλης στην Κέρκυρα.

1635(ς) «Θυσία του Αβραάμ» του Βιτσέντσου Κορνάρου.

1637 Εκδίδεται η «Ερωφίλη» του Χορτάτση από τον Ματθαίο Κιγάλα.

1638 Μαρτυρικός θάνατος με στραγγαλισμό του πατριάρχη Κωνσταντινούπολης Κύριλλου Λούκαρη. Καταδικάζεται μετά θάνατον από μια σύνοδο ως φιλοκαλβινιστής.

Ο Μάξιμος Καλλιπολίτης εκδίδει στη Γενεύη τη μετάφραση της Καινής Διαθήκης στην καθομιλουμένη.

1642 Αγροτική εξέγερση στην Κέρκυρα. Το ίδιο συμβαίνει και το 1652.

1645 Αρχίζει ο λεγόμενος Κρητικός Πόλεμος (1645-1669) ανάμεσα στους Τούρκους και τους Βενετούς, ο οποίος τελικά θα οδηγήσει στην κατάκτηση της Κρήτης από τους πρώτους. Οι Βενετοί μετά το τέλος του θα διατηρήσουν στο νησί τη Σπιναλόγγα, τη Σούδα και τη Γραμβούσα.

Σφοδρή έκρηξη καταστρέφει μέρος των Προπυλαίων.

Τα Χανιά παραδίδονται στους Τούρκους.

1647 Εκδίδεται ο «Βασιλιάς Ροδολίνος» του Ιωάννη Ανδρέα Τρωίλλου στη Βενετία.

1648 Οι Τούρκοι αρχίζουν την πολιορκία του Χάνδακα η οποία θα διαρκέσει 21 περίπου χρόνια.

1659 Απεσταλμένοι των Μανιατών μεταβαίνουν στην Κρήτη και καταρτίζουν σχέδιο συμμαχίας και σύμπραξης με τους Βενετούς για απελευθέρωση της Πελοποννήσου. Το επόμενο έτος Μανιάτες και άλλοι Έλληνες βαδίζουν εναντίον της Καλαμάτας, αλλά τελικά εγκαταλείπονται αβοήθητοι.

1663 Θεμελιώνεται στην Κέρκυρα το παλαιότερο σωζόμενο σήμερα κτίριο, γνωστό ως Loggia

(εντευκτήριο των ευγενών). Το 1720 μετατρέπεται σε θέατρο και από το 1902 στεγάζει το δημαρχείο.

1664 Φλαγγινιανό Φροντιστήριο ή Φλαγγίνειος Σχολή. Το φροντιστήριο ιδρύεται στη Βενετία με χρήματα του προέδρου (από το 1623 μέχρι το 1642) της Ελληνικής Αδελφότητας της Βενετίας Θωμά Φλαγγίνη και είναι από τα σημαντικότερα εκπαιδευτικά ιδρύματα της Διασποράς. Λειτουργεί με μια διακοπή το διάστημα 1797-1823 μέχρι το 1905. Στους μαθητές και τους δασκάλους του συγκαταλέγονται διαπρεπείς λόγιοι του 17ου και του 18ου αιώνα.

1667 Ιδρύεται η Σχολή του Επιφάνιου στην Αθήνα.

1669 Οι Τούρκοι καταλαμβάνουν το Χάνδακα (Ηράκλειο) και ολοκληρώνουν την κατάληψη της Κρήτης. Μετά την κατάληψη του Χάνδακα από τους Τούρκους, η Κέρκυρα και τα υπόλοιπα νησιά του Ιονίου φιλοξενούν πολλούς πρόσφυγες λόγιους και καλλιτέχνες, οι οποίοι θα δώσουν νέα ώθηση στην πνευματική και καλλιτεχνική ζωή των Επτανήσων.

Οι καπουκίνοι μοναχοί αγοράζουν το χορηγικό Μνημείο του Λυσικράτη, το προσαρτούν στη μονή τους και το μετατρέπουν σε βιβλιοθήκη.

Φώσκολος, κωμωδία «Φουρτουνάτος».

1669 *16 Σεπτεμβρίου*: Η Βενετία και η Οθωμανική Αυτοκρατορία υπογράφουν συνθήκη ειρήνης (Συνθήκη της Κάντιας). Με αυτή τερματίζεται ο μακροχρόνιος μεταξύ τους πόλεμος και παρέχεται το δικαίωμα σε όσους Έλληνες επιθυμούν να μπορούν να πάνε στη Δύση. Οι Βενετοί εξακολουθούν να έχουν υπό την κυριαρχία τους τη Σπιναλόγκα, τη Γραμβούσα και το φρούριο της Σούδας. Η Κρήτη θα παραμείνει στα χέρια των Τούρκων μέχρι το 1912.

1670 Ο Νικόλαος Γλυκής (Ιωάννινα 1619 - Βενετία 1693) ιδρύει στη Βενετία τυπογραφείο.

Το 1676 εκδίδει την «Ερωφίλη» του Χορτάτση.

1673 Ο Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος τοποθετείται στη θέση του Μεγάλου Διερμηνέα.

1675 Μετανάστευση Μανιατών στη Γένοβα και την Κορσική.

Ο Γεώργιος Κονταρής δημοσιεύει το έργο του «Ιστορία Παλαιά και Πάνυ Ωφέλιμοι της Περίφημου Πόλεως Αθήναι», στο οποίο παρουσιάζει σε απλή γλώσσα την ένδοξη ιστορία της αρχαίας Αθήνας, τονίζοντας: «Είμεσθεν απόγονοι τοιούτων μεγάλων και σοφών ανδρών».

1676 Ο πόλεμος ανάμεσα στην Πολωνία και την Τουρκία λήγει με την υπογραφή συνθήκης, σύμφωνα με την οποία το πιο μεγάλο μέρος της Ποδολίας (δυτικής Ουκρανίας) παραμένει στην Τουρκία.

Πεθαίνει ο τσάρος της Ρωσίας Αλέξιος και τον διαδέχεται ο γιος του Θεόδωρος (Φιοντόρ).

1677 Ιδρύεται η Σχολή του Εμμανουήλ Γκιούνμα στα Ιωάννινα.

1678 *23 Δεκεμβρίου*: Οι Τούρκοι της Αθήνας δολοφονούν τον Μιχαήλ Λιμπόνα. Ο Λιμπόνας ήταν γόνος μιας από τις πλουσιότερες οικογένειες της Αθήνας, υπήρξε λόγιος, σπούδασε στη Βενετία και, όταν επέστρεψε την Αθήνα, ανέπτυξε σημαντική δράση στα δημόσια πράγματα.

Κατάφερε με προσωπική παρέμβασή του να σταλεί σουλτανικό γράμμα με το οποίο καλούνταν οι τοπικοί αξιωματούχοι να σεβαστούν τα προνόμια που είχαν παραχωρηθεί στους Αθηναίους. Η ενέργειά του αυτή εξόργισε τους Τούρκους της Αθήνας οι οποίοι τον θανάτωσαν. Ο θάνατός του συγκλόνισε τους Αθηναίους. Το 1681 ο εγκατεστημένος στη Βενετία Κρητικός Αντώνιος Μπούμπουλης του αφιέρωσε ένα ποίημα.

1680 Ο Δοσίθεος ιδρύει ελληνικό τυπογραφείο στο Ιάσιο.

1681 Ο λόγιος Φραγκίσκος Σκούφος (Χανιά 1644 - Ζάκυνθος 1697) δημοσιεύει το έργο του «Τέχνη της Ρητορικής».

1682 Πεθαίνει ο τσάρος Θεόδωρος και τον διαδέχονται οι ανήλικοι γιοι του Ιβάν και Πέτρος.

1683 Πόλεμος ανάμεσα στην Τουρκία και την Αυστρία. Οι Τούρκοι φτάνουν έξω από τη Βιέννη την οποία πολιορκούν, χωρίς όμως επιτυχία. Η παρέμβαση του υπό τον Ιωάννη Σοβιέσκι πολωνικού στρατού αναγκάζει τα οθωμανικά στρατεύματα να υποχωρήσουν.

1684 Η Βενετία κηρύσσει τον πόλεμο στην Τουρκία.

Ο αρχιστράτηγος των βενετικών δυνάμεων Φραγκίσκος Μοροζίνι καταλαμβάνει το Μεσολόγγι και το Αιτωλικό προκαλώντας εξέγερση των κατοίκων του Βάλτου και του Ξηρόμερου. Στη συνέχεια καταλαμβάνει την Πρέβεζα και βομβαρδίζει την Καβάλα.

1685 Ο Μοροζίνι αποβιβάζεται στην Πελοπόννησο και καταλαμβάνει την Κορώνη, τη Μάνη και τμήμα της Μεσσηνίας.

1686 Επαναστατικές κινήσεις στη Στερεά Ελλάδα. Οι Βενετοί καταλαμβάνουν τη Μεθώνη, το Ναβαρίνο και το Ναύπλιο. Συνεχείς ναυτικές συγκρούσεις ανάμεσα σε δυνάμεις των Βενετών και των Τούρκων στην περιοχή του Αιγαίου.

Ιδρύεται το τυπογραφείο Σάρρου (τυπογράφος από το Δέλβινο της Ηπείρου) στη Βενετία.

1687 Οι Βενετοί καταλαμβάνουν την Πάτρα και αρχίζουν να πολιορκούν τη Μονεμβασιά και την Ακρόπολη των Αθηνών.

25 Σεπτεμβρίου: Ανεπανόρθωτη καταστροφή του Παρθενώνα, που προκαλείται από το βομβαρδισμό του ναού από τα στρατεύματα του Μοροζίνι.

Εμφάνιση κρουσμάτων πανώλης στη Ζάκυνθο.

1688 Επιδημία πανώλης στη Ζάκυνθο. Οι Βενετοί καταλαμβάνουν τη Ναύπακτο.

Ο Μοροζίνι εγκαταλείπει την Αττική. Τον ακολουθεί ένας μεγάλος αριθμός Αθηναίων προσφύγων.

1689 Ο Γκιαούρ πασάς Γερακάρης λεηλατεί το Μεσολόγγι και απειλεί το Βραχώρι και το Ξηρόμερο. Στη συνέχεια ο Γερακάρης απειλεί τα Σάλωνα, αλλά υποχωρεί πιεζόμενος από χωρικούς οι οποίοι έχουν αρχηγό τον Δημήτρη Χαροπολίτη.

1690 Επιδημία πανώλης στη Ζάκυνθο. Οι Βενετοί καταλαμβάνουν τη Μονεμβασιά και την Αυλώνα.

Ιδρύεται ελληνικό τυπογραφείο στο Βουκουρέστι.

1691 Οι Βενετοί αποτυγχάνουν να καταλάβουν τη Χίο.

1692 Ο Γκιαούρ Γερακάρης πασάς εισβάλλει στην περιοχή του Ισθμού και καταστρέφει την Κόρινθο.

Οι Τούρκοι επανακτούν τη Ναύπακτο.

Ο Δοσίθεος, πατριάρχης Ιεροσολύμων (Κορινθία 1641 - Κωνσταντινούπολης 1707), υπέρμαχος της ορθοδοξίας αλλά και ακαταπόνητος εργάτης για τη διάδοση της παιδείας, εκδίδει τον «Τόμον Καταλλαγής».

1693 Ισχυρός σεισμός στην Κεφαλλονιά.

1694 Νέα κρούσματα πανώλης στη Ζάκυνθο.

Πεθαίνει ο Φραγκίσκος Μοροζίνι.

Σεπτέμβριος: Επιτυχής κοινή επιχείρηση Βενετών και Ιπποτών της Μάλτας για την κατάληψη της Χίου.

1695 Οι Βενετοί αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τη Χίο.

Ο αρματολός της περιοχής των Τρικάλων Μείντάνης συμπαρατάσσεται με τους Βενετούς.

Σημαντικές επιτυχίες των Βενετών στη θάλασσα, στην περιοχή του Αιγαίου.

1696 Ο Γερακάρης συμμαχεί με τους Βενετούς και λεηλατεί τη Φθιώτιδα, την Ευρυτανία και την Άρτα.

Τα Σάλωνα υποτάσσονται στον Μεχμέτ πασά.

Γεννιέται ο Αθανάσιος Κομνηνός Υψηλάντης, Φαναριώτης γιατρός που σπουδάζει στη Δύση και συγγράφει τα «Εκκλησιαστικά και Πολιτικά Βιβλία Δώδεκα», μια παγκόσμια ιστορία που έχει ως επίκεντρό της την Ελλάδα. Ο Υψηλάντης πεθαίνει λίγο μετά το 1789.

1698 Οι Βενετοί λεηλατούν τη Λήμνο. Σύγκρουση Βενετών και Τούρκων στην περιοχή της Σαμοθράκης.

1699 26 Ιανουαρίου: Υπογράφεται στο Κάρλοβιτς της Κροατίας η ομώνυμη συνθήκη ανάμεσα στην Τουρκία από τη μια μεριά και την Αυστρία, τη Ρωσία, την Πολωνία και τη Βενετία από την άλλη. Σύμφωνα με τη συνθήκη, η Τουρκία αναγνωρίζει την κυριαρχία της Βενετίας στην Πελοπόννησο, τη Λευκάδα και την Αίγινα. Στην Αυστρία οι Τούρκοι παραχωρούν την Τρανσίλβανία και μέρος της Ουγγαρίας, την Ποδολία στην Πολωνία (δυτική Ουκρανία) και το Αζόφ στη Ρωσία. Η Βενετία με τη σειρά της αναγνωρίζει την κυριαρχία της Τουρκίας στη Στερεά Ελλάδα και τα νησιά του Αιγαίου και υποχρεώνεται να εκκενώσει τα φρούρια της Ναυπάκτου, του Αντίρριου και της Πρέβεζας. Η Συνθήκη του Κάρλοβιτς αναδεικνύει την Αυστρία σε κυρίαρχη ευρωπαϊκή δύναμη.

1700 Ρωσοτουρκική συνθήκη. Για πρώτη φορά οι δύο χώρες ανταλλάσσουν διπλωμάτες.

1701 Δημιουργείται από τους Οθωμανούς ο θεσμός του δραγουμάνου του στόλου.

1703 Πιθανή χρονολογία συγγραφής από τον Ευθύμιο του «Χρονικού του Γαλαξιδίου». Το βραχύ αυτό χρονικό είναι γεμάτο παλμό και ζωή. Ο συγγραφέας του διακρίνεται για το ηρωικό του φρόνιμα, τον πατριωτισμό και τη θρησκευτική του πίστη.

1704 Σεισμοί εκδηλώνονται στην Κεφαλλονιά.

1705 Ο αρματολός Ζήσης Καραδήμος εξεγείρει τους κατοίκους της Βέροιας και της Νάουσας.

Η ανταρσία καταστέλλεται από τους Τούρκους και ο Καραδήμος φονεύεται.

1708 Εκδίδονται τα «Άνθη Ευλαβείας», ποιητική συλλογή των μαθητών του Φλαγγινιανού Φροντιστηρίου. Είναι ίσως η πρώτη συγκροτημένη συλλογή στην ιστορία της νεοελληνικής ποίησης.

1709 Ο Νικόλαος Αλεξάνδρου Μαυροκορδάτος διορίζεται μεγάλος δραγουμάνος και ηγεμόνας της Μολδαβίας.

1710 (-1711) Ρωσοτουρκικός Πόλεμος. Ο τσάρος Πέτρος αποκλείεται από τα οθωμανικά στρατεύματα κοντά στον ποταμό Προύθο και εξαναγκάζεται να αποδώσει το πυροβολικό του και να παραχωρήσει την περιοχή του Αζόφ.

Ο Ιωάννης Αλεξάνδρου Μαυροκορδάτος αντικαθιστά τον αδερφό του στη θέση του μεγάλου δραγουμάνου.

1713 Ιδρύεται η Πατμιάς Σχολή.

1714 (-1718) Στο πλαίσιο του Βενετοτουρκικού Πολέμου -του έβδομου στη σειρά- τα οθωμανικά στρατεύματα καταλαμβάνουν την Πελοπόννησο.

Γεννιέται ο διδάσκαλος του Γένους και νεομάρτυρας Κοσμάς ο Αιτωλός.

Γεννιέται ο Καισάριος Δαπόντες.

1715 Η Γαλλία εγκαθιστά προξενικές αρχές στα Κύθηρα και τη Ζάκυνθο.

Ο Νικόλαος Αλεξάνδρου Μαυροκορδάτος διορίζεται ηγεμόνας της Βλαχίας.

Οι Τούρκοι καταλαμβάνουν την Τήνο, η οποία είχε παραμείνει υπό βενετική κατοχή.

Ο Αλή Κιουμουρτζή πασάς εισβάλλει στην Πελοπόννησο και καταλαμβάνει σχεδόν όλες τις θέσεις που κατείχαν οι Βενετοί.

1716 Οι Τούρκοι πολιορκούν την Κέρκυρα, την οποία υπερασπίζονται βενετικά στρατεύματα υπό τον Σάξωνα κόμη Σούλεμπουργκ. Οι Βενετοί αναγκάζουν τελικά τους Τούρκους να λύσουν την πολιορκία (22 Αυγούστου).

Οι Αυστριακοί για να βοηθήσουν τους Βενετούς κάνουν αντιπερισπασμό στην Ουγγαρία και νικούν στο Πετερβαρντάιν τους Τούρκους (5 Αυγούστου).

Οι Αυστριακοί εκδιώκουν τους Τούρκους από την Ουγγαρία.

Ο Ιωάννης Αλεξάνδρου Μαυροκορδάτος διορίζεται ηγεμόνας της Βλαχίας.

Ιδρύεται ελληνική σχολή στη Θεσσαλονίκη από το λόγιο Γιαννακό.

Γεννιέται ο Ευγένιος Βούλγαρης (πεθαίνει το 1806).

1717 Μεγάλη ήττα των Τούρκων κοντά στο Βελιγράδι (18 Αυγούστου) από τα αυστριακά στρατεύματα, τα οποία αμέσως μετά καταλαμβάνουν την πόλη. Οι Τούρκοι οπισθοχωρούν μέχρι την Αδριανούπολη.

Οι Βενετοί καταλαμβάνουν τη Βόνιτσα και την Πρέβεζα.

1718 21 Ιουλίου: Με τη μεσολάβηση της Αγγλίας και της Ολλανδίας υπογράφεται η Συνθήκη του Πασάροβιτς, σύμφωνα με την οποία η Τουρκία παραχωρεί το βανάτο του Τέμεσβαρ (Βοϊβοντίνια), το Βελιγράδι, μέρος της Βόρειας Σερβίας και τη μέχρι τον ποταμό Ολτέτ Βλαχία στην Αυστρία, ενώ κρατά την Πελοπόννησο. Η Βενετία κρατά κάποιες περιοχές στην Ήπειρο και τη Δαλματία.

1719 Ο Νικόλαος Μαυροκορδάτος διορίζεται για δεύτερη φορά ηγεμόνας της Βλαχίας.

Εμφανίζονται κρούσματα πανώλης στη Θεσσαλονίκη.

1720 Εκδίδεται η τραγωδία «Ιφιγένεια» του ποιητή και δραματουργού Πέτρου Κατσαΐτη (Κεφαλλονιά, τέλη 17ου - αρχές 18ου αιώνα). Έπειτα από ένα χρόνο εκδίδει μία άλλη τραγωδία με τίτλο «Θυέστης».

1721 Πρώτη εκστρατεία των Οθωμανών κατά του Σουλίου, η οποία αποτυγχάνει. Ο Αχμέτ Γ΄ καταργεί με φερμάνι τα αρματολίκια.

Ιδρύεται η «Ελληνική Σχολή» στη Θεσσαλονίκη με πρώτο διευθυντή τον Ιωάννη Θεσσαλονικέα.

1722 Γεννιέται ο Αθανάσιος ο Πάριος, θεολόγος και διδάσκαλος του Γένους. Ο Αθανάσιος είναι πολέμιος των νεοτεριστικών ιδεών του Διαφωτισμού, και ειδικότερα της διδασκαλίας των φυσικών επιστημών. Πεθαίνει στη Χίο το 1813.

1723 Οι Ρώσοι υπογράφουν συνθήκη με τους Τούρκους -Συνθήκη της Πετρούπολης- για το διαμελισμό της Περσίας. Σύμφωνα με αυτή, η Ρωσία αποκτά τον έλεγχο σε όλη την όχθη της Κασπίας μέχρι τον ποταμό Κύρο (Κούρα), ενώ οι Τούρκοι προσαρτούν τις δυτικές επαρχίες της Περσίας.

Ο Μεθόδιος Ανθρακίτης καταδικάζεται ως αιρετικός, επειδή είναι οπαδός του Καρτέσιου.

Ιδρύεται στη Σμύρνη σχολή, η οποία από το 1743 θα ονομαστεί Ευαγγελική.

1724 Οι Πέρσες κατορθώνουν να απωθήσουν τους Τούρκους από τη χώρα τους.

1725 Ο Μεθόδιος Ανθρακίτης αναγκάζεται σε δημόσια μετάνοια.

1726 Ο Γρηγόριος Γκίκας διορίζεται ηγεμόνας της Μολδαβίας.

Ο ζωγράφος Παναγιώτης Δοξαράς συγγράφει τη μελέτη «Περί Ζωγραφικής». Ο Παναγιώτης Δοξαράς γεννιέται το 1662 στη Μάνη και πεθαίνει το 1729 στην Κέρκυρα. Απομακρύνεται από την ιταλοκρητική επτανησιακή παράδοση και εισάγει την τεχνική της ελαιογραφίας και της προοπτικής απόδοσης. Παράλληλα ανανεώνει τη θεματογραφία (προσωπογραφίες, ιστορικές σκηνές).

1727 Ο Αλέξανδρος Ματθαίου Γκίκας διορίζεται ηγεμόνας της Μολδαβίας.

Πεθαίνει η αυτοκράτειρα Αικατερίνη Α΄. Νέος τσάρος ο Πέτρος Β΄.

1730 Εσωτερική πολιτική αναταραχή ακολουθεί την ανατροπή του σουλτάνου Αχμέτ Γ΄ (1703-1730). Νέος σουλτάνος ο ανιψιός του, Μαχμούτ Α΄. Ξαναρχίζει (1731) ο πόλεμος με την Περσία κάτω από ιδιαίτερα δυσμενείς συνθήκες για την Τουρκία. Τέσσερα χρόνια αργότερα ελάχιστα εδάφη από αυτά που είχε αφαιρέσει το 1635 ο Μουράτ Δ΄ από την Περσία θα παραμείνουν υπό τουρκική διοίκηση.

Ο Διονύσιος ο εκ Φουρνά (Φουρνά Ευρυτανίας, 1670-1746) συγγράφει την «Ερμηνεία της Ζωγραφικής Τέχνης», έργο στο οποίο κωδικοποιεί τις τεχνικές και τους εικονογραφικούς τύπους της Ορθόδοξης Εκκλησίας.

Γεννιούνται ο Ιώσηπος Μουσιόδακας, ο Νικηφόρος Θεοτόκης και ο Δημήτριος Καταρτζής.

1731 Ο Κωνσταντίνος Μαυροκορδάτος γίνεται ηγεμόνας της Βλαχίας.

1733 Στο Θέατρο «Σαν Τζάκομο» της Κέρκυρας δίνονται για πρώτη φορά παραστάσεις όπερας στον ευρύτερο ελληνικό χώρο με το έργο του Αουρέλιο Αουρέλι «Ιέρων ο Τύραννος των Συρακουσών». Έως τα τέλη του 19ου αιώνα περισσότερα από 250 λιμπρέτα μελοδραμάτων ανεβαίνουν στο συγκεκριμένο θέατρο.

Ο Γρηγόριος Γκίκας γίνεται ηγεμόνας της Βλαχίας.

Ο Κωνσταντίνος Νικολάου Μαυροκορδάτος γίνεται ηγεμόνας της Μολδαβίας.

1736 Η επιθυμία του σουλτάνου Μαχμούτ Α΄ να ανατρέψει τη Συνθήκη του Πασάροβιτς και τους ιδιαίτερα δυσμενείς για την Οθωμανική Αυτοκρατορία όρους της, καθώς και η έντονη προσπάθεια της Γαλλίας να ανακόψει τη ρωσική επέκταση συντελούν στην έκρηξη του Ρωσοτουρκικού Πολέμου.

Οι Ρώσοι προελαύνουν ανεμπόδιστα μέχρι το Δούναβη, αφού πρώτα καταλάβουν την Κριμαία και τη Βεσσαραβία.

1737 Αποτυγχάνει η μεσολάβηση της Αυστρίας ανάμεσα στην Τουρκία και τη Ρωσία για τη σύναψη ειρήνης. Η Αυστρία κηρύσσει τον πόλεμο στην Τουρκία, στην προσπάθειά της να εκμεταλλευτεί τη δεινή της θέση, και τα αυστριακά στρατεύματα καταλαμβάνουν περιοχές της Βλαχίας και φτάνουν μέχρι τη Νότια Σερβία.

Τουρκική αντεπίθεση έχει ως αποτέλεσμα την ανακατάληψη της Νις και του Βιδινίου αλλά και μέρους της Κριμαίας.

1738 Οι Ρώσοι καταλαμβάνουν το Ιάσιο, ενώ οι Τούρκοι πολιορκούν το Βελιγράδι.

1739 Οι Γάλλοι μεσολαβούν ανάμεσα στους Τούρκους από τη μια πλευρά και τους Ρώσους και τους Αυστριακούς από την άλλη και επιτυγχάνουν κατάπαυση του πυρός. Οι Αυστριακοί παραδίδουν το Βελιγράδι.

18 και 23 Σεπτεμβρίου: Υπογράφεται η διπλή Συνθήκη του Βελιγραδίου. Με αυτή ανατρέπονται οι όροι της Συνθήκης του Πασάροβιτς αλλά και ορισμένοι της Συνθήκης του Κάρλοβιτς. Σύμφωνα με τους όρους της, η Αυστρία παραιτείται από την κυριαρχία της στις περιοχές που βρίσκονται στη δεξιά όχθη του ποταμού Σαύου και του ποταμού Δούναβη (τις είχε αποκτήσει το 1718), ενώ η Ρωσία αποδέχεται να κατεδαφίσει τα φρούρια του Αζόφ, να μην οικοδομήσει φρούριο στο Ταϊγάνιο και να μη διατηρεί στόλο στον Εύξεινο Πόντο και την Αζοφική Θάλασσα.

1741 Ο Ιωάννης Καλλιμάχης τοποθετείται στη θέση του μεγάλου δραγουμάνου της Υψηλής Πύλης.

1742 Ο Νικόλαος Γλυκής ο Νεότερος ([;]-1788) επαναλειτουργεί το τυπογραφείο του παππού του στη Βενετία, το οποίο οδηγεί σε νέα ακμή (320 περίπου εκδόσεις).

Ιδρύεται η Μαρουτσαία Σχολή στα Ιωάννινα.

1743 Ο Ιωάννης Μαυροκορδάτος γίνεται ηγεμόνας της Μολδαβίας.

1744 Ο Κωνσταντίνος Μαυροκορδάτος γίνεται ηγεμόνας της Βλαχίας.

1747 Ο Γρηγόριος Γκίκας γίνεται ηγεμόνας της Μολδαβίας.

1748 Ο Κωνσταντίνος Μαυροκορδάτος γίνεται ηγεμόνας της Μολδαβίας.

Γεννιέται ο Αδαμάντιος Κοραής. Πεθαίνει το 1833.

1750 Ανταρσία του αρματολού Χρήστου Μηλιώνη ή Μπλιώνη στη Δυτική Στερεά Ελλάδα. Τα ανδραγαθήματά του εμπνέουν τη λαϊκή μούσα και το ομώνυμο διήγημα του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη.

Ο Ματθαίος Γρηγορίου Γκίκας διορίζεται μεγάλος δραγουμάνος της Υψηλής Πύλης.

Ο Ιωάννης Ντέκας ιδρύει σχολή στην Αθήνα, η οποία λειτουργεί μέχρι την Ελληνική

Επανάσταση με φροντίδα των μονών Πετράκη και Πεντέλης.

Γεννιέται στις Μηλιές του Πηλίου ο κληρικός και εκπρόσωπος του Νεοελληνικού Διαφωτισμού Δανιήλ Φιλιππίδης. Πεθαίνει στο Μπλάτζι της Βεσσαραβίας το 1832.

Ο κληρικός Θεόκλητος Πολυειδής εκδίδει τον «Αγαθάγγελο», ένα χρησιμολογικό κείμενο που τα κατοπινά χρόνια ασκεί πολύ μεγάλη επίδραση. Ο «Αγαθάγγελος», έργο προπαγάνδας, προσπαθεί να εμπνεύσει στον ελληνικό λαό την πίστη ότι το ξανθό γένος των Ρώσων θα φέρει την πολυπόθητη ελευθερία.

1752 Εκδηλώνεται σεισμός στην Κεφαλλονιά.

Ο Ιωάννης Καλλιμάχης διορίζεται μεγάλος δραγουμάνος της Υψηλής Πύλης.

Γεννιέται ο Λάμπρος Κατσώνης.

1753 Ο Κύριλλος Ε΄ ιδρύει την Αθωνιάδα Σχολή. Ο Ευγένιος Βούλγαρης τοποθετείται στη θέση του διευθυντή.

Ο Ματθαίος Γκίκας γίνεται ηγεμόνας της Μολδαβίας.

1754 Αποτυχημένη προσπάθεια του πασά των Ιωαννίνων Μουσταφά εναντίον του Σουλίου.

Εκδηλώνεται το κίνημα των Κολλυβάδων με πνευματικό ηγέτη τον Νικόδημο τον Αγιορείτη. Οι Κολλυβάδες είναι μοναχοί του Αγίου Όρους οι οποίοι ισχυρίζονται ότι είναι μη κανονικές η τέλεση μνημόσυνων και η προσφορά κολλύβων την Κυριακή. Η «Έρις των Κολλυβάδων» επιβιώνει μέχρι τα μέσα του 19ου αιώνα, με κυριότερους εκπροσώπους τον Νικόδημο τον Αγιορείτη, τον Αθανάσιο τον Πάριο και τον Μακάριο Νοταρά.

1756 Ο Κωνσταντίνος Μαυροκορδάτος είναι για τέταρτη φορά ηγεμόνας της Βλαχίας.

1757 Γεννιέται ο Ρήγας Βελεστινλής.

Ο Σκαρλάτος Γκίκας γίνεται ηγεμόνας της Μολδαβίας.

1758 Εμφάνιση κρουσμάτων πανώλης στην πόλη της Θεσσαλονίκης.

Ο Γρηγόριος Αλεξάνδρου Γκίκας διορίζεται μεγάλος δραγουμάνος της Υψηλής Πύλης, ο Σκαρλάτος Γκίκας γίνεται ηγεμόνας της Βλαχίας, ενώ ο Ιωάννης Καλλιμάχης ηγεμόνας της Μολδαβίας.

Γεννιέται στις Μηλιές του Πηλίου ο κληρικός και δάσκαλος του Γένους Άνθιμος Γαζής.

Ιδρύει το περιοδικό «Λόγιος Ερμής» το 1811, και το 1816 τη «Φιλόμουσο Εταιρεία». Πεθαίνει στη Σύρο το 1828.

Γεννιέται στις Μηλιές του Πηλίου ο κληρικός και λόγιος Γρηγόριος Κωνσταντάς. Γράφει σε συνεργασία με τον Δανιήλ Φιλιππίδη τη «Νεωτερική Γεωγραφία» (1791). Πεθαίνει το 1844.

1759 Τρίτη εκστρατεία των Τούρκων εναντίον του Σουλίου.

Ο αρματολός των Αγράφων Μπουκουβάλας νικά τον Βελή μπέη.

Ο Κοσμάς ο Αιτωλός μεταβαίνει στο Άγιον Όρος.

1760 Γεννιέται στα Άνω Σουδενά του Ζαγορίου ο Νεόφυτος Δούκας, διδάσκαλος του Γένους.

Δρα στη Βιέννη και το Βουκουρέστι. Μετά την ανεξαρτησία ασκεί κριτική στα εκκλησιαστικά πράγματα της εποχής προκαλώντας αντιδράσεις. Πεθαίνει στην Αθήνα το 1845.

Ιδρύονται σχολείο στην Τρίπολη και η Παλαμαία Σχολή στο Μεσολόγγι.

Αρχίζει τις περιοδείες του ο Κοσμάς ο Αιτωλός.

1761 Ο Γρηγόριος Καλλιμάχης γίνεται ηγεμόνας της Μολδαβίας και ο Κωνσταντίνος Μαυροκορδάτος ηγεμόνας της Βλαχίας για πέμπτη φορά.

1762 Η Αικατερίνη Β΄ η Μεγάλη γίνεται αυτοκράτειρα των Ρώσων.

Τέταρτη στη σειρά εκστρατεία των Τούρκων εναντίον του Σουλίου.

1763 Τα ρωσικά στρατεύματα εισβάλλουν στην Πολωνία και μέσα σε ένα χρόνο ολοκληρώνουν την κατάληψη της χώρας. Έντονη διαμαρτυρία του σουλτάνου Μουσταφά Γ΄ προς τη Ρωσία.

1764 Ο Γρηγόριος Γκίκας γίνεται για πέμπτη φορά ηγεμόνας της Μολδαβίας, ενώ ο Γεώργιος Σκαρλάτου Καρατζάς διορίζεται στη θέση του μεγάλου δραγουμάνου της Υψηλής Πύλης.

Ανεγείρεται στη Δημητσάνα διδασκαλείο.

1765 Ιδρύεται σχολή στο Ναύπλιο.

1766 Η Αικατερίνη Β΄ αποστέλλει στην Ελλάδα τον Γεώργιο Παπάζογλου ή Παπάζωλην, Έλληνα λοχαγό του ρωσικού στρατού, για να οργανώσει επαναστατικό κίνημα. Αυτός επικοινωνεί με κληρικούς και προκρίτους αλλά και αρματολούς στην Ήπειρο, την Ακαρνανία και ιδιαίτερα στη Μεσσηνία και τη Μάνη. Οι Έλληνες υπόσχονται ότι θα επαναστατήσουν εναντίον των Τούρκων, εφόσον οι Ρώσοι στείλουν στρατιωτικές δυνάμεις.

Ο Ευγένιος Βούλγαρης μεταφράζει τον «Μέμνονα» του Βολταίρου.

1767 Ο Γρηγόριος Καλλιμάχης γίνεται για δεύτερη φορά ηγεμόνας της Μολδαβίας.

Γεννιέται στα Ιωάννινα ο Αθανάσιος Ψαλλίδας, λόγιος και σημαντικός εκπρόσωπος του Νεοελληνικού Διαφωτισμού. Είναι οπαδός της δημόδους γλώσσας και εισάγει τη διδασκαλία των μαθηματικών, της πειραματικής φυσικής και της λατινικής γλώσσας στην Καπλάνειο Σχολή, στην οποία είναι διευθυντής. Πεθαίνει στη Λευκάδα το 1829.

1768 Πολωνοί πατριώτες καταφεύγουν σε τουρκικό έδαφος για να αποφύγουν τη σύλληψή τους από τους Ρώσους. Εντούτοις, οι Ρώσοι εισβάλλουν στην ουδέτερη Τουρκία, συλλαμβάνουν τους Πολωνούς και τους εκτελούν. Παρά την προσπάθεια του Μουσταφά Γ΄ να αποφύγει τη σύγκρουση, η αδιαλλαξία της Αικατερίνης Β΄ τον αναγκάζει να κηρύξει τον πόλεμο στους Ρώσους (Οκτώβριος).

Ο Ταχίρ πασάς των Ιωαννίνων εκστρατεύει ανεπιτυχώς εναντίον του Σουλίου.

Ο Νικόλαος Κωνσταντίνου Σούτσος αναδεικνύεται μεγάλος δραγουμάνος της Υψηλής Πύλης και ο Γρηγόριος Γκίκας γίνεται για τρίτη φορά ηγεμόνας της Βλαχίας.

Ο Ευγένιος Βούλγαρης εισάγει το νεολογισμό «ανεξιθρησκία».

1769 Οι Ρώσοι καταλαμβάνουν το Χοτίν της Βεσσαραβίας.

Πεθαίνει ο αρματολός Μπουκουβάλας.

1770 Στη διάρκεια του Ρωσοτουρκικού Πολέμου (1768-1774) η άφιξη μικρής ναυτικής μοίρας στις ελληνικές θάλασσες υπό τους αδερφούς Ορλόφ αναπτερώνει το επαναστατικό φρόνημα των υποδούλων. Επανάσταση εκδηλώνεται στην Πελοπόννησο, στη Στερεά Ελλάδα, στον Όλυμπο, στην Κρήτη και σε νησιά του Αιγαίου.

28 Φεβρουαρίου: Ο Θ. Ορλόφ, επικεφαλής ρωσικού στολίσκου, καταπλέει στην περιοχή της Μάνης με σκοπό να προκαλέσει εξέγερση των Μανιατών. Λίγο αργότερα οι επαναστάτες καταλαμβάνουν το Μυστρά.

Στο λιμάνι του Τσεσμέ (απέναντι στη Χίο) καταστρέφεται ο τουρκικός στόλος από τα επανδρωμένα και με Έλληνες ρωσικά πλοία (Ιούλιος 1770), σε άλλες όμως περιοχές οι εξεγέρσεις αποτυγχάνουν, παρά τις αρχικές νίκες, και οι πληθυσμοί, κυρίως στην Πελοπόννησο και στην Κρήτη, διώκονται.

Γεννιέται κάτω από ένα δέντρο στο Ραμοβούνι της Μεσσηνίας, όπου είχε καταφύγει η οικογένειά του κυνηγημένη από τους Τούρκους, ο Θεοδωράκης, γιος του Κωνσταντή Κολοκοτρώνη (3 Απριλίου).

1771 Οι Ρώσοι καταλαμβάνουν την Κριμαία και όλες τις περιοχές μέχρι το Δούναβη.

Ο Τζανετάκης Κουτήφαρης γίνεται πρώτος μπέης της Μάνης.

Γεννιέται στα Κύθηρα ο ηπειρώτικης καταγωγής γιατρός, ποιητής και λόγιος Ιωάννης Βηλαράς. Υποστηρίζει τη δημοτική γλώσσα και την κατάργηση της ιστορικής ορθογραφίας (η ρομέικη γλώσσα, 1814). Είναι πρόδρομος της νεοελληνικής ποίησης. Πεθαίνει το 1823 στο Τσεπέλοβο.

Ο Αθανάσιος ο Πάριος αναλαμβάνει τη διεύθυνση της Αθωνιάδας Σχολής.

Ο Αδαμάντιος Κοραής φτάνει στο Άμστερνταμ.

1772-1773 Αποτυχίες των Ρώσων στη Μολδαβία.

Νέα αποτυχημένη εκστρατεία των Τουρκαλβανών εναντίον του Σουλίου.

Γεννιέται στην Καστοριά ο Αθανάσιος Χριστόπουλος, νομομαθής και λυρικός ποιητής. Είναι υπερασπιστής της ομιλούμενης και χαρακτηριστικό είναι το ποιητικό του έργο «Νέος Ανακρέων». Το 1811 εκδίδει την ποιητική συλλογή «Λυρικά». Πεθαίνει στο Βουκουρέστι το 1847.

1774 Το τέλος του Ρωσοτουρκικού Πολέμου σφραγίζεται με τη Συνθήκη του Κιουτσούκ-Καϊναρτζή, με το άρθρο 7 της οποίας η Ρωσία αναγνωρίζεται ως προστάτιδα των χριστιανών υπηκόων της Πύλης και της δίνεται το δικαίωμα να παρεμβαίνει στα εσωτερικά της Τουρκίας, εάν κρίνει ότι παραβιάζονται τα δικαιώματα των χριστιανών. Με άλλα άρθρα χορηγούνται στους Έλληνες αμνηστία και το δικαίωμα να τελούν ελεύθερα τη λατρεία τους, καθώς και κάποια άλλα προνόμια.

[Η δυνατότητα ελεύθερης ναυσιπλοίας στη Μαύρη Θάλασσα υπό ρωσική σημαία κατοχυρώνεται το 1779 με μια άλλη συνθήκη (Αϊναλή Καβάκ.) Με άλλα άρθρα της συνθήκης η Κριμαία θα δίνει φόρο υποτέλειας στη Ρωσία. Το Αζόφ περιέρχεται επίσης στη Ρωσία, ενώ οι Παραδουνάβιες Ηγεμονίες διατηρούν το καθεστώς αυτονομίας.

Ο Αλέξανδρος Υψηλάντης γίνεται ηγεμόνας της Βλαχίας και ο Αλέξανδρος Γκίκας ηγεμόνας της Μολδαβίας. Ο Κωνσταντίνος Δημητρίου Μουρούζης διορίζεται μεγάλος δραγουμάνος της Υψηλής Πύλης.

1775 Ο Κοσμάς ο Αιτωλός περιοδεύει στα νησιά του Αιγαίου, στη Μακεδονία και στην Ήπειρο.

1776 31 *Ιανουαρίου*: Γεννιέται στην Κέρκυρα ο Ιωάννης Καποδίστριας, γιος του Αντωνίου και της Αδαμαντίνης -το γένος Γονέμη-, μία από τις μεγαλύτερες μορφές της Ευρώπης, διπλωμάτης και πολιτικός, πρώτος κυβερνήτης της Ελλάδας και θεμελιωτής του νεότερου Ελληνικού Κράτους.

Το Οικουμενικό Πατριαρχείο με εγκύκλιό του καταδικάζει το έργο του Βολταίρου.

Γεννιέται στη Χίο ο Νεόφυτος Βάμβας, κληρικός και λόγιος, εκπρόσωπος του Νεοελληνικού Διαφωτισμού. Σπουδάζει στο Παρίσι όπου συνδέεται με τον Κοραή. Το 1837 εκλέγεται καθηγητής της φιλοσοφίας στο νεοσύστατο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Τον απασχολούν φιλολογικά και ανθρωπιστικά ζητήματα. Το 1833 συγκρούεται με τον Κωνσταντίνο Οικονόμο (τον εξ Οικονόμων), όταν, με προτροπή προτεσταντών, μεταφράζει τη Βίβλο στην καθαρεύουσα. Πεθαίνει στην Αθήνα το 1855.

1777 8 *Ιουνίου*: Ολοκληρώνεται η τείχιση της Αθήνας που είχε ξεκινήσει στις 20 Φεβρουαρίου της ίδιας χρονιάς. Αυτό το τείχος έμεινε στην ιστορία ως το τείχος του Χατζή Αλή Χασεκί, από το όνομα του Οθωμανού διοικητή της πόλης, που έδωσε την εντολή για την κατασκευή του, προκειμένου να προστατέψει την Αθήνα από τις επιδρομές ληστών.

Ο Νικόλαος Καρατζάς τοποθετείται στη θέση του μεγάλου δραγουμάνου της Πύλης, ενώ ο Κωνσταντίνος Μουρούζης γίνεται ηγεμόνας της Μολδαβίας.

Ο Ιωάννης Πρίγκος, έμπορος από τη Ζαγορά του Πηλίου (1725-1789), ιδρύει στη γενέτειρά του σχολείο και βιβλιοθήκη (Ελληνομουσείον).

Ο Κοσμάς ο Αιτωλός περιοδεύει στα Ιόνια Νησιά, στην Ήπειρο και στην Αλβανία.

Γεννιέται στη Λάρισα ο Κωνσταντίνος Κούμας (πεθαίνει το 1836).

1779 Η δυνατότητα των Ελλήνων να κινούνται ελεύθερα στη Μαύρη Θάλασσα, με πλοία υπό ρωσική σημαία, κατοχυρώνεται με τη Συνθήκη του Αϊναλή Καβάκ, η οποία υπογράφεται ανάμεσα στην Τουρκία και την Οθωμανική Αυτοκρατορία (10 Μαρτίου).

Ο Ιώσηπος Μοισιόδακας εκδίδει το έργο του «Πραγματεία περί Παίδων Αγωγής».

24 *Αυγούστου*: Εκτελείται με απαγχονισμό ο Κοσμάς ο Αιτωλός.

1780 Συστηματική διδασκαλία των φυσικών επιστημών στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες.

Γεννιέται στην Τσαρίτσανη ο Κωνσταντίνος Οικονόμος (ο εξ Οικονόμων), λόγιος και κληρικός. Εγκαθίσταται στη Ρωσία. Οπαδός αρχικά του Κοραή και του Διαφωτισμού, αργότερα υιοθετεί πιο συντηρητικές απόψεις. Το 1832 επιστρέφει στην Ελλάδα. Συγκρούεται με τον Θεόκλητο Φαρμακίδη επειδή είναι αντίθετος με την άποψη που διατύπωσε ο τελευταίος για την απόσχιση της εκκλησίας της Ελλάδας από το Οικουμενικό Πατριαρχείο (ο Οικονόμος είναι εναντίον της απόσχισης). Γράφει θεολογικές και φιλολογικές μελέτες.

Πεθαίνει στην Αθήνα το 1857.

1782 Ο Αδαμάντιος Κοραής πηγαίνει στο Μονπελιέ της Γαλλίας για να σπουδάσει ιατρική.

Ο Μιχαήλ Σούτσος διορίζεται μεγάλος δραγουμάνος της Πύλης.

Ο Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος γίνεται ηγεμόνας της Μολδαβίας και ο Νικόλαος Καρατζάς ηγεμόνας της Βλαχίας.

1783 Ο Καταρτζής αρχίζει να γράφει στη δημοτική.

Ο Αδαμάντιος Κοραής κυκλοφορεί την «Κατήχηση», έργο στο οποίο είναι φανερή η επίδραση του Μοισιόδακα και του ολλανδικού φιλελευθερισμού.

Ο Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος διορίζεται μεγάλος δραγουμάνος της Πύλης και ο Μιχαήλ

Σούτσος γίνεται ηγεμόνας της Βλαχίας.

1784 Γεννιέται στην Άνδρο ο Θεόφιλος Καΐρης (†1853) και ο Θεόκλητος Φαρμακίδης στο Νεμπεγλέρ της Θεσσαλίας. Ο Φαρμακίδης, λόγιος και κληρικός, διευθυντής του περιοδικού Λόγιος Ερμής στη Βιέννη (1816-1819), εκδίδει τον Αύγουστο του 1821 στην Καλαμάτα την εφημερίδα «Ελληνική Σάλπιγξ». Στη συνέχεια γίνεται αρχισυντάκτης της «Γενικής Εφημερίδος της Ελλάδος» (1825). Μετά την απελευθέρωση εισηγείται την ανακήρυξη του αυτοκέφαλου της ελλαδικής εκκλησίας (1833) και διατελεί πρώτος γραμματέας της συνόδου της. Πεθαίνει στην Αθήνα το 1860.

1785 Ο Αλέξανδρος Καλλιμάχης διορίζεται μεγάλος δραγουμάνος της Πύλης.

1786 Ο Νικόλαος Μαυρογένης γίνεται ηγεμόνας της Βλαχίας και ο Αλέξανδρος Υψηλάντης ηγεμόνας της Μολδαβίας.

Ο Χριστόδουλος Παμπλέκης (1733-1793) εκδίδει το έργο του «Περί Φιλοσόφου, Φιλοσοφίας, Φυσικών κ.λπ.». Γι' αυτό το βιβλίο αλλά και για το «Ακολουθία Ετεροφθάλμου και Αντιχρίστου Χριστοδούλου» ο Παμπλέκης αφορίζεται από την εκκλησία (1793). Ο ίδιος πεθαίνει αμετανόητος και οι οπαδοί του ανεγείρουν μνημείο σε ένα δημόσιο κήπο της Λειψίας.

Το πατριαρχείο καταδικάζει το κίνημα των κολλυβάδων και τον ηγέτη του Αθανάσιο Πάριο.

1787 Αρχίζει Ρωσοτουρκικός Πόλεμος. Ο Λάμπρος Κατσώνης ξεκινά τη δράση του στο πλαίσιο των επιχειρήσεων του Ρωσοτουρκικού Πολέμου. Ο Αλή ο Τεπενελής γίνεται πασάς των Ιωαννίνων.

1788 2 Ιανουαρίου: Γεννιέται στα Ιωάννινα ο Γεώργιος, γιος του Ιωάννη και της Μπαλασώς Σταύρου, πρώτος διοικητής αργότερα της Εθνικής Τράπεζας για 27 συνεχή έτη.

Ο Κοραής εγκαθίσταται στο Παρίσι και ο Ρήγας Βελεστινλής στο Βουκουρέστι.

Ο Κωνσταντίνος Ράλλης διορίζεται μεγάλος δραγουμάνος της Πύλης. Σε σύντομο χρονικό διάστημα αντικαθίσταται από τον Μανουήλ Καρατζά.

1789 Πρώτες συγκρούσεις του Αλή πασά με τους Σουλιώτες.

Απρίλιος: Ο Λάμπρος Κατσώνης μεταφέρει τη δράση του από το Ιόνιο στο Αιγαίο και χρησιμοποιεί την Κέα ως ορμητήριό του.

1790 Ιδρύεται σχολείο στο Άργος.

Ο Ρήγας τυπώνει το έργο του «Φυσικής Απάνθισμα» και λίγο μετά το «Σχολείο των Ντελικάτων Εραστών».

Μάιος: Ήττα του Λάμπρου Κατσώνη από τον τουρκικό στόλο κοντά στην Άνδρο. («Αν σ' αρέσει μπάμπια Λάμπρο ξαναπέρνα από την Άνδρο», λαϊκό δίστιχο εποχής.)

Ο Νικόλαος Μαυρογένης διορίζεται ηγεμόνας της Βλαχίας.

Εκδίδεται στη Βιέννη από τους αδερφούς Πουλίου η «Εφημερίς».

Ιδρύεται σχολείο στη Στεμνίτσα της Αρκαδίας.

1791 Ο Γρηγόριος Κωνσταντάς και ο Δανιήλ Φιλιππίδης (Δημητριάς) κυκλοφορούν τη «Νεωτερική Γεωγραφία».

Ο Καταρτζής απαρνείται τη δημοτική και αρχίζει να γράφει «κατά το ύφος των σπουδαίων».

Ο Μιχαήλ Σούτσος γίνεται ηγεμόνας της Βλαχίας.

Ο Λάμπρος Κατσώνης αναστέλλει τη δράση του στο Αιγαίο.

Η «Εφημερίς», λίγο πριν διακοπεί η έκδοσή της, δημοσιεύει τη Γαλλική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Ανεβαίνει στο θέατρο «Σαν Τζιάκομο» της Κέρκυρας το έργο του Κερκυραίου Στέφανου Πογιάγου (στα ιταλικά) «Οι Μπερδεμένοι Εραστές ή ο Άσχημος Τυχερός», η παλαιότερη γνωστή όπερα Έλληνα δημιουργού.

1792 9 Ιανουαρίου: Με τη ρωσοτουρκική Συνθήκη του Ιασίου τερματίζεται ο πόλεμος μεταξύ των δύο χωρών. Με το πρώτο άρθρο παρέχεται αμνηστία σε όσους έχουν εκδηλωθεί υπέρ του ενός ή του άλλου από τους εμπόλεμους, ενώ με το τρίτο καθορίζεται ο ποταμός Δνεϊστερος ως το φυσικό σύνορο ανάμεσα στις δύο χώρες. Τέλος, το όγδοο άρθρο της συνθήκης προβλέπει την απελευθέρωση όλων των χριστιανών που ήταν αιχμάλωτοι των Τούρκων και γίνεται μνεία στους Πελοποννήσιους και σε όσους ζουν στα νησιά του Αιγαίου. Ιδρύεται γυμνάσιο στη Χίο.

Μάιος: Αποτυχημένη απόπειρα του Αλή πασά εναντίον του Σουλίου.

Ο Λάμπρος Κατσώνης ξαναρχίζει την ανεξάρτητη αυτή τη φορά δράση του, κάνοντας επιδρομές στο Αιγαίο με ορμητήριο τη Μάνη. Ηττάται από τους Τούρκους και καταφεύγει στην Ιθάκη.

Ο Αλέξανδρος Μουρούζης διορίζεται ηγεμόνας της Μολδαβίας.

Γεννιέται στη Ζάκυνθο ο ποιητής Ανδρέας Κάλβος (†Λονδίνο 1869).

1793 Νέα καταδίκη του Βολταίρου από το πατριαρχείο.

Ο Μιχαήλ Σούτσος γίνεται ηγεμόνας της Μολδαβίας και ο Αλέξανδρος Μουρούζης ηγεμόνας της Βλαχίας.

1794 Ο Ρήγας Βελεστινλής επισκέπτεται την Τεργέστη και έρχεται σε επαφή με ομογενείς.

Ο Γεράσιμος Γ΄ ανεβαίνει στον πατριαρχικό θρόνο της Κωνσταντινούπολης.

Ο Λάμπρος Κατσώνης εγκαταλείπει τα Ιόνια Νησιά και καταφεύγει στη Μεσημβρινή Ρωσία όπου και ιδιωτεύει.

Αρχίζει στη Βιέννη η λειτουργία του τυπογραφείου του Γεώργιου Βενδότη, το οποίο κλείνει το 1806.

Γεννιέται ο Αντώνιος Μάτεσης, Ζακυνθινός λόγιος, ποιητής και θεατρικός συγγραφέας.

Αυτός, ο Διονύσιος Ταγιαπέρας και ο Σπυρίδων Τρικούπης ανήκουν τα πρώτα είκοσι χρόνια του 19ου αιώνα στον κύκλο του Σολωμού. Πιο σημαντικό έργο του είναι «ο Βασιλικός», το οποίο ο ίδιος ο Μάτεσης χαρακτηρίζει «ιστορική μυθιστοριογραφία δραματικώς παρισταμένη». Ο Μάτεσης πεθαίνει το 1875.

1795 26 Οκτωβρίου: Γεννιέται στην Κέρκυρα ο Νικόλαος Χαλκιόπουλος Μάντζαρος (†

Κέρκυρα, 31 Μαρτίου του 1871), συνθέτης και δάσκαλος μουσικής, πρώτος εκπρόσωπος της έντεχνης νεοελληνικής μουσικής και συνθέτης του ελληνικού εθνικού ύμνου.

Ο Ρήγας Βελεστινλής συνεχίζει τις επαφές του με όσους ζουν στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες και μινεί στις επαναστατικές ιδέες του ομογενείς.

Ο Αλέξανδρος Καλλιμάχης διορίζεται ηγεμόνας της Μολδαβίας.

Ο Δημήτριος Γουζέλης, από τη Ζάκυνθο, εκδίδει την κωμωδία του ο «Χάσης», η οποία θεωρείται ένα από τα πιο σπουδαία έργα του νεοελληνικού θεάτρου.

1796 Εκδηλώνονται στασιαστικές κινήσεις προεστών από τη Μάνη και την υπόλοιπη Πελοπόννησο, την ίδια στιγμή που οι Γάλλοι προσπαθούν να αυξήσουν την επιρροή τους στους Έλληνες.

Ο Αλέξανδρος Υψηλάντης διορίζεται ηγεμόνας της Βλαχίας.

Ο Κοραΐς μεταφράζει το έργο του Μπεκαρία «Περί Αδικημάτων και Ποινών», το οποίο κυκλοφορεί το 1802.

Αύγουστος: Ο Ρήγας Βελεστινλής επισκέπτεται τη Βιέννη, όπου μινεί στις επαναστατικές ιδέες του ομογενείς εμπόρους και σπουδαστές.

Εκδίδεται το «Κυριακοδρόμιο» του Νικηφόρου Θεοτόκη.

1797 19 Απριλίου: Ο Γρηγόριος Ε΄, κατά κόσμον Γεώργιος Αγγελόπουλος, ο οποίος γεννήθηκε στη Δημητσάνα το 1745 και πέθανε στην Κωνσταντινούπολη το 1821, ανεβαίνει στον πατριαρχικό θρόνο της Κωνσταντινούπολης.

27 Ιουνίου: Οι δημοκρατικοί Γάλλοι καταλαμβάνουν τα Επτάνησα. Από τις 12 Μαΐου η Γαληνότατη Ενετική Δημοκρατία δεν υφίσταται πλέον.

Αύγουστος: Αποστολή του Δήμου Στεφανόπολι -γόνου μανιάτικης οικογένειας που έχει εγκατασταθεί στο Αιάκειο της Κορσικής- στη Μάνη, με μυστικές οδηγίες του Ναπολέοντα, με σκοπό να εκτιμήσει την κατάσταση που επικρατεί στην Ελλάδα.

Οκτώβριος: Ο Ρήγας Βελεστινλής εκδίδει το «Επαναστατικό Μανιφέστο». Κυκλοφορούν ο «Ηθικός Τρίπους», επίσης του Ρήγα, καθώς και η «Χάρτα» του.

17 Οκτωβρίου: Υπογράφεται μεταξύ Γαλλίας και Αυστρίας η Συνθήκη του Κάμπο Φόρμιο με την οποία καταλύεται η Βενετική Δημοκρατία και τα Επτάνησα περιέρχονται στους Γάλλους.

Νοέμβριος: Ο Ρήγας Βελεστινλής και ο Χριστόφορος Περραιβός επισκέπτονται για δεύτερη φορά την Τεργέστη.

13 Δεκεμβρίου: Συλλαμβάνεται ο Ρήγας από τις αυστριακές Αρχές στην Τεργέστη, ενώ διακόπτεται η έκδοση της «Εφημερίδος» της Βιέννης διότι με αυτή συνεργάζεται ο Ρήγας.

Ο Κωνσταντίνος Χαντζερής διορίζεται ηγεμόνας της Βλαχίας.

Ανασύσταση του Πατριαρχικού Τυπογραφείου της Κωνσταντινούπολης.

Γεννιέται ο Ιωάννης Μακρυγιάννης (†1863).

1798 8 Απριλίου: Γεννιέται στη Ζάκυνθο ο εθνικός μας ποιητής Διονύσιος Σολωμός (†

Κέρκυρα 1857), ο μετέπειτα ιδρυτής της Επτανησιακής Σχολής. *13 Ιουνίου:* Οι Οθωμανοί Τούρκοι εκτελούν τον Ρήγα Βελεστινλή και τους συντρόφους του στον πύργο Νεμπόισα έξω από το Βελιγράδι. Στα χέρια των Τούρκων τούς παραδίδουν οι Αυστριακοί.

Ιούλιος: Η Ρωσία και η Τουρκία συνάπτουν συμμαχία και αποφασίζουν κοινή δράση του στόλου τους εναντίον των Γάλλων στη Μεσόγειο.

Οκτώβριος: Οι Ρώσοι και οι Τούρκοι καταλαμβάνουν τα Κύθηρα και τη Ζάκυνθο και λίγες μέρες αργότερα την Κεφαλλονιά και την Ιθάκη.

Νοέμβριος: Οι Ρώσοι και οι Τούρκοι καταλαμβάνουν από κοινού τη Λευκάδα.

Ο Αλή πασάς επεκτείνει την κυριαρχία του προσαρτώντας τα πασαλίκια της Έδεσσας και της Νάουσας.

Έντονες ιδεολογικές διαμάχες ανάμεσα στο πατριαρχείο και τους Έλληνες διαφωτιστές: το Πατριαρχείο εκδίδει την «Πατρική Διδασκαλία» και τη «Χριστιανική Απολογία» του Αθανάσιου του Πάριου, ενώ ο Αδαμάντιος Κοραΐς απαντά με την «Αδελφική Διδασκαλία».

Εγκύκλιος του Γρηγορίου Ε΄ εναντίον της γαλλικής παιδείας.

Γεννιέται ο Σκαρλάτος Βυζάντιος, σημαντικός λεξικογράφος και ιστορικός (†1878).

1799 5 Μαρτίου: Οι Ρώσοι και οι Τούρκοι καταλαμβάνουν από κοινού την Κέρκυρα.

Ο Κωνσταντίνος Υψηλάντης διορίζεται ηγεμόνας της Μολδαβίας, ενώ ο Αλέξανδρος Μουρούζης γίνεται ηγεμόνας της Βλαχίας.

6 Μαΐου: Δημοσιεύεται κοινή διακήρυξη του Ρώσου ναυάρχου Ουσάκωφ και του Τούρκου ομολόγου του Καδής μπέη. Με αυτή ανακοινώνεται ότι τα Ιόνια Νησιά θα αποτελέσουν ενιαίο και ανεξάρτητο κράτος με πρωτεύουσα την Κέρκυρα, που θα διοικείται από εκλεγμένη 14μελή Γερουσία (στις εκλογές θα συμμετέχουν οι αριστοκράτες και υπό προϋποθέσεις οι αστοί).

Ιδρύεται το πρώτο ελληνικό σχολείο στην Τεργέστη, με πρώτο δάσκαλο τον Ευθύμιο Φίλανδρο.

Ο Κοραΐς κυκλοφορεί τους «Χαρακτήρες Θεοφράστου».

1800 21 Μαρτίου: Υπογράφεται ανάμεσα στη Ρωσία και την Τουρκία η Συνθήκη της Κωνσταντινούπολης με την οποία ιδρύεται η «Πολιτεία των Επτά Ενωμένων Νήσων», το πρώτο ελληνικό κράτος μετά την άλωση. Το νεοσύστατο κράτος θα είναι ανεξάρτητο, με εγγυητή της ανεξαρτησίας του τη Ρωσία, αλλά φόρου υποτελής στο σουλτάνο. Καθορίζεται και το Σύνταγμα, το οποίο ονομάζεται «Βυζαντινό». Σύμφωνα με αυτό η τοπική αριστοκρατία έχει κυρίαρχη θέση.

Ο Κοραΐς κυκλοφορεί το «Άσμα Πολεμιστήριον» και το «Ιπποκράτους, Περί Αέρων, Υδάτων, Τόπων».

Στρατιωτικές επιχειρήσεις του Αλή πασά εναντίον των Σουλιωτών.

Γεννιέται στη Ζάκυνθο ο νομικός και ποιητής Γεώργιος Τερτσέτης (†Αθήνα 1874).

1801 13 Ιανουαρίου: Επίσημη έπαρση στο φρούριο της Κέρκυρας της σημαίας της «Ανεξαρτήτου Επτανήσου Πολιτείας».

Ο Μιχαήλ Σούτσος διορίζεται ηγεμόνας της Βλαχίας και ο Αλέξανδρος Σούτσος ηγεμόνας της Μολδαβίας.

25 Αυγούστου: Αποχωρούν από την Κέρκυρα οι Ρώσοι και οι Τούρκοι. Ο επικεφαλής της τριμελούς «Έκτακτης Επιτροπής της Δημόσιας Ασφάλειας» κόμης Θεοτόκης καλεί τους αστούς και τους αγρότες να εκλέξουν δικούς τους αντιπροσώπους (64 άτομα που συγκροτούν την «Έντιμο Αντιπροσωπεία της πόλεως, των κωμοπόλεων και των χωρίων της Κερκύρας»).

2 Οκτωβρίου: Η «Έντιμος Αντιπροσωπεία» αυτοανακηρύσσεται ο νόμιμος εκπρόσωπος του λαού, αποφασίζει τη σύνταξη νέου Συντάγματος (εγκρίνεται στις 21 Οκτωβρίου) και αναλαμβάνει προσωρινά τη διακυβέρνηση της Επτανήσου Πολιτείας.

Γεννιέται στην Κωνσταντινούπολη ο Κωνσταντίνος Σχινάς, νομικός και πολιτικός. Είναι ο πρώτος πρύτανης του Πανεπιστημίου Αθηνών (1837).

Ο Κοραΐς κυκλοφορεί το «Σάλπισμα Πολεμιστήριον».

Ο Δανιήλ Φιλιππίδης κυκλοφορεί τη μετάφραση της «Λογικής» του Κοντιγιάκ.

1802 6 Μαρτίου: Αποβιβάζεται στην Κέρκυρα αγγλικός στρατός.

Γεννιέται στο Βελβενδό της δυτικής Μακεδονίας ο Σταμάτης Κλεάνθης (†Αθήνα 1862).

Αγωνίζεται στον Ιερό Λόχο και μετά την ήττα στο Δραγατσάνι καταφεύγει στο Βερολίνο όπου σπουδάζει αρχιτεκτονική. Έφτιαξε μαζί με το φίλο του, τον Έντουαρτ Σάουμπερτ, το πρώτο πολεοδομικό σχέδιο της πόλης των Αθηνών (Μάιος 1832-Ιούλιος 1833) το οποίο τελικά δεν εφαρμόστηκε γιατί συνάντησε την αντίδραση των ιδιοκτητών, τα συμφέροντα των οποίων θίγονταν.

Οι τούρκοι διώκουν τους Κολοκοτρωναίους στην Πελοπόννησο. Η Πύλη απαγορεύει την οπλοφορία στον Μοριά.

Νέα αποτυχημένη επίθεση του Αλή πασά εναντίον του Σουλίου.

Ο Αλέξανδρος Σούτσος διορίζεται ηγεμόνας της Βλαχίας, αλλά αντικαθίσταται σχεδόν αμέσως από τον Κωνσταντίνο Υψηλάντη. Ο Αλέξανδρος Μουρούζης γίνεται ηγεμόνας της

Μολδαβίας.

Ο λόρδος Έλγιν με την ανοχή των οθωμανικών Αρχών ληλατεί τον Παρθενώνα και μεταφέρει τα κλοπιμαία στο Λονδίνο.

1803 23 Νοεμβρίου: Οι αντιπρόσωποι των Ιόνιων Νησιών σε ειδική συνέλευση ψηφίζουν νέο Σύνταγμα. Σύμφωνα με αυτό η δημοκρατία είναι «μία και αριστοκρατική», δηλαδή τα Επτάνησα αναγνωρίζονται ως ενιαίο κράτος -όχι πια ομοσπονδιακό- με ολιγαρχική κυβέρνηση. Την εκτελεστική εξουσία ασκεί η Γερουσία. Με το τελευταίο άρθρο επιβάλλεται η χρήση της ελληνικής γλώσσας σε όλους τους τομείς του κράτους.

Οι Σουλιώτες αναγκάζονται να έρθουν σε συμφωνία με τον Αλή πασά. Εγκαταλείπουν το Σούλι και καταφεύγουν στα Ιόνια Νησιά.

Αναβρασμός στην περιοχή της Μάνης οδηγεί στην καθαίρεση από τους Τούρκους του μπέη Κουμουνδουράκη. Νέος μπέης γίνεται ο Αντώνης Γρηγοράκης.

Ο Κοραΐς κυκλοφορεί το έργο του «Memoire sur le Etat Actuel de la Civilisation dans la Grece».

1804 Ο Κοραΐς προτείνει τη λέξη πολιτισμός για την απόδοση του όρου «civilisation».

Πεθαίνει στην Κριμαία ο Λάμπρος Κατσώνης.

Ο Αλή πασάς εκστρατεύει εναντίον των Μποτσαραίων στα χωριά του Ραδοβιζίου και τους διασκορπίζει στο Βάλτο, στα Αγραφα και στα Ιόνια Νησιά.

1805 Ο Αδαμάντιος Κοραΐς αρχίζει να εκδίδει την «Ελληνική Βιβλιοθήκη».

Οι Κολοκοτρωναίοι καταφεύγουν προσωρινά στη Ζάκυνθο.

Εκκαθαριστικές επιχειρήσεις των Τούρκων στη Μεσσηνία.

Εκδίδεται ο «Ρωσσαγγλογάλλος», έργο στο οποίο σατιρίζονται οι Φαναριώτες, οι έμποροι και ο ανώτερος κλήρος.

Ο Αθανάσιος Χριστόπουλος εκδίδει τη «Γραμματική της Αιολοδωρικής».

1806 Εκδίδεται η «Ελληνική Νομαρχία» - Αωνόμου.

Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης καταφεύγει στη Ζάκυνθο.

Ο Σκαρλάτος Καλλιμάχης διορίζεται ηγεμόνας της Μολδαβίας και ο Αλέξανδρος Σούτσος ηγεμόνας της Βλαχίας, αλλά αντικαθίσταται από τον Κωνσταντίνο Υψηλάντη.

Πεθαίνει ο Ευγένιος Βούλγαρης.

15 Δεκεμβρίου: Ψηφίζεται το νέο Σύνταγμα της Επτανήσου Πολιτείας με το οποίο παραγκωνίζεται ο ρόλος της Υψηλής Πύλης. Αυτό το Σύνταγμα δεν ίσχυσε ποτέ.

20 Δεκεμβρίου: Πεθαίνει στη Μόσχα ο εθνικός ευεργέτης και ιδρυτής της ομώνυμης σχολής των Ιωαννίνων Ζώης Καπλάνης (Γραμμένο Ιωαννίνων, 1736).

24 Δεκεμβρίου: Ο ρωσικός στρατός καταλαμβάνει το Βουκουρέστι.

1807 Ρωσοτουρκικές συγκρούσεις με τη συμμετοχή Ελλήνων στο Αιγαίο. Ο Ρώσος Σενιάβιν καταλαμβάνει την Τένεδο, αποτρέποντας τους Τούρκους να κινηθούν προς το Αιγαίο.

Συγχρόνως καλεί τον αρματολό του Ολύμπου, Νικοτσάρα, να συνεργαστεί μαζί του εναντίον των Τούρκων.

7-8 Ιουλίου: Με τη Συνθήκη του Τιλσίτ, που υπογράφεται από τον αυτοκράτορα της Ρωσίας και τον Ναπολέοντα, τα Επτάνησα υπάγονται και πάλι στη γαλλική διοίκηση.

Ο αρματολός του Ολύμπου Νικοτσάρας πεθαίνει καθ' οδόν προς τη Σκιάθο.

Αύγουστος: Ο Κατσαντώνης συλλαμβάνεται και οδηγείται στα Ιωάννινα. Έπειτα από ένα χρόνο εκτελείται.

1 Σεπτεμβρίου: Ο Γάλλος στρατηγός Καίσαρας Μπερτιέ καταλύει το Σύνταγμα της Επτανήσου Πολιτείας του 1803 και μαζί με αυτό την αυτονομία του επτανησιακού κράτους.

Πεθαίνει ο Δημήτριος Καταρτζής.

Ο Αλέξανδρος Χαντζερής διορίζεται ηγεμόνας της Βλαχίας αλλά αντικαθίσταται από τον Σκαρλάτο Καλλιμάχη.

1808 *Απρίλιος:* Ανταρσία του Ευθυμίου Βλαχάβα στη Θεσσαλία και ήττα του από τα στρατεύματα του Αλή πασά στην Καλαμπάκα. Στη συνέχεια καταφεύγει στις Σποράδες.

Μάιος: Ο Ιωάννης Καποδίστριας καλείται να αναλάβει σημαντική θέση στο διπλωματικό σώμα της Ρωσίας. Αναχωρεί από την Κέρκυρα στις 3 Αυγούστου.

Ιδρύεται η «Ιονική Ακαδημία» στην Κέρκυρα.

1809 Αγγλικός στρατός καταλαμβάνει τη Ζάκυνθο και στη συνέχεια την Κεφαλλονιά, την Ιθάκη και τα Κύθηρα.

Ο λόρδος Βύρων φτάνει στα Ιωάννινα.

Ιδρύεται η «Νέα Δημόσια Σχολή» της Σμύρνης.

Ο Ζαλίκογλου κυκλοφορεί το «Λεξικόν της Γαλλικής Γλώσσης».

Ιδρύεται στο Παρίσι η μυστική οργάνωση «Ελληνόγλωσσον Ξενοδοχείον».

1810 *16 Απριλίου:* Αγγλικές δυνάμεις με τις οποίες συμπράττουν και 500 Έλληνες με αρχηγό τον Θεόδωρο Κολοκοτρώνη καταλαμβάνουν τη Λευκάδα.

1811 Ο Αθανάσιος Χριστόπουλος εκδίδει το έργο του «Λυρικά».

Αρχίζει η έκδοση του «Λογίου Ερμής», η οποία θα διακοπεί το 1821.

Γεννιέται στο Ληξούρι ο σατιρικός συγγραφέας Ανδρέας Λασκαράτος (†Αργοστόλι 1901) και στη Θεσσαλονίκη ο αρχιτέκτονας Λύσανδρος Κουταντζόγλου (†Αθήνα 1885).

1812 Λήξη του Ρωσοτουρκικού Πολέμου. Με τη συνθήκη που υπογράφεται οι Παραδονάβιες Ηγεμονίες περνούν πάλι υπό την επικυριαρχία των Οθωμανών (Μάιος).

Ο Ιωάννης Καρατζάς διορίζεται ηγεμόνας της Βλαχίας.

Γεννιέται στην Κέρκυρα ο νομικός, πολιτικός και φιλόσοφος Πέτρος Βράιλας Αρμένης (†Λονδίνο 1884).

1813 Ανεγείρεται στη Ζάκυνθο το «Teatro dei Filopatritii», στο οποίο ανεβαίνουν παραστάσεις κυρίως μελοδραμάτων.

Καταλύεται η γαλλική κυριαρχία στα Επτάνησα, με μόνη εξαίρεση την Κέρκυρα.

Ιδρύεται η Φιλόμουσος Εταιρεία των Αθηνών.

1814 21 Ιουνίου: Την Κέρκυρα καταλαμβάνουν αγγλικά στρατεύματα. *Σεπτέμβριος:* Ιδρύεται στην Οδησό της Ρωσίας από τους Νικόλαο Σκουφά, Εμμανουήλ Ξάνθο και Αθανάσιο Τσακάλωφ η Φιλική Εταιρεία.

Ο Ιωάννης Βηλαράς κυκλοφορεί τη «Ρομέηκη Γλώσσα».

Γεννιέται στη Θήβα ο ζωγράφος της Επανάστασης Γεώργιος Βρυζάκης (†Μόναχο 1878).

1815 5 Νοεμβρίου: Η Αγγλία και η Ρωσία υπογράφουν στο Παρίσι ειδική συνθήκη, σύμφωνα με την οποία τα Επτάνησα τίθενται υπό την προστασία της Αγγλίας με την ονομασία «Ηνωμένοι Πολιτείες των Ιονίων Νήσων».

Ο Ιωάννης Καποδίστριας διορίζεται υπουργός εξωτερικών της Ρωσίας.

Γεννιέται στην Κωνσταντινούπολη ο ιστορικός Κωνσταντίνος Παπαρρηγόπουλος (†Αθήνα 1891).

1816 16 Φεβρουαρίου: Αποβιβάζεται στην Κέρκυρα ο σερ Τόμας Μέτλαντ, πρώτος ύπατος αρμοστής των Ιόνιων Νησιών.

1817 17 Ιανουαρίου: Ο Ιωάννης Καποδίστριας γίνεται Ελβετός πολίτης σε αναγνώριση της συμβολής του στη δημιουργία του ομοσπονδιακού συστήματος της Ελβετίας.

Ο Μιχαήλ Σούτσος διορίζεται μέγας δραγουμάνος της Πύλης.

17 Δεκεμβρίου: Δημοσιεύεται το νέο Σύνταγμα των Ιόνιων Νησιών, το οποίο, παρά την ύπαρξη Γερουσίας και Βουλής, δεν μπορεί να θεωρηθεί φιλελεύθερο, αφού ο Άγγλος αρμοστής διατηρεί το δικαίωμα της αρνησικυρίας. Το Σύνταγμα αυτό ίσχυσε μέχρι την ένωση των Επτανήσων με την Ελλάδα.

1818 Ιούλιος: Πεθαίνει ο Σκουφάς στην Κωνσταντινούπολη.

Η έδρα της Φιλικής Εταιρείας μεταφέρεται στην Κωνσταντινούπολη. Ο Νεόφυτος Βόμβας εκδίδει τα «Στοιχεία της Φιλοσοφικής Ηθικής».

Ανεβαίνει στην Οδησό το έργο του Ν. Πίγκολου «Ο θάνατος του Δημοσθένους».

1819 19 Απριλίου: Οι κάτοικοι της Πάργας, υπό την πίεση του Αλή πασά, αναγκάζονται να εκπατριστούν στα Ιόνια Νησιά.

Ο Ιωάννης Καλλιμάχης διορίζεται μέγας δραγουμάνος της Πύλης.

Ο Μιχαήλ Σούτσος γίνεται ηγεμόνας της Μολδαβίας.

Ο Αθανάσιος Σταγειρίτης εκδίδει στη Βιέννη το περιοδικό «Καλλιόπη».

Ανεβαίνει στο κερκυραϊκό θέατρο «Σαν Τζιάκομο» η μουσικοχορευτική παράσταση «Η παρά Φαίαξιν Άφιξις του Οδυσσέως» - στίχοι του Γεωργίου Ρίκη και μουσική του Στέφανου Πογιάγου.

Ανεβαίνουν στο θέατρο, στην Οδησό, τα έργα του Γ. Λασσάνη.

Πατριαρχική εγκύκλιος απαγορεύει να δίνει κάποιος στα παιδιά του αρχαία ελληνικά ονόματα.

1820 Ιανουάριος: Ο Ιωάννης Καποδίστριας, υπουργός Εξωτερικών της Ρωσίας, αρνείται την ηγεσία της Φιλικής Εταιρείας, την οποία του προσφέρει ο Εμμανουήλ Ξάνθος.

12 Απριλίου: Ο Αλέξανδρος Υψηλάντης αναλαμβάνει «Γενικός Επίτροπος της Ανωτάτης Αρχής της Φιλικής Εταιρείας».

7 Οκτωβρίου: Αποφασίζεται στο Ισμαήλιο (Ιζμαΐλ Ουκρανίας) η επίσπευση της έναρξης της Επανάστασης.

Νοέμβριος: Ο Χουρσίτ Μεχμέτ πασάς αναλαμβάνει τη θέση του Μορά Βαλεσί με έδρα την Τριπολιτσά.

Ο Βενιαμίν ο Λέσβιος εκδίδει το έργο «Μεταφυσική και Φυσική».

Ελληνική Επανάσταση

1821 6 Ιανουαρίου: Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης από τα Επτάνησα αποβιβάζεται στην Καρδαμύλη της Μάνης.

Ιανουάριος: Στη διάσκεψη της Βοστίτσας (Αίγιο) οι πρόκριτοι της Πελοποννήσου διατυπώνουν κάποιες επιφυλάξεις σχετικά με την επιτυχία του επαναστατικού εγχειρήματος, τις βασικές αρχές του οποίου ανέπτυξε ο Παπαφλέσσας.

Αρχίζει στο Λάιμπαχ η ομώνυμη συνδιάσκεψη των αντιπροσώπων των μελών της Ιερής Συμμαχίας και του Ηνωμένου Βασιλείου.

22 Φεβρουαρίου: Ο Αλέξανδρος Υψηλάντης διαβαίνει τον Προύθο, παραπόταμο του Δούναβη και φυσικό σύνορο ανάμεσα στην Οθωμανική Αυτοκρατορία και τη Ρωσία, και φτάνει στο Ιάσιο της Μολδαβίας.

24 Φεβρουαρίου: Ο Αλέξανδρος Υψηλάντης κυκλοφορεί την επαναστατική προκήρυξη «Μάχου υπέρ πίστεως και πατρίδος», με την οποία ζητά από τους Έλληνες της Μολδαβίας και της Βλαχίας να επαναστατήσουν. Η ενέργειά του αυτή σηματοδοτεί και την επίσημη έναρξη της Επανάστασης στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες.

2 Μαρτίου: Ο Μορά Βαλεσί Χουρσίτ πασάς φτάνει στα Ιωάννινα για να αντιμετωπίσει τον Αλή πασά.

3 Μαρτίου: Ο πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Γρηγόριος Ε΄ αφορίζει τον Αλέξανδρο Υψηλάντη και τον Μιχαήλ Σούτσο για την Επανάσταση στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες.

9 Μαρτίου: Ο πατριάρχης Γρηγόριος Ε΄ διατάσσεται από την Οθωμανική Αυτοκρατορία να στείλει στην Πύλη οκτώ αρχιερείς ως ομήρους.

10 Μαρτίου: Ο Αλέξανδρος Υψηλάντης συγκροτεί στο Φώξани τον Ιερό Λόχο, ο οποίος αποτελείται κυρίως από Έλληνες σπουδαστές ευρωπαϊκών πανεπιστημίων και μαθητές του Ελληνικού Σχολείου της Οδησού.

17 Μαρτίου: Έλληνες αγωνιστές υπό τον Σωτήρη Χαλαράμη και τους Πετμεζαίους πολιορκούν τους Πύργους των Καλαβρύτων, που παραδίδονται έπειτα από λίγες μέρες (21 Μαρτίου). Αυτή η ενέργεια αποτελεί την πρώτη επαναστατική πράξη στη νότια Ελλάδα.

21 Μαρτίου: Ενοπλοι Τούρκοι της περιοχής του Ρίου εισβάλλουν στην Πάτρα και καταστρέφουν καταστήματα στην ενορία της Αγίας Τριάδας.

22 Μαρτίου: Οι επαναστάτες μπαίνουν στην Πάτρα. Ο Ι. Παπαδιαμαντόπουλος και ο Ανδρέας Λόντος υψώνουν επαναστατική σημαία (κόκκινη με μαύρο σταυρό στη μέση). Ο Παλαιών Πατρών Γερμανός κατασκευάζει ξύλινο σταυρό, τον οποίο τοποθετεί στην Πλατεία Αγίου Γεωργίου. Στο σταυρό αυτό ορκίζονται οι επαναστάτες.

23 Μαρτίου: Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, ο Παπαφλέσσας και ο Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης απελευθερώνουν την Καλαμάτα από τους Οθωμανούς Τούρκους. Την ίδια μέρα ο Ανδρέας Λόντος κηρύσσει την Επανάσταση στη Βοστίτσα (Αίγιο), την οποία εγκατέλειψαν οι Τούρκοι κάτοικοί της.

25 Μαρτίου: Διεξάγεται κοντά στο χωριό Βουνάρια της Πυλίας μάχη ανάμεσα σε επαναστάτες και Οθωμανούς Τούρκους. Σε αυτή επικρατούν οι επαναστάτες.

26 Μαρτίου: Τούρκοι από πολλές περιοχές της Πελοποννήσου αναζητούν προστασία στην Τριπολιτσά.

26 Μαρτίου: Οι πρόκριτοι Γ. Πάνου και Π. Μπότασης κηρύσσουν την Επανάσταση στις Σπέτσες.

27 Μαρτίου: Ο Αλέξανδρος Υψηλάντης απελευθερώνει το Βουκουρέστι. Την ίδια περίοδο ανακοινώνονται η αποκήρυξή του από τον τσάρο της Ρωσίας Αλέξανδρο Α΄ και η διαγραφή του από τους ρωσικούς στρατιωτικούς καταλόγους.

Με διαταγή της Πύλης αποκεφαλίζονται οι ομογενείς της Κωνσταντινούπολης Λεβίδης, Στεργιανάκης, Τουρπατσόγλου και αρκετοί άλλοι. Η ενέργεια αυτή αποτελεί τα πρώτα, μάλλον περιορισμένης έκτασης, αντίποινα των Τούρκων.

Ο Πανουργιάς Πανουργιάς υψώνει τη σημαία της Επανάστασης στα Σάλωνα (Αμφισσα).

Νίκη των Ελλήνων υπό τον Κολοκοτρώνη στην Καρύταινα της Γορτυνίας.

28 Μαρτίου: Επαναστατικός αναβρασμός στην Ύδρα.

Συνεδριάζει για πρώτη φορά υπό την προεδρεία του Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη η Γερουσία στην Καλαμάτα.

Ο Δήμος Σκαλτσάς υψώνει τη σημαία της Επανάστασης στο Λιδορίκι.

Οπλαρχηγοί της Λακωνίας πολιορκούν το Κάστρο της Μονεμβασιάς.

29 Μαρτίου: Ο Αθανάσιος Διάκος υψώνει τη σημαία της Επανάστασης στη Λιβαδειά.

31 Μαρτίου: Σφαγές των χριστιανών στη Σμύρνη.

Ο Αντώνιος Κοντοσόπουλος υψώνει τη σημαία της Επανάστασης στην Αταλάντη της Λοκρίδας.

1 Απριλίου: Ο οπλαρχηγός Μπούσγος έπειτα από προτροπή του Αθανάσιου Διακού απελευθερώνει τη Θήβα.

3 Απριλίου: Ο Γιουσούφ Σελίμ πασάς εκδιώκει τους επαναστάτες από την πόλη της Πάτρας.

4 Απριλίου: Αποκεφαλίζεται στην Κωνσταντινούπολη ο Κωνσταντίνος Μουρούζης, ενώ ο Δημήτριος Παπαρηγόπουλος και ο Αντώνιος Τσουράς απαγχονίζονται μπροστά στο σπίτι τους.

5 Απριλίου: Αποκεφαλίζονται στην Κωνσταντινούπολη οι Π. Τσιγκρής, Δ. Σκαναβής και Μ. Χοτζερής. Ο Γ. Μαυροκορδάτος απαγχονίζεται στο παράθυρο του σπιτιού του.

8 Απριλίου: Ο Ιωάννης Δυοβουνιώτης υψώνει τη σημαία της Επανάστασης στη Λαμία.

10 Απριλίου: Υψώνεται η σημαία της Επανάστασης στα Ψαρά.

Απαγχονισμός του πατριάρχη Γρηγορίου Ε΄ στην Κωνσταντινούπολη, του πρώην οικουμενικού πατριάρχη και πολλών προκρίτων στην Αδριανούπολη.

Οι επαναστάτες καταλαμβάνουν το φρούριο των Σαλώνων.

11 Απριλίου: Πρώτη ναυτική επιτυχία των Ελλήνων ανάμεσα στη Μήλο και την Κίμωλο - σπετσιώτικα πλοία αιχμαλωτίζουν δύο τουρκικά.

14 Απριλίου: Μάχη ανάμεσα στους Έλληνες και τους Τούρκους στο Λεβίδι της Μαντινείας. Η ηρωική αντίσταση του Αναγνώστη Στριφτόμπολα και των παλικαριών του, οι οποίοι ήταν οχυρωμένοι μέσα στα σπίτια, έδωσε το χρόνο να φτάσουν ενισχύσεις υπό τους Δ. Πλαπούτα και Σταύρο Δημητρακόπουλο ώστε να λυθεί η πολιορκία.

15 Απριλίου: Ο Μουσταφάμπεης ανακαταλαμβάνει τη Βοστίτσα (Αίγιο).

16 Απριλίου: Ο πλοίαρχος Νικόλαος Παπαδόπουλος Σκλάβος από την Κεφαλλονιά περισυλλέγει στη θαλάσσια περιοχή της Κωνσταντινούπολης το σώμα του οικουμενικού πατριάρχη Γρηγορίου Ε΄ που τον είχαν απαγχονίσει και στη συνέχεια το μεταφέρει στην Οδησό.

17 Απριλίου: Επαναστατικές κινήσεις στη Σάμο υπό την καθοδήγηση του Κ. Λαχανά.

Πολλοί πρόκριτοι και αρχιερείς της Πελοποννήσου κλείνονται στις φυλακές της Τριπολιτσάς ως όμηροι των Τούρκων.

18 Απριλίου: Σημαντικές επιτυχίες των Ελλήνων στο Πατρατσάκι της Φθιώτιδας (οπλαρχηγοί:

Ρούκης, Κοντογιάννης και Τράκας), στους Μύλους της Μαντινείας (οπλαρχηγός: Αντώνιος Κολοκοτρώνης), στη Σελίμνα της Μαντινείας (οπλαρχηγοί: Θ. Κολοκοτρώνης, Κ.

Δηληγιάννης κ.ά.) και στη Μενδερίτσα της Λοκρίδας (οπλαρχηγός: Ιωάννης Δυοβουνιώτης).

23-24 Απριλίου: Ο Αθανάσιος Διάκος ηττάται από υπέρτερες τουρκικές δυνάμεις υπό τον Κιοσέ Μεχμέτ και τον Ομέρ Βρυώνη στη γέφυρα της Αλαμάνας. Ακολουθεί ο μαρτυρικός θάνατός του.

25 Απριλίου: Ήττα των Ελλήνων (οπλαρχηγοί: Α. Κρέστας, Δ. Τσόκρης, Γ. Μπότσης, Ν.

Λάμπρου, Α. Αναστασόπουλος, Α. Ζέρβας κ.ά.) έξω από το Άργος.

Σε αυτή τη μάχη σκοτώνεται ο γιος της Μπουμπουλίνας Ιωάννης Γιάννουζας.

26 Απριλίου: Σημαντική επιτυχία Ψαριανών και Υδραίων καπεταναίων (Ι. Τομπάζης, Ν.

Αποστόλης, Γ. Σαχτούρης, Α. Τσαμαδός κ.ά.) στα ανοιχτά της Χίου - βυθίζουν τουρκικό πλοίο και αιχμαλωτίζουν ένα άλλο.

30 Απριλίου: Με την άδεια του τσάρου σουλτανικά στρατεύματα εισέρχονται στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες για να καταστείλουν την Επανάσταση. Ήττα των Ελλήνων υπό τον Αθανάσιο Καρπενησιώτη στο Γαλάτσι της Μολδοβλαχίας από υπέρτερες υπό τον Περκόφτσαλη τουρκικές δυνάμεις. Ύστερα από δύο μέρες η πόλη του Γαλατσίου καταλαμβάνεται από τις τουρκικές δυνάμεις.

1 Μαΐου: Ο Ιάκωβος Τομπάζης κατακαίει τουρκική γολέτα κοντά στη Χίο.

3 Μαΐου: Οι Τούρκοι αποστέλλουν στην Κύπρο ισχυρά στρατεύματα για να εμποδίσουν την εξέγερση.

4 Μαΐου: Αποκεφαλίζονται στην Κωνσταντινούπολη οι αρχιερείς Δέρκων Γρηγόριος, Αδριανουπόλεως Δωρόθεος, Τυρνάβου Ιωαννίκιος και Θεσσαλονίκης Ιωσήφ, ο πρώην μέγας διερμηνέας της Πύλης Γεώργιος Καλλιμάχης και δύο μέρες αργότερα ο Νικόλαος Μουρούζης.

7 Μαΐου: Ο Άνθιμος Γαζής και ο αρματολός Κυριάκος Μπασδέκης κηρύσσουν την Επανάσταση στην περιοχή του Πηλίου. Λίγες μέρες αργότερα αποτυγχάνουν να καταλάβουν το Βόλο.

8 Μαΐου: Ο Οδυσσεάς Ανδρούτσος αντιμετωπίζει με απόλυτη επιτυχία στο Χάνι της Γραβιάς ισχυρές τουρκικές στρατιωτικές δυνάμεις υπό τον Κιοσέ Μεχμέτ και τον Ομέρ Βρυώνη.

Ο Λυκούργος Λογοθέτης κηρύσσει την Επανάσταση στη Σάμο.

12-13 Μαΐου: Η νίκη των επαναστατικών δυνάμεων στο Βαλτέτσι ανοίγει το δρόμο για την κατάληψη της Τριπολιτσάς, στρατιωτικού και πολιτικού κέντρου της Πελοποννήσου (οπλαρχηγοί: Θ. Κολοκοτρώνης, Κυριακούλης Μαυρομιχάλης, Ηλίας Μαυρομιχάλης, Ιωάννης Μαυρομιχάλης, Δ. Πλαπούτας κ.ά.).

15 Μαΐου: Τουρκικός στρατός καταλαμβάνει το Βουκουρέστι.

18 Μαΐου: Ο Εμμανουήλ Παπάς κηρύσσει την Επανάσταση στις Καρυές του Αγίου Όρους και στον Πολύγυρο της Χαλκιδικής.

Σημαντικές νίκες των Ελλήνων στα Δολιανά της Κυνουρίας (οπλαρχηγός: Νικήτας Σταματελόπουλος) και στα Βέρβαινα της Κυνουρίας (οπλαρχηγοί: Θ. Κολοκοτρώνης και επίσκοπος Βρεσθένης Θεοδώρητος).

20 Μαΐου: Επαναστατικός αναβρασμός στο Μεσολόγγι και το Αιτωλικό.

24 Μαΐου: Νίκη των Ελλήνων στον Άγιο Βλάσιο της Τριπολιτσάς (οπλαρχηγοί: Θ.

Κολοκοτρώνης, αδελφοί Πλαπούτα).

26 Μαΐου: «Πράξη των Καλτετζών». Ιδρύεται η Πελοποννησιακή Γερουσία με πρόεδρο τον Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη.

Αμφιλεγόμενη εκτέλεση του Θεόδωρου Βλαδιμηρέσκου έπειτα από διαταγή του Αλέξανδρου Υψηλάντη (Τυργοβίτσι Μολδαβίας).

27 Μαΐου: Ο Δημήτριος Παπανικολής πυρπολεί τουρκικό δίκροτο στην Ερεσό της Λέσβου.

28 Μαΐου: Νίκη των Ελλήνων κοντά στο Αγρίνιο (οπλαρχηγοί: Α. Βλαχόπουλος, Δ. Μακρής, Θ. Γρίβας και Κ. Σαδήμας).

30 Μαΐου: Η Πελοποννησιακή Γερουσία ιδρύει τοπικές «Γενικές Εφορείες».

Ιούνιος: Ο Δ. Υψηλάντης φτάνει στην Πελοπόννησο.

1 Ιουνίου: Οι Έλληνες καταλαμβάνουν την Ιερισσό και απελευθερώνουν τα Μαντεμοχώρια και άλλες περιοχές της Χαλκιδικής.

Μοίρα του ελληνικού στόλου υπό τον Ψαριανό Ν. Αποστόλη φτάνει στα Μοσχονήσια. Οι Τούρκοι αντιδρούν τις επόμενες μέρες με βιαιοπραγίες κατά του χριστιανικού στοιχείου των Μοσχονησίων, των Κυδωνιών και της Σμύρνης.

7 Ιουνίου: Ήττα του Ιερού Λόχου υπό τον Αλέξανδρο Υψηλάντη στο Δραγατσάνι από υπέρτερες τουρκικές δυνάμεις. Έπειτα από λίγες μέρες ο Υψηλάντης περνά τα αυστριακά σύνορα, συλλαμβάνεται από τους Αυστριακούς και φυλακίζεται.

9 Ιουνίου: Οι Τούρκοι του Αγρινίου παραδίδονται στον Γ. Βαρνακιώτη.

14 Ιουνίου: Επανάσταση στην Κρήτη και νίκη των Ελλήνων σε μάχη κοντά στο Λούλο των Χανίων (οπλαρχηγοί: Γ. Δασκαλάκης, Ι. Χάλης, Σήφακας, Παπαπανδρέου, Α. Φασούλης και Μουστουγιαννάκης).

Ο Αλέξανδρος Υψηλάντης παραδίνεται στις αυστριακές Αρχές.

Μέσα Ιουνίου 1821: Ήττα των Ελλήνων στη Γαλατίστα, κοντά στα Βασιλικά της Θεσσαλονίκης. Πεθαίνει ο οπλαρχηγός Χάμψας.

17 Ιουνίου: Σημαντικές επιτυχίες των επαναστατών στην Κρήτη (Καλύβες Αποκορώνου,

Ρούστικα Ρεθύμνου και στον Άγιο Ιωάννη Λάμπης). Διεξάγεται μάχη κοντά στον ποταμό Σίζα της Μολδαβίας, ηττώνται οι επαναστάτες και σκοτώνεται ο Αθανάσιος Καρπενσιώτης.

Νίκη των Ελλήνων στη θέση Παλιοκούλια Ιωαννίνων (οπλαρχηγοί: Α. Τσκιος, Γ. Μπακόλας).

23 Ιουνίου: Οι Τούρκοι εκτελούν στο Μεγάλο Κάστρο της Κρήτης τον αρχιεπίσκοπο Γεράσιμο και πολλούς αρχιερείς του νησιού.

Νίκη των επαναστατών σε μάχη κοντά στο φρούριο Μαλάξα της Κρήτης (οπλαρχηγοί: Γ.

Δασκαλάκης, Α. Φασούλης, Β. Χάλης, Α. Παναγιώτου).

25 Ιουνίου: Ο Ιωάννης Κωλέττης κηρύσσει την Επανάσταση στο Συράκο και τους Καλλαρύτες της Ηπείρου.

28 Ιουνίου: Ο Ηλίας Μαυρομιχάλης παραδίδει έπειτα από συμφωνία το φρούριο της Λιβαδειάς στον Ομέρ Βρυώνη και τον Κιοσέ Μεχμέτ.

3 Ιουλίου: Σημαντική νίκη του Μάρκου Μπότσαρη και των παλικαριών του στο Κομπότι της Άρτας.

6 Ιουλίου: Ο Ρώσος πρεσβευτής στην Κωνσταντινούπολη Στρόγκανοφ, έπειτα από εντολή του υπουργού των Εξωτερικών της Ρωσίας Καποδίστρια, επιδίδει στην Πύλη τελεσίγραφο με το οποίο απαιτεί σεβασμό των δικαιωμάτων των χριστιανικών πληθυσμών της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Παρά την απόρριψη του τελεσιγράφου από τους Τούρκους, αποφεύγεται η ρήξη ύστερα από παρέμβαση του Αυστριακού αρχικαγκελάρου Μέτερνιχ.

8 Ιουλίου: Μοίρα του ελληνικού στόλου (πλοίαρχοι: Ι. Τομπάζης, Ν. Αποστόλης, Γ. Σαχτούρης, Α. Τσαμαδός, Ι. Βούλγαρης και Λ. Λελεχός) καταστρέφει οκτώ τουρκικά φορτηγά πλοία στον Πορθμό Τσαγκλί μεταξύ Σάμου και μικρασιατικών ακτών.

9 Ιουλίου: Οι Τούρκοι απαγχονίζουν στη Λευκωσία τον αρχιεπίσκοπο Κύπρου Κυπριανό και αποκεφαλίζουν τους μητροπολίτες Πάφου, Κιτίου και Κυρήνειας.

15 Ιουλίου: Ο Ομέρ Βρυώνης ηττάται στα Βρυσάκια της Εύβοιας από τις επαναστατικές δυνάμεις, επικεφαλής των οποίων είναι ο Αγγελής Νικόλαος ή Γωβγίνας και ο Α. Μπαλαλάς.

Διακόπτονται οι διπλωματικές σχέσεις Ρωσίας-Οθωμανικής Αυτοκρατορίας μετά την επίδοση τελεσιγράφου στην Πύλη από τον Ρώσο πρεσβευτή στην Κωνσταντινούπολη Στρόγκανοφ. Η ρήξη αποφεύγεται με παρέμβαση του Μέτερνιχ.

20 Ιουλίου: Ο Ομέρ Βρυώνης και ο Ομέρ μπέης καταλαμβάνουν την Αθήνα.

23 Ιουλίου: Οι Τούρκοι παραδίδουν στις επαναστατικές δυνάμεις το Κάστρο της Μονεμβασιάς.

24 Ιουλίου: Επαναστατικές ομάδες υπό την αρχηγία του Χριστόφορου Περραιβού κυριεύουν την Πάργα, την οποία οι Τούρκοι ανακαταλαμβάνουν έπειτα από δύο μέρες.

7 Αυγούστου: Οι Τούρκοι παραδίδουν με συνθήκη το φρούριο του Νεόκαστρου.

19 Αυγούστου: Σημαντική επιτυχία των επαναστατών στις Αλιάκες Θερίσου της Κρήτης (οπλαρχηγοί: Δασκαλάκης, Βουρδουμπής, Π. Πρωτοπαπαδάκης, Σήφακας, Μανουσέλης, Μανουσογιαννάκης κ.ά.).

Αύγουστος: Οι Τούρκοι επιτίθενται στους επαναστάτες στα Σφακιά της Κρήτης.

26 Αυγούστου: Νίκη των Ελλήνων υπό τους Γκούρα, Πανουργιά, Διοβουνιώτη, Κοντοσόπουλο κ.ά. επί των Τούρκων του Μπεϊράν πασά στα Βασιλικά Λοκρίδας. Σε αυτή τη μάχη σκοτώνεται ο Μπεϊράν πασάς.

1 Σεπτεμβρίου: Τουρκικός στρατός αποβιβάζεται στη Σαμοθράκη και τις επόμενες μέρες προβαίνει σε σφαγές του ελληνικού πληθυσμού.

8 Σεπτεμβρίου: Οι Γεωργάκης Ολύμπιος και Ιωάννης Φαρμάκης ηττώνται στη Μονή Σέκου στη Μολδαβία. Ο Ολύμπιος ανατινάξει το κωδωνοστάσιο της μονής συμπαρασύροντας στο θάνατο δεκάδες Τούρκους.

9 Σεπτεμβρίου: Αλληπάλληλες ήττες των Ελλήνων στην περιοχή των Πατρών.

15 Σεπτεμβρίου: Στον Άγιο Αθανάσιο κοντά στην Τριπολιτσά αποβαίνουν άκαρπες οι συνομιλίες ανάμεσα στην ελληνική (Θ. Κολοκοτρώνης, Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης, Π. Π. Γερμανός και Αναγνωσταράς) και την τουρκική αντιπροσωπεία για την παράδοση της πρωτεύουσας του Μοριά στους επαναστάτες.

20 Σεπτεμβρίου: Ο καπουδάν Νουαΐχ Ζααδέ Αλή (Καρα-Αλής) πυρπολεί το Γαλαξίδι.

23 Σεπτεμβρίου: Οι επαναστάτες καταλαμβάνουν την πρωτεύουσα του Μοριά, την Τριπολιτσά.

Σεπτέμβριος (τέλη): Οι Τούρκοι εξουδετερώνουν τους επαναστάτες στο Σκουλένιο και στη Μονή Σέκου. Ο Φαρμάκης παραδίνεται και μεταφέρεται στην Κωνσταντινούπολη όπου και αποκεφαλίζεται.

Οκτώβριος: Σημαντικές επιτυχίες των Ελλήνων στη Λοκρίδα και τη Βοιωτία υποχρεώνουν τον Ομέρ Βρυώνη και τον Κιοσέ Μεχμέτ να αποσυρθούν στη Λαμία.

6 Οκτωβρίου: Προκήρυξη του Δ. Υψηλάντη για σύγκληση εθνοσυνέλευσης.

30 Οκτωβρίου: Καταπνίγεται από τους Τούρκους η Επανάσταση στη Χαλκιδική.

4 Νοεμβρίου: Αρχίζει τις εργασίες της στο Μεσολόγγι υπό την προεδρία του Αλέξανδρου Μαυροκορδάτου η Συνέλευση της Δυτικής Χέρσου Ελλάδος.

13 Νοεμβρίου: Απελευθερώνεται η πόλη της Άρτας από τους Σουλιώτες οπλαρχηγούς Μάρκο και Νότη Μπότσαρη, τους αδερφούς Τζαβέλα, τον Λ. Βέικο κ.ά.

15 Νοεμβρίου: Συγκροτείται σε σώμα η Συνέλευση της Ανατολικής Χέρσου Ελλάδος υπό την προεδρία του Θεόδωρου Νέγρη (Σάλωνα). Έπειτα από δύο μέρες η συνέλευση εκλέγει τα μέλη του Αρείου Πάγου.

22 Νοεμβρίου: Ο Γιουσούφ Σελίμ πασάς πυρπολεί την Πάτρα.

7 Δεκεμβρίου: Ο Δημήτριος Υψηλάντης εκλέγεται στο Άργος πρόεδρος της Πελοποννησιακής Γερουσίας.

3-4 Δεκεμβρίου: Οι επαναστάτες αποτυγχάνουν να καταλάβουν το φρούριο του Ναυπλίου.

6 Δεκεμβρίου: Οι επαναστάτες ηττώνται από τα τουρκικά στρατεύματα κοντά στο χωριό Σταυρό της Κρήτης. Πεθαίνει ο οπλαρχηγός Γ. Δασκαλάκης ή Τσελεπής.

20 Δεκεμβρίου: Έναρξη των εργασιών της Α΄ Εθνοσυνέλευσης στην Πιάδα της Παλαιάς Επιδάουρου.

24 Δεκεμβρίου: Σημαντική νίκη των Κρητικών έξω από τα Χανιά (οπλαρχηγοί: Σήφακας, Ρούσος Βουρδουμπής, Πρωτοπαπαδάκης, Μελιδόνης κ.ά.).

31 Δεκεμβρίου: Νίκη των Ελλήνων σε μάχη κοντά στο Βαθύπετρο της Κρήτης (οπλαρχηγοί:

Παναγιώτου, Ζερβουδάκης, Μαυροθαλασσίτης, Νικολαΐδης κ.ά.).

1822 1 Ιανουαρίου: Ψηφίζεται το «Προσωρινό Πολίτευμα της Ελλάδος» στην Επίδαυρο.

12 Ιανουαρίου: Οι Έλληνες ηττώνται σε μάχη κοντά στα Στύρα της Εύβοιας. Σκοτώνεται στη διάρκεια της μάχης ο Ηλίας Μαυρομιχάλης.

14 Ιανουαρίου: Οι Τούρκοι παραδίδουν με συνθήκη το κάστρο της Κορίνθου στον Δημήτριο Υψηλάντη.

15 Ιανουαρίου: Διακήρυξη της Εθνοσυνέλευσης για τους σκοπούς του Αγώνα. Πρόεδρος του Νομοτελεστικού εκλέγεται ο Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος.

25 Ιανουαρίου: Ο Αλή πασάς των Ιωαννίνων σκοτώνεται από τα τουρκικά στρατεύματα που τον πολιορκούν στο νησί της λίμνης Παμβώτιδας. Οι Τούρκοι στρέφονται κατά του Σουλίου.

26 Ιανουαρίου: Οι Έλληνες νικούν σε μάχη έξω από το χωριό Ακόνες του Ρεθύμνου.

Φεβρουάριος: Επανάσταση στον Όλυμπο και τη δυτική Μακεδονία.

5 Φεβρουαρίου: Σημαντική επιτυχία των Κρητικών έξω από το φρούριο του Ρεθύμνου.

10 Φεβρουαρίου: Νέα νίκη των Ελλήνων στον Φουρφουρά της Κρήτης.

19 Φεβρουαρίου: Ο πρόκριτος της Νάουσας Ζαφειράκης κηρύσσει την Επανάσταση στην Πόλη.

11 Μαρτίου: Κηρύσσεται η Επανάσταση στη Χίο. Ο Λυκούργος Λογοθέτης φτάνει στο νησί για να ενισχύσει την άμυνά του.

29 Μαρτίου: Οι Τούρκοι νικούν σε μάχη κοντά στην Καστανιά του Ολύμπου.

30 Μαρτίου: Καταστροφή της Χίου από τα τουρκικά στρατεύματα υπό τον καπουδάν πασά Νουαΐχ Ζααδέ (Καρα-Αλής).

Οι Τούρκοι καταλαμβάνουν τη Βέροια.

1 Απριλίου: Οι Έλληνες υπό τον Νικητάρη νικούν σε μάχη κοντά στη Στυλίδα Φθιώτιδας.

6 Απριλίου: Οι Τούρκοι καταλαμβάνουν και πυρπολούν τη Νάουσα (οπλαρχηγοί: Καρατάσος, Ζαφειράκης, Γάτσος).

8 Απριλίου: Νίκη των Κρητικών στο Κάστελο. Έπειτα από λίγες μέρες γίνεται νέα μάχη στην ίδια περιοχή και οι Έλληνες ηττώνται (14 Απριλίου του 1822).

12 Απριλίου: Συνεχίζονται με αμείωτη ένταση οι σφαγές των χριστιανών της Χίου.

13 Απριλίου: Δεκατρία κορίτσια της Νάουσας για να αποφύγουν την ατίμωση ρίχνονται στον καταρράκτη της Αραπίτσας.

28 Απριλίου: Ο υπό τον Ανδρέα Μιαούλη ελληνικός στόλος αδυνατεί να σταματήσει τις σφαγές στη Χίο.

29(;) Απριλίου: Φτάνει στους Αρμένους της Κρήτης ο Πέτρος Σκυλίτσης Ομηρίδης ως εκπρόσωπος στη Μεγαλόνησο της επαναστατικής κυβέρνησης.

Μάιος: Ο Χουρσίτ πασάς αρχίζει να πολιορκεί το Σούλι.

12 Μαΐου: Σημαντική νίκη των Ελλήνων σε μάχη έξω από τα Χανιά.

15 Μαΐου: Τουρκικά στρατεύματα υπό τον Χουρσίτ πασά και τον Ομέρ Βρυώνη καταλαμβάνουν το Σούλι.

19 Μαΐου: Αμφίρροπη ναυμαχία στα ανοιχτά της Χίου ανάμεσα σε μοίρα του τουρκικού στόλου και ελληνικά πλοία (Μιαούλης, Τσαμαδός, Σαχτούρης κ.ά.).

23 Μαΐου: Ο πρόεδρος του Νομοτελεστικού Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος φτάνει στο Μεσολόγγι ως επικεφαλής στρατευμάτων.

28 Μαΐου: Τουρκικές ενισχύσεις αποβιβάζονται στη Σούδα της Κρήτης από πλοία του αιγυπτιακού στόλου για να συμβάλουν στην καταστολή της Επανάστασης.

6 ή 7 Ιουνίου: Ο Κωνσταντίνος Κανάρης πυρπολεί την τουρκική ναυαρχίδα Μανσουρίγε στη Χίο, που καταστρέφεται ολοσχερώς. Ανάμεσα στους νεκρούς συγκαταλέγεται και ο καπουδάν πασάς Καρα-Αλής, τον οποίο διαδέχεται ο Μουχτάρμπεης.

7 Ιουνίου: Σφαγές χριστιανών στα Μαστιχοχώρια της Χίου.

9 Ιουνίου: Οι Τούρκοι του φρουρίου της Ακρόπολης παραδίδονται στους πολιορκητές τους.

10 Ιουνίου: Μάχη στο Κομπότι της Άρτας. Νίκη του εκστρατευτικού σώματος υπό το φιλέλληνα στρατηγό Νόρμαν και τον Μάρκο Μπότσαρη.

29 Ιουνίου: Ο Μαχμούτ πασάς της Δράμας (Δράμαλης), ο πρώην αρχιβεζύρης Τοσάλ Αλή πασάς, ο Μαχμούτ Χασάν πασάς και ο Ερείπ Αχμέτ πασάς ως επικεφαλής ισχυρών στρατιωτικών δυνάμεων στρατοπεδεύουν κοντά στη Λαμία. Αντικειμενικός σκοπός της εκστρατείας είναι η καταστολή της Επανάστασης.

1 Ιουλίου: Ο Δράμαλης καταστρέφει την πόλη της Θήβας.

4 Ιουλίου: Μάχη στο Φανάρι κοντά στο Σούλι. Οι Έλληνες ηττώνται και πεθαίνει ο Κυριακούλης Μαυρομιχάλης. Στην ίδια μάχη φονεύεται και ο Μουσταφάμπεης.

Ήττα Ελλήνων και φιλελλήνων υπό τον Α. Μαυροκορδάτο στο Πέτα κοντά στην Άρτα από ισχυρές τουρκικές δυνάμεις υπό τον Μεχμέτ Ρεσίτ Κιουταχί πασά.

6 Ιουλίου: Ο Δράμαλης καταλαμβάνει τον Ακροκόρινθο.

12, 15, 16 Ιουλίου: Συνεχείς και αμφίρροπες αψιμαχίες κοντά στο Άργος.

18 Ιουλίου: Σημαντική νίκη των Ελλήνων στον Κρουσώνα της περιοχής Μαλεβιζίου Κρήτης (οπλαρχηγοί: Δεληγιαννάκης, Πωλογεώργης και Ζερβουδάκης).

21-25 Ιουλίου: Ο Δράμαλης πολιορκεί το Ναύπλιο.

26 Ιουλίου: Ήττα του Δράμαλη στα στενά των Δερβενακίων από τους Έλληνες, υπό την ηγεσία του Θ. Κολοκοτρώνη.

28 Ιουλίου: Στο Αγιονόρι της Κορινθίας ο Δημήτριος Υψηλάντης, ο Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης, ο Νικηταράς και τα παλικάρια τους ολοκληρώνουν την καταστροφή της στρατιάς του Δράμαλη.

Στην οικία του Άγγλου προξένου στην Πρέβεζα υπογράφεται συνθήκη ανάμεσα στους Σουλιώτες και τους Τούρκους για την παράδοση της Κιάφας και του Ναυαρίκου στον

πασά.

Αύγουστος: Ο Γεώργιος Κάνιγκ γίνεται υπουργός Εξωτερικών της Αγγλίας.

8 Αυγούστου: Ήττα των υπό τον Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη Ελλήνων στους Μύλους.

10 Αυγούστου: Νίκη των Ελλήνων στον Αετό Ξηρομέρου (οπλαρχηγοί: Βαρνακιώτης, Γρίβας, Τσαούσης κ.ά.).

14 Αυγούστου: Μάχη έξω από το Ναύπλιο στη θέση Κούτσι. Νίκη των Ελλήνων υπό τον Δημήτριο Υψηλάντη και τον Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη.

Ο τσάρος της Ρωσίας Αλέξανδρος Α΄ χορηγεί επ' αόριστον άδεια στον Ιωάννη Καποδίστρια, επειδή δεν συμφώνησε με ένα άκρως φιλελληνικό υπόμνημα του υπουργού του.

29, 31 Αυγούστου: Αμφίρροπες μάχες στο Μοναστήριο του Αυλοποτάμου και στο Σκλαβόκαμπο της Χαλέπας Κρήτης.

Σεπτέμβριος: Οι Σουλιώτες ύστερα από συμφωνία με τους Τούρκους εγκαταλείπουν το Σούλι και καταφεύγουν στα Επτάνησα.

8 Σεπτεμβρίου: Ναυμαχία στο Πόρτο Χέλι. Ο τουρκικός στόλος υποχωρεί.

18 Σεπτεμβρίου: Ο Ανδρέας Μεταξάς, ο οποίος μεταφέρει επιστολές της ελληνικής κυβέρνησης για τους βασιλείς της Ευρώπης, αναχωρεί για την Αγκόνα.

30 Σεπτεμβρίου: Οι Παλαιών Πατρών Γερμανός και Γ. Μαυρομιχάλης μεταφέρουν επιστολές της κυβέρνησης στον πάπα.

25 Οκτωβρίου: Αρχίζει η πρώτη πολιορκία του Μεσολογγίου από τον Ομέρ Βρυώνη και τον Κιουταχή πασά.

28-29 Οκτωβρίου: Ο Κωνσταντίνος Κανάρης πυρπολεί στα ανοιχτά της Τενέδου την τουρκική υποναυαρχίδα.

Οκτώβριος-Δεκέμβριος: Συνέδριο της Βερόνας.

8 Νοεμβρίου: Μοίρα του ελληνικού στόλου υπό τον Ανδρέα Μιαούλη λύνει την από θαλάσσης πολιορκία του Μεσολογγίου.

26 Νοεμβρίου: Πεθαίνει ο Δράμαλης στον Ακροκόρινθο.

30 Νοεμβρίου: Νίκη των Ελλήνων στο Ναύπλιο. Ο Στάικος Σταϊκόπουλος καταλαμβάνει το Παλαμήδι.

30 Νοεμβρίου: Ο Χουρσίτ πασάς αυτοκτονεί στη Θεσσαλία, αφού στο μεταξύ τον έχει αποκηρύξει ο σουλτάνος.

2 Δεκεμβρίου: Το Συνέδριο της Βερόνας αποκηρύσσει με τη διακήρυξή του την Ελληνική Επανάσταση.

3 Δεκεμβρίου: Το Ναύπλιο παραδίνεται στους Έλληνες.

25 Δεκεμβρίου: Αποτυγχάνει η τουρκική έφοδος στο Μεσολόγγι.

31 Δεκεμβρίου: Λύεται η πρώτη πολιορκία του Μεσολογγίου.

1823 15 Ιανουαρίου: Πρώτη σημαντική επιτυχία του Γεώργιου Καραϊσκάκη στον Άγιο Βλάση της Ευρυτανίας. Αντιμετωπίζει με εξαιρετική επιτυχία ισχυρές τουρκικές δυνάμεις υπό τον Ισμαήλ πασά.

18 Ιανουαρίου: Το Ναύπλιο ορίζεται έδρα της επαναστατικής κυβέρνησης.

28 Ιανουαρίου: Νέα σημαντική επιτυχία του Καραϊσκάκη κοντά στον ποταμό Φίδαρι του Βάλτου.

28 Φεβρουαρίου: Τα μέλη του Νομοτελεστικού εγκαθίστανται στα Αγιαννίτικα Καλύβια Κυνουρίας.

13 Μαρτίου: Η ελληνική κυβέρνηση ανακοινώνει την επιβολή ναυτικού αποκλεισμού των λιμανιών του Αιγαίου, από την Κρήτη μέχρι τη Θεσσαλονίκη, και του Ιονίου.

Μάρτιος 1823: Η Αγγλία αναγνωρίζει τους Έλληνες ως εμπολέμους. Η απόφαση της αγγλικής κυβέρνησης αποτελεί de facto αναγνώριση της Ελληνικής Επανάστασης.

30 Μαρτίου: Αρχίζουν οι εργασίες της Β΄ Εθνικής Συνέλευσης των Ελλήνων στο Άστρος της Κυνουρίας.

- 13 Απριλίου:* Η Β΄ Εθνοσυνέλευση επικυρώνει το «Νόμο της Επιδαύρου», ο οποίος αποτελεί αναθεώρηση των μη θεμελιωδών διατάξεων του Συντάγματος που ψήφισε η Α΄ Εθνοσυνέλευση.
- 18 Απριλίου:* Η Β΄ Εθνοσυνέλευση ολοκληρώνει τις εργασίες της.
- 1 Μαΐου:* Εκτεταμένες εκκαθαριστικές επιχειρήσεις του Μεχμέτ Ρεσίτ Κιουταχί πασά στα Λεχώνια του Βόλου.
- 7 Μαΐου:* Ιδρύεται στην Κέρκυρα η Ιόνιος Ακαδημία από τον Άγγλο ύπατο αρμοστή των Επτανήσων Φρειδερίκο Νόρθ, κόμη του Γκίλφορντ.
- Μάιος (τέλη):* Ο Περκόφτσαλης και ο Σαλέχ, επικεφαλής ισχυρής στρατιωτικής δύναμης, εισβάλλουν στην Ανατολική Στερεά.
- 22 Μαΐου:* Ο διορισμένος από την κυβέρνηση αρμοστής της Κρήτης Μανώλης Τομπάζης φτάνει στην Κίσσαμο. Λίγες μέρες αργότερα οι Τούρκοι παραδίδουν στον αρμοστή το φρούριο Κισσάμου (25 Μαΐου του 1823).
- 2 Ιουνίου:* Οι Τούρκοι παραδίδουν το φρούριο της Κανδάνου στον αρμοστή Μανώλη Τομπάζη, ο οποίος έπειτα από τρεις μέρες απωθεί στο Σέλινο τις υπό τον Χασάν πασά τουρκικές δυνάμεις.
- 7-11 Ιουνίου:* Αλληπάλληλες νίκες του Γιουσούφ πασά Περκόφτσαλη στην ευρύτερη περιοχή της Λιβαδειάς.
- 12 Ιουνίου:* Ναυτικές επιδρομές ψαριανών πλοίων στα μικρασιατικά παράλια.
- 10 Ιουλίου:* Ο Μαυροκορδάτος εκλέγεται πρόεδρος του Βουλευτικού παρά τις αντιδράσεις του Κολοκοτρώνη. Την επομένη εξαναγκάζεται σε παραίτηση.
- 12 Ιουλίου:* Ο λόρδος Μπάιρον φτάνει στο Αργοστόλι.
- 23 Ιουλίου:* Αψιμαχίες ανάμεσα σε Τούρκους και Έλληνες στο Μαντούδι της Εύβοιας.
- 25 Ιουλίου:* Μάχη στη θέση Εβλιγιάν κοντά στο Ρέθυμνο και σπουδαία νίκη των Κρητικών, αρχηγοί των οποίων ήταν ο Μανουσέλης, ο Μανουσογιαννάκης, ο Δεληγιαννάκης, ο Τσουδερός κ.ά.
- 8-9 Αυγούστου:* Μάχη στο Κεφαλόβρυσο. Θάνατος του Μάρκου Μπότσαρη.
- 12 Αυγούστου:* Πάνδημη κηδεία του Μάρκου Μπότσαρη στο Μεσολόγγι.
- 24 Αυγούστου:* Η Βουλή επαναλαμβάνει τις εργασίες της στη Σαλαμίνα όπου έχει εγκατασταθεί και το Νομοτελεστικό.
- 25 Αυγούστου:* Σημαντική επιτυχία του Νικηταρά στην Κάντζα του Κορωπίου επί του Ομέρ μπέη της Καρύστου.
- 28 Αυγούστου:* Οι επαναστάτες ηττώνται από τις δυνάμεις του Μουσταή πασά της Σκόδρας στη θέση Καλιακούδα στο Καρπενήσι.
- 25 Σεπτεμβρίου:* Το Νομοτελεστικό επανέρχεται στο Ναύπλιο.
- Φθινόπωρο 1823:* Αρχίζει η διαμάχη ανάμεσα στους αγωνιστές.
- 2 Οκτωβρίου:* Ο Ομέρ Βρυώνης και ο Μουσταής πολιορκούν το Αιτωλικό. Έπειτα από ένα μήνα αναγκάζονται να εγκαταλείψουν την πολιορκία.
- 11 και 12 Οκτωβρίου:* Ναυτικές συγκρούσεις στο Αρτεμίσι του Βόλου και στους Ωρεούς της Ιστιαίας ανάμεσα σε ελληνικά και τουρκικά πλοία με αμφίροπο αποτέλεσμα.
- 15 Οκτωβρίου:* Τα μέλη του Βουλευτικού διακόπτουν τις εργασίες τους και μεταβαίνουν στο Άργος.

7 Νοεμβρίου: Το φρούριο της Κορίνθου παραδίδεται στον Κολοκοτρώνη.

24 και 25 Νοεμβρίου: Η Βουλή καθαιρεί τον υπουργό των Οικονομικών Περούκα και τον υπουργό των Εσωτερικών Μεταξά τον οποίο αντικαθιστά με τον Ιωάννη Κωλέττη.

26 Νοεμβρίου: Το Νομοτελεστικό στέλνει στο Άργος τον Νικηταρά, τον Τσόκρη και τον Π.

Κολοκοτρώνη για να διαλύσουν βίαια τη Βουλή. Οι βουλευτές καταφεύγουν στο Κρανίδι.

30 Νοεμβρίου: Ο Ορλάνδος και ο Λουριώτης αναχωρούν για την Αγγλία, προκειμένου να αναζητήσουν δανειοδότες.

24 Δεκεμβρίου: Ο λόρδος Μπάιρον φτάνει στο Μεσολόγγι.

1824 Ιανουάριος 1824: Ρωσικό Σχέδιο των Τριών Τμημάτων για την επίλυση του ελληνικού προβλήματος.

1 Ιανουαρίου: Ο Ελβετός φιλέλληνας γιατρός Μάγερ εκδίδει στο Μεσολόγγι την εφημερίδα «Ελληνικά Χρονικά».

6 Ιανουαρίου: Ο πρόεδρος του νομοτελεστικού σώματος Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης και το μέλος Σ. Χαραλάμπης καθαιρούνται. Τη θέση του Μαυρομιχάλη καταλαμβάνει ο Γ. Κουντουριώτης.

16-17 Ιανουαρίου: Οι πολιτικές αντιθέσεις εκφράζονται ήδη με την παρουσία δύο κυβερνήσεων: Η μία έχει την έδρα της στην Τρίπολη υπό τον Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη και η άλλη στο Κρανίδι υπό τον Κουντουριώτη.

9 Φεβρουαρίου: Υπογράφεται στο Λονδίνο συμφωνητικό ανάμεσα σε Άγγλους κεφαλαιούχους και τους εκπροσώπους της ελληνικής κυβέρνησης Ορλάνδο και Λουριώτη για τη σύναψη δανείου ύψους 800.000 λιρών.

Μάρτιος 1824: Ο σουλτάνος ζητά τη βοήθεια του Μωχάμετ Άλη της Αιγύπτου για να καταστείλει την Ελληνική Επανάσταση.

21 Μαρτίου: Οι οπαδοί του Κουντουριώτη καταλαμβάνουν την Ακροκόρινθο.

5 Απριλίου: Οι οπαδοί του Κουντουριώτη καταλαμβάνουν την Τριπολιτσά.

7 Απριλίου: Ο λόρδος Βύρων πεθαίνει στο Μεσολόγγι.

Μάιος 1824: Τελειώνει η πρώτη φάση της πολιτικής σύγκρουσης με την κατάληψη του Ναυπλίου από τους οπαδούς του Κουντουριώτη. Διεξάγονται βουλευτικές εκλογές.

8-12 Μαΐου: Συγκρούσεις ανάμεσα σε κυβερνητικές και αντικυβερνητικές δυνάμεις κοντά στο Άργος και το Ναύπλιο.

Τέλη Μαΐου 1824: Ο Χουσεΐν καταστέλλει την επανάσταση στην Κρήτη.

7 Ιουνίου: Αντικυβερνητικοί υπό τον Πάνο Κολοκοτρώνη παραδίδουν το φρούριο του Ναυπλίου στην κυβέρνηση.

7-8 Ιουνίου: Καταστροφή της Κάσου από τους Τουρκοαιγυπτίους του Χουσεΐν.

12 Ιουνίου: Η άφιξη των εκπροσώπων του νομοτελεστικού σώματος στο Ναύπλιο σηματοδοτεί την παύση του εμφύλιου πολέμου.

21 Ιουνίου: Καταστροφή των Ψαρών από τους Τουρκοαιγυπτίους.

2 Ιουλίου: Η κυβέρνηση δίνει αμνηστία στους αντικυβερνητικούς.

3 Ιουλίου: Σημαντική επιτυχία του ελληνικού στόλου υπό τον Τσαμαδό, τον Μιαούλη και τον Σαχτούρη στα ανοιχτά των Ψαρών.

7 Ιουλίου: Ο ελληνικός στόλος ναυλοχεί στα ανοιχτά της πόλης της Ρόδου.

14 Ιουλίου: Σημαντική επιτυχία των Ελλήνων επί ισχυρών τουρκικών δυνάμεων στην Άμπλιανη (οπληρχηγοί: Κ. Τζαβέλας, Σαφάκας, Σκαλτσάς, Ν. Πανουργιάς, Γ. Δράκος κ.ά.).

30-31 Ιουλίου: Ναυτικές συγκρούσεις με αμφίροπο αποτέλεσμα ανάμεσα σε μοίρες του ελληνικού και του τουρκικού στόλου κοντά στη Σάμο και την Ικαρία.

2 Αυγούστου: Γέννηση στη Λευκάδα του Αριστοτέλη, γιου του Ιωάννη Βαλαωρίτη και της Αναστασίας Τυπάλδου-Φορέστη. Ο ποιητής του «Φωτεινού» και ο επικός υμνητής του 1821 πέθανε στις 24 Ιουλίου 1879.

5 Αυγούστου: Ναυτική νίκη των Ελλήνων στη Μυκάλη (Σαχτούρης, Κανάρης, Ραφαλιάς, Ματρώζος, Βατικιώτης κ.ά.).

14 Αυγούστου: Ο υπό τον Ιμπραήμ αιγυπτιακός στόλος καταφτάνει στην Κω.

29 Αυγούστου: Ναυμαχία του Γέροντα και πυρπόληση της τουρκικής ναυαρχίδας. Τα ελληνικά πλοία επιφέρουν σημαντικές ζημιές στον εχθρικό στόλο.

7 Σεπτεμβρίου: Ναυμαχία ανάμεσα στη Χίο, τη Μυτιλήνη και το Καραμπουρνού. Η μοίρα του τουρκικού στόλου αναγκάζεται να υποχωρήσει με μικρές απώλειες.

9 Οκτωβρίου: Ο Πανούτσος Νοταράς εκλέγεται πρόεδρος της Βουλής, με αντιπρόεδρο τον Θεοδώρητο Βρεσθένη.

22 Οκτωβρίου: Ο Παπαφλέσσας, υπουργός Εξωτερικών, εισβάλλει στην Αρκαδία για να πλήξει τους οπαδούς του Κολοκοτρώνη.

12 Νοεμβρίου: Θάνατος του Πάνου Κολοκοτρώνη στη διάρκεια συμπλοκής με τους οπαδούς του Κουντουριώτη έξω από την Τριπολιτσά.

2 Δεκεμβρίου: Οι κυβερνητικοί καταλαμβάνουν την Τριπολιτσά.

30 Δεκεμβρίου: Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης παραδίδεται στην κυβέρνηση.

1825 12 Ιανουαρίου: Πεθαίνει στο λοιμοκαθαρτήριο της Ζακύνθου ο εθνικός ευεργέτης Ιωάννης Βαρβάκης (γεν. Ψαρά, 1750). Ο Βαρβάκης είχε αποκτήσει μεγάλη περιουσία στο Αστραχάν της Ρωσίας, το μεγαλύτερο μέρος της οποίας διέθεσε για τον Αγώνα.

26 Ιανουαρίου: Υπογράφεται στο Λονδίνο από τους εκπροσώπους της ελληνικής κυβέρνησης (Ι. Ορλάνδος, Ι. Ζαΐμης, Α. Λουριώτης) και τον Όμιλο Άγγλων Κεφαλαίουχων το δεύτερο δάνειο, ύψους 2.000.000 λιρών Αγγλίας.

6 Φεβρουαρίου: Ο Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος εκλέγεται γενικός γραμματέας του εκτελεστικού. Την ίδια μέρα ο Κολοκοτρώνης, ο Κανέλλος και ο Νικόλαος Δεληγιάννης, ο Παναγιώτης και ο Ιωάννης Νοταράς, ο Θ. Γρίβας κ.ά. προφυλακίζονται από τους κυβερνητικούς στη Μονή του Προφήτη Ηλία στην Ύδρα.

12 Φεβρουαρίου: Τουρκοαιγυπτιακά στρατεύματα υπό τον Ιμπραήμ αποβιβάζονται στη Μεθώνη.

5 Μαρτίου: Νέες ενισχύσεις από την Αίγυπτο καταφτάνουν στη Μεθώνη.

9 Μαρτίου: Η πρώτη σύγκρουση του Ιμπραήμ με επαναστατικές δυνάμεις στην περιοχή του Νεόκαστρου (Ιωάννης και Κωνσταντίνος Μαυρομιχάλης) λήγει με απόλυτη επικράτηση των αιγυπτιακών δυνάμεων. Λίγες μέρες αργότερα σε νέα μάχη στην ίδια περιοχή τραυματίζεται θανάσιμα ο Ι. Μαυρομιχάλης (14.3.1825).

14 Μαρτίου: Σε μερική αμνήστευση των πολιτικών της αντιπάλων προχωρά η κυβέρνηση Κουντουριώτη.

15 Μαρτίου: Σε αψιμαχία στο χωριό Σχινόλακα κοντά στην Πύλο επαναστατικές δυνάμεις υπό τον Καρατάσο τρέπουν σε φυγή στρατιωτικές δυνάμεις των Τουρκοαιγυπτίων.

23 Μαρτίου: Ο Κιουταχής με ισχυρές στρατιωτικές δυνάμεις παραβιάζει το Μακρυνόρος και εισχωρεί στην περιοχή του Βάλτου και του Ξηρομέρου.

7 Απριλίου: Νίκη του Ιμπραήμ στο Κρεμμύδι, κοντά στο Νεόκαστρο.

Ο Οδυσσέας Ανδρούτσος φυλακίζεται από τους κυβερνητικούς στην Ακρόπολη.

15 Απριλίου: Αρχίζει η δεύτερη πολιορκία του Μεσολογγίου από τον Κιουταχή.

23 Απριλίου: Ο Κιουταχής αποκλείει από ξηρά και θάλασσα το Μεσολόγγι.

26 Απριλίου: Οι υπό τον Ιμπραήμ τουρκοαιγυπτιακές δυνάμεις καταλαμβάνουν τη Σφακτηρία.

Θάνατος του φιλέλληνα Σανταρόζα, του Αναγνωσταρά, του Α. Τσαμαδού, του Σαχίνη, του Δ.

Σαχτούρη κ.ά. Το μπρίκι του Τσαμαδού «ΑΡΗΣ» διαφεύγει, ενώ βάλλεται με καταγιστικά πυρά από τα αιγυπτιακά πλοία.

28 Απριλίου: Επίθεση του Μιαούλη εναντίον αιγυπτιακής μοίρας στη Μεθώνη, στην οποία προκαλεί σημαντικές απώλειες.

30 Απριλίου: Νίκη του Ιμπραήμ στο Παλαιόκαστρο.

11 Μαΐου: Το Νεόκαστρο έπειτα από συμφωνία παραδίδεται στον Ιμπραήμ. Ο Π. Πατράκος και ο Γ. Μαυρομιχάλης κρατούνται ως αιχμάλωτοι.

15 Μαΐου: Σημαντική νίκη του Γ. Καραϊσκάκη επί των Τούρκων στην περιοχή Μαυρολιθάρι της Παρνασσίδας.

18 Μαΐου: Η κυβέρνηση χορηγεί αμνηστία στον Κολοκοτρώνη, ο οποίος αναλαμβάνει την αρχηγία του αγώνα εναντίον του Ιμπραήμ.

19 Μαΐου: Ο Γκίκας Μπότσης κατορθώνει να ανεφοδιάσει με τρόφιμα το Μεσολόγγι.

20 Μαΐου: Μάχη στο Μανιάκι. Ηρωικός θάνατος του Παπαφλέσσα.

Σημαντική ναυτική νίκη των Ελλήνων κοντά στον Καφηρέα. Τρία τουλάχιστον πλοία του εχθρού καταστράφηκαν από τη δράση των πυρπολικών, μεταξύ των οποίων και το τουρκικό δίκροτο 62 πυροβόλων «Χαζέν Γκεμισί».

27-28 Μαΐου: Ο Ιμπραήμ πασάς καταλαμβάνει όλη τη Μεσσηνία και φτάνει μέχρι την περιοχή του Οιτύλου.

28 Μαΐου: Πρώτη αποτυχημένη έφοδος του Κιουταχή κατά του Μεσολογγίου.

31 Μαΐου: Αμφίροπη ναυμαχία έξω από τη Σούδα ανάμεσα σε ελληνικά και αιγυπτιακά πλοία.

31(;) Μαΐου: Δολοφονείται στις Σπέτσες η Μπουμπουλίνα.

2 Ιουνίου: Επιχείρηση του υπό τον Α. Μιαούλη ελληνικού στόλου στην περιοχή της Σούδας έχει ως αποτέλεσμα την ανατίναξη της κορβέτας «Ντζεϊλάν-Μπαιρίν».

5 Ιουνίου: Ο Οδυσσέας Ανδρούτσος δολοφονείται στην Ακρόπολη των Αθηνών, όπου είχε φυλακιστεί.

8 Ιουνίου: Νέα αποτυχημένη προσπάθεια του Κιουταχή εναντίον του Μεσολογγίου.

10 Ιουνίου: Ο Ιμπραήμ καταλαμβάνει την Τριπολιτσά.

13 Ιουνίου: Νίκη των Ελλήνων υπό τον Μακρυγιάννη και τον Δημήτριο Ύψηλάντη στους Μύλους της Αργολίδας.

14 Ιουνίου: Ο Ιμπραήμ κατακαίει το Άργος.

20 Ιουνίου: Πετυχημένη επιθετική ενέργεια της φρουράς του Μεσολογγίου εναντίον των δυνάμεων του Κιουταχί.

22 Ιουνίου: Ο Γάλλος συνταγματάρχης Κάρολος Φαβιέρος διορίζεται από την κυβέρνηση αρχηγός του τακτικού στρατού.

23 Ιουνίου: Ήττα των υπό τον Κολοκοτρώνη ελληνικών δυνάμεων από τους Τουρκοαιγυπτίους του Ιμπραήμ στα Τρίκορφα της Τριπολιτσάς. Σημαντικές απώλειες των Ελλήνων.

7 Ιουλίου: Ο Ομέρ Βρυώνης καταλαμβάνει την περιοχή του Θησείου στην Αθήνα.

17 και 21 Ιουλίου: Αποτυχημένες επιθέσεις του Κιουταχί εναντίον του Μεσολογγίου. Οι υπερασπιστές του απορρίπτουν τις προτάσεις του Κιουταχί για υπογραφή συνθήκης.

23 Ιουλίου: Ο τουρκικός στόλος τρέπεται ανεξίτητα σε φυγή μόλις γίνεται αντιληπτή η παρουσία του ελληνικού στόλου έξω από το Μεσολόγγι.

24 Ιουλίου: Οι ελληνικές πολιτικές και στρατιωτικές δυνάμεις με έγγραφο τους προς την αγγλική κυβέρνηση αναθέτουν την προστασία της Ελλάδας στην Αγγλία.

29 Ιουλίου: Αποτυγχάνει εξαιτίας της νηνεμίας που επικρατεί προσπάθεια μοίρας του ελληνικού στόλου υπό τον Κωνσταντίνο Κανάρη να πυρπολήσει τον αιγυπτιακό στόλο μέσα στο λιμάνι της Αλεξάνδρειας.

2 Αυγούστου: Κρήτες επαναστάτες καταλαμβάνουν το φρούριο της Γραμβούσας και της Κισσάμου.

7 Αυγούστου: Ο Κίτσος Τζαβέλας και ο Κ. Φωτομάρας με τα παλικάρια τους ενισχύουν την άμυνα του Μεσολογγίου.

13-14 Αυγούστου: Σημαντικές επιτυχίες των Ελλήνων εναντίον του Ιμπραήμ στα Τρίκορφα Τριπολιτσάς, στην Πιάνα και τη Ζαράκοβα Μαντινείας.

23 Αυγούστου: Ο Ιμπραήμ καταλαμβάνει τη Μονεμβασιά.

28 Σεπτεμβρίου: Ο Καραϊσκάκης καταστρέφει στον Κραβασαρά τουρκική στρατιωτική δύναμη.

24 Οκτωβρίου: Σημαντικές ενισχύσεις καταφάνουν στο Νεόκαστρο από την Αίγυπτο υπό τον Τοπάλ πασά και τον Μουχαράμπεη.

1 Νοεμβρίου: Μάχη μεταξύ Λάσπης και Εριβίου Θηβών. Μεγάλη νίκη των Ελλήνων (Γ. Καραϊσκάκης).

6 Νοεμβρίου: Ο αιγυπτιακός στόλος καταφτάνει έξω από το Μεσολόγγι.

8-11 Νοεμβρίου: Εκκαθαριστικές επιχειρήσεις του Ιμπραήμ στην Ηλεία.

20 και 23 Νοεμβρίου: Ο ελληνικός στόλος ανεφοδιάζει το Μεσολόγγι.

25 Νοεμβρίου: Αμφίροπη ναυμαχία έξω από τη Γλαρέτσα της Ηλείας.

1 Δεκεμβρίου: Θάνατος του τσάρου Αλέξανδρου Α΄. Τον διαδέχεται ο αδελφός του Νικόλαος Α΄, γνωστός για τα φιλοπόλεμα αισθήματά του.

18 Δεκεμβρίου: Ο Ιμπραήμ φτάνει στο Μεσολόγγι για να ενισχύσει τους πολιορκητές.

28 Δεκεμβρίου: Συνάντηση του Άγγλου πρεσβευτή στην Κωνσταντινούπολη Στράντφορντ

Κάνιγκ με τους Μαυροκορδάτο και Ζωγράφο έξω από την Ύδρα. Αποδοχή από την ελληνική πλευρά των όρων συμβιβασμού με την Πύλη.

1826 1 Ιανουαρίου: Απορρίπτεται από τους υπερασπιστές του Μεσολογγίου πρόταση του Ιμπραήμ για παράδοση της πόλης.

9 Ιανουαρίου: Ο ελληνικός στόλος υπό τον Μιαούλη καταπλέει στο Μεσολόγγι. Την επομένη, κάτω από την πίεση του εχθρικού στόλου, αναγκάζεται να υποχωρήσει. Οι ναυτικές συγκρούσεις θα συνεχιστούν για μακρύ χρονικό διάστημα με αμφίρροπο αποτέλεσμα.

Φεβρουάριος: Σφίγγει ο κλοιός γύρω από το πολιορκημένο Μεσολόγγι.

26 Φεβρουαρίου: Οι Τούρκοι καταλαμβάνουν το νησάκι Βασιλάδι στη λιμνοθάλασσα του Μεσολογγίου, ενώ αποτυγχάνουν να κυριεύσουν την Κλείσοβα.

28 Φεβρουαρίου: Προσπάθεια του Ιμπραήμ να καταλάβει το Μεσολόγγι με έφοδο αποτυγχάνει. Την ίδια μέρα οι πολιορκητές καταλαμβάνουν τη νησίδα Ντολμά.

5 Μαρτίου: Αποτυγχάνει μεσολαβητική προσπάθεια του ύπατου αρμοστή Ιονίων Νήσων Φρειδερίκου Άνταμς για λήξη των εχθροπραξιών έξω από το Μεσολόγγι.

5-27 Μαρτίου: Επιχειρήσεις που διεξάγει ο Κάρολος Φαβιέρος εναντίον των Τούρκων στην περιοχή της Καρύστου ολοκληρώνονται χωρίς ουσιαστικό αποτέλεσμα για τους Έλληνες.

25 Μαρτίου: Ο Κίτσος Τζαβέλας ανακαταλαμβάνει τη νησίδα Βασιλάδι.

1 Απριλίου: Ο Μιαούλης αποτυγχάνει να ανεφοδιάσει το Μεσολόγγι.

4 Απριλίου: Υπογράφεται ανάμεσα στη Ρωσία και την Αγγλία το Πρωτόκολλο της Πετρούπολης. Αποφασίζεται η μεσολάβηση ανάμεσα στους Έλληνες και την Πύλη για τη δημιουργία αυτόνομου ελληνικού κράτους που θα είναι φόρου υποτελής στο σουλτάνο.

6 Απριλίου: Συγκαλείται η Γ' Εθνοσυνέλευση στην Επίδαυρο, στην οποία αποφασίζεται η αγγλική διαμεσολάβηση ανάμεσα στους Έλληνες και τους Τούρκους.

10-11 Απριλίου: Η Έξοδος του Μεσολογγίου. Το Μεσολόγγι καταλαμβάνεται από τους Τουρκοαιγυπτίους.

16 Απριλίου: Η Γ' Εθνοσυνέλευση διακόπτει τις εργασίες της. Ιδρύεται η «Διοικητική Επιτροπή της Ελλάδος».

18 Απριλίου: Η νέα κυβέρνηση υπό τον Α. Ζαΐμη εγκαθίσταται στο Ναύπλιο.

15 Μαΐου: Οι διασωθέντες από τη φρουρά του Μεσολογγίου φτάνουν στο Ναύπλιο.

3-5 Ιουνίου: Διάλυση του στρατιωτικού σώματος των γενίτσαρων στην Κωνσταντινούπολη έπειτα από διαταγή του σουλτάνου Μαχμούτ.

21-25 Ιουνίου: Αποτυχημένη εκστρατεία του Ιμπραήμ εναντίον της Μάνης. Ήττα στη διπλή μάχη της Βέργας-Διρού.

7-12 Ιουλίου: Αψιμαχίες ανάμεσα σε Έλληνες και Τούρκους στα Μεσόγεια της Αττικής και κοντά στην Αθήνα.

16 Ιουλίου: Ο Κιουταχής έρχεται στην Αθήνα και στρατοπεδεύει στην περιοχή Πατήσια.

Κανονιοβολισμός της πόλης.

Αμφίρροπη ναυμαχία έξω από το Καρλόβασι της Σάμου. Ο Κανάρης διασώζεται μετά τη βύθιση του πυρπολικού του.

3 Αυγούστου: Ο Γκούρας κλείνεται με τους άντρες του στην Ακρόπολη. Η πόλη παραδίδεται στον Κιουταχή.

6 Αυγούστου: Νίκη του Γ. Καραϊσκάκη στο Χαϊδάρι.

21-27 Αυγούστου: Νέα αποτυχημένη προσπάθεια του Ιμπραήμ να καταλάβει τη Μάνη. Ήττα στη θέση Πολυάραβος.

- 3 Σεπτεμβρίου: Το ατιμήλατο πλοίο «ΚΑΡΤΕΡΙΑ» φτάνει στο Ναύπλιο υπό τη διακυβέρνηση του φιλέλληνα Άμπνεϊ Άστιγκς.
- 13 Σεπτεμβρίου: Σημαντική νίκη του Ιωάννη Μακρυγιάννη και των παλικαριών του στην Αθήνα σε βάρος του Κιουταχί.
- 18-30 Σεπτεμβρίου: Εκκαθαριστικές επιχειρήσεις του Ιμπραήμ στην περιοχή των Καλαβρύτων.
- 30 Σεπτεμβρίου: Φονεύεται μέσα στην Ακρόπολη ο Γιάννης Γκούρας.
- 6-7 Οκτωβρίου: Αποτυχημένες προσπάθειες των Τούρκων να καταλάβουν την Ακρόπολη.
- 11 Οκτωβρίου: Ενίσχυση των πολιορκούμενων της Ακρόπολης από τον Κριεζιώτη, τον Δεληγιώργη κ.ά.
- 30 Οκτωβρίου: Ήττα των Ελλήνων στη Ζαγορά της Λιβαδειάς. Θάνατος του Γιαννάκη Ανδρούτσου, αδελφού του Οδυσσέα.
- 2-4 Νοεμβρίου: Αμφίρροπες μάχες ανάμεσα στις δυνάμεις του Καραϊσκάκη και τους Τούρκους στην περιοχή της Δόμβραινας Θηβών.
- 11 Νοεμβρίου: Η κυβέρνηση Α. Ζαΐμη μεταφέρει την έδρα της στην Αίγινα.
- 12-23 Νοεμβρίου: Επιχειρήσεις του Καραϊσκάκη στην περιοχή της Αράχοβας και της Λιβαδειάς. Μεγάλη νίκη στις 24.11.1826 στην Αράχοβα και θάνατος του Μουστάμπεη.
- 1 Δεκεμβρίου: Ο Φαβιέρος ενισχύει τους υπερασπιστές της Ακρόπολης.
- 3 Δεκεμβρίου: Καταπλέει στην Αίγινα η φρεγάτα «ΕΛΛΑΣ» υπό τη διεύθυνση του Χάμιλτον.
- 25 Δεκεμβρίου: Πρόταση του Κιουταχί προς τη φρουρά της Ακρόπολης να παραδοθεί απορρίπτεται.
- 1827** 19 Ιανουαρίου: Οι υπό τον Νότη Μπότσαρη και τον Δράκο ελληνικές δυνάμεις καταβάλλουν στο Δίστομο ισχυρές τουρκικές δυνάμεις.
- 20 Ιανουαρίου: Ο Καραϊσκάκης διέρχεται με τους άντρες του μέσα από το στρατόπεδο του Ομέρ πασά της Καρύστου.
- 24 Ιανουαρίου: Αφίξη του φιλέλληνα Άγγλου συνταγματάρχη Τόμας Γκόρντον με στρατεύματα στο Φάληρο.
- 27 Ιανουαρίου: Ήττα των Ελλήνων στο Καματερό Φυλής από τις δυνάμεις του Κιουταχί.
- Θάνατος του Διονυσίου Βούρβαχη, συνταγματάρχη του γαλλικού στρατού.
- 31 Ιανουαρίου: Ο Καραϊσκάκης τραυματίζεται σε μάχη κοντά στο Δίστομο. Στην ίδια μάχη σκοτώνεται ο οπλαρχηγός Γριβογιώργος.
- 11 Φεβρουαρίου: Υπό την προεδρεία του Γ. Σισίνη αρχίζει τις συνεδριάσεις της στην Ερμιόνη η Γ' Εθνοσυνέλευση.
- 26 Φεβρουαρίου: Φτάνει στο Πόρτο Χέλι, προερχόμενος από την Ιταλία, ο Άγγλος αξιωματικός Ρίτσαρντ Τσορτς.
- 4 Μαρτίου: Μάχη στο Κερατσίνι και νίκη των Ελλήνων (αρχηγός ο Γ.Καραϊσκάκης).
- 19 Μαρτίου: Β' περίοδος της Γ' Εθνοσυνέλευσης στην Τροιζήνα.
- 22 Μαρτίου: Ήττα του Καραϊσκάκη κοντά στο Δαφνί.
- 29 Μαρτίου: Ο Κόχραν ορκίζεται στόλαρχος ενώπιον της Εθνοσυνέλευσης.

30 Μαρτίου: Η Εθνοσυνέλευση εκλέγει τον Ιωάννη Καποδίστρια «Κυβερνήτη της Ελλάδος» με επταετή διάρκεια θητείας.

3 Απριλίου: Σύσταση αντικυβερνητικής επιτροπής υπό τους Γ. Μαυρομιχάλη, Γιαννούλη Νάκο και Μαρκή Μιλαέτη, η οποία θα κυβερνήσει τη χώρα μέχρι την άφιξη του Καποδίστρια.

Την ίδια μέρα ο Ρίτσαρντ Τσορτς διορίζεται αρχιστράτηγος.

8 Απριλίου: Μάχη στο Φάληρο και νίκη των Ελλήνων (αρχηγός ο Μακρυγιάννης).

13 Απριλίου: Μάχη κοντά στη Μουνιχία και νίκη των Ελλήνων (Καραϊσκάκης και Γενναίος Κολοκοτρώνης).

22-23 Απριλίου: Θανάσιμος τραυματισμός του Καραϊσκάκη στη μάχη του Φαλήρου.

24 Απριλίου: Ήττα των Ελλήνων στον Ανάλατο (σημερινή περιοχή Νέου Κόσμου). Στη διάρκεια της μάχης σκοτώθηκαν ο Λ. Βέικος, ο Γ. Τζαβέλας, ο Δράκος κ.ά.

1 Μαΐου: Η συνέλευση ψηφίζει το «Πολιτικόν Σύνταγμα της Ελλάδος». Τέσσερις μέρες αργότερα διακόπτει τις εργασίες της.

24 Μαΐου: Παράδοση της Ακρόπολης στους Τούρκους.

4 Ιουνίου: Ο Κανάρης καίει, μέσα στο λιμάνι της Αλεξάνδρειας, την προφυλακίδα του αιγυπτιακού στόλου.

6 Ιουλίου: Σύμβαση του Λονδίνου. Αποτελεί επανάληψη των όρων του Πρωτοκόλλου της Πετρούπολης, αλλά καθορίζει και τον τρόπο επιβολής τους.

12 Ιουλίου: Ο τσάρος της Ρωσίας Νικόλαος Α΄ αποδέχεται την παραίτηση του Ιωάννη Καποδίστρια από τη θέση του υπουργού Εξωτερικών της αυτοκρατορίας.

4 Αυγούστου: Οι πρεσβευτές των Μεγάλων Δυνάμεων ζητούν με έγγραφό τους προς την Πύλη τον τερματισμό των εχθροπραξιών στο Μοριά. Το αίτημά τους απορρίπτεται.

17 Αυγούστου: Η κυβέρνηση και η βουλή εγκαθίστανται στην Αίγινα.

26 Αυγούστου: Ο τουρκοαιγυπτιακός στόλος υπό το ναύαρχο Μουχαρέμ καταπλέει στον κόλπο του Νεόκαστρου.

10 Σεπτεμβρίου: Οι ναύαρχοι Κόδριγκτον της Αγγλίας και Δεριγνί της Γαλλίας ανακοινώνουν με έγγραφό τους στον Ιμπραήμ πασά ότι, σύμφωνα με τη Συνθήκη του Λονδίνου, απαγορεύεται κάθε κίνηση στρατευμάτων.

18 Σεπτεμβρίου: Ναυμαχία της Σκάλας Σαλώνων. Ο Αστιγξ, κυβερνήτης του πλοίου «ΚΑΡΤΕΡΙΑ», καταστρέφει τουλάχιστον τρία τουρκικά πλοία και κυριεύει τρία αυστριακά.

20 Σεπτεμβρίου: Συνεχίζεται η καταστροφή των καρποφόρων δέντρων της Μεσσηνίας από τον Ιμπραήμ.

2 Οκτωβρίου: Θάνατος στο Λονδίνο του Φρειδερίκου Νορθ, κόμητος του Γκίλφορντ, ύπατου αρμοστή των Ιονίων Νήσων και θερμού φιλέλληνα.

8-20 Οκτωβρίου: Ναυμαχία του Ναβαρίνου.

17 Οκτωβρίου: Ο Φαβιέρος αποβιβάζεται στη Χίο με σκοπό να εκδιώξει τους Τούρκους.

21 Οκτωβρίου: Η ναυμαχία του Ναβαρίνου και το αποτέλεσμα της ξεσηκώνουν θύελλα αντιδράσεων στην Κωνσταντινούπολη.

5 Δεκεμβρίου: Ο Κανάρης αποτυγχάνει να καταστρέψει τουρκικά πλοία στον κόλπο του Τσεσμέ.

8 Δεκεμβρίου: Οι πρεσβευτές των Μεγάλων Δυνάμεων εγκαταλείπουν την Κωνσταντινούπολη.

15 Δεκεμβρίου: Η τουρκική φρουρά της νησίδας Βασιλάδι παραδίδεται στον Άστιγξ.

1828 6 Ιανουαρίου: Ο Ιωάννης Καποδίστριας φτάνει στο Ναύπλιο, μετά την απόφαση της Εθνοσυνέλευσης της Τροιζήνας, η οποία τον εξέλεξε πρώτο κυβερνήτη της Ελλάδας. Τρεις μέρες αργότερα φτάνει στην Αίγινα, πρώτη πρωτεύουσα της ελεύθερης Ελλάδας.

18 Ιανουαρίου: Ίδρυση της «Προσωρινής Διοικήσεως της Επικράτειας».

20 Ιανουαρίου: Ορκωμοσία στον καθεδρικό ναό της Αίγινας του Ιωάννη Καποδίστρια. Την ίδια μέρα ιδρύεται το «Πανελλήνιον», ένα 27μελές γνωμοδοτικό σώμα.

2 Φεβρουαρίου: Ίδρυση της «Εθνικής Χρηματιστικής Τράπεζας» και καθιέρωση του φοίνικα ως εθνικού νομίσματος. Η τράπεζα θα εκδώσει 6.472 μετοχές ονομαστικής αξίας 83 και ½

ταλίων η καθεμιά. Το εθνικό νομισματοκοπείο του Καποδίστρια κατά την περίοδο λειτουργίας του (1828-1832) έκοψε τα ακόλουθα νομίσματα: αργυρό φοίνικα, χάλκινο 20λεπτο, 10λεπτο, 5λεπτο και μονόλεπτο. Αυτά τα νομίσματα αποσύρθηκαν μετά την έλευση του Όθωνα. Ο αργυρός φοίνικας περιέχει άργυρο 900/000 και έχει βάρος 4,165 γραμμάρια.

8 Φεβρουαρίου: Με διάταγμα του Καποδίστρια καθορίζονται οι ισοτιμίες των ξένων νομισμάτων με το γρόσι, το οποίο αποτελεί ακόμη το κύριο νόμισμα συναλλαγών στην Ελλάδα. Σύμφωνα με το διάταγμα, με το οποίο η κυβέρνηση προσπαθεί να πατάξει την αισχροκέρδεια, μια λίρα στερλίνα ισοδυναμεί με 73 γρόσια και ένα γαλλικό πεντόφραγκο με 13,30 γρόσια.

5 Μαρτίου: Ο Φαβιέρος αναγκάζεται να εκκενώσει τη Χίο.

14 Απριλίου: Η Ρωσία κηρύσσει τον πόλεμο εναντίον της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

8 Μαΐου: Νίκη των Κρητών κοντά στο Ρέθυμνο.

25 Μαΐου: Νέα νίκη των Κρητών στην περιοχή Χαλαρά.

7 Ιουλίου: Υπογράφεται πρωτόκολλο ανάμεσα στις τρεις Μεγάλες Δυνάμεις. Αποφασίζεται η αποστολή στην Πελοπόννησο γαλλικού εκστρατευτικού σώματος υπό τον Μεζόν, με σκοπό να εκδιώξει τον Ιμπραήμ.

20 Ιουλίου: Θάνατος του Αλέξανδρου Υψηλάντη στη Βιέννη.

9 Αυγούστου: Υπογράφεται ανάμεσα στην Αγγλία και τον Μωχάμετ Άλη της Αιγύπτου η Σύμβαση της Αλεξάνδρειας, με την οποία καθορίζεται ο τρόπος εκκένωσης της Πελοποννήσου από τα στρατεύματα του Ιμπραήμ.

15 Αυγούστου: Νίκη των Κρητών στον Άγιο Ιωάννη της Γόρτυνας.

17 Αυγούστου: Τα γαλλικά στρατεύματα υπό τον Μεζόν αποβιβάζονται στο Πεταλίδι της Πυλίας.

29 Αυγούστου: Ιδρύονται ταχυδρομική υπηρεσία και τα πρώτα ταχυδρομικά γραφεία στο Άργος, στην Τρίπολη και στην Επίδαυρο.

4 Σεπτεμβρίου: Αρχίζει η αποχώρηση των τουρκοαιγυπτιακών στρατευμάτων από την Πελοπόννησο. Στις 27 του ίδιου μήνα αναχωρεί και ο Ιμπραήμ.

23 Σεπτεμβρίου: Εμπιστευτικό υπόμνημα του Καποδίστρια προς τους αντιπρόσωπους των Τριών Συμμάχων Δυνάμεων, με το οποίο επισημαίνει ότι τα σύνορα του νέου κράτους είναι ασφυκτικά.

16 Νοεμβρίου: Υπογράφεται στο Λονδίνο πρωτόκολλο από τους εκπροσώπους των Τριών Δυνάμεων, με το οποίο καθορίζονται τα σύνορα του νέου κράτους (Πελοπόννησος, Κυκλάδες).

15 Δεκεμβρίου: Ιδρύονται από τον κυβερνήτη δικαστήρια διαφόρων βαθμίδων.

1829 5 Φεβρουαρίου: Ο Ν. Σπηλιάδης διορίζεται γραμματέας της Επικρατείας στη θέση του Σπ. Τρικούπη.

22 Μαρτίου: Υπογράφεται στο Λονδίνο από τις Μεγάλες Δυνάμεις πρωτόκολλο, με το οποίο καθορίζονται τα παρακάτω:

-Τα σύνορα του αυτόνομου ελληνικού κράτους προς βορρά καθορίζονται από την οροθετική γραμμή Αμβρακικού-Παγασητικού.

-Στο νέο κράτος θα περιλαμβάνονται τα νησιά Σποράδες, Κυκλάδες, Σάμος και πιθανόν η Κρήτη.

-Το καθεστώς του κράτους θα είναι κληρονομική μοναρχία.

-Ο ετήσιος φόρος υποτέλειας θα ανέρχεται στα 1.500.000 γρόσια.

11 Ιουλίου: Αρχίζει στο Άργος η Δ' Εθνοσυνέλευση, η οποία θα ολοκληρώσει τις εργασίες της στις 6 Αυγούστου.

29 Ιουλίου: Η Εθνοσυνέλευση αποφασίζει κατάργηση του «Πανελληνίου» και ίδρυση Γερουσίας. Επίσης αποφασίζει τη διανομή 200.000 στρεμμάτων εθνικών γαιών σε ακτήμονες.

12 Σεπτεμβρίου: Μάχη στην Πέτρα της Βοιωτίας (με αρχηγό τον Δημήτριο Υψηλάντη). Η τελευταία μάχη του Αγώνα.

14 Σεπτεμβρίου: Η Ρωσία και η Οθωμανική Αυτοκρατορία υπογράφουν τη Συνθήκη της Αδριανούπολης, η οποία τερματίζει το Ρωσοτουρκικό Πόλεμο. Με τη συνθήκη αυτή η Πύλη αναγνωρίζει τα προηγούμενα πρωτόκολλα και τις συνθήκες που αφορούν στο ελληνικό ζήτημα.

Οκτώβριος: Η αντιπολιτευτική κίνηση εναντίον του Καποδίστρια διογκώνεται κυρίως στη Μάνη και την Ύδρα.

Νοέμβριος: Λειτουργεί στην Αίγινα το «Κεντρικόν Σχολείον».

27 Δεκεμβρίου: Αρχίζει στο Ορφανοτροφείο της Αίγινας η λειτουργία μικρής βιβλιοθήκης, η οποία θα αποτελέσει τον πυρήνα της Εθνικής Βιβλιοθήκης.

1830 3 Φεβρουαρίου: Σύμφωνα με το Πρωτόκολλο του Λονδίνου που υπογράφεται από τις Μεγάλες Δυνάμεις, δημιουργείται ανεξάρτητο ελληνικό κράτος με οροθετική γραμμή προς βορρά και δυτικά τη γραμμή Αχελώου-Σπερχειού. Το ελληνικό στέμμα προσφέρεται στον Λεοπόλδο του Σαξ Κόμπουργκ, ο οποίος τελικά το αρνείται.

1 Μαρτίου: Με διάταγμα καθορίζονται οι ισοτιμίες του καποδιστριακού φοίνικα. Έτσι, μια λίρα στερλίνα αντιστοιχεί σε 29,20 φοίνικες και ένα νόμισμα 5 γαλλικών φράγκων σε 5,60 φοίνικες.

21 Μαΐου: Ο Λεοπόλδος του Σαξ Κόμπουργκ παραιτείται από τον ελληνικό θρόνο.

Ιούνιος: Αντικυβερνητικές εκδηλώσεις στη Μάνη.

Δεκέμβριος: Στάση των Μαυρομιχλαίων στη Μάνη εναντίον του Καποδίστρια.

Ο Αντώνιος Μάτεσις εκδίδει το «Βασιλικό» .

Σχηματίζεται στη Σύρο ο πρώτος θίασος, ο οποίος δίνει παραστάσεις σε κατάσταση που διαμορφώθηκε σε θεατρική αίθουσα.

1831 23 Ιανουαρίου: Σύλληψη του Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη και ταραχές στη Μάνη.

17 Φεβρουαρίου: Ο Καποδίστριας ανακοινώνει την πρόθεση της κυβέρνησής του να προχωρήσει στην έκδοση 3.000.000 φοινίκων σε χαρτονομίσματα.

Απρίλιος: Επιβάλλεται λογοκρισία στον Τύπο.

Μάιος: Ίδρυση Συνταγματικής Επιτροπής στην Ύδρα. Ανταρσία στη Σύρο και την Αίγινα.

1 Μαΐου: Αποτυγχάνει στρατιωτικό πραξικόπημα του Τάσου Καρατάσου.

14 Ιουλίου: Υδραίοι καταλαμβάνουν το ναύσταθμο στον Πόρο.

1 Αυγούστου: Ο Μιαούλης πυρπολεί πλοία του εθνικού στόλου στον Πόρο.

Σεπτέμβριος: Στασιαστικά κινήματα σε πολλές επαρχίες της Πελοποννήσου.

16 Σεπτεμβρίου: Πρωτόκολλο του Λονδίνου καθορίζει τα βόρεια σύνορα του ελληνικού κράτους στη γραμμή Αμβρακικού-Παγασητικού.

27 Σεπτεμβρίου: Δολοφονείται στο Ναύπλιο ο κυβερνήτης Ιωάννης Καποδίστριας.

Εκλέγεται Διοικητική Επιτροπή από τον Αυγουστίνο Καποδίστρια, τον Θ. Κολοκοτρώνη και τον Ιωάννη Κωλέττη.

5 Δεκεμβρίου: Αρχίζει στο Άργος τις εργασίες της η Ε΄ Εθνοσυνέλευση.

9 Δεκεμβρίου: Συγκρούσεις στο Άργος μεταξύ κυβερνητικών και συνταγματικών.

1832 4 Ιανουαρίου: Με απόφαση της κυβέρνησης συνδέθηκε η αξία των μη μετατρέψιμων σε μεταλλικό νόμισμα τραπεζογραμματίων έκδοσης της Εθνικής Χρηματιστικής Τράπεζας (1831) με τις εθνικές γαίες κατά το γαλλικό πρότυπο των assignats.

1-13 Μαρτίου: «Συνδιάσκεψις του Λονδίνου διά πρωτοκόλλου της έκρινεν αρίστην την εκλογήν του πρίγκηπος Όθωνος της Βαυαρίας ως ηγεμόνος της Ελλάδος».

15 Μαρτίου: Ο Αυγουστίνος Καποδίστριας εκλέγεται προσωρινός κυβερνήτης.

7 Μαΐου: Υπογράφεται από τις Μεγάλες Δυνάμεις και τον εκπρόσωπο της Βαυαρίας σύμβαση, η οποία προβλέπει ότι η Ελλάδα θα είναι κράτος μοναρχικό με κληρονομικό της μονάρχη τον Όθωνα, δευτερότοκο γιο του βασιλιά της Βαυαρίας Λουδοβίκου.

21 Ιουλίου: Υπογράφεται στην Κωνσταντινούπολη η ομώνυμη σύμβαση, με την οποία καθορίζονται τα βόρεια σύνορα του νέου κράτους (Αμβρακικός-Παγασητικός).

11-23 Ιουλίου: Γεννιέται στο Ναύπλιο ο Χαρίλαος Τρικούπης, γιος του Σπυρίδωνα Τρικούπη και της Αικατερίνης Μαυροκορδάτου, αδελφής του Αλέξανδρου Μαυροκορδάτου.

27 Ιουλίου: Η Δ΄ Εθνοσυνέλευση, που συνήλθε στην Πρόνοια, αναγνωρίζει και επικυρώνει την εκλογή του Όθωνα στον ελληνικό θρόνο.

30 Αυγούστου: Πρωτόκολλο του Λονδίνου με το οποίο οριστικοποιούνται τα σύνορα της Ελλάδας, αλλά και απορρίπτονται τα αιτήματα των Κρητικών και των κατοίκων της Σάμου για ένωση με την Ελλάδα.

3-15 Οκτωβρίου: Φτάνουν στο Μόναχο ο Ανδρέας Μιαούλης, ο Δημήτριος Πλαπούτας και ο Κώστας Μπότσαρης εξουσιοδοτημένοι από την Εθνοσυνέλευση να δηλώσουν την αφοσίωση του έθνους προς το βασιλιά του.

Ιδρύεται στο Ναύπλιο αρχαιολογικό μουσείο από τον Γ. Γεννάδιο.

Γεννιέται στην Τήνο ο ζωγράφος Νικηφόρος Λύτρας.

ΤΟ ΝΕΟΤΕΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ

1833 25 Ιανουαρίου: Ο Όθων φτάνει στο Ναύπλιο. Μέχρι την ενηλικίωσή του την εξουσία ασκεί ένα τριμελές συμβούλιο αντιβασιλείας (ο κόμης Ιωσήφ Λουδοβίκος Αρμανσπεργκ, ο καθηγητής Γκεόργκ Μάουρερ και ο υποστράτηγος Καρλ Βίλεμ Χέιντεκ). Ο Σπυρίδων Τρικούπης διορίζεται πρόεδρος του Υπουργικού Συμβουλίου (πρωθυπουργός) και γραμματέας της Επικράτειας επί των Εξωτερικών.

8 Φεβρουαρίου: Καθιερώνεται ως νομισματική μονάδα του νεοσύστατου ελληνικού κράτους η δραχμή. Κόβονται χρυσά και αργυρά νομίσματα σε σχέδιο του Conrad Voigt και χάλκινα σε σχέδιο του Karl Lange. Η αργυρή δραχμή, βάρους 4,477 γραμμαρίων (4,029 γραμμάρια ασήμι), φέρει στη μια της όψη την κεφαλή του Όθωνα και στην άλλη το εθνόσημο. Στο νομισματοκοπείο του Μονάχου κόβονται ανάμεσα στο 1832 και το 1834 351.000 χρυσά εικοσάδραχμα, 3.660.000 αργυρά πεντάδραχμα, μονόδραχμα και νομίσματα των 50 και 25 λεπτών και 248.000 χάλκινα νομίσματα των πέντε, των δύο και του ενός λεπτού. Ανάλογος αριθμός νομισμάτων κόβεται στο Παρίσι τη διετία 1834-1835.

16 Φεβρουαρίου: Κυκλοφορεί στο Ναύπλιο το πρώτο φύλλο της «Εφημερίδος της Κυβερνήσεως». Η εφημερίδα συντάσσεται στην ελληνική και τη γερμανική γλώσσα. Μετά την ενηλικίωση του Όθωνα θα σταματήσει να συντάσσεται στη γερμανική.

25 Φεβρουαρίου: Με βασιλικό διάταγμα συγκροτείται τακτικός ελληνικός στρατός.

1 Μαρτίου: Η Αθήνα παραδίδεται από την τουρκική φρουρά στις ελληνικές αρχές.

25 Μαρτίου: Πεθαίνει στο Παρίσι ο Αδαμάντιος Κοραής.

1 Απριλίου: Ο Τούρκος φρούραρχος των Αθηνών Οσμάν Εφέντης παραδίδει την Ακρόπολη στο Βαυαρό ταγματάρχη Πάλιγκαν και στον υπολοχαγό Χριστόφορο Νέζερ.

3 Απριλίου: Ο Σπυρίδων Τρικούπης σχηματίζει τη δεύτερη κυβέρνησή του μέσα στην ίδια χρονιά, η οποία θα είναι και αυτή ιδιαίτερα βραχύβια.

Η χώρα διαιρείται σε δέκα νομούς και σαράντα δύο επαρχίες. Οι νομοί είναι οι ακόλουθοι:

Αργολίδας και Κορινθίας, Αχαΐας και Ήλιδας, Μεσσηνίας, Αρκαδίας, Λακωνίας, Ακαρνανίας και Αιτωλίας, Φωκίδας και Λοκρίδας, Αττικής και Βοιωτίας, Ευβοίας και Κυκλάδων.

6 Απριλίου: Πεθαίνει στο Παρίσι ο διδάσκαλος του Γένους Αδαμάντιος Κοραής (γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1748).

4 Μαΐου: Υπογράφεται ανάμεσα στην Οθωμανική Αυτοκρατορία και την Αίγυπτο η Συνθήκη της Κιουτάχειας, σύμφωνα με την οποία η Κρήτη παραμένει υπό αιγυπτιακή διοίκηση.

23 Ιουλίου: Με βασιλικό διάταγμα η Ελληνική Εκκλησία ανακηρύσσεται αυτοκέφαλη. Η μονομερής αυτή ενέργεια δεν αναγνωρίζεται από το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως.

17 Αυγούστου: Με βασιλικό διάταγμα απαγορεύεται η κυκλοφορία τουρκικών νομισμάτων.

7 Σεπτεμβρίου: Συλλαμβάνεται ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης και φυλακίζεται στο Παλαμήδι - κατηγορείται για συνωμοσία εναντίον της Αντιβασιλείας. Συλλαμβάνονται επίσης ο γιος του Γενναίος, ο Δημήτριος Πλαπούτας, ο Κίτσος Τζαβέλλας και άλλοι οπαδοί του Ρωσικού Κόμματος με την κατηγορία της εσχάτης προδοσίας.

12 Οκτωβρίου: Ο Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος σχηματίζει την πρώτη του κυβέρνηση, η οποία θα παραμείνει στην εξουσία μέχρι τις 31 Μαΐου του 1834.

1833-1834: Αναστήλωση του Ναού της Απτέρου Νίκης.

1834 9 Μαρτίου: Τοποθετείται από τον Όθωνα ο θεμέλιος λίθος των ανακτόρων του στην περιοχή της πλατείας, που δημιουργείται με βάση το πολεοδομικό σχέδιο Κλεάνθη-Shaubert

(μεταξύ των σημερινών οδών Αγίου Κωνσταντίνου και Ζήνωνος). Η θέση αυτή θα εγκαταληφθεί έπειτα ένα έτος.

16 Απριλίου: Αρχίζει η δίκη του Κολοκοτρώνη και του Πλαπούτα στο Ναύπλιο με την κατηγορία της συνωμοσίας κατά του βασιλιά Όθωνα.

25 Μαΐου: Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης και ο Δημήτριος Πλαπούτας καταδικάζονται σε θάνατο επειδή δήθεν συνωμοτούν εναντίον της Αντιβασιλείας. Υπέρ της απαλλαγής τους ψηφίζουν οι δικαστές Γεώργιος Τερτσέτης και Αναστάσιος Πολυζωίδης. Η ποινή τους μετατρέπεται σε κάθειρξη και απελευθερώνονται μόλις ενηλικιώνεται ο Όθων (Μάιος 1835).

31 Μαΐου: Ο Ιωάννης Κωλέττης σχηματίζει κυβέρνηση, η οποία θα παραμείνει στην εξουσία έναν ακριβώς χρόνο.

14 Νοεμβρίου: Δημοσιεύεται στην εφημερίδα των Αθηνών «Αθηνά» λίβελος κατά του πολεοδόμου Στ. Κλεάνθη: «Πώς σε φαίνεται και η εκλογή του εκτελεστικού της πόλεως, όστις ελθόν εις την Ελλάδα υπέρου γυμνότερος, ορίζει τώρα εις τας Αθήνας τα περισσότερα και ωραιότερα οικοπέδα; Ούτος ο κερδοσκόπος έκαμε και το της πόλεως σχέδιον εις τρόπον ώστε και οι καλλίτεροι τόποι να πωλώνται από αυτόν και όχι από άλλον εν βαρύτητι χρυσίου.

Αλίμονο εις τους κατοίκους των Αθηνών όσοι δεν τον εσυμβουλευθήσαν... και όσοι δεν τον επλήρωσαν τον κτιστικόν φόρον! Τούτων τα οσπήτια κρημνίζει και τον τόπον των πέρνει...».

Έπειτα από λίγες ημέρες η εφημερίδα αναγκάζεται, κατόπιν μήνυσης που υποβάλλει ο θιγόμενος, να ανακαλέσει.

1 Δεκεμβρίου: Η πρωτεύουσα του ελληνικού κράτους μεταφέρεται από το Ναύπλιο στην Αθήνα.

1835 6 Φεβρουαρίου: Με βασιλικό διάταγμα ο Ναός του Αγίου Γεωργίου στο Θησείο (ο Ναός του Ηφαίστου του 5ου αιώνα π.Χ., περισσότερο γνωστός στους Αθηναίους ως Θησείο) μετατρέπεται σε μουσείο.

20 Μαΐου: Ο αντιβασιλέας κόμης Άρμανσπεργκ αναλαμβάνει την προεδρία του υπουργικού συμβουλίου (πρωθυπουργός). Θα παραμείνει στην εξουσία μέχρι το Φεβρουάριο του 1837.

Την ίδια μέρα ο Όθων ενηλικιώνεται.

11 Ιουνίου: Πεθαίνει ο ναύαρχος Ανδρέας Μιαούλης (γεννήθηκε στην Ύδρα το 1769).

18 Σεπτεμβρίου: Συστήνεται το Συμβούλιο της Επικρατείας, ο ρόλος του οποίου είναι μάλλον συμβουλευτικός παρά γνωμοδοτικός.

25 Νοεμβρίου: Ο βασιλιάς της Βαυαρίας και πατέρας του Όθωνα, Λουδοβίκος Α΄, επισκέπτεται την Αθήνα συνοδευόμενος από το σπουδαίο αρχιτέκτονα Φρειδερίκο Γκαίρτνερ.

1836 25 Ιανουαρίου: Θεμελιώνεται το κτίριο των Ανακτόρων στο λόφο της Μπουμπουνίστρας. Τα σχέδια των Ανακτόρων είναι έργο του αρχιτέκτονα Φρειδερίκου Γκαίρτνερ.

15 Ιουνίου: Ιδρύεται με βασιλικό διάταγμα το «Βασιλικόν Νομισματοκοπείον και Σφραγιστήριο».

26 Ιουνίου: Ο Ιωάννης Ζαίμης διορίζεται από τον Όθωνα πρώτος δήμαρχος Πατρέων.

25 Ιουλίου: Ιδρύεται «η εν Αθήναις Φιλεκπαιδευτική Εταιρεία» από τους Ιωάννη Κοκκώνη, Γεώργιο Γεννάδιο και Μιχαήλ Αποστολίδη.

7 Οκτωβρίου: Εκδίδεται η εφημερίδα «Ελπίς» από τον Κωνσταντίνο Λεβίδη. Η έκδοσή της διακόπτεται το 1868.

10 Νοεμβρίου: Ο Όθων νυμφεύεται στο Ολδεβούργο την πρωτότοκη κόρη του Παύλου Φρειδερίκου Αυγούστου, του Μεγάλου Δούκα αυτού του γερμανικού κρατιδίου, Αμαλία Μαρία Φρειδερίκη (γεννήθηκε στις 9 Δεκεμβρίου του 1818).

31 Δεκεμβρίου: Ιδρύεται με βασιλικό διάταγμα εκπαιδευτήριο αρχιτεχντών με την ονομασία «Σχολή των Τεχνών».

Ο Δημ. Βυζάντιος εκδίδει τη «Βαβυλωνία».

Γεννιέται στη Σύρο ο Εμμανουήλ Ροΐδης, ο συγγραφέας της «Πάπισσας Ιωάννας» (πεθαίνει στην Αθήνα το 1904).

1837 5 Ιανουαρίου: Ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου των Αθηνών, στρατηγός Ιωάννης Μακρυγιάννης, στη διάρκεια συνεδρίασης του οργάνου προβάλλει το αίτημα για την παραχώρηση Συντάγματος. Το αίτημά του γίνεται δεκτό με ενθουσιασμό από τα υπόλοιπα μέλη του συμβουλίου.

25 Ιανουαρίου: Δημοσιεύεται διάταγμα του Όθωνα «Περί συστάσεως επιτροπής επί της εμψυχώσεως της εθνικής βιομηχανίας», που αποτελεί την πρώτη επίσημη προσπάθεια ανάπτυξης βιομηχανίας στο ελεύθερο ελληνικό κράτος. Πρώτος πρόεδρος της επιτροπής διορίζεται ο Γεώργιος Κουντουριώτης.

2 Φεβρουαρίου: Ο Βαυαρός J. von Rudhart διαδέχεται τον επίσης Βαυαρό κόμη Άρμανσπεργκ στην προεδρία του υπουργικού συμβουλίου. Θα παραμείνει στην εξουσία μέχρι το Δεκέμβριο του ίδιου έτους.

22 Απριλίου: Με βασιλικό διάταγμα ιδρύεται το Πανεπιστήμιο Αθηνών.

3 Μαΐου: Εγκαινιάζεται το πανεπιστήμιο, το οποίο στεγάζεται στην οικία Κλεάνθη, στη βορειοανατολική πλευρά της Ακρόπολης.

22 Ιουνίου: Γεννιέται στο Oberflossnitz της Σαξονίας ο Ερνέστος Μαυρίκιος Τσίλερ, ο οποίος αργότερα θα εγκατασταθεί στην Ελλάδα και θα σχεδιάσει και θα χτίσει πάρα πολλά νεοκλασικά σπίτια και μέγαρα.

8 Δεκεμβρίου: Ο Όθων αναλαμβάνει την προεδρία του υπουργικού συμβουλίου. Θα ασκήσει την εξουσία μέχρι το Φεβρουάριο του 1841.

Δίνονται στην Αθήνα για πρώτη φορά παραστάσεις λυρικού θεάτρου από ιταλικό θίασο, με το έργο ο «Κουρέας της Σεβίλλης».

Γεννιέται στο Ηράκλειο της Κρήτης ο ζωγράφος Κωνσταντίνος Βολανάκης (πεθαίνει στον Πειραιά το 1907).

1838 15 Μαρτίου: Με βασιλικό διάταγμα του Όθωνα καθιερώνεται η 25η Μαρτίου ως ημέρα εθνικής εορτής. («...Θεωρήσαντες ότι η ημέρα της 25ης Μαρτίου είναι λαμπρά και καθ' εαυτήν εις πάντα Έλληνα διά την αυτή τελομένην εορτήν του Ευαγγελισμού της Υπεραγίας Θεοτόκου, είναι προσέτι λαμπρά και χαρμόσυνος διά την κατ' αυτήν την ημέραν έναρξιν του περι της ανεξαρτησίας αγώνος του ελληνικού Έθνους, καθιερούμεν την ημέραν ταύτην εις το διηνεκές ως ημέραν εθνικής εορτής...».)

11 Απριλίου: Εξεγείρονται οι κάτοικοι της Ύδρας γιατί θέλουν να εξαιρεθούν από το νόμο περί στρατολογίας, προβάλλοντας το επιχείρημα ότι πολλοί νέοι του νησιού υπηρετούν στο ναυτικό και αρκετοί άντρες έχουν χάσει τη ζωή του, στη διάρκεια του Αγώνα. Η στάση διαρκεί σχεδόν πέντε μέρες, χωρίς όμως αποτέλεσμα για τους Ύδραίους.

25 Σεπτεμβρίου: Εκδίδεται η εφημερίδα «Αιών» από τον ιστορικό Ιωάννη Φιλήμονα. Η έκδοσή της θα διακοπεί το 1891.

Γεννιέται στο Ναύπλιο ο ποιητής Αχιλλέα Παράσχος (η καταγωγή του είναι από τη Χίο), ο κορυφαίος εκπρόσωπος της Αθηναϊκής Σχολής (πεθαίνει στην Αθήνα το 1895).

Γεννιέται στην Τήνο ο γλύπτης Γεώργιος Βιτάλης (πεθαίνει στην Αλεξάνδρεια το 1901). Πιο γνωστά έργα του είναι: ο ανδριάντας του Γλάδστονα μπροστά από το Πανεπιστήμιο Αθηνών και ο τάφος του Γεωργίου Αβέρωφ στο Α΄ Νεκροταφείο Αθηνών.

1839 Ιανουάριος: Ιδρύεται στο Λονδίνο από Άγγλους κεφαλαιούχους η Ιονική Τράπεζα.

2 Ιουλίου: Μπαίνει ο θεμέλιος λίθος του κτιρίου του Πανεπιστημίου Αθηνών. Τα σχέδια του υπό ανέγερση κτιρίου ανήκουν στο Δανό αρχιτέκτονα Χριστιανό Χάνσεν. Τελικά το κτίριο θα ολοκληρωθεί το 1864.

20 Οκτωβρίου: Ο Θεόφιλος Καΐρης, ο οποίος κατηγορείται για θεοσεβισμό (απορρίπτει την τριαδολογία και τη χριστολογία και επιμένει στην ηθικοποίηση του ατόμου για την πρόοδο τη κοινωνίας), καταθέτει ενώπιον της Ιεράς Συνόδου των Μητροπολιτών της Ελλάδος.

1840 15 Ιουλίου: Υπογράφεται στο Λονδίνο η ομώνυμη συνθήκη με την οποία η Κρήτη επανέρχεται υπό την οθωμανική κυριαρχία. Με αυτή τη συνθήκη τερματίζεται ο Τουρκοαιγυπτιακός Πόλεμος.

Ο Ελβετός Schaub αναφέρει για την περιοχή όπου βρίσκεται σήμερα η Πλατεία Ομονοίας:

«Αι οδοί Ερμού και Αιόλου, εκτεινόμεναι έξω της πόλεως, καταλήγουν σε μιαν κοιλάδα, η οποία αποτελεί κατά προτίμησιν τον τόπον όπου οι Αθηναίοι πηγαίνουν περίπατον».

Έρχεται στο φως το Ωδείο Ηρώδου του Αττικού.

Αποπερατώνεται στην Αθήνα το Θέατρο του Μπούκουρα, το πρώτο λιθόκτιστο θέατρο της πρωτεύουσας.

Γεννιέται στην Τρίπολη ο φιλόλογος και υπέρμαχος της αρχαϊζουσας Γεώργιος Μιστριώτης (πεθαίνει στην Αθήνα το 1916).

Γεννιέται στην Τήνο ο γλύπτης Δημήτριος Φιλιππότης (πεθαίνει στην Αθήνα το 1919). Πιο γνωστό του έργο: Ο Ξυλοθραύστης (Ζάππειο).

1841 10 Φεβρουαρίου: Ο Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος αναλαμβάνει την προεδρία του υπουργικού συμβουλίου.

30 Μαρτίου: Ιδρύεται η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος με πρώτο διοικητή της τον Γεώργιο Σταύρου.

30 Απριλίου: Η νεοσύστατη Εθνική Τράπεζα εκδίδει το πρώτο της χαρτονόμισμα, ονομαστικής αξίας πεντακοσίων δραχμών.

6 Ιουλίου: Ο Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος σχηματίζει βραχύβια κυβέρνηση.

10 Αυγούστου: Ο Αντώνιος Κριεζής διαδέχεται τον Αλέξανδρο Μαυροκορδάτο στην προεδρία του υπουργικού συμβουλίου. Ουσιαστικά κυβερνά ο ίδιος ο Όθων μέχρι την Επανάσταση της 3ης Σεπτεμβρίου του 1843.

1842 25 Σεπτεμβρίου: Εκδίδεται η εφημερίδα «Συνταγματική» από τον Χ. Σακελλαρίδη. Η έκδοσή της διακόπτεται το 1868.

Η Εθνική Βιβλιοθήκη μεταφέρεται στο Ναό του Αγίου Ελευθερίου και συγχωνεύεται με την πανεπιστημιακή.

Γεννιέται στην Τήνο ο ζωγράφος Νικόλαος Γύζης (πεθαίνει στο Μόναχο το 1901).

1843 3 Φεβρουαρίου: Πεθαίνει ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης (γεννήθηκε στις 3 Απριλίου του 1770).

3 Σεπτεμβρίου: Επαναστατική κίνηση στρατιωτικών μονάδων των Αθηνών και πολιτών υπό την αρχηγία του Δ. Καλλέργη, του Ι. Μακρυγιάννη και του Α. Λόντου. Κύριο αίτημα των επαναστατών είναι η παραχώρηση Συντάγματος και η αποχώρηση των ξένων. Μετά τα γεγονότα της Επανάστασης της 3ης Σεπτεμβρίου ο Όθων αναθέτει την προεδρία του υπουργικού συμβουλίου στον Ανδρέα Μεταξά, έναν από τους ηγέτες της Επανάστασης. Την ίδια μέρα προκηρύσσονται εκλογές για την ανάδειξη των μελών της εθνοσυνέλευσης που θα προετοιμάσει Σύνταγμα.

Οκτώβριος-Νοέμβριος: Διενεργούνται εκλογές πληρεξουσίων με βάση το νόμο της 4ης Μαρτίου του 1829. Εκλέγονται 244 πληρεξούσιοι που εκπροσωπούν τις ελεύθερες αλλά και υπόδουλες περιοχές, καθώς και τις ελληνικές παροικίες του εξωτερικού.

8 Νοεμβρίου: Αρχίζει τις εργασίες της η Α΄ Εθνοσυνέλευση με πρόεδρο τον ηλικίας 103 ετών Πανούτσο Νοταρά.

23 Νοεμβρίου: Η εθνοσυνέλευση αποφασίζει να ονομαστεί «η της Γ΄ Σεπτεμβρίου εν Αθήναις Εθνική των Ελλήνων Συνέλευσις».

1844 16 Φεβρουαρίου: Ο Κ. Κανάρης γίνεται πρόεδρος του υπουργικού συμβουλίου.

18 Μαρτίου: Ο Όθων ορκίζεται πίστη στο Σύνταγμα, που δημοσιεύεται την ίδια μέρα στην «Εφημερίδα της Κυβερνήσεως». Η εθνοσυνέλευση ψηφίζει εκλογικό νόμο με τον οποίο καθιερώνεται (σχεδόν) η καθολική ψηφοφορία. Αποκλείονται όλοι όσοι δεν διαθέτουν κινητή ή ακίνητη περιουσία και οι γυναίκες.

Ο νόμος αυτός εφαρμόζεται σε όλες τις εκλογές μέχρι την έξωση του Όθωνα. Με αυτόν καθιερώνεται η άμεση με ψηφοδέλτια εκλογή. Βουλευτές εκλέγονται εκείνοι που λαμβάνουν την απόλυτη πλειοψηφία.

30 Μαρτίου: Ο Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος σχηματίζει την τρίτη του κυβέρνηση, η οποία είναι και αυτή βραχύβια. Η κυβέρνησή του διεξάγει τις πρώτες βουλευτικές εκλογές στο ελεύθερο ελληνικό κράτος. Θα παραιτηθεί στις 4 Αυγούστου διαμαρτυρούμενος για τη στάση του Όθωνα.

6 Αυγούστου: Ο Ιωάννης Κωλέττης, το κόμμα του οποίου ήρθε τρίτο στις εκλογές που διεξήχθησαν στις αρχές Ιουνίου (2-9 Ιουνίου), αναλαμβάνει τη διακυβέρνηση της χώρας. Θα παραμείνει στην εξουσία μέχρι το 1847. Στις εκλογές ο Α. Μεταξάς πήρε πενήντα πέντε έδρες, ο Α. Μαυροκορδάτος είκοσι οκτώ και ο Κωλέττης είκοσι. Σε μια ομιλία του στη Βουλή ο Κωλέττης αναφέρεται για πρώτη φορά στη «Μεγάλη Ιδέα».

1845 4 Ιουλίου: Σε άρθρο εναντίον του Κωλέττη στην εφημερίδα «Αιών» μνημονεύεται για πρώτη φορά η λέξη δικτατορία. Ο Ηπειρώτης πολιτικός περιγράφει τον τρόπο διακυβέρνησης της χώρας.

8 Ιουλίου: Στην εφημερίδα «Αθηνά» αναφέρονται τα εξής: «Το υδραγωγείον έχει ασφαλισθεί από τους Τούρκους προς τους Αμπελοκήπους (κοντά στον Άγιο Δημήτριο Αμπελοκήπων) διά να ποτίζουν τους κήπους των. Τώρα οι κάτοικοι ζητούν να καθαρισθεί διότι τα νερά είναι ακάθαρτα και φέρουν ασθeneίας».

1846 10 Μαρτίου: Θεμελιώνεται το Αρσάκειον Μέγαρον, το οποίο ανεγείρεται με δαπάνες του Απόστολου Αρσάκη και σε σχέδια του Λύσανδρου Κουτατζόγλου.

11 Σεπτεμβρίου: Ιδρύεται η Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή Αθηνών.

1847 25 Ιανουαρίου: Σοβαρό επεισόδιο ανάμεσα στον Όθωνα και στον πρεσβευτή της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας Κωνσταντίνο Μουσούρο, με αφορμή την άρνηση του δεύτερου να χορηγήσει διαβατήριο στον υπασπιστή του βασιλιά, Τσάμη Καρατάσο, για να ταξιδέψει στην Κωνσταντινούπολη. Εξαιτίας του επεισοδίου διακόπτονται οι διπλωματικές σχέσεις ανάμεσα στις δύο χώρες, οι οποίες τελικά αποκαθίστανται το Φεβρουάριο του 1848 (Μουσουρικά).

14 Απριλίου: Ο Όθων διαλύει τη Βουλή και προκηρύσσει εκλογές.

Ιούλιος-Αύγουστος: Διενεργούνται εκλογές στις οποίες ο Ιωάννης Κωλέττης κερδίζει την απόλυτη πλειοψηφία σε σύνολο 127 εδρών. Το αποτέλεσμα αμφισβητείται -δικαίως- από όλους τους αντιπάλους του Ηπειρώτη πολιτικού, γιατί θεωρείται προϊόν βίας και νοθείας.

31 Αυγούστου: Πεθαίνει ο Ιωάννης Κωλέττης (γεννήθηκε στα Ιωάννινα το 1773).

5 Σεπτεμβρίου: Ο Κ. Τζαβέλας αναλαμβάνει πρωθυπουργός της χώρας. Θα παραμείνει στην εξουσία μέχρι το Μάρτιο του 1848.

18 Δεκεμβρίου: Πυρκαγιά καταστρέφει ολοκληρωτικά την οικία της Δουκίσσης της Πλακεντίας (στη γωνία των οδών Αγησιλάου και Μυλλέρου). Στο υπόγειο η δούκισσα φύλαγε το ταριχευμένο σώμα της κόρης της που είχε πεθάνει από τύφο στη Βηρυτό.

Οι υπηρεσίες του Δήμου Αθηναίων αποκαλύπτουν το σύνολο της διαδρομής του Αδριάνειου Υδραγωγείου.

1848 8 Μαρτίου: Ο Γ. Κουντουριώτης αναλαμβάνει πρωθυπουργός της χώρας.

4 Απριλίου: Με κυβερνητική απόφαση αναστέλλεται η μετατρεψιμότητα των ελληνικών τραπεζογραμματίων και επιβάλλεται, λόγω της διεθνούς οικονομικής ύφεσης που επικρατεί, η αναγκαστική κυκλοφορία. Το μέτρο θα ισχύσει μέχρι τις 15 Δεκεμβρίου του 1848.

15 Οκτωβρίου: Ο Κ. Κανάρης διορίζεται πρωθυπουργός.

Γεννιέται στο Μύρθιο Ρεθύμνου ο γλωσσολόγος Γεώργιος Χατζηδάκης (πεθαίνει στην Αθήνα το 1941).

1849 12 Δεκεμβρίου: Ο Α. Κριεζής σχηματίζει τη δεύτερη κυβέρνησή του, η οποία αναδεικνύεται η μακροβιότερη μέχρι εκείνη τη στιγμή ελληνική κυβέρνηση.

Γεννιούνται οι συγγραφείς Γεώργιος Βιζυηνός και Αργύρης Εφταλιώτης.

1850 4 Ιανουαρίου: Μετά την άρνηση της Ελλάδας να υποχωρήσει στην απαίτηση της Αγγλίας να αποζημιωθεί ο Βρετανός υπήκοος Δον Πατσίφικο, πορτογαλικής καταγωγής, ισραηλίτης στο θρήσκευμα, για τις ζημιές που προξένησε στο σπίτι του το Πάσχα του 1849 φανατισμένος όχλος, μούρα του βρετανικού στόλου υπό το ναύαρχο Πάρκερ αποκλείει για ένα σχεδόν εξάμηνο τα ελληνικά παράλια (Παρκερικά).

29 Ιουνίου: Αναγνωρίζεται με Συνοδικό Τόμο του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως το αυτοκέφαλο της Εκκλησίας της Ελλάδος.

6 Ιουλίου: Λήγει ο αποκλεισμός των ελληνικών παραλίων από το βρετανικό στόλο μετά την ικανοποίηση μέρους των απαιτήσεων των Βρετανών.

29 Ιουλίου: Η Μείζων Σύνοδος του Οικουμενικού Πατριαρχείου εκδίδει συνοδικό τόμο με τον οποίο αναγνωρίζει το αυτοκέφαλο της Εκκλησίας της Ελλάδος.

9 Σεπτεμβρίου: Η Αμαλία, που εκτελεί χρέη αντιβασιλέα αφού ο Όθων βρίσκεται στο εξωτερικό, διαλύει τη Βουλή και προκηρύσσει εκλογές.

Σεπτέμβριος-Οκτώβριος: Ο Αντ. Κριεζής κερδίζει την απόλυτη πλειοψηφία στις εκλογές που διενεργούνται (100 έδρες σε σύνολο 131).

26 Νοεμβρίου: Δώδεκα Επτανήσιοι βουλευτές (Ριζοσπάστες) με διακήρυξή τους εκφράζουν την επιθυμία του λαού των Επτανήσων για ένωση με την Ελλάδα.

1851 4 Μαρτίου: Γεννιέται στη Σκιάθο ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, γιος του ιερέα Αδαμάντιου Εμμανουήλ και της Γκιουλώς Μοραΐτη.

Γεννιούνται οι Αλέξανδρος Πάλλης και Αλέξανδρος Μωραϊτίδης.

1852 Ανεγείρεται το Αρσάκειο Μέγαρο από το κληροδότημα του Α. Αρσάκη.

Γεννιούνται ο ζωγράφος Γ. Ιακωβίδης, ο Γεώργιος Σουρής και ο Νικόλαος Πολίτης, «πατέρας» της ελληνικής λαογραφίας.

1853 22 Σεπτεμβρίου: Η κήρυξη του Κριμαϊκού Πολέμου ανάμεσα στην Οθωμανική Αυτοκρατορία, η οποία έχει την υποστήριξη της Γαλλίας και της Αγγλίας, και τη Ρωσία γίνεται δεκτή με ενθουσιασμό από την ελληνική πολιτική ηγεσία και το βασιλιά Όθωνα, που πιστεύουν στη νίκη των Ρώσων.

23 Σεπτεμβρίου: Ο Όθων διαλύει τη Βουλή και προκηρύσσει εκλογές.

Νοέμβριος: Ο Αντ. Κριεζής κερδίζει την απόλυτη πλειοψηφία στις εκλογές που διενεργούνται (σύνολο εδρών: 138).

1854 11 Ιανουαρίου: Επαναστατικός αναβρασμός ανάμεσα στους υπόδουλους Έλληνες της Θεσσαλίας και της Ηπείρου. Σημειώνεται έντονη δράση αντάρτικων σωμάτων.

10 Μαρτίου: Διακόπτονται οι ελληνοτουρκικές διπλωματικές σχέσεις εξαιτίας της δράσης αντάρτικων σωμάτων στη Θεσσαλία και τη Μακεδονία.

14 Μαΐου: Αρχίζει ο αποκλεισμός του Πειραιά από βρετανικά και γαλλικά πολεμικά πλοία.

Από τα πληρώματά τους μεταδίδεται στην πρωτεύουσα επιδημία χολέρας.

1 Απριλίου: Έναρξη της Επανάστασης στη Χαλκιδική από το συνταγματάρχη του ελληνικού στρατού Τσάμη Καρατάσο, ο οποίος αυτοανακηρύσσεται «αρχιστράτηγος της Μακεδονίας».

1855 22 Απριλίου: Με το Ν.ΣΠΑΔ/22.4.1855 ορίζονται οι προϋποθέσεις για τη σύσταση ανώνυμης ναυτιλιακής εταιρείας παράλιας ναυσιπλοΐας.

21 Σεπτεμβρίου: Εκδίδεται στην Τεργέστη η εφημερίδα «Ημέρα» από τον Ιωάννη Ισιδωρίδη Σκυλίτση. Το 1912, ως «Νέα Ημέρα» πλέον συνεχίζει την πορεία της στην Αθήνα. Η έκδοσή της διακόπτεται το 1945.

22 Σεπτεμβρίου: Μετά την παραίτηση της κυβέρνησης Α. Μαυροκορδάτου σχηματίζει κυβέρνηση ο Δημήτριος Βούλγαρης.

1856 18 Φεβρουαρίου: Δημοσιεύεται στην Κωνσταντινούπολη το αυτοκρατορικό διάταγμα Χάτι Χουμαγιούν. Με αυτό, μεταξύ άλλων, διασφαλίζονται τα δικαιώματα των χριστιανικών κοινοτήτων της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

18 Μαρτίου: Υπογράφεται η Συνθήκη των Παρισίων, με την οποία τερματίζεται ο Κριμαϊκός Πόλεμος και περιορίζεται η ρωσική επιρροή. Οι Μεγάλες Δυνάμεις εγγυώνται την εδαφική ακεραιότητα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Οκτώβριος: Διενεργούνται εκλογές, στις οποίες ο Δ. Βούλγαρης κερδίζει την απόλυτη πλειοψηφία σε σύνολο 138 εδρών.

28 Οκτωβρίου: Με βασιλικό διάταγμα εγκρίνεται η ίδρυση ελληνικής ατμοπλοϊκής εταιρείας με την ονομασία «Ελληνική Ατμοπλοΐα».

1857 2 Φεβρουαρίου: Πεθαίνει στην Κέρκυρα ο εθνικός μας ποιητής Διονύσιος Σολωμός.

18 Φεβρουαρίου: Ο αγγλογαλλικός στρατός κατοχής φεύγει από την Ελλάδα.

13 Νοεμβρίου: Παρατείνεται η κυβέρνηση Δ. Βούλγαρη. Σχηματίζεται νέα κυβέρνηση υπό τον Αθανάσιο Μιαούλη.

1858 20 Ιανουαρίου: Η Ιόνιος Βουλή με ψήφισμά της που εισηγείται ο Κωνσταντίνος Λομβάρδος ζητά την ένωση των Επτανήσων με την Ελλάδα.

16 Ιουλίου: Με βασιλικό διάταγμα εγκρίνεται η ανέγερση Βουλευτηρίου στο χώρο του προσωρινού Βουλευτηρίου.

15 Αυγούστου: Μπαίνει ο θεμέλιος λίθος του νέου Βουλευτηρίου -Παλαιά Βουλή-, που θα ανεγερθεί σε σχέδια του αρχιτέκτονα Francois Boulanger.

19 Αυγούστου: Με βασιλικό διάταγμα θεσμοθετούνται τα «Ολύμπια», ετήσιες εκθέσεις ελληνικών προϊόντων, στο πλαίσιο των οποίων τελούνται και αθλητικοί αγώνες.

9 Νοεμβρίου: Φτάνει στα Επτάνησα ο υπουργός των Εξωτερικών της Αγγλίας Gladstone για να συζητήσει για τη μεταρρύθμιση του υπάρχοντος καθεστώτος.

1859 1 Ιανουαρίου: Κατασκευή και λειτουργία της πρώτης τηλεγραφικής γραμμής στην Ελλάδα ανάμεσα στην Αθήνα και τον Πειραιά και λίγο αργότερα της τηλεγραφικής γραμμής Αθήνας-Αιγίου-Πάτρας.

13 Ιανουαρίου: Γεννιέται στην Πάτρα ο ποιητής Κωστής Παλαμάς (πεθαίνει το 1943), δημιουργός του «Δωδεκάλογου του Γύφτου» και της «Φλογέρας του Βασιλιά».

12 Φεβρουαρίου: Από τον τηλεγραφικό σταθμό Αθηνών διαβιβάζεται το πρώτο διεθνές τηλεγράφημα στον τηλεγραφικό σταθμό Κωνσταντινουπόλεως.

10 Μαΐου: Συγκρούσεις ανάμεσα σε φοιτητές που φορούν ψάθινα καπέλα Σίφνου (σκιάδια) και στην αστυνομία καταλήγουν σε αντικυβερνητικές διαδηλώσεις, τραυματισμούς και συλλήψεις διαδηλωτών. Τα επεισόδια, τα οποία κράτησαν δύο ημέρες, έμειναν στην ιστορία ως Σκιαδικά.

2 Αυγούστου: Θεμελιώνεται από τον Όθωνα το μέγαρο της Ακαδημίας Αθηνών.

1860 3 Σεπτεμβρίου: Επεισόδια στη διάρκεια διαδήλωσης στην Πλατεία Συντάγματος για την επέτειο της Επανάστασης της 3ης Σεπτεμβρίου του 1843 καταλήγουν σε συνθήματα εναντίον του Όθωνα και συλλήψεις πολλών διαδηλωτών.

16 Νοεμβρίου: Διαλύεται η Βουλή και προκηρύσσονται εκλογές.

1861 Φεβρουάριος: Ο Γερμανός αρχιτέκτονας Ερνέστος Τσίλερ φτάνει στην Αθήνα για να επιβλέψει την ανέγερση της Ακαδημίας Αθηνών ως εκπρόσωπος του αρχιτεκτονικού γραφείου του Θ. Χάνσεν.

Φεβρουάριος-Μάρτιος: Ο υπό τον Α. Μιαούλη συνασπισμός κατακτά την απόλυτη πλειοψηφία στις εκλογές που διενεργούνται.

18 Μαΐου: Η «Χρυσή Νεολαία», μυστική μαχητική οργάνωση της εποχής, της οποίας τα πενήντα περίπου μέλη -οπλισμένα- συγκεντρώθηκαν στο καφενείο του Χαφτά (Πλατεία Οθωνος, σήμερα Ομονοίας), αποτυγχάνει να εξοντώσει τον Όθωνα.

6 Σεπτεμβρίου: Αποτυχημένη δολοφονική απόπειρα εναντίον της βασίλισσας Αμαλίας από το φοιτητή Αριστείδη Δόσιο στην περιοχή της Πλατείας Συντάγματος. Ο Δόσιος καταδικάζεται σε θάνατο, αλλά του απονέμεται χάρη από την Αμαλία.

Ο Γουστάβος Κλάους ιδρύει στην Πάτρα την οινοποιητική εταιρεία Achaia Clauss Wine

Company Ltd.

1862 26 Ιουνίου: «Παύσατε τας κατά των φορολογουμένων απηνείς καταδιώξεις. Μην καταπιέζετε την γεωργικής τάξιν..» αναφέρεται σε άρθρο της εφημερίδας «Εθνοφύλαξ».

10 Οκτωβρίου: Ξεσπά επανάσταση που οδηγεί στην έξωση του Όθωνα από την Ελλάδα.

Αμέσως μετά σχηματίζεται τριμελής επιτροπή, με πρόεδρο τον Δ. Βούλγαρη και μέλη τους Κ. Κανάρη και Μπενιζέλο Ρούφο, η οποία αναλαμβάνει την άσκηση όλων των εξουσιών.

14 Οκτωβρίου: Το αποσήμερο ο αθηναϊκός λαός συγκεντρώνεται στην Πλατεία Οθωνος για να πανηγυρίσει την έξωση του Όθωνα. Μετά τη δοξολογία ο πρόεδρος της Προσωρινής Κυβερνήσεως Δημ. Βούλγαρης απευθύνεται προς το συγκεντρωμένο πλήθος. Ανάμεσα στα άλλα ακούγονται και τα εξής: «Ας ορκισθώμεν επί της Πλατείας ταύτης, της λαβούσης ήδη το ωραίον της "Ομονοίας" όνομα, και ας είπη έκαστος εξ ημών: Ορκίζομαι πίστιν εις την πατρίδα και υπακοήν εις τας εθνικάς αποφάσεις.»

10 Νοεμβρίου: Διαδηλώσεις στην Αθήνα υπέρ της υποψηφιότητας για τον ελληνικό θρόνο του πρίγκιπα Αλφρέδου, δευτερότοκου γιου της βασίλισσας της Αγγλίας Βικτορίας. Η Αγγλία δεν αποδέχεται την υποψηφιότητα, γιατί καλύπτεται από τις διεθνείς συνθήκες που υπογράφηκαν για το ελληνικό ζήτημα.

19 Νοεμβρίου: Διεξάγεται δημοψήφισμα για την εκλογή νέου βασιλιά. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος, όπως αυτά επικυρώνονται με ψήφισμα της Εθνικής Συνέλευσης (22 Ιανουαρίου του 1863), από τις 244.202 ψήφους οι 230.016 είναι υπέρ του Άγγλου πρίγκιπα Αλφρέδου.

24-28 Νοεμβρίου: Γίνονται εκλογές για την ανάδειξη αντιπροσώπων στη Συντακτική Συνέλευση. Οι εκλογές πραγματοποιούνται με βάση τον εκλογικό νόμο του 1844, όπως αυτός τροποποιήθηκε με το ψήφισμα της 23ης Οκτωβρίου του 1862, που προβλέπει την εκλογή πληρεξουσίων και από τους Έλληνες που δεν ζουν στην Ελλάδα.

10 Δεκεμβρίου: Πρώτη συνεδρίαση της συνέλευσης που προέκυψε από τις πρόσφατες εκλογές.

1863 12 Ιανουαρίου: Η συνέλευση κηρύσσει «εαυτήν νομίμως συγκεκροτημένην».

19 Ιανουαρίου: Η συνέλευση αποφασίζει να ονομαστεί «Η εν Αθήναις Β΄ των Ελλήνων Συνέλευσις».

11 Φεβρουαρίου: Η συνέλευση, στην οποία πλειοψηφούν οι προοδευτικοί που αποκαλούνται «Ορεινοί», εκλέγει κυβέρνηση με πρωθυπουργό τον Ζ. Βάλβη που θα παραιτηθεί στις 27 Μαρτίου. Συγχρόνως αποφασίζει ότι μέχρι την έλευση του νέου βασιλιά την εκτελεστική εξουσία θα ασκεί ο πρόεδρος της κυβέρνησης.

18 Μαρτίου: «Η εν Αθήναις Β΄ των Ελλήνων Εθνοσυνέλευσις ψηφίζει. Άρθρον 1: Αναγορεύει παμψηφεί τον πρίγκιπα της Δανίας Χριστιανόν, Γουλιέλμον, Φερδινάνδον, Αδόλφον, Γεώργιον, δευτερότοκον υιόν του πρίγκιπος Χριστιανού της Δανίας, συνταγματικόν βασιλέα των Ελλήνων υπό το όνομα Γεώργιος Α΄ Βασιλεύς των Ελλήνων...».

27 Μαρτίου: Παραιτείται η κυβέρνηση Βόλβη. Σχηματίζεται μεταβατική κυβέρνηση υπό τον Διομήδη Κυριακού.

29 Απριλίου: Συγκροτείται κυβέρνηση υπό τον Μπενιζέλο Ρούφο στην οποία κυριαρχούν οι «Ορεινοί». Ο ηττημένος αρχηγός των «Πεδινών» Δημ. Βούλγαρης ετοιμάζεται να επιβληθεί με τη βία.

18 Ιουνίου: Η συμμορία του Κυριάκου υπό την προστασία της Χωροφυλακής καταλαμβάνει τη Μονή των Ασωμάτων στην Αθήνα. Ο υπουργός Στρατιωτικών Π. Κορωναίος διατάσσει τη σύλληψη του λήσταρχου. Ο διοικητής όμως του 6ου Τάγματος κηρύσσει εαυτόν αλληλέγγυο προς τους ληστές. Η σύγκρουση είναι πλέον αναπόφευκτη.

18-20 Ιουνίου: Διεξάγονται σοβαρές και αιματηρές συγκρούσεις ανάμεσα στις αντιτιθέμενες πολιτικές παρατάξεις των «Πεδινών» (Βούλγαρης) και των «Ορεινών» (Κανάρης, Γρίβας) στην περιοχή της Πλατείας Ομονοίας. Αυτές θα τερματιστούν με την παρέμβαση των πρέσβων των Τριών Δυνάμεων. Ο απολογισμός από τις συγκρούσεις (Ιουνιακά) είναι σχεδόν διακόσιοι νεκροί.

21 Ιουνίου: Ανασχηματίζεται η κυβέρνηση Ρούφου, στους κόλπους της οποίας εντάσσονται πλέον και οι «Πεδινοί». Η κυβέρνηση αυτή θα παραμείνει στην εξουσία μέχρι τις 18 Οκτωβρίου του 1863.

1 Ιουλίου: Οι τρεις προστάτιδες Δυνάμεις υπογράφουν με τη Δανία συνθήκη με την οποία ανανεώνονται οι εγγυήσεις που είχαν δοθεί το 1832 προς την Ελλάδα, επικυρώνεται η εκλογή του πρίγκιπα Γεωργίου ως βασιλιά και τέλος αναγνωρίζεται στον ελληνικό λαό το δικαίωμα να περιορίσει τη βασιλική εξουσία με Σύνταγμα.

23 Σεπτεμβρίου: Η Ιόνιος Βουλή ψηφίζει την ένωση των Επτανήσων με την Ελλάδα.

18 Οκτωβρίου: Ο Γεώργιος Α΄ φτάνει στον Πειραιά με τον ατμοδρόμωνα «Ελλάς». Έπειτα από σύντομη τελετή επιβιβάζεται σε άμαξα και αναχωρεί με κατεύθυνση την Αθήνα όπου γίνεται δεκτός με ενθουσιασμό από το συγκεντρωμένο πλήθος. Την ίδια μέρα παραιτείται η κυβέρνηση Ρούφου. Ο βασιλιάς αναθέτει την εντολή σχηματισμού οικουμενικής κυβέρνησης στον Δ. Βούλγαρη, ο οποίος τελικά συγκροτεί μονοκομματική κυβέρνηση.

19 Οκτωβρίου: Ο Γεώργιος Α΄ ορκίζεται βασιλεύς των Ελλήνων ενόπιον της Β΄ των Ελλήνων Εθνικής Συνέλευσης.

1864 5 Μαρτίου: Παραιτείται η κυβέρνηση Βούλγαρη. Ο βασιλιάς αναθέτει στον Κ. Κανάρη το σχηματισμό κυβέρνησης.

10 Απριλίου: Παραιτείται η κυβέρνηση Κανάρη. Ο Βόλβης σχηματίζει μεταβατική κυβέρνηση.

21 Μαΐου: Ελληνικά στρατεύματα αποβιβάζονται στην Κέρκυρα και υψώνουν την ελληνική σημαία.

19 Ιουλίου: Φτάνουν στον Πειραιά 84 Επτανήσιοι βουλευτές οι οποίοι γίνονται δεκτοί με ενθουσιασμό από τους Αθηναίους.

20 Οκτωβρίου: Η εθνοσυνέλευση ψηφίζει το Σύνταγμα.

16 Νοεμβρίου: Ο Γεώργιος Α΄ ορκίζεται πίστη στο νέο Σύνταγμα της χώρας. Την ίδια ημέρα η εθνοσυνέλευση διαλύεται.

21 Νοεμβρίου: Ο εκλογικός νόμος που δημοσιεύεται στην «Εφημερίδα της Κυβερνήσεως» προβλέπει ανάμεσα στα άλλα ότι για τους εκλόγιμους απαραίτητη προϋπόθεση είναι να διαθέτουν ακίνητη περιουσία στην επαρχία που κατέρχονται ως υποψήφιοι. Δικαίωμα ψήφου έχουν όλοι οι Έλληνες που έχουν συμπληρώσει το 21ο έτος της ηλικίας τους και διαθέτουν περιουσία ή εξασκούν οποιοδήποτε επάγγελμα. Το εκλογικό σύστημα εξακολουθεί να είναι το πλειοψηφικό με σχετική όμως πλειοψηφία, ενώ εκλογική περιφέρεια είναι η επαρχία.

1865 2 Μαρτίου: Ο Μεσσήνιος πολιτικός Αλέξανδρος Κουμουνδούρος σχηματίζει την πρώτη του κυβέρνηση.

8 Μαρτίου: Προκηρύσσονται βουλευτικές εκλογές οι οποίες θα διεξαχθούν από τις 14 Μαΐου μέχρι την ολοκλήρωσή τους, οπωσδήποτε πριν από τις 22 Μαΐου.

Για πρώτη φορά σε βασιλικό διάταγμα γίνεται αναφορά σε συγκεκριμένη ημερομηνία έναρξης των εκλογών.

6 Μαΐου: Αρχίζουν να λειτουργούν, για πρώτη φορά μετά τους αρχαίους χρόνους, οι εγκαταστάσεις ανακαμίνευσης αργυρομόλυβδου του Λαυρίου.

12-21 Μαΐου: Στις εκλογές που διεξάγονται το κόμμα του Α. Κουμουνδούρου κερδίζει την απόλυτη πλειοψηφία των εδρών.

19 Ιουνίου: Πεθαίνει στο Μπροστένι της Ρουμανίας ο εθνικός ευεργέτης Ευαγγέλης Ζάππας (Λάμποβο, Βόρεια Ήπειρος, 1800).

4 Αυγούστου: Με βασιλικό διάταγμα του Γεώργιου Α΄ οι δύο πρώτες στροφές του «Ύμνου στην Ελευθερία» του Δ. Σολωμού καθιερώνονται ως ο εθνικός ύμνος της Ελλάδας -τις έχει μελοποιήσει ο Νικόλαος Μάντζαρς.

3 Νοεμβρίου: Ο πρωθυπουργός Επαμεινώνδας Δεληγιώργης εξαναγκάζεται σε παραίτηση εξαιτίας της δυσaréσκειας της κοινής γνώμης για το σύμβουλο του Γεώργιου, Γουλιέλμο Σπόνεκ.

1866 26 Ιανουαρίου: Ο Μπενιζέλος Ρούφος σχηματίζει κυβέρνηση η οποία θα παραμείνει στην εξουσία μέχρι τις 9 Ιουνίου του 1866.

Έκρηξη του ηφαιστείου της Θήρας. Το ηφαίστειο ηρεμεί σχεδόν έπειτα από πέντε χρόνια.

21 Αυγούστου: Στα Σφακιά της Κρήτης σε γενική συνέλευση των Κρητών αποφασίζεται η ένωση της Μεγαλονήσου με την Ελλάδα.

11 Σεπτεμβρίου: Ο Μουσταφά πασάς καταστρέφει και πυρπολεί χωριά της περιοχής των Χανίων σε αντίποινα για τη δράση των επαναστατών κατά των τουρκικών στρατευμάτων.

8 Νοεμβρίου: «Ας μη θρηνήσωμεν, ας μην κλαύσωμεν...»: Με αυτό τον τίτλο κυκλοφορεί η αθηναϊκή εφημερίδα «Αιών» στις 17 Νοεμβρίου του 1866, αναφερόμενη στο ολοκαύτωμα του Αρκαδίου. Στη διάρκεια της Κρητικής Επανάστασης του 1866 ισχυρά τουρκοαιγυπτιακά στρατεύματα πολιορκούν τη Μονή του Αρκαδίου κοντά στο Ρέθυμνο στην οποία έχουν κλειστεί 250 αγωνιστές και 1.000 γυναικόπαιδα. Όταν οι πολιορκητές διασπούν τις γραμμές άμυνας και εισέρχονται στον περίβολο του μοναστηριού, ο ηγούμενος Γαβριήλ Μαρινάκης δίνει εντολή στον Κωνσταντίνο Γιαμπουδάκη, ή σύμφωνα με άλλους στον Εμμανουήλ

Σκουλά, να ανατινάξει την πυριτιδαποθήκη. Ακολουθεί τρομερή έκρηξη, η οποία έχει ως αποτέλεσμα το θάνατο των περισσότερων εγκλείστων αλλά και δεκάδων πολιορκητών.

1867 10 Απριλίου: Με νόμο ανατίθεται η κοπή των ελληνικών νομισμάτων στο Νομισματοκοπείο των Παρισίων.

14 Αυγούστου: Υπογράφεται στο Φρεσλάου συμφωνία συμμαχίας ανάμεσα στη Σερβία και την Ελλάδα.

15 Οκτωβρίου: Τελούνται στην Πετρούπολη οι γάμοι του βασιλιά της Ελλάδας Γεώργιου Α΄ και της Ρωσίδας πριγκίπισσας Όλγας.

11 Νοεμβρίου: Το βασιλικό ζεύγος μετά την τέλεση των γάμων φτάνει στην Ελλάδα με τον ατμοδρόμωνα «Μεσολόγγιον».

17 Δεκεμβρίου: Ο πρωθυπουργός Α. Κουμουνδούρος υποβάλλει την παραίτησή του -διαφωνεί με την εξωτερική πολιτική του βασιλιά- μολονότι εξακολουθεί να ελέγχει την πλειοψηφία της Βουλής.

1868 25 Ιανουαρίου: Ο Δημήτριος Βούλγαρης σχηματίζει κυβέρνηση η οποία θα παραμείνει στην εξουσία ένα χρόνο.

26 Ιανουαρίου: Δημοσιεύεται το διάταγμα με το οποίο διαλύεται η Βουλή και προκηρύσσονται εκλογές για την 21η Μαρτίου. Για πρώτη φορά οι εκλογές σχεδιάζεται να διενεργηθούν μέσα σε μία μέρα.

21 Μαρτίου: Σύμφωνα με τα αποτελέσματα των εκλογών, από τις 184 έδρες ο Βούλγαρης λαμβάνει 114, ενώ ο Κουμουνδούρος και ο Δεληγιώργης 70.

21 Ιουλίου: Γεννιέται ο διάδοχος του ελληνικού θρόνου Κωνσταντίνος.

1869 25 Ιανουαρίου: Ο Θ. Ζαΐμης σχηματίζει κυβέρνηση η οποία θα παραμείνει στην εξουσία μέχρι τις 9 Ιουλίου του 1870.

27 Φεβρουαρίου: Εγκαινιάζεται η σιδηροδρομική γραμμή που συνδέει τον Πειραιά με την Αθήνα. Η αφετηρία της βρίσκεται στο Θησείο. Το πρώτο δρομολόγιο πραγματοποιείται από ένα συρμό που αποτελείται από μία ατμομηχανή και έξι βαγόνια - καλύπτει τη διαδρομή σε 19 λεπτά. Ανάμεσα στους επιβάτες είναι η βασίλισσα Όλγα και ο πρωθυπουργός Ζαΐμης.

16 Μαΐου: Σύμφωνα με τα αποτελέσματα των εκλογών, από τις 187 έδρες ο Ζαΐμης λαμβάνει 100, ο Κουμουνδούρος 59 και ο Βούλγαρης 30.

1870 30 Μαρτίου: Συλλαμβάνονται στην περιοχή του Δήλεσι και κρατούνται ως όμηροι Βρετανοί περιηγητές και Ιταλός διπλωμάτης από τη συμμορία του Τάκου και του Χρήστου Αρβανιτάκη. Οι ληστές απαιτούν χρήματα για να απελευθερώσουν τους ομήρους.

9 Απριλίου: Η δυναμική επέμβαση στρατού και χωροφυλακής για την απελευθέρωση των ομήρων καταλήγει σε σφαγή των Βρετανών περιηγητών και του Ιταλού διπλωμάτη. Την ελληνική κυβέρνηση επικρίνει οξύτατα η Μεγάλη Βρετανία.

1871 Μάρτιος: Αγροτική μεταρρύθμιση της κυβέρνησης Κουμουνδούρου.

1872 26 Φεβρουαρίου: Η κυβέρνηση Βούλγαρη διενεργεί εκλογές στις οποίες κυριαρχούν η βία και η νοθεία και κερδίζει την πλειοψηφία.

21 Μαρτίου: Η εφημερίδα «Παλιγγενεσία» δημοσιεύει άρθρο εναντίον της Διεθνούς Εταιρείας, δηλαδή της Σοσιαλιστικής Διεθνούς. Το άρθρο καταλήγει ως εξής: «Η καταδωξίς ίσως είναι το προσφορότερον φάρμακον κατά της επαράτου εταιρείας, ης τα μέλη εστρατολογήθησαν εκ των κατωτάτων στρωμάτων της ευρωπαϊκής κοινωνίας και εκ φιλοταράχων και διεφθαρμένων». Πρόκειται για εκδήλωση που καταδεικνύει τις προθέσεις της ιθύνουσας τάξης της ελληνικής κοινωνίας απέναντι στις σοσιαλιστικές ιδέες.

1873 27 Ιανουαρίου: Στις εκλογές που διενεργούνται από τις 190 έδρες ο Δεληγιώργης παίρνει 85 και η αντιπολίτευση (Κουμουνδούρος, Βούλγαρης, Λομβαρδός, Τρικούπης, Ζαΐμης) 105.

12 Φεβρουαρίου: Πεθαίνει ο Σπυρίδων Τρικούπης, πολιτικός και ιστορικός της Επανάστασης και πατέρας του πολιτικού Χαρίλαου Τρικούπη (γεννήθηκε στο Μεσολόγγι το 1788).

12 Μαρτίου: Ιδρύεται η εταιρεία Μεταλλουργία Λαυρίου.

12 Νοεμβρίου: Διαδήλωση φοιτητών στα Προπύλαια του Πανεπιστημίου υπέρ της φοιτητικής φάλαγγας διαλύεται από το ιππικό και με τη χρήση, για πρώτη φορά, πυροσβεστικών αντλιών.

Θεμελιώνεται το Δημοτικό Θέατρο της Αθήνας. Το έργο που ανεγείρεται σε σχέδια του Ε.

Τσίλερ θα ολοκληρωθεί έπειτα από δεκαπέντε περίπου χρόνια.

1874 29 Ιουνίου: Δημοσιεύεται στην εφημερίδα «Καιροί» άρθρο του Χαρίλαου Τρικούπη με τίτλο «Τις παταίει». Σε αυτό ο Τρικούπης καταδεικνύει ως υπεύθυνο για την πολιτική κρίση που διέρχεται ο τόπος το βασιλιά Γεώργιο Α΄. Επίσης σχολιάζει αρνητικά τις επιλογές του στο σχηματισμό κυβερνήσεων. Ο Χαρίλαος Τρικούπης ζητά από το βασιλιά να λαμβάνει υπόψη του κατά το σχηματισμό των κυβερνήσεων την Αρχή της Δεδηλωμένης της Βουλής.

1875 22 Μαρτίου: Σοβαρά επεισόδια σημειώνονται έξω από ξενοδοχείο «Βυζάντιον» της Πλατείας Συντάγματος ανάμεσα σε βουλευτές του κόμματος του Βούλγαρη, τους περίφημους Στηλίτες, και σε πολίτες που τους αποδοκιμάζουν γιατί παραβιάζουν το Σύνταγμα. Μεταξύ των πολιτών είναι και ο Ρόκος Χοϊδάς, που έρχεται σε συμπλοκή με το βουλευτή Στάικο, με τον οποίο τελικά μονομαχεί (στη διάρκεια της μονομαχίας ο Χοϊδάς τραυματίζεται).

25 Απριλίου: Διαλύεται η κυβέρνηση του Δ. Βούλγαρη. Τη διακυβέρνηση της χώρας αναλαμβάνει ο Χαρίλαος Τρικούπης (27 Απριλίου).

II Αυγούστου: Ο βασιλεύς Γεώργιος Α΄ στο Λόγο του Θρόνου μεταξύ άλλων σημειώνει:

«Απαιτών ως απαραίτητον προσόν των καλουμένων παρ' εμού εις την κυβέρνησιν του τόπου την *δεδηλωμένην* προς αυτούς εμπιστοσύνην της πλειονοψηφίας των αντιπροσώπων του Έθνους».

1876 3 Απριλίου: Πεθαίνει στη Βιέννη ο βαρόνος και μέγας ευεργέτης Σίμων Σίνας. Το πιο γνωστό ευεργέτημά του είναι τα χρήματα που έδωσε για την ανέγερση της Ακαδημίας των Αθηνών. Σημαντική είναι επίσης η συμβολή του στην ανέγερση του Αστεροσκοπείου Αθηνών.

1877 18 Ιανουαρίου: Ο Ρώσος στρατηγός Ιγνατίεφ επισκέπτεται την Αθήνα. Σλαβόφωνοι των Αθηνών συγκεντρώνονται για να τον υποδεχτούν. Την επομένη ο «Μακεδονικός Σύλλογος Αθηνών» απαντά με ενθουσιώδη διαδήλωση.

2 Σεπτεμβρίου: Πεθαίνει ο ήρωας της Επανάστασης του 1821 και πολλές φορές πρωθυπουργός Κωνσταντίνος Κανάρης (γεννήθηκε το 1790).

17 Σεπτεμβρίου: Ο εκλογικός νόμος ΧΜΗ επιβάλλει τη συμμετοχή της δικαστικής εξουσίας σε όλα τα στάδια της εκλογικής διαδικασίας και κατά την κατάρτιση των εκλογικών καταλόγων. Με τον παραπάνω νόμο καταργείται κάθε τιμοκρατικός περιορισμός του εκλογικού δικαιώματος και περιορίζεται ο χρόνος ψηφοφορίας στη μία ημέρα. Τέλος επιβάλλονται αυστηρές κυρώσεις στις παραβάσεις που γίνονται στη διάρκεια των εκλογών.

1878 11 Ιανουαρίου: Ο Αλέξανδρος Κουμουνδούρος σχηματίζει την ένατη κατά σειρά κυβέρνησή του, η οποία θα παραμείνει στην εξουσία μέχρι τις 21 Οκτωβρίου του 1878.

15 Ιανουαρίου: Φιλοπόλεμο συλλαλητήριο στην Αθήνα καταλήγει σε αιματηρές συγκρούσεις με την αστυνομία. Το γεγονός αυτό έχει ως αποτέλεσμα τέσσερις νεκρούς διαδηλωτές και πολλούς τραυματίες.

3 Μαρτίου: Τουρκικά στρατεύματα καταστρέφουν το Λιτόχωρο σε αντίποινα για την επανάσταση στην περιοχή της Πιερίας.

9 Απριλίου (Κυριακή των Βαΐων): Ο Παλαμάς απαγγέλλει το ποίημά του «Μισολόγγι στον Τάφο των Ηρώων» στη διάρκεια των εκδηλώσεων για την επέτειο της Εξόδου.

13 Ιουλίου: Υπογράφεται στο Βερολίνο η ομώνυμη συνθήκη (ανάμεσα στη Γερμανία, τη Γαλλία, τη Ρωσία, την Αγγλία, την Αυστρία, την Ιταλία και την Οθωμανική Αυτοκρατορία) με την οποία αποκαθίστανται οι αδικίες της Συνθήκης του Αγίου Στεφάνου (Μάρτιος του 1878), ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τη δημιουργία της Μεγάλης Βουλγαρίας. Το ελληνικό υπόμνημα που περιλαμβάνει διεκδικήσεις στη Θεσσαλία, την Κρήτη και την Ήπειρο γίνεται μερικώς αποδεκτό και εντάσσεται στο 13ο Πρωτόκολλο των αποφάσεων του συνεδρίου.

1879 22 Σεπτεμβρίου: Στο φύλλο της «Εφημερίδος της Κυβερνήσεως» η Αθήνα αναφέρεται ότι έχει γεμίσει, για πρώτη φορά, από χρωματιστές αφίσες υποψήφιων βουλευτών. Στο ίδιο φύλλο ο υποψήφιος βουλευτής Κρανέας Ρόκος Χοϊδάς διακηρύσσει την πίστη του στη δημοκρατία και την αποστροφή του στη μοναρχία.

1880 27 Οκτωβρίου: Πεθαίνει στην Αθήνα ο Θρασύβουλος Ζαΐμης ο οποίος διατέλεσε τέσσερις φορές πρόεδρος της Βουλής και δύο φορές πρωθυπουργός (Κερπινή Καλαβρύτων, 29 Οκτωβρίου του 1822).

1881 2 Ιουλίου: Υπό την έντονη πίεση των Μεγάλων Δυνάμεων η Οθωμανική Αυτοκρατορία αναγκάζεται να υπογράψει με την Ελλάδα την τελική Σύμβαση της Κωνσταντινουπόλεως με την οποία εκχωρεί στη δεύτερη το μεγαλύτερο μέρος της Θεσσαλίας, το φρούριο της Πούντας στον Αμβρακικό Κόλπο και την περιοχή της Άρτας.

20 Δεκεμβρίου: Στις εκλογές που διεξάγονται εκλέγονται και έξι βουλευτές που τάσσονται υπέρ της αβασίλευτης δημοκρατίας. Οι βουλευτές αυτοί είναι οι: Γ. Φιλάρετος, Τ. Φιλήμων, Α. Πετσάλης, Γ. Μαυρομαράς, Α. Ρηγόπουλος και Χ. Δουζίνας. Από αυτούς μόνο ο Γ. Φιλάρετος θα παραμείνει πιστός στις ιδέες του.

1882 4 Μαΐου: Υπογράφεται η σύμβαση μεταξύ του ελληνικού δημοσίου και της εταιρείας Μεταλλουργεία Λαυρίου για την κατασκευή της σιδηροδρομικής γραμμής Αθηνών-Λαυρίου με διακλάδωση προς την Κηφισιά.

1883 Αρχίζουν από τον αρχαιολόγο Παναγιώτη Καββαδία οι ανασκαφές στη λεγόμενη «περσική επίχωση» της Ακρόπολης των Αθηνών. Οι ανασκαφές θα διαρκέσουν επτά περίπου χρόνια και θα φέρουν στο φως πολλά αγάλματα της Αρχαϊκής Περιόδου.

1884 28 Μαρτίου: Γεννιέται στη Λευκάδα ο Άγγελος Σικελιανός (πεθαίνει το 1951).

8 Αυγούστου: Τελούνται στον Πειραιά πάνω στη φρεγάτα «Ελλάς» τα εγκαίνια της Σχολής Ναυτικών Δοκίμων, πρώτος διοικητής της οποίας είναι ο πλωτάρχης Ηλίας Κανελλόπουλος.

1885 4 Φεβρουαρίου: Η πρώτη αμαξοστοιχία με δέκα βαγόνια φτάνει στο σταθμό της Κηφισιάς - έχει ξεκινήσει από την Αθήνα.

11 Φεβρουαρίου: Διαλύεται η Βουλή και προκηρύσσονται εκλογές.

7 Απριλίου: Νίκη του Δηλιγιάννη στις εκλογές.

Εκδίδεται στην Αθήνα η σοσιαλιστική εφημερίδα «Αρδην» από όμιλο στον οποίο συμμετέχουν ο Ρόκος Χοϊδάς, Πλάτων Δράκουλης και Γρηγόριος Ξενόπουλος.

1886 29 Ιουνίου: Στη «Νέα Εφημερίδα» αναφέρεται ότι στα μουσικά καφενεία της εποχής (καφέ αμάν) θριαμβεύουν δύο αιδοί από την Ανατολή, η χανεντέ Φωφώ η Πολίτισσα και η κιορ Κατίνα από τη Σμύρνη. Η Αθήνα σείεται από τα αμάν αμάν, αντιδρώντας έτσι στην παντοκρατορία των «Οφφεμπαχιάδων».

1 Σεπτεμβρίου: Ξεκινά τη λειτουργία του το εργοστάσιο κατασκευής πύλων του Ηλία Πουλόπουλου και του Γεώργιου Παπασπυρόπουλου στην οδό Πλούτωνος στην Αρχαία Αγορά.

1887 3 Ιανουαρίου: Οι οπαδοί του Τρικούπη πραγματοποιούν την πρώτη σημαντική προεκλογική διαδήλωση στην ιστορία της Πλατείας Συντάγματος. Περισσότερα από 10.000 άτομα επευφημούν στην πλατεία τον αρχηγό τους.

4 Ιανουαρίου: Σύμφωνα με τα αποτελέσματα των εκλογών, από τις 150 έδρες ο Τρικούπης λαμβάνει 90 και η αντιπολίτευση (Δελιγιάννης, Καραπάνος, Σωτηρόπουλος, Ράλλης, Παπαμιχαλόπουλος) 60. Ο Παναγής Βαλλιάνος προσφέρει το ποσό των 2.500.000 δραχμών για την ανέγερση της Εθνικής Βιβλιοθήκης.

1888 13 Φεβρουαρίου: Γεννιέται στο Καλέντζι Αχαΐας ο Γεώργιος Παπανδρέου, τρίτο παιδί του εφημέριου του χωριού παπα-Ανδρέα Σταυρόπουλου.

20 Ιουνίου: Υπογράφεται συμφωνία ανάμεσα στο Δήμο Αθηναίων και τον επιχειρηματία Κάρολο Χορν, στο πλαίσιο της οποίας ο δεύτερος αναλαμβάνει την υποχρέωση να κατασκευάσει αποχωρητήρια σε διάφορες πλατείες των Αθηνών.

1889 16 Μαρτίου: Ο Κωστής Παλαμάς σε ομιλία του στο Φιλολογικό Σύλλογο Παρνασσό παρουσιάζει επίσημα τον ποιητή Ανδρέα Κάλβο στο κοινό της Αθήνας («Κάλβος ο Ζακύνθιος»).

1890 3 Μαΐου: Πεθαίνει στις φυλακές Χαλκίδας ο βουλευτής, πρώην αντεισαγγελέας εφετών Ρόκος Χοϊδάς, ο οποίος είχε αρνηθεί να υποβάλει αίτηση χάριτος. Ο Χοϊδάς είχε καταδικαστεί σε τριετή φυλάκιση για άρθρο που δημοσίευσε στην εφημερίδα «Ραμπαγάς» και θεωρήθηκε προσβλητικό για τη βασιλική οικογένεια. Διακήρυττε ότι η εθνική κυριαρχία και ο νόμος είναι πάνω από το βασιλιά.

18 Αυγούστου: Διαλύεται η Βουλή και προκηρύσσονται εκλογές.

Συστήνεται ο «Λόχος Τηλεγραφητών» του ελληνικού στρατού.

1891 Αρχίζουν οι εργασίες για την ανέγερση του ανακτόρου του τότε διαδόχου σε σχέδια του Ε. Τσίλερ (σημερινό Προεδρικό Μέγαρο). Το έργο θα ολοκληρωθεί το 1897.

1892 17 Φεβρουαρίου: Ο βασιλιάς Γεώργιος Α΄ αποπέμπει τον πρωθυπουργό Δηλιγιάννη μολονότι η κυβέρνησή του έχει την εμπιστοσύνη της Βουλής. Η ενέργεια αυτή αποτελεί άρνηση της Αρχής της Δεδηλωμένης.

3 Μαΐου: Στις εκλογές που διενεργούνται από τις 207 έδρες ο Τρικούπης λαμβάνει 160 και η αντιπολίτευση (Δελιγιάννης, Ράλλης, Κωνσταντόπουλος) 47.

1893 2 Μαΐου: Διοργανώνεται στην Αθήνα το πρώτο συλλαλητήριο των Ελλήνων σοσιαλιστών στο Παναθηναϊκό Στάδιο. Στο πλήθος απευθύνεται ο ιδρυτής του κινήματος στην Ελλάδα Πλάτων Δράκουλης.

25 Ιουλίου: Εγκαινιάζεται η Διώρυγα της Κορίνθου, χωρίς την παρουσία του ανθρώπου που αποφάσισε τη δημιουργία αυτού του έργου, του Χαρίλαου Τρικούπη.

30 Νοεμβρίου: Ιδρύεται από τον Αντώνιο Καλλέργη η Τράπεζα Αθηνών.

1894 Ξεκινά τη λειτουργία του το νέο εργοστάσιο κατασκευής πύλων του Ηλία Πουλόπουλου στην περιοχή των Πετραλώνων (Πιλ-Πουλ).

1895 *10 Ιανουαρίου:* Ο Χαρίλαος Τρικούπης υποβάλλει την παραίτησή του στο βασιλιά Γεώργιο Α΄ γιατί διαφωνεί με το Στέμμα.

12 Ιανουαρίου: Ο Ν. Δραγούμης σχηματίζει κυβέρνηση η οποία θα παραμείνει στην εξουσία μέχρι τις 31 Μαΐου του 1895.

17 Μαΐου: Στις 2 μ.μ. τίθεται σε λειτουργία η προέκταση της σιδηροδρομικής γραμμής Αθηνών-Πειραιώς. Η προέκταση, μήκους 1.465 μέτρων, από τα οποία τα 660 μ. αποτελούν θολωτή σήραγγα, άρχισε να κατασκευάζεται το 1889. Έτσι προστέθηκαν δύο ακόμη σταθμοί στο δίκτυο, του Μοναστηρακίου και της Ομόνοιας.

Ολοκληρώνεται η αναμαρμάρωση του Παναθηναϊκού Σταδίου με χρήματα του Γεώργιου Αβέρωφ για να γίνουν οι πρώτοι σύγχρονοι Ολυμπιακοί Αγώνες.

1896 *25 Μαρτίου:* Κηρύσσεται η έναρξη των πρώτων σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων στο Παναθηναϊκό Στάδιο. Οι αγώνες θα ολοκληρωθούν στις 3 Απριλίου.

30 Μαρτίου: Πεθαίνει στις Κάννες ο Χαρίλαος Τρικούπης, ο πλέον φωτισμένος Έλληνας πολιτικός του 19ου αιώνα.

3 Ιουλίου: Η Εθνική Εταιρεία στέλνει αντάρτικες ομάδες στη Μακεδονία για να αντιμετωπίσουν τη διείσδυση των Βουλγάρων.

8 Αυγούστου: Η ελληνική κυβέρνηση στέλνει στην Κρήτη εθελοντικά αντάρτικα σώματα για να στηρίξουν τον αγώνα των Κρητικών εναντίον του οθωμανικού ζυγού.

1897 *23 Ιανουαρίου:* Τούρκοι άτακτοι, Βασιβουζούκοι, πυρπολούν χωριά της περιοχής των Χανίων, και προβαίνουν σε βιαιοπραγίες εναντίον των κατοίκων τους.

2 Φεβρουαρίου: Ο συνταγματάρχης Τιμολέων Βάσσος αποβιβάζεται στην περιοχή των Χανίων επικεφαλής ελληνικού εκστρατευτικού σώματος που έχει ως αποστολή να προστατέψει τους χριστιανούς του νησιού.

9 Φεβρουαρίου: Οι Κρήτες επαναστάτες υψώνουν την ελληνική σημαία στον Προφήτη Ηλία του Ακρωτηρίου. Οβίδες από τα πλοία των Μεγάλων Δυνάμεων που ναυλοχούν στην περιοχή καταστρέφουν τον ιστό της σημαίας. Ο Δημήτρης Καλορίζικος την ανυψώνει πάλι αντικαθιστώντας με το σώμα του τον κοντό της.

5 Απριλίου: Η Τουρκία κηρύσσει τον πόλεμο στην Ελλάδα. Ο πόλεμος αυτός θα τελειώσει με ήττα της Ελλάδας και με επιβολή στη χώρα Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου.

17 Απριλίου: Γίνεται η μάχη στο Βελεστίνο. Ελληνικές δυνάμεις υπό τον ταξίαρχο Σμολένσκι απωθούν έπειτα από σκληρό αγώνα τους Οθωμανούς Τούρκους. Πρόκειται για τη μοναδική ελληνική νίκη στη διάρκεια του Ελληνοτουρκικού Πολέμου του 1897.

Μάιος αρχές: Ο Ανδρέας Συγγρός μεταβαίνει στη δυτική Ευρώπη, αποδεχόμενος πρόταση του υπουργού Οικονομικών Σιμόπουλου να διαπραγματευτεί με ξένους κεφαλαιούχους τη σύναψη δανείου ύψους 1.000.000 τουρκικών λιρών.

3 Ιουλίου: Πρώτη κινηματογραφική προβολή στη Θεσσαλονίκη, στην μπιραρία «Η Τουρκία».

4 Δεκεμβρίου: Υπογράφεται στην Κωνσταντινούπολη το τελικό κείμενο της συνθήκης με την οποία τερματίζεται η σύγκρουση Ελλήνων και Τούρκων. Η Ελλάδα υποχρεώνεται να καταβάλει αποζημίωση στην Οθωμανική Αυτοκρατορία ύψους 4.000.000 χρυσών τουρκικών λιρών. Οι Μεγάλες Δυνάμεις παραχωρούν στην Ελλάδα, με τη μορφή δανείου, το συγκεκριμένο ποσό και για να το διασφαλίσουν επιβάλλουν στη χώρα Διεθνή Οικονομικό Έλεγχο. Η Ελλάδα επίσης εκκενώνει περιοχή 360 τετραγωνικών χιλιομέτρων που βρίσκεται ανάμεσα στον Ολυμπο και τα Καμβούνια Όρη η οποία θα περιέλθει στην Οθωμανική Αυτοκρατορία.

1898 *25 Αυγούστου:* Σφαγές χριστιανών από Τούρκους άτακτους στο Ηράκλειο της Κρήτης.

9 Δεκεμβρίου: Ο πρώτος ύπατος αρμοστής της Κρήτης, πρίγκιπας Γεώργιος, αποβιβάζεται στη Σούδα και αναλαμβάνει αμέσως την άσκηση των καθηκόντων του. Η εγκατάστασή του στο νησί αποτελεί το πρώτο βήμα για την ένωση της Μεγαλονήσου με την Κρήτη.

1899 2 Μαΐου: Ιδρύεται με πρωτοβουλία του Δημήτριου Βικέλα ο «Σύλλογος προς διάδοσιν ωφελίμων βιβλίων».

Κατασκευάζεται στα ναυπηγεία Βασιλείου Βασιλειάδου στον Πειραιά υπό την επίβλεψη του μηχανολόγου-μηχανικού Α. Βλάχκαλη η ατμομηχανή «Ελληνίς», η οποία για πολλά χρόνια θα χρησιμοποιείται στη σιδηροδρομική γραμμή Αθηνών-Κηφισιάς.

1900 29 Ιανουαρίου: Η Ιφιγένεια Συγγρού, χήρα του Ανδρέα Συγγρού, δωρίζει στο ελληνικό δημόσιο ένα σημαντικό ποσό το οποίο θα χρησιμοποιηθεί για τη σκυρόστρωση των κυριότερων δρόμων της Αθήνας.

29 Ιουλίου: Στο θέατρο «Ορφεύς» της Σύρου δίνεται η πρώτη οργανωμένη κινηματογραφική παράσταση στην Ελλάδα. Το εισιτήριο στοιχίζει μία δραχμή και προβάλλονται 20 ταινίες μικρού μήκους. Από αυτές ξεχωρίζουν οι «Αμερικανοϊσπανικά ναυμαχία», «Χαριεντισμοί ανδρογόνου ους διακόπτει η εμφάνισις του τέκνου» κ.ά.

Αναστηλώνεται το Ερέχθειο.

1901 5 Μαρτίου: Ο χημικός Όθων Ρουσόπουλος ανακοινώνει ότι ο καθαρισμός των χάλκινων ευρημάτων που προέρχονται από τη θάλασσα περιοχή των Αντικυθήρων έχει σχεδόν ολοκληρωθεί. Ο ίδιος δηλώνει ότι τα ευρήματα στην αρχή τα έβαλαν μέσα σε αποσταγμένο νερό για να απομακρυνθεί το αλάτι και στη συνέχεια προχώρησαν στη «δι' υδρογόνου εν τω γεννάσθαι αναγωγή...».

17 Αυγούστου: Ο αρχαιολόγος Χρ. Τσουντας ανακοινώνει την ανακάλυψη στην περιοχή Σέσκλο, κοντά στο Βόλο, σημαντικότερου οικισμού της Νεολιθικής Εποχής.

1902 12 Μαΐου: Ιδρύεται στον Πειραιά από τον Νικόλαο και τον Ανδρέα Χατζηκυριάκο το πρώτο ελληνικό τσιμεντοποιείο που ονομάζεται «ΤΙΤΑΝ». Η πρώτη μονάδα παραγωγής εγκαθίσταται στην Ελευσίνα.

15 Οκτωβρίου: Ο Γερμανός αρχαιολόγος Ρούντολφ Έρντικ ανακοινώνει ότι εντοπίστηκαν τα ερείπια του Ασκληπιείου στην Κω, στα Δωδεκάνησα.

17 Νοεμβρίου: Στις εθνικές εκλογές τα δύο μεγαλύτερα κόμματα, του Δηλιγιάννη και του Θεοτόκη, εκλέγουν από 102 βουλευτές. Το γεγονός αυτό οδηγεί σε κυβερνητική αστάθεια. Οι συνεχείς συγκρούσεις ανάμεσα στους οπαδούς των δύο κομμάτων καταλήγουν σε σοβαρά επεισόδια με πολλούς τραυματίες. Οι διαδηλωτές χρησιμοποιούν σανίδες από τις οικοδομές της οδού Σταδίου και τα γεγονότα θα μείνουν στην ιστορία ως «σανδικά».

1903 18 Απριλίου: Εκρήξεις βομβών στην πόλη της Θεσσαλονίκης, τις οποίες έχουν τοποθετήσει πράκτορες της Βουλγαρίας.

31 Μαΐου: Εγκαινιάζεται η πρώτη Διεθνής Έκθεση των Αθηνών. Μέρος των χρημάτων που δαπανούνται γι' αυτή τη διοργάνωση προέρχονται από τον εθνικό ευεργέτη Γ. Μαρασλή.

20 Ιουλίου: Οι Εξαρχικοί επαναστατούν στη Μακεδονία ανήμερα της γιορτής του προφήτη Ηλία. Η επανάσταση την οποία έχει σχεδιάσει η Εσωτερική Μακεδονική Επαναστατική Οργάνωση (VMRO) καταπνίγεται από τα τουρκικά στρατεύματα.

10 Αυγούστου: Συγκροτείται στην Αθήνα επιτροπή για την ενίσχυση του Μακεδονικού Αγώνα.

2 Οκτωβρίου: Τα τουρκικά στρατεύματα καταστέλλουν τους εξεγερμένους βουλγαρόφιλους της περιοχής Μοναστηρίου (εξέγερση του Ήλιν ντεν - προφήτης Ηλίας). Η αιματηρή επέμβαση προκαλεί θύελλα αντιδράσεων στην Ευρώπη και αναγκάζει κάποιες ευρωπαϊκές κυβερνήσεις να παρέμβουν και να επιβάλουν στην Οθωμανική Αυτοκρατορία την εφαρμογή ενός προγράμματος. Αυτό είναι γνωστό ως πρόγραμμα Murzsteg, από την πόλη της Στυρίας (Αυστρία) στην οποία συναντήθηκαν οι αυτοκράτορες της Ρωσίας Νικόλαος Β' και της Αυστροουγγαρίας Φραγκίσκος Ιωσήφ (2-3 Οκτωβρίου). Λόγω των εξελίξεων οι ελληνικές κυβερνήσεις υποχρεώνονται να ακολουθήσουν πιο επιθετική πολιτική στο Μακεδονικό Ζήτημα.

8 Νοεμβρίου: Σοβαρά επεισόδια διαδραματίζονται ανάμεσα σε απόσπασμα στρατιωτών και φοιτητές του Πανεπιστημίου Αθηνών που διαδηλώνουν την αντίθεσή τους στη μετάφραση στην καθομιλουμένη της «Ορέστειας» του Αισχύλου από τον καθηγητή Γ. Σωτηριάδη. Οι φοιτητές, οι οποίοι υποκινούνται από τον καθηγητή της κλασικής φιλολογίας Γ. Μιστριώτη, προβαίνουν σε καταστροφές στην περιοχή του Βασιλικού Θεάτρου, όπου θα δινόταν η παράσταση. Το τραγικό αποτέλεσμα των βίαιων επεισοδίων είναι ότι σκοτώνονται τρεις διαδηλωτές και τραυματίζονται άλλοι επτά (Ορεστειακά).

30 Νοεμβρίου: Ο Γρηγόριος Ξενόπουλος δημοσιεύει στα «Παναθήναια» το ιστορικό του άρθρο «Ένας ποιητής» για τον Κ.Π. Καβάφη, με το οποίο γίνεται γνωστός στους Έλληνες.

«Είναι πολύς καιρός, δέκα ίσως και δώδεκα χρόνια αφότου διάβασα εις κάποιον Ημερολόγιον το πρώτον του ποίημα. Επεγράφετο "Ταραντίνοι"...».

Η Θεσσαλονίκη αποκτά την πρώτη της μόνιμη κινηματογραφική αίθουσα, τα «Ολύμπια», ιδιοκτησίας Πλούταρχου Ιμπροχώρη και Λάιτμερ.

1904 7 Ιανουαρίου: Πεθαίνει ο Ε. Ροΐδης, ο συγγραφέας της «Πάπισσας Ιωάννας».

11 Ιανουαρίου: Αρχίζουν οι εργασίες ανέγερσης του Μαράσλειου Εκπαιδευτήριου.

23 Μαρτίου: Ιδρύεται το «Χημικόν Εργαστήριον του Υπουργείου Οικονομικών», το οποίο αργότερα θα μετονομαστεί σε «Γενικό Χημείον του Κράτους».

4 Μαΐου: Ιδρύεται στην Αθήνα το «Μακεδονικό Κομιτάτο», πρόεδρος του οποίου είναι ο Δημήτριος Καλαποθάκης, ιδιοκτήτης της εφημερίδας «Εμπρός».

28 Αυγούστου: Ο Παύλος Μελάς αρχίζει τον αγώνα του κατά των κομιτατζήδων της δυτικής Μακεδονίας.

15 Σεπτεμβρίου: Ο Θεόδωρος Μόδης, ένα από τα σημαίνοντα μέλη της «Επιτροπής Αμύνης του Μοναστηρίου», δολοφονείται από Βουλγάρους κομιτατζήδες.

16 Σεπτεμβρίου: Ξεκινούν τα δρομολόγια στη σιδηροδρομική γραμμή Αθηνών-Πειραιώς.

13 Οκτωβρίου: Φονεύεται στη διάρκεια συμπλοκής με τουρκικά στρατεύματα στη Στάτιστα της Μακεδονίας (σημ. Μελάς) ο μακεδονομάχος ανθυπολοχαγός του πυροβολικού Παύλος Μελάς (Παύλος Ζέζας).

17 Νοεμβρίου: Ο ανθυπολοχαγός Γ. Τσόντος (καπετάν Βάρδας), επικεφαλής αντάρτικου σώματος 40 αντρών, εισβάλλει στη Μακεδονία για να αντιμετωπίσει τα ξένα κομιτάτα.

1905 20 Φεβρουαρίου: Διεξάγονται εθνικές εκλογές και ο Θ. Δηλιγιάννης παίρνει 142 έδρες σε σύνολο 235, υπερσχύει του Θεοτόκη και σχηματίζει κυβέρνηση.

10 Μαρτίου: Επανάσταση του Θερίσου (Λευκά Όρη). Ο Ελευθέριος Βενιζέλος και οι επαναστάτες ζητούν από τις Μεγάλες Δυνάμεις την ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα και την απομάκρυνση του πρίγκιπα Γεώργιου από τη θέση του ύπατου αρμοστή του νησιού.

31 Μαΐου: Δολοφονείται έξω από τη Βουλή (σημερινή Παλαιά Βουλή) ο πρωθυπουργός Θεόδωρος Δηλιγιάννης. Ο δολοφόνος του, ο Κωσταγερακάρης, τον θεωρούσε υπεύθυνο για το κλείσιμο των χαρτοπαικτικών λεσχών.

9 Ιουνίου: Ο βασιλιάς Γεώργιος Α΄ αναθέτει το σχηματισμό κυβέρνησης στον Δ. Ράλλη.

2 Νοεμβρίου: Τερματίζεται η Επανάσταση του Θερίσου στην Κρήτη.

3 Νοεμβρίου: Ο Δήμος Αθηναίων συνάπτει σύμβαση με την εταιρεία The Neuchatel Asphalte

Co Ltd για την ασφαλτόστρωση της Πλατείας Ομονοίας, της οδού Πανεπιστημίου και της οδού Αθηνάς. Πριν από λίνες μέρες είχε ολοκληρωθεί η ασφαλτόστρωση, η πρώτη που έγινε στην Αθήνα, τμήματος της οδού Αιόλου από την εταιρεία London Asphalte Co Ltd.

28 Νοεμβρίου: Επειδή ο προταθείς από τον πρωθυπουργό για το αξίωμα του προέδρου της Βουλής Αλ. Ρώμας ηττάται από τον υποψήφιο του Θεοτόκη, Ν. Μπουφίδη, ο Ράλλης υποβάλλει την παραίτησή του. Έπειτα από λίγες μέρες ο Γ. Θεοτόκης γίνεται πρωθυπουργός.

1906 26 Μαρτίου: Ο Γ. Θεοτόκης με το κόμμα του κερδίζει την απόλυτη πλειοψηφία στις εθνικές εκλογές που διεξάγονται και σχηματίζει κυβέρνηση. Ο ίδιος γίνεται πρωθυπουργός.

Πρώτη εμφάνιση στη Βουλή της εκσυγχρονιστικής «ομάδας των Ιαπώνων», την οποία

αποτελούν οι Δ. Γούναρης, Π. Πρωτοπαπαδάκης, Εμ. Ρέπουλης, Απ. Αλεξανδρής, Χ. Βοζίκης και Α. Παναγιωτόπουλος. Η ομάδα αυτή ασκεί έντονη κριτική στην κυβέρνηση Θεοτόκη.

5 Απριλίου: Φτάνουν στην Αθήνα ο βασιλιάς της Μεγάλης Βρετανίας Εδουάρδος Ζ΄ και η σύζυγός του Αλεξάνδρα για να παρακολουθήσουν τα αγωνίσματα της Μεσολυμπιάδας.

9 Απριλίου: Αρχίζουν στην Αθήνα τα αγωνίσματα της Μεσολυμπιάδας.

16 Ιουλίου: Εξαρχικά στοιχεία εξαπολύουν πογκρόμ εναντίον των Ελλήνων της Φιλιππούπολης. Πολλοί Έλληνες αρχίζουν να εγκαταλείπουν την Ανατολική Ρωμυλία και καταφεύγουν ως πρόσφυγες στην Ελλάδα.

12 Αυγούστου: Ο πρίγκιπας Γεώργιος παραιτείται από ύπατος αρμοστής της Κρήτης. Οι Μεγάλες Δυνάμεις τοποθετούν σε αυτή τη θέση τον Αλέξανδρο Ζαΐμη.

18 Σεπτεμβρίου: Φτάνει στην Κρήτη ως ύπατος αρμοστής του νησιού, ο Αλ. Ζαΐμης, ο οποίος διαδέχεται τον πρίγκιπα Γεώργιο.

27 Σεπτεμβρίου: Ανακοινώνονται τα αποτελέσματα της απογραφής πληθυσμού που έγινε στην Ελλάδα. Ο πληθυσμός της χώρας υπολογίζεται σε 2.630.000 κατοίκους.

1907 7 Μαρτίου: Δολοφονείται στη Θεσσαλία -στον Πυργετό Ραψάνης- ο πρωτοπόρος σοσιαλιστής Μαρίνος Αντύπας.

1 Μαΐου: Πεθαίνει στην Οδησό της Ρωσίας ο εθνικός ευεργέτης Γρηγόριος Μαρασλής (Οδησός, 1831). Με χρήματά του χτίστηκε το Μαράσλειο Διδασκαλείο και εκδόθηκαν δεκάδες μελέτες από τη Βιβλιοθήκη Μαρασλή.

9 Μαΐου: Ο Μίνως Κυπριάδης αναλαμβάνει να ανελκύσει τα απομεινάρια του τουρκοαιγυπτιακού στόλου στον Κόλπο του Ναβαρίνου. Έπειτα από δύο χρόνια εγκαταλείπει το εγχείρημα διότι το θεωρεί υπερβολικά δαπανηρό.

8 Σεπτεμβρίου: Η οδός Πανεπιστημίου ασφαλοστρώνεται.

Οκτώβριος: Γεννιέται ο Νίκος Εγγονόπουλος (πεθαίνει το 1985), σπουδαίος εκπρόσωπος του υπερρεαλισμού στην Ελλάδα, τόσο στην ποίηση («εδώ δεν είναι παίξε-γέλασε: εδώ είναι Μπαλκάνια») όσο και στη ζωγραφική.

Ανεγείρονται πλησίον του Βόλου τα κτίρια μιας κωμόπολης που θα ονομαστεί Νέα Αγχίαλος.

Σε αυτή θα εγκατασταθούν πρόσφυγες από την Ανατολική Ρωμυλία. *15 Δεκεμβρίου:* Ιδρύεται με πρωτοβουλία του τραπεζίτη Γρηγόριου Εμπεδοκλέους η «Εμπορική Τράπεζα».

Σε συνοικιακή μάντρα στην Αθήνα εμφανίζεται για πρώτη φορά η λευκή κινηματογραφική οθόνη. Αργότερα στο σημείο αυτό θα χτιστεί ο κινηματογράφος «Απόλλων».

Αναστηλώνονται τα Προπύλαια.

1908 Μάιος, αρχές: Τα αθηναϊκά τραμ κινούνται πλέον με ηλεκτρισμό.

5 Ιουλίου: Κορυφώνεται το κίνημα των Νεότουρκων στη Θεσσαλονίκη (ηγέτες: Νιαζί μπέης και Εμβέρ πασάς). Έχοντας την υποστήριξη του Κομιτάτου «Ένωση-Πρόοδος», οι επαναστάτες αναγκάζουν το σουλτάνο Αβδούλ Χαμίτ να θέσει σε εφαρμογή το Σύνταγμα του 1876. Οι ελπίδες όμως των μη μουσουλμανικών πληθυσμών της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας για σεβασμό των δικαιωμάτων τους γρήγορα θα διαψευστούν.

7 Ιουλίου: Πεθαίνει στην Αθήνα ο Δημήτριος Βικέλας (γεννήθηκε στην Ερμούπολη της Σύρου το 1835). Ήταν έμπορος δημοφιλών στο Λονδίνο, λόγιος και συγγραφέας. Μαζί με το Γάλλο Ντε Κουμπερντέν εργάστηκε για την αναβίωση των πρώτων σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων.

8 Ιουλίου: Ελληνικά αντάρτικα σώματα συγκρούονται στην περιοχή του όρους Καϊμακτσαλάν με Βουλγάρους κομιτατζήδες τους οποίους τρέπουν σε φυγή. Πρόκειται για μια από τις τελευταίες συγκρούσεις που έγιναν στη Μακεδονία ανάμεσα σε Έλληνες και Βουλγάρους αντάρτες.

24 Ιουλίου: Η Επιτροπή Ένωση και Πρόοδος υποχρεώνει το σουλτάνο Αβδούλ Χαμίτ Β΄ να επαναφέρει σε ισχύ το Σύνταγμα του 1876 και να συγκαλέσει το Κοινοβούλιο.

24 Σεπτεμβρίου: Ο λαός των Χανίων σε πάνδημη συγκέντρωση κηρύσσει την ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα.

5 Οκτωβρίου: Η Βουλγαρία κηρύσσει την ανεξαρτησία της από την Οθωμανική Αυτοκρατορία.

30 Οκτωβρίου: Αρχίζουν τα δρομολόγια των πρώτων ηλεκτρικών τραμ στην οδό Αχαρνών.

3 Δεκεμβρίου: Οι συντεχνίες των Αθηνών με τηλεγράφημά τους δηλώνουν προς την κυβέρνηση Θεοτόκη ότι αδυνατούν να δεχτούν νέους φόρους.

Αρχίζει τη λειτουργία του ο πρώτος κινηματογράφος της Αθήνας, «το Θέατρο του Κόσμου» (Σταδίου και Γ. Σταύρου γωνία).

Ιδρύεται η Κοινωνιολογική Εταιρεία από τους Α. Παπαναστασίου, Θ. Κουτουπή, Α.

Δελμούζο, Θ. Πετμεζά, Π. Αραβαντινό, Κ. Τριανταφυλλόπουλο και Α. Μυλωνά, η οποία έχει σαφείς σοσιαλιστικούς προσανατολισμούς.

1909 18 Φεβρουαρίου: Οι συντεχνίες των Αθηνών με υπόμνημά τους προς το βασιλιά Γεώργιο Α΄ κατακρίνουν τη συναλλαγή και την επιβολή φόρων και ζητούν να αλλάξει το σύστημα της διοίκησης.

25 Απριλίου: Ιδρύεται στον Πειραιά η Ανώνυμη Εταιρεία Χημικών Προϊόντων και Λιπασμάτων.

1 Μαΐου: Γεννιέται στη Μονεμβασιά ο ποιητής Γιάννης Ρίτσος.

4 Ιουλίου: Γεννιέται στον Πειραιά ο Σταύρος Νιάρχος (πεθαίνει στις 14 Απριλίου του 1996), ο οποίος μετά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο θα γίνει ο μεγαλύτερος Έλληνας πλοιοκτήτης και δημιουργός των ναυπηγείων Σκαρामαγκά.

Παραίτεται η κυβέρνηση του Γεωργίου Θεοτόκη. Νέα κυβέρνηση σχηματίζει ο Δημήτριος Ράλλης.

23 Ιουλίου (5 Αυγούστου): Η οθωμανική κυβέρνηση με αυστηρή διακοίνωσή της αξιώνει γραπτή δήλωση της ελληνικής κυβέρνησης με την οποία θα αποδοκιμάζει την επαναστατική κίνηση των Κρητών που επιδιώκουν την ένωση του νησιού με την Ελλάδα. Η ελληνική απάντηση δεν θεωρείται επαρκής από την οθωμανική κυβέρνηση, η οποία επιμένει ότι η ελληνική στάση στο Κρητικό Ζήτημα «δεν είναι άμεμπτος», ενώ αφήνει να εννοηθεί ότι θα διεκδικήσει με δυναμικό τρόπο τα επί της Κρήτης κυριαρχικά δικαιώματά της.

4 Αυγούστου (17 Αυγούστου): Οι προστάτιδες Δυνάμεις της Κρήτης ζητούν από την οθωμανική κυβέρνηση να διαπραγματευτεί με αυτές για το Κρητικό Ζήτημα και όχι με την Ελλάδα.

Συγχρόνως απαιτούν, με τηλεσίγραφο, από τους επαναστάτες να κατεβάσουν από το φρούριο Φιρκά των Χανίων την ελληνική σημαία. Μετά την άρνηση της εκτελεστικής επιτροπής του νησιού να προχωρήσει σε μια τέτοια ενέργεια αποβιβάζονται την επόμενη μέρα στρατιώτες των προστάτιδων Δυνάμεων και καταρρίπτουν τον ιστό της σημαίας.

15 Αυγούστου (28 Αυγούστου): Ο Στρατιωτικός Σύνδεσμος υπό την ηγεσία του συνταγματάρχη Νικόλαου Ζορμπά προβάλλει αιτήματα που στρέφονται εναντίον των παλιών κομμάτων και της συμμετοχής των πριγκίπων στο στρατό (κίνημα στο Γουδί). Οι κινηματίες, εκμεταλλευόμενοι τη γενική δυσαρέσκεια εξαιτίας της στάσης της κυβέρνησης Γ. Θεοτόκη και στη συνέχεια της κυβέρνησης Δ. Ράλλη στο Κρητικό Ζήτημα, επιτυγχάνουν τους σκοπούς τους. Παραιτείται η κυβέρνηση του Δ. Ράλλη.

15 Αυγούστου: Σχηματίζει κυβέρνηση ο Κυριακούλης Μαυρομιχάλης.

14 Σεπτεμβρίου: Μεγάλη κινητοποίηση των παραγωγικών τάξεων στην Αθήνα υπέρ του «Συνδέσμου» καταδεικνύει ότι οι αξιωματικοί έχουν λαϊκά ερείσματα. Ωστόσο, ορισμένοι αναλυτές πιστεύουν ότι η συγκεκριμένη κινητοποίηση δεν ήταν τόσο αυθόρμητη και ότι οι στρατιωτικοί εκμεταλλεύτηκαν την αντίδραση των συντεχνιών της Αθήνας στην επιβολή νέων φόρων από την κυβέρνηση Θεοτόκη αλλά και από την κυβέρνηση Ράλλη.

15 Σεπτεμβρίου: Ο Κυριακούλης Μαυρομιχάλης ορκίζεται πρόεδρος του υπουργικού συμβουλίου και σχηματίζει κυβέρνηση η οποία θα παραμένει στην εξουσία μέχρι τις 18 Ιανουαρίου του 1910.

16 Οκτωβρίου: Ριζοσπαστικά στοιχεία του Στρατιωτικού Συνδέσμου υποκινούν εξέγερση στο Ναύσταθμο με στόχο την επιβολή στρατιωτικής δικτατορίας. Η εξέγερση καταστέλλεται βίαια.

17 Οκτωβρίου: Αντεπαναστατικό κίνημα στο ναυτικό, το οποίο στρεφόταν κατά του Στρατιωτικού Συνδέσμου, καταστέλλεται με αιματηρό τρόπο.

1 Νοεμβρίου: Αρχίζει τις εργασίες του στην Αθήνα το Α΄ Πανελλήνιον Συνέδριον Γεωργίας, Βιομηχανίας και Εμπορίου.

16 Δεκεμβρίου: Το διευθυντήριο του Στρατιωτικού Συνδέσμου αποφασίζει να καλέσει τον πρόεδρο της προσωρινής κυβέρνησης της Κρητικής Πολιτείας Ελευθέριο Βενιζέλο.

1910 2 Ιανουαρίου: Καθιερώνεται η Κυριακή ως αργία.

16 Ιανουαρίου: Ο βασιλιάς Γεώργιος Α΄ αποδέχεται την πρόταση του Ε. Βενιζέλου προκειμένου να γίνουν εκλογές για την ανάδειξη Αναθεωρητικής Βουλής.

18 Ιανουαρίου: Ο Στέφανος Δραγούμης ορκίζεται πρόεδρος του υπουργικού συμβουλίου -ουσιαστικά κατά απαίτηση του Στρατιωτικού Συνδέσμου- και σχηματίζει κυβέρνηση, η οποία παραμένει στην εξουσία μέχρι τις 6 Οκτωβρίου του 1910.

6 Μαρτίου: Ο στρατός διαλύει συλλαλητήριο των αγροτών της Θεσσαλίας στο σιδηροδρομικό σταθμό του Κιλελέρ. Από τη βίαιη επέμβαση του στρατού υπήρξαν δεκάδες νεκροί και τραυματίες.

12 Μαρτίου: Καθελκύεται στο Λιβόρνο της Ιταλίας το θωρακισμένο καταδρομικό «Γ.

Αβέρωφ».

17 Μαρτίου: Υπογράφεται το πρακτικό διάλυσης του Στρατιωτικού Συνδέσμου.

8 Αυγούστου: Στις εκλογές που διεξάγονται, ανάμεσα στους 362 βουλευτές που εκλέγονται είναι και ο Ελευθέριος Βενιζέλος, ο οποίος λαμβάνει το 84,3% των ψήφων στην περιφέρεια όπου είναι υποψήφιος.

5 Σεπτεμβρίου: Ο Βενιζέλος αμέσως μετά την άφιξή του στην Αθήνα μιλά σε μεγάλη λαϊκή συγκέντρωση στην Πλατεία Συντάγματος. Στη διάρκεια της ομιλίας του περιγράφει τη βάση της πολιτικής του.

2 Οκτωβρίου: Σε ανακοίνωση των Ανακτόρων τονίζεται ότι ο βασιλιάς «κατέληξεν εις το να εγκρίνη καθ' ολοκληρίαν τας γνώμας του κ. Βενιζέλου».

6 Οκτωβρίου: Ο Ελευθέριος Βενιζέλος σχηματίζει την πρώτη του κυβέρνηση. Γρήγορα αποφασίζει τη διάλυση της υφιστάμενης Βουλής και την προκήρυξη εκλογών τον προσεχή Νοέμβριο για την ανάδειξη Αναθεωρητικής Βουλής.

28 Νοεμβρίου: Συντριπτική νίκη του Κόμματος των Φιλελευθέρων υπό τον Ε. Βενιζέλο στις εκλογές. Οι Φιλελεύθεροι εκλέγουν 307 βουλευτές σε σύνολο 362 βουλευτών.

1911 31 Μαρτίου: Φτάνει στον Πειραιά η Γαλλική Στρατιωτική Αποστολή υπό το στρατηγό Ευντού. Έργο της είναι η αναδιοργάνωση του Στρατού Ξηράς.

1 Απριλίου: Κατόπιν νέων οδηγιών του νεοτουρκικού κοιμιτάτου εφαρμόζεται σε όλη την έκταση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας με μεγαλύτερη αυστηρότητα ο αποκλεισμός των Ελλήνων εμπόρων. Στη Σμύρνη τοιχοκολλείται επίσημη ανακοίνωση με την οποία ζητείται από το μη ελληνικό στοιχείο να μη συχνάξει σε ελληνικά καφενεία, που έχουν επισημανθεί με ιδιαίτερα χρώματα.

11 Απριλίου: Φτάνει στην Ελλάδα η βρετανική ναυτική αποστολή υπό το ναύαρχο Τάφνελ.

Έργο της είναι η αναδιοργάνωση του ελληνικού πολεμικού ναυτικού.

21 Μαΐου: Ολοκληρώνεται η αναθεώρηση του Συντάγματος του 1864 με πλέον σημαντικές καινοτομίες τη θεσμοθέτηση της μονιμότητας των δημοσίων υπαλλήλων και την καθιέρωση δωρεάν στοιχειώδους εκπαίδευσης.

27 Ιουνίου: Η κυβέρνηση Βενιζέλου επαναφέρει το διάδοχο Κωνσταντίνο στις τάξεις του στρατεύματος (γενικός επιθεωρητής) παρά τις αντίθετες απόψεις των μελών του Στρατιωτικού Συνδέσμου.

1912 8 Φεβρουαρίου: Το πρώτο ελληνικό αεροπλάνο εκτελεί την πρώτη του πτήση με πιλότο τον Ε. Αργυρόπουλο. Το αεροσκάφος τύπου Nieuport IV.G φέρει το όνομα «ΑΛΚΥΩΝ».

11 Μαρτίου: Σαρωτική νίκη στις εθνικές εκλογές του Κόμματος των Φιλελευθέρων. Οι πολιτικοί φίλοι του Βενιζέλου καταλαμβάνουν 146 έδρες σε σύνολο 181 εδρών.

12 Απριλίου: Η Ιταλία αρχίζει την κατάληψη των νησιών του συμπλέγματος των Δωδεκανήσων, τα οποία κατέχει η Οθωμανική Αυτοκρατορία. Στις 21 Απριλίου καταλαμβάνει τη Ρόδο.

16 Μαΐου: Υπογράφεται συνθήκη συμμαχίας ανάμεσα στην Ελλάδα και τη Βουλγαρία, η οποία όμως δεν περιλαμβάνει καμία αναφορά για τη διανομή των εδαφών σε περίπτωση νικηφόρου πολέμου εναντίον της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

25 Ιουνίου: Ο Κωνσταντίνος Τσικλητήρας αναδεικνύεται πρώτος Ολυμπιονίκης στους Ολυμπιακούς της Στοκχόλμης στο άλμα εις μήκος άνευ φοράς (με επίδοση 3,37 μ.) και τρίτος Ολυμπιονίκης στο άλμα εις ύψος άνευ φοράς με επίδοση 1,55 μέτρα.

7 Σεπτεμβρίου: Οι Σάμιοι υπό τον Θεμιστοκλή Σοφούλη κηρύσσουν επανάσταση επιδιώκοντας την αυτοδιάθεση του νησιού και την ένωσή του με το Βασίλειο της Ελλάδος.

15 Σεπτεμβρίου: Η Σερβία και η Βουλγαρία κηρύσσουν γενική επιστράτευση. Το παράδειγμά τους ακολουθεί την επομένη και το Μαυροβούνιο.

18 Σεπτεμβρίου: Η ελληνική κυβέρνηση κηρύσσει γενική επιστράτευση.

22 Σεπτεμβρίου: Υπογράφεται στη Σόφια ελληνοβουλγαρική στρατιωτική σύμβαση.

23 Σεπτεμβρίου: Οι Τούρκοι εγκαταλείπουν τη Σάμο.

30 Σεπτεμβρίου: Τελεσίγραφο Ελλάδας, Σερβίας, Βουλγαρίας προς το σουλτάνο για αναγνώριση των δικαιωμάτων των χριστιανικών μειονοτήτων της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Οι βαλκανικές χώρες απορρίπτουν τη ρωσοαυστριακή διαμεσολάβηση. Η Πύλη απορρίπτει τις συμμαχικές αξιώσεις.

1 Οκτωβρίου: Η ελληνική Βουλή υποδέχεται τους Κρήτες βουλευτές.

2 Οκτωβρίου: Η Τουρκία υπογράφει συνθήκη ειρήνης με την Ιταλία.

3 Οκτωβρίου: Η Τουρκία απορρίπτει τη διακοίνωση των βαλκανικών κρατών και ανακαλεί τους πρεσβευτές της από τη Σόφια και το Βελιγράδι, όχι όμως και από την Αθήνα.

4 Οκτωβρίου: Οι διπλωματικοί εκπρόσωποι των τριών βαλκανικών συμμάχων επιδίδουν διακοίνωση, η οποία αποτελεί ουσιαστικά κήρυξη πολέμου εναντίον της Τουρκίας. Η Πύλη απαντά με κήρυξη πολέμου εναντίον της Σερβίας και της Βουλγαρίας, επιθυμώντας την αποφυγή εμπλοκής του ελληνικού ναυτικού στις επιχειρήσεις. Η Ελλάδα προχωρά την επομένη σε επιθετικές ενέργειες εναντίον της Τουρκίας.

5 Οκτωβρίου: Τέσσερις ελληνικές μεραρχίες πεζικού μαζί με μία ταξιαρχία ιππικού υπό την αρχιστρατηγία του διαδόχου Κωνσταντίνου παραβιάζουν την ελληνοτουρκική μεθόριο κατά τον άξονα Λάρισα-Ελασσόνα. Αντικειμενικός σκοπός είναι η κατάληψη της Κοζάνης και στη συνέχεια της Θεσσαλονίκης και της Φλώρινας. Την ίδια μέρα αποπλέει από τον όρμο του Νέου Φαλήρου ο ελληνικός στόλος κατευθυνόμενος προς τους Ωρεούς.

6 Οκτωβρίου: Ο ελληνικός στρατός καταλαμβάνει την Ελασσόνα και κινείται προς τον Τίρναβο. Επιθετικές επιχειρήσεις και στο μέτωπο της Ηπείρου με την κατάληψη του Γριμπόβου.

8 Οκτωβρίου: Ελληνικός στρατός αποβιβάζεται στο Μούδρο και απελευθερώνει τη Λήμνο. Σε σύντομο χρονικό διάστημα το φυσικό λιμάνι του Μούδρου μετατρέπεται σε προκεχωρημένο πολεμικό ναύσταθμο του ελληνικού στόλου, ο οποίος μέχρι τότε ναυλοχούσε στους Ωρεούς της Εύβοιας.

Καταλαμβάνεται από τον ελληνικό στρατό η Δεσκάτη.

9 Οκτωβρίου: Ο ελληνικός στρατός κατορθώνει να ανατρέψει τις τουρκικές δυνάμεις που κατείχαν τα στενά του Σαρανταπόρου, οι οποίες τη νύχτα της 9ης προς 10η Οκτωβρίου -υπό την κάλυψη του σκότους και της ραγδαίας βροχής- υποχώρησαν προς τα Σέρβια, αφού εγκατέλειψαν το σύνολο του πυροβολικού τους (22 πυροβόλα). Την ίδια τύχη είχαν και οι τουρκικές δυνάμεις στην περιοχή Λαζαράδες δυτικά του Σαρανταπόρου.

10 Οκτωβρίου: Ο ελληνικός στρατός απωθεί τους Τούρκους στη μάχη των Στενών Πόρτας, καταλαμβάνει τα Σέρβια και κατευθύνεται προς την Κοζάνη.

12 Οκτωβρίου: Ελληνικές δυνάμεις καταλαμβάνουν την Κοζάνη και τα Γρεβενά.

13 Οκτωβρίου: Απελευθερώνεται από το απόσπασμα Ηπείρου η Φιλιπιάδα.

15 Οκτωβρίου: Ο ελληνικός στρατός καταλαμβάνει την Κατερίνη.

16 Οκτωβρίου: Νικηφόρα μάχη του ελληνικού στρατού στην περιοχή Ναλμπανκιοί βόρεια της Πτολεμαΐδας (σημερινός Περγίκας).

17 Οκτωβρίου: Ο ελληνικός στρατός καταλαμβάνει τη Βέροια και τη Νάουσα.

18 Οκτωβρίου: Η Β' Μοίρα των θωρηκτών (μοίραρχος πλοίαρχος Πέτρος Γκίνης) απελευθερώνει τη Θάσο. Την ίδια μέρα η Α' Μοίρα θωρηκτών (μοίραρχος αντιπλοίαρχος Σ. Δούσμανης) απελευθερώνει την Ίμβρο, ενώ το «Κανάρης» και το τορπιλοβόλο «14» απελευθερώνουν τη νησίδα Άγιος Ευστράτιος.

18 Οκτωβρίου: Το τορπιλοβόλο «11» με κυβερνήτη τον υποπλοίαρχο Νικόλαο Βότση τορπιλίζει μέσα στο λιμάνι της Θεσσαλονίκης την παλαιά τουρκική θωρακοβαρίδα «FETH-IBULLEND».

Απελευθερώνονται από τον ελληνικό στρατό η Έδεσσα και το Αμύνταιο.

19 Οκτωβρίου: Ο ελληνικός στόλος απελευθερώνει τη Σαμοθράκη και καταλαμβάνει τη Νικόπολη στο μέτωπο της Ηπείρου.

Αρχίζει η μάχη των Γιαννιτσών, η οποία θα συνεχιστεί και την επομένη. Η νίκη του ελληνικού στρατού ανοίγει το δρόμο για απρόσκοπτη προέλαση του προς τη Θεσσαλονίκη.

21 Οκτωβρίου: Κατάληψη της Πρέβεζας από τον ελληνικό στρατό. Η 5η ελληνική μεραρχία που κατευθυνόταν προς τη Φλώρινα δέχεται αιφνιδιαστική επίθεση τουρκικών δυνάμεων στην περιοχή Κιρλί Δερβέν και αναγκάζεται να υποχωρήσει προς τα υψώματα του Σόροβιτς (Αμύνταιο). Τα ξημερώματα της 24ης Οκτωβρίου δέχεται εκ του

σύνεγγυς αφιονιδιαστική επίθεση -λόγω της κακής επιτήρησης και της σχεδόν ανυπαρξίας προφυλακών-και τελικά υποχωρεί εν αταξία προς την Κοζάνη.

22 Οκτωβρίου: Το αντιτορπιλικό «Ιέραξ» (κυβερνήτης του είναι ο Αντώνιος Βρατσάνος) αποβιβάζει ναυτικό άγημα και απελευθερώνει τα Ψαρά.

24 Οκτωβρίου: Ο μονάδες του ελληνικού στόλου καταλαμβάνουν το στρατηγικής σημασίας νησί Τένεδο.

26 Οκτωβρίου: Το ελληνικό στρατηγείο κάνει δεκτή την πρόταση του Χασάν Ταξίν πασά για παράδοση της πόλης της Θεσσαλονίκης και υπογράφεται το σχετικό πρωτόκολλο. Το ίδιο βράδυ οι ελληνικές προφυλακές εισέρχονται στην πόλη.

27 Οκτωβρίου: Ο ελληνικός στρατός εισέρχεται στη Θεσσαλονίκη. Την ίδια μέρα απελευθερώνεται η Ελευθερούπολη.

28 Οκτωβρίου: Το ελληνικό στρατηγείο απαγορεύει στην υπό το στρατηγό Θεοδώρωφ

βουλγαρική μεραρχία του Ρίλου να εισέλθει στη Θεσσαλονίκη. Επιτρέπει όμως για λόγους αβροφροσύνης την είσοδο δύο ταγμάτων, επικεφαλής των οποίων είναι οι Βούλγαροι πρίγκιπες Κύριλλος και Βόρις.

29 Οκτωβρίου: Ο βασιλιάς Γεώργιος εισέρχεται στη Θεσσαλονίκη.

30 Οκτωβρίου: Ελληνικές μεραρχίες κινούνται από Θεσσαλονίκη προς Γιαννιτσά και Έδεσσα, με αντικειμενικό σκοπό την κατάληψη της Φλώρινας.

31 Οκτωβρίου: Απελευθέρωση του Μετσόβου (σύμφωνα με άλλους στις 27 Οκτωβρίου).

2 Νοεμβρίου: Ναυτικά αγήματα καταλαμβάνουν τη Χερσόνησο του Άθω.

3 Νοεμβρίου: Μάχη στο Κόμανο, βόρεια της Κοζάνης. Ελληνική νίκη.

4 Νοεμβρίου: Ναυτικό άγημα, το οποίο μεταφέρθηκε από το αντιτορπιλικό «Θύελλα», απελευθερώνει την Ικαρία. Την ίδια μέρα απελευθερώνεται οριστικά η επαναστατημένη Σιάτιστα.

7 Νοεμβρίου: Ο ελληνικός στρατός απελευθερώνει τη Φλώρινα.

8 Νοεμβρίου: Ο ελληνικός στόλος και ένα τάγμα πεζικού του ελληνικού στρατού απελευθερώνουν την πόλη της Μυτιλήνης.

9 Νοεμβρίου: Το τορπιλοβόλο «14» με κυβερνήτη τον υποπλοίαρχο Π. Αργυρόπουλο διεισδύει στο λιμάνι του Αϊβαλιού και βυθίζει την τουρκική κανονιοφόρο «Τραπεζούς».

11 Νοεμβρίου: Απελευθέρωση της Καστοριάς.

Η Σάμος κηρύσσει την ένωσή της με την Ελλάδα, η οποία επιβεβαιώνεται στις 2 Μαρτίου του 1913 με την κατάληψη του νησιού από τον ελληνικό στρατό.

12 Νοεμβρίου: Ελληνικές στρατιωτικές δυνάμεις που είχαν αποβιβαστεί την προηγούμενη μέρα στα περίχωρα της πόλης της Χίου, αφού αντιμετώπισαν με επιτυχία μια απρόσμενη τουρκική επίθεση, υψώνουν τελικά την ελληνική σημαία στην πρωτεύουσα του νησιού.

20 Νοεμβρίου: Η Ελλάδα αρνείται να υπογράψει την ανακωχή της Τσατάλτζας, γιατί δεν προβλέπεται η παράδοση των Ιωαννίνων ούτε αναγνωρίζεται το δικαίωμα της νηοψίας στα ελληνικά πολεμικά που δρουν στην Αδριατική Θάλασσα.

22 Νοεμβρίου: Η μοίρα του Ιονίου βομβαρδίζει τον Αυλώνα και καταλαμβάνει το νησί Σάσσωνα.

23 Νοεμβρίου: Απελευθέρωση του Συρράκου.

26 Νοεμβρίου: Έλληνες Γαριβαλδικοί Ερυθροχίτωνες υπό τον Αλέξανδρο Ρώμα κυριεύουν έπειτα από σκληρή μάχη το ύψωμα Δρίσκος των Ιωαννίνων. Δύο μέρες αργότερα αναγκάζονται να υποχωρήσουν εξαιτίας σφοδρότατης τουρκικής αντεπίθεσης. Στη διάρκεια της μάχης σκοτώνεται και ο ποιητής Λορέντζος Μαβίλης.

29 Νοεμβρίου: Μάχη της Μπίγλιστας και μάχη Πεστών. Το σύνταγμα Κρητών καταλαμβάνει τα Πεστά Ιωαννίνων και έρχεται σε επαφή με την κύρια γραμμή αντίστασης των Τούρκων στην Ήπειρο, την οχυρωμένη γραμμή Μπιζανίου.

1 Δεκεμβρίου: Κατάληψη των υψωμάτων της Αετορράχης κοντά στα Ιωάννινα. *3 Δεκεμβρίου:* Ο ελληνικός στόλος εξαναγκάζει τον τουρκικό να επιστρέψει στα Στενά μετά την παράτολμη καταδίωξή του από το θωρηκτό «Γ. Αβέρωφ». Η σύγκρουση των δύο στόλων, που είναι περισσότερο γνωστή ως ναυμαχία της Έλλης, επιβεβαιώνει την ελληνική κυριαρχία στο Αιγαίο.

Αρχίζουν στο Λονδίνο οι εργασίες της διάσκεψης που θα οδηγήσει στην επικράτηση ειρήνης στα Βαλκάνια. Η αρνητική στάση της Τουρκίας θα οδηγήσει σε ναυάγιο τις συνομιλίες, οι οποίες θα διακοπούν στις 24 Δεκεμβρίου.

7 Δεκεμβρίου: Ο ελληνικός στρατός καταλαμβάνει την Κορυτσά.

9 Δεκεμβρίου: Αποτυχημένη τορπιλική επίθεση του υποβρυχίου «Δέλφιν» εναντίον του τουρκικού καταδρομικού «Μετζίτιέ» στα ανοιχτά της Τενέδου.

1913 *1 Ιανουαρίου:* Παράτολμη ενέργεια του τουρκικού καταδρομικού «Χαμηδιέ» αιφνιδιάζει τα ελληνικά πλοία που περιπολούν. Καταφέρνει να τους ξεφύγει και δύο μέρες αργότερα βομβαρδίζει την Ερμούπολη της Σύρου και το επίτακτο «Μακεδονία» που βρισκόταν εκεί, το οποίο αυτοβυθίζεται για να αποφύγει την αιχμαλωσία.

5 Ιανουαρίου: Έπειτα από φοβερή καταδίωξη ο ελληνικός στόλος εξαναγκάζει τον τουρκικό να υποχωρήσει στα Στενά των Δαρδανελίων (ναυμαχία της Λήμνου).

11 Ιανουαρίου: Η τουρκική κυβέρνηση υπό τον Μαχμούτ Σεφκέτ ανατρέπεται με πραξικόπημα του Εμβέρ μπέη, ισχυρού άνδρα του κοιτάτου «Ένωση και Πρόοδος», με αποτέλεσμα να διακοπούν οι συνομιλίες της πρεσβευτικής συνδιάσκεψης του Λονδίνου.

24 Ιανουαρίου: Το αεροσκάφος «Ναυτίλος» τύπου Maurice Farman Hydroplane με πιλότο τον υπολοχαγό Μιχαήλ Μουτούση και παρατηρητή το σημαντικό Αριστείδη Μωραϊτίνη εκτελεί με επιτυχία τολμηρή αναγνωριστική πτήση πάνω από τον τουρκικό ναύσταθμο του Ναγαρά στα Δαρδανέλια.

10 Φεβρουαρίου: Ο ολυμπιονίκης της Στοκχόλμης (1912) Κώστας Τσικλητήρας πεθαίνει από μηνιγγίτιδα στο πολεμικό μέτωπο. Ο θαυμάσιος αθλητής είχε αρνηθεί να εκμεταλλευτεί τις αθλητικές του επιτυχίες για να αποφύγει τη στράτευση.

19 Φεβρουαρίου: Αρχίζει η ελληνική γενική επίθεση για την κατάληψη των Ιωαννίνων.

20 Φεβρουαρίου: Ελληνικά τμήματα του Ιου Συντάγματος Ευζώνων (ταγματάρχης Βελισσαρίου) καταλαμβάνουν αιφνιδιαστικά τις νότιες παρυφές της πόλης των Ιωαννίνων αναγκάζοντας τον Εσάτ πασά, ο οποίος νόμιζε ότι το μέτωπο είχε καταρρεύσει, να ζητήσει εσπευσμένα συνθηκολόγηση.

21 Φεβρουαρίου: Ο ελληνικός στρατός εισέρχεται στα Ιωάννινα έπειτα από πολιορκία ενός και πλέον μήνα. Τα τουρκικά στρατεύματα παραδίδονται άνευ όρων.

23 Φεβρουαρίου: Ο ελληνικός στρατός καταλαμβάνει το Λεσκοβίκι της Βόρειας Ηπείρου.

24 Φεβρουαρίου: Ο ελληνικός στρατός απελευθερώνει την Κόνιτσα και την Πάργα.

25 Φεβρουαρίου: Απελευθερώνονται οι Φιλιάτες.

2 Μαρτίου: Κατάληψη της Σάμου.

3 Μαρτίου: Ο ελληνικός στρατός καταλαμβάνει το Αργυρόκαστρο και το Δέλβινο.

Αεροσκάφος τύπου Bleriot XI-2 Genie με κυβερνήτη τον έφεδρο ανθυπολοχαγό του Μηχανικού Εμμανουήλ Αργυρόπουλο και παρατηρητή τον ιδιώτη Κωνσταντίνο Μάνο συντρίβεται από μηχανική βλάβη κοντά στο Λαγκαδά, με αποτέλεσμα να σκοτωθούν και τα δύο μέλη του πληρώματος. Είναι οι πρώτοι νεκροί της στρατιωτικής αεροπορίας στην Ελλάδα.

4 Μαρτίου: Ο ελληνικός στρατός καταλαμβάνει τους Αγίους Σαράντα και την επομένη το Τεπελένι.

5 Μαρτίου: Δολοφονείται στη Θεσσαλονίκη ο βασιλιάς Γεώργιος Α΄ από κάποιο ανισόρροπο άτομο (Σχινιάς).

8 Μαρτίου: Ο διάδοχος Κωνσταντίνος ορκίζεται βασιλιάς με το όνομα Κωνσταντίνος Α΄.

31 Μαρτίου: Η Βουλγαρία συνάπτει ανακωχή με την Τουρκία.

22 Απριλίου: Υπογράφεται ελληνοσερβικό πρωτόκολλο, στο οποίο καταγράφονται με αδρές γραμμές τα ελληνοβουλγαρικά και σερβοβουλγαρικά σύνορα και προβλέπονται αμοιβαίες εγγυήσεις σε περίπτωση βουλγαρικής επίθεσης.

1 Μαΐου: Υπογράφεται ελληνοσερβική στρατιωτική σύμβαση.

6 Μαΐου: Σοβαρά επεισόδια ανάμεσα σε ελληνικές και βουλγαρικές μονάδες στον Αγγίστα ποταμό ΝΑ των Σερρών.

17 Μαΐου: Υπογράφεται στο Λονδίνο η ομώνυμη συνθήκη ανάμεσα στην Ελλάδα, τη Βουλγαρία, το Μαυροβούνιο, τη Σερβία και την Τουρκία, με την οποία η τελευταία εκχωρεί στους Συμμάχους τα εδάφη δυτικά της γραμμής Αίνου (επί του Αιγαίου Πελάγους)-Μήδειας (επί του Ευξείνου Πόντου) και παραιτείται από κάθε κυριαρχικό δικαίωμα στην Κρήτη.

Εκκρεμεί το ζήτημα της κυριαρχίας των νησιών του βόρειου και του ανατολικού Αιγαίου.

19 Μαΐου: Υπογράφεται στη Θεσσαλονίκη ελληνοσερβική αμυντική συνθήκη.

16 Ιουνίου: Ο βουλγαρικός στρατός εξαπολύει ταυτόχρονα επίθεση εναντίον των σερβικών θέσεων στη Γευγελή και των ελληνικών στις Ελευθερές και το Τσάγεζι. Αρχίζει ο Β΄ Βαλκανικός Πόλεμος, ο οποίος θα οδηγήσει τελικά στη συντριβή της Βουλγαρίας και σε αναδιανομή των εδαφών της Μακεδονίας.

17 Ιουνίου: Εκκαθαρίζεται η πόλη της Θεσσαλονίκης από τα δύο βουλγαρικά τάγματα.

19-21 Ιουνίου: Ο ελληνικός στρατός συντρίβει τις βουλγαρικές δυνάμεις στη διπλή μάχη του Κιλκίς και του Λαχανά.

20 Ιουνίου: Καταλαμβάνονται από τον ελληνικό στρατό η Γευγελή και η Νιγρίτα.

21 Ιουνίου: Ο ελληνικός στρατός καταλαμβάνει το Κιλκίς, το Καλίνοβο (σημ.

Σουλτογιανναίικα) και το Λαχανά.

23 Ιουνίου: Κατάληψη της Δοϊράνης.

26 Ιουνίου: Κατάληψη της Στρομνίτσας.

27 Ιουνίου: Ο ελληνικός στρατός απελευθερώνει την Καβάλα εκδιώκοντας από την πόλη τα βουλγαρικά στρατεύματα. Την ίδια μέρα καταλαμβάνεται και το Σιδηρόκαστρο (Ντεμίρ Χισάρ).

28 Ιουνίου: Ο ελληνικός στρατός απελευθερώνει τις Σέρρες.

30 Ιουνίου: Καταγγέλλονται ωμότητες κατά την υποχώρηση των βουλγαρικών δυνάμεων εις βάρος του άμαχου πληθυσμού στην περιοχή του Δοξάτου.

1 Ιουλίου: Ο ελληνικός στρατός καταλαμβάνει την πόλη της Δράμας, η οποία έχει εγκαταλειφθεί από τα βουλγαρικά στρατεύματα που υποχώρησαν.

3 Ιουλίου: Απελευθερώνεται ο Μελένικος. Την ίδια μέρα η Βουλγαρία ζητά ανακωχή.

6 Ιουλίου: Κατάληψη του Νευροκοπίου.

7 Ιουλίου: Κατάληψη του Πετσόβου.

9 Ιουλίου: Κατάληψη της Μαχόμιας στο δρόμο για την Τζουμαγιά.

10 Ιουλίου: Αρχίζει ο ελληνικός στρατός τη διάβαση των Στενών της Κρέσνας. Τα ελληνικά στρατεύματα εισέρχονται στο έδαφος της Παλαιάς Βουλγαρίας.

11 Ιουλίου: Η Ρουμανία, η οποία παρουσιάζεται ως ένοπλος επιδιαιτητής ανάμεσα στους αντιμαχόμενους, καλεί τις κυβερνήσεις των εμπολέμων να στείλουν αντιπροσώπους τους στη Συνδιάσκεψη Ειρήνης του Βουκουρεστίου.

12 Ιουλίου: Σύγκρουση με ισχυρά βουλγαρικά στρατεύματα στην περιοχή του Σμιτλή, τα οποία κάμπτονται έπειτα από πολύνεκρη μάχη.

Ναυτικά αγήματα του ελληνικού πολεμικού ναυτικού απελευθερώνουν το Ντεντέ Αγάτς. Λίγο αργότερα, με την υπογραφή της Συνθήκης του Βουκουρεστίου τα στρατεύματα θα υποχωρήσουν για να επανέλθουν το 1920, οριστικά αυτή τη φορά.

13 Ιουλίου: Κατάληψη της Ξάνθης.

14 Ιουλίου: Ελληνικά στρατεύματα απελευθερώνουν για πρώτη φορά την Κομοτηνή. Λίγο αργότερα, με τη Συνθήκη του Βουκουρεστίου τα ελληνικά στρατεύματα θα αποχωρήσουν για να επανέλθουν οριστικά το Μάιο του 1920.

17 Ιουλίου: Μάχη του Πρεντέλ Χάνι. Απελευθέρωση των Φερών.

18 Ιουλίου: Ανακατάληψη του Παντζάρεβο. Οι ελληνικές δυνάμεις φτάνουν προ της Τζουμαγιάς. Η πιθανή κατάληψή της ανοίγει το δρόμο για τη Σόφια. Στις 12 το μεσημέρι υπογράφεται ανακωχή και σταματούν οι εχθροπραξίες.

2 Αυγούστου: Ο Χρήστος Κάκκαλος ανεβαίνει στην υψηλότερη κορυφή του Ολύμπου, τον Μύτικα (2.917 μέτρα), μαζί με τους Ελβετούς Φ. Μπουασονά και Ν. Μπο Μποβί, και είναι ο πρώτος -γνώστος- Έλληνας που κατακτά τον Όλυμπο.

10 Αυγούστου: Υπογράφεται στο Βουκουρέστι η ομώνυμη συνθήκη ανάμεσα στη Ρουμανία, την Ελλάδα, το Μαυροβούνιο, τη Σερβία και τη Βουλγαρία. Καθορίζονται τα νέα σύνορα Ελλάδας και Βουλγαρίας με βάση τη γραμμή όρος Μπέλλες - εκβολές ποταμού Νέστου. Λίγες μέρες πριν, στις 3 Αυγούστου, είχαν καθοριστεί στο Βελιγράδι τα ελληνοσερβικά σύνορα (Πρωτόκολλο Βενιζέλου-Πάσιτς) με βάση τη γραμμή Πρέσπες-Δοϊράνη.

18 Αυγούστου: Ο ελληνικός στρατός εκκενώνει τη δυτική Θράκη σε εφαρμογή της Συνθήκης του Βουκουρεστίου.

1 Νοεμβρίου: Υπογράφεται στην Αθήνα ανάμεσα στην Ελλάδα και την Οθωμανική Αυτοκρατορία η Σύμβαση των Αθηνών, με την οποία ρυθμίζονται κάποιες εκκρεμότητες της Συνθήκης του Λονδίνου και αποκαθίστανται οι διπλωματικές σχέσεις ανάμεσα στις δύο χώρες.

1 Δεκεμβρίου: Υψώνεται στο φρούριο των Χανίων Φιρκά η ελληνική σημαία. Η Ελλάδα εξήλθε των Βαλκανικών Πολέμων σχεδόν διπλάσια σε έκταση (από 63.212 τετρ. χλμ. έφτασε τα 120.308) και υπερδιπλάσια σε πληθυσμό (από 2.631.952 σε 4.718.221 κατοίκους).

4 Δεκεμβρίου: Υπογράφεται στη Φλωρεντία από τις Μεγάλες Δυνάμεις το ομώνυμο πρωτόκολλο, με το οποίο καθορίζονται τα σύνορα του νεοδημιουργηθέντος αλβανικού κράτους. Στους όρους του περιλαμβάνεται και η απόδοση της Β. Ηπείρου από την Ελλάδα. Οι Μεγάλες Δυνάμεις, οι οποίες μετείχαν στη συνδιάσκεψη (Αγγλία, Γαλλία,

Ιταλία, Ρωσία, Γερμανία, Αυστροουγγαρία), θέτουν ως μοναδικό κριτήριο γι' αυτή τους την απόφαση τη γλώσσα.

1914 30 Ιανουαρίου: Οι Τούρκοι αρχίζουν να εφαρμόζουν σχέδιο απέλασης των Ελλήνων που διαμένουν σε περιοχές της ανατολικής Θράκης και των δυτικών παραλίων της Μ. Ασίας.

31 Ιανουαρίου: Ρηματική διακοίνωση της Μ. Βρετανίας, της Γερμανίας, της Ιταλίας, της Αυστροουγγαρίας και της Ρωσίας αναγνωρίζει την ελληνική κατοχή και κυριότητα των νησιών του βόρειου και του ανατολικού Αιγαίου, εκτός από την Ίμβρο, την Τένεδο και το Καστελόριζο που επανέρχονται στην Τουρκία. Σε αντάλλαγμα η Ελλάδα πρέπει να εκκενώσει τα εδάφη που προβλέπει το Πρωτόκολλο της Φλωρεντίας (Β. Ηπειρος).

17 Φεβρουαρίου: Ο ελληνικός στρατός εγκαταλείπει τη Βόρεια Ήπειρο έπειτα από απαίτηση των Μεγάλων Δυνάμεων. Σχηματίζεται η Προσωρινή Κυβέρνηση της Βόρειας Ηπείρου υπό τον Χρηστάκη Ζωγράφο, η οποία διακηρύσσει την αυτονομία της περιοχής.

13 Απριλίου: Ο βασιλιάς Κωνσταντίνος συμφωνεί με τον πρωθυπουργό Ε. Βενιζέλο να προχωρήσει η Ελλάδα σε διαπραγματεύσεις με την Τουρκία, ώστε να επιτευχθεί με ειρηνικό τρόπο η ανταλλαγή πληθυσμών ανάμεσα στις δύο χώρες. Η τουρκική εμμονή στο να επιστρέψει η Ελλάδα τη Χίο και τη Μυτιλήνη οδηγεί τις διαπραγματεύσεις σε ναύαγιο.

17 Μαΐου: Οι εκπρόσωποι των Μεγάλων Δυνάμεων και της επαναστατικής κυβέρνησης της αυτόνομης Βόρειας Ηπείρου υπογράφουν στην Κέρκυρα πρωτόκολλο, με το οποίο παραχωρείται ευρεία αυτονομία στους Έλληνες της Βόρειας Ηπείρου μέσα στα πλαίσια του αλβανικού κράτους.

29 Οκτωβρίου: Οι Έλληνες της Κύπρου χαιρετίζουν την προσάρτηση της νήσου από τη Μεγάλη Βρετανία ως το πρώτο βήμα για την ένωση με την Ελλάδα.

1915 11 Ιανουαρίου: Η βρετανική κυβέρνηση με διακοίνωσή της προς την Ελλάδα την καλεί να εισέλθει στον πόλεμο στο πλευρό των δυνάμεων της Αντάντ. Στη διακοίνωση αυτή γίνεται για πρώτη φορά λόγος για πιθανές μελλοντικές παραχωρήσεις στη Μικρά Ασία.

14 Ιανουαρίου: Ο Μεταξάς σε υπόμνημά του προς τον Βενιζέλο με τίτλο «Μικρά Ασία:

δυνατότητες διανομής» προβάλλει ισχυρές επιφυλάξεις σχετικά με ενδεχόμενη εκστρατεία στο μικρασιατικό έδαφος.

21 Φεβρουαρίου: Η απρόοπτη παραίτηση της κυβέρνησης Ε. Βενιζέλου μετά τη σύγκρουση του πρωθυπουργού με το βασιλιά Κωνσταντίνο για το θέμα της εξόδου ή όχι της Ελλάδας στον πόλεμο στο πλευρό των δυνάμεων της Αντάντ.

25 Φεβρουαρίου: Ο βασιλιάς Κωνσταντίνος μετά τη διαφωνία του με τον Βενιζέλο αναθέτει το σχηματισμό κυβέρνησης στον Δημήτριο Γούναρη, επιλέγοντάς τον με αυτό τον τρόπο ως αρχηγό της αντιβενιζελικής παράταξης.

31 Μαΐου: Στις εθνικές εκλογές που διεξήχθησαν το Κόμμα των Φιλελευθέρων κερδίζει τις 185 από τις 316 έδρες, αποτέλεσμα-δημοψήφισμα υπέρ της φιλοανταντικής πολιτικής του Βενιζέλου.

10 Αυγούστου: Ο νικητής των εκλογών Ε. Βενιζέλος σχηματίζει κυβέρνηση, η οποία θα παραμείνει στην εξουσία για ενάμιση περίπου μήνα (24 Σεπτεμβρίου του 1915).

10 Σεπτεμβρίου: Με τη σύμφωνη γνώμη του βασιλιά Κωνσταντίνου, η κυβέρνηση Βενιζέλου κηρύσσει γενική επιστράτευση.

22 Σεπτεμβρίου: Έπειτα από διαφωνία του με το βασιλιά Κωνσταντίνο για την πολιτική που πρέπει να ακολουθήσει η Ελλάδα έναντι των δυνάμεων της Αντάντ, ο πρωθυπουργός Βενιζέλος παραιτείται (απαρχή του εθνικού διχασμού).

24 Σεπτεμβρίου: Βραχύβια κυβέρνηση με πρωθυπουργό τον Αλέξανδρο Ζάιμη (παραίτηση στις 25 Οκτωβρίου του 1915). Η ανάθεση της εντολής σχηματισμού κυβέρνησης σε εξωκοινοβουλευτική προσωπικότητα εκτός των δύο μεγάλων κομμάτων συνιστά σαφή παρέκκλιση από τη συνταγματική τάξη.

5 Οκτωβρίου: Απόβαση συμμαχικών στρατευμάτων (Άγγλοι, Γάλλοι και αργότερα Ιταλοί, Σέρβοι και Ρώσοι) στη Θεσσαλονίκη.

25 Οκτωβρίου: Κυβέρνηση Στέφανου Σκουλούδη (παραίτηση στις 9 Ιουνίου του 1916).

8 Νοεμβρίου: Ο Ε.Βενιζέλος κηρύσσει την αποχή του κόμματός του από τις εκλογές που θα διεξαχθούν τον προσεχή Δεκέμβριο θεωρώντας αντισυνταγματική τη διάλυση της Βουλής.

6 Δεκεμβρίου: Η αποχή των βενιζελικών κομμάτων από τις εκλογές που διεξήχθησαν έχει ως αποτέλεσμα η εθνοσυνέλευση που προέκυψε να διακρίνεται για το μονόπλευρο χαρακτήρα της.

17 Δεκεμβρίου: Οι Γάλλοι καταλαμβάνουν το Καστελόριζο στην προσπάθειά τους να πείσουν την κυβέρνηση των Αθηνών να πάρει μέρος στον πόλεμο στο πλευρό τους.

1916 21 Μαρτίου: Τα σερβικά στρατεύματα που υποχωρούν διεκπεριώνονται στην Κέρκυρα για να αποφύγουν την αιχμαλωσία από τους Γερμανούς και τους Αυστριακούς.

13 Μαΐου: Οι Γερμανοβούλγαροι εισβάλλουν στην ανατολική Μακεδονία και καταλαμβάνουν το οχυρό Ρούπελ έπειτα από σύντομη σύρραξη με την ελληνική φρουρά. Η ενέργεια αυτή οδηγεί τις δυνάμεις της Αντάντ σε σκλήρυνση της στάσης τους απέναντι στην κυβέρνηση των Αθηνών.

25 Μαΐου: Οι συμμαχικές δυνάμεις κηρύττουν μερικό θαλάσσιο αποκλεισμό της χώρας απαιτώντας την αποστράτευση του κράτους των Αθηνών και την αποκατάσταση της πολιτικής ομαλότητας.

9 Ιουνίου: Κυβέρνηση Αλέξανδρου Ζαΐμη (παραίτηση στις 3 Σεπτεμβρίου του 1916).

16 Αυγούστου: Οι στρατιωτικές μονάδες της περιοχής της Θεσσαλονίκης παύουν να αναγνωρίζουν την κυβέρνηση των Αθηνών, συνιστούν την Επιτροπή Εθνικής Αμύνης και αποφασίζουν να πάρουν μέρος στον πόλεμο στο πλευρό των συμμάχων της Αντάντ.

29 Αυγούστου: Το Δ' Σώμα Στρατού (διοικητής συνταγματάρχης Ι. Χατζόπουλος) παραδίδεται κοντά στο οχυρό Ρούπελ στους Γερμανούς. Στη συνέχεια μεταφέρεται σιδηροδρομικώς στο Γκαίρλιτς της Σιλεσίας, όπου θα παραμείνει αιχμάλωτο μέχρι το τέλος του Α' Παγκοσμίου Πολέμου. Με την ενέργεια αυτή η ανατολική Μακεδονία εγκαταλείπεται ανυπεράσπιστη στους Βουλγάρους.

3 Σεπτεμβρίου: Κυβέρνηση Νικολάου Καλογερόπουλου.

15 Σεπτεμβρίου: Ο Βενιζέλος και ο ναύαρχος Κουντουριώτης συγκροτούν προσωρινή κυβέρνηση στην Κρήτη, με κύριο σκοπό την έξοδο της Ελλάδας στον πόλεμο στο πλευρό των δυνάμεων της Αντάντ.

26 Σεπτεμβρίου: Ο Βενιζέλος σχηματίζει στη Θεσσαλονίκη με το στρατηγό Δαγκλή και το ναύαρχο Κουντουριώτη (Επαναστατική Τριανδρία) την Κυβέρνηση Εθνικής Αμύνης, η οποία διακηρύσσει την επιθυμία της για έξοδο της Ελλάδας στον πόλεμο στο πλευρό των δυνάμεων της Αντάντ.

27 Σεπτεμβρίου: Κυβέρνηση Σπυρίδωνος Λάμπρου (παραίτηση στις 21 Απριλίου του 1917).

10 Νοεμβρίου: Η Επαναστατική Κυβέρνηση της Εθνικής Αμύνης (Θεσσαλονίκη) κηρύσσει τον πόλεμο εναντίον της Γερμανίας, της Βουλγαρίας και των συμμάχων τους.

18 Νοεμβρίου: Αγγλογαλλικά στρατεύματα αποβιβάζονται στον Πειραιά με σκοπό την κατάληψη των στρατηγικής σημασίας σημείων της Αθήνας και του Πειραιά. Στρατεύματα, πιοτά στο βασιλιά, επιτίθενται στους Αγγλογάλλους. Στη σύγκρουση που επακολούθησε, στην οποία πήραν μέρος και τα συμμαχικά πολεμικά πλοία που ναυλοχούσαν στο Φάληρο, υπήρξαν πολλά θύματα και από τις δύο πλευρές. Μετά την υποχώρηση των στρατευμάτων και επί δύο μέρες η Αθήνα παραδόθηκε στη βία και την τρομοκρατία που ξέσπασε κατά των βενιζελικών, με κύριους υπεύθυνους τους Επιστράτους (Νοεμβριανά).

12 Δεκεμβρίου: Το «ανάθεμα» του Ε. Βενιζέλου. Χιλιάδες αντιβενιζελικοί Αθηναίοι, ανταποκρινόμενοι στο κάλεσμα του αρχιεπισκόπου Αθηνών Θεόκλητου, συγκεντρώθηκαν στο Πεδίο του Άρεως για να ρίξουν «τον λίθο του αναθέματος» κατά του Ε. Βενιζέλου. Για την ενέργεια αυτή του Θεοκλήτου ο αρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος, τον Απρίλιο του 2000, ζήτησε δημόσια συγγνώμη.

1917 21 Απριλίου: Κυβέρνηση Αλέξανδρου Ζαΐμη που θα παραμείνει στην εξουσία μέχρι τις 14 Ιουνίου του 1917.

30 Μαΐου: Μετά την παραίτηση του βασιλιά Κωνσταντίνου και την αναχώρησή του από την Ελλάδα, στο θρόνο ανεβαίνει ο δευτερότοκος γιος του Αλέξανδρος.

14 Ιουνίου: Ο Ελευθέριος Βενιζέλος επανέρχεται στην εξουσία ως πρωθυπουργός (παραίτηση στις 4 Νοεμβρίου του 1920).

29 Ιουνίου: Ο Βενιζέλος με διάταγμα ακυρώνει ως αντισυνταγματικό το βασιλικό διάταγμα του Οκτωβρίου του 1915, με το οποίο ο βασιλιάς είχε διαλύσει τη βενιζελικής πλειοψηφίας Βουλή, και συγχρόνως καλεί εκείνη τη Βουλή σε δεύτερη τακτική σύνοδο για τις 12 Ιουλίου.

Η νεκραναστημένη αυτή Βουλή έμεινε στην ιστορία ως «Βουλή των Λαζάρων».

19 Αυγούστου: Μεγάλη πυρκαγιά καταστρέφει το κέντρο της Θεσσαλονίκης. Καίγεται στο σύνολό της η εβραϊκή συνοικία. Τραγικό αποτέλεσμα 74.000 άστεγοι.

1918 22 Ιανουαρίου: Στρατιωτική στάση στη *Λαμία* κατά της επιστράτευσης που έχει διατάξει η κυβέρνηση Ε. Βενιζέλου καταστέλλεται με βίαιο τρόπο.

17 Μαΐου: Η μάχη του Σκρα-ντι-Λεγκέν λήγει νικηφόρα για τον ελληνικό στρατό, ο οποίος απωθεί τις βουλγαρικές δυνάμεις και ανοίγει το δρόμο στις συμμαχικές δυνάμεις για να καταλάβουν την κοιλάδα του Αξιού.

2 Σεπτεμβρίου: Οι ενωμένες συμμαχικές δυνάμεις Ελλήνων, Γάλλων και Σέρβων επιτίθενται στο Μακεδονικό Μέτωπο εναντίον των Γερμανοβουλγάρων, τους οποίους και νικούν. Δώδεκα μέρες αργότερα η Βουλγαρία συνθηκολογεί και λίγο αργότερα τον ίδιο δρόμο ακολουθούν και οι άλλες κεντρικές δυνάμεις.

16 Σεπτεμβρίου: Υπογράφεται στη Θεσσαλονίκη η ανακωχή ανάμεσα στις δυνάμεις της Αντάντ και τη Βουλγαρία. Τα βουλγαρικά στρατεύματα υποχρεώνονται να εγκαταλείψουν τα ελληνικά και σερβικά εδάφη που είχαν καταλάβει.

30 Σεπτεμβρίου: Επίσημη καταγγελία από την ελληνική πλευρά των ωμοτήτων που διέπραξαν οι Βούλγαροι στην ανατολική Μακεδονία και Θράκη.

21 Οκτωβρίου: Το πρώτο εργατικό συνέδριο εκλέγει την πρώτη Εκτελεστική Επιτροπή της ΓΣΕΕ, που απαρτίζεται από τους Α. Μπεναρόγια, Ε. Ευαγγέλου, Ηλ. Δελαζάνο, Ε. Μαχαίρα.

30 Οκτωβρίου: Η Τουρκία υπογράφει στον Μούδρο της Λήμνου ανακωχή -ουσιαστικά παράδοση άνευ όρων- με τις δυνάμεις της Αντάντ. Τερματίζεται έτσι ο πόλεμος στην Ανατολή.

1 Νοεμβρίου: Μοίρα του ελληνικού στόλου με επικεφαλής το θωρηκτό «Γ. Αβέρωφ» αγκυροβολεί στον Κεράτιο Κόλπο της Κωνσταντινούπολης.

4-70 Νοεμβρίου: Διεξάγεται το πρώτο ενοποιητικό συνέδριο των Ελλήνων σοσιαλιστών από το οποίο γεννήθηκε το ΣΕΚΕ (Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα Ελλάδος), που μερικά χρόνια αργότερα θα ονομαστεί ΚΚΕ.

30 Δεκεμβρίου: Ο Ε. Βενιζέλος διατυπώνει με το περίφημο υπόμνημά του προς τη Συνδιάσκεψη της Ειρήνης τις ελληνικές διεκδικήσεις στη Μ. Ασία, τη Θράκη, τη Β. Ήπειρο, τα νησιά του Αιγαίου και την Κύπρο.

1919 1 Ιανουαρίου: Αναχωρούν από την Ελλάδα ατμοπλοϊκώς για τη Μεσημβρινή Ρωσία μονάδες του Α΄ Σώματος Στρατού (2η και 13η μεραρχία) για να ενισχύσουν τις δυνάμεις των συμμάχων της Αντάντ και των Ρώσων εθνικιστών που μάχονται τους Ερυθρούς-Μπολσεβίκους. Διοικητής του εκστρατευτικού σώματος είναι ο υποστράτηγος Κ. Νίδερ.

Η εκστρατεία θα αποτύχει και περί τα τέλη Μαρτίου θα αρχίσει η απαγκίστρωση των ελληνικών δυνάμεων.

6 Ιανουαρίου: Το Εργατικό Σοσιαλιστικό Κόμμα της Ελλάδος, αργότερα ΚΚΕ, κάνει την πρώτη του ανοιχτή συγκέντρωση στην Αθήνα.

2 Μαΐου: Η 1η μεραρχία του ελληνικού στρατού αποβιβάζεται στη Σμύρνη με εντολή του συμμαχικού συμβουλίου.

19 Μαΐου: Ο Μουσταφά Κεμάλ αποβιβάζεται στη Σαμψούντα και αμέσως σχεδιάζει και οργανώνει τους διωγμούς εναντίον των Ποντίων αλλά και την αντίσταση των Τούρκων εθνικιστών εναντίον των ξένων εισβολέων.

16 Ιουλίου: Σύμφωνα Τιτόνι (υπουργός Εξωτερικών της Ιταλίας) - Βενιζέλου. Το σύμφωνο αυτό προβλέπει την παραχώρηση των Δωδεκανήσων πλην της Ρόδου στην Ελλάδα. Επίσης, καθορίζει ότι η Ιταλία θα στηρίζει το ελληνικό αίτημα για τη Β. Ήπειρο, ενώ η Ελλάδα θα υποστηρίζει την ανάθεση στην Ιταλία «εντολής» για την Αλβανία.

3 Οκτωβρίου: Ο ελληνικός στρατός απελευθερώνει την Ξάνθη.

27 Νοεμβρίου: Υπογράφεται η Συνθήκη του Νεϊγύ ανάμεσα στις δυνάμεις της Αντάντ και την ηττημένη Βουλγαρία. Η τελευταία εγκαταλείπει όλα τα ελληνικά εδάφη, τα οποία είχε καταλάβει στη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, ενώ παραιτείται από κάθε κυριαρχικό δικαίωμα πάνω στη δυτική Θράκη. Η διοίκηση της δυτικής Θράκης μεταβιβάζεται στις συμμαχικές δυνάμεις.

1920 *14 Μαΐου:* Ελληνικές δυνάμεις καταλαμβάνουν την Κομοτηνή και την Αλεξανδρούπολη.

9 Ιουλίου: Καταγγέλλεται μονομερώς από τον υπουργό των εξωτερικών της Ιταλίας Σφόρτσα το Σύμφωνο Τιτόνι-Βενιζέλου.

10 Ιουλίου: Ελληνικές στρατιωτικές δυνάμεις καταλαμβάνουν την Αρκαδιούπολη της ανατολικής Θράκης.

12 Ιουλίου: Ελληνικά στρατεύματα απελευθερώνουν την Αδριανούπολη.

19 Ιουλίου: Ο ελληνικός στρατός ολοκληρώνει την κατάληψη της ανατολικής Θράκης εκτός από την περιοχή της Κωνσταντινούπολης και των περιχώρων της.

28 Ιουλίου: Υπογράφεται στις Σέβρες της Γαλλίας η ομώνυμη συνθήκη, σύμφωνα με την οποία παραχωρείται στην Ελλάδα μεγάλο μέρος της ανατολικής Θράκης και τα νησιά Ίμβρος και Τένεδος. Οι δυνάμεις της Αντάντ παραχωρούν στην Ελλάδα και την περιοχή της Σμύρνης με την ενδοχώρα της για χρονικό διάστημα πέντε ετών. Στο τέλος αυτού του διαστήματος θα διενεργηθεί δημοψήφισμα με το οποίο θα αποφασιστεί η τύχη της περιοχής. Την ίδια μέρα παραχωρείται στην Ελλάδα και η δυτική Θράκη.

30 Ιουλίου: Αποτυγχάνει απόπειρα δολοφονίας εναντίον του πρωθυπουργού Ε. Βενιζέλου από δύο από-τακτους αντιβενιζελικούς αξιωματικούς στο Παρίσι.

31 Ιουλίου: Δολοφονείται από φανατικούς βενιζελικούς στην αρχή της λεωφόρου Κηφισίας, κοντά στην περιοχή όπου βρίσκεται σήμερα το Χίλτον, ο Ίων Δραγούμης.

7 Σεπτεμβρίου: Ο Βενιζέλος καταθέτει στη Βουλή το κείμενο της Συνθήκης των Σεβρών και ανακηρύσσεται «άξιο της Πατρίδας τέκνο».

11 Σεπτεμβρίου: Η κυβέρνηση Βενιζέλου αίρει το στρατιωτικό νόμο, διαλύει τη Βουλή και προκηρύσσει εκλογές.

11 Οκτωβρίου: Θάνατος του βασιλιά Αλεξάνδρου μετά την επιμόλυνση που υπέστη το τραύμα του από δάγκωμα πιθήκου. Διάδοχός του ορίζεται ο μικρότερος αδερφός του Παύλος, ο οποίος αρνείται το αξίωμα. Αντιβασιλέας ορίζεται ο ναύαρχος Π. Κουντουριώτης.

17 Οκτωβρίου: Το υπό τον Δημήτριο Γούναρη Κόμμα των Εθνικοφρόνων μετονομάζεται σε Λαϊκό Κόμμα.

1 Νοεμβρίου: Το Κόμμα των Φιλελευθέρων, αν και έρχεται πρώτο σε ψήφους (375.803 έναντι 368.678 της Ηνωμένης Αντιπολιτεύσεως), λόγω του ισχύοντος εκλογικού συστήματος (πλειοψηφικό ευρείας περιφέρειας) λαμβάνει 150 έδρες λιγότερες από την Ηνωμένη Αντιπολιτεύσειν (260), η οποία και σχηματίζει κυβέρνηση.

4 Νοεμβρίου: Ο Δημήτριος Ράλλης σχηματίζει κυβέρνηση, η οποία θα παραμείνει στην εξουσία μέχρι τις 24 Ιανουαρίου του 1921.

6 Δεκεμβρίου: Ο βασιλιάς Κωνσταντίνος μετά από δημοψήφισμα επανέρχεται στην Ελλάδα έπειτα από τριετή αναγκαστική απουσία στο εξωτερικό.

15 Δεκεμβρίου: Οι σύμμαχοι ανακοινώνουν στην ελληνική κυβέρνηση ότι μετά την επάνοδο του Κωνσταντίνου στον ελληνικό θρόνο αποδεσμεύονται από τις υποχρεώσεις τους απέναντι στην Ελλάδα.

24 Δεκεμβρίου: Το Γ΄ Σώμα Στρατού αρχίζει επιθετική ενέργεια με κατεύθυνση από την Προύσα προς το Δορύλαιο.

1921 *24 Ιανουαρίου:* Ο Νικόλαος Καλογερόπουλος ορκίζεται πρόεδρος του υπουργικού συμβουλίου και σχηματίζει κυβέρνηση, η οποία παραμένει στην εξουσία μέχρι τις 26 Μαρτίου του 1921.

8 Φεβρουαρίου: Η Διασυμμαχική Συνδιάσκεψη στο Λονδίνο προτείνει ένα πλαίσιο συμβιβασμού της Ελλάδας με την κεμαλική Τουρκία. Η Ελλάδα απορρίπτει το προτεινόμενο σχέδιο.

12 Μαρτίου: Το Α΄ Σώμα Στρατού καταλαμβάνει έπειτα από επικό αγώνα τη στρατηγικής σημασίας οχυρή θέση Τουμλού Μπουνάρ της Μικράς Ασίας.

14 Μαρτίου: Το Α΄ Σώμα Στρατού συνεχίζοντας την προς ανατολάς προέλασή του καταλαμβάνει το Αφιόν Καραχισάρ.

26 Μαρτίου: Κυβέρνηση Δημητρίου Γούναρη. Η κυβέρνηση Γούναρη θα προσπαθήσει να άρει χωρίς επιτυχία το πολιτικό, διπλωματικό και οικονομικό αδιέξοδο που συνοδεύει τις εξελίξεις στο μέτωπο της Μικράς Ασίας (παραίτηση στις 2 Μαρτίου του 1922).

9 Απριλίου: Ο Γεώργιος Παπανδρέου με άρθρο του στην εφημερίδα «Πατρίς» ζητά την παραίτηση του βασιλιά Κωνσταντίνου υπέρ του διαδόχου Γεωργίου. Για αυτό το άρθρο του καταδικάστηκε σε 18μηνη φυλάκιση. Τελικά παρέμεινε στη φυλακή τέσσερις μήνες.

27 Ιουνίου: Αρχίζει η προέλαση του ελληνικού στρατού προς την Άγκυρα στη διάρκεια της Μικρασιατικής Εκστρατείας.

29 Ιουνίου: Αρχίζει η μεγάλη θερινή επίθεση της στρατιάς στη Μ. Ασία, με αντικειμενικό στόχο την κατάληψη του Εσκή Σεχίρ.

6 Ιουλίου: Ο ελληνικός στρατός έπειτα από σκληρή μάχη καταλαμβάνει το Δορύλαιο της Μικράς Ασίας (Εσκή Σεχίρ).

15 Ιουλίου: Υπό την προεδρία του βασιλιά Κωνσταντίνου συνέρχεται στην Κιουτάχεια της Μικράς Ασίας πολεμικό συμβούλιο με τη συμμετοχή της πολιτικής και της στρατιωτικής ηγεσίας της χώρας. Το συμβούλιο αποφασίζει την προέλαση του ελληνικού στρατού προς την Άγκυρα με αντικειμενικό σκοπό την πλήρη διάλυση του κεμαλικού στρατού.

1 Αυγούστου: Αρχίζει στο μικρασιατικό μέτωπο η προέλαση προς την Άγκυρα.

14 Αυγούστου: Αρχίζει γενική επίθεση του ελληνικού στρατού στην περιοχή ανατολικά του Σαγγάριου. Έπειτα από τριήμερη φονική μάχη στην οχυρή θέση Καλέ Γκρότο, τα κεμαλικά στρατεύματα εξαναγκάζονται σε υποχώρηση.

25 Αυγούστου: Ο ελληνικός στρατός λαμβάνει αμυντική διάταξη δυτικά του ποταμού Σαγγάριου.

4 Οκτωβρίου: Ανεξάρτητες πηγές αναφέρουν τουφεκισμούς Ελλήνων αιχμαλώτων, οι οποίοι κατάγονταν από τη Σμύρνη και τη Θράκη.

27 Οκτωβρίου: Αποκαλύπτεται από βρετανικές πηγές ότι η Γαλλία πριν από λίγες μέρες υπέγραψε μυστικό σύμφωνο με την Τουρκία, με σκοπό να διασώσει τη Γαλλική Συρία και να αυξήσει την επιρροή της στην κεμαλική Τουρκία.

1922 *15 Ιανουαρίου:* Η Γαλλία ενισχύει με ποικίλο πολεμικό υλικό την κεμαλική κυβέρνηση στην πολεμική προσπάθειά της εναντίον των Ελλήνων.

Φεβρουάριος: Διεξάγεται στη Λαμία η δίκη του Αλέξανδρου Παπαναστασίου, ο οποίος διώκεται για τη δημοσίευση του «Δημοκρατικού Μανιφέστου».

6 Φεβρουαρίου: Κυκλοφορεί το πρώτο φύλλο της νέας εφημερίδας «Ελεύθερον Βήμα». Η εφημερίδα εκφράζει απόψεις καθαρά βενιζελικές, αφού οι περισσότεροι από τους συνιδρυτές της είναι προσωπικοί φίλοι του Ε. Βενιζέλου (Καραπάνος, Ρούσσος, Λαμπράκης).

2 Μαρτίου: Κυβέρνηση Δημητρίου Γούναρη (παραίτηση στις 3 Μαΐου του 1922).

13 Μαρτίου: Η κεμαλική κυβέρνηση της Αγκυρας δηλώνει ότι πρέπει πριν από οποιαδήποτε συζήτηση για ανακωχή να πραγματοποιηθεί η εκκένωση της Μ. Ασίας και της ανατολικής Θράκης από τα ελληνικά στρατεύματα.

3 Μαΐου: Κυβέρνηση Νικολάου Στράτου (παραίτηση στις 9 Μαΐου του 1922).

9 Μαΐου: Κυβέρνηση Πέτρου Πρωτοπαπαδάκη. Στη διάρκεια της θητείας της θα καταρρεύσει το μικρασιατικό μέτωπο (παραίτηση στις 28 Αυγούστου του 1922).

29 Ιουλίου: Η Γαλλία με ρηματική ανακοίνωσή της εκφράζει την πλήρη διαφωνία της σε ενδεχόμενη προσπάθεια της Ελλάδας να καταλάβει την Κωνσταντινούπολη για λόγους αντιπερισπασμού.

13 Αυγούστου: Έπειτα από προπαρασκευή πυροβολικού, τα τουρκικά στρατεύματα εξαπολύουν ευρείας κλίμακας αντεπίθεση στο μέτωπο της Μ. Ασίας εναντίον των ελληνικών θέσεων. Η τουρκική επίθεση επικεντρώθηκε στο νότιο τομέα του μετώπου, δυτικά του Αφιόν Καραχισάρ. Η τουρκική αυτή ενέργεια οδήγησε ύστερα από λίγες μέρες σε γενική υποχώρηση των ελληνικών δυνάμεων.

17 Αυγούστου: Σε μία από τις φονικότερες μάχες της Μικρασιατικής Εκστρατείας, στο Αλή Βεράν, ελληνικές στρατιωτικές μονάδες υπό τον υποστράτηγο Ν. Τρικούπη παραδίδονται στις κεμαλικές δυνάμεις.

28 Αυγούστου: Κυβέρνηση Νικολάου Τριανταφυλλάκου (παραίτηση στις 16 Σεπτεμβρίου του 1922).

30 Αυγούστου: Χιλιάδες προσφύγων από τη Μ. Ασία αρχίζουν να συρρέουν στην Ελλάδα.

31 Αυγούστου: Η ελληνική και η αρμενική συνοικία της Σμύρνης καταστρέφονται από πυρκαγιά που σκόπιμα έβαλαν οι τουρκικές Αρχές της πόλης.

5 Σεπτεμβρίου: Τα τελευταία τμήματα του ελληνικού στρατού εγκαταλείπουν τη Μικρά Ασία.

11 Σεπτεμβρίου: Επαναστατική κίνηση των στρατιωτικών δυνάμεων που εκκενώνουν τη Μικρά Ασία υπό την καθοδήγηση των αξιωματικών Σ. Γονατά, Ν. Πλαστήρα, Δ. Φωκά προβάλλει δύο βασικά αιτήματα: παραίτηση του βασιλιά υπέρ του διαδόχου και ανασυγκρότηση του στρατού στη Θράκη για να προστατευτούν τα ελληνικά συμφέροντα στην περιοχή.

16 Σεπτεμβρίου: Κυβέρνηση Αναστασίου Χαραλάμπη (παραίτηση στις 17 Σεπτεμβρίου του 1922). Παραίτηση του βασιλιά Κωνσταντίνου υπέρ του γιου του Γεωργίου.

17 Σεπτεμβρίου: Κυβέρνηση Σωτηρίου Κροκίδα (παραίτηση στις 14 Νοεμβρίου του 1922).

28 Σεπτεμβρίου: Υπογράφεται στα Μουδανιά ανακωχή ανάμεσα στους συμμάχους και την κεμαλική Τουρκία. Η ανακωχή, αν και αφορούσε άμεσα στα ελληνικά συμφέροντα στην ανατολική Θράκη, υπογράφηκε χωρίς την παρουσία Έλληνα αντιπροσώπου. Λίγες μέρες αργότερα άρχισε η εκκένωση της ανατολικής Θράκης από τα ελληνικά στρατεύματα.

5 Οκτωβρίου: Δημοσιεύεται απόφαση της Επαναστατικής Κυβερνήσεως με την οποία δημιουργείται ανακριτική επιτροπή για να διακριβώσει τους υπεύθυνους της εθνικής τραγωδίας. Στις αρχές του επόμενου μήνα συγκαλείται έκτακτο επαναστατικό δικαστήριο για να τους δικάσει.

12 Νοεμβρίου: Ο ελληνικός στρατός εγκαταλείπει την ανατολική Θράκη.

14 Νοεμβρίου: Επαναστατική κυβέρνηση Στυλιανού Γονατά (παραίτηση στις 11 Ιανουαρίου του 1924).

15 Νοεμβρίου: Ο Νικόλαος Πλαστήρας υπογράφει τη διαταγή εκτέλεσης των Έξι.

«Την 11 και 30' π.μ. της σήμερα, εις τον παρά το Γουδί χώρον, εξετελέσθη εν πλήρει στρατιωτική τάξει η θανατική εκτέλεσις των Εξ καταδικασθέντων υπό του Εκτάκτου Επαναστατικού Στρατοδικείου, υπευθύνων της Μικρασιατικής Καταστροφής, ήτοι των απαρτισάντων το Συμβούλιον των Πέντε, πολιτικών Π. Πρωτοπαπαδάκη, Δ. Γούναρη, Ν.

Στράτου, Γ. Μπαλτατζή και Ν. Θεοτόκη και του αρχιστρατήγου της ήττης Γ.

Χατζηανέαστη...». Απόσπασμα του κυβερνητικού ανακοινωθέντος, το οποίο αναφέρεται στην εκτέλεση των Έξι.

3 Δεκεμβρίου: Μαχητικά συλλαλητήρια σε πολλές κυπριακές πόλεις με κυρίαρχο αίτημα την ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα.

12 Δεκεμβρίου: Ο υποστράτηγος Θ. Πάγκαλος αναλαμβάνει τη διοίκηση της στρατιάς του Έβρου και μαζί το δύσκολο έργο της αναδιοργάνωσής της.

1923 8 Ιανουαρίου: Πραγματοποιείται στην Πλατεία Ομονοίας μεγάλο πανπροσφυγικό συλλαλητήριο διαμαρτυρίας, στο οποίο μάλιστα απευθύνουν σύντομο χαιρετισμό και Τούρκοι αντικεμαλιστές.

30 Ιανουαρίου: Υπογράφεται στη Λοζάνη η σύμβαση ανταλλαγής πληθυσμών ανάμεσα στην Ελλάδα και την Τουρκία. Από την εφαρμογή της σύμβασης εξαιρούνται οι Έλληνες της Κωνσταντινούπολης και οι μουσουλμάνοι της ελληνικής Θράκης.

16 Φεβρουαρίου: Παύει να ισχύει το Ιουλιανό Ημερολόγιο και τίθεται σε ισχύ το Γρηγοριανό.

Η 16η Φεβρουαρίου του 1923 με το παλαιό ημερολόγιο γίνεται με το νέο 1η Μαρτίου του 1923.

24 Ιουλίου: Υπογράφεται στη Λοζάνη της Ελβετίας η ομώνυμη συνθήκη ανάμεσα στην Τουρκία και στο Ηνωμένο Βασίλειο, τη Γαλλία, την Ιταλία, την Ελλάδα, τη Ρουμανία, τη Σερβία, την Ιαπωνία, με παρατηρητή τις ΗΠΑ. Ανάμεσα στα άλλα επισφραγίζεται de jure η ελληνική παρουσία στα νησιά του βόρειου και του ανατολικού Αιγαίου (Λέσβος, Χίος, Λήμνος, Ικαρία, Σάμος, Σαμοθράκη). Η Ελλάδα παραχωρεί στην Τουρκία τα νησιά Ίμβρο και Τένεδο, ενώ η Τουρκία αναγνωρίζει την ιταλική κυριαρχία στα Δωδεκάνησα και την αγγλική στην Κύπρο.

30 Αυγούστου: Ιταλικά στρατεύματα καταλαμβάνουν την Κέρκυρα, μετά το βομβαρδισμό της πόλης από ιταλικά πολεμικά πλοία. Από τον «πειρατικό» βομβαρδισμό χάνουν τη ζωή τους 20 Έλληνες πολίτες. Η ενέργεια αυτή γίνεται σε αντίποινα για τη δολοφονία του στρατηγού Τελίνι από Αλβανούς ληστές στην ελληνοαλβανική μεθόριο.

27 Σεπτεμβρίου: Τα ιταλικά στρατεύματα εκκενώνουν την Κέρκυρα και τους Παξούς. Η Ελλάδα αναγκάζεται να πληρώσει μεγάλη αποζημίωση.

28 Οκτωβρίου: Η αντεπανάσταση, που οργανώνεται από τους στρατιωτικούς Λεοναρδόπουλο, Γαργαλίδη και Ζήρα, αποτυγχάνει.

16 Δεκεμβρίου: Διεξάγονται εκλογές για την ανάδειξη των μελών της Δ΄ Συντακτικής Συνέλευσης. Απέχουν τα αντιβενιζελικά κόμματα. Η συνέλευση που εκλέγεται είναι μονόπλευρη.

19 Δεκεμβρίου: Ο Γεώργιος Β΄, νόμιμος διάδοχος του πατέρα του, Κωνσταντίνου Α΄, αναγκάζεται να διαφύγει στο εξωτερικό.

1924 2 Ιανουαρίου: Ο αρχηγός της Επανάστασης του 1922 Νικόλαος Πλαστήρας παραδίδει την εξουσία στους πολιτικούς.

4 Ιανουαρίου: Ο Ελευθέριος Βενιζέλος επιστρέφει στην Ελλάδα. Έπειτα από δύο ημέρες εκλέγεται πρόεδρος της Συντακτικής Εθνοσυνέλευσης.

11 Ιανουαρίου: Ο Βενιζέλος σχηματίζει κυβέρνηση θέτοντας τέρμα στην πολιτική αβεβαιότητα. Η κυβέρνησή του θα παραμείνει στην εξουσία μέχρι τις 6 Φεβρουαρίου του 1924.

6 Φεβρουαρίου: Κυβέρνηση του Γεωργίου Καφαντάρη (παραίτηση στις 12 Μαρτίου του 1924).

12 Μαρτίου: Κυβέρνηση του Αλέξανδρου Παπαναστασίου (παραίτηση στις 25 Ιουλίου του 1924).

15 Μαρτίου: Η γενική συνέλευση των μελών του ΠΑΟ επικυρώνει τη μετονομασία του συλλόγου από Πανελλήνιος Ποδοσφαιρικός Αθλητικός Όμιλος σε Παναθηναϊκός Αθλητικός Όμιλος.

17 Μαρτίου: Επώνυμα στελέχη του Λαϊκού Κόμματος εκλέγουν έπειτα από πρόταση του Χ.

Βοζίκη τον Παναγή Τσαλδάρη ως αρχηγό του κόμματος.

25 Μαρτίου: Η εθνοσυνέλευση κηρύσσει έκπτωτη τη δυναστεία των Γλίξμπουργκ.

Εγκαθίδρυση του πολιτεύματος της αβασίλευτης δημοκρατίας.

13 Απριλίου: Σε σχετικό δημοψήφισμα ο λαός αποφαινεται υπέρ της αβασίλευτης δημοκρατίας με ποσοστό 70%.

24 Ιουλίου: Καταψηφίζεται στη Βουλή η κυβέρνηση του Α. Παπαναστασίου, η οποία και παραιτείται.

25 Ιουλίου: Κυβέρνηση του Θ. Σοφούλη (παραίτηση στις 7 Οκτωβρίου του 1924).

7 Οκτωβρίου: Κυβέρνηση του Α. Μιχαλακόπουλου (παραίτηση στις 26 Ιουνίου του 1925).

Δεκέμβριος: Το ΣΕΚΕ μετονομάζεται σε ΚΚΕ.

19 Δεκεμβρίου: Καθιέρωση της οκτάωρης καθημερινής και της 48ωρης εβδομαδιαίας εργασίας. **1925 8 Ιανουαρίου:** Καταγγέλλονται διώξεις σε βάρος του ελληνικού στοιχείου σε περιοχές της νότιας Βουλγαρίας.

30 Ιανουαρίου: Η Τουρκία απελαύνει τον οικουμενικό πατριάρχη Κωνσταντίνο ΣΤ', γιατί δεν τον θεωρεί Τούρκο υπήκοο.

10 Μαρτίου: Ιδρύεται ο Ολυμπιακός Σύνδεσμος Φιλάθλων Πειραιώς, περισσότερο γνωστός σήμερα ως Ολυμπιακός Πειραιώς.

26 Ιουνίου: Κυβέρνηση του Θ. Πάγκαλου. Ο στρατηγός εκδιώκει από την εξουσία τη νόμιμη κυβέρνηση Α. Μιχαλακοπούλου (από τη διάλυση της Βουλής στις 29 Σεπτεμβρίου του 1925 καθίσταται δικτατορική).

22 Οκτωβρίου: Η κυβέρνηση Πάγκαλου, αντιδρώντας στις βουλγαρικές προκλήσεις, διατάσσει την προέλαση του ελληνικού στρατού εντός του βουλγαρικού εδάφους.

Καταλαμβάνεται το Πετρίτσι. Μία εβδομάδα αργότερα, υπό την πίεση της Κοινωνίας των Εθνών, τα ελληνικά στρατεύματα εκκενώνουν την περιοχή.

30 Νοεμβρίου: Με προσωπική διαταγή του δικτάτορα στρατηγού Πάγκαλου απαγορεύεται οι γυναίκες να φορούν κοντά φουστάνια στις δημόσιες εμφανίσεις τους.

6 Δεκεμβρίου: Διατυπώνεται το αίτημα από τις συνδικαλιστικές οργανώσεις των δημοσίων υπαλλήλων για το 13ο μισθό εν όψει των εορτών των Χριστουγέννων.

1926 5 Ιανουαρίου: Ο Πάγκαλος αναλαμβάνει την εκτελεστική και τη νομοθετική εξουσία.

15 Μαρτίου: Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας ναύαρχος Κουντουριώτης παραιτείται, διαμαρτυρόμενος για τις αυθαιρεσίες του δικτάτορα Θ. Πάγκαλου.

18 Μαρτίου: Δημοσιεύεται στην «Εφημερίδα της Κυβερνήσεως» το ιδρυτικό διάταγμα της Ακαδημίας Αθηνών. Η ίδρυσή της έγινε με πρωτοβουλία του καθηγητή αστρονομίας Δημήτριου Αιγινήτου.

30 Απριλίου: Καθίσταται υποχρεωτική η εκπαίδευση των παιδιών ηλικίας από 6 έως 14 ετών.

19 Ιουλίου: Δικτατορική κυβέρνηση Αθανάσιου Ευταξία (ανατρέπεται από στρατιωτικό κίνημα στις 22 Αυγούστου του 1926).

23 Αυγούστου: Ο στρατηγός Γ. Κονδύλης ανατρέπει το δικτάτορα Θ. Πάγκαλο και αποκαθιστά το ναύαρχο Π. Κουντουριώτη στο αξίωμα του προέδρου της Δημοκρατίας.

26 Αυγούστου: Η προσωρινή κυβέρνηση του Γ. Κονδύλη προκηρύσσει εκλογές για την αποκατάσταση της συνταγματικής τάξης.

4 Δεκεμβρίου: Μετά την κατάρρευση της Δικτατορίας του Πάγκαλου και τη διεξαγωγή των εκλογών της 7ης Νοεμβρίου του 1926 (με το σύστημα της απλής αναλογικής) σχηματίζεται οικουμενική κυβέρνηση με τη συμμετοχή των περισσότερων κομμάτων (οικουμενική).

Κυβέρνηση του Αλεξάνδρου Ζαΐμη (παραίτηση στις 17 Αυγούστου του 1927).

1927 20 Απριλίου: Ο Βενιζέλος επιστρέφει από το εξωτερικό και αποσύρεται στα Χανιά.

3 Ιουνίου: Η Βουλή ψηφίζει το νέο Σύνταγμα της χώρας, περισσότερο γνωστό ως Δημοκρατικό Σύνταγμα του 1927.

17 Αυγούστου: Νέα κυβέρνηση Αλέξανδρου Ζαΐμη (παραίτηση στις 8 Φεβρουαρίου του 1928).

30 Οκτωβρίου: Αποτυχημένη δολοφονική απόπειρα κατά του προέδρου της Δημοκρατίας Παύλου Κουντουριώτη.

7 Δεκεμβρίου: Η κυβέρνηση ανακοινώνει τη λήψη για πρώτη φορά στην Ελλάδα συστηματικών μέτρων εναντίον της δράσης των κομμουνιστών.

1928 7 Ιανουαρίου: Αρχίζουν τα έργα κατασκευής του υπόγειου σταθμού της Ομόνοιας και της σήραγγας προς την Πλατεία Αττικής.

8 Φεβρουαρίου: Η νέα κυβέρνηση του Αλέξανδρου Ζαΐμη -πάντα με τη στήριξη των Φιλελευθέρων- θα παραμείνει στην εξουσία μέχρι τις 4 Ιουλίου του 1928.

22 Απριλίου: Στις 21.45' σφοδρότατος σεισμός ισοπεδώνει την Κόρινθο, το Λουτράκι και το Καλαμάκι Κορινθίας, αφήνοντας πίσω του εκτός από ερείπια και δεκάδες νεκρούς.

19 Αυγούστου: Σπουδαία νίκη του Βενιζέλου στις εκλογές που διεξάγονται. Με εκλογικό σύστημα το πλειοψηφικό στενής περιφέρειας οι Φιλελεύθεροι εκλέγουν 178 βουλευτές, σε σύνολο 250, αν και λαμβάνουν το 46,94% των ψήφων.

13 Σεπτεμβρίου: Ο πρωθυπουργός Ε. Βενιζέλος με επιστολή του στον Τούρκο ομόλογό του Ισμέτ Ινονού ζητά την επίλυση με ειρηνικό τρόπο του συνόλου των εκκρεμοτήτων που υπάρχουν ανάμεσα στην Ελλάδα και την Τουρκία. Λίγες μέρες αργότερα ο Τούρκος πρωθυπουργός θα τον προσκαλέσει στην Κωνσταντινούπολη.

23 Δεκεμβρίου: Ίδρυση του Συμβουλίου Επικρατείας.

1929 7 Ιανουαρίου: Οι ομοσπονδίες των υπαλλήλων διαδηλώνουν την αντίθεσή τους στη θέσπιση του «Ιδιώνυμου» από την κυβέρνηση του Ελευθέριου Βενιζέλου.

2 Ιουνίου: Ο ναύαρχος Παύλος Κουντουριώτης εκλέγεται από τη Βουλή και τη Γερουσία πρόεδρος της ελληνικής Δημοκρατίας.

7 Ιουνίου: Κυβέρνηση του Ελευθέριου Βενιζέλου (παραίτηση στις 16 Δεκεμβρίου του 1929).

25 Ιουλίου: Δημοσιεύεται στην «Εφημερίδα της Κυβερνήσεως» ο Ν.4229/1929 «Περί μέτρων ασφαλείας του κοινωνικού καθεστώτος και προστασίας των ελευθεριών των πολιτών», περισσότερο γνωστός ως «Ιδιώνυμον».

3 Σεπτεμβρίου: Από στοιχεία που δημοσιεύονται σε αθηναϊκές εφημερίδες είναι φανερό πως η διεθνής οικονομική ύφεση πλήττει σοβαρά και την ελληνική οικονομία.

26 Σεπτεμβρίου: Αρχίζει τη λειτουργία της η Αγροτική Τράπεζα, η οποία ιδρύθηκε έπειτα από απόφαση του Ελευθέριου Βενιζέλου.

26 Οκτωβρίου: Εγκαινιάζεται από τον Ε. Βενιζέλο το φράγμα του Μαραθώνα. Με τον περιορισμό των υδάτων δημιουργείται μια λίμνη από την οποία υδρεύονται η Αθήνα και ο Πειραιάς.

9 Δεκεμβρίου: Ο Παύλος Κουντουριώτης παραιτείται από το αξίωμα του προέδρου της Δημοκρατίας.

14 Δεκεμβρίου: Ο Αλέξανδρος Ζαΐμης εκλέγεται πρόεδρος της Δημοκρατίας.

16 Δεκεμβρίου: Κυβέρνηση του Ελευθέριου Βενιζέλου (παραίτηση στις 26 Μαΐου του 1932).

1930 2 Ιανουαρίου: Ο Γεώργιος Παπανδρέου αναλαμβάνει το υπουργείο Παιδείας στην κυβέρνηση Βενιζέλου. Στη θέση αυτή θα παραμείνει μέχρι το Μάιο του 1932. Στο εντυπωσιακό έργο που επιτελεί περιλαμβάνεται και η ανέγερση 3.000 σχολικών αιθουσών σε όλη τη χώρα.

4 Ιανουαρίου: Η Αγροτική Τράπεζα, όπως έχει μετονομαστεί η Γεωργική Τράπεζα, αρχίζει τις συναλλαγές της με το κοινό.

5 Φεβρουαρίου: Οι γυναίκες αποκτούν δικαίωμα ψήφου στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές.

20 Ιουλίου: Εγκαίνια του υπόγειου σταθμού της Ομόνοιας από τον πρωθυπουργό Ελευθέριο Βενιζέλο.

6 Οκτωβρίου: Αρχίζει σε αίθουσα της Βουλής η πρώτη διάσκεψη για τη Διαβαλκανική Συνεργασία.

30 Οκτωβρίου: Υπογράφεται στην Άγκυρα από τον πρωθυπουργό Ε. Βενιζέλο και τον Τούρκο πρόεδρο Μουσταφά Κεμάλ σύμφωνο φιλίας.

1931 3 Αυγούστου: Η κυβέρνηση Βενιζέλου, έπειτα από βίαια επεισόδια που έγιναν από αριστερούς διαδηλωτές στις Σέρρες, θέτει σε εφαρμογή το μέτρο της εκτόπισης των κομμουνιστών.

Οκτώβριος: Εξέγερση στην Κύπρο με κύριο αίτημα την ένωση του νησιού με την Ελλάδα.

3 Οκτωβρίου: Ο Τούρκος πρωθυπουργός Ισμέτ Ινονού πασάς επισκέπτεται την Αθήνα ως επίσημος προσκεκλημένος της ελληνικής κυβέρνησης.

1932 8 Ιανουαρίου: Η οικονομική κρίση πλήττει την εργατική τάξη, κυρίως όμως τους αγρότες - ιδιαίτερα αυτούς των περιοχών της Θεσσαλίας.

26 Μαΐου: Κυβέρνηση του Αλέξανδρου Παπαναστασίου (παραίτηση στις 5 Ιουνίου του 1932).

5 Ιουνίου: Κυβέρνηση του Ελευθέριου Βενιζέλου (παραίτηση στις 4 Νοεμβρίου του 1932).

25 Σεπτεμβρίου: Στις εκλογές που διεξάγονται (με αναλογικό εκλογικό σύστημα) το Λαϊκό (Π.

Τσαλδάρης) και το Φιλελεύθερο Κόμμα (Ε. Βενιζέλος) λαμβάνουν σχεδόν το ίδιο ποσοστό ψήφων (33%) και εδρών. Ο Βενιζέλος παραμένει στην εξουσία μέχρι τις 4 Νοεμβρίου του ίδιου έτους, οπότε και παραιτείται.

26 Σεπτεμβρίου: Σεισμός εντάσεως επτά βαθμών της κλίμακας Ρίχτερ καταστρέφει την Ιερισσό της Χαλκιδικής, προκαλεί το θάνατο 161 ατόμων, καθώς και σοβαρές καταστροφές σε μονές του Αγίου Όρους.

2 Οκτωβρίου: Ο αρχηγός του Λαϊκού Κόμματος Παναγής Τσαλδάρης αναγνωρίζει το πολίτευμα της αβασίλευτης δημοκρατίας.

4 Νοεμβρίου: Ορκίζεται η νέα κυβέρνηση με πρωθυπουργό τον αρχηγό του Λαϊκού Κόμματος Παναγή Τσαλδάρη (κυβέρνηση μειοψηφίας).

1933 16 Ιανουαρίου: Ο Ελευθέριος Βενιζέλος σχηματίζει την τελευταία του κυβέρνηση, αφού στο μεταξύ έχει ανατρέψει την κυβέρνηση μειοψηφίας του Π. Τσαλδάρη. Προκηρύσσει εκλογές για τις 5 Μαρτίου, οι οποίες θα διεξαχθούν με το πλειοψηφικό σύστημα με στενή περιφέρεια.

5 Μαρτίου: Εκλογική νίκη των αντιβενιζελικών κομμάτων («Ηνωμένη Αντιπολίτευση»), τα οποία συνασπίστηκαν υπό την αρχηγία του Παναγή Τσαλδάρη. Λόγω του ισχύοντος εκλογικού νόμου (πλειοψηφικό με στενή περιφέρεια), τα κόμματα που πρόσκεινται στον Ελευθέριο Βενιζέλο («Εθνικός Συναγερμός»), αν και λαμβάνουν περισσότερες ψήφους από τον αντίπαλο συνδυασμό, εκλέγουν τελικά λιγότερους βουλευτές.

6 Μαρτίου: Απόπειρα του στρατηγού Νικόλαου Πλαστήρα για εγκαθίδρυση στρατιωτικής δικτατορίας μετά την εκλογική νίκη του Λαϊκού Κόμματος αποτυγχάνει. Ο Πλαστήρας καταφεύγει αρχικά στην Ιταλία και στη συνέχεια στη Γαλλία. Την ίδια μέρα σχηματίζεται κυβέρνηση υπό το στρατηγό Οθωναίο, η οποία έπειτα από τέσσερις

μέρες θα μεταβιβάσει την εξουσία στους νικητές των εκλογών.

10 Μαρτίου: Μετά την αποτυχία του κινήματος του στρατηγού Πλαστήρα να εμποδίσει την άνοδο των αντιβενιζελικών κομμάτων στην εξουσία, ο Π. Τσαλδάρης σχηματίζει κυβέρνηση, που στηρίζεται σε ισχυρή κοινοβουλευτική πλειοψηφία (παραίτηση στις 10 Οκτωβρίου του 1935).

14 Απριλίου: Η κυβέρνηση του Π. Τσαλδάρη αποφασίζει να αλλάξει τακτική απέναντι στους κομμουνιστές. Προχωρά σε αποφυλάκιση μικρού αριθμού κρατουμένων και υπόσχεται τη γρήγορη επίλυση των εργατικών προβλημάτων, ώστε να μη γίνεται πολιτική εκμετάλλυσή τους.

11 Μαΐου: Ο Ι. Μεταξάς και αρκετοί βουλευτές του Λαϊκού Κόμματος προτείνουν τη δίωξη του Ε. Βενιζέλου ως ηθικού αυτουργού του κινήματος Πλαστήρα (6 Μαρτίου του 1933).

6 Ιουνίου: Απόπειρα δολοφονίας του Ε. Βενιζέλου στη λεωφόρο Κηφισίας. Αποκαλύπτεται ότι την απόπειρα είχε σχεδιάσει ο διοικητής της Γενικής Ασφάλειας της Αθήνας Ι.

Πολυχρονόπουλος με το γνωστό ληστή Καραθανάση. Ο Βενιζέλος στην κατάθεσή του αναφέρει, ανάμεσα στα άλλα, και τα εξής: «Θεωρώ διά την απόπειραν υπεύθυνον την Κυβέρνησιν και κυρίως, τον Υπουργόν των Εσωτερικών, Ιω. Ράλλη».

1 Αυγούστου: Παρέχεται το δικαίωμα στις γυναίκες να εκλέγονται ως δημοτικοί και κοινοτικοί σύμβουλοι.

1934 9 Φεβρουαρίου: Σύναψη του Συμφώνου Βαλκανικής Συνεννόησης μεταξύ της Ελλάδας, της Γιουγκοσλαβίας, της Ρουμανίας και της Τουρκίας.

11 Φεβρουαρίου: Ο αντιβενιζελικός Κωνσταντίνος Κοτζιάς εκλέγεται δήμαρχος στην Αθήνα.

14 Σεπτεμβρίου: Ανακοινώνεται η απόφαση της κυβέρνησης να προχωρήσει στην ηλεκτροκίνηση της σιδηροδρομικής γραμμής μέχρι την Κηφισιά.

14 Οκτωβρίου: Εγκαθίστανται και αρχίζουν τη λειτουργία τους στο Μέγαρο του Αρσάκειου τα δικαστήρια.

1935 6 Ιανουαρίου: Καταγγέλλεται ως σκανδαλώδης η παραχώρηση άδειας εγκατάστασης και λειτουργίας ραδιοφωνικού σταθμού στην αμερικανική εταιρεία Μαρκόνη. Την καταγγελία κάνουν βουλευτές του Κόμματος των Φιλελευθέρων.

23 Ιανουαρίου: Πετροπόλεμος ανάμεσα στους κατοίκους της Καλύμνου και των ιταλικών στρατευμάτων κατοχής.

24 Ιανουαρίου: Η τουρκική κυβέρνηση αποφασίζει τη μετατροπή της Αγίας Σοφίας από τέμενος σε μουσείο.

1 Μαρτίου: Απόπειρα βίαιης ανατροπής της νόμιμης κυβέρνησης με πρωθυπουργό τον Παναγή Τσαλδάρη από στρατιωτικούς και πολιτικούς που ενεργούν κάτω από την καθοδήγηση ή τουλάχιστον την ανοχή του Ε. Βενιζέλου αποτυγχάνει. Ο Βενιζέλος καταφεύγει στα ιταλοκρατούμενα Δωδεκάνησα και αυτοεξορίζεται στη Γαλλία.

24 Απριλίου: Εκτελούνται οι στρατιωτικοί Α. Παπούλας και Ε. Κοιμήσης, οι οποίοι συμμετείχαν στο αποτυχημένο πραξικόπημα της 1ης Μαρτίου του 1935. Ο κύκλος του αίματος που άνοιξε με την εκτέλεση των Έξι το 1922 φαίνεται να κλείνει.

9 Ιουνίου: Διεξάγονται εκλογές με αποχή όλων των βενιζελικών κομμάτων. Νικητής αναδεικνύεται ο κυβερνητικός συνασπισμός Τσαλδάρη-Κονδύλη. Λίγο αργότερα ο Κονδύλης ουσιαστικά θα ανατρέψει τον Τσαλδάρη και θα διεξάγει νόθο -ως προς τον αριθμό των ψήφων- δημοψήφισμα με σκοπό την παλινόρθωση της δυναστείας.

2 Αυγούστου: Ο Ε. Βενιζέλος απομακρύνεται οριστικά από την πολιτική σκηνή.

24 Αυγούστου: Θάνατος του ναύαρχου Παύλου Κουντουριώτη.

10 Οκτωβρίου: Ο υπουργός των Στρατιωτικών Γ. Κονδύλης σε συνεργασία με τους αρχηγούς των επιτελείων στρατού Παπάγο, ναυτικού Οικονόμου και αεροπορίας Ρέππα ανατρέπει την κυβέρνηση του Π. Τσαλδάρη, η οποία εναντιώνεται στην πραξικοπηματική παλινόρθωση της δυναστείας.

3 Νοεμβρίου: Δημοψήφισμα για το πολιτειακό αποβαίνει υπέρ του θεσμού της μοναρχίας. Ο αριθμός των ψηφισάντων δείχνει ότι συνέβησαν σοβαρές εκλογικές παρατυπίες.

26 Νοεμβρίου: Ο Γεώργιος Β΄ επιστρέφει στην Ελλάδα.

30 Νοεμβρίου: Κυβέρνηση του Κωνσταντίνου Δεμερτζή (μέχρι το θάνατό του στις 13 Απριλίου του 1936).

18 Δεκεμβρίου: Διαλύεται η Βουλή και προκηρύσσονται εκλογές, οι οποίες θα διεξαχθούν με το σύστημα της απλής αναλογικής.

1936 26 Ιανουαρίου: Οι εκλογές, οι οποίες διεξήχθησαν άψογα με το εκλογικό σύστημα της απλής αναλογικής, δεν ανέδειξαν κανένα κόμμα νικητή. Ρυθμιστής της κατάστασης καθίσταται το ΚΚΕ. Οι Φιλελεύθεροι καταλαμβάνουν 126 έδρες, ο Δημοκρατικός Συνασπισμός του Γεώργιου Παπανδρέου 7, το Αγροτικό Κόμμα 5, οι Λαϊκοί μαζί με άλλα αντιβενιζελικά κόμματα 143 και το ΚΚΕ 15. Η Αριστερά γίνεται ρυθμιστής της πολιτικής κατάστασης.

31 Ιανουαρίου: Θάνατος του στρατηγού Κονδύλη.

19 Φεβρουαρίου: Υπογράφεται από τον αρχηγό των Φιλελευθέρων Θ. Σοφούλη και τον ηγέτη της κοινοβουλευτικής ομάδας του Παλλαϊκού Μετώπου Στ. Σκλάβαινα μυστικό σύμφωνο, με το οποίο το Παλλαϊκό Μέτωπο δεσμεύεται να υποστηρίξει τον Σοφούλη κατά την εκλογή προέδρου της Βουλής, ενώ οι Φιλελεύθεροι με τη σειρά τους να καταργήσουν το «Ιδιώνυμο», την υπηρεσία κρατικής ασφαλείας, και να αμνηστεύσουν ηγετικά στελέχη του ΚΚΕ. Όταν λίγο αργότερα το σύμφωνο δημοσιοποιείται, μάλλον από το ίδιο το ΚΚΕ, αφού η ηγεσία του θεωρεί ότι υπαναχώρησε ο Σοφούλης, προκαλείται θύελλα αντιδράσεων από όλα τα αστικά κόμματα. Ο Σκλάβαινας σε δηλώσεις του αφήνει να εννοηθεί ότι κάτι ανάλογο συζητούσε και με το Λαϊκό Κόμμα.

18 Μαρτίου: Ο Ελευθέριος Βενιζέλος πεθαίνει στο Παρίσι, στο οποίο έχει εγκατασταθεί μετά την αποτυχία του κινήματος της 1ης Μαρτίου του 1935.

13 Απριλίου: Πεθαίνει ο πρωθυπουργός Κ. Δεμερτζής και στη θέση του ο βασιλιάς Γεώργιος Β΄ τοποθετεί τον αντιπρόεδρο της κυβέρνησης και υπουργό των Στρατιωτικών Ιωάννη Μεταξά, παρά την αντίθεση των αρχηγών των κομμάτων που στηρίζουν την κυβέρνηση.

9 Μαΐου: Ο στρατός και η χωροφυλακή διαλύουν βίαια συγκέντρωση απεργών καπνεργατών στη Θεσσαλονίκη. Δώδεκα νεκροί και δεκάδες τραυματίες είναι ο τραγικός απολογισμός των φονικών συγκρούσεων.

17 Μαΐου: Πεθαίνει ο Παναγής Τσαλδάρης, αρχηγός του Λαϊκού Κόμματος, πολιτικός που διακρινόταν για τη βαθιά προσήλωσή του στους θεσμούς.

4 Αυγούστου: Ο Ιωάννης Μεταξάς με τη συναίνεση του βασιλιά Γεώργιου Β΄ διαλύει τη Γ΄ Αναθεωρητική Βουλή και κηρύσσει στρατιωτικό νόμο στη χώρα εγκαθιδρύοντας προσωπική δικτατορία.

17 Νοεμβρίου: Θάνατος του πολιτικού Αλέξανδρου Παπαναστασίου.

26 Δεκεμβρίου: Δημοσιεύεται στην «Εφημερίδα της Κυβερνήσεως» ο Αναγκαστικός Νόμος 375, «Περί Κατασκοπίας», ο οποίος έρχεται να συμπληρώσει τον Ν.4229 του 1929, πιο γνωστό ως «ο νόμος για το ιδιώνυμο».

1937 16 Δεκεμβρίου: Οι πολιτικοί αρχηγοί με υπόμνημα τους προς το βασιλιά Γεώργιο Β΄ ζητούν επαναφορά της πολιτικής νομιμότητας.

Η κυβέρνηση με τον Αναγκαστικό Νόμο 677 ρυθμίζει τα αγροτικά χρέη.

Ίδρυση του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ).

1938 10 Φεβρουαρίου: Συλλαμβάνεται και εξορίζεται στην Πάρο, παρ' όλο που είναι ασθενής, ο Ανδρέας Μιχαλακόπουλος.

25 Μαρτίου: Γίνονται τα επίσημα εγκαίνια του πρώτου ελληνικού ραδιοφωνικού σταθμού στα μεσαία κύματα. Το στούντιο βρίσκεται στο Ζάππειο και ο πομπός είναι ισχύος 15 κιλοβάτ. Η κεραία τοποθετείται από τη γερμανική εταιρεία Τελεφούνκεν στα Νέα Λιόσια.

- 27 Μαρτίου:* Πεθαίνει στην Αθήνα ο Ανδρέας Μιχαλακόπουλος (γεν. στην Πάτρα το 1875), ο οποίος είχε χρηματίσει πρωθυπουργός για 9 μήνες το διάστημα 1924-1925.
- 28 Ιουλίου:* Εξέγερση στα Χανιά εναντίον του καθεστώτος του Μεταξά καταρρέει την επόμενη μέρα.
- 4 Οκτωβρίου:* Ιδρύεται στην Αστυνομία Πόλεων ειδική υπηρεσία για τη ρύθμιση της κυκλοφορίας.
- 30 Νοεμβρίου:* Ανακοινώνεται ότι το ΙΚΑ θα παρέχει πλήρη ιατρική περίθαλψη στους ασφαλισμένους του.
- 1939** *7 Απριλίου:* Ιταλικά στρατεύματα καταλαμβάνουν την Αλβανία, η οποία γίνεται ιταλικό προτεκτοράτο. Η αλβανική βασιλική οικογένεια του Αχμέτ Ζώγου εγκαταλείπει τη χώρα.
- 22 Αυγούστου:* Εκρήγνυται το ηφαίστειο της Θήρας.
- 24 Σεπτεμβρίου:* Η φράση «Εδώ Λονδίνο! Ακούτε την ελληνική εκπομπή του BBC» ακούγεται για πρώτη φορά στα βραχέα.
- 24 Οκτωβρίου:* Ανακοινώνεται επίσημα ότι ο πληθυσμός της χώρας ανέρχεται σε 7.107.472 κατοίκους. Ίδρυση της Εργατικής Εστίας.
- 1940** *12 Ιανουαρίου:* Το καθεστώς Μεταξά θεωρεί τη δήλωση μετάνοιας αρκετή για την αποφυλάκιση των κομμουνιστών.
- 26 Ιανουαρίου:* Υπογράφεται στην Αθήνα σημαντική εμπορική συμφωνία ανάμεσα στην Ελλάδα και τη Μεγάλη Βρετανία, η οποία, εμμέσως πλην σαφώς, προκαθορίζει και τη στάση της Ελλάδας απέναντι σε μελλοντική επίθεση της Ιταλίας ή της Γερμανίας.
- 12 Ιουλίου:* Επίθεση με βόμβες από ιταλικά αεροσκάφη εναντίον βοηθητικού πλοίου του ελληνικού στόλου.
- 15 Αυγούστου:* Βυθίζεται έξω από το λιμάνι της Τήνου το ελαφρύ καταδρομικό «ΕΛΛΗ» έπειτα από επίθεση με τορπίλες που δέχτηκε από το ιταλικό υποβρύχιο «DELFINO».
- 28 Οκτωβρίου:* Κήρυξη του Ελληνοϊταλικού Πολέμου. Τα ελληνικά τμήματα προκαλύψεως στην ελληνοαλβανική μεθόριο δέχονται επίθεση από τις ιταλικές δυνάμεις που βρίσκονται στην Αλβανία. Είχε προηγηθεί απόρριψη του ιταλικού τηλεσιγράφου από τον πρωθυπουργό Ι. Μεταξά.
- 1 Νοεμβρίου:* Ο υπολοχαγός Αλέξανδρος Διάκος, από τα ιταλοκρατούμενα Δωδεκάνησα, πέφτει ηρωικά μαχόμενος στην περιοχή Τσούκα της Πίνδου. Είναι ο πρώτος νεκρός Έλληνας αξιωματικός κατά τον Ελληνοϊταλικό Πόλεμο. Ένα μήνα αργότερα (5 Δεκεμβρίου του 1940), στην περιοχή της Πρεμετής, σκοτώνεται στο πεδίο της μάχης ο αντισυνταγματάρχης Μαρδοχάιος Φριζής. Είναι ο πρώτος ανώτερος αξιωματικός που έπεσε στο πεδίο της μάχης στον πόλεμο του 1940-1941.
- 2 Νοεμβρίου:* Αεροσκάφος τύπου PZL της Ελληνικής Βασιλικής Αεροπορίας με πιλότο τον ανθυποσημηναγό Μαρίνο Μητραλέξη καταρρίπτει βομβαρδιστικό αεροσκάφος της Reggia
- Αεροναυτική τύπου CANT 1007BIS, κοντά στη Θεσσαλονίκη. Η κατάρριψη γίνεται με εμβολισμό της πτέρυγας του εχθρικού αεροσκάφους.
- 13 Νοεμβρίου:* Η ιταλική μεραρχία αλπινιστών Τζούλια, η οποία βρίσκεται σε μικρή απόσταση από το Μέτσοβο, υποχωρεί, εγκαταλείποντας το ελληνικό έδαφος.
- 22 Νοεμβρίου:* Ο ελληνικός στρατός καταλαμβάνει την Κορυτσά.
- 24 Νοεμβρίου:* Ο ελληνικός στρατός απελευθερώνει τη Μοσχόπολη της Βορείου Ηπείρου.
- 6 Δεκεμβρίου:* Ο ελληνικός στρατός απελευθερώνει τους Αγίους Σαράντα.
- 8 Δεκεμβρίου:* Ο ελληνικός στρατός απωθεί βορειότερα τις ιταλικές δυνάμεις και εισέρχεται στο Αργυρόκαστρο.
- 22 Δεκεμβρίου:* Η 3η Μεραρχία του ελληνικού στρατού απελευθερώνει τη Χιμάρα.

Το υποβρύχιο «Παπανικολής» με κυβερνήτη τον Μίλτωνα Ιατρίδη βυθίζεται έξω από τον Αυλώνα το ιταλικό πετρελαιοφόρο «Αντουανέτα».

24 Δεκεμβρίου: Το υποβρύχιο «Παπανικολής» με κυβερνήτη τον πλωτάρχη Β.Ν Μίλτωνα Ιατρίδη βυθίζεται με τορπίλες στα στενά του Οτράντο το ιταλικό οπλιταγωγό «Φιρέντσε».

29 Δεκεμβρίου: Το υποβρύχιο «Πρωτεύς» με κυβερνήτη τον πλωτάρχη Β.Ν Ν.

Χατζηκωνσταντή βυθίζεται έξω από το νησί Σάσωνα το μεγάλο ιταλικό οπλιταγωγό «Σαρδηνία». Εν συνεχεία όμως βυθίζεται με εμβολισμό από ιταλική τορπιλάκατο.

31 Δεκεμβρίου: Το υποβρύχιο «Κατσώνης» με κυβερνήτη τον πλωτάρχη Α. Σπανίδη βυθίζεται κοντά στις γιουγκοσλαβικές ακτές το ιταλικό πετρελαιοφόρο «Κουίντο».

1941 10 Ιανουαρίου: Ο ελληνικός στρατός καταλαμβάνει την Κλεισούρα, σημαντικό συγκοινωνιακό κόμβο, φτάνοντας στο αλβανικό έδαφος στον κεντρικό τομέα του μετώπου (περιοχή Τρεμπεσίνας). Το μέτωπο σταθεροποιείται στη γραμμή Χιμάρα (δυτικά) - Κλεισούρα (κέντρο) - Πόγραδετς (ανατολικά).

19-20 Ιανουαρίου: Συνάντηση κορυφής των δυνάμεων του Άξονα στο Σάλτσμπουργκ της Αυστρίας. Ο Χίτλερ ανακοινώνει στον Μουσολίνι την πρόθεσή του να άρει το βαλκανικό αδιέξοδο. Οι προθέσεις του Γερμανού δικτάτορα ωθούν τον Μουσολίνι στην ανάληψη επιθετικής δράσης εναντίον των Ελλήνων.

23 Ιανουαρίου: Έπειτα από επικό αγώνα τα ελληνικά στρατεύματα καταλαμβάνουν τα στρατηγικής σημασίας υψώματα 717 και 731 της Τρεμπεσίνας.

29 Ιανουαρίου: Θάνατος του πρωθυπουργού Ιωάννη Μεταξά. Ο Αλέξανδρος Κορυζής ορκίζεται πρόεδρος του υπουργικού συμβουλίου και παραμένει στην εξουσία μέχρι την ημέρα της αυτοκτονίας του, λίγο πριν μπουκ στην Αθήνα τα γερμανικά στρατεύματα (20 Απριλίου του 1941).

30 Ιανουαρίου: Ο πρόεδρος της κυβέρνησης Αλέξανδρος Κορυζής υπογράφει τον εισαγωγικό νόμο του νέου αστικού κώδικα που εκπόνησε επιτροπή νομομαθών υπό τον καθηγητή Γεώργιο Μπαλλή. Ο νέος αστικός κώδικας δεν θα ισχύσει λόγω της κατάληψης της χώρας από τα γερμανικά στρατεύματα.

Φεβρουάριος (αρχές): Μεταφέρονται με κάθε μυστικότητα στο υποκατάστημα της Τράπεζας της Ελλάδος στο Ηράκλειο της Κρήτης τα αποθέματα σε χρυσό της τράπεζας, τα οποία ανέρχονται σε 610.796,491 ουγγιές.

8 Μαρτίου: Ο Γεώργιος Βλάχος δημοσιεύει στην εφημερίδα «Καθημερινή» ανοιχτή επιστολή προς τον Αδόλφο Χίτλερ.

9 Μαρτίου: Αρχίζει στο βορειοηπειρωτικό μέτωπο η Εαρινή Επίθεση των Ιταλών, υπό την καθοδήγηση του Μπενίτο Μουσολίνι.

14 Μαρτίου: Πέντε σχεδόν ημέρες μετά την εξαπόλυση της Εαρινής Επίθεσης ο ιταλικός στρατός αριθμεί τουλάχιστον 14.000 νεκρούς και τραυματίες.

16 Μαρτίου: Μετά την αποτυχία της Εαρινής Επίθεσης οι ιταλικές δυνάμεις που βρίσκονται στην Αλβανία ανασυντάσσονται στις θέσεις από τις οποίες εξόρμησαν.

17 Μαρτίου: Φτάνουν στην Ελλάδα και προωθούνται στην περιοχή του ποταμού Αλιάκμονα, βόρεια του Ολύμπου, οι πρώτοι Βρετανοί και Νεοζηλανδοί στρατιώτες, για να ενισχύσουν την άμυνα της χώρας στη σχεδόν βέβαιη επίθεση των Γερμανών.

21 Μαρτίου: Ο Μουσολίνι, πεπεισμένος για την πλήρη αποτυχία της Εαρινής Επίθεσης, φεύγει από την Αλβανία.

26 Μαρτίου: Φιλοβρετανικό πραξικόπημα στη Γιουγκοσλαβία επιταχύνει τη γερμανική ανάμειξη στη βαλκανική σύγκρουση.

6 Απριλίου: Ο πρωθυπουργός Αλ. Κορυζής απορρίπτει τις γερμανικές αιτιάσεις για την παρουσία βρετανικών δυνάμεων στη χώρα. Αρχίζει η γερμανική εισβολή στην Ελλάδα. Λίγες μέρες αργότερα ο πρωθυπουργός αυτοκτονεί (19 Απριλίου) και τον διαδέχεται ο Εμμ. Τσουδερός.

9 Απριλίου: Έπειτα από ραγδαία προέλαση εντός του γιουγκοσλαβικού εδάφους οι γερμανικές μηχανοκίνητες μονάδες, ακολουθώντας τον ρου του ποταμού Αξιού, καταλαμβάνουν την πόλη της Θεσσαλονίκης, υπερφαλαγγίζοντας τις ελληνικές δυνάμεις που υπερασπίζονται τα οχυρά της Γραμμής Μεταξά. Την ίδια μέρα, στις 2 το μεσημέρι, συνθηκολογεί στη Θεσσαλονίκη το Τμήμα Στρατιάς Ανατολικής Μακεδονίας (διοικητής αντιστράτηγος Κωνσταντίνος Μπακόπουλος).

Αυτοκτονεί στα Ύφαλα της Ανατολικής Θράκης ο υποστράτηγος Ιωάννης Ζήσης, διοικητής της Ταξιαρχίας Έβρου, η οποία για να αποφύγει την αιχμαλωσία από τους Γερμανούς κατέφυγε στην Τουρκία, όπου και αφοπλίστηκε (7 Απριλίου).

15 Απριλίου: Αρχίζει η σύμπτυξη του ελληνικού στρατού στην Αλβανία με στόχο την ευθυγράμμιση του μετώπου. Η Βόρεια Ήπειρος, η οποία έχει για τρίτη φορά από τις αρχές του 20ού αιώνα απελευθερωθεί από ελληνικά στρατεύματα (1912, 1915, 1940), εγκαταλείπεται οριστικά.

17 Απριλίου: Οι κάτοικοι της Θάσου συγκρούονται με τις γερμανικές δυνάμεις Κατοχής, οι οποίες προσπαθούν να απομακρύνουν από το νησί το σύνολο των αποθηκευμένων τροφίμων.

Αυτή η αντίδραση των κατοίκων αποτρέπει τη μεταφορά. Είναι η πρώτη απόλυτα αυθόρμητη πράξη αντίστασης κατά των κατακτητών του ελληνικού λαού.

20 Απριλίου: Στο Βοτονόσι της περιοχής Μετσόβου υπογράφεται το πρωτόκολλο συνθηκολόγησης του ελληνικού στρατού ανάμεσα στον υποστράτηγο Τσολάκογλου, διοικητή του ΤΣΔΜ (Τομέας Στρατιάς Δυτικής Μακεδονίας) και το Γερμανό ταξίαρχο Ντίτριχ. Ο Εμμ. Τσουδερός, πρώην διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος, γίνεται πρωθυπουργός. Την προηγούμενη ημέρα είχε αυτοκτονήσει ο πρωθυπουργός Κορυζής.

21 Απριλίου: Τα βουλγαρικά στρατεύματα καταλαμβάνουν την Ανατολική Μακεδονία και τη Θράκη έπειτα από έγκριση των Γερμανών.

24 Απριλίου: Μετά τη ραγδαία γερμανική προέλαση στο εσωτερικό της χώρας, το βρετανικό εκστρατευτικό σώμα εκκενώνει την ηπειρωτική Ελλάδα και κατευθύνεται στην Κρήτη. Ο βασιλιάς και η κυβέρνηση αναχωρούν με το θωρηκτό «Αβέρωφ», στην αρχή για την Κρήτη και στη συνέχεια για τη Μέση Ανατολή.

30 Απριλίου: Ο στρατηγός Γεώργιος Τσολάκογλου αυτοανακηρύσσεται με την υποστήριξη των Γερμανών πρωθυπουργός. Ορκίζεται η πρώτη κατοχική κυβέρνηση (παραίτηση στις 2 Δεκεμβρίου του 1942).

20 Μαΐου: Στις 6.30 το πρωί αρχίζει η γερμανική επίθεση εναντίον της Κρήτης, η οποία θα οδηγήσει στην πλήρη κατάληψη του νησιού από τους εισβολείς στις 30 Μαΐου (Μάχη της Κρήτης).

30 Μαΐου: Τη νύχτα ο Μανώλης Γλέζος και ο Απόστολος Σάντας κατεβάζουν από τον ιερό βράχο της Ακρόπολης των Αθηνών τη ναζιστική σημαία, προκαλώντας ενθουσιασμό στους κατοίκους της κατεχόμενης πόλης.

2 Ιουνίου: Νέα κυβέρνηση Εμμ. Τσουδερού, έδρα της οποίας μέχρι τις 29 Ιουνίου είναι το θωρηκτό «Αβέρωφ», που ναυλοχεί στο λιμάνι της Αλεξάνδρειας.

10 Ιουνίου: Η Ελλάδα, έπειτα από απόφαση της Ανώτερης Γερμανικής Διοίκησης, χωρίζεται σε ζώνες κατοχής, τη γερμανική, την ιταλική και τη βουλγαρική.

8 Ιουλίου: Ενθρόνιση του πρώην μητροπολίτη Κορινθίας Δαμασκηνού στον αρχιεπισκοπικό θρόνο των Αθηνών. Πριν από λίγες μέρες είχε απομακρυνθεί από τα καθήκοντά του, έπειτα από απαίτηση των γερμανικών αρχών Κατοχής, ο αρχιεπίσκοπος Χρύσανθος, πρώην μητροπολίτης Τραπεζούντας, γιατί είχε αρνηθεί να ορκίσει τη δωσιλογική κυβέρνηση Τσολάκογλου.

28 Ιουλίου: Στη ρηματική ανακοίνωση του πληρεξουσίου του Γ' Ράιχ στην Ελλάδα προς την κυβέρνηση των Αθηνών αναφέρονται, μεταξύ άλλων, και τα παρακάτω: «Η Τράπεζα της Ελλάδος δέον όπως ρυθμίζει κατά τοιούτον τρόπον την επάρκειαν του χαρτονομίσματος εις δραχμάς, ώστε να εξασφαλίζει μηνιαίως διά τας ανάγκας του γερμανικού στρατού ποσόν μέχρις 25 εκατομμυρίων μάρκων».

Στην πραγματικότητα, τα λεγόμενα «έξοδα κατοχής» ήταν πολύ περισσότερα από τα 25.000.000 μάρκα μηνιαίως (βλέπε 14 Μαρτίου του 1942).

9 Σεπτεμβρίου: Ιδρύεται στην Αθήνα ο Εθνικός Δημοκρατικός Ελληνικός Σύνδεσμος (ΕΔΕΣ) με αρχηγό τον απότακτο του κινήματος του 1935 Ναπολέοντα Ζέρβα. Ο ΕΔΕΣ συγκρότησε αντιστασιακές ομάδες κυρίως στην Ήπειρο και την Αιτωλοακαρνανία.

27 Σεπτεμβρίου: Ιδρύεται έπειτα από συμφωνία των αντιπροσώπων του ΚΚΕ (Λευτέρης Αποστόλου), του Σοσιαλιστικού Κόμματος Ελλάδος (Χρήστος Χωμενίδης), της Ένωσης Λαϊκής Δημοκρατίας (Ηλίας Τσιριμώκος) και του Αγροτικού Κόμματος Ελλάδας (Απόστολος Βογιατζής) το ΕΑΜ (Εθνικό Απελευθερωτικό Μέτωπο).

28 Σεπτεμβρίου: Τα βουλγαρικά στρατεύματα κατοχής προβαίνουν σε εκτελέσεις Ελλήνων στο Δοξάτο της Δράμας και λίγες μέρες αργότερα στη Νιγρίτα και στο Κιλκίς. Αυτές οι διώξεις του ελληνικού στοιχείου αποκλήθηκαν «Βουλγαρικοί Εσπερινοί».

29 Σεπτεμβρίου: Σφαγές χιλιάδων Ελλήνων από τα βουλγαρικά στρατεύματα κατοχής στην περιοχή του Δοξάτου Δράμας.

24 Οκτωβρίου: Τα γερμανικά στρατεύματα Κατοχής εκτελούν 165 άντρες του χωριού Μεσοβούνι κοντά στην Πτολεμαΐδα.

2 Δεκεμβρίου: Η πείνα σε συνδυασμό με τις πολύ άσχημες καιρικές συνθήκες προκαλεί χιλιάδες θύματα ανάμεσα στον αστικό κυρίως πληθυσμό της χώρας. Μέχρι τα μέσα του 1942 οι νεκροί θα φτάσουν τις 200.000.

1942 16 Φεβρουαρίου: Ιδρύεται ο Ελληνικός Λαϊκός Απελευθερωτικός Στρατός (ΕΛΑΣ).

23 Φεβρουαρίου: Η ελληνική κυβέρνηση αποστέλλει σε διακόσια σημαίνοντα πρόσωπα των εκκλησιών, του Τύπου και της πολιτικής των συμμαχικών χωρών υπόμνημα, στο οποίο περιγράφει το λιμό που μαστίζει τον ελληνικό λαό και κάνει έκκληση για αποφασιστική βοήθεια.

14 Μαρτίου: Υπογράφεται από εκπροσώπους της ελληνικής -κατοχικής-, της ιταλικής και της γερμανικής κυβέρνησης η Συμφωνία της Ρώμης, η οποία προβλέπει τη μορφή του «δανείου» για τα επιπλέον των εξόδων κατοχής ποσά που θα λάμβαναν οι αρχές Κατοχής από την Τράπεζα της Ελλάδος. Η συμφωνία, η οποία γνωστοποιήθηκε επισήμως στην ελληνική κυβέρνηση με την 160ή ρηματική ανακοίνωση του πληρεξουσίου του Γ΄ Ράιχ στην Ελλάδα, προβλέπει αποπληρωμή των δανείων «εν καιρώ». Ο καθηγητής Α. Αγγελόπουλος υπολόγισε στις αρχές της δεκαετίας του 1990 το απαιτητό κεφάλαιο μόνο στα 3.000.000.000 δολάρια (1993).

30 Μαρτίου: Οι κυριότερες, με εξαίρεση των Κωνσταντίνο Τσαλδάρη, προσωπικότητες της συντηρητικής παράταξης συνυπογράφουν με φιλελεύθερους ηγέτες πρωτόκολλο σύμφωνα με το οποίο δεν θα επιστρέψει ο βασιλιάς Γεώργιος Β΄ στην Ελλάδα χωρίς τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος.

30 Απριλίου: Η υπηρεσία επισιτισμού ανακοινώνει ότι η διανομή ψωμιού θα γίνεται τρεις φορές την εβδομάδα. Κάθε κάτοχος δελτίου δικαιούται 80 δράμια ψωμιού τη φορά.

12 Ιουνίου: Οι κυβερνήσεις των ΗΠΑ και της Μεγάλης Βρετανίας ανακοινώνουν την απόφασή τους να αποσταλούν 18.000 τόνοι τροφίμων στην Ελλάδα.

11 Ιουλίου: Οι Γερμανοί συγκεντρώνουν τους άρρενες Εβραίους στην πλατεία Ελευθερίας και τους στέλνουν σε κάτεργα, για να τους απελευθερώσουν ύστερα από καταβολή λύτρων.

28 Ιουλίου: Ο στρατηγός Ναπολέον Ζέρβας αναγγέλλει την ίδρυση των «Εθνικών Ομάδων Ελλήνων Ανταρτών» ως στρατιωτικού σκέλους της αντιστασιακής οργάνωσης ΕΔΕΣ.

22 Σεπτεμβρίου: Η αντιστασιακή οργάνωση ΠΕΑΝ (Πανελλήνιος Ένωσις Αγωνιζομένων Νέων) ανατινάζει τα γραφεία της φιλοναζιστικής οργάνωσης ΕΣΠΟ (Εθνικο-Σοσιαλιστική Πατριωτική Οργάνωση) και αποτρέπει τη στρατολόγηση Ελλήνων από τους Γερμανούς κατακτητές.

23 Οκτωβρίου: Τα συμμαχικά στρατεύματα, ανάμεσα στα οποία περιλαμβάνεται και η Ελληνική Ταξιαρχία, αναχαιτίζουν στην περιοχή Ελ Αλαμείν την προέλαση προς την Αλεξάνδρεια των υπό τον Έρβιν Ρόμελ (η Αλεπού της Ερήμου) γερμανικών στρατευμάτων (Αφρική Κορπς).

11 Νοεμβρίου: Η τουρκική Βουλή ψηφίζει νόμο που επιβάλλει έκτακτη εισφορά στην κινητή και ακίνητη περιουσία (Varlık vergisi). Ο νόμος αυτός, όργανο φυλετικού διωγμού, στρέφεται κυρίως εναντίον των Ελλήνων, των Εβραίων και των Αρμενίων.

16 Νοεμβρίου: Το υποβρύχιο «Τρίτων» (κυβερνήτης υποπλοίαρχος Επαμεινώνδας Κοντογιάννης) επιτίθεται εναντίον γερμανικής νηοπομπής στον Καφηρέα, βυθίζει ένα πετρελαιοφόρο και, ενώ προσπαθεί να διαφύγει, δέχεται την επίθεση γερμανικού καταδιωκτικού και τελικά βυθίζεται. Δεκαεννέα μέλη του πληρώματος χάνονται μαζί του.

19 Νοεμβρίου: Παρατείνεται η πρώτη κατοχική κυβέρνηση του στρατηγού Τσολάκογλου. Νέος πρωθυπουργός είναι ο καθηγητής της ιατρικής Κωνσταντίνος Λογοθετόπουλος.

25 Νοεμβρίου: Αντάρτες του ΕΛΑΣ και του ΕΔΕΣ ανατινάζουν τη σιδηροδρομική γέφυρα του Γοργοπόταμου αποκόπτοντας τη στρατηγικής σημασίας οδό Θεσσαλονίκης-Αθηνών-Πειραιώς, την οποία οι Γερμανοί χρησιμοποιούν για τον ανεφοδιασμό των στρατευμάτων του Ρόμελ στη Β. Αφρική.

- 30 Νοεμβρίου:* Το υποβρύχιο «Παπανικολής» (κυβερνήτης Νικ. Ρουσέν) βυθίζει εχθρικό φορτηγό πλοίο χωρητικότητας 8.000 τόνων στην περιοχή των Δωδεκανήσων.
- 2 Δεκεμβρίου:* Κυβέρνηση (κατοχική) του Κωνσταντίνου Λογοθετόπουλου (παραίτηση στις 7 Απριλίου του 1943).
- 15 Δεκεμβρίου:* Το αντιτορπιλικό «Βασίλισσα Όλγα» καταβυθίζει ιταλικό υποβρύχιο στα στενά της Βεγγάζης.
- 1943** *14 Ιανουαρίου:* Σκοτώνεται στη διάρκεια συμπλοκής με Ιταλούς καραμπινιέρους ο ταγματάρχης Ιωάννης Τσιγάντες, αρχηγός της αντιστασιακής οργάνωσης Μίδας 614. Ο αδερφός του Χριστόδουλος Τσιγάντες είναι την ίδια περίοδο αρχηγός του Ιερού Λόχου, που μάχεται στο πλευρό των Συμμάχων στη Μέση Ανατολή.
- 19 Ιανουαρίου:* Το αντιτορπιλικό «Βασ. Όλγα» με κυβερνήτη τον πλωτάρχη Γ. Μπλέσσα βυθίζει την ιταλική κορβέτα «Στρόμπολι» στη θαλάσσια περιοχή ανοιχτά της Τύνιδας.
- 31 Ιανουαρίου:* Ο δείκτης κόστους ζωής φτάνει στις 2.085 μονάδες από τις 125 μονάδες που βρισκόταν στις 31 Ιανουαρίου του 1941. Λίγους μήνες αργότερα (Οκτώβριος του 1943) θα εκτοξευθεί στις 22.825 μονάδες *4 Φεβρουαρίου:* Εκτελείται από τα ναζιστικά στρατεύματα Κατοχής ο αξιωματικός της Ελληνικής Βασιλικής Αεροπορίας Κώστας Πιερρίκος, ο οποίος ήταν επικεφαλής της ομάδας της αντιστασιακής οργάνωσης ΠΕΑΝ, που είχε ανατινάξει τα γραφεία της φιλοναζιστικής οργάνωσης ΕΣΠΟ.
- 6 Φεβρουαρίου:* Ο οικονομικός πληρεξούσιος του Ράιχ στην Ελλάδα Νέστλερ σε έγγραφο του προς την Τράπεζα της Ελλάδος αναφέρει μεταξύ των άλλων: «Από τα κατά τον μήνα Φεβρουάριο 1943 εμβασθέντα 6.000.000.000 δραχμές, αναλογούν 3.000.000.000 δραχμές εις τον Γενικόν Λογαριασμόν (δηλαδή έξοδα κατοχής) και 3.000.000.000 εις τον Ειδικόν Λογαριασμόν (δηλαδή πιστώσεις)». Αυτή η επισήμανση καταδεικνύει ότι οι αρχές Κατοχής «δανείζονταν» χρήματα από την Ελλάδα.
- 23 Φεβρουαρίου:* Ιδρύεται η Ενιαία Πανελλαδική Οργάνωση Νέων (ΕΠΟΝ).
- 24 Φεβρουαρίου:* Δυναμική αντίδραση του λαού της Αθήνας κατά του μέτρου της πολιτικής επιστράτευσης του πληθυσμού που ετοιμάζουν οι αρχές Κατοχής.
- 27 Φεβρουαρίου:* Πεθαίνει στην Αθήνα ο ποιητής Κωστής Παλαμάς. Η πάνδημος κηδεία του (1η Μαρτίου) θα μετατραπεί σε σιωπηρή αντικατοχική διαδήλωση.
- 5 Μαρτίου:* Γενική απεργία στην κατεχόμενη Αθήνα και παλλαϊκό συλλαλητήριο εναντίον της πολιτικής επιστράτευσης. Δεκάδες νεκροί και τραυματίες έπειτα από την επέμβαση των γερμανικών στρατευμάτων.
- 15 Μαρτίου:* Αναχωρεί από τη Θεσσαλονίκη ο πρώτος συρμός με Έλληνες Εβραίους με προορισμό το Άουσβιτς. Συνολικά πάνω από 48.000 Ελληνοεβραίοι εκτοπίστηκαν στο Άουσβιτς, στο Μπιργκενάου και στο Μπέργκεν-Μπέλσεν. Μόνο 2.000 τελικά θα επιστρέψουν στην Ελλάδα μετά το τέλος του πολέμου.
- 23 Μαρτίου:* Ο αρχιεπίσκοπος Αθηνών Δαμασκηνός και οι πρόεδροι πολλών επαγγελματικών οργανώσεων προβαίνουν σε διάβημα στον πρωθυπουργό Κωνσταντίνο Λογοθετόπουλο «υπέρ της προστασίας των εν Ελλάδι Ισραηλιτών».
- 7 Απριλίου:* Ο συνταγματάρχης Στέφανος Σαράφης (απότακτος του κινήματος της 1ης Μαρτίου 1935) αναλαμβάνει την ηγεσία του ΕΛΑΣ.
- Ο Ιωάννης Ράλλης αναλαμβάνει την πρωθυπουργία στην τρίτη κατά σειρά κατοχική κυβέρνηση (παραίτηση στις 12 Οκτωβρίου του 1944).
- 25 Ιουνίου:* Γενική απεργία στην κατεχόμενη Αθήνα, 200.000 διαδηλωτές επιτίθενται εναντίον των γερμανικών αρμάτων. Επικεφαλής των διαδηλωτών είναι μια ομάδα τυφλών αναπήρων πολέμου, πάνω στα στήθη των οποίων υπάρχουν γραμμένες οι λέξεις «συντρίψατέ μας».
- 13 Ιουλίου:* Η αντιστασιακή οργάνωση ΕΔΕΣ διεξάγει στην περιοχή Μακρυνόρος της επαρχίας Βάλτου Αιτωλοακαρνανίας παρενοχλητικές επιχειρήσεις εναντίον της ιταλικής μεραρχίας Brenero, η οποία κατευθύνεται προς την Ιταλία για να ενισχύσει την άμυνα της Σικελίας κατά των Συμμάχων.
- 22 Ιουλίου:* Ογκώδες παναθηναϊκό συλλαλητήριο κατά της επέκτασης της βουλγαρικής ζώνης κατοχής στην κεντρική Μακεδονία διαλύεται με βίαιο τρόπο από τα γερμανοϊταλικά στρατεύματα Κατοχής.
- 29 Ιουλίου:* Αρχίζει η στρατολόγηση στα τάγματα ασφαλείας, τα οποία είχε δημιουργήσει η κυβέρνηση Ι. Ράλλη.

16 Αυγούστου: Τα γερμανικά στρατεύματα Κατοχής πυρπολούν το χωριό Κομμένο της Άρτας και εκτελούν 328 από τους κατοίκους του.

12 Σεπτεμβρίου: Οι αντάρτες της οργάνωσης ΕΟΚ (Εθνικές Οργανώσεις Κρήτης) του καπετάν Μανόλη Μπαντουβά αντιμετωπίζουν με επιτυχία ισχυρές δυνάμεις των Γερμανών στην περιοχή της Βιάνου Ηρακλείου.

13 Σεπτεμβρίου: Το ελληνικό υποβρύχιο «Λ. Κατσώνης» με κυβερνήτη τον αντιπλοίαρχο Β. Λάσκο βυθίζεται πλησίον της Σκιάθου έπειτα από τον εμβολισμό του από γερμανικό καταδιωκτικό.

14 Σεπτεμβρίου: Τα γερμανικά στρατεύματα Κατοχής πυρπολούν 11 χωριά της περιοχής Βιάνου και εκτελούν 352 κατοίκους.

15 Σεπτεμβρίου: Μάχη στην περιοχή Ανάθεμα κοντά στο Λιδωρίκι Φωκίδας ανάμεσα σε δυνάμεις του 5/42 Συντάγματος Ευζώνων (αντιστασιακή οργάνωση) και γερμανικές δυνάμεις καταλήγει στην εσπευσμένη υποχώρηση των τελευταίων.

17 Σεπτεμβρίου: Αντάρτες του 5/42 ΣΕ του συνταγματάρχη Ψαρρού επιτίθενται αιφνιδιαστικά εναντίον γερμανικής φάλαγγας στην αμαξιτή οδό Άμφισσας-Λιδωρικίου, στην οποία προξενούν μεγάλες απώλειες.

26 Σεπτεμβρίου: Το αντιτορπιλικό «Βασίλισσα Όλγα», το πλοίο με την πιο σημαντική δράση από την πλευρά του ελληνικού πολεμικού ναυτικού στη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, βυθίζεται στο Λακκί της Λέρου έπειτα από επίθεση γερμανικών αεροπλάνων.

Νοέμβριος: Οι αρχές Κατοχής αρχίζουν να διοχετεύουν στην ελληνική αγορά χρυσές λίρες Αγγλίας και γαλλικά χρυσά εικοσόφραγκα, σε μια προσπάθεια να σταματήσουν την ανεξέλεγκτη άνοδο των τιμών. Η προσπάθειά τους αποτυγχάνει, αλλά ενισχύει τη χρυσοφιλία, η οποία κληροδοτείται και στη μεταπολεμική περίοδο.

26 Νοεμβρίου: Τα ναζιστικά στρατεύματα Κατοχής εκτελούν στο Μονοδένδρι Λακωνίας 118 ομήρους.

8 Δεκεμβρίου: Γερμανικά στρατεύματα εισβάλλουν στη Μονή του Μεγάλου Σπηλαίου και προβαίνουν σε εκτελέσεις μοναχών και προσκυνητών.

13 Δεκεμβρίου: Σφαγή 1.101 Ελλήνων στα Καλάβρυτα από τα γερμανικά στρατεύματα Κατοχής.

18 Δεκεμβρίου: Τα γερμανικά στρατεύματα Κατοχής εκτελούν στη Δράκεια Πηλίου 133 άτομα.

1944 7 Ιανουαρίου: Αυτοκτονεί στην Αθήνα ο κυπριακής καταγωγής ποιητής Ναπολέον Λαπαθιώτης (γεν. το 1893).

12 Ιανουαρίου: Βομβαρδίζεται ανηλεώς το λιμάνι του Πειραιά από βρετανικά αεροσκάφη.

Δεκάδες νεκροί από τον άμαχο πληθυσμό.

21 Ιανουαρίου: Συμμετοχή του Ελληνικού Πολεμικού Ναυτικού με τέσσερις μονάδες στη συμμαχική απόβαση στο Αντζιο της Ιταλίας.

29 Φεβρουαρίου: Υπογράφεται στην Πλάκα της Ηπείρου η ομώνυμη συμφωνία ανάμεσα στις αντιστασιακές οργανώσεις ΕΛΑΣ, ΕΚΚΑ, ΕΔΕΣ. Με τη συμφωνία αυτή οι οργανώσεις αναλαμβάνουν την υποχρέωση να μην πολεμούν μεταξύ τους, να περιορίζονται στις περιοχές που κατέχει η καθεμιά και να πολεμούν τον εχθρό από κοινού και χωριστά.

26 Μαρτίου: Αναγγέλλεται η δημιουργία της Πολιτικής Επιτροπής Εθνικής Απελευθερώσεως - ΠΕΕΑ. Προσωρινός πρόεδρος της είναι ο συνταγματάρχης Ευριπίδης Μπακιρτζής, παλαιότερα εκπρόσωπος της αντιστασιακής οργάνωσης ΕΚΚΑ, και μέλη της οι Μάντακας (ΕΛΑΣ), Σιάντος (ΚΚΕ), Τσιριμώκος (ΕΛΔ), Γαβριηλίδης (Αγροτικό Κόμμα) και ο καθηγητής του συνταγματικού δικαίου Α. Σβώλος, ο οποίος λίγες μέρες αργότερα αναλαμβάνει πρόεδρος της ΠΕΕΑ.

1 Απριλίου: Η Αντιφασιστική Στρατιωτική Οργάνωση ζητά από την εξόριστη στην Αίγυπτο ελληνική κυβέρνηση του Εμμανουήλ Τσουδερού το σχηματισμό κυβέρνησης εθνικής ενότητας με βάση την ΠΕΕΑ. Συγχρόνως αξιωματικοί και οπλίτες της 1ης Ελληνικής Ταξιαρχίας στασιάζουν. Το παράδειγμά τους ακολουθούν στις 5 Απριλίου και τα

πληρώματα πολλών μονάδων του ελληνικού στόλου. Ο πρωθυπουργός Τσουδερός παραιτείται και αντικαθίσταται από τον Σοφοκλή Βενιζέλο, ο οποίος αναθέτει στο ναύαρχο Βούλγαρη την καταστολή της στάσης. Στις 23 Απριλίου η εξέγερση λήγει, έπειτα από αιματηρή επέμβαση πιστών στην κυβέρνηση αγγιμάτων εμβολής.

3 Απριλίου: Παράτολη ενέργεια τριάντα Ιερολοχιτών υπό τον αντισυνταγματάρχη Καλλίνσκη έχει ως αποτέλεσμα την απελευθέρωση των ομήρων που κρατούσαν οι Γερμανοί στο Διδασκαλείο της Μυτιλήνης.

5 Απριλίου: Εξοντώνονται από τους Γερμανούς οι περισσότεροι κάτοικοι του χωριού Κλεισούρα Καστοριάς. Εκτελούνται 223 άτομα.

17 Απριλίου: Το σύνταγμα 5/42 (ΕΚΚΑ) του συνταγματάρχη Δ. Ψαρρού διαλύεται από υπέρτερες δυνάμεις του ΕΛΑΣ στην περιοχή Κλήμα Δωρίδος, ενώ ο ίδιος ο Ψαρρός εκτελείται, λίγο μετά την παράδοσή του. (Παραπομπή: <http://clubs.pathfinder.gr/542psarros/196910>)

19 Απριλίου: Κυβέρνηση του Σοφοκλή Βενιζέλου (παραίτηση στις 26 Απριλίου του 1944).

24 Απριλίου: Τα γερμανικά στρατεύματα Κατοχής εκτελούν στους Πύργους Κοζάνης 318 κατοίκους του χωριού.

25 Απριλίου: Αντάρτες ανατινάσσουν γερμανική στρατιωτική αμαξοστοιχία, με αποτέλεσμα αρκετοί στρατιώτες να βρουν το θάνατο. Σε αντίποινα εκτελούνται 99 Έλληνες.

26 Απριλίου: Έλληνες αντάρτες και Βρετανοί κομάντος απαγούν στην Κρήτη το διοικητή της φρουράς του νησιού, Γερμανό στρατηγό Κράιπε, και τον μεταφέρουν στη Μέση Ανατολή.

26 Απριλίου: Ο Γεώργιος Παπανδρέου αναλαμβάνει την πρωθυπουργία στην εξόριστη ελληνική κυβέρνηση μετά την παραίτηση του Σοφοκλή Βενιζέλου, ο οποίος παρέμεινε μόνο για 12 μέρες πρωθυπουργός.

1 Μαΐου: Οι Γερμανοί εκτελούν στο σκοπευτήριο της Καισαριανής 200 Έλληνες πατριώτες, οι οποίοι κρατούνταν στις φυλακές του Χαϊδαρίου, στην πτέρυγα μελλοθανάτων 15.

17 Μαΐου: Αρχίζει στο Λίβανο υπό την προεδρεία του πρωθυπουργού της εξόριστης ελληνικής κυβέρνησης Γ. Παπανδρέου η ομώνυμη διάσκεψη των αντιπροσώπων των ελληνικών πολιτικών και αντιστασιακών δυνάμεων. Κύρια θέματα η διαμόρφωση εθνικής πολιτικής και η συγκρότηση εθνικού στρατού. Στις 20 Μαΐου οι εκπρόσωποι των διαφόρων κομμάτων και οργανώσεων καταλήγουν σε συμφωνία για τη δημιουργία Κυβέρνησης Εθνικής Ενότητας.

24 Μαΐου: Νέα κυβέρνηση του Γ. Παπανδρέου (παραίτηση στις 18 Οκτωβρίου του 1944).

27 Μαΐου: Ολοκληρώνονται στο χωριό Κορυσχάδες της Ευρυτανίας οι εργασίες του εθνικού συμβουλίου, που επικυρώνει την εξουσία της ΠΕΕΑ (Πολιτική Επιτροπή Εθνικής Απελευθέρωσης) ως αντιπροσωπευτικής κυβέρνησης με έδρα την Ελλάδα.

10 Ιουνίου: Πυρπολείται και καταστρέφεται η κωμόπολη του Διστόμου από τα γερμανικά στρατεύματα Κατοχής έπειτα από διαταγή του υπολοχαγού Χανς Ζάμπελ (218 κάτοικοι νεκροί: 20 βρέφη, 45 παιδιά, 111 ενήλικοι και 42 υπερήλικοι).

1-12 Ιουλίου: Η Ελλάδα συμμετέχει μαζί με άλλες 43 χώρες στη Συνδιάσκεψη του Bretton

Woods. Αποφασίζονται η δομή της παγκόσμιας μεταπολεμικής οικονομίας και η ίδρυση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και της Παγκόσμιας Τράπεζας.

14 Ιουλίου: Δύναμη Ιερολοχιτών και Βρετανών καταδρομέων βάλει κατά της γερμανοϊταλικής φρουράς του νησιού, στην οποία προξενεί σημαντικές απώλειες.

11 Αυγούστου: Αποβιβάζεται στον Τάραντα της Ιταλίας η 3η Ελληνική Ορεινή Ταξιαρχία, για να λάβει μέρος μαζί με τους συμμάχους στις επιχειρήσεις εναντίον των δυνάμεων του Άξονα στην Ιταλία.

2 Σεπτεμβρίου: Διορίζονται υπουργοί στην κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας με πρωθυπουργό τον Γ. Παπανδρέου οι εκπρόσωποι του ΚΚΕ, του ΕΑΜ και του ΕΛΑΣ, Α. Σβώλος, Ι. Ζέβγος, Α.

Αγγελόπουλος, Η. Τσιριμώκος, Ν. Ασκούτσης και Μιλτιάδης Πορφυρογένης.

8 Σεπτεμβρίου: Εκτελείται από τους Γερμανούς στο Χαϊδάρι, και αφού είχε υποστεί για μεγάλο χρονικό διάστημα φριχτά βασανιστήρια, η Λέλα Καραγιάννη, αρχηγός της αντιστασιακής οργάνωσης «Μπουμπουλίνα».

21 Σεπτεμβρίου: Η 3η Ορεινή Ταξιαρχία καταλαμβάνει το Ρίμινι εκδιώκοντας τους Γερμανούς που το υπερασπίζονταν.

26 Σεπτεμβρίου: Στην Καζέρτα της Ιταλίας οι εκπρόσωποι των μεγαλύτερων αντιστασιακών οργανώσεων της χώρας (ΕΛΑΣ, ΕΔΕΣ) συμφωνούν να θέσουν τις δυνάμεις τους υπό τις διαταγές του Βρετανού υποστρατήγου Ρόναλντ Σκόμπι, τα τάγματα ασφαλείας να θεωρηθούν εχθρικοί σχηματισμοί και ο ΕΛΑΣ να μη μετακινήσει τις δυνάμεις του προς τα μεγάλα αστικά κέντρα (Συμφωνία της Καζέρτα).

27 Σεπτεμβρίου: Με εντολή της κυβέρνησης Παπανδρέου ο Παναγιώτης Κανελλόπουλος αποβιβάζεται στην Καλαμάτα για να πείσει τον Βελουχιώτη να σταματήσει τις επιθέσεις του εναντίον αμάχων.

7 Οκτωβρίου: Ο Παναγιώτης Κανελλόπουλος εγκαθίσταται στην απελευθερωμένη Πάτρα ως αντιπρόσωπος της εξόριστης ακόμη ελληνικής κυβέρνησης.

9 Οκτωβρίου: Στη διάρκεια της συνάντησης Τσόρτσιλ και Στάλιν στη Μόσχα συμφωνείται να παραμείνει η Ελλάδα στη βρετανική σφαίρα επιρροής (Συμφωνία των Ποσοστών ή της Μόσχας). Το περιεχόμενο της συμφωνίας το αγνοεί η ελληνική πολιτική ηγεσία αλλά και η ηγεσία του ΚΚΕ.

12 Οκτωβρίου: Τα γερμανικά στρατεύματα Κατοχής εγκαταλείπουν την Αθήνα. Την ίδια μέρα καταφτάνουν στο λιμάνι του Πειραιά τα πρώτα βρετανικά στρατεύματα.

18 Οκτωβρίου: Η κυβέρνηση Παπανδρέου επιστρέφει στην Ελλάδα μετά την αποχώρηση των γερμανικών στρατευμάτων.

25 Οκτωβρίου: Ιδρύεται ο ΙΔΕΑ (Ιερός Δεσμός Ελλήνων Αξιωματικών), στον οποίο συγχωνεύονται οι μικρές στρατιωτικές ομάδες δεξιών βασιλόφρονων αξιωματικών, που ιδρύθηκαν ως αντίδραση στα αριστερά κινήματα της Μέσης Ανατολής.

3 Νοεμβρίου: Κυκλοφορεί το μεγαλύτερο σε ονομαστική αξία ελληνικό χαρτονόμισμα των 100 δισεκατομμυρίων δραχμών, το οποίο φέρει την υπογραφή του τότε διοικητή της Τραπέζης της Ελλάδος Ξενοφώντα Ζολώτα. Είναι το τελευταίο χαρτονόμισμα κατοχικών δραχμών, έστω και αν οι Γερμανοί έχουν αποχωρήσει ήδη από την Ελλάδα.

8 Νοεμβρίου: Η 3η Ορεινή Ταξιαρχία, πιο γνωστή ως Ταξιαρχία του Ρίμινι, αποβιβάζεται στο λιμάνι του Πειραιά.

27 Νοεμβρίου: Ο καθηγητής και υφυπουργός Οικονομικών στην Κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας Άγγελος Αγγελόπουλος, σε συνέντευξή του στο Γαλλικό Πρακτορείο Ειδήσεων, αναφέρεται για πρώτη φορά στα κατοχικά «δάνεια», το ύψος των οποίων φτάνει τις 38.000.000 χρυσές λίρες Αγγλίας, δηλαδή 80.280.000.000 νέες δραχμές ή 500 πεντάκις εκατομμύρια κατοχικές δραχμές.

28 Νοεμβρίου: Ο πρωθυπουργός Γεώργιος Παπανδρέου ζητά την αποστράτευση και τον αφοπλισμό όλων των αντιστασιακών οργανώσεων μέχρι τις 10 Δεκεμβρίου.

1 Δεκεμβρίου: Οι υπουργοί που ανήκουν στο ΕΑΜ αποσύρονται από την Κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας του Γ. Παπανδρέου.

3 Δεκεμβρίου: Γίνεται τελικά, παρά την απαγόρευση της κυβέρνησης Παπανδρέου, το οργανωμένο από την Αριστερά συλλαλητήριο στην πλατεία Συντάγματος. Ελεύθεροι σκοπευτές άγνωστης ταυτότητας σκορπίζουν το θάνατο. Αρχίζουν τα Δεκεμβριανά.

4 Δεκεμβρίου: Ο στρατηγός Σκόμπι κηρύσσει στρατιωτικό νόμο στην προσπάθειά του να ελέγξει τις δυνάμεις του ΕΛΑΣ, οι οποίες επιδιώκουν να επιβληθούν στην περιοχή της πρωτεύουσας.

22 Δεκεμβρίου: Οι δυνάμεις του ΕΔΕΣ στην Ήπειρο αναγκάζονται να καταφύγουν στην Κέρκυρα κάτω από την πίεση ισχυρών δυνάμεων του ΕΛΑΣ.

25 Δεκεμβρίου: Ο πρωθυπουργός και ο υπουργός Εξωτερικών της Βρετανίας Ο. Τσόρτσιλ και Α. Ίντεν φτάνουν στην Αθήνα για να διαπραγματευτούν συμφωνία κατάπαυσης του πυρός και ειρήνευσης με το ΕΑΜ και τον ΕΛΑΣ.

26-27 Δεκεμβρίου: Συνεχείς συσκέψεις στο υπουργείο Εξωτερικών ανάμεσα στους εκπροσώπους των αντιμαχόμενων πλευρών (του αρχιεπισκόπου Δαμασκηνού και την πρώτη ημέρα παρουσία των Τσόρτσιλ και Ίντεν) δεν ευδοκιμούν. Οι συγκρούσεις συνεχίζονται με δυσμενή πλέον έκβαση για τις δυνάμεις του ΕΑΜ.

31 Δεκεμβρίου: Ο αρχιεπίσκοπος Δαμασκηνός αναλαμβάνει καθήκοντα αντιβασιλέα.

1945 2 Ιανουαρίου: Παραίτηση της κυβέρνησης Γεωργίου Παπανδρέου. Νέα κυβέρνηση υπό τον Νικόλαο Πλαστήρα.

5 Ιανουαρίου: Οι δυνάμεις του ΕΛΑΣ αρχίζουν την εκκένωση περιοχών της Αθήνας.

10 Ιανουαρίου: Το ΕΑΜ συμφωνεί με την κατάπαυση του πυρός που πρότεινε η κυβέρνηση.

12 Φεβρουαρίου: Στις 19:20 στη Βάρκιζα υπογράφεται από τους εκπροσώπους της κυβέρνησης και του ΕΑΜ/ΕΛΑΣ η ομώνυμη συμφωνία, η οποία προβλέπει τον αφοπλισμό των ανταρτικών και παραστρατιωτικών ομάδων μέχρι τις 26 Φεβρουαρίου του 1945. Επίσης, καθορίζονται ο τρόπος ανασυγκρότησης του εθνικού στρατού, η διεξαγωγή δημοψηφίσματος για το πολιτειακό και η διενέργεια εκλογών.

14 Μαρτίου: Με υπόμνημά της η κεντρική επιτροπή του ΕΑΜ διαμαρτύρεται προς τους αντιπροσώπους της Μ. Βρετανίας, των ΗΠΑ, της ΕΣΣΔ και της Γαλλίας για την παραβίαση των όρων της Συμφωνίας της Βάρκιζας από τη δράση των ακροδεξιών παρακρατικών ομάδων.

1 Απριλίου: Αρχίζει η δράση της UNRRA στην Ελλάδα.

8 Απριλίου: Παραίτηση της κυβέρνησης του στρατηγού Ν. Πλαστήρα. Νέα κυβέρνηση υπό το ναύαρχο Πέτρο Βούλγαρη.

19 Απριλίου: Αίρεται ολοκληρωτικά η απαγόρευση της κυκλοφορίας των πολιτών της Αθήνας μετά τις 21:00.

29 Μαΐου: Ο Νίκος Ζαχαριάδης μετά την επιστροφή του από τη Γερμανία, όπου ήταν έγκλειστος στο Νταχάου, αναλαμβάνει την ηγεσία του ΚΚΕ.

3 Ιουνίου: Μπαίνει σε εφαρμογή ένα νέο σταθεροποιητικό πρόγραμμα της ελληνικής οικονομίας -Νόμος 362/1945- περισσότερο γνωστό ως πείραμα Κυριάκου Βαρβαρέσου (διοικητής τραπέζης της Ελλάδος και υπουργός Συντονισμού).

11 Ιουνίου: Το ΚΚΕ αποκηρύσσει δημόσια τη δράση του Άρη Βελουχιώτη. Λίγες μέρες αργότερα (στις 16 Ιουνίου στη Μεσούντα, κοντά στον Αχελώο) ο Βελουχιώτης αυτοκτονεί(ς), για να αποφύγει τη σύλληψή του από παραστρατιωτικές ομάδες που τον καταδιώκουν απηνώς.

26 Ιουνίου: Η Ελλάδα συνυπογράφει μαζί με δεκάδες άλλες χώρες το Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών στον Άγιο Φραγκίσκο των ΗΠΑ.

3 Αυγούστου: Το Κόμμα των Φιλελευθέρων αίρει την υποστήριξή του προς την κυβέρνηση του ναύαρχου Βούλγαρη.

9 Αυγούστου: Παραίτεται η κυβέρνηση Βούλγαρη.

11 Αυγούστου: De facto κυβέρνηση του ναύαρχου Πέτρου Βούλγαρη (παραίτηση στις 17 Οκτωβρίου του 1945).

3 Οκτωβρίου: Με δηλώσεις τους ο Γ. Καφαντάρης, ο Θ. Σοφούλης και ο Εμμ. Τσουδερός ζητούν τη συγκρότηση «αντιπροσωπευτικής κυβέρνησης».

9 Οκτωβρίου: Παραίτεται η κυβέρνηση Βούλγαρη.

17 Οκτωβρίου: De facto κυβέρνηση υπό την προεδρία της Αυτού Μακαριότητος του αντιβασιλέα Δαμασκηνού.

1 Νοεμβρίου: De facto κυβέρνηση του Παναγιώτη Κανελλόπουλου.

22 Νοεμβρίου: De facto κυβέρνηση του Θ. Σοφούλη (παραίτηση στις 4 Απριλίου του 1946). Η ΚΕ του ΚΚΕ αποφασίζει την υπό όρους στήριξη της κυβέρνησης Σοφούλη μέχρι τη διεξαγωγή εκλογών.

1946 30 Μαρτίου: Εκδηλώνεται επίθεση αριστερών ανταρτών κατά του Λιτόχωρου, το οποίο τελικά καταλαμβάνεται από τις επιτιθέμενες δυνάμεις. Η επίθεση αυτή θεωρείται η πρώτη πολεμική πράξη του Εμφυλίου.

31 Μαρτίου: Στις εθνικές εκλογές που γίνονται, στις οποίες δεν πήρε μέρος το ΚΚΕ (αποχή), νικητής αναδεικνύεται το Ενιαίο Εθνικό Μέτωπο με 55,2% επί των ψήφων και 204 έδρες σε σύνολο 344 εδρών. Ανεξάρτητοι παρατηρητές από ξένες χώρες προσδιορίζουν το ποσοστό των πολιτών που απείχαν για πολιτικούς λόγους γύρω στο 20%.

4 Απριλίου: Νέα κυβέρνηση υπό τον πρόεδρο του Συμβουλίου Επικρατείας Παναγιώτη Πουλίτσα.

18 Απριλίου: Ο Κωνσταντίνος Τσαλδάρης σχηματίζει κυβέρνηση μετά την επικράτηση του Λαϊκού Κόμματος στις εκλογές της 31ης Μαρτίου.

18 Ιουνίου: Θεσπίζεται το Γ΄ Ψήφισμα, το οποίο αποτελεί τη βάση πάνω στην οποία θα στηριχτούν όλα τα έκτακτα μέτρα της περιόδου 1946-1950. Το ψήφισμα αυτό απαγορεύει επί ποινή θανάτου την ένοπλη δράση.

1 Σεπτεμβρίου: Διεξάγεται δημοψήφισμα για το πολιτειακό, το οποίο εκκρεμούσε μετά το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Το αποτέλεσμα 68,6% υπέρ της επιστροφής του Γεωργίου Β΄, αν και αμφισβητείται από τα κόμματα του Κέντρου και της Αριστεράς τα οποία είχαν ταχθεί εναντίον του βασιλικού θεσμού, είναι ενδεικτικό των τάσεων που επικρατούν την εποχή αυτή στην Ελλάδα.

20 Σεπτεμβρίου: Εξορίζονται ο αρχηγός του ΕΛΑΣ στρατηγός Στέφανος Σαράφης και 32 ΕΑΜικοί αξιωματικοί.

2 Οκτωβρίου: Κυβέρνηση του Κωνσταντίνου Τσαλδάρη.

1947 17 Ιανουαρίου: Ίδρυση του αρχηγείου Ρούμελης και του αρχηγείου Ηπείρου του Δημοκρατικού Στρατού εν όψει της κλιμάκωσης των επιχειρήσεων του Εμφυλίου Πολέμου.

24 Ιανουαρίου: Ο Δημήτριος Μάξιμος σχηματίζει κυβέρνηση που θα παραμείνει στην εξουσία μέχρι τις 29 Αυγούστου του 1947.

29 Ιανουαρίου: Ο ΟΗΕ διορίζει ειδική εξεταστική επιτροπή, για να ελέγξει τις ελληνικές αιτιάσεις για παρεμβάσεις των βορείων γειτόνων της Ελλάδας στον Εμφύλιο.

10 Φεβρουαρίου: Υπογράφεται ανάμεσα στην Ιταλία και τις νικήτριες δυνάμεις του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου η Συνθήκη των Παρισίων. Με τη συνθήκη αυτή τα Δωδεκάνησα περιέρχονται στην Ελλάδα.

19 Φεβρουαρίου: Ανακοινώνεται η ίδρυση του στρατοπέδου Εθνικού Φρονηματισμού της Μακρονήσου.

7 Μαρτίου: Η Δωδεκάνησος ενσωματώνεται επίσημα στην Ελλάδα.

12 Μαρτίου: Ο πρόεδρος των ΗΠΑ Χάρι Τρούμαν εξαγγέλλει την πρόθεση της διοικήσεώς του να στηρίξει την ελληνική κυβέρνηση στον αγώνα της εναντίον των αριστερών ανταρτών (Δόγμα Τρούμαν).

20 Μαρτίου: Δολοφονείται στη Θεσσαλονίκη ο Γιάννης Ζέβγος, αναπληρωματικό μέλος του Πολιτικού Γραφείου της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ, πρώην υπουργός και αρχηγός της αντιπροσωπείας του ΕΑΜ στη Μακεδονία για την επιτροπή έρευνας.

31 Μαρτίου: Οι Βρετανοί παραδίδουν τη στρατιωτική διοίκηση των Δωδεκανήσων στον εκπρόσωπο της ελληνικής κυβέρνησης ναύαρχο Ιωαννίδη.

1 Ιουνίου: Οι Αμερικανοί αντικαθιστούν τους Βρετανούς στην οργάνωση και τον εξοπλισμό του ελληνικού στρατού.

5 Ιουνίου: Ο υπουργός εξωτερικών των ΗΠΑ Μάρσαλ εξαγγέλλει το ομώνυμο σχέδιο παραχώρησης στρατιωτικής βοήθειας προς την Ελλάδα και την Τουρκία, για να αντιμετωπίσουν τον «κομμουνιστικό κίνδυνο».

9-10 Ιουλίου: Οι αρχές ασφαλείας της χώρας προβαίνουν σε «προληπτικού χαρακτήρα συλλήψεις» πολιτών αριστερών φρονημάτων, για να «αποτρέψουν εγκληματικήν συνωμοτικήν απόπειρα ανατροπής της νομίμου κυβερνήσεως».

29 Αυγούστου: Κυβέρνηση Κωνσταντίνου Τσαλδάρη.

7 Σεπτεμβρίου: Κάτω από την πίεση των γεγονότων και του αγγλοαμερικανικού παράγοντα, τα κόμματα των Φιλελευθέρων και των Λαϊκών σχηματίζουν κυβέρνηση με πρωθυπουργό τον Θ. Σοφούλη και αντιπρόεδρο και υπουργό των Εξωτερικών τον Κ. Τσαλδάρη.

24 Σεπτεμβρίου: Η ηγεσία του ΚΚΕ (Ν. Ζαχαριάδης) απορρίπτει την πρόταση της κυβέρνησης Σοφούλη για παράδοση του οπλισμού και παροχή αμνηστίας.

23 Δεκεμβρίου: Σχηματίζεται στα βουνα η πρώτη «Προσωρινή Δημοκρατική Κυβέρνηση» των ανταρτών με πρωθυπουργό και υπουργό Στρατιωτικών τον Μάρκο Βαφειάδη και αντιπρόεδρο και υπουργό Εσωτερικών τον Ι. Ιωαννίδη.

27 Δεκεμβρίου: Τίθεται εκτός νόμου το ΚΚΕ, διαλύεται το ΕΑΜ και ενεργοποιείται ο αναγκαστικός νόμος 509, με τον οποίο επαναφέρεται σε ισχύ ο νόμος του Βενιζέλου (1929) «περί ιδιώνυμου αδικήματος».

1948 7 Μαρτίου: Επίσημη ανακήρυξη της ενσωμάτωσης της Δωδεκανήσου στην Ελλάδα και εγκατάσταση ελληνικής πολιτικής διοίκησης.

15 Απριλίου: Το Α΄ Σώμα Στρατού υπό την ηγεσία του αντιστράτηγου Θρασύβουλου Τσακαλώτου αρχίζει εκκαθαριστικές επιχειρήσεις κατά των ανταρτών του Δημοκρατικού Στρατού στην περιοχή της Ρούμελης. Η επιχείρηση έχει την κωδική ονομασία «Χαραυγή».

7 Μαΐου: Ο υπουργός Δημόσιας Τάξης και προσωρινά της Δικαιοσύνης Ρέντης σε δηλώσεις του στον ανταποκριτή του Ρόιτερ αναφέρει μεταξύ άλλων και τα εξής: «Εκ των 2.961 Ελλήνων καταδικασθέντων εις θάνατον... είχαν εκτελεσθεί 157 προ της 1ης Μαΐου του τρέχοντος έτους. Μετά την 1η Μαΐου εξετελέσθησαν 24 εις τας Αθήνας και 19 σήμερον στην Αίγινα».

16 Μαΐου: Εντοπίζεται στο λιμάνι της Θεσσαλονίκης το πτώμα του Αμερικανού δημοσιογράφου Τζορτζ Πολκ, ο οποίος αναζητούσε τρόπο να έρθει σε επαφή με την ηγεσία του Δημοκρατικού Στρατού. Για τη δολοφονία του θεωρήθηκε ύποπτος και τελικά καταδικάστηκε ο δημοσιογράφος Στακτόπουλος, χωρίς όμως ποτέ να αποδειχθεί η ενοχή του.

28 Ιουνίου: Η ΚΟΜΙΝΦΟΡΜ αποκηρύσσει το στρατάρχη Τίτο και το ΚΚ της Γιουγκοσλαβίας. Η απόφαση αυτή θα έχει σοβαρές επιπτώσεις στον ελληνικό Εμφύλιο, αφού σύντομα ο Τίτο δεν θα αναγνωρίζει πλέον τις δεσμεύσεις του απέναντι στο Δημοκρατικό Στρατό.

3 Ιουλίου: Επαναλειτούργει η διώρυγα της Κορίνθου, η οποία είχε αχρηστευθεί από τους Γερμανούς που αποχωρούσαν.

3 Σεπτεμβρίου: Ο πρόεδρος της Γιουγκοσλαβίας Τίτο διατάσσει την εκκένωση του στρατοπέδου υποδοχής προσφύγων από την Ελλάδα και την εκπαίδευση του Δημοκρατικού Στρατού.

27 Οκτωβρίου: Η κυβέρνηση αναθέτει την αρχιστρατηγία στο στρατηγό Παπάγο, για να αντιμετωπίσει τους κομμουνιστές αντάρτες.

18 Νοεμβρίου: Ο Θεμιστοκλής Σοφούλης του Κόμματος των Φιλελευθέρων ορκίζεται πρωθυπουργός, επικεφαλής κυβέρνησης συνεργασίας ανάμεσα στους Λαϊκούς και τους Φιλελεύθερους.

1949 14 Ιανουαρίου: Τμήματα του Δημοκρατικού Στρατού καταλαμβάνουν τη Νάουσα.

19 Ιανουαρίου: Αντάρτες του Δημοκρατικού Στρατού καταλαμβάνουν και κρατούν για τρεις ημέρες το Καρπενήσι.

20 Ιανουαρίου: Ο Θεμιστοκλής Σοφούλης σχηματίζει την τέταρτη κατά σειρά μεταπολεμική του κυβέρνηση.

21 Ιανουαρίου: Η κυβέρνηση Θ. Σοφούλη αποφασίζει την επίδοση της στραταρχικής ράβδου στο στρατηγό Αλέξανδρο Παπάγο.

4 Φεβρουαρίου: Ο ραδιοφωνικός σταθμός της «Προσωρινής Δημοκρατικής Κυβέρνησης» αναγγέλλει τα εξής: «Η Πέμπτη Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ, παίρνοντας υπόψη της ότι πολλούς μήνες οι σύντροφοι Χρύσα Χατζηβασιλείου και Μάρκος Βαφειάδης ήταν βαριά άρρωστοι και δεν μπορούσαν να ανταποκριθούν στα καθήκοντα που τους είχε αναθέσει η ΚΕ του ΚΚΕ, αποφάσισε ομόφωνα να τους απαλλάξει από κάθε κομματική δουλειά.

Λεύτερη Ελλάδα, Γράμμος, 31 Γενάρη 1949».

11 Φεβρουαρίου: Αποτυγχάνει επίθεση των ανταρτών του Δημοκρατικού Στρατού για την κατάληψη της Φλώρινας.

14 Απριλίου: Πέμπτη κατά σειρά κυβέρνηση του Θεμιστοκλή Σοφούλη (θάνατος Σοφούλη στις 24 Ιουνίου του 1949).

20 Μαΐου: Πεθαίνει ο αρχιεπίσκοπος Δαμασκηνός.

24 Ιουνίου: Πεθαίνει ο πρωθυπουργός Θεμιστοκλής Σοφούλης. Πρωθυπουργός αναλαμβάνει ο αντιπρόεδρος της κυβέρνησης Α. Διομήδης.

30 Ιουνίου: Κυβέρνηση Αλέξανδρου Διομήδη.

11 Ιουλίου: Ο πρόεδρος της Γιουγκοσλαβίας Τίτο τονίζει σε λόγο του ότι ήρθε ο καιρός να κλείσει βαθμιαίως η χώρα του τα σύνορά της προς την Ελλάδα για να τερματιστεί ο πόλεμος.

16 Αυγούστου: Τα κυβερνητικά στρατεύματα ολοκληρώνουν με επιτυχία τις κυκλωτικές κινήσεις τους στον ορεινό όγκο του Βίτσι, εξαναγκάζοντας ισχυρές δυνάμεις των ανταρτών να υποχωρήσουν στην Αλβανία. Τερματίζεται ο Εμφύλιος Πόλεμος. Στα τρία χρόνια από την έναρξή του το 1947 μέχρι τη λήξη του το 1949 θα σκοτωθούν τουλάχιστον 50.000 και θα τραυματιστούν 80.000 Έλληνες πολίτες, ενώ άλλες 100.000 θα καταφύγουν στις γειτονικές χώρες.

17 Οκτωβρίου: Ο ραδιοφωνικός σταθμός των ανταρτών «Ελεύθερη Ελλάδα» αναγγέλλει την κατάπαυση του πυρός από την πλευρά του Δημοκρατικού Στρατού. Ο Εμφύλιος στοίχισε τη ζωή σε 8.249 αξιωματικούς και στρατιώτες και σε 38.220 αντάρτες. Σε αυτούς πρέπει να προστεθούν και 3.033 εκτελεσθέντες αριστεροί και ανεξακρίβωτος αριθμός εκτελεσθέντων και φονευθέντων πολιτών στη διάρκεια των Δεκεμβριανών.

28 Οκτωβρίου: Απονέμεται τελικά ο τίτλος του στρατάρχη στον Αλέξανδρο Παπάγο.

16 Δεκεμβρίου: Αίρεται ο στρατιωτικός νόμος στις περισσότερες περιοχές της χώρας.

1950 *6 Ιανουαρίου:* Ορκίζεται η υπό τον Ιωάννη Θεοτόκη υπηρεσιακή κυβέρνηση.

14 Ιανουαρίου: Ο Νικόλαος Πλαστήρας σε συνεργασία με τον Εμμανουήλ Τσουδερό ιδρύει την Εθνική Προοδευτική Ένωση Κέντρου (ΕΠΕΚ).

15 Ιανουαρίου: Αρχίζει στην Κύπρο η διεξαγωγή δημοψηφίσματος, το οποίο θα ολοκληρωθεί έπειτα από μία εβδομάδα με εντυπωσιακό αποτέλεσμα υπέρ της ένωσης με την Ελλάδα.

5 Μαρτίου: Στις εθνικές εκλογές που διεξήχθησαν κανένα κόμμα δεν συγκεντρώνει αξιόλογη δύναμη βουλευτών (Λαϊκό Κόμμα: 63 έδρες, Κόμμα Φιλελεύθερων: 56, ΕΠΕΚ: 49).

23 Μαρτίου: Κυβέρνηση του Σοφοκλή Βενιζέλου.

15 Απριλίου: Κυβέρνηση του στρατηγού Νικολάου Πλαστήρα.

24 Απριλίου: Ο πρωθυπουργός Ν. Πλαστήρας ανακοινώνει στις προγραμματικές δηλώσεις της κυβέρνησής του την πρόθεσή του να προχωρήσει στη λήψη μέτρων αμνήστευσης.

Προαναγγέλλει την απόλυση από τις φυλακές 10.000 καταδικών που εκτίουν ποινές μικρότερες από πέντε χρόνια.

21 Αυγούστου: Κυβέρνηση του Σοφοκλή Βενιζέλου (παραίτηση στις 13 Σεπτεμβρίου του 1950).

13 Σεπτεμβρίου: Κυβέρνηση του Σοφοκλή Βενιζέλου.

3 Νοεμβρίου: Κυβέρνηση του Σοφοκλή Βενιζέλου.

15 Νοεμβρίου: Αναχωρεί για την Κορέα το ελληνικό εκστρατευτικό σώμα για να ενταχθεί στις δυνάμεις του ΟΗΕ που πολεμούν τους κομμουνιστές της Β. Κορέας.

28 Νοεμβρίου: Αποκαθίστανται οι ελληνογιουγκοσλαβικές σχέσεις, οι οποίες είχαν διακοπεί κατά τη διάρκεια του Εμφυλίου.

20 Δεκεμβρίου: Σύλληψη του ηγετικού στελέχους του ΚΚΕ, Νίκου Μπελογιάννη, ο οποίος είχε επιστρέψει στην Ελλάδα για να οργανώσει τον παράνομο μηχανισμό του ΚΚΕ.

1951 31 Μαΐου: Τερματίζεται η κατάληψη του υπουργείου Εθνικής Άμυνας από στρατιωτικούς προσκεϊμένους στον ΙΔΕΑ, οι οποίοι διαμαρτύρονταν για τον εξαναγκασμό σε παραίτηση του στρατάρχη Παπάγου.

9 Σεπτεμβρίου: Ο Ελληνικός Συναγερμός του στρατάρχη Παπάγου κατακτά τη σχετική πλειοψηφία στις εθνικές εκλογές (36,53%), αλλά κυβέρνηση τελικά σχηματίζει ο Πλαστήρας (ΕΠΕΚ) με την υποστήριξη των Φιλελευθέρων (Σ. Βενιζέλος).

20 Σεπτεμβρίου: Το ανώτατο συμβούλιο του ΝΑΤΟ που συνεδριάζει στην Οτάβα αποφασίζει την ένταξη της Ελλάδας και της Τουρκίας στη συμμαχία.

27 Οκτωβρίου: Κυβέρνηση του Νικολάου Πλαστήρα.

15 Νοεμβρίου: Ολοκληρώνεται η δίκη του Νίκου Μπελογιάννη με την έκδοση της καταδικαστικής σε θάνατο απόφασης του Έκτακτου Στρατοδικείου Αθηνών για παράβαση του Αναγκαστικού Νόμου 509.

27 Νοεμβρίου: Ανακοινώνεται ότι ο πρωθυπουργός στρατηγός Πλαστήρας ασθενεί σοβαρά.

22 Νοεμβρίου: Ο Έλληνας αντιπρόσωπος στον ΟΗΕ Γ. Μαύρος διεκδικεί στη συνεδρίαση κηδεμονιών του διεθνούς οργανισμού υπέρ της Κύπρου το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης.

Κατόπιν αξιώσεως του Βρετανού αντιπροσώπου Ίντεν, απαλείφεται από τα επίσημα πρακτικά της συνεδρίασης η αναφορά του Γ. Μαύρου στην Κύπρο. Το Κυπριακό μπαίνει σε μια νέα φάση και γίνεται και επίσημα ελληνικό πρόβλημα.

21 Δεκεμβρίου: Η Βουλή ψηφίζει το νέο σύνταγμα, το οποίο θα τεθεί σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου του 1952.

1952 2 Ιανουαρίου: Το νέο σύνταγμα της χώρας, περισσότερο γνωστό ως σύνταγμα του 1952, τίθεται σε ισχύ.

18 Φεβρουαρίου: Η Ελλάδα και η Τουρκία γίνονται μέλη του ΝΑΤΟ.

1 Μαρτίου: Καταδίκη σε θάνατο για κατασκοπεία του Ν. Μπελογιάννη και άλλων επτά ατόμων.

16 Μαρτίου: Ο Ν. Πλουμπίδης με επιστολή του στις εφημερίδες αναλαμβάνει την ευθύνη για τις ενέργειες για τις οποίες κατηγορείται ο Ν. Μπελογιάννης.

30 Μαρτίου: Εκτελούνται πίσω από το νοσοκομείο «Σωτηρία» οι Μπάτσης, Καλούμενος, Μπελογιάννης και Αργυριάδης.

8 Μαΐου: Γίνεται στην Αθήνα πάνδημο συλλαλητήριο με κύριο αίτημα την ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα.

11 Οκτωβρίου: Υπηρεσιακή κυβέρνηση του Δημητρίου Κιουσόπουλου.

21 Οκτωβρίου: Ο γενικός γραμματέας του ΚΚΕ Νίκος Ζαχαριάδης, μιλώντας από το βήμα του 19ου συνεδρίου του ΚΚΣΕ -εν όψει των εκλογών που θα γίνουν τις προσεχείς ημέρες στην Ελλάδα-, διατυπώνει την άποψη-σύνθημα: «Τι Πλαστήρας, τι Παπάγος...».

16 Νοεμβρίου: Το κόμμα του στρατάρχη Παπάγου «Ελληνικός Συναγερμένος» με ποσοστό 49,22% επί των ψήφων και με 247 έδρες στη Βουλή, λόγω του πλειοψηφικού εκλογικού συστήματος, σχηματίζει κυβέρνηση (θάνατος Α. Παπάγου στις 4 Οκτωβρίου του 1955).

21 Δεκεμβρίου: Μετά το θάνατο του βουλευτή Θεσσαλονίκης Μπακονίνα, το κόμμα του Συναγερμού του στρατάρχη Παπάγου προτείνει την Ελένη Σκούρα για την επαναληπτική εκλογή που θα διεξαχθεί τον προσεχή Ιανουάριο, ενώ τα κόμματα του Κέντρου την Ελένη Ζάννα.

25 Δεκεμβρίου: Σύλληψη του ηγετικού στελέχους του παράνομου ΚΚΕ Νίκου Πλουμπίδη.

1953 9 Απριλίου: Ο υπουργός Συντονισμού Σ. Μαρκεζίνης ανακοινώνει την υποτίμηση της δραχμής έναντι του αμερικανικού δολαρίου. Η ισοτιμία καθορίζεται ως εξής: 1\$=30.000 δρχ.

17 Ιουλίου: Το ελληνικό εκστρατευτικό σώμα στην Κορέα αποκρούει σφοδρή κινεζική επίθεση στην περιοχή Ζουγκάμ Νι.

24 Ιουλίου: Αρχίζει η δίκη του φερόμενου ως αρχηγού του παράνομου μηχανισμού του ΚΚΕ στην Αθήνα Νίκου Πλουμπίδη.

26 Ιουλίου: Πεθαίνει έπειτα από μακροχρόνια ασθένεια ο αρχηγός της ΕΠΕΚ και πρώην πρωθυπουργός στρατηγός Νικόλαος Πλαστήρας.

27 Ιουλίου: Υπογράφεται στην πόλη Μουνσάν της Β. Κορέας η ανακωχή με την οποία τερματίζεται ο πόλεμος στην κορεατική χερσόνησο. Σύμφωνα με αυτή το όριο ανάμεσα στη Βόρεια και τη Νότια Κορέα θα είναι ο 38ος παράλληλος. Τερματίζεται έτσι και η εμπλοκή στον πόλεμο του ελληνικού εκστρατευτικού σώματος.

3 Αυγούστου: Ο Νίκος Πλουμπίδης, στέλεχος του ΚΚΕ, καταδικάζεται από το έκτακτο στρατοδικείο Αθηνών σε θάνατο.

9 Αυγούστου: Υπογράφεται στο Μπλεντ της Γιουγκοσλαβίας στρατιωτική συμφωνία μεταξύ Ελλάδας, Γιουγκοσλαβίας και Τουρκίας.

12 Αυγούστου: Σφοδρότατη σεισμική δόνηση εντάσεως 7,2 βαθμών της κλίμακας Ρίχτερ καταστρέφει τη Ζάκυνθο και την Κεφαλονιά αφήνοντας πίσω της 480 νεκρούς. Η σεισμική δραστηριότητα είχε ξεκινήσει από τις 9 Αυγούστου με ένα σεισμό 6,2 Ρίχτερ και συνεχίστηκε με έναν άλλο (6,8 Ρίχτερ), οι οποίοι θεωρήθηκαν κύριοι σεισμοί. Έτσι, ο περισσότερος κόσμος ήταν μέσα στα σπίτια του την ώρα του καταστροφικού σεισμού.

24 Νοεμβρίου: Ο υπουργός Συντονισμού στην κυβέρνηση του στρατάρχη Παπάγου, Σ. Μαρκεζίνης, ανακοινώνει ότι θα κόψει τρία μηδενικά από το χαρτονόμισμα. Έτσι, η ισοτιμία δραχμής-δολαρίου γίνεται ένα δολάριο προς τριάντα δραχμές και όχι προς τριάντα χιλιάδες, όπως ήταν προηγουμένως.

22 Δεκεμβρίου: Στη διάρκεια δεξίωσης που έγινε στη Βρετανική Πρεσβεία των Αθηνών προς τιμήν του Άντονι Ίντεν, ο πρωθυπουργός Αλέξανδρος Παπάγος θέτει για πρώτη φορά προς συζήτηση το Κυπριακό Ζήτημα. Ο Βρετανός επίσημος δηλώνει ότι για την κυβέρνηση της χώρας του δεν υπάρχει τέτοιο θέμα.

1954 1 Μαΐου: Αρχίζει η κυκλοφορία των χαρτονομισμάτων χωρίς τα τρία τελευταία μηδενικά, τα οποία εκδόθηκαν με βάση τη νέα ισοτιμία δολαρίου και δραχμής (1\$=30 δρχ.).

21 Μαΐου: Η Ελλάδα και η Βουλγαρία αποκαθιστούν τις διπλωματικές τους σχέσεις, οι οποίες είχαν διακοπεί από τον Απρίλιο του 1941.

2 Ιουνίου: Ο στρατάρχης Τίτο επισκέπτεται την Αθήνα.

16 Οκτωβρίου: Αρχίζουν οι εργασίες διαμόρφωσης της πλατείας Ομονοίας. Τα σχέδια προβλέπουν υπόγειες διαβάσεις και κυλιόμενες σκάλες, *10 Νοεμβρίου:* Ο απόστρατος αξιωματικός του ελληνικού στρατού Γεώργιος Γρίβας (Διγενής) φτάνει κρυφά στην Κύπρο, για να προετοιμάσει τον απελευθερωτικό αγώνα των Κυπρίων εναντίον των Άγγλων.

14 Δεκεμβρίου: Το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ απορρίπτει την προσφυγή της Ελλάδας για την Κύπρο.

1955 3 Φεβρουαρίου: Ο Σπύρος Μαρκεζίνης ιδρύει το Κόμμα των Προοδευτικών. Μαζί του αποχωρούν και 22 βουλευτές του Συναγερμού του στρατάρχη Παπάγου.

6 Φεβρουαρίου: Ολοκληρώνεται η πρώτη φάση των έργων ανάπλασης του αρχαιολογικού χώρου γύρω από την Ακρόπολη. Τα έργα εκτελούνται υπό την καθοδήγηση του αρχιτέκτονα Δημήτρη Πικιώνη, με τη συνεργασία του γαμπρού του επίσης αρχιτέκτονα Α. Παπαγεωργίου.

24 Μαρτίου: Ανακοινώνεται η σύνταξη νομοσχεδίου, το οποίο προβλέπει την πρόσληψη γυναικών σε όλες σχεδόν τις υπηρεσίες του δημόσιου τομέα.

1 Απριλίου: Δολιοφθορές σε βρετανικών συμφερόντων στόχους στην Κύπρο σηματοδοτούν την έναρξη του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα της ΕΟΚΑ.

23 Μαΐου: Δημιουργείται το υπουργείο Βόρειας Ελλάδας με πρώτο υπουργό το στρατηγό Κοσμά.

24 Μαΐου: Η βρετανική κυβέρνηση επικηρύσσει με το ποσό των 100.000 λιρών Αγγλίας τον αρχηγό της ΕΟΚΑ Γεώργιο Γρίβα Διγενή.

12 Ιουνίου: Με ενέργειες του υπουργού Συγκοινωνιών Κ. Καραμανλή αρχίζει η απομάκρυνση των τροχιοδρόμων από την Αθήνα, οι οποίοι αντικαθίστανται από τα τρόλεϊ.

17 Ιουλίου: Εντυπωσιακή απόδραση 27 κρατούμενων κομμουνιστών από τις φυλακές των Βούρλων στον Πειραιά.

29 Αυγούστου: Αρχίζει στο Λονδίνο τριμερής συνδιάσκεψη (Μ. Βρετανία, Ελλάδα και Τουρκία) για το Κυπριακό. Η συνδιάσκεψη γρήγορα καταλήγει σε αδιέξοδο. Επιδεινώνονται οι ελληνοτουρκικές σχέσεις.

6 Σεπτεμβρίου: Κατευθυνόμενος από πράκτορες της τουρκικής κυβέρνησης, όχλος καταστρέφει και λεηλατεί καταστήματα και οικίες Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης και της Σμύρνης. Δύο νεκροί και τριακόσιοι τραυματίες θα είναι ο τελικός τραγικός απολογισμός των θλιβερών γεγονότων. Μεγάλο κύμα προσφύγων προς την Ελλάδα.

3 Οκτωβρίου: Ο Τζον Χάρτινγκ τοποθετείται από τη βρετανική κυβέρνηση στη θέση του ύπατου αρμοστή της Κύπρου.

5 Οκτωβρίου: Ο βασιλιάς Παύλος αιφνιδιάζει τον πολιτικό κόσμο της χώρας αναθέτοντας την εντολή σχηματισμού κυβέρνησης -μετά το θάνατο του πρωθυπουργού στρατάρχη Παπάγου (4 Οκτωβρίου)- στον Κ. Καραμανλή και όχι σε έναν από τους δύο αντιπροέδρους της κυβέρνησης, Σ. Στεφανόπουλο και Π. Κανελλόπουλο.

17 Οκτωβρίου: Θάνατος του πρώην πρωθυπουργού και τέως διοικητή της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδας Δ. Μάξιμου.

1956 3 Ιανουαρίου: Ο Κωνσταντίνος Καραμανλής ιδρύει την Εθνική Ριζοσπαστική Ένωση (ΕΡΕ). Στην ενέργειά του αυτή τον ακολουθεί το σύνολο σχεδόν των βουλευτών του Συναγερμού του στρατάρχη Παπάγου.

24 Ιανουαρίου: Ο Γεώργιος Παπανδρέου και άλλοι πολιτικοί του κεντρώου χώρου αλλά και η ΕΔΑ συγκροτούν τη Δημοκρατική Ένωση.

19 Φεβρουαρίου: Το κόμμα της ΕΡΕ υπό την ηγεσία του Κ. Καραμανλή, αν και λαμβάνει 26.000 ψήφους λιγότερες από το συνασπισμό κομμάτων Δημοκρατική Ένωση, σχηματίζει αυτοδύναμη κυβέρνηση (165 βουλευτές) λόγω του ισχύοντος εκλογικού συστήματος (τριφασικό). Στις εκλογές αυτές ψηφίζουν για πρώτη φορά γυναίκες (παραίτηση στις 5 Μαρτίου του 1958).

29 Φεβρουαρίου: Η Λίνα Τσαλδάρη (γεννήθηκε το 1887) αναλαμβάνει το υπουργείο Πρόνοιας και γίνεται έτσι η πρώτη Ελληνίδα υπουργός. Η Λίνα Τσαλδάρη είναι χήρα του πρώην πρωθυπουργού Παναγή Τσαλδάρη (1868-1936).

- 9 Μαρτίου:* Ο αρχιεπίσκοπος Μακάριος συλλαμβάνεται από τις βρετανικές αποικιοκρατικές αρχές της Κύπρου και εξορίζεται μαζί με τρεις άλλους Ελληνοκυπρίους στις Σεΐχeles μέχρι το Μάρτιο του 1957.
- 17 Μαρτίου:* Η 6η Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ καθαιρεί τον Νίκο Ζαχαριάδη.
- 18 Απριλίου:* Η πρώτη Ελληνίδα δήμαρχος εκλέγεται στην Κέρκυρα. Ονομάζεται Μ. Δεσύλλα.
- 9 Μαΐου:* Ογκώδες συλλαλητήριο στην Αθήνα για τις αναγγελθείσες εκτελέσεις των Κυπρίων αγωνιστών Καραολή και Δημητρίου καταλήγει σε αιματηρά επεισόδια με τέσσερις νεκρούς και 164 τραυματίες.
- 10 Μαΐου:* Εκτελούνται με απαγχονισμό στις φυλακές της Λευκωσίας από τις βρετανικές αποικιακές Αρχές οι ήρωες του Αγώνα των Κυπρίων για αυτοδιάθεση, Μιχάλης Καραολής και Ανδρέας Δημητρίου.
- 21 Μαΐου:* Αναλαμβάνουν υπηρεσία οι δύο πρώτες γυναίκες ειρηνοδίκες ύστερα από σχετικό διαγωνισμό.
- 9 Ιουλίου:* Ισχυρότατος τεκτονικός σεισμός στη Θήρα αφήνει πίσω του 53 νεκρούς.
- 1957 13 Φεβρουαρίου:** Στις 12 το μεσημέρι τα πάντα νεκρώνουν στην Ελλάδα. Με αυτό τον τρόπο ο ελληνικός λαός αποφασίζει να διαμαρτυρηθεί για τη στάση της Βρετανίας αλλά και άλλων χωρών στο Κυπριακό Ζήτημα. Το σύνθημα δίνουν οι καμπάνες των εκκλησιών και οι σειρήνες συναγερμού.
- 4 Μαρτίου:* Ο Γρηγόρης Αυξεντίου πέφτει νεκρός, ηρωικά μαχόμενος εναντίον πολλαπλάσιων βρετανικών δυνάμεων στο κρησφύγετό του στο όρος Τροόδος.
- 14 Μαρτίου:* Οι Βρετανοί απαγχονίζουν στην Κύπρο τον ήρωα του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα Ε. Παλληκαρίδη, αφού προηγουμένως τον είχαν υποβάλει σε φρικτά βασανιστήρια.
- 31 Μαΐου:* Φονεύεται από αυτοκίνητο που οδηγούσε Αμερικανός λοχίας της βάσης του Ελληνικού ο πρώην αρχηγός του ΕΛΑΣ και βουλευτής της ΕΔΑ Στέφανος Σαράφης. Η ΕΔΑ κάνει λόγο για «προσχεδιασμένο» ατύχημα.
- 17 Αυγούστου:* Αρχίζει να λειτουργεί η ηλεκτρική σιδηροδρομική γραμμή Αθήνα-Κηφισιά.
- 26 Αυγούστου:* Αρχίζουν τα έργα ενίσχυσης των υδάτινων αποθεμάτων της λίμνης του Μαραθώνα με τα νερά της λίμνης Υλίκης.
- 19 Σεπτεμβρίου:* Η κυβέρνηση Καραμανλή ανακοινώνει ότι έχουν ξεκινήσει μελέτες για τη μεταφορά του αεροδρομίου του Ελληνικού σε άλλο σημείο του Λεκανοπεδίου.
- 27 Σεπτεμβρίου:* Πεθαίνει ο αρχηγός του Δημοκρατικού Κόμματος του Εργαζομένου Λαού Γεώργιος Κάρταλης (γεννήθηκε το 1908).
- 2 Οκτωβρίου:* Πεθαίνει ο κορυφαίος πεζογράφος, ποιητής και πάνω από όλα διανοητής Νίκος Καζαντζάκης.
- 10 Δεκεμβρίου:* Η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ αποφαινεται υπέρ της αυτοδιάθεσης της Κύπρου.
- 1958 2 Μαρτίου:** Μετά την αποχώρηση 15 βουλευτών από την ΕΡΕ, ανάμεσα στους οποίους είναι οι Γ. Ράλλης και Π. Παπαληγούρας, ο πρωθυπουργός Κωνσταντίνος Καραμανλής υποβάλλει την παραίτηση της κυβέρνησής του. Προκηρύσσονται εκλογές για την 11η Μαΐου.
- 5 Μαρτίου:* Υπηρεσιακή κυβέρνηση Κωνσταντίνου Γεωργακόπουλου (παραίτηση στις 17 Μαΐου του 1968).
- 11 Μαΐου:* Στις εθνικές εκλογές που διεξάγονται η Ενιαία Δημοκρατική Αριστερά αναδεικνύεται με ποσοστό-έκπληξη 24,42% δεύτερο κόμμα. Νικητής των εκλογών είναι η Εθνική Ριζοσπαστική Ένωση του Κ. Καραμανλή με ποσοστό 41,16%.
- 17 Μαΐου:* Κυβέρνηση του Κωνσταντίνου Καραμανλή (παραίτηση στις 20 Σεπτεμβρίου του 1961).

9 Οκτωβρίου: Ο πληθυσμός της Ελλάδας ανέρχεται σε 7.632.801 κατοίκους.

18 Νοεμβρίου: Πέφτει μαχόμενος ο Κυριάκος Μάτοης, ηγετικό στέλεχος της ΕΟΚΑ.

30 Νοεμβρίου: Υποβάλλεται στον αρμόδιο υπουργό η μελέτη για την κατασκευή του μετρό των Αθηνών, το οποίο θα κατασκευαστεί προσεχώς και κατά τμήματα.

1959 *14 Ιανουαρίου:* Η κυβέρνηση ανακοινώνει τις προθέσεις της για εφαρμογή νέων μέτρων και σταθμών στη χώρα.

11 Φεβρουαρίου: Μονογράφεται στη Ζυρίχη από τον πρωθυπουργό της Ελλάδας Κ. Καραμανλή και τον Τούρκο ομόλογό του Αντνάν Μεντερές η συμφωνία για την Κύπρο. Λίγο αργότερα (19 Φεβρουαρίου του 1959) η συμφωνία θα υπογραφεί από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη στο Λονδίνο (Βρετανία, Ελλάδα, Τουρκία και οι δύο κοινότητες της Κύπρου).

19 Φεβρουαρίου: Υπογράφεται στο Λονδίνο η συμφωνία για την Κύπρο, με την οποία ιδρύεται ανεξάρτητη Κυπριακή Δημοκρατία που έχει Ελληνοκύπριο πρόεδρο και Τουρκοκύπριο αντιπρόεδρο.

25 Φεβρουαρίου: Η βρετανική κυβέρνηση ανακαλεί τα διατάγματα εκτόπισης του αρχιεπισκόπου Μακαρίου, ο οποίος είναι πλέον ελεύθερος να επιστρέψει στην Κύπρο. Με άλλο διάταγμα δίνεται αμνηστία στο στρατηγό Γρίβα και στους συναγωνιστές του.

13 Μαρτίου: Με την ημερήσια διαταγή του ο αρχηγός της ΕΟΚΑ Γεώργιος Γρίβας Διγενής διατάσσει τη διακοπή του ένοπλου αγώνα και την επιστροφή των μαχητών στις ειρηνικές ασχολίες τους.

24 Αυγούστου: Το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ αποφασίζει ομόφωνα να εισηγηθεί στη γενική συνέλευση την ένταξη της Κύπρου στον οργανισμό.

5 Σεπτεμβρίου: Ο Ανδρέας Παπανδρέου επιστρέφει στην Ελλάδα έπειτα από απουσία είκοσι και πλέον ετών στις ΗΠΑ.

13 Δεκεμβρίου: Ο αρχιεπίσκοπος Μακάριος εκλέγεται πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας.

14 Δεκεμβρίου: Ο πρόεδρος των ΗΠΑ Ν. Αϊζενχάουερ επισκέπτεται επίσημα την Ελλάδα.

27 Δεκεμβρίου: Οι πρώτες δυνάμεις της ΕΛΔΥΚ (Ελληνικές Δυνάμεις Κύπρου) φτάνουν στη Μεγαλόνησο σε εφαρμογή των Συνθηκών Λονδίνου και Ζυρίχης.

1960 *24 Ιουνίου:* Διαλύεται η Ελληνοτουρκογιουγκοσλαβική Συμμαχία, περισσότερο γνωστή ως Συμφωνία του Μπλεντ (9 Αυγούστου του 1954).

16 Αυγούστου: Η Κύπρος ανακηρύσσεται επίσημα ανεξάρτητη δημοκρατία.

27 Αυγούστου: Το ελληνικό δημόσιο υπογράφει συμφωνία με τη γαλλική εταιρεία Πεσινέ για τη δημιουργία εργοστασίου αλουμίνιας.

1961 *10 Ιανουαρίου:* Τίθενται σε κυκλοφορία νομίσματα ονομαστικής αξίας 20 δραχμών, τα οποία περιέχουν σε μεγάλο ποσοστό ασήμι.

30 Μαρτίου: Μονογράφεται η συμφωνία σύνδεσης Ελλάδας-ΕΟΚ.

19 Απριλίου: Το τραγούδι του Μάνου Χατζηδάκι «Τα παιδιά του Πειραιά» βραβεύεται με Όσκαρ ως το καλύτερο τραγούδι κινηματογραφικής ταινίας.

1 Ιουνίου: Ο Θούριος και το Σύνταγμα του Ρήγα Βελεστινλή-Φεραίου τίθενται υπό απαγόρευση στο στράτευμα.

9 Ιουλίου: Υπογράφεται η συμφωνία σύνδεσης Ελλάδας-ΕΟΚ.

18 Αυγούστου: Διορίζεται από την κυβέρνηση Καραμανλή πρόεδρος και διευθυντής του Κέντρου Οικονομικών Ερευνών ο καθηγητής Ανδρέας Παπανδρέου.

20 Σεπτεμβρίου: Παραίτηση της κυβέρνησης Καραμανλή. Η χώρα οδηγείται σε εκλογές από την υπηρεσιακή κυβέρνηση του στρατηγού Δόβα. Την ίδια μέρα με πρωτοβουλία του Γεωργίου Παπανδρέου ιδρύεται η Ένωση Κέντρου, που συνενώνει όλες τις δυνάμεις του ευρύτερου κεντρώου χώρου. Το νέο κόμμα διοικείται από οκταμελή επιτροπή υπό την προεδρία του Γεωργίου Παπανδρέου.

29 Οκτωβρίου: Στις εθνικές εκλογές που διεξάγονται το κόμμα της ΕΡΕ πλειοψηφεί με ποσοστό 50,79% των ψήφων. Το αποτέλεσμα αμφισβητείται από σύσσωμη την αντιπολίτευση.

2 Νοεμβρίου: Ορκίζεται η υπό τον Κ. Καραμανλή νέα κυβέρνηση.

8 Νοεμβρίου: Η Ένωση Κέντρου διά στόματος του αρχηγού της Γεωργίου Παπανδρέου κηρύσσει «Ανένδοτο Αγώνα» για την ανατροπή της υπό τον Κωνσταντίνο Καραμανλή κυβέρνησης της ΕΡΕ.

1962 *12 Φεβρουαρίου:* Ο πρώτος άνθρωπος που πέταξε στο διάστημα, ο Σοβιετικός κοσμοναύτης Γιούρι Γκαγκάριν, επισκέπτεται την Αθήνα.

14 Φεβρουαρίου: Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος εκλέγεται ο μητροπολίτης Καβάλας Χρυσόστομος.

20 Ιουνίου: Η ΚΕ του ΚΚΕ αποκαθιστά το όνομα του Άρη Βελουχιώτη (Κλάρας), τον οποίο παλαιότερα είχε αποκηρύξει ως προδότη. Είναι μία από τις πολλές φορές που το κόμμα της μετά τον Ζαχαριάδη εποχής αναγκάστηκε να επανορθώσει για τα λάθη του πρώην ΓΓ της ΚΕ του ΚΚΕ.

22 Ιουνίου: Αρχίζουν στο Άγιον Όρος οι εορτασμοί για τη χιλιετηρίδα του αγιορείτικου μοναχισμού.

29 Αυγούστου: Εγκαινιάζεται η νέα εθνική οδός Αθηνών-Λαμίας από τον πρωθυπουργό Κ. Καραμανλή.

30 Αυγούστου: Ο αντιπρόεδρος των ΗΠΑ Λίντον Τζόνσον επισκέπτεται την Αθήνα για συνομιλίες με την ελληνική κυβέρνηση.

29 Σεπτεμβρίου: Αρχίζει τη λειτουργία του στη Λέρο το άσυλο για παιδιά που πάσχουν από βαριές ψυχικές νόσους.

1963 *13 Ιανουαρίου:* Το Μικρό Χωριό Ευρυτανίας καταστρέφεται από κατολίσθηση. Οι ποταμοί λάσπης αφήνουν πίσω τους 13 νεκρούς.

21 Φεβρουαρίου: Το κόμμα της ΕΡΕ καταθέτει στη Βουλή πρόταση αναθεώρησης του Συντάγματος, με σκοπό την ομαλοποίηση της πολιτικής ζωής του τόπου και την ενίσχυση της εκτελεστικής εξουσίας.

28 Φεβρουαρίου: Ο πρόεδρος της Βουλής Κ. Ροδόπουλος ανακοινώνει ότι τίθεται σε εφαρμογή το απουσιολόγιο των βουλευτών, το οποίο, μεταξύ άλλων, προβλέπει την παρακράτηση του 5% της βουλευτικής αποζημίωσης των βουλευτών που απουσιάζουν από πέντε τουλάχιστον συνεδριάσεις το μήνα.

8 Απριλίου: Αρχίζουν οι επίσημες συνομιλίες για την είσοδο της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα.

28 Απριλίου: Το Δ΄ Πανσπουδαστικό Συνέδριο αποφασίζει τη δημιουργία φοιτητικής ένωσης με την επωνυμία ΕΦΕΕ. Πρώτος πρόεδρός της εκλέγεται ο Γ. Τζανετάκος.

18 Μαΐου: Ο πρόεδρος της Γαλλικής Δημοκρατίας Σαρλ ντε Γκολ μιλά στη Βουλή των Ελλήνων στη διάρκεια της επίσημης επίσκεψής του στην Ελλάδα *22 Μαΐου:* Δολοφονική επίθεση στη Θεσσαλονίκη κατά του βουλευτή της ΕΔΑ Γρηγόρη Λαμπράκη από τους παρακρατικούς Σ. Γκοτζαμάνη και Μ. Εμμανουηλίδη. Πέντε μέρες αργότερα ο βουλευτής αφήνει την τελευταία του πνοή.

11 Ιουνίου: Παραιτείται ο Κ. Καραμανλής, αφού αποτυγχάνει να πείσει το βασιλιά Παύλο να μην πραγματοποιήσει το ταξίδι στο Λονδίνο.

17 Ιουνίου: Ο Κωνσταντίνος Καραμανλής αναχωρεί από την Ελλάδα για την Ελβετία, όπου θα παραμείνει μέχρι τις εκλογές. Έχει προηγηθεί η παραίτηση της κυβέρνησής του (11 Ιουνίου) λόγω της διαφωνίας του για την επίσκεψη του βασιλικού ζεύγους στο Λονδίνο.

19 Ιουνίου: Κυβέρνηση Παναγιώτη Πιπινέλη (παραίτηση στις 28 Σεπτεμβρίου του 1963).

27 Σεπτεμβρίου: Ορκίζεται ως υπηρεσιακός πρωθυπουργός ο Σ. Μαυρομιχάλης, για να προετοιμάσει τις εθνικές εκλογές που θα διεξαχθούν στις 3 Νοεμβρίου.

3 Νοεμβρίου: Η Ένωση Κέντρου υπό τον Γ. Παπανδρέου αναδεικνύεται πρώτο κόμμα στις εθνικές εκλογές με ποσοστό επί των ψήφων 42,2%. Τα ποσοστά των υπόλοιπων κομμάτων είναι τα εξής: ΕΡΕ 39,4%, ΕΔΑ 14,7% και Προοδευτικοί 3,7%. Ο Παπανδρέου σχηματίζει κυβέρνηση μειοψηφίας, ενώ συγχρόνως αποκαλύπτει την πρόθεσή του να οδηγήσει τη χώρα σύντομα σε εκλογές, για να ξεκαθαρίσει απόλυτα το πολιτικό τοπίο.

8 Νοεμβρίου: Ορκίζεται η υπό τον Γεώργιο Παπανδρέου νέα κυβέρνηση της χώρας.

3 Δεκεμβρίου: Ο πρωθυπουργός Γεώργιος Παπανδρέου ανακοινώνει την πρόθεση της κυβέρνησής του να προχωρήσει στη διανομή δωρεάν βιβλίων στους μαθητές του δημοτικού και του γυμνασίου.

9 Δεκεμβρίου: Ο Κωνσταντίνος Καραμανλής παραιτείται αιφνιδιαστικά από την αρχηγία του κόμματος της ΕΡΕ και αναχωρεί για το Παρίσι συνοδευόμενος από τη σύζυγό του Αμαλία.

10 Δεκεμβρίου: Το βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας απονέμεται στον Έλληνα ποιητή Γιώργο Σεφέρη.

24 Δεκεμβρίου: Η νεοεκλεγμένη κυβέρνηση Γ. Παπανδρέου παραιτείται και προκηρύσσει νέες εκλογές, επιδιώκοντας να επιτύχει την απόλυτη πλειοψηφία στη Βουλή.

31 Δεκεμβρίου: Υπηρεσιακή κυβέρνηση του Ιωάννη Παρασκευόπουλου (παραίτηση στις 19 Φεβρουαρίου του 1964).

1964 7 Φεβρουαρίου: Πεθαίνει σε ηλικία 70 ετών, ενώ ταξίδευε αεροπορικά από τα Χανιά στην Αθήνα, ο πρώην πρωθυπουργός Σοφοκλής Βενιζέλος.

15 Φεβρουαρίου: Οι ΗΠΑ θέτουν σε κατάσταση ετοιμότητας τις μονάδες του βου Στόλου και συγχρόνως διαμηνύουν σε Ελλάδα και Τουρκία ότι δεν θα ανεχτούν καμιά επέμβασή τους στην Κύπρο.

19 Φεβρουαρίου: Κυβέρνηση του Γεωργίου Παπανδρέου (παραίτηση στις 15 Ιουλίου του 1965).

24 Φεβρουαρίου: Δημοσιεύματα του ελληνοκυπριακού Τύπου αποκαλύπτουν μυστικό σχέδιο των Τούρκων, σύμφωνα με το οποίο στο μελλοντικό τουρκοκυπριακό τομέα θα περιληφθούν η Αμμόχωστος, η Κυρήνεια και η μισή Λευκωσία.

29 Φεβρουαρίου: Ο πρωθυπουργός Γεώργιος Παπανδρέου δηλώνει ότι η Ελλάδα θα υπερασπίσει την Κύπρο, εάν η Τουρκία αποφασίσει να εμπλακεί σε στρατιωτικές επιχειρήσεις στη Μεγαλόνησο.

6 Μαρτίου: Θάνατος του βασιλιά Παύλου.

14 Μαρτίου: Αναχωρεί εσπευσμένα για την Κύπρο η πρώτη ομάδα Καναδών κυανόκρανων, η οποία θα παρεμβληθεί ανάμεσα στις δύο κοινότητες.

19 Μαρτίου: Κατά την πρώτη ψηφοφορία για την εκλογή προέδρου της Βουλής -για το αξίωμα αυτό ο Γ. Παπανδρέου είχε προτείνει τον Γ. Αθανασιάδη-Νόβα- 33 βουλευτές της Ένωσης Κέντρου αρνήθηκαν ψήφο στον υποψήφιο του κόμματος τους. Ο πρωθυπουργός δήλωσε «Εγίναμεν χλεύη των ηττημένων» και προχώρησε στη διαγραφή του Η. Τσιμιζώκου και του Σ. Παπαπολίτη.

23 Μαρτίου: Ο Κωνσταντίνος διαδέχεται στο θρόνο τον πατέρα του Παύλο, ο οποίος είχε πεθάνει πριν από λίγες μέρες.

28 Μαρτίου: Η τουρκική κυβέρνηση εξαπολύει κύμα απελάσεων εναντίον των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης, εκμεταλλευόμενη το κλίμα έντασης που επικρατεί στην Κύπρο. Πάνω από 10.000 Έλληνες θα αναγκαστούν να εγκαταλείψουν την Πόλη.

11 Απριλίου: Ο πρωθυπουργός Γεώργιος Παπανδρέου ανακοινώνει τις αποφάσεις της κυβέρνησης για την παιδεία. Σύμφωνα με τον πρωθυπουργό, καθιερώνονται η υποχρεωτική εκπαίδευση για όλα τα παιδιά ηλικίας 6-15 ετών, η διδασκαλία της δημοτικής σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, η δωρεάν διανομή συγγραμμάτων σε άπορους μαθητές και η εφαρμογή του «Ακαδημαϊκού Απολυτηρίου».

17 Απριλίου: Οι πρώτοι Έλληνες στρατιώτες της μεραρχίας που προορίζεται να ενισχύσει την άμυνα της Κύπρου φτάνουν μυστικά στη Μεγαλόνησο.

27 Απριλίου: Η κυβέρνηση εξαγγέλλει την κατάθεση νομοσχεδίου που προβλέπει την άρση των έκτακτων μέτρων ασφαλείας του κράτους, τα οποία χρονολογούνται από την εποχή του Εμφύλιου Πολέμου.

1 Ιουνίου: Καθιερώνεται με νόμο η υποχρεωτική συνταξιοδότηση των δημοσίων υπαλλήλων (πλην στρατιωτικών και σωμάτων ασφαλείας) μετά τη συμπλήρωση 35ετίας.

23 Ιουνίου: Ο πρωθυπουργός Γ. Παπανδρέου συναντάται στο Λευκό Οίκο με τον πρόεδρο Λίντον Τζόνσον και ανθίσταται σθεναρά στις πιέσεις του τελευταίου να δεχτεί υποχωρήσεις στο Κυπριακό.

30 Ιουνίου: Η Τουρκία κλείνει με νόμο τα ελληνικά σχολεία της Ίμβρου και της Τενέδου και προχωρά σε μαζικές απαλλοτριώσεις και εποίκισμο των νησιών με Τούρκους εποίκους.

1 Ιουλίου: Η Τουρκία καταργεί τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στα σχολεία της Ίμβρου και της Τενέδου παρά τα όσα προβλέπει η Συνθήκη της Λοζάνης.

7 Αυγούστου: Η τουρκική αεροπορία βομβαρδίζει πόλεις και χωριά της Κύπρου σε απάντηση της απερίσκεπτης προ διήμερου προσπάθειας του στρατηγού Γρίβα να καταλάβει τους τουρκοκυπριακούς θύλακες της Μανσούρας και των Κοκκίνων. Οι βομβαρδισμοί θα σταματήσουν έπειτα από δύο ημέρες ύστερα από απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ.

14 Αυγούστου: Η ελληνική κυβέρνηση κάνει κατ' αρχάς δεκτό το σχέδιο Άτσεσον, το οποίο προβλέπει διχοτόμηση της Κύπρου με παραχώρηση περίπου του 20% στους Τούρκους και στο ΝΑΤΟ για τη δημιουργία βάσεων. Ο αρχιεπίσκοπος Μακάριος όμως το απορρίπτει.

30 Αυγούστου: Βιαιοπραγίες εναντίον Ελλήνων στην Άγκυρα και στο στρατηγείο του ΝΑΤΟ στη Σμύρνη εξαιτίας των γεγονότων στην Κύπρο.

6 Νοεμβρίου: Με απόφαση της Βουλής τερματίζεται, νομικά τουλάχιστον, το μετεμφυλιακό καθεστώς. Καταργούνται το Γ΄ Ψήφισμα, οι εξορίες και τα πιστοποιητικά κοινωνικών φρονημάτων.

20 Νοεμβρίου: Ο Ανδρέας Παπανδρέου επισκέπτεται την Κύπρο.

1965 9 Ιανουαρίου: Η ελληνική κυβέρνηση ανακοινώνει επίσημα ότι 4.000 Έλληνες της Κωνσταντινούπολης εγκατέλειψαν την Τουρκία το 1964.

18 Φεβρουαρίου: Ο πρωθυπουργός Γεώργιος Παπανδρέου γνωστοποιεί τις προθέσεις της κυβέρνησης να προχωρήσει στην κατασκευή γέφυρας που θα ενώνει το Ρίο με το Αντίριο.

23 Φεβρουαρίου: Ο Γεώργιος Παπανδρέου αποκαλύπτει στη Βουλή το σχέδιο εκτροπής από την ομαλότητα «Περικλής». Ταυτόχρονα σχεδόν γίνεται γνωστή η υπόθεση «Ασπίδα».

27 Μαρτίου: Οι ΗΠΑ με αυστηρό διάβημά τους προς την κυπριακή κυβέρνηση ζητούν την ακύρωση της αγοράς σοβιετικών αντιαεροπορικών πυραύλων με τη δικαιολογία ότι μια τέτοια αγορά θα μπορούσε να προκαλέσει τουρκική επίθεση με πρόσχημα την προστασία των Τουρκοκυπρίων.

19 Μαΐου: Για πρώτη φορά γίνεται αναφορά στην οργάνωση «Ασπίδα» σε δημοσίευμα επαρχιακής εφημερίδας.

1 Ιουνίου: Το πόρισμα του στρατηγού Σίμου για την οργάνωση «Ασπίδα» επιβεβαιώνει την ύπαρξή της αλλά με πολύ μικρότερη εμβέλεια και σκοπό εντελώς διαφορετικό από αυτόν που της απέδιδαν.

25 Ιουνίου: Η εφημερίδα ΤΟ ΒΗΜΑ δημοσιεύει πόρισμα ειδικών εμπειρογνομόνων, σύμφωνα με το οποίο το δήθεν υποκινούμενο από τους κομμουνιστές σαμποτάζ σε αυτοκίνητα της 117 Μοίρας Πυροβολικού -το οποίο κατήγγειλε ο διοικητής της αντισυνταγματάρχης Γ. Παπαδόπουλος- ήταν «φυσιολογικές βλάβες».

15 Ιουλίου: Ο βασιλιάς αποπέμπει ουσιαστικά τον πρωθυπουργό Γεώργιο Παπανδρέου λόγω διαφωνίας του με την ανάληψη από τον ίδιο τον πρωθυπουργό του υπουργείου Εθνικής Άμυνας. Η συνταγματική-θεσμική αυτή εκτροπή είναι γνωστή ως Ιουλιανά.

15 Ιουλίου: Κυβέρνηση Γεώργιου Αθανασιάδη-Νόβα (πρώτη κυβέρνηση των «αποστατών»).

21 Ιουλίου: Σοβαρά επεισόδια στη διάρκεια μεγάλης παμφοιτητικής διαδήλωσης έχουν ως αποτέλεσμα το θάνατο του φοιτητή Σωτήρη Πέτρουλα.

5 Αυγούστου: Καταψηφίζεται στη Βουλή η κυβέρνηση Νόβα, η πρώτη κυβέρνηση των «αποστατών». Η εντολή σχηματισμού κυβέρνησης δίνεται από το βασιλιά στον Ηλία Τσιριμώκο, ο οποίος την καταθέτει ύστερα από λίγες μέρες, αφού καταψηφιστεί στη Βουλή.

20 Αυγούστου: Κυβέρνηση Ηλία Τσιριμώκου (δεύτερη κυβέρνηση των «αποστατών»).

17 Σεπτεμβρίου: Ο Σ. Στεφανόπουλος σχηματίζει με την υποστήριξη της ΕΡΕ την τρίτη στη σειρά κυβέρνηση αποστατών.

1966 3 Φεβρουαρίου: Η τουρκική κυβέρνηση ανακοινώνει την πρόθεσή της να συνεχίσει την απέλαση και άλλων ομογενών της Κωνσταντινούπολης από τους 12.000 που έχουν απομείνει.

7 Φεβρουαρίου: Παραπέμπονται σε δίκη για την υπόθεση της δολοφονίας του βουλευτή της ΕΔΑ Γ. Λαμπράκη ως ηθικός αυτουργός μοίραρχος της Χωροφυλακής και ως φυσικοί αυτουργοί οι Γκοτζαμάνης και Εμμανουηλίδης, ενώ για παράβαση καθήκοντος ανώτεροι αξιωματικοί της Χωροφυλακής.

18 Μαρτίου: Ο αρχιεπίσκοπος Μακάριος ζητά από την κυβέρνηση των Αθηνών την αντικατάσταση του στρατηγού Γρίβα, αρχηγού των ελληνοκυπριακών δυνάμεων, από τον απόστρατο στρατηγό Γεννηματά.

26 Απριλίου: Απορρίπτεται πρόταση δυσπιστίας κατά της κυβέρνησης Στεφανόπουλου.

8 Ιουνίου: Εγκαινιάζεται το Ευγενίδειο Πλανητάριο.

14 Ιουνίου: Εγκαινιάζεται στα Άσπρα Χώματα Βοιωτίας το εργοστάσιο αλουμίνας, μία από τις μεγαλύτερες επενδύσεις που έχουν γίνει μέχρι σήμερα στην Ελλάδα.

30 Ιουνίου: Εγκαινιάζεται το νοσοκομείο ΚΑΤ στην Κηφισιά.

1 Οκτωβρίου: Αρχίζει στο Κακουργιοδικείο Θεσσαλονίκης η δίκη των κατηγορουμένων για τη δολοφονία του βουλευτή της ΕΔΑ, Γρ. Λαμπράκη.

14 Νοεμβρίου: Αρχίζει στην Αθήνα η δίκη για την υπόθεση «Ασπίδα».

8 Δεκεμβρίου: Σε 13 λεπτά βυθίζεται πλησίον της Φαλκονέρας στις 2:30 π.μ. το οχηματαγωγό «ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ» συμπαρασύροντας στον υγρό του τάφο πάνω από 200 επιβάτες.

22 Δεκεμβρίου: Κυβέρνηση του Ιωάννη Παρασκευόπουλου.

29 Δεκεμβρίου: Το Κακουργιοδικείο Θεσσαλονίκης εκδίδει καταδικαστική απόφαση για όλους τους κατηγορουμένους της δίκης για τη δολοφονία του βουλευτή της ΕΔΑ Γ. Λαμπράκη.

1967 14 Ιανουαρίου: Η κυβέρνηση Παρασκευόπουλου παίρνει ψήφο εμπιστοσύνης από τη Βουλή.

3 Απριλίου: Παραίτηση της κυβέρνησης Παρασκευόπουλου. Λίγες μέρες αργότερα η εντολή σχηματισμού κυβέρνησης δίνεται στον αρχηγό της ΕΡΕ Παναγιώτη Κανελλόπουλο με τη σύμφωνη γνώμη του αρχηγού της Ένωσης Κέντρου Γ. Παπανδρέου.

21 Απριλίου: Εκδήλωση στρατιωτικού πραξικοπήματος. Δικτατορική κυβέρνηση Κωνσταντίνου Κόλλια.

4 Μαΐου: Το καθεστώς των συνταγματαρχών εκτοπίζει 6.000 αριστερών κυρίως πεποιθήσεων πολίτες στη Γυάρο.

22 Μαΐου: Σε παραλία της Ρόδου ανακαλύπτεται το πτώμα του καταζητούμενου από τις αρχές ασφαλείας του δικτατορικού καθεστώτος Νικηφόρου Μανδηλαρά, συνηγόρου υπεράσπισης στη δίκη για την υπόθεση «Ασπίδα». Αν και οι Αρχές κάνουν λόγο για πνιγμό, θεωρείται βέβαιη η δολοφονία του από όργανα του καθεστώτος.

6 Ιουνίου: Το καθεστώς των συνταγματαρχών απαγορεύει την πώληση δίσκων του Μ. Θεοδωράκη, καθώς και την αναμετάδοση της μουσικής του.

26 Ιουλίου: Ιστορική συνάντηση των προκαθημένων της Ορθόδοξης Ανατολικής Εκκλησίας και της Καθολικής, πατριάρχη Αθιναγόρα και πάπα Παύλου ΣΤ΄ στο Φανάρι.

2 Νοεμβρίου: Στο νοσοκομείο Ευαγγελισμός πραγματοποιείται με απόλυτη επιτυχία η πρώτη στην Ελλάδα εγχείρηση ανοιχτής καρδιάς, *15 Νοεμβρίου:* Επεισόδια μεταξύ Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων στα χωριά Κοφινού και Άγιος Θεόδωρος, με πρωτοβουλία του στρατηγού Γρίβα, δημιουργούν φοβερή αναταραχή στην Τουρκία. Η Μεγάλη Τουρκική Εθνοσυνέλευση σε μυστική ψηφοφορία αποφασίζει με δύο μόνο αρνητικές ψήφους να κηρύξει πόλεμο εναντίον της Ελλάδας. Οι ΗΠΑ στέλνουν εσπευσμένα στην περιοχή το μεσολαβητή Σ. Βανς. Η Ελλάδα σύρεται στη λεόντειο Συμφωνία Πιπινέλη-Τσαγλαγιαγκιλ (στις 29 Νοεμβρίου του 1967), η οποία αφήνει την Κύπρο ανυπεράσπιστη.

3 Δεκεμβρίου: Οι τελευταίες μονάδες της ελληνικής μεραρχίας, η οποία είχε σταλεί στην Κύπρο επί Γεώργιου Παπανδρέου, εγκαταλείπουν το νησί ανυπεράσπιστο σε εφαρμογή της Συμφωνίας Παπαδόπουλου-Τσαγλαγιαγκιλ.

13 Δεκεμβρίου: Βασιλικό αντιπραξικόπημα κατά του καθεστώτος των συνταγματαρχών αποτυγχάνει. Ο Κωνσταντίνος και η υπόλοιπη βασιλική οικογένεια αναχωρούν για το εξωτερικό. Δικτατορική κυβέρνηση του Γεώργιου Παπαδόπουλου (παραίτηση στις 8 Οκτωβρίου του 1973).

1968 *16 Ιανουαρίου:* Αρχίζει η αποχώρηση της ελληνικής μεραρχίας από την Κύπρο και έτσι αποδυναμώνεται η άμυνα του νησιού, Ο δρόμος πλέον για την Τουρκία είναι ανοιχτός.

17 Φεβρουαρίου: Σύγκληση της 12ης Ολομέλειας της ΚΕ του ΚΚΕ στο Βουκουρέστι. Στη διάρκεια των εργασιών της ολομέλειας οι αντιθέσεις που αναφέρονται ανάμεσα στην «ορθόδοξη» και την «αναανεωτική» πτέρυγα του κόμματος προδικάζουν τη διάσπασή του.

29 Μαρτίου: Ο δικτάτορας Γεώργιος Παπαδόπουλος μιλώντας στη Θεσσαλονίκη χρησιμοποιεί για πρώτη φορά το σύνθημα «Ελλάς-Ελλήνων-Χριστιανών».

13 Αυγούστου: Απόπειρα δολοφονίας του δικτάτορα Γ. Παπαδόπουλου από τον Αλέξανδρο Παναγούλη αποτυγχάνει. Ο Παναγούλης συλλαμβάνεται και βασανίζεται.

29 Σεπτεμβρίου: Νόθο δημοψήφισμα «επικυρώνει» το Σύνταγμα που συντάχθηκε από τη δικτατορία και τους συνεργάτες της (91,87% υπέρ).

23 Οκτωβρίου: Ο Γεώργιος Παπανδρέου εισάγεται εκτάκτως στο νοσοκομείο Ευαγγελισμός με γαστρορραγία. Η κατάστασή του επιδεινώνεται ραγδαία. Αφήνει την τελευταία του πνοή την 1η Νοεμβρίου. Η κηδεία του, που γίνεται στις 3 Νοεμβρίου, θα αποτελέσει την πρώτη πάνδημη διαμαρτυρία του ελληνικού λαού εναντίον της Δικτατορίας.

1 Νοεμβρίου: Θάνατος του τέως πρωθυπουργού Γεώργιου Παπανδρέου.

3 Νοεμβρίου: Η κηδεία του Γεώργιου Παπανδρέου μετατρέπεται σε αντιδικτατορική διαδήλωση.

12 Δεκεμβρίου: Το Συμβούλιο της Ευρώπης αποπέμπει την Ελλάδα.

1969 *10 Ιανουαρίου:* Ο υπουργός Δημόσιας Τάξης ανακοινώνει την πρόσληψη για πρώτη φορά γυναικών αστυνομικών.

19 Μαρτίου: Ανακοινώνεται η κατασκευή υπόγειου χώρου στάθμευσης στις πλατείες Κοτζιά και Κλαυθμόνος.

29 Σεπτεμβρίου: Εγκαινιάζεται η σήραγγα που θα τροφοδοτεί το Λεκανοπέδιο με τα νερά του ποταμού Μόρνου.

5 Δεκεμβρίου: Πραγματοποιείται για πρώτη φορά στην Ελλάδα εμφύτευση συσκευής βηματοδότη στην καρδιά ασθενούς.

- 1970 12 Ιανουαρίου:** Στρατιωτικό αεροσκάφος τύπου Ντακότα συντρίβεται στις υπώρειες του όρους Κιθαιρώνας και σκοτώνονται 23 από τους συνολικά 27 επιβαίνοντες.
- 3 Φεβρουαρίου:** Διακόπτονται οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις ανάμεσα στην Ελλάδα και την ΕΟΚ.
- 8 Μαρτίου:** Δολοφονική απόπειρα κατά του αρχιεπισκόπου Μακάριου, ο οποίος βρισκόταν σε ελικόπτερο που μόλις είχε απογειωθεί, αποτυγχάνει. Οι δράστες ανήκουν πιθανόν στο χώρο των σκληροπυρηνικών ενωτικών.
- 15 Μαρτίου:** Δολοφονείται στην Κύπρο από αγνώστους ο στενός συνεργάτης του Μακάριου Πολύκαρπος Γεωργακάτζης.
- 27 Μαρτίου:** Αρχίζει η δίκη των μελών της Δημοκρατικής Άμυνας, οι περισσότεροι από τους οποίους κατηγορούνται για δυναμιτιστικές ενέργειες, Ανάμεσά τους ο Σάκης Καράγιωργας, ο Νίκος Κωνσταντόπουλος, ο στρατηγός Ιορδανίδης κ.ά.
- 1971 28 Απριλίου:** Ο Παναθηναϊκός κατορθώνει να ανατρέψει το σε βάρος του 4-1 του πρώτου αγώνα με τον Ερυθρό Αστέρα Βελιγραδίου και να προκριθεί στον τελικό του Κυπέλλου Πρωταθλητριών Ευρώπης, όπου θα αντιμετωπίσει την πρωταθλήτρια ομάδα της Ολλανδίας Άγιαξ του Άμστερνταμ. Η ομάδα του ΠΑΟ επιβλήθηκε της πρωταθλήτριας Γιουγκοσλαβίας με σκορ 3-0. Τα τέρματα πέτυχαν οι Αντωνιάδης (1' και 54') και Καμάρας (68'). Στον τελικό ο ΠΑΟ ηττήθηκε από τον Άγιαξ με σκορ 2-0.
- 11 Δεκεμβρίου:** Ανακοινώνεται ότι η τηλεόραση από το 1972 θα καλύπτει με το σήμα της το σύνολο της ελληνικής επικράτειας.
- 1972 19 Ιανουαρίου:** Ο υπουργός Μεταφορών ανακοινώνει ότι το νέο αεροδρόμιο της Αθήνας στα Σπάτα θα είναι έτοιμο το 1980.
- 2 Μαρτίου:** Οι μητροπολίτες Κιτίου Άνθιμος, Πάφου Γεννάδιος και Κυρήνειας Κυπριανός ζητούν την παραίτηση του αρχιεπισκόπου Μακάριου από την προεδρία της Κυπριακής Δημοκρατίας. Άμεση κινητοποίηση των υποστηρικτών του Μακάριου, οι οποίοι διαδηλώνουν υπέρ του αρχιεπισκόπου.
- 7 Ιουλίου:** Θάνατος του οικουμενικού πατριάρχη Αθηνάγορα. Λίγες μέρες μετά εκλέγεται νέος πατριάρχης ο Δημήτριος.
- 29 Σεπτεμβρίου:** Κυκλοφορεί παράνομα το πρώτο φύλλο της εφημερίδας «Πανσπουδαστική», όργανο της αντιδικτατορικής Αντι-ΕΦΕΕ.
- 1973 7 Φεβρουαρίου:** Εντυπωσιακή εμφάνιση της ΕΟΚΑ Β' στην Κύπρο. Δεκαεννέα αστυνομικοί σταθμοί στην Κύπρο δέχονται την επίθεση ομάδων πιστών στο στρατηγό Γρίβα.
- 8 Φεβρουαρίου:** Ο αρχιεπίσκοπος Μακάριος εκλέγεται -χωρίς αντίπαλο- για τρίτη συνεχή φορά πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας.
- 22 Φεβρουαρίου:** Η Νομική Σχολή Αθηνών καταλαμβάνεται από φοιτητές που αντιδρούν στο δικτατορικό καθεστώς.
- 23 Μαρτίου:** Το καθεστώς διατάσσει την κατάσχεση των φύλλων των εφημερίδων «Βραδυνή» και «Θεσσαλονίκη», τα οποία φιλοξενούν δήλωση του Κ. Καραμανλή εναντίον της Δικτατορίας.
- 27 Μαΐου:** Το αντιτορπιλικό «ΒΕΛΟΣ» με κυβερνήτη τον αντ/χο Νικόλαο Παππά, ενώ συμμετέχει σε άσκηση του ΝΑΤΟ, καταπλέει στο Φιουμιτσίνο της Ιταλίας. Εκεί ένα μέρος του πληρώματος ζητά πολιτικό άσυλο εκδηλώνοντας με αυτό τον τρόπο την αντίθεσή του στο δικτατορικό καθεστώς.
- 19 Αυγούστου:** Ο δικτάτορας Παπαδόπουλος ορκίζεται πρόεδρος της Δημοκρατίας, χορηγεί γενική αμνηστία, ενώ με νόμο αμνηστεύει τα αδικήματα που διέπραξαν με τους βασανισμούς ανακριτικά όργανα του καθεστώτος.
- 23 Αυγούστου:** Το δικτατορικό καθεστώς προωθεί τη λύση του σχηματισμού κυβέρνησης από τον παλιό πολιτικό Σ. Μαρκεζίνη.
- 7 Οκτωβρίου:** Αποτυγχάνει δολοφονική απόπειρα εναντίον του προέδρου της Κύπρου αρχιεπισκόπου Μακαρίου.
- 8 Οκτωβρίου:** Κυβέρνηση του Σπυρίδωνος Μαρκεζίνη (παραίτηση στις 25 Νοεμβρίου του 1973).

17 Νοεμβρίου: Βίαιη καταστολή της φοιτητικής εξέγερσης στο Πολυτεχνείο από το στρατό και την αστυνομία με πάνω από δεκαπέντε νεκρούς και δεκάδες τραυματίες. Εκατοντάδες συλλήψεις γίνονται από όργανα του δικτατορικού καθεστώτος.

25 Νοεμβρίου: Ο ταξίαρχος Ιωαννίδης ανατρέπει τον Γ. Παπαδόπουλο και επιβάλλει προσωπική δικτατορία με κυβέρνηση ανδρείκελων.

1974 27 Ιανουαρίου: Πεθαίνει στο κρησφύγετό του στην Κύπρο ο Γεώργιος Γρίβας-Διγενής.

Οι διάδοχοί του αποφασίζουν αναστολή της δράσης της ΕΟΚΑ Β΄.

14 Φεβρουαρίου: Ανακοινώνεται επίσημα ο εντοπισμός στην υποθαλάσσια περιοχή πλησίον της Θάσου κοιτασμάτων υδρογονανθράκων. Η ημερήσια παραγωγή υπολογίζεται σε 10.000 βαρέλια πετρελαίου.

10 Απριλίου: Η τουρκική κυβέρνηση ανακοινώνει επίσημα τις προθέσεις της να προχωρήσει σε υποθαλάσσιες έρευνες για υδρογονάνθρακες σε περιοχές που βρίσκονται στην ελληνική υφαλοκρηπίδα.

15 Ιουλίου: Η Κυπριακή Εθνοφρουρά με την υποστήριξη μονάδων της ΕΛΔΥΚ ανατρέπει το νόμιμο ηγέτη της Κύπρου αρχιεπίσκοπο Μακάριο, εγκαθιστώντας στο προεδρικό αξίωμα τον Ν. Σαμψών. Ανοίγει ο δρόμος για τουρκική εισβολή στη Μεγαλόνησο.

20 Ιουλίου: Αρχίζει η τουρκική εισβολή στην Κύπρο. Άγριος αεροπορικός βομβαρδισμός του νησιού.

22 Ιουλίου: Με απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ επιβάλλεται κατάπαυση του πυρός στην Κύπρο.

24 Ιουλίου: De facto κυβέρνηση Κωνσταντίνου Καραμανλή - Κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας (παραίτηση στις 21 Νοεμβρίου του 1974). Αποκαθίστανται οι δημοκρατικοί θεσμοί στην Ελλάδα έπειτα από επτά χρόνια Δικτατορίας. Επιστρέφει ύστερα από δέκα χρόνια αυτοεξορίας στη Γαλλία ο Κ. Καραμανλής.

1 Αυγούστου: Επαναφέρεται σε ισχύ το Σύνταγμα του 1952, εκτός των διατάξεων που αφορούν στη μορφή του πολιτεύματος, η οποία θα κριθεί με σχετικό δημοψήφισμα.

16 Αυγούστου: Οι Τούρκοι εξαπολύουν στην Κύπρο τον Αττίλα ΙΙ και πετυχαίνουν να καταλάβουν το 40% περίπου του εδάφους του νησιού. Μετά τον Αττίλα ΙΙ η κυβέρνηση Καραμανλή αποσύρει την Ελλάδα από το στρατιωτικό σκέλος του ΝΑΤΟ.

3 Σεπτεμβρίου: Ο Α. Παπανδρέου ανακοινώνει την ιδρυτική διακήρυξη του ΠαΣοΚ.

4 Σεπτεμβρίου: Παραπέμπονται σε πειθαρχικά συμβούλια όλοι οι πανεπιστημιακοί που συνεργάστηκαν με τη χούντα.

23 Σεπτεμβρίου: Αρχίζει στη Λευκωσία ανταλλαγή αιχμαλώτων ανάμεσα στους Τουρκοκύπριους και τους Ελληνοκύπριους υπό την εποπτεία του ΟΗΕ.

25 Σεπτεμβρίου: Επανακυκλοφορεί έπειτα από 27 χρόνια νόμιμα η εφημερίδα «Ριζοσπάστης».

1 Νοεμβρίου: Ο προϊστάμενος της εισαγγελίας Εφετών Αθηνών ασκεί ποινική δίωξη εναντίον των Γ. Παπαδόπουλου, Σ. Παττακού, Ν. Μακαρέζου και 62 ακόμη πραξικοπηματιών για εσχάτη προδοσία.

17 Νοεμβρίου: Σαρωτική νίκη του Κωνσταντίνου Καραμανλή και του κόμματός του (Νέα Δημοκρατία) στις εθνικές εκλογές (ΝΔ 54,4%, ΕΚ-ΝΔ 20,5%, ΠαΣοΚ 13,5%, Ενωμένη Αριστερά 9%).

21 Νοεμβρίου: Κυβέρνηση του Κωνσταντίνου Καραμανλή (παραίτηση στις 28 Νοεμβρίου του 1977).

8 Δεκεμβρίου: Ο λαός αποφαινεται οριστικά για το πολιτειακό. Σε δημοψήφισμα που διεξάγεται το 69% του ελληνικού λαού τάσσεται υπέρ της αβασίλευτης δημοκρατίας.

11 Δεκεμβρίου: Μετά την παραίτηση του στρατηγού Φ. Γκιζίκη, πρόεδρος της Δημοκρατίας αναλαμβάνει ο Μ. Στασινόπουλος, ένας από τους λίγους δικαστικούς που είχαν αντιταχθεί στη Δικτατορία.

1975 *27 Ιανουαρίου:* Η Ελλάδα προτείνει την παραπομπή του ζητήματος της υφαλοκρηπίδας στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης. Η Τουρκία απορρίπτει την ελληνική πρόταση.

Φεβρουάριος: Ανακηρύσσεται το «Τουρκικό Ομόσπονδο Κράτος της Βόρειας Κύπρου» στις περιοχές που βρίσκονται υπό τουρκική κατοχή.

9 Φεβρουαρίου: Η Ελλάδα υποβάλλει αίτηση για την είσοδό της στην ΕΟΚ.

24 Φεβρουαρίου: Ο υπουργός Εθνικής Άμυνας Ευάγγελος Αβέρωφ ανακοινώνει την καταστολή συνωμοτικής κίνησης στο στράτευμα (πιτζάμα πραξικόπημα).

14 Μαρτίου: Αρχίζουν έρευνες για την ανεύρεση υδρογονανθράκων στο Δέλτα του Νέστου.

22 Μαρτίου: Παραπέμπονται σε δίκη οι πρωταίτιοι του πραξικοπήματος της 21ης Απριλίου του 1967 με την κατηγορία της εσχάτης προδοσίας.

11 Ιουνίου: Ψηφίζεται από τη Βουλή το νέο Σύνταγμα, κύριο χαρακτηριστικό του οποίου είναι οι υπερεξουσίες του προέδρου της Δημοκρατίας.

12 Ιουνίου: Ο πρωθυπουργός Κ. Καραμανλής υποβάλλει την αίτηση ένταξης της χώρας στην ΕΟΚ.

19 Ιουνίου: Ο Κωνσταντίνος Τσάτσος εκλέγεται πρόεδρος της Δημοκρατίας - διαδέχεται τον Μιχαήλ Στασινόπουλο.

28 Ιουλίου: Αρχίζει στον Κορυδαλλό η δίκη των πρωταίτιων του πραξικοπήματος του 1967.

9 Αυγούστου: Συλλαμβάνονται και φυλακίζονται οι υπεύθυνοι για τα αιματηρά γεγονότα του Πολυτεχνείου.

23 Αυγούστου: Ολοκληρώνεται η δίκη των αρχιπραξικοπηματιών και με απόφαση του δικαστηρίου επιβάλλεται η ποινή του θανάτου στους Παπαδόπουλο, Μακαρέζο και Παττακό.

25 Αυγούστου: Το υπουργικό συμβούλιο υπό την προεδρία του Κ. Καραμανλή μετατρέπει με απόφασή του τη θανατική καταδίκη των υπευθύνων του πραξικοπήματος του 1967 σε ισόβια δεσμά, προκαλώντας την αντίδραση της αντιπολίτευσης.

24 Δεκεμβρίου: Η οργάνωση 17 Νοέμβρη κάνει την εμφάνισή της. Δολοφονείται ο φερόμενος ως σταθμάρχης της CIA στην Ελλάδα Ρ. Ουέλς.

30 Δεκεμβρίου: Ολοκληρώνεται η δίκη για τα γεγονότα του Πολυτεχνείου. Εκδίδεται καταδικαστική απόφαση για το σύνολο σχεδόν των κατηγορουμένων.

1976 *17 Ιανουαρίου:* Δημιουργείται υφυπουργείο Απόδημου Ελληνισμού.

28 Ιανουαρίου: Η κυβέρνηση δια του πρωθυπουργού Κ. Καραμανλή και του υπουργού παιδείας Γ. Ράλλη ανακοινώνει την απόφασή της για την εισαγωγή της δημοτικής γλώσσας σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, ενώ εξαγγέλλονται ευρείες αλλαγές σε όλα τα επίπεδα. Η γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι κατ' αρχάς θετική για την ένταξη της Ελλάδας στην ΕΟΚ, αλλά περιλαμβάνει και κάποιες ασαφείς επιφυλάξεις.

13 Φεβρουαρίου: Σοβαρά επεισόδια στα Σπάτα της Αττικής ανάμεσα σε κατοίκους της περιοχής που διαδηλώνουν κατά της εγκατάστασης του νέου αεροδρομίου των Αθηνών και την αστυνομία. Σημειώνονται μικροτραυματισμοί και αρκετοί διαδηλωτές συλλαμβάνονται.

1 Μαΐου: Σκοτώνεται σε τροχάιο και κάτω από αδιευκρίνιστες συνθήκες ο Αλέκος Παναγούλης, ο οποίος στη διάρκεια της Δικτατορίας είχε αναπτύξει σημαντική αντιστασιακή δράση (απόπειρα δολοφονίας του δικτάτορα Γ. Παπαδόπουλου).

26 Ιουλίου: Μετά τη δυναμική αντίδραση της ελληνικής κυβέρνησης στις επιφυλάξεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αρχίζει τις εργασίες της η πρώτη Σύνοδος της Διακυβερνητικής Επιτροπής των υπουργών των κρατών-μελών της ΕΟΚ και της Ελλάδας.

8 Αυγούστου: Το σκάφος πετρελαϊκών ερευνών της Τουρκίας «Σισμίκ 1», πρώην «Χόρα», διεξάγει έρευνες κοντά και επί της ελληνικής υφαλοκρηπίδας. Τα κόμματα της αντιπολίτευσης κατηγορούν τον πρωθυπουργό Καραμανλή για ενδοτισμό και του ζητούν να βυθίσει το τουρκικό πλοίο.

22 Σεπτεμβρίου: Καθιερώνεται το βιβλιάριο υγείας για τα παιδιά.

31 Οκτωβρίου: Διεθνής εκστρατεία για τη σωτηρία των μνημείων της Ακρόπολης.

23 Νοεμβρίου: Αεροσκάφος της Ολυμπιακής Αεροπορίας τύπου YS-11 με 46 επιβάτες και τετραμελές πλήρωμα πέφτει και συντρίβεται κοντά στην Κοζάνη. Δεν σώζεται κανένας.

1977 5 Φεβρουαρίου: Αρχίζουν οι εργασίες ανέγερσης των εγκαταστάσεων της Ελληνικής Αεροπορικής Βιομηχανίας (ΕΑΒ) στην περιοχή της Τανάγρας. Με το εργοστάσιο αυτό η ελληνική Πολεμική Αεροπορία έχει πλέον τη δυνατότητα να κάνει εργασίες συντήρησης στα αεροσκάφη της.

2 Μαΐου: Απονέμεται στον ποιητή Γιάννη Ρίτσο το βραβείο Λένιν για την ειρήνη.

14 Ιουνίου: Πεθαίνει στη Νέα Υόρκη ο ερευνητής-γιατρός Γ. Κοτζιάς, γνωστός για τις έρευνες του για το πάρκινσον.

28 Ιουνίου: Η ελληνική Βουλή με 193 ψήφους υπέρ και απουσία των βουλευτών του ΠαΣοΚ και του ΚΚΕ επικυρώνει τη συμφωνία ένταξης της Ελλάδας στην ΕΟΚ.

3 Αυγούστου: Πεθαίνει ο πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας αρχιεπίσκοπος Μακάριος.

Τον διαδέχεται στην προεδρία ο Σπύρος Κυπριανού. Νέος αρχιεπίσκοπος Κύπρου γίνεται ο Χρυσόστομος.

13 Αυγούστου: Αναγγέλλεται η λειτουργία της Εκπαιδευτικής Τηλεόρασης.

2 Νοεμβρίου: Καταρακτώδης βροχή, σε συνδυασμό με το κλείσιμο χειμάρρων και την υπερχειλίση του Κηφισού, έχει ως αποτέλεσμα εκτεταμένες καταστροφές και πάνω από 12 νεκρούς στην Αθήνα και κυρίως στις συνοικίες του Πειραιά.

27 Νοεμβρίου: Η Νέα Δημοκρατία κερδίζει τις εκλογές με ποσοστό 42%. Το ΠαΣοΚ είναι αξιωματική αντιπολίτευση με 25%.

28 Νοεμβρίου: Ο Κωνσταντίνος Καραμανλής σχηματίζει κυβέρνηση (η οποία παραιτείται στις 10 Μαΐου του 1980).

5 Δεκεμβρίου: Αποφασίζονται σημαντικές παρεμβάσεις στον αρχαιολογικό χώρο της Ακρόπολης με σκοπό τη διάσωση των μνημείων, κυρίως από την ατμοσφαιρική ρύπανση.

1978 19 Φεβρουαρίου: Προσπάθεια Αιγυπτίων κομάντος -χωρίς να έχουν την άδεια της Κυπριακής Κυβέρνησης- να απελευθερώσουν τους επιβάτες αεροσκάφους των αιγυπτιακών αερογραμμών που κρατούν ομήρους αεροπειρατές στο αεροδρόμιο της Λάρνακας, καταλήγει σε σύγκρουση με τις κυπριακές αρχές ασφαλείας. Ο τελικός απολογισμός είναι 17 νεκροί, κυρίως κομάντος.

9 Μαρτίου: Ο πρωθυπουργός Κ. Καραμανλής αναχωρεί για το Μοντρέ της Ελβετίας όπου συναντιέται με τον ομόλογό του, Μ. Ετσεβίτ. Οι συνομιλίες που ακολουθούν τις επόμενες ημέρες χαρακτηρίζονται «εποικοδομητικές».

10 Μαρτίου: Απαγορεύεται η διαφήμιση τσιγάρων στην τηλεόραση.

24 Απριλίου: Η τουρκική κυβέρνηση δεν αποδέχεται την αρμοδιότητα του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης να αποφασίζει για τις ελληνοτουρκικές διαφορές.

21 Ιουνίου: Σεισμική δόνηση εντάσεως 6,5 βαθμών της κλίμακας Ρίχτερ συγκλονίζει την πόλη της Θεσσαλονίκης (35 νεκροί και δεκάδες τραυματίες).

22 Αυγούστου: Καλούνται οι πρώτες Ελληνίδες να καταταγούν στις τάξεις του ελληνικού Στρατού.

16 Σεπτεμβρίου: Νομιμοποιούνται οι αμβλώσεις μέχρι τον πέμπτο μήνα.

15 Δεκεμβρίου: Το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης κηρύσσει εαυτό αναρμόδιο για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας στο Αιγαίο.

1979 27 Ιανουαρίου: Καθορίζεται με διάταγμα ως εθνική σημαία αυτή που φέρει τις εννέα οριζόντιες εναλλάξ λευκές και γαλάζιες ταινίες και στο άνω αριστερά μέρος το λευκό σταυρό σε γαλάζιο φόντο.

6 Απριλίου: Αποφασίζεται η εκ περιτροπής κυκλοφορία των αυτοκινήτων ΙΧ στο κέντρο της Αθήνας.

28 Μαΐου: Υπογράφεται στο Ζάππειο Μέγαρο από τον πρωθυπουργό Κωνσταντίνο Καραμανλή και ηγέτες χωρών-μελών της ΕΟΚ η συμφωνία για την ένταξη της Ελλάδας στην Κοινότητα.

3 Ιουνίου: Σύμφωνα με δική της επιθυμία, η τέφρα της Μαρίας Κάλλας σκορπίζεται στο Αιγαίο.

13 Ιουνίου: Αποκαλύπτεται διαρροή θεμάτων κατά τη διεξαγωγή των πανελλήνιων εξετάσεων. Οι εξετάσεις στα μαθήματα όπου υπήρξε διαρροή ακυρώνονται.

18 Οκτωβρίου: Το Νόμπελ λογοτεχνίας απονέμεται στον ποιητή του Αιγαίου Οδυσσέα Ελύτη.

1980 3 Ιανουαρίου: Εφαρμόζεται το πενθήμερο στις υπηρεσίες του Δημοσίου.

8 Ιανουαρίου: Θεμελιώνεται το Ολυμπιακό Στάδιο των Αθηνών.

28 Ιανουαρίου: Επανεκδίδεται η εφημερίδα «Μεσημβρινή» που είχε διακόψει την κυκλοφορία της λίγο μετά την επιβολή του δικτατορικού καθεστώτος τον Απρίλιο του 1967.

2 Φεβρουαρίου: Ο πρωθυπουργός Κ. Καραμανλής με επιστολή του στη Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή προτείνει τη μόνιμη διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων στην Ελλάδα.

8 Φεβρουαρίου: Πεθαίνει χτυπημένος από τον καρκίνο ο έξοχος τραγουδιστής και λυράρης Νίκος Ξυλούρης (γεννήθηκε το 1938).

25 Φεβρουαρίου: Μεγάλη οικολογική καταστροφή στο λιμάνι της Πύλου από την έκρηξη που σημειώνεται σε ένα δεξαμενόπλοιο, το οποίο τελικά βυθίζεται.

5 Μαΐου: Εκλέγεται από τη Βουλή ο Κωνσταντίνος Καραμανλής πρόεδρος της Δημοκρατίας - διαδέχεται τον Κωνσταντίνο Τσάτσο.

8 Μαΐου: Μετά την ανάληψη της προεδρίας της Δημοκρατίας από τον Κ. Καραμανλή η κοινοβουλευτική ομάδα της ΝΔ εκλέγει τον Γ. Ράλλη ως αρχηγό του κόμματος και ως πρωθυπουργό με 88 ψήφους υπέρ (σηματίζει κυβέρνηση δύο μέρες αργότερα). Ο αντίπαλός του, Ε. Αβέρωφ, παίρνει 84 ψήφους.

3 Ιουνίου: Άγνωστοι πυρπολούν τα πολυκαταστήματα Κλαουδάτος και Ατενέ στην Αθήνα.

5 Ιουλίου: Η ελληνική κυβέρνηση ανακοινώνει την απόφασή της να πάρουν μέρος οι Έλληνες αθλητές στην Ολυμπιάδα της Μόσχας, μη συμμετέχοντας στο μποϊκοτάζ των Αγώνων που έχουν εξαγγείλει οι ΗΠΑ, οι οποίες είχαν αντιδράσει με αυτό τον τρόπο στη σοβιετική εισβολή στο Αφγανιστάν.

7 Ιουλίου: Άγνωστοι πυρπολούν τα πολυκαταστήματα Δραγώνας στην Αθήνα και Λαμπρόπουλος στον Πειραιά.

19 Ιουλίου: Ο καθηγητής Μανόλης Ανδρόνικος ανακοινώνει την ανακάλυψη και άλλου σημαντικού τάφου στη Βεργίνα.

4 Νοεμβρίου: Καθιερώνεται η πενθήμερη εργασία.

19 Δεκεμβρίου: Η Ελλάδα επιστρέφει πάλι στο στρατιωτικό σκέλος του ΝΑΤΟ από το οποίο είχε αποχωρήσει τον Αύγουστο του 1974, μετά τον Αττίλα ΙΙ.

Άγνωστοι πυρπολούν στην Αθήνα τα πολυκαταστήματα MINION και ΚΑΤΡΑΝΤΖΟΣ.

1981 1 Ιανουαρίου: Η Ελλάδα γίνεται το δέκατο κράτος-μέλος της Κοινότητας. Οι βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου πλέον ανέρχονται στους 434.

4 Ιανουαρίου: Τα κόμματα της αντιπολίτευσης δεν παίρνουν μέρος στην επίσημη τελετή ένταξης της χώρας στην ΕΟΚ.

7 Φεβρουαρίου: Ο θάνατος της τέως βασιλομήτορος Φρειδερίκης δημιουργεί προβλήματα στην κυβέρνηση Γ. Ράλλη, η οποία τελικά δίνει άδεια για να ταφεί η εκλιπούσα στη Δεκέλεια.

8 Φεβρουαρίου: Τραγικό ατύχημα μετά τον ποδοσφαιρικό αγώνα ΟΣΦΠ-ΑΕΚ στο στάδιο Καραϊσκάκη. Φίλαθλοι ποδοπατούνται στην έξοδο της θύρας 7. Συνολικά 19 άτομα χάνουν τη ζωή τους.

24 Φεβρουαρίου: Σφοδρός σεισμός εντάσεως 6,6 βαθμών της κλίμακας Ρίχτερ συγκλονίζει την Κόρινθο και το Λεκανοπέδιο (επίκεντρο τα νησιά Αλκουνίδες στον Κορινθιακό). Δέκα νεκροί, οι περισσότεροι από την κατάρρευση ξενοδοχείου στην Περαχώρα Κορινθίας, και δεκάδες τραυματίες είναι ο τραγικός απολογισμός.

Φορτώνεται στον Πρίνο της Θάσου το πρώτο φορτίο ελληνικού αργού πετρελαίου.

14 Σεπτεμβρίου: Επανεκδίδεται η εφημερίδα το «Έθνος», που είχε διακόψει την κυκλοφορία της λίγο μετά την εκδήλωση του στρατιωτικού πραξικοπήματος του 1967.

18 Οκτωβρίου: Νίκη του ΠΑΣΟΚ στις εκλογές με ποσοστό 48,06%. Η ΝΔ λαμβάνει 35,86% και το ΚΚΕ 10,93%. Την ίδια μέρα γίνονται και οι πρώτες ευρωεκλογές στην Ελλάδα, τις οποίες κερδίζει πάλι το ΠΑΣΟΚ.

5 Δεκεμβρίου: Αποποινικοποιείται η μοιχεία.

9 Δεκεμβρίου: Η κοινοβουλευτική ομάδα της Νέας Δημοκρατίας εκλέγει νέο αρχηγό του κόμματος τον Ευάγγελο Αβέρωφ με 67 ψήφους έναντι 32 του Κωστή Στεφανόπουλου και 12 του Ιωάννη Μπούτου.

15 Δεκεμβρίου: Ο Παλαιστίνιος ηγέτης Γιάσερ Αραφάτ επισκέπτεται την Αθήνα προσκεκλημένος της κυβέρνησης Παπανδρέου.

1982 27 Φεβρουαρίου: Ο πρωθυπουργός Ανδρέας Παπανδρέου επισκέπτεται την Κύπρο.

31 Μαρτίου: Ο Βαγγέλης Παπαθανασίου κερδίζει Όσκαρ για τη μουσική που έγραψε για την ταινία «Οι Δρόμοι της Φωτιάς».

30 Απριλίου: Αναγνωρίζεται επίσημα με νόμο η Εθνική Αντίσταση.

14 Μαΐου: Πεθαίνει η Δέσποινα Αχλαδιώτη, περισσότερο γνωστή ως Κυρά της Ρω (μικρή βραχονησίδα του συμπλέγματος των Δωδεκανήσων).

1 Ιουνίου: Η Ελλάδα για πρώτη φορά μετά την ένταξή της στην ΕΟΚ αναλαμβάνει για ένα εξάμηνο την προεδρία της Κοινότητας.

24 Ιουνίου: Αποπέμπεται από τον πρωθυπουργό Α. Παπανδρέου ο υπουργός οικονομικών Μ. Δρεττάκης, εισηγητής του ΦΑΠ (Φόρου Ακίνητης Περιουσίας).

3 Αυγούστου: Η YENEΔ μετονομάζεται σε EPT-2.

1983 10 Ιανουαρίου: Η δραχμή υποτιμάται κατά 15% έναντι των άλλων ξένων νομισμάτων.

16 Ιανουαρίου: Η ελληνική κυβέρνηση κάνει γνωστή την πρόθεσή της να αγοράσει 120 αεροσκάφη τρίτης γενιάς για την ενίσχυση της Πολεμικής Αεροπορίας (η αγορά του αιώνα).

5 Φεβρουαρίου: Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της απογραφής του 1981, ο πληθυσμός της χώρας ανέρχεται σε 9.740.411 άτομα.

1 Μαΐου: Απονέμεται στο συνθέτη Μίκη Θεοδωράκη το βραβείο Λένιν για την ειρήνη.

26 Αυγούστου: Ψηφίζεται από τη Βουλή ο ιδρυτικός νόμος του ΕΣΥ.

20 Σεπτεμβρίου: Ο υπουργός Παιδείας Α. Κακλαμάνης καταθέτει στη Βουλή νομοσχέδιο το οποίο προβλέπει την κατάργηση των ΚΑΤΕΕ και τη δημιουργία των ΤΕΙ.

15 Νοεμβρίου: Ο Ραούφ Ντενκτάς ανακηρύσσει με την υποστήριξη της Αγκύρας το κατεχόμενο τμήμα της Κύπρου σε «Τουρκική Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου». Λίγες μέρες αργότερα το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ με το ψήφισμα 541/83 καταδικάζει τη συγκεκριμένη ενέργεια.

1984 *18 Ιανουαρίου:* Πεθαίνει στο Λονδίνο σε ηλικία 68 ετών ο δάσκαλος του λαϊκού τραγουδιού Βασίλης Τσιτσάνης.

17 Απριλίου: Η Τουρκία και το ψευδοκράτος της Βόρειας Κύπρου ανταλλάσσουν πρέσβεις.

2 Μαΐου: Η κυβέρνηση Ανδρέα Παπανδρέου ανακοινώνει την πρόθεσή της να καταστρέψει τους φακέλους κοινωνικών φρονημάτων.

11 Μαΐου: Το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ με το ψήφισμα 550/84 καταδικάζει τη διαπίστευση Τούρκου πρέσβη στα Κατεχόμενα και ζητά την επιστροφή των Βαροσίων στη διοίκηση του ΟΗΕ.

19 Ιουλίου: Καταργούνται οι 19 από τις 108 συμφωνίες που είχαν συναφθεί μεταξύ της Ελλάδας και των Η ΠΑ.

31 Ιουλίου: Η κυβέρνηση ανακοινώνει την απόφασή της να προχωρήσει στην αγορά μαχητικών Mirage-2000 και F-16 για την ελληνική Πολεμική Αεροπορία (αγορά του αιώνα).

1 Σεπτεμβρίου: Παραίτεται για λόγους υγείας από την αρχηγία της ΝΔ ο Ε. Αβέρωφ. Νέος αρχηγός του κόμματος εκλέγεται ο Κ. Μητσοτάκης.

9 Σεπτεμβρίου: Ενοποίηση των σωμάτων Ασφαλείας, Χωροφυλακής και Αστυνομίας Πόλεων.

15 Δεκεμβρίου: Η δραχμή συμπεριλαμβάνεται στο σύστημα του ECU, το οποίο δεν έχει υλική υπόσταση αλλά παίζει το ρόλο αποθεματικού νομίσματος και λογιστικής μονάδας για τους λογαριασμούς της Κοινότητας. Η ισοτιμία διαμορφώνεται ως εξής: 1 ECU = 91,043 δραχμές.

1985 *25 Ιανουαρίου:* Πεθαίνει ο Ηλίας Ηλιού, πρόεδρος της ΕΔΑ, σημαντική προσωπικότητα της Αριστεράς.

10 Μαρτίου: Παρά τις ενδείξεις ότι το ΠαΣοΚ θα υποστηρίξει την υποψηφιότητα Καραμανλή για το προεδρικό αξίωμα, η Κεντρική Επιτροπή του κόμματος προτείνει τελικά τον Χρήστο Σαρτζετάκη. Ο Καραμανλής παραιτείται και καθήκοντα προέδρου της Δημοκρατίας ασκεί ο πρόεδρος της Βουλής, Γιάννης Αλευράς, μέχρι τις 29 Μαρτίου, όποτε και εκλέγεται ο Σαρτζετάκης.

15 Μαρτίου: Σε ανταλλαγή πυρών ανάμεσα σε ομάδα τρομοκρατών με αστυνομικούς σκοτώνονται ένας τρομοκράτης, ο Χ. Τσουτσουβής, και τρεις αστυνομικοί.

28 Μαρτίου: Ο αρεοπαγίτης Χρήστος Σαρτζετάκης εκλέγεται πρόεδρος της Δημοκρατίας με την οριακή πλειοψηφία των 180 ψήφων.

2 Ιουνίου: Το ΠαΣοΚ κερδίζει τις εκλογές με ποσοστό 45,25%. Η ΝΔ λαμβάνει 40,85 %, το ΚΚΕ 9,89% και το ΚΚΕ εσ. 1,89%. Ο Ανδρέας Παπανδρέου σχηματίζει κυβέρνηση (παραίτηση στις 2 Ιουλίου του 1989).

27 Ιουνίου: Η Αθήνα γίνεται πολιτιστική πρωτεύουσα της Ευρώπης για ένα χρόνο.

19 Αυγούστου: Πεθαίνει ο Σάκης Καράγιωργας, μία από τις πιο σημαντικές φυσιογνωμίες του αντιδικτατορικού αγώνα.

16 Δεκεμβρίου: Ψηφίζεται από τη Βουλή ο πρώτος νόμος για το ΕΣΥ.

1986 17 Ιανουαρίου: Εγκαινιάζεται το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης στην Αθήνα.

17 Φεβρουαρίου: Οι κυβερνήσεις των κρατών-μελών της Κοινότητας υπογράφουν την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη. Με αυτή οι 12 δεσμεύονται να δημιουργήσουν το αργότερο μέχρι την 31η Δεκεμβρίου του 1992 μια πραγματικά ενοποιημένη αγορά στην οποία θα διακινούνται ελεύθερα τα πρόσωπα, τα κεφάλαια, τα αγαθά και οι υπηρεσίες.

21 Φεβρουαρίου: Αρχίζει στη Βουλή η συζήτηση για το φάκελο της Κύπρου.

26 Φεβρουαρίου: Πεθαίνει στην Αθήνα σε ηλικία 74 ετών η Αμαλία Φλέμιγκ. Η εκλιπούσα υπήρξε σύζυγος και επιστημονική συνεργάτιδα του μεγάλου Βρετανού επιστήμονα Αλεξάντερ Φλέμιγκ που ανακάλυψε την πενικιλίνη. Η Φλέμιγκ είχε εκλεγεί με το ψηφοδέλτιο Επικρατείας του ΠαΣοΚ.

7 Μαρτίου: Ολοκληρώνεται η αναθεώρηση του Συντάγματος του 1975 στις μη θεμελιώδεις διατάξεις. Σύμφωνα με αυτή, αρκετές από τις εξουσίες του προέδρου της Δημοκρατίας μεταβιβάζονται στον πρωθυπουργό και στην κυβέρνηση.

17 Μαρτίου: Πεθαίνει σε ηλικία 77 ετών ο συγγραφέας Παντελής Πρεβελάκης.

2 Απριλίου: Έκρηξη βόμβας σε αεροσκάφος της TWA ενώ πετά πάνω από το Ιόνιο έχει ως αποτέλεσμα το θάνατο τεσσάρων ατόμων. Τη βόμβα είχε τοποθετήσει αραβική τρομοκρατική οργάνωση.

15 Απριλίου: Η ελληνική Βουλή αποφασίζει σχεδόν ομόφωνα τη διεκδίκηση της τέλεσης των Ολυμπιακών Αγώνων του 1996 στην Αθήνα.

6 Μαΐου: Σοβαρά προβλήματα προκαλεί στη χώρα η ραδιενεργός μόλυνση που οφείλεται στο πυρηνικό ατύχημα στο Τσερνομπίλ της Ουκρανίας.

11 Σεπτεμβρίου: Πεθαίνει ο Παναγιώτης Κανελλόπουλος, σημαντικός πολιτικός με πλούσια πνευματική δράση.

13 Σεπτεμβρίου: Σφοδρός σεισμός εντάσεως 6,2 βαθμών της κλίμακας Ρίχτερ πλήττει την Καλαμάτα. Πολλά κτίρια καταρρέουν και στα ερείπιά τους βρίσκουν τραγικό θάνατο είκοσι πέντε άτομα, ενώ τραυματίζονται πάνω από εκατό.

12 Οκτωβρίου: Εκλέγονται στις δημοτικές εκλογές οι υποψήφιοι που υποστηρίζει η ΝΔ στους τρεις μεγάλους δήμους της χώρας: Μ. Έβερτ στην Αθήνα, Α. Ανδριανόπουλος στον Πειραιά και Σ. Κούβελας στη Θεσσαλονίκη.

1987 1 Ιανουαρίου: Μεγάλη αύξηση των τιμών εξαιτίας της εφαρμογής του μέτρου είσπραξης του ΦΠΑ.

14 Φεβρουαρίου: Πεθαίνει σε ηλικία 79 ετών ο μεγάλος δάσκαλος του θεάτρου και σπουδαίος σκηνοθέτης Κάρολος Κουν.

26 Φεβρουαρίου: Ο ποιητής Νικηφόρος Βρεττάκος εκλέγεται μέλος της Ακαδημίας Αθηνών.

Η εκλογή αυτή θέτει τέλος στον αποκλεισμό από αυτό το πνευματικό ίδρυμα των διανοητών με προοδευτικές ιδέες.

27 Μαρτίου: Οι Ένοπλες Δυνάμεις της χώρας τίθενται σε κατάσταση ύψιστης ετοιμότητας, απαντώντας με αυτό τον τρόπο στις προθέσεις της Άγκυρας να προβεί σε έρευνες για πετρέλαιο επί της ελληνικής υφαλοκρηπίδας. Την επόμενη μέρα ο Τούρκος πρωθυπουργός Τ. Οζάλ δηλώνει ότι δεν πρόκειται να γίνουν τέτοιου είδους έρευνες, συμβάλλοντας με αυτό τον τρόπο στην εκτόνωση της κατάστασης.

11 Μαΐου: Αρχίζουν να εκπέμπουν οι δημοτικοί ραδιοφωνικοί σταθμοί 9.84 της Αθήνας και Κανάλι 1 του Πειραιά. Μια νέα εποχή για την ενημέρωση και την ψυχαγωγία ξεκινά.

14 Ιουνίου: Η εθνική ομάδα του μπάσκετ αναδεικνύεται νικήτρια στο πανευρωπαϊκό πρωτάθλημα. Νικά στον τελικό την ομάδα της Σοβιετικής Ένωσης.

22 Ιουλίου: Πρωτοφανής καύσωνας (συνδυασμός υψηλής θερμοκρασίας και πολλής υγρασίας) πλήττει τη χώρα. Δεκάδες άτομα χάνουν τη ζωή τους.

8 Αυγούστου: Πεθαίνει ο διαπρεπής πολιτικός και φιλόσοφος Κωνσταντίνος Τσάτσος (1899-1987), τέως πρόεδρος της Δημοκρατίας (1975-1980).

28 Αυγούστου: Αίρεται με απόφαση του υπουργικού συμβουλίου η εμπόλεμη κατάσταση με την Αλβανία.

22 Οκτωβρίου: Επιστρέφει στην Ελλάδα μετά την επιτυχή εγχείρηση στο Χέρφλντ της Αγγλίας ο Ανδρέας Παπανδρέου.

24 Νοεμβρίου: Παρατείνεται μετά την αλλαγή της εισοδηματικής πολιτικής της κυβέρνησης για την οποία δεν είχε ενημερωθεί ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας Κ. Σημίτης.

28 Δεκεμβρίου: Συνεχείς εκρήξεις σε στρατιωτικές αποθήκες στη Μαλακάσα έχουν ως αποτέλεσμα τον τραυματισμό δεκάδων ανθρώπων.

1988 30 Ιανουαρίου: Οι πρωθυπουργοί της Ελλάδας και της Τουρκίας Α. Παπανδρέου και Τ. Οζάλ συναντώνται στο Νταβός της Ελβετίας. Αναθερμαίνονται οι ελληνοτουρκικές σχέσεις.

21 Φεβρουαρίου: Ο Γιώργος Βασιλείου εκλέγεται πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας.

16 Απριλίου: Πεθαίνει στην Αθήνα σε ηλικία 90 ετών ο αρχαιολόγος Γεώργιος Μυλωνάς, μέλος της Ακαδημίας Αθηνών. Ο Μυλωνάς υπήρξε υποδειγματικός ανασκαφέας των Μυκηνών και του πρωτοελλαδικού νεκροταφείου του Αγίου Κοσμά Αττικής.

26 Μαΐου: Οι καθηγητές της Μέσης Εκπαίδευσης αρχίζουν απεργιακές κινητοποιήσεις στη διάρκεια των προαγωγικών και των γενικών εξετάσεων. Η απεργία δημιουργεί μεγάλη αναστάτωση στην παιδεία και αναστέλλεται έπειτα από ένα μήνα.

13 Ιουνίου: Ο Τούρκος πρωθυπουργός Τουργούτ Οζάλ επισκέπτεται την Αθήνα στο πλαίσιο του φιλικού κλίματος που επικράτησε στις ελληνοτουρκικές σχέσεις μετά τη συνάντησή στο Νταβός.

10 Ιουλίου: Δεκάδες φωτιές κατακαίουν πολλές περιοχές της χώρας.

11 Ιουλίου: Άραβες τρομοκράτες πλήττουν το ελληνικό κρουαζιερόπλοιο «Σίτι οφ Πόρος».

24 Αυγούστου: Ο εκλεγμένος τον περασμένο Φεβρουάριο πρόεδρος της Κύπρου Γιώργος Βασιλείου συναντάται με τον Τουρκοκύπριο ηγέτη Ραούφ Ντενκτάς στη Γενεύη. Οι συζητήσεις που ακολουθούν αποβαίνουν άκαρπες.

25 Αυγούστου: Ο πρωθυπουργός Ανδρέας Παπανδρέου μεταβαίνει αιφνιδιαστικά στο Λονδίνο, όπου υποβάλλεται σε εγχείρηση καρδιάς (μπαϊπάς και μεταμόσχευση βαλβίδων).

20 Οκτωβρίου: Ασκείται ποινική δίωξη κατά του επιχειρηματία Γ. Κοσκωτά.

20 Νοεμβρίου: Σύμφωνα με το πόρισμα του επιτρόπου στην Τράπεζα Κρήτης, διαπιστώνεται υπεξαίρεση 40 δισεκατομμυρίων δραχμών.

31 Δεκεμβρίου: Εκπέμπει η πρώτη μη κρατική τηλεόραση στη Θεσσαλονίκη. Είναι ο δημοτικός τηλεοπτικός σταθμός της πόλης της Θεσσαλονίκης, TV-100.

1989 11 Ιανουαρίου: Ο πρώην πρόεδρος της Δημοκρατίας Κωνσταντίνος Καραμανλής, αναφερόμενος στην πολιτική κατάσταση, δηλώνει: «Η Ελλάδα μεταβλήθηκε σε ένα απέραντο φρενοκομείο».

21 Ιανουαρίου: Η ελληνική Πολεμική Αεροπορία παραλαμβάνει τα πρώτα αεροσκάφη F-16 C Fighting Falcon.

18 Ιουνίου: Γίνονται βουλευτικές εκλογές στις οποίες κυριαρχεί το αίτημα για «κάθαρση».

Πρώτο κόμμα αναδεικνύεται η ΝΔ με ποσοστό 44,25%, δεύτερο το ΠαΣοΚ με 39,15% και τρίτος ο Συνασπισμός με 13,12%. Λόγω του ισχύοντος εκλογικού νόμου, το πρώτο κόμμα αδυνατεί να σχηματίσει κυβέρνηση.

- 1 Ιουλίου:* Σχηματίζεται κυβέρνηση συνεργασίας ΝΔ και Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου με πρωθυπουργό τον προερχόμενο από τη ΝΔ Τζαννή Τζαννετάκη.
- 2 Ιουλίου:* Ορκίζεται η κυβέρνηση Τζαννή Τζαννετάκη (παραίτηση στις 12 Οκτωβρίου του 1989).
- 26 Σεπτεμβρίου:* Δολοφονείται από την τρομοκρατική οργάνωση 17 Νοέμβρη ο βουλευτής της ΝΔ και θερμός υποστηρικτής της συγκυβέρνησης με το Συνασπισμό Παύλος Μπακογιάννης. Είχε αναπτύξει σημαντική αντιδικτατορική δράση και στη διάρκεια της Επταετίας υπήρξε διευθυντής του ελληνικού προγράμματος της Ντόιτσε Βέλε.
- 12 Οκτωβρίου:* Ο Ιωάννης Γρίβας σχηματίζει υπηρεσιακή κυβέρνηση (η οποία παραιτείται στις 23 Νοεμβρίου του 1989).
- 5 Νοεμβρίου:* Παρά τη νίκη της με 46,2% στις εκλογές, η ΝΔ λόγω του ισχύοντος εκλογικού συστήματος αδυνατεί να σχηματίσει κυβέρνηση (ΠαΣοΚ 40,70%, Συνασπισμός 11%).
- 23 Νοεμβρίου:* Το ΠαΣοΚ, η ΝΔ και ο Συνασπισμός συμφωνούν να στηρίξουν οικουμενική κυβέρνηση με πρωθυπουργό τον Ξ. Ζολώτα.
- 1990** *2 Ιανουαρίου:* Πεθαίνει ο πολιτικός Ευάγγελος Αβέρωφ. Ο εκλιπών είχε συγγράψει πολλές μελέτες ιστορικού και πολιτικού ενδιαφέροντος καθώς και θεατρικά έργα. Υπήρξε ο πρώτος επιφανής πολιτικός της συντηρητικής παράταξης που μίλησε για εμφύλιο πόλεμο και όχι για «συμμοριτοπόλεμο».
- 8 Απριλίου:* Η ΝΔ υπό τον Κ. Μητσοτάκη με ποσοστό 46,88% και με 150 έδρες σχηματίζει κυβέρνηση με τη στήριξη του ενός βουλευτή που εκλέγει η ΔΗΑΝΑ. Το ΠαΣοΚ με 38,61% εκλέγει 123 βουλευτές.
- 4 Μαΐου:* Ο Κωνσταντίνος Καραμανλής εκλέγεται για δεύτερη φορά πρόεδρος της Δημοκρατίας - διαδέχεται τον Χρήστο Σαρτζετάκη.
- 21 Μαΐου:* Η Ελλάδα αναγνωρίζει διπλωματικά το κράτος του Ισραήλ και αναβαθμίζει τις σχέσεις της με τους Παλαιστίνιους.
- 4 Ιουλίου:* Η κυπριακή κυβέρνηση υποβάλλει αίτηση για ένταξη στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα.
- 3 Αυγούστου:* Η ελληνική κυβέρνηση διακηρύσσει την αντίθεσή της στην ιρακινή εισβολή στο Κουβέιτ, ενώ συγχρόνως ανακοινώνει ότι θα παράσχει κάθε δυνατή βοήθεια στις συμμαχικές δυνάμεις οι οποίες ετοιμάζουν ανακατάληψή του.
- 1991** *9 Ιανουαρίου:* Σκοτώνεται ο εκπαιδευτικός της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης Νίκος Τεμπονέρας στη διάρκεια επεισοδίων σε σχολικό συγκρότημα της Πάτρας ανάμεσα σε καταληψίες και εξωσχολικούς. Οι μαθητικές κινητοποιήσεις στρέφονται εναντίον των μέτρων της κυβέρνησης του Κ. Μητσοτάκη (υπουργός Παιδείας Β. Κοντογιαννόπουλος) για την παιδεία.
- 20 Φεβρουαρίου:* Η Αλέκα Παπαρήγα εκλέγεται Γενική Γραμματέας του ΚΚΕ.
- 11 Μαρτίου:* Αρχίζει στο Ειδικό Δικαστήριο η δίκη του πρώην πρωθυπουργού Ανδρέα Παπανδρέου και υπουργών της κυβέρνησης του με την κατηγορία ότι εμπλέκονται στο «σκάνδαλο Κοσκωτα». Η δίκη θα τελειώσει μετά από εννιά μήνες με την αθώωση του πρώην πρωθυπουργού.
- 19 Απριλίου:* Έκρηξη βόμβας στα χέρια Παλαιστίνιου τρομοκράτη στο κέντρο της Πάτρας στοιχίζει τη ζωή σε επτά ανθρώπους.
- 19 Ιουλίου:* Ο πρόεδρος των ΗΠΑ Τζορτζ Μπους επισκέπτεται την Αθήνα. Από το βήμα της ελληνικής Βουλής διακηρύσσει την πεποίθησή του ότι σύντομα το Κυπριακό θα οδηγηθεί σε μια λύση που θα είναι αποδεκτή και βιώσιμη.
- 10 Δεκεμβρίου:* Στη Σύνοδο Κορυφής της ΕΟΚ στο Μάαστριχτ της Ολλανδίας υπογράφεται η ομώνυμη συνθήκη, η οποία προβλέπει κοινό νόμισμα και κοινή αμυντική πολιτική μέχρι το τέλος του 1999. Λίγες μέρες μετά ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ, Χαβιέ Περέζ ντε Κουέγιαρ, στην ετήσια έκθεσή του για το Κυπριακό επισημαίνει: «Η διατήρηση του status quo δεν αποτελεί λύση».
- 1992** *14 Φεβρουαρίου:* Εκατοντάδες χιλιάδες άτομα διαδηλώνουν στη Θεσσαλονίκη για την ελληνικότητα της Μακεδονίας.

12 Μαρτίου: Η πώληση της τσιμεντοβιομηχανίας ΑΓΕΤ-ΗΡΑΚΛΗΣ στην ιταλική εταιρεία ΚΑΛΤΣΕΣΤΡΟΥΤΣΙ ξεσηκώνει θύελλα αντιδράσεων από την πλευρά της αξιωματικής αντιπολίτευσης (ΠαΣοΚ). Ο αρχηγός της δηλώνει ότι δεν θα αναγνωρίσει τη νομιμότητα της πώλησης όταν θα γίνει κυβέρνηση.

26 Ιουνίου: Η Διάσκεψη Κορυφής της ΕΟΚ στη Λισαβόνα αποφασίζει να μην αναγνωρίσει τα Σκόπια με το όνομα Μακεδονία, αποδεχόμενη τις ελληνικές θέσεις-προτάσεις.

15 Ιουλίου: Έναρξη νέου κύκλου συνομιλιών στη Νέα Υόρκη ανάμεσα στις δύο κυπριακές κοινότητες, πάνω σε «δέσμη ιδεών» του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ Μπούτρος Γκάλι. Η προσπάθεια ναυαγεί στο τέλος Αυγούστου.

31 Ιουλίου: Ψηφίζεται από την ελληνική Βουλή η Συνθήκη του Μάαστριχτ. Υπέρ της συνθήκης τάσσονται η ΝΔ και το ΠαΣοΚ.

6 Αυγούστου: Η Βούλα Πατουλίδου κερδίζει το χρυσό μετάλλιο στο δρόμο των 100 μέτρων μετ' εμποδίων στους Ολυμπιακούς Αγώνες της Βαρκελώνης. Είναι το πρώτο χρυσό μετάλλιο που κερδίζει η Ελλάδα στο στίβο σε Ολυμπιακούς Αγώνες μετά το 1912 και την επιτυχία του Κώστα Τσικλητήρα στο άλμα εις μήκος άνευ φοράς.

11 Οκτωβρίου: Η αδιαλλαξία της τουρκοκυπριακής πλευράς οδηγεί σε ναυάγιο τις συνομιλίες ανάμεσα στις δύο κοινότητες. Ο πρόεδρος της Κύπρου Γιώργος Βασιλείου και ο Τουρκοκύπριος ηγέτης Ραούφ Ντεκτάς συμφωνούν οι συνομιλίες να συνεχιστούν μετά τις επικείμενες κυπριακές εκλογές.

1993 *14 Φεβρουαρίου:* Ο Γλαύκος Κληρίδης εκλέγεται πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας έπειτα από πολλές αποτυχημένες προσπάθειες.

1 Μαΐου: Η Διεθνής Διάσκεψη στη Βουλιαγμένη για το Βοσνιακό καταλήγει σε αποτυχία, παρά την κατ' αρχάς θετική στάση του Ράντοβαν Κάρατζιτς απέναντι στο Σχέδιο Βανς-Όουεν.

10 Οκτωβρίου: Το ΠαΣοΚ επιστρέφει στην εξουσία ύστερα από ένα διάλειμμα τεσσάρων ετών. Κερδίζει τις εκλογές που προκηρύσσονται πρόωρα επειδή η κυβέρνηση Μητσοτάκη έχασε την κοινοβουλευτική πλειοψηφία (46,7% έναντι 39,8% της Νέας Δημοκρατίας).

16 Οκτωβρίου: Ο Κληρίδης και ο Παπανδρέου αποφασίζουν στην Αθήνα για τη δημιουργία του Δόγματος του Ενιαίου Αμυντικού Χώρου Ελλάδας και Κύπρου.

1 Νοεμβρίου: Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα μετονομάζεται σε Ευρωπαϊκή Ένωση.

3 Νοεμβρίου: Ο Κ. Μητσοτάκης παραιτείται από την αρχηγία της Νέας Δημοκρατίας. Νέος αρχηγός γίνεται ο Μιλτιάδης Έβερτ.

16 Δεκεμβρίου: Οι περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνάπτουν διπλωματικές σχέσεις με τα Σκόπια παρακάμπτοντας τις ελληνικές αντιρρήσεις.

1994 *1 Ιανουαρίου:* Αρχίζει τη λειτουργία του το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα το οποίο προετοιμάζει το έργο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

4 Φεβρουαρίου: Με απόφαση του υπουργού Δημόσιας Τάξης Στέλιου Παπαθεμελή απαγορεύεται η παράταση του ωραρίου λειτουργίας των νυχτερινών καταστημάτων πέραν της 2ας πρωινής. Το μέτρο αρχίζει να ισχύει από τις 16 Μαρτίου.

9 Φεβρουαρίου: Οι ΗΠΑ αναγνωρίζουν επίσημα τα Σκόπια ως Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας (FYROM).

16 Φεβρουαρίου: Η Ελλάδα επιβάλλει οικονομικό αποκλεισμό στα Σκόπια (εμπάργκο). Σε σύντομο χρονικό διάστημα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παραπέμπει την Ελλάδα στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο γι' αυτή της την ενέργεια (6 Απριλίου του 1994).

6 Μαρτίου: Πεθαίνει στις ΗΠΑ όπου νοσηλεύεται η υπουργός πολιτισμού Μελίνα Μερκούρη.

2 Απριλίου: Με νομοσχέδιο, το περιεχόμενο του οποίου δημοσιεύουν εφημερίδες των Αθηνών, δημεύεται το σύνολο της λεγόμενης «βασιλικής περιουσίας».

10 Απριλίου: Αλβανικό φυλάκιο στην περιοχή της Επισκοπής δέχεται επίθεση από αγνώστους. Σκοτώνονται δύο Αλβανοί στρατιώτες. Η αλβανική κυβέρνηση κατηγορεί την Ελλάδα ως υποκινητή της «τρομοκρατικής ενέργειας», όπως την αποκάλεσε ο εκπρόσωπός της.

25 Απριλίου: Πεθαίνει ο Γιώργος Γεννηματάς, ιδρυτικό στέλεχος του ΠαΣοΚ.

4 Μαΐου: Ο πρώτος «μετροπόντικας» αρχίζει τη διάνοιξη της σήραγγας του υπόγειου σιδηροδρόμου στην περιοχή του σταθμού Λαρίσης.

12 Ιουνίου: Στις εκλογές που διεξάγονται για την ανάδειξη των Ελλήνων ευρωβουλευτών το ΠαΣοΚ και η Νέα Δημοκρατία χάνουν μεγάλο μέρος της δύναμής τους και επωφελούνται από αυτό τα μικρότερα κόμματα, ΚΚΕ, Πολιτική Άνοιξη και Συνασπισμός.

15 Ιουνίου: Με απόφαση του Πολιτικού της Συμβουλίου, η ΔΗΑΝΑ του Κωστή Στεφανόπουλου αποφασίζει να διαλυθεί, εξαιτίας της αποτυχίας που σημείωσε στις εκλογές για το Ευρωκοινοβούλιο.

Πεθαίνει στην Αθήνα σε ηλικία 70 ετών ο μουσικοσυνθέτης Μάνος Χατζιδάκις.

25 Ιουνίου: Στη Διάσκεψη Κορυφής της Κέρκυρας αποφασίζεται να συμπεριληφθεί η Κύπρος στα κράτη που θα ενταχθούν στο μέλλον στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

29 Ιουνίου: Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο δικαιώνει εν μέρει την Ελλάδα σχετικά με την υπόθεση του εμπάργκο κατά των Σκοπίων.

11 Ιουλίου: Βομβιστική επίθεση στη Ρόδο χαρακτηρίζεται από έγκυρες πηγές του υπουργείου Δημόσιας Τάξης προβοκατόρικη ενέργεια ξένων πρακτόρων.

30 Ιουλίου: Η Ελλάδα υπογράφει μαζί με άλλες χώρες τη διεθνή σύμβαση για το δίκαιο της θάλασσας, η οποία της δίνει το δικαίωμα για μονομερή επέκταση των χωρικών της υδάτων από έξι σε δώδεκα ναυτικά μίλια. Η Τουρκία λίγους μήνες μετά (16 Νοεμβρίου του 1994) ανακοινώνει ότι θεωρεί αιτία πολέμου ενδεχόμενη επέκταση των ελληνικών χωρικών υδάτων.

16 Αυγούστου: Αρχίζει στα Τίρανα η δίκη πέντε μελών της Ομόνοιας που κατηγορούνται για ενέργειες εναντίον των Αλβανών. Η δίκη γίνεται παρουσία Ελλήνων και ξένων παρατηρητών κάτω από συνθήκες τρομοκρατίας και ολοκληρώνεται στις 7 Σεπτεμβρίου με την έκδοση της καταδικαστικής για τα μέλη της Ομόνοιας απόφασης. Εντονότατο διάβημα προς την αλβανική ηγεσία της ελληνικής κυβέρνησης.

13 Σεπτεμβρίου: Το κράτος των Σκοπίων εγκαταλείπει το άστρο της Βεργίνας ως εθνικό του σύμβολο και υιοθετεί τον ακτινοφόρο Ήλιο σε κόκκινο φόντο.

16 Οκτωβρίου: Στον πρώτο γύρο των δημοτικών εκλογών στην Αθήνα ο πρώην διπλωμάτης Δημήτρης Αβραμόπουλος, τον οποίο υποστηρίζει η Νέα Δημοκρατία, νικά με ποσοστό 44,3% τον Θεόδωρο Πάγκαλο, που τον υποστηρίζει το ΠαΣοΚ. Την επόμενη Κυριακή (23 Οκτωβρίου) εκλέγεται δήμαρχος Αθηναίων. Το ΠαΣοΚ κερδίζει πολλές νομαρχίες, διατηρώντας απόσταση πέντε τουλάχιστον ποσοστιαίων μονάδων από τη Νέα Δημοκρατία.

9 Νοεμβρίου: Ο Γιώργος Κοσκωτάς καταδικάζεται σε κάθειρξη 25 ετών για το σκάνδαλο της Τράπεζας Κρήτης.

1995 8 Μαρτίου: Το ΠαΣοΚ και η Πολιτική Άνοιξη συμπράττουν και εκλέγουν πρόεδρο της Δημοκρατίας τον Κωστή Στεφανόπουλο.

15 Ιουνίου: Σφοδρή σεισμική δόνηση στην περιοχή του Αιγίου εντάσεως 6,1 βαθμών της κλίμακας Ρίχτερ έχει ως αποτέλεσμα την κατάρρευση πολλών κτιρίων και το θάνατο 16 ανθρώπων. Για πρώτη φορά μετέχει στη διάσωση των εγκλωβισμένων η Ειδική Μονάδα Αντιμετώπισης Καταστροφών της Πυροσβεστικής, η οποία κατορθώνει να βγάλει ένα μικρό παιδί από τα ερείπια μιας πολυκατοικίας που έχει καταρρεύσει.

1996 15 Ιανουαρίου: Ο Ανδρέας Παπανδρέου παραιτείται από πρόεδρος του ΠαΣοΚ και πρωθυπουργός λόγω της αδυναμίας του να ασκήσει τα καθήκοντά του. Η κοινοβουλευτική ομάδα του ΠαΣοΚ εκλέγει τον Κώστα Σημίτη στη θέση του πρωθυπουργού.

22 Ιανουαρίου: Ο Κώστας Σημίτης εκλέγεται από την κοινοβουλευτική ομάδα του ΠαΣοΚ πρωθυπουργός - διαδέχεται τον Ανδρέα Παπανδρέου που νοσηλεύεται στο Ωνάσειο.

28 Ιανουαρίου: Σε ανακοίνωση του το υπουργείο Εθνικής Άμυνας αναφέρει ότι οι ελληνικές δυνάμεις επανατοποθέτησαν στη νησίδα Ίμια την ελληνική σημαία την οποία Τούρκοι δημοσιογράφοι είχαν αντικαταστήσει με την Ημισέληνο.

31 Ιανουαρίου: Οι ελληνικές και οι τουρκικές δυνάμεις αποσύρονται από τη βραχονησίδα Ίμια με αμερικανική παρέμβαση. Στη διάρκεια της επιχείρησης ελληνικό ελικόπτερο του ΠΝ πέφτει και βυθίζεται. Σκοτώνονται τα τρία μέλη του πληρώματός του.

18 Μαρτίου: Πεθαίνει ο τιμημένος με το Νόμπελ λογοτεχνίας ποιητής Οδυσσέας Ελύτης.

23 Ιουνίου: Πεθαίνει ο Ανδρέας Παπανδρέου λίγο πριν από την έναρξη του συνεδρίου του ΠΑΣΟΚ.

23 Ιουλίου: Πεθαίνει η ηθοποιός Αλίκη Βουγιουκλάκη (γεννήθηκε στην Αθήνα το 1934).

11 Αυγούστου: Ειρηνικές διαδηλώσεις Κυπρίων στην Πράσινη Γραμμή βράφονται με αίμα. Τουρκοκύπριοι και Τούρκοι Γκρίζοι Λύκοι ξυλοκοπούν μέχρι θανάτου τον Κύπριο διαδηλωτή Τάσο Ισαάκ. Σε νέα επεισόδια που γίνονται λίγες μέρες αργότερα ένας άλλος Κύπριος διαδηλωτής, ο Σολωμός Σολωμού, εκτελείται από όργανα της Τουρκοκυπριακής Διοίκησης.

12 Σεπτεμβρίου: Στις εθνικές εκλογές το ΠΑΣΟΚ παίρνει 41,49% και 162 έδρες, η ΝΔ 38,12% και 108 έδρες, το ΚΚΕ 5,61% και 11 έδρες, ο Συνασπισμός 5,12% και 10 έδρες και τέλος το ΔΗΚΚΙ 4,45% και 9 έδρες.

13 Σεπτεμβρίου: Ο Κώστας Σημίτης σχηματίζει κυβέρνηση (παραίτηση στις 10 Απριλίου του 2000).

18 Δεκεμβρίου: Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αποφαινεται ότι η Τουρκία παραβιάζει τα ανθρώπινα δικαιώματα στην Κύπρο, επειδή δεν επιτρέπει σε πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας να εκμεταλλευτούν τις περιουσίες τους. Το δικαστήριο επιδικάζει χρηματική αποζημίωση στην ενάγουσα Τιτίνα Λοιζίδου από την Κερύνεια.

1997 *21 Μαρτίου:* Ο Κώστας Καραμανλής εκλέγεται από το συνέδριο του κόμματος αρχηγός της ΝΔ -διαδέχεται τον Μ. Έμπερτ.

1 Ιουνίου: Κυκλοφορεί ανασχεδιασμένο το χαρτονόμισμα των 5.000 δραχμών. Η έκδοση αυτή κρίνεται απολύτως αναγκαία για να αποφευχθούν τα πολλά και συνεχώς αυξανόμενα κρούσματα παραχάραξης του παλαιότερου χαλκογραφικού χαρτονομίσματος.

11 Αυγούστου: Αρχίζουν νέες διακοινοτικές συνομιλίες για την Κύπρο στην Ελβετία. Ναυαγούν όμως διότι η ελληνοκυπριακή πλευρά απορρίπτει την αξίωση του Ντενκτάς να αποσύρει την αίτηση ένταξης στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

22 Αυγούστου: Ο υπουργός Παιδείας Γεράσιμος Αρσένης καταθέτει για ψήφιση στη Βουλή πολυνομοσχέδιο, το οποίο συνθέτει το θεσμικό πλαίσιο της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης.

5 Σεπτεμβρίου: Η Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή αναθέτει στην Ελλάδα τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην Αθήνα.

2 Οκτωβρίου: Τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπογράφουν στο Άμστερνταμ την αναθεώρηση της Συνθήκης του Μάαστριχτ (Συνθήκη του Άμστερνταμ).

7 Νοεμβρίου: Η Βουλή ψηφίζει το Σχέδιο Καποδίστριας, το οποίο προβλέπει εκτεταμένη συνένωση κοινοτήτων και δημιουργία πολλών νέων δήμων.

1998 *16 Ιανουαρίου:* Πεθαίνει ο ηθοποιός Δημήτρης Χορν (γεννήθηκε στις 9 Μαρτίου του 1921). Ο ίδιος είπε: «Εγώ δεν αγάπησα τον εαυτό μου, ούτε την τέχνη μου. Είναι φορές που περνάω νύχτες ολόκληρες με την εφιαλτική ερώτηση, αν πρέπει να βγω στο θέατρο...».

15 Φεβρουαρίου: Ο Γλαύκος Κληρίδης επανεκλέγεται στο αξίωμα του προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας.

23 Απριλίου: Πεθαίνει ο Κωνσταντίνος Καραμανλής ο οποίος χρημάτισε δεκατρία χρόνια πρωθυπουργός και δέκα πρόεδρος της Δημοκρατίας.

28 Απριλίου: Η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος -μετά το θάνατο του Σεραφείμ στις 10 Απριλίου- εκλέγει στη χηρεύουσα θέση του αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος το μητροπολίτη Δημητριάδος και Αλμυρού κ. Χριστόδουλο.

- 12 Ιουνίου:* Σοβαρά επεισόδια σημειώνονται ανάμεσα στα ΜΑΤ και σε αδιόριστους εκπαιδευτικούς έξω από τα εξεταστικά κέντρα κατά τη διεξαγωγή των εξετάσεων για την πρόσληψη εκπαιδευτικών.
- 3 Δεκεμβρίου:* Αρχίζει στη Νέα Υόρκη ο πρώτος γύρος των εκ του σύνεγγυς συνομιλιών για το Κυπριακό, υπό την αιγίδα του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ Κόφι Ανάν.
- 29 Δεκεμβρίου:* Η ελληνική και η κυπριακή κυβέρνηση αποφασίζουν μετά τις έντονες αντιδράσεις της Άγκυρας να εγκαταστήσουν τους ρωσικής κατασκευής αντιβαλλιστικούς πυραύλους S-300 στην Κρήτη.
- 31 Δεκεμβρίου:* Καταργείται με νόμο η ειδικότητα του ασυρματιστή (μαρκόνι) του Εμπορικού Ναυτικού.
- 1999** *1 Ιανουαρίου:* Έντεκα χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης εισέρχονται στη Ζώνη του Ευρώ. Η ισοτιμία καθορίζεται σε 1 ευρώ για 1 ECU (1 ευρώ = 340,750 δραχμές). Η Ελλάδα μπαίνει στη Ζώνη με δύο χρόνια καθυστέρηση, το 2001.
- 15 Φεβρουαρίου:* Ο αρχηγός των Κούρδων ανταρτών που μάχονται εναντίον του τουρκικού καθεστώτος, Αμπντουλάχ Οτσαλάν, παραδίδεται κάτω από αδιευκρίνιστες συνθήκες στις τουρκικές μυστικές υπηρεσίες στο Ναϊρόμπι της Κένυας. Θύελλα αντιδράσεων στην Ελλάδα.
- 18 Μαρτίου:* Ο Κώστας Σημίτης επανεκλέγεται πρόεδρος του ΠαΣοΚ από το συνέδριο του κόμματος.
- 24 Μαρτίου:* Η έναρξη των ΝΑΤΟϊκών βομβαρδισμών στη Γιουγκοσλαβία ξεσηκώνει θύελλα αντιδράσεων στην Ελλάδα.
- 29 Απριλίου:* Ο Στέφανος Μάνος ανακοινώνει την ίδρυση κόμματος με την επωνυμία «οι Φιλελεύθεροι».
- 17 Αυγούστου:* Ισχυρός σεισμός στη βορειοδυτική Τουρκία με χιλιάδες νεκρούς. Η Ελλάδα αποστέλλει αμέσως μεγάλης κλίμακας βοήθεια.
- 7 Σεπτεμβρίου:* Ισχυρός σεισμός εντάσεως 5,9 βαθμών της κλίμακας Ρίχτερ με επίκεντρο την Πάρνηθα συγκλονίζει το Λεκανοπέδιο και αφήνει πίσω του 86 νεκρούς και χιλιάδες άστεγους. Κύριο χαρακτηριστικό αυτού του σεισμού ήταν η πολύ μεγάλη οριζόντια επιτάχυνσή του.
- 14 Σεπτεμβρίου:* Ο αναπληρωτής υπουργός των εξωτερικών Γιάννος Κρανιδιώτης και άλλα τέσσερα άτομα σκοτώνονται εν πτήση, μέσα στο Φάλκον το οποίο χρησιμοποιείται για τις μετακινήσεις επισήμων.
- 19 Νοεμβρίου:* Ο πρόεδρος των ΗΠΑ Μ. Κλίντον επισκέπτεται την Αθήνα εν μέσω επεισοδίων.
- 11 Δεκεμβρίου:* Στο Ελσίνκι, στη διάσκεψη των ηγετών των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποφασίζεται η προσέγγιση της Ευρώπης με την Τουρκία, αποσυνδέεται το Κυπριακό από την ένταξη της Κύπρου, καλείται η Τουρκία να εκδημοκρατιστεί και να παραπέμψει την επίλυση των τυχόν διαφορών της με την Ελλάδα στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης.
- 27 Δεκεμβρίου:* Στη Διάσκεψη Κορυφής στο Ελσίνκι αποφασίζεται η Τουρκία να γίνει δεκτή ως υποψήφιο κράτος-μέλος, ενώ συγχρόνως εξασφαλίζεται η ενταξιακή προοπτική της Κύπρου.
- 2000** *1 Ιανουαρίου:* Η έλευση της νέας χιλιετίας γίνεται δεκτή με εντυπωσιακές εορταστικές εκδηλώσεις στην Αθήνα.
- 2 Ιανουαρίου:* Αρχίζουν τα έργα πεζοδρόμησης της οδού Διονυσίου Αρεοπαγίτου.
- 28 Ιανουαρίου:* Εγκαινιάζεται η πρώτη γραμμή του μετρό της Αθήνας, η οποία συνδέει τη Δάφνη με τα Σεπόλια. Σύντομα θα λειτουργήσει και η γραμμή Σύνταγμα-Εθνική Άμυνα.
- 31 Ιανουαρίου:* Αρχίζει στη Γενεύη ο δεύτερος γύρος των εκ του σύνεγγυς συνομιλιών για το Κυπριακό. Ο ειδικός εκπρόσωπος του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ για το Κυπριακό, Αλβάρο ντε Σότο, δηλώνει αισιόδοξος.

4 Φεβρουαρίου: Ο πρωθυπουργός Κώστας Σημίτης ανακοινώνει την πρόωρη προσφυγή στις κάλπες.

1 Μαρτίου: Η συνεχής πτώση του δείκτη τιμών του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών πυροδοτεί πολιτική αντιπαράθεση ανάμεσα στη Νέα Δημοκρατία και το ΠαΣοΚ. Το μόνο βέβαιο πάντως είναι ότι μικροεπενδυτές χάνουν πολλά δισεκατομμύρια - οι περισσότεροι από αυτούς δανείζονται χρήματα για την αγορά των μετοχών όταν ο δείκτης είναι ακόμη ψηλά.

10 Απριλίου: Το ΠαΣοΚ νικά στις εκλογές που διεξάγονται με διαφορά περίπου 1% επί του συνόλου των ψήφων από τη ΝΔ. Ο Κώστας Σημίτης σχηματίζει κυβέρνηση (70.000 ψήφοι).

15 Μαΐου: Η Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων έπειτα από αίτημα του υπουργού Δικαιοσύνης Μ. Σταθόπουλου αποφαινεται εναντίον της αναγραφής του θρησκευάτος στις αστυνομικές ταυτότητες. Η απόφαση της κυβέρνησης να αφαιρέσει το θρήσκευμα από τις ταυτότητες προκαλεί την αντίδραση της Εκκλησίας της Ελλάδος, η οποία απαντά με λαοσυνάξεις στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη και με τη διενέργεια δημοψηφίσματος.

8 Ιουνίου: Η τρομοκρατική οργάνωση 17 Νοέμβρη διαπράττει μεγάλο σφάλμα τακτικής με τη δολοφονία του Βρετανού στρατιωτικού ακολούθου Στίβεν Σόντερς. Η εμπλοκή της ιδιαίτερα μεθοδικής βρετανικής Σκότλαντ Γιαρντ στις έρευνες και η αναδιάρθρωση των εντεταλμένων για τη δίωξη των τρομοκρατών υπηρεσιών του κράτους σύντομα οδηγούν στην εξάρθρωση των τρομοκρατικών δικτύων στην Ελλάδα.

23 Σεπτεμβρίου: Τοποθετείται στη θέση του το πέλαμα του πρώτου πυλώνα της γέφυρας Ρίου-Αντιρρίου. Το πέλαμα έχει διάμετρο 90 μέτρα και βάρος 70.000 τόνους.

26 Σεπτεμβρίου: Το επιβατηγό πλοίο «Εξπρές Σάμινα» ναυαγεί κοντά στην Πάρο. Ογδόντα άτομα χάνουν τη ζωή τους.

2001 1 Ιανουαρίου: Η Ελλάδα γίνεται η 12η χώρα της Ζώνης του Ευρώ.

27 Μαρτίου: Εγκαινιάζεται ο νέος αερολιμένας της Αθήνας «Ελευθέριος Βενιζέλος».

1 Απριλίου: Ο Γιώργος Σουφλιάς επιστρέφει στη Νέα Δημοκρατία στη διάρκεια των εργασιών του πέμπτου συνεδρίου, τριάντα και πλέον μήνες μετά τη διαγραφή του από το κόμμα.

10 Οκτωβρίου: Ο Κώστας Σημίτης με ποσοστό 71, 6% επανεκλέγεται πρόεδρος του ΠαΣοΚ από το έκτο συνέδριο του κόμματος.

2002 1 Ιανουαρίου: Αρχίζει η κυκλοφορία του ευρώ στις περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η δραχμή εγκαταλείπεται οριστικά στις 28 Φεβρουαρίου του 2002.

29 Ιουνίου: Εκρήγνυται βόμβα στα χέρια επίδοξου βομβιστή στο λιμάνι του Πειραιά ο οποίος τραυματίζεται. Ονομάζεται Σάββας Ξηρός και οι διωκτικές αρχές τον συνδέουν ευθέως με τη 17η Νοέμβρη. Λίγες μέρες αργότερα ανακαλύπτονται δύο γιάφκες της οργάνωσης και αρχίζει σιγά σιγά να ξετυλίγεται το κουβάρι που οδηγεί στον αρχηγό της οργάνωσης που δρα από το 1975.

13 και 20 Οκτωβρίου: Στις δημοτικές και τις νομαρχιακές εκλογές που το ΠαΣοΚ επανακτά την υπεροναμαρχία Αθηνών, αν και είναι εμφανής η μείωση των δυνάμεών του σε όλη σχεδόν τη χώρα. Η Νέα Δημοκρατία αναδεικνύεται πρώτη δύναμη σε δήμους της Β' Αθηνών για πρώτη φορά μετά το 1974.

13 Δεκεμβρίου: Στη συνάντηση κορυφής της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Κοπεγχάγη αποφασίζεται η διεύρυνση της Ένωσης με δέκα νέα κράτη-μέλη στα οποία συμπεριλαμβάνεται και η Κύπρος.

2003 1 Ιανουαρίου: Η Ελλάδα αναλαμβάνει για ένα εξάμηνο την προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3 Μαρτίου: Αρχίζει σε ειδικά διαμορφωμένη αίθουσα των Δικαστικών Φυλακών του Κορυδαλλού η δίκη των φερόμενων ως μελών της τρομοκρατικής οργάνωσης 17 Νοέμβρη. Η δίκη διαρκεί μέχρι τα μέσα Δεκεμβρίου του 2003. Στη διάρκειά της εξετάζονται περίπου 700 μάρτυρες, ενώ οι συνήγοροι της πολιτικής αγωγής και της υπεράσπισης αγορεύουν για δύο τουλάχιστον μήνες. Το δικαστήριο συνεδριάζει 162 φορές. Αθωώνονται τέσσερις κατηγορούμενοι -για δύο από αυτούς ασκείται από τον εισαγγελέα έφεση- και 15 καταδικάζονται σε βαρύτερες ποινές. Ο Α. Γιωτόπουλος, μάλιστα, καταδικάζεται 21 φορές ισόβια.

16 Απριλίου: Υπογράφεται στην Αθήνα η συνθήκη προσχώρησης των δέκα νέων μελών της ΕΕ.

19 Ιουνίου: Με τη Σύνοδο Κορυφής των Ευρωπαίων ηγετών στη Χαλκιδική ολοκληρώνεται η ελληνική προεδρία της ΕΕ για το πρώτο εξάμηνο του 2003.

2004 7 Μαρτίου: Στις εκλογές που διενεργούνται πρώτο κόμμα αναδεικνύεται η ΝΔ (45,36%). Ακολουθούν το ΠΑΣΟΚ με 40,55%, το ΚΚΕ με 5,90% και, τέλος, ο Συνασπισμός με 3,26%. Ο αρχηγός της ΝΔ, Κώστας Καραμανλής, σχηματίζει έπειτα από δύο μέρες κυβέρνηση.

13 Ιουνίου: Στις εκλογές που γίνονται για την ανάδειξη των Ελλήνων εκπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πλειοψηφεί το κόμμα της Νέας Δημοκρατίας, το οποίο εκλέγει 11 βουλευτές. Το ΠΑΣΟΚ εκλέγει οκτώ, το ΚΚΕ δύο και ο Συνασπισμός και το ΛΑΟΣ από ένα βουλευτή.
